

र नी

सम्भना राजभण्डारी, सिगु, जुजुकाजी त', नेमबहादुर तामाङ, श्रेष्ठ, सुयोग महर्जन, कृति चन्द्र शाह, सुनैना जर्मनीका कलकारहरू हर्मन बोटिडबग, हेलो अलेक्जन्डर इलिजर, गेटिडगर, बर्न जिम्मर, जर्बस्ट, कास्टेन फक, रगाटेन, सुसाने काम्पस सहभागिता थियो ।

ीका कलाकारहरू गार्ट एक्सचेञ्ज' को मा नेपाल आएका कार्यक्रममा नेपालका ायलका राजदूत हनान जर्मनीका राजदूत डा. जको समेत उपस्थिति । प्रदर्शनी फागुन १४ रले छ ।

नेपाल सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
लुम्बिनी प्रदेश दाङ्ग जिल्लाको घोराही उप-महानगरपालिका वार्ड नम्बर ३ मा निर्माण तथा सञ्चालनका लागि प्रस्तावित संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या क्षमताको साधारण अस्पताल) आयोजना प्रस्तावको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA) प्रतिवेदनमा राय सुझावको लागि आह्वान गरिएको

सार्वजनिक सूचना

प्रथम पटक प्रकाशित मिति २०८०/११/०९
नेपाल संवत्- ११४४

प्रस्तावक श्री संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल, दाङ्गले लुम्बिनी प्रदेश दाङ्ग जिल्लाको घोराही उप- महानगरपालिका वार्ड नम्बर ३ मा निर्माण तथा सञ्चालनका लागि प्रस्तावित संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग अस्पताल (५०० शय्या क्षमताको साधारण अस्पताल) आयोजना प्रस्तावको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन प्रतिवेदन पेश गरेको छ। प्रस्तावकको आफ्नै स्वामित्वमा रहेको २५,५३१.२४ वर्गमिटर जग्गामा Built up area ४५, ०५४.८६ वर्गमिटर रहेको छ। प्रस्तावित आयोजनाको विस्तृत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

आयोजनाको विशेषता

१. आयोजनाको नाम:	संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या)
२. स्थान :	लुम्बिनी प्रदेश दाङ्ग जिल्लाको घोराही उप-महानगरपालिका वार्ड नम्बर ३।
३. कुल क्षेत्रफल निर्माण क्षेत्र	४५,०५४.८६ व.मी, Floor Area Ratio: 1.75, Setback 5 Meter हरियाली क्षेत्र २६८५.२३ वर्ग मिटर, पार्किंग क्षेत्र ६,५०५.९७ वर्ग मिटर
४. विवरण	भवन संख्या ३, तल्ला ५, भवनहरूको उचाई २५ मिटर । पानीको आवश्यकता: निर्माण चरण प्रतिदिन ५,००० लिटर र संचालन चरणमा २,५०,००० लिटर । संचालन चरणमा ८५० केजी फोहोर जसमा २२१ केजी जोखिमयुक्त फोहोर हुने।
५. संचालन चरणमा उपलब्ध हुने मुख्य चिकित्सा सेवा सुविधाहरू	जनरल वार्ड, आपतकालीन वार्ड, शल्यक्रिया, अल्ट्रासाउण्ड इत्यादि
६. संचालन चरणमा आवश्यक जनशक्ति	कूल ६५७ जना (प्रशासनिक ३४, स्वास्थ्यकर्मी ५८५, सहयोगी कर्मचारी ३८)

वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ९ को उपनियम (६) बमोजिम यस प्रतिवेदनमा राय सुझाव दिनका लागि सर्वसाधारणले प्रतिवेदन पढन वा उतार गरी लैजान पाउने व्यवस्था रहेकोले श्री संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल, दाङ्गले लुम्बिनी प्रदेश दाङ्ग जिल्लाको घोराही उप-महानगरपालिका वार्ड नम्बर ३ मा निर्माण तथा सञ्चालनका लागि प्रस्तावित संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग अस्पताल (५०० शय्या क्षमताको साधारण अस्पताल) आयोजना प्रस्तावको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन प्रतिवेदन देहाय बमोजिमका स्थानहरूमा र वन तथा वातावरण मन्त्रालयको web Site: www.mofe.gov.np मा समेत सार्वजनिक गरिएको छ। प्रतिवेदनमा उपयुक्त राय सुझाव प्राप्त भएमा यस मन्त्रालयले उक्त प्रस्ताव कार्यान्वयनका लागि स्वीकृति दिने क्रममा त्यस्ता राय सुझावहरूलाई समेत ध्यानमा राखिनेछ। उक्त प्रतिवेदन सम्बन्धमा सर्वसाधारण ब्यक्ति वा संस्थाको कुनै राय सुझाव भए यो सूचना प्रथम पटक प्रकाशन भएको मितिले सात (७) दिन भित्र आफ्नो राय सुझाव निम्न ठेगानामा पठाई दिनुहुन यसै सूचनाद्वारा आह्वान गरिन्छ ।

प्रतिवेदन अध्ययन वा उतार गर्न सकिने स्थानहरू:

- श्री स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय, रामशाहपथ, काठमाडौं ।
- श्री नेपाल राष्ट्रिय पुस्तकालय, हरिहर भवन, ललितपुर । हाल:- मुकाम सानोठिमि भक्तपुर ।
- श्री पुस्तकालय, सङ्घीय संसद सचिवालय, सिंहदरवार, काठमाडौं ।
- श्री वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्रको पुस्तकालय, बबरमहल, काठमाडौं ।
- श्री त्रिभुवन विश्वविद्यालय, केन्द्रीय पुस्तकालय, कीर्तिपुर, काठमाडौं ।
- श्री आदिवासी तथा जनजाति महासंघ नेपाल, कुसुन्ती, ललितपुर ।
- श्री जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय, घोराही, दाङ्ग ।
- श्री घोराही उप-महानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, घोराही, दाङ्ग ।
- श्री घोराही उप-महानगरपालिका वार्ड नम्बर ३ को कार्यालय, दाङ्ग
- राय सुझाव पठाउने ठेगाना:
श्री वन तथा वातावरण मन्त्रालय, वातावरण प्रभाव अध्ययन शाखा, सिंहदरवार, काठमाडौं । फो.नं. ०१-४२११५६७, ४२११६३८ फ्याक्स नं. ०१-४२११८६८
Email: -info@mofe.gov.np

सुन्दरहरैँचा

उद्योग तथा व

- विक्रेताले राख्नुपर्ने
- नापतौल अनुमति
- आफूले समयमा
- नापतौल कार्यालय
- खरिद ग
- नापतौल जानकारी
- होटल व सतहलाः प्रयोग ग
- किट (हा
- विमारी लक्षण दे
- खाने (फ
- खनेकुरा
- बासी स
- मासु, दु डिग्री से भण्डारण

Malaysia

पुन विज्ञापन । पूर्व

सि. नं. **कामदा**

१. **Security**

स्वदेशमा गरिने मेडिकल खर्च कसले गर्ने र कति लाग्ने

विदेशमा मेडिकल कसले व्य

रोजगारदाता कम्पनीले

रोजगारद कम्पनी

मूल्य सूची

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को
वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन
लुम्बिनी प्रदेश, घोराही उपमानगरपालिका, दाङ जिल्ला

पेश गरिएको निकाय

नेपाल सरकार

वन तथा वातावरण मन्त्रालय,

सिंहदरबार, काठमाडौं, नेपाल

फोन नं. : ०१-४२११५६७

इमेल: info@mofe.gov.np

मार्फत

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

रामशाहपथ, काठमाण्डौं, नेपाल

फोन: +९७७-०१४२६२६९६, ४२६२५४३

इमेल: info @ mohp.gov.np

प्रस्तावक

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल

गोगली, घोराही उपमहानगरपालिका - ३

इमेल : ceo.sanjeevanicollege@gmail.com

फोन नम्बर : +९७७-९८५७०३२१९६

फागुन, २०८०

प्रतिवेदनको कार्यकारी सारांश

१. प्रस्तावको परिचय

लुम्बिनी प्रदेश लगायत समग्र देशको स्वास्थ्य क्षेत्रमा सेवा पुर्याउने उद्देश्यले संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ हस्पिटल, युनिभर्सल हस्पिटलको नाममा कम्पनी रजिष्टरको कार्यालयमा मिति २०६८/३/१९ मा दर्ता गरिएको थियो (दर्ता नं.८४३२२/०६७/०६८)। मिति २०७०/६/१८ मा युनिभर्सल हस्पिटलको प्रबन्ध पत्र तथा नियमावलीमा कम्पनीको नाम संशोधन (अनुसूची १) गरी संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ हस्पिटल प्रा. लि. (Sanjeevani Institute of Advanced Studies and Teaching Hospital Pvt. Ltd.) राखिएको छ । दर्ता गरिएको संस्थाको स्थायी लेखा नं. ६०१५३८१४४ रहेको छ । आयोजनाको शिर्षकमा टिचिङ हस्पिटल भने पनि प्रस्तावकले हाललाई जनस्वास्थ्य नियमावली, २०७७ को अनुसूची २ बमोजिमको स्वास्थ्य सेवा प्रस्ताव गरेकोले प्रस्तुत प्रस्तावले जनरल अस्पतालका सेवाहरु प्रदान गर्नेछ ।

वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ तथा वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ अनुसूची-३ को नियम ३ सँग सम्बन्धितको (ख) स्वास्थ्य क्षेत्रको बुदाँमा १०० शय्या भन्दा बढीको अस्पताल, नर्सिङ होम वा चिकित्सा व्यवसाय सञ्चालन गर्ने, (ज) आवास, भवन तथा बस्ति विकास र शहरी क्षेत्र विकास क्षेत्र: (२) मा उल्लेख भए बमोजिम १०,००० वर्गमिटर क्षेत्रफलभन्दा बढीको Built Up Area वा Floor Area भएको आवासीय, व्यवसायिक वा आवासीय र व्यवसायिक दुवै प्रकृति भएको संयुक्त भवन निर्माण गर्ने र (६) मा उल्लेख भएबमोजिम २०,००० लिटर भन्दा बढी दैनिक भूमिगत पानीको प्रयोग हुने भवन निर्माण तथा संचालन गर्ने प्रस्तावले आयोजना निर्माण गर्नुपूर्व वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार गरी उक्त प्रतिवेदन स्वीकृत गराउनु पर्नेछ । यस आयोजनाको क्षेत्र निर्धारण तथा कार्यसूची प्रतिवेदन २०८०/०२/१४ गतेको नेपाल सरकार, वन तथा वातावरण मन्त्रालयको (मा.मन्त्रीस्तर) निर्णयानुसार स्वीकृत भएको थियो । उक्त स्वीकृत कार्यसूची तथा वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ अनुसार यस आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन सम्बन्धी प्रतिवेदन तयार पारिएको छ ।

२. वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन विधि:

वातावरणीय अध्ययनका क्रममा आयोजनासंग सम्बन्धित सन्दर्भ सामाग्रीहरुको अध्ययन गरिएको थियो जसमा विभिन्न सरकारी तथा सरोकारवाला निकायहरुले प्रकाशन गरेका सन्दर्भ सामग्रीहरुको जस्तै केन्द्रीय तथ्यांक विभाग/ नेपाल सरकार, २०७८ राष्ट्रिय जनगणना परिणाम, काठमाडौं नेपाल, घोराही जिल्लाको पाश्चित्र, २०७४, वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६, वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७, नेपालका स्तनधारीको स्थिति: राष्ट्रिय रेडलिस्ट श्रृंखला, २०११, शाह

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

र तिवारी (२००४), Grimmet et.al. (२०१६), ज्ञवाली र अन्य (२०११), श्रेष्ठ (१९९९), महर्जन, २०१९ र उपमहानगरपालिका प्रोफाइल इत्यादि रहेका थिए। स्थलगत अध्ययनका क्रममा भौतिक वातावरण अन्तर्गत तापक्रम र वर्षा, वायुको गुणस्तर, पानीको गुणस्तर, ध्वनिको गुणस्तर, सार्वजनिक सम्पत्तिहरू, भू-उपयोग, भौगर्भिक अनुसन्धानको इत्यादिको तथ्यांक लिइएको थियो। जैविक वातावरणमा आयोजना स्थल वरिपरीका वनस्पति, स्तनधारी, चराहरू, सरीसृप र उभयचर, वन्यजन्तुको वासस्थान, विचरण क्षेत्र र हिडडुल क्षेत्र इत्यादिको बारेमा तथ्यांक संकलन गरिएको थियो साथै सामाजिक वातावरणमा आयोजनाको प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र जहाँ आयोजना सम्बन्धि विभिन्न निर्माण तथा संचालन क्रियाकलाप हुने, श्रमिक शिविर, निर्माण सामग्री भण्डारण क्षेत्र पर्ने स्थान वरिपरी कुनै पनि कुनै पनि सरकारी, व्यक्तिगत जग्गा, जमिन, भौतिक संरचनाहरूलाई असर नपुर्याउने भएकाले अध्ययनको क्रममा घरधुरी सर्वेक्षण गरिएको छैन। सामाजिक, आर्थिक तथा सांस्कृतिक वातावरणमा कुनै प्रत्यक्ष असर पर्दैन तसर्थ यस प्रतिवेदनमा समावेश गरिएका तथ्यांक राष्ट्रिय जनगणना, २०७८ बाट लिइएको छ।

आयोजनाको सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको सूचना राष्ट्रिय दैनिक पत्रिका, सौर्य दैनिकमा मिति २०८०/०२/२४ गते प्रकाशित गरी स्थानीय तह र सरोकारवाला निकायमा सूचना टाँस गरि मुचुल्का तयार गरिएको थियो। मिति २०८०/०२/३१ गते घोराही उपमहानगरपालिका वडा नं ३ को कार्यालयमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम आयोजना गरिएको थियो। साथै अन्य सरोकारवालाहरूको राय सुझाव संकलनको निमित्त सार्वजनिक सूचना टाँस गरि मिति २०८०/०४/३२ गतेको सौर्य दैनिक राष्ट्रिय दैनिकमा ७ दिने सूचना प्रकाशित गरिएको थियो।

३. नीति, नियम, कानून तथा निर्देशिकाहरू

यस प्रतिवेदन तयारीको लागि विद्यमान अवस्थामा रहेका प्रस्तावसँग सम्बन्धित नीति, कानून तथा मापदण्डहरू अध्ययन गरिएको थियो जसमा नेपालको संविधान, योजना, नीति र रणनीति, ऐनहरू, नियमावलीहरू, निर्देशिका, कार्यविधि र कार्यनीतिहरू, मापदण्डहरू तथा अन्तराष्ट्रिय महासन्धि तथा कन्भेन्सनहरूलाई अध्ययन गरिएको छ।

४. विद्यमान वातावरणीय अवस्था

भौतिक वातावरण

प्रस्तावित आयोजना लुम्बिनी प्रदेशको दाङ जिल्लाको घोराही उपमहानगरपालिका, वडा नं ३, गोगली मा प्रस्ताव गरिएको छ। आयोजनाको भौगोलिक स्थिति ८२°२९'४५.९९" पूर्वी देशान्तर; २७°५९'२६.३९" उत्तरी अक्षांश; उचाई: समुन्द्र सतहबाट ६३३ मी. रहेको छ। आयोजना क्षेत्र खेतियोग्य जमीन तथा बसोबास क्षेत्रमा रहेको छ। प्रस्तावित आयोजना सिवालिक जोन अथवा चुरे

क्षेत्रमा पर्दछ। जसले दक्षिणमा मेन फ्रन्टल थ्रस्ट र उत्तरमा मेन बाउन्डरी पर्दछ। सिवालिक जोनलाई भर्खरै बनेको र पुरानो अलुभियलले ओगटेको छ। आयोजना क्षेत्र उपत्यकाको समथर भागमा रहेको छ। आयोजना स्थलको विद्यमान वायुको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड २०६९ ले तोकेको सीमा भन्दा बढी देखिएको छ। आयोजना स्थलको विद्यमान ध्वनी गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड २०६९ मापदण्ड बमोजिम नै रहेको पाइएको छ। आयोजना क्षेत्र बबई नदीको जल तथा जलाधार क्षेत्रमा पर्दछ। घोराही उपमहानगरपालिकामा किचेनी दह, चरिङ्गो दह, भोट दह, लरैना दह, बाहकुने दह, ज्यामिर दहहरू आदि रहेका छन् भने खोलानालाहरूमा गोगली सोता, बलिम खोला, कटुवा खोला, बबई खोलाहरू पर्दछन्। आयोजना क्षेत्रको खानेपानीको विवरणमा राष्ट्रिय खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड २०७९ अनुसार जमिनमुनिको पानीमा म्यांगनीजको मात्रा राष्ट्रिय खानेपानी मापदण्ड भन्दा केहि धेरै पाइएको छ भने धाराको पिउने पानी राष्ट्रिय खानेपानी मापदण्ड भित्रै पर्दछन्।

जैविक वातावरण

आयोजना कृषि तथा बसोवास क्षेत्रमा अवस्थित भएको हुनाले अस्पताल सञ्चालन क्षेत्रमा वरपर कुनै पनि रुखहरू कटान गर्नुपर्ने देखिन्न। आयोजना क्षेत्र नजिकै मनैया डाँडा सा.व. वन रहेको छ जसलाई आयोजनाक कुनै पनि क्रियाकलापले असर गर्दैन। आयोजना ओरिपरी पाइने वनस्पतिहरूमा साल (नेपाल सरकारद्वारा संरक्षित प्रजाती), सिसौ (CITES को अनुसूची II) सिमल, जामुन, खयर,बेल, अमला, शिरिस इत्यादिका वनस्पति पाइन्छन्। वन्यजन्तुमा बाँदर, न्याउरीमुसा, स्याल, लोखर्के जस्ता स्थानीय प्रजातिहरू पाइन्छन्। चराचुरुंगीमा न्याउली, ढुकुर, काग, सुँगा, भंगेरा, गौथली, सांरौ पाइन्छन् भने उभयचर तथा सरीसृपमा खर्से भ्यागुतो, बगैचे छेपारो पाइन्छन् भने आयोजना स्थल कुनैपनि वन्यजन्तुको वासस्थान, विचरण क्षेत्र र जैविक मार्ग तथा वातावरणीय हिसावमा सम्बेदनशील क्षेत्रमा अवास्थित छैन।

सामाजिक-आर्थिक तथा साँस्कृतिक वातावरण

आयोजना प्रभावित घोराही उप-महानगरपालिकाको कुल जनसंख्या २००५३० रहेको छ भने घरधुरी संख्या ४९७६१ रहेको छ र औषत घरधुरी आकार ४.०३ रहेको छ साथै आयोजना प्रभावित वडा नं. ३ को जम्मा जनसंख्या ९०९० रहेको छ भने घरधुरी संख्या २१८८ रहेको छ र औषत घरधुरी आकार ४.१५ रहेको छ। घोराही उप-महानगरपालिकाको लैंगिक विवरणमा पुरुषको जनसंख्या ९३८०६; महिला १०६७२४; लैंगिक अनुपात ८७.९० रहेको छ भने आयोजना प्रभावित वडा नं ३ मा पुरुष ४१४०; महिला ४९५०; लैंगिक अनुपात ८३.६४ रहेको छ। घोराही उपमहानगरपालिमा क्षेत्री ५१२२३ (२५.५%), थारु ४४२२२ (२२.१%), मगर ३८८२४ (१९.४%); ब्राह्मण २२७६२ (११.४%); विश्वकर्मा १४८०५ (७.४%), परियार ५९२७

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन (३%), मिजार ४३४२ (२.२%), सन्यासी ३९४९ (२%), नेवार २५४२ (१.३%) र ठकुरी २५०९ (१.३%) जात जाति रहेका छन्। आयोजना प्रभावित स्थानीय तहमा मुख्यतः हिन्दु १९१३९९ (९५.४%), बौद्ध १९४७ (१%), इस्लाम २०८० (१.०४%), किरात (०.०२%), क्रिश्चियन ३३२९ (१.७%) र प्रकृति पुजक १७३९ (०.९%) बसोबास गर्दै आइरहेका छन्।

५. विकल्प विश्लेषण

नेपाल सरकारले स्वास्थ्य क्षेत्रलाई संघिय संरचना अनुसारको स्वास्थ्य प्रणाली मार्फत संविधान प्रदत्त नागरिकको स्वास्थ्य सम्बन्धी मौलिक हक र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा सर्वव्यापी पहुँच सुनिश्चित गर्ने कुरामा जोड दिएको छ। स्वास्थ्यमा सर्वव्यापी पहुँच को अवधारणा अनुरूप प्रवर्धनात्मक, प्रतिकारात्मक, उपचारात्मक, पुनर्स्थापनात्मक तथा प्रशामक सेवालाई एकीकृत रूपमा विकास तथा विस्तार गर्ने रणनीति रहेको छ।

वैकल्पिक विश्लेषणले विद्यमान सबै अवसरहरूको अन्वेषण र विचार गरी उत्तम विकल्पको छनौट गर्न मद्दत गर्ने भएकोले यो अनिवार्य विषय रहेको छ तसर्थ प्रस्तावित आयोजनाको लागि विभिन्न विषयहरूमा विश्लेषण गरिएका छन् जसमध्ये विकल्प १ लाई अगाडी बढाइएको छ।

६. प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा वातावरणमा पर्ने प्रभाव

यस आयोजनाका निर्माण तथा संचालन गर्दा मुख्यतः सकारात्मक तथा नकारात्मक प्रभावहरू पर्ने छन् जसमध्ये निर्माण चरणका सकारात्मक प्रभावहरूमा रोजगारीको अवसरहरूको सिर्जना, आर्थिक गतिविधिहरूमा वृद्धि, प्राविधिक सीपमा अभिवृद्धि रहनेछन् भने संचालन चरणका सकारात्मक प्रभावहरूमा स्थानीय अर्थ बजारमा वृद्धि, अस्पतालको सस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व वहन मार्फत स्थानीय लाभान्वित, रोजगारीको अवसर, अस्पताल क्षेत्रभित्र हरियाली कायम गर्ने, चिकित्सा पर्यटनमा वृद्धि, स्वास्थ्य शिविर तथा जनचेतना मूलक कार्यक्रम इत्यादि रहनेछन् जसका निर्माण चरणका सकारात्मक प्रभावको औचित्यता महत्वपूर्ण रहेका छन् भने संचालन चरणका सकारात्मक प्रभावको औचित्यता धेरै महत्वपूर्ण रहेका छन्।

यस आयोजनाका नकारात्मक प्रभावहरूलाई निर्माण तथा संचालन चरण गरि भौतिक, जैविक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक वातावरणमा विभाजित गरिएको छ जसमध्ये भौतिक निर्माण चरणका प्रभावहरूमा भौतिक वातावरणमा भू उपयोगमा परिवर्तन, निर्माण कार्यबाट उत्सर्जन हुने फोहरमैलाबाट पर्ने प्रभाव, कामदारहरूद्वारा ठोस फोहर निष्काशनबाट पर्ने प्रभाव, निर्माण सामग्री भण्डारणले हुने असर, वायु प्रदूषण, ध्वनि प्रदूषण, सरसफाईको कमीबाट पर्ने प्रभाव, उच्च ऊर्जा खपतबाट पर्ने प्रभाव, जल प्रदूषण तथा ढल निकासमा समस्या, रङ्गरोगन तथा रसायनहरूको प्रयोग रहेका छन्, जैविक वातावरणमा शहरी जैविक विविधतासँग सम्बन्धित प्रभाव, जीवजन्तुलाई असर

रहेका छन् भने सामाजिक, आर्थिक तथा सांस्कृतिक वातावरणमा पेशागत स्वास्थ्य तथा सुरक्षा जोखिम, लैंगिक विभेद, तलब सुविधाको समस्या तथा बाल श्रम, सामाजिक सेवा सुविधामा प्रभाव, विपद व्यवस्थापन, स्थानीय सांस्कृतिक मूल्य मान्यता तथा सम्पदामा असर, कामदार र स्थानीयबासिहरुसंग मनमुटाव कारण आयोजनामा पर्न सक्ने प्रभाव, अस्थायी शिविरहरुबाट निस्कने फोहोर, गुनासो व्यवस्थापन रहेका छन्। त्यसैगरि संचालन चरणमा देखिने भौतिक वातावरणका प्रभावहरुमा ठोस फोहरमैला उत्सर्जनबाट पर्ने प्रभाव, फोहर पानी उत्सर्जनबाट पर्ने प्रभाव, फोहर पानी उत्सर्जनबाट पर्ने प्रभाव वायु प्रदूषणबाट पर्ने प्रभाव अस्पताल सञ्चालनको लागि आवश्यक ऊर्जा आपूर्ती भूमिगत पानीको निष्काशनबाट पानीको सतहमा आउने हासबाट पर्ने प्रभाव विपद जोखिमबाट पर्ने प्रभाव (भुकम्प, आगलागी, आदि) विकिरणीय उपकरणबाट विकिरणको जोखिम रासायनिक तथा धातुजन्य फोहर भूमिगत पानी दूषित भई त्यसबाट पर्ने प्रभाव रसायनको व्यवस्था गर्दा तथा फोहर बाल्ने कार्यबाट हुने वायु प्रदूषण ट्राफिक व्यवस्थापन रहेका छन्, जैविक वातावरणमा जीवजन्तुमा प्रभाव रहेका छन् भने सामाजिक आर्थिक सांस्कृतिक वातावरणमा पेशागत स्वास्थ्य र कर्मचारी सुरक्षा सामाजिक समस्या, पूर्वाधार तथा जनसंख्यामा चाप खाद्यान्न स्वच्छनदता स्वास्थ्य तथा सरसफाईको कमीले पर्ने प्रभाव गुनासो सम्बोधन संयन्त्र कानून र व्यवस्था अपाङ्गमैत्री संरचना सरुवा रोग संक्रमण विपद व्यवस्थापन रहेका छन्। माथि उल्लेखित निर्माण र संचालन चरणका नकारात्मक प्रभावहरु निर्माण चरण र संचालन चरण औचित्यता न्यून महत्वपूर्ण रहेका छन्। यस प्रतिवेदनको प्रभाव बढोत्तरी तथा न्यूनीकरण, वातावरणीय व्यवस्थापन योजना तथा वातावरण व्यवस्थापन कार्ययोजना शिर्षकमा उल्लेख गरिएका विधि तथा नियम कानून पालना गरे वातावरणमा प्रतिकूल असर नगर्ने देखिन्छ।

७. सकारात्मक प्रभाव अधिकतम अभिवृद्धि गर्ने तथा नकारात्मक प्रभावलाई न्यून गर्ने उपायहरुका निम्ति छुट्याईएको बजेट

यस आयोजनाले विभिन्न शिर्षकमा सकारात्मक प्रभावको बढोत्तीरकरण क्रियाकलापको लागि छुट्टाइएको रकम ने.रु. १९,००,००० रहेको छ भने नकारात्मक प्रभावको न्यूनीकरण क्रियाकलापको लागि छुट्टाइएको रकम ने.रु. १६,००,००० गरि जम्मा BOQ मा समावेश बाहेक प्रभाव बढोत्तरी र न्यूनीकरणको लागि जम्मा अनुमानित रकम ने.रु. ३५,००,००० छुट्टाइएको छ। साथै प्रस्ताव कार्यान्वयनको क्रममा थप/नयाँ नकारात्मक वातावरणीय प्रभावहरु देखिएमा प्रस्तावक स्वयमको खर्चमा न्यूनीकरण/निराकरण गरिनेछ।

८. वातावरणीय अनुगमन

वातावरणीय आयोजनाको कार्यान्वयनबाट पर्ने प्रभावहरूको मूल्यांकन तथा अनुगमन गर्नको लागि स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, सम्बन्धित विभाग, निर्माण व्यवसायी, स्थानीय तह जिम्मेवार हुनेछन्। वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ को नियम ४५ (२) बमोजिम प्रभावहरूको अनुगमन र मूल्यांकन गर्ने क्रममा वास्तविक प्रभाव उल्लेखित सिमा भन्दा अधिक मात्रामा पाइएमा प्रभावहरू कम गर्न वा नियन्त्रण गर्न आवश्यक उपायहरू अपनाइने छ। साथै यस प्रतिवेदनमा अनुगमन गर्ने निकाय, अनुगमनका सूचक, विधि, समय तालिका, रकम र लाग्ने विज्ञहरू समावेस गरिएको छ।

९. वातावरणीय परीक्षण

वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ को १२ (१) बमोजिम मन्त्रालय वा तोकिएको निकायले यस ऐन बमोजिम वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गनुपर्ने प्रस्तावको कार्यान्वयन सुरु गरी सेवा उत्पादन वा वितरण सुरु गरेको दुई वर्ष भुक्तान भएको मितिले ६ महिना भित्र त्यस्तो प्रस्तावको कार्यान्वयनबाट वातावरणमा परेको प्रतिकूल प्रभाव, त्यस्ता प्रभावलाई कम गर्न अपनाइएको उपाय तथा त्यस्तो उपायको प्रभावकारिता र न्यूनीकरण हुन नसकेको वा आँकलन नै नभएको प्रतिकूल प्रभाव उत्पन्न भएकोमा सो समेतको विश्लेषण गरी वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन अद्यावधिक रूपमा राखिनेछ। यस प्रतिवेदनमा वातावरणीय परीक्षणमा सलग्न हुने संस्था, आन्तरिक, स्वैच्छिक परीक्षण, वाह्य परीक्षण, वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा, वातावरण परीक्षणको समय तालिका, वातावरणीय परीक्षणको लागतको बारेमा उल्लेख गरेको छ।

१०. निष्कर्ष तथा प्रतिवद्धता

प्रस्तावित आयोजना दाङ जिल्लाको घोराही उपमहानगरपालिका वडा नं ३ मा निर्माण तथा सञ्चालन गरिने छ। उक्त स्थानमा ५०० शय्याको हुने गरी संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल प्रा. लि. ले विशेषज्ञ सुविधा सहितको जनरल अस्पतालको निर्माण तथा सञ्चालन गरिनेछ। आयोजनाले अस्पतालबाट निष्काशित फोहरमैलाको व्यवस्थापन फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन, २०६८ र फोहरमैला व्यवस्थापन नियमावली, २०७० ले तोके बमोजिम गरिनेछ। साथै स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ लाई पूर्णतया पालना गरिनेछ। प्रस्ताव कार्यान्वयनको क्रममा थप/नयाँ नकरात्मक वातावरणीय प्रभावहरू देखिएमा प्रस्तावक स्वयमको खर्चमा न्यूनीकरण/निराकरण गरिनेछ। प्रस्ताव कार्यान्वयनको सिलसिलामा प्रस्तावकले नियमित रूपमा वातावरणीय अनुगमन गरी त्यसको प्रतिवेदन सम्बन्धित मन्त्रालय र सरोकारवाला निकायहरूमा पठाइनेछ।

विषयसूची

प्रतिवेदनको कार्यकारी सारांश.....	ii
विषयसूची	viii
तालिकाको सूची.....	xii
चित्रको सूची.....	xv
संक्षेपीकरणको सूची.....	xvi
परिच्छेद १: परिचय	१
१.१ प्रतिवेदन तयार गर्ने व्यक्ति वा संस्थाको नाम र ठेगाना.....	१
१.१.१ प्रस्तावक.....	१
१.१.२ परामर्शदाता.....	१
१.१.३ वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको औचित्य.....	१
१.१.४ वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको उद्देश्य.....	२
१.१.५ अध्ययनको सिमा तथा सम्बन्धित अन्य कुरा	३
१.१.६ अध्ययन टोलि	३
परिच्छेद २: प्रस्तावको परिचय	४
२.१ भूमिका	४
२.१.१ प्रस्तावको पृष्ठभूमि.....	४
२.१.२ कम्पनीको स्वामित्व.....	४
२.१.३ आयोजनाको लगानी.....	५
२.१.४ प्रस्तावको आवश्यकता र औचित्यता.....	५
२.२ प्रस्तावको विवरण.....	६
२.२.१ आयोजनाको अवस्थिति तथा पहुँच.....	६
२.२.२ प्रस्तावका संरचनागत अवयव.....	१०
२.२.३ निर्माण तथा सञ्चालन चरणका क्रियाकलाप.....	१५
२.३ निर्माण योजना.....	१६
२.३.१ फ्लोर प्लान.....	१६
२.३.२ क्षेत्र संरक्षण योजना.....	१८
२.३.३ डिजाइन अवधारणा.....	१८
२.३.४ अपाङ्ग मैत्री संरचना निर्माण.....	२०
२.३.५ संक्रमण नियन्त्रण र भेन्टिलेसन	२०

२.४ फोहर व्यवस्थापन	२२
२.४.१ फोहोरमैला व्यवस्थापन रणनीति	२३
२.४.२ सञ्चालन चरणमा अपनाइने अस्पतालजन्य फोहोरमैला व्यवस्थापन	२३
२.४.३ ढल निकास र अस्पताल जन्य फोहोर पानी व्यवस्थापन	२९
२.५ विपद् व्यवस्थापनको तयारी.....	३०
२.६ व्यवसायजन्य सुरक्षा.....	३०
२.७ प्रदूषण नियन्त्रण	३१
२.८ आन्तरिक प्रकाश प्रणाली.....	३१
२.९ सुरक्षा प्रणाली	३२
२.१० खाद्यान्न स्वच्छता र चमेनागृह	३३
२.११ खानेपानी व्यवस्थापन	३३
२.१२ अस्पतालका सेवा र सुविधा	३४
२.१३ जग्गाको क्षेत्रफल र प्रकार	३४
२.१४ जनशक्ति तथा शैया विभाजन	३५
२.१५ निर्माण सामग्री र श्रोत.....	३८
२.१६ सहयोगी र सहायक सुविधाहरू.....	३९
२.१७ प्रयोग हुने उर्जा.....	३९
२.१८ प्रयोग हुने प्रविधि	३९
२.१९ दुर्घटना तथा ट्राफिक जाम नियन्त्रण.....	४०
२.२० निर्माण तालिका	४०
परिच्छेद ३: प्रतिवेदन तयार गर्दा अपनाइएको विधि	४२
३.१ तथ्यांक संकलनको विधि.....	४२
३.१.१ सन्दर्भ सामग्रीको अध्ययन	४२
३.१.२ चेकलिस्ट र घरधुरी सर्वेक्षण प्रश्नावली.....	४२
३.२ स्थलगत अध्ययन.....	४२
३.२.१ भौतिक वातावरण.....	४२
३.२.२ जैविक वातावरण	४४
३.२.३ आर्थिक, सामाजिक र संस्कृतिक वातावरण	४५
३.३ प्रस्तावको प्रभाव क्षेत्र निर्धारण.....	४५
३.४ प्राप्त तथ्याङ्कको विश्लेषण.....	४७

३.५ प्रभावको पहिचान, आंकलन तथा उल्लेखनीय प्रभावको मूल्याङ्कन गर्दा अपनाइएको विधि	४७
३.६ सार्वजनिक सुनुवाई	४८
३.७ सार्वजनिक सुनुवाईका क्रममा उठेका सवाल तथा निराकरणहरू	४८
३.८ कार्यसूची तथा क्षेत्र निर्धारण स्वीकृत गर्दा दिइएको शर्तहरू तथा समावेशीका तालिका	४९
३.९ सार्वजनिक सूचना	५१
३.१० सिफारिस पत्रहरू	५१
३.११ मस्यौदा प्रतिवेदन तयारी	५१
परिच्छेद ४: प्रस्तावसँग सम्बन्धित नीति, कानून तथा मापदण्ड	५२
४.१ नेपालको संविधान	५२
४.२ योजना, नीति र रणनीति	५३
४.३ ऐनहरू	५७
४.४ नियमावलीहरू	६६
४.५ निर्देशिका, कार्यविधि र कार्यनीतिहरू	७०
४.६ मापदण्डहरू	७४
४.७ अन्तराष्ट्रिय महासन्धि तथा कन्भेन्सन	७७
परिच्छेद ५: विद्यमान वातावरणीय अवस्था	७८
५.१ भौतिक वातावरण	७८
५.२ जैविक वातावरण	८४
५.३ सामाजिक-आर्थिक तथा साँस्कृतिक वातावरण	८६
परिच्छेद ६: प्रस्तावको विकल्प विश्लेषण	९३
६.१ आयोजना स्थलको विकल्प	९३
६.२ डिजाइन	९४
६.३ समय तालिका र प्रयोग हुने कच्चा पदार्थ	९६
६.४ वातावरणीय व्यवस्थापन योजना	९७
६.५ प्रविधिको विकल्प	९९
६.६ प्रस्ताव कार्यान्वयन नगर्ने	९९
परिच्छेद ७: प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा वातावरणमा पर्ने प्रभाव तथा संरक्षणका उपाय	१०१
७.१ सकारात्मक प्रभाव	१०१
७.१.१ निर्माण चरण	१०१

७.१.२ संचालन चरण.....	१०२
७.२ नकारात्मक प्रभाव	१०५
७.२.१ निर्माण चरण	१०५
७.२.२ संचालन चरण	१०९
परिच्छेद ८: सकारात्मक प्रभाव अधिकतम अभिवृद्धि गर्ने तथा प्रतिकूल प्रभाव न्यून गर्ने उपाय	११८
८.१ सकारात्मक प्रभाव बढोत्तरीका उपायहरु.....	११८
८.१.१ निर्माण चरण	११८
८.१.२ संचालन चरण.....	११९
८.२ नकारात्मक प्रभाव न्यूनीकरणका उपायहरु	१२१
८.२.१ निर्माण चरण	१२१
८.२.२ संचालन चरण.....	१२६
८.३ वातावरण व्यवस्थापन कार्ययोजना	१७०
८.३.१ ढल निकास र अस्पताल जन्य फोहोर पानी व्यवस्थापन कार्ययोजना	१७०
८.३.२ अस्पताल जन्य ठोस फोहोर व्यवस्थापन कार्ययोजना.....	१७१
८.३.३ विपद जोखिम न्यूनीकरण कार्ययोजना.....	१७५
८.३.४ प्रदूषण नियन्त्रण सम्बन्धि कार्ययोजना	१७६
परिच्छेद ९: वातावरणीय अनुगमन.....	१७७
९.१ अनुगमनका किसिम	१७७
९.१.१ प्रारम्भिक अवस्थाहरुको अनुगमन	१७७
९.१.२ प्रभाव अनुगमन	१७७
९.१.३ नियमपालन अनुगमन	१७८
९.२ वातावरणीय अनुगमनका सूचक	१७९
९.३ अनुगमनको बिधि	१८०
९.४ अनुगमनको लागि समय तालिका	१८१
९.५ अनुगमन गर्ने निकाय.....	१८१
परिच्छेद १०: वातावरणीय परीक्षण	१८४
१०.१ वातावरणीय परीक्षण	१८४
१०.२ वातावरणीय परीक्षणमा संलग्न संस्था	१८५
१०.३ आन्तरिक, स्वैच्छिक परीक्षण, बाह्य परीक्षण.....	१८६

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

१०.४ वातावरणीय परिक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा	१८७
१०.५ वातावरणीय परिक्षणको लागत	१९२
परिच्छेद ११: निष्कर्ष तथा प्रतिवद्धता	१९३
११.१ निष्कर्ष	१९३
११.२ प्रतिवद्धता	१९४
सन्दर्भ सामाग्री.....	१९६
अनुसूची	१९८

तालिकाको सूची

तालिका १-१: वातावरणीय अध्ययन कार्यमा संलग्न टोली.....	३
तालिका २-१: आयोजनाको प्रमुख विशेषताहरू	१०
तालिका २-२: योजनाको प्रस्तावित फ्लोर प्लान	१६
तालिका २-३: केन्द्रिय फोहर प्रशोधन क्षेत्रको प्रस्तावित आयामहरू.....	१७
तालिका २-४: अस्पतालजन्य फोहोर अलग गर्ने दिशानिर्देशहरू.....	२५
तालिका २-५: कार्यस्थलका लागि प्रस्तावित गरिएको प्रकाश स्तर	३२
तालिका २-६: अस्पतालको सञ्चालन चरणमा आवश्यक पर्ने जनशक्तिको विवरण.....	३५
तालिका २-७: कूल शैया संख्याको विभाजन.....	३८
तालिका २-८: आयोजनालाई आवश्यक निर्माण सामग्री र श्रोत	३८
तालिका २-९: आयोजना निर्माण तालिका	४१
तालिका ३-१: प्रभाव मूल्यांकन तालिका	४८
तालिका ३-२: सार्वजनिक सुनुवाईका क्रममा उठेका सवाल तथा निराकरणहरू.....	४९
तालिका ३-३: कार्यसूची तथा क्षेत्र निर्धारण स्वीकृत गर्दा दिइएको शर्तहरू	५०
तालिका ४-१: पुनरावलोकन गरिएको नेपालको संविधान.....	५२
तालिका ४-२: पुनरावलोकन गरिएको योजना, नीति, रणनीति	५३
तालिका ४-३: पुनरावलोकन गरिएको ऐनहरू	५७
तालिका ४-४: पुनरावलोकन गरिएको राष्ट्रिय नियमावलीहरू	६६
तालिका ४-५: पुनरावलोकन गरिएका निर्देशिका, कार्यविधि र कार्यनीतिहरू.....	७०
तालिका ४-६: पुनरावलोकन गरिएका मापदण्डहरू	७४
तालिका ४-७: अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि, महासन्धि र सम्झौता	७७
तालिका ५-१: आयोजना प्रभावित उपमहानगरपालिकाको भू-उपयोग सम्बन्धि विवरण	७९
तालिका ५-२: आयोजना स्थलको वायुको गुणस्तर सम्बन्धी तथ्याङ्क	८२
तालिका ५-३: ध्वनि मापन यन्त्रले ध्वनि मापन गरिएको स्थानहरू.....	८२
तालिका ५-४: वनस्पतिको विवरण	८४
तालिका ५-५: आयोजना स्थल वरीपरि पाइने वन्यजन्तुको विवरण.....	८४
तालिका ५-६: चराचुरुङ्गीको विवरण	८५
तालिका ५-७: उभयचर तथा सरीसृपको विवरण.....	८५
तालिका ५-८: आयोजना क्षेत्रको जनसाङ्ख्यिक विवरण	८६
तालिका ५-९: स्वामित्वको आधारमा घरधुरीको विवरण	८७
तालिका ५-१०: आयोजना क्षेत्रको जात जातिको विवरण	८७

तालिका ५-११: आयोजना क्षेत्रको धर्मको विवरण	८८
तालिका ५-१२: आयोजना क्षेत्रको भाषाको विवरण	८८
तालिका ५-१३: आयोजना क्षेत्रको खानेपानीको विवरण	८९
तालिका ५-१४: आयोजना क्षेत्रको शौचालयको विवरण	८९
तालिका ५-१५: साक्षरता पाँच वर्ष भन्दा माथिको जनसंख्याको विवरण	९०
तालिका ६-१: आयोजना स्थलको विकल्प	९३
तालिका ६-२: डिजाइनको विकल्प	९४
तालिका ६-३: समय तालिका र प्रयोग हुने कच्चा पदार्थको विकल्प	९६
तालिका ६-४: वातावरणीय व्यवस्थापन योजनाको विकल्प	९७
तालिका ७-१: सकारात्मक प्रभावहरूको परिमाण, सीमा र अवधि	१०४
तालिका ७-२: नकारात्मक प्रभावहरूको परिमाण, सीमा, अवधि	११५
तालिका ८-१: सकारात्मक प्रभावको अभिवृद्धि व्यवस्थापन योजना	१३४
तालिका ८-२: नकारात्मक प्रभावको न्यूनीकरण व्यवस्थापन योजना	१४०
तालिका ८-३: प्रभाव बढोत्तरी/न्यूनीकरणको लागत सारंश	१६९
तालिका ९-१: अनुगमनका लागि प्रयोग गरिने सूचकहरू	१७९
तालिका ९-२: वातावरण अनुगमन म्याट्रिक्स	१८१
तालिका ९-३: वातावरणीय अनुगमनको लागि लाग्ने विज्ञ र समय	१८३
तालिका १०-१: वातावरण परिक्षणको ढाँचा	१८७
तालिका १०-२: वातावरण परीक्षणको समय तालिका	१८८

चित्रको सूची

चित्र २-१: काठमाडौं देखि आयोजना क्षेत्रको दुरी.....	६
चित्र २-२: मुख्यबाटो देखि आयोजना निर्माण क्षेत्र सम्मको पहुँच मार्ग.....	७
चित्र २-३: प्रस्तावित सडक खण्डको गूगल नक्सा.....	८
चित्र २-४: आयोजना क्षेत्रको स्थानीय तह सहितको नक्सा.....	९
चित्र २-५: योजनाका लागि लेआउट प्लान.....	१९
चित्र २-६: केन्द्रीय फोहरमैला व्यवस्थापन प्रणालीको लेआउट.....	२८
चित्र २-७: व्यवसायजन्य सुरक्षा.....	३१
चित्र ३-१ प्रस्तावको प्रभाव क्षेत्र निर्धारण.....	४६
चित्र ५-१: प्रभावित उपमहानगरपालिकाको भू-उपयोग नक्शा.....	७८
चित्र ५-२: आयोजना क्षेत्रको भूगर्भ नक्सा.....	७९
चित्र ५-३: भूकम्पीय जोखिम.....	८०
चित्र ५-४: आयोजना क्षेत्रको औषत वर्षाको विवरण.....	८१
चित्र ५-५: आयोजना क्षेत्रको औषत तापक्रमको विवरण.....	८१
चित्र ५-६: आयोजना क्षेत्रको जल तथा जलाधार क्षेत्र.....	८३
चित्र ५-७: स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्ने संस्थाहरूको फैलावट.....	९१

संक्षेपीकरणको सूची

अ.प्र.क्षे.	: अप्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र
कि.मि.	: किलोमिटर
के.भी.ए.	: किलो भोल्ट एम्पिएर
गा.पा.	: गाउँपालिका
घ.मि.	: घन मिटर
नं.	: नम्बर
ने.रु.	: नेपाली रुपैया
न.पा.	: नगरपालिका
प्र.प्र.क्षे.	: प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र
मि.	: मिटर
मि.मि.	: मिलिमिटर
स.प्र.क्षे.	: समग्र प्रभाव क्षेत्र
से.मि.	: सेन्टिमिटर
सि.नं.	: सिरिअल नम्बर
हे.	: हेक्टर
BOQ	Bill of Quantity
ASHRAE	: American Society of Heating, Refrigerating and Air-Conditioning Engineers
CCTV	Closed-circuit Television
CITES	: Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora
DBH	: Diameter at Breast Height
EIA	: Environmental Impact Assessment
GIS	Geographic information system
ICIMOD	: The International Centre for Integrated Mountain Development
IUCN	: International Union for Conservation of Nature
TSP	: Total Suspended Particles
PM	: Particulate Matters
MBT	: Main Boundary Thrust
MFT	: Main Frontal Thrust
FW	: Formation Width
%	: प्रतिशत

परिच्छेद १: परिचय

१.१ प्रतिवेदन तयार गर्ने व्यक्ति वा संस्थाको नाम र ठेगाना

१.१.१ प्रस्तावक

प्रस्तावित अस्पताललाई स्वास्थ्य क्षेत्रमा लगानी गर्ने प्रतिष्ठित व्यक्तित्वका साथै नेपालको एक प्रमुख व्यवसायिक समूहले बढावा दिएको छ। एक दशक भन्दा बढी अनुभव रहेको प्रवर्द्धकहरूले यस अघि नै देश भित्र प्रतिष्ठित मेडिकल कलेजहरू जस्तै यूनिभर्सल कलेज अफ मेडिकल साइन्स (भैरहवा), गण्डकी मेडिकल कलेज (पोखरा)को स्वामित्व र व्यवस्थापन गरिसकेका छन्। कम्पनी रजिष्टार कार्यालयको मिति २०७०/०६/१८ को स्वीकृत नियमावली अनुसार यस आयोजनाको प्रस्तावक संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल रहेको छ (अनुसूची १)।

प्रस्तावकको नाम तथा ठेगाना

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल,

घोराही- उप महानगरपालिका- ३, दाङ

इमेल : ceo.sanjeevanicollege@gmail.com

फोन नम्बर : +९७७-९८५७०३२९९६

१.१.२ परामर्शदाता

वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार पार्नका लागि नेपाल रुरल एण्ड एडभान्समेन्ट कमिटी प्रा.लि., काठमाडौं सहयोग लिइएको छ।

परामर्शदाताको नाम तथा ठेगाना

नेपाल रुरल एण्ड एडभान्समेन्ट कमिटी प्रा.लि.

अनामनगर, काठमाडौं

फोन नम्बर : +९७७-९८५९९४९२९६

इमेल : info.nracnepal@gmail.com

वेबसाइट: www.nrac.com.np

१.१.३ वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको औचित्य

वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ तथा वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ अनुसूची-३ को नियम ३ सँग सम्बन्धितको (ख) स्वास्थ्य क्षेत्रको बुदाँमा १०० शय्या भन्दा बढीको अस्पताल, नर्सिङ्ग होम वा चिकित्सा व्यवसाय सञ्चालन गर्ने, (ज) आवास, भवन तथा बस्ति विकास र शहरी क्षेत्र

विकास क्षेत्र: (२) मा उल्लेख भए बमोजिम १०,००० वर्गमिटर क्षेत्रफलभन्दा बढीको Built Up Area वा Floor Area भएको आवासीय, व्यवसायिक वा आवासीय र व्यवसायिक दुवै प्रकृति भएको संयुक्त भवन निर्माण गर्ने र (६) मा उल्लेख भएबमोजिम २०,००० लिटर भन्दा बढी दैनिक भूमिगत पानीको प्रयोग हुने भवन निर्माण तथा संचालन गर्ने प्रस्तावले आयोजना निर्माण गर्नुपूर्व वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार गरी उक्त प्रतिवेदन स्वीकृत गराउनु पर्नेछ। तसर्थ आयोजनाले ५०० शय्या क्षमताको अस्पताल सञ्चालन गर्ने, आयोजनाको Built Up Area ४५,०५४.८६ वर्ग मिटर र आयोजनाले दैनिक २,५०,००० लिटर भूमिगत पानी प्रयोग गर्ने भएकोले वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गरिएको हो।

साथै, (ज) १ अन्तर्गत ४५ मिटर भन्दा बढी उचाई भएका भवन निर्माण गर्ने प्रस्तावको लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन गर्नुपर्ने प्रावधान रहेको छ भने यस आयोजनाको उचाई जम्मा २५ मिटर रहनेछ।

१.१.४ वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको उद्देश्य

वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन अध्ययनको प्रमुख उद्देश्य भनेको आयोजनाले भौतिक, जैविक, आर्थिक-सामाजिक र साँस्कृतिक वातावरणमा पार्न सक्ने प्रभावहरूको पहिचान तथा आंकलन गर्दै त्यसका सकारात्मक प्रभावहरूको अभिवृद्धि गर्ने र नकारात्मक प्रभावहरूको लागि न्यूनीकरणका उपायहरू प्रस्ताव गर्नु हो। यस बाहेक वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन अध्ययनका अन्य उद्देश्यहरू यस प्रकार छन्:

- आयोजना प्रभावित क्षेत्रको स्थानीय वातावरणको भौतिक, जैविक, आर्थिक-सामाजिक र साँस्कृतिक वातावरणसँग सम्बन्धित आधारभूत तथ्यांकहरू संकलन गर्नु,
- निर्माण र संचालन चरणमा आयोजनासँग सम्बन्धित सकारात्मक र नकारात्मक वातावरणीय प्रभावहरूको पहिचान र आंकलन गर्दै ती प्रभावहरूको मात्रा, विस्तार र अवधिको आधारमा मूल्याङ्कन गर्नु,
- सकारात्मक प्रभावहरूलाई प्रभाव अभिवृद्धि र नकारात्मक प्रभावहरूलाई प्रभाव न्यूनीकरणका उपायहरू सिफारिश गर्नु,
- आयोजनाको निर्माण र संचालन चरणका लागि वातावरणीय व्यवस्थापन योजना, अनुगमन योजना र परीक्षण योजना तयार पार्ने र
- आयोजनाको निर्णयकर्ता र सम्बद्ध पक्षहरूलाई आयोजनाले पार्न सक्ने वातावरणीय असरहरूका बारेमा पर्याप्त जानकारी दिनु।

१.१.५ अध्ययनको सिमा तथा सम्बन्धित अन्य कुरा

यस अध्ययनको सीमा यस आयोजना निर्माण तथा सञ्चालनबाट प्रस्ताव क्षेत्रको स्थानीय भौतिक, जैविक र सामाजिक-आर्थिक तथा साँस्कृतिक वातावरण पर्ने सक्ने प्रभाव तथा त्यस्ता प्रभावको बढोत्तरी तथा न्यूनीकरण उपायहरू पहिचान गरी सुझाव प्रदान गर्नु रहेको छ। यस बाहेक सो क्षेत्रमा अन्य कारणबाट हुने वातावरणीय तथा सामाजिक प्रभावहरू यस अध्ययनले समावेश गरेको छैन। त्यस्तै यस अध्ययनले आयोजनाहरूका विभिन्न संरचना निर्माणलाई समावेश गरिएको छ। यस आयोजनाको क्षेत्र निर्धारण तथा कार्यसूची प्रतिवेदन २०८०/०२/१४ गतेको नेपाल सरकार, वन तथा वातावरण मन्त्रालयको (मा.मन्त्रीस्तर) निर्णयानुसार स्वीकृत भएको थियो। उक्त स्वीकृत कार्यसूची तथा वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ अनुसार यस आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन सम्बन्धी प्रतिवेदन तयार पारिएको छ।

१.१.६ अध्ययन टोली

यस प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धि अध्ययन कार्यमा संलग्न टोलीहरूका सदस्यहरूको विवरण तल दिइएको तालिका १-१ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १-१: वातावरणीय अध्ययन कार्यमा संलग्न टोली

क्र स	नाम थर	योग्यता	पद	कार्य अनुभव	वातावरण अध्ययन संख्या
१	विशाल शर्मा	वातावरण विज्ञानमा स्नातकोत्तर	वातावरण विज्ञ, टोली प्रमुख	६ वर्ष	१०
२	डा. ज्योति प्रसाद गजुरेल	वातावरणमा विधावारिधि, बनस्पति विज्ञानमा स्नातकोत्तर	जैविक विज्ञ	१५ वर्ष	१५
३	सुबास ढकाल	वातावरण इन्जिनियरिंगमा स्नातकोत्तर	भौतिक वातावरण विज्ञ	६ वर्ष	३०
४	प्रकाश घिमिरे	स्नातकोत्तर, समाजशास्त्र	समाजशास्त्री	१२ वर्ष	२०
५	चेतकान्त भुषाल	स्नातकोत्तर, जनस्वास्थ्य	जनस्वास्थ्य विज्ञ	५ वर्ष	४
६	उमेश धिताल	स्नातकोत्तर, इन्जीनियरिंग	इन्जिनियर	१० वर्ष	१०
७	अन्जना लामिछाने	स्नातकोत्तर, अर्थशास्त्र	आर्थिक/सामाजिक विज्ञ	४ वर्ष	५
८	अबिनाश अर्याल	स्नातकोत्तर, वातावरण विज्ञान	फोहोरमैला व्यवस्थापन विज्ञ	२ वर्ष	३

परिच्छेद २: प्रस्तावको परिचय

२.१ भूमिका

२.१.१ प्रस्तावको पृष्ठभूमि

नेपालमा स्वास्थ्य र चिकित्सा संस्थाका लागि पूर्वाधार सुविधा अन्य विकसित देशहरूको तुलनामा आधारभूत मापदण्ड भन्दा कम छन्। पछिल्ला केहि दशक देखि नेपाल सरकारले स्वास्थ्य सेवामा अझ राम्रो पहुँचमा सुधार गर्न जोड दिदै गएको देखिन्छ। नेपाल सरकारले स्वास्थ्यकर्मीको उत्पादनमा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको विकासमा लगानी गर्न निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहित गरेको स्वास्थ्य नीति हालसालै लागु गरिएको छ। यसको परिमाणस्वरूप धेरै स्वास्थ्य सेवा संस्थाहरू स्थापना भएका छन् र देश भित्र नै चाहिएको मानव संसाधनको विकासलाई जारी राखे अपेक्षा राखिएको छ।

लुम्बिनी प्रदेश लगायत समग्र देशको स्वास्थ्य क्षेत्रमा सेवा पुर्याउने उद्देश्यले संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल, युनिभर्सल हस्पिटलको नाममा कम्पनी रजिष्टारको कार्यालयमा मिति २०६८/३/१९ मा दर्ता गरिएको थियो (दर्ता नं.८४३२२/०६७/०६८)। मिति २०७०/६/१८ मा युनिभर्सल हस्पिटलको प्रवन्ध पत्र तथा नियमावलीमा कम्पनीको नाम संशोधन (अनुसूची १) गरी संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल प्रा. लि. (Institute of Advanced Studies and Teaching Hospital Pvt. Ltd.) राखिएको छ। दर्ता गरिएको संस्थाको स्थायी लेखा नं. ६०१५३८१४४ रहेको छ (अनुसूची १)। आयोजनाको शिर्षकमा टिचिङ्ग हस्पिटल भने पनि प्रस्तावकले हाललाई जनस्वास्थ्य नियमावली, २०७७ को अनुसूची २ बमोजिमको स्वास्थ्य सेवा प्रस्ताव गरेकोले प्रस्तुत प्रस्तावले जनरल अस्पतालका सेवाहरू प्रदान गर्नेछ।

प्रस्तावित आयोजना दाङ जिल्लाको घोराही उपमहानगरपालिका वडा नं ३ मा निर्माण तथा सञ्चालन गरिने छ। उक्त स्थानमा ५०० शय्याको हुने गरी संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल प्रा. लि. ले आफ्नै स्वामित्वमा रहेको ३ बिघा १५ कट्टा ७.९१९ धुर (२५५३१.२४ व.मी.) जग्गामा एक विशेषज्ञ सुबिधा सहितको जनरल अस्पतालको निर्माण तथा सञ्चालन गरिनेछ।

२.१.२ कम्पनीको स्वामित्व

प्रबर्द्धक शेयर लगानीको आधारमा कम्पनीको स्वामित्व तय गरिएको छ। प्रवर्तकको शेयर होल्डिङ्ग बान्की निम्न अनुसार प्रस्ताव गरिएको छ:

- श्री खुमा प्रसाद अर्याल (५०%)
- श्री भेषराज आर्याल (५०%)

२.१.३ आयोजनाको लगानी

प्रस्तुत आयोजना निर्माण तथा सञ्चालन गर्नका लागि ने.रु.२२६.८९ करोड लगानी प्रस्ताव गरिएको छ (तालिका २-१)। प्रस्तावित लगानीको ९.२६% शेयर पूँजी (ने.रु.२१.०० करोड) बाट, ११.९०% लगानीकर्ताको स्थीर लगानी (ने.रु.२७.०१ करोड) बाट, ६८.९०% आवधिक ऋण (ने.रु.१५६.३४ करोड) बाट, १.१०% कार्यशील पूँजी ऋण (ने.रु.२.५ करोड) बाट र ८.८३% आन्तरिक जम्मा (ने.रु.२०.०४ करोड) को माध्यमबाट गरिनेछ।

तालिका २-१: आयोजनाको लगानी, (५०० शय्या)

विवरण	प्रस्तावित लागत, ने.रु.
जमीन तथा जमीन विकास	१४,२०,००,०००.००
सिभिल वर्क र पूर्वाधार	१,६६,८९,२५,०००.००
अस्पताल उपकरण	३७,६४,१२,०००.००
अन्य मेशिन तथा उपकरण	३,५६,८६,०००.००
फर्निचर	१,७८,९१,०००.००
सवारी साधन	१,५४,१६,०००.००
कार्यालय सरसामान, फर्निचर तथा जडान	१,२५,७०,०००.००
जम्मा	२,२६,८९,००,०००.००

श्रोत: आयोजनाको विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन, २०७७

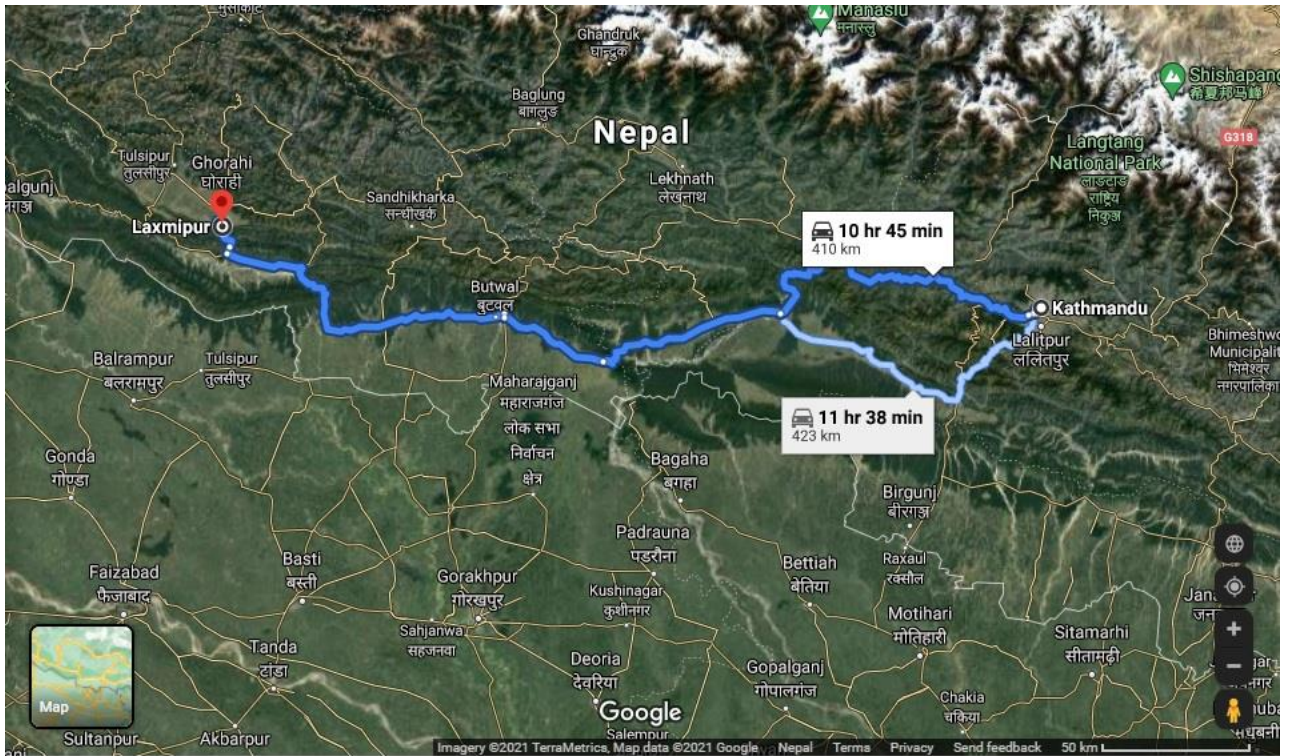
२.१.४ प्रस्तावको आवश्यकता र औचित्यता

घोराही उपमहानगरपालिकामा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित सुबिधा सम्पन्न अस्पतालहरू निकै नै कम रहेको र यस क्षेत्रका मानिसहरू उपचारको लागि काठमाण्डौं र भारत जानुपर्ने बाध्यतालाई मध्यनजर गरी सोहि क्षेत्रमा माग भए बमोजिमको एउटा सुबिधा सम्पन्न जनरल अस्पताल खोल्न खोजिएको छ। यस आयोजनाले त्यस क्षेत्रका मानिसहरूको स्वास्थ्य उपचार गर्नुका साथै स्थानीय अर्थतन्त्रमा पनि वृद्धि गर्दछ। घोराही बासीहरूलाई मात्र नभई सम्पूर्ण दाङ जिल्लाका बासीहरूलाई नै टेवा पुर्याउने अनुमान गरिएको छ। प्रस्तावित अस्पतालमा रोल्पा, प्युठान, सल्यान, रुकुम, दाङ, अर्घाखाँची, बाँके र कपिलवस्तु गरी जम्मा आठ जिल्लाबाट दैनिक करिब ७०० (प्रस्तावकको सर्वेक्षण, २०७७ मा आधारित) जना बिरामीको प्रवाह आँकलन गरिएको छ।

२.२ प्रस्तावको विवरण

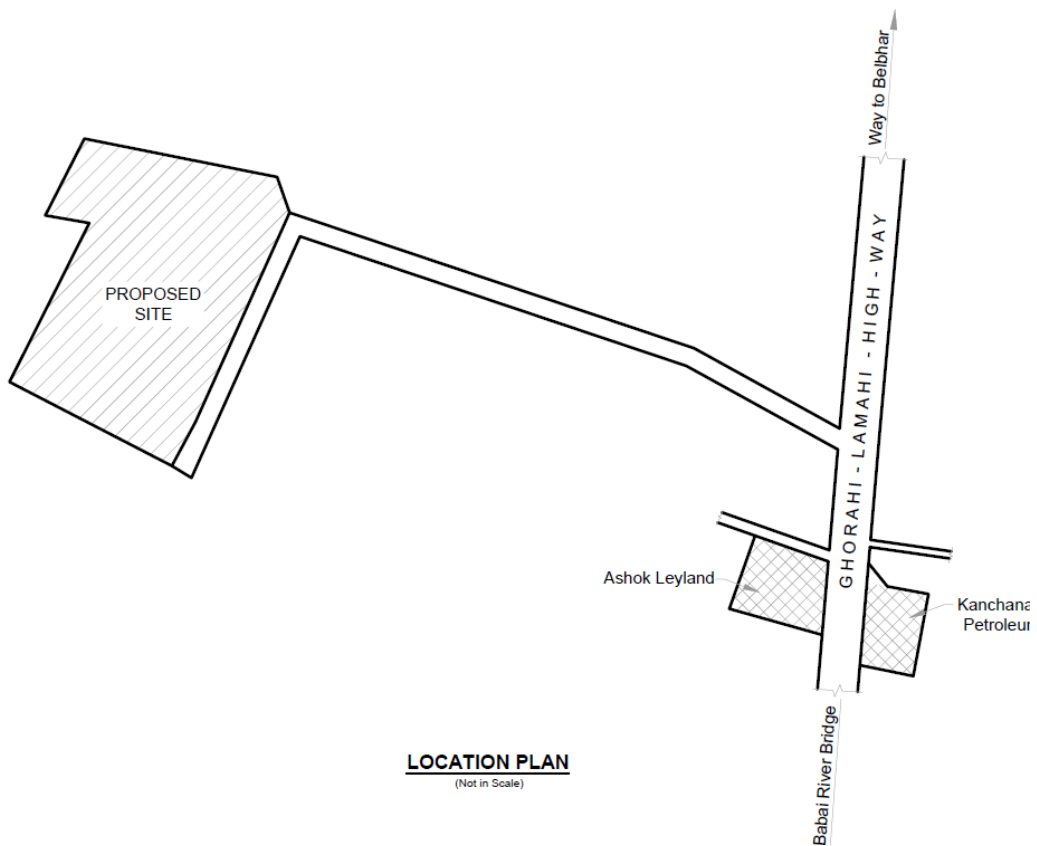
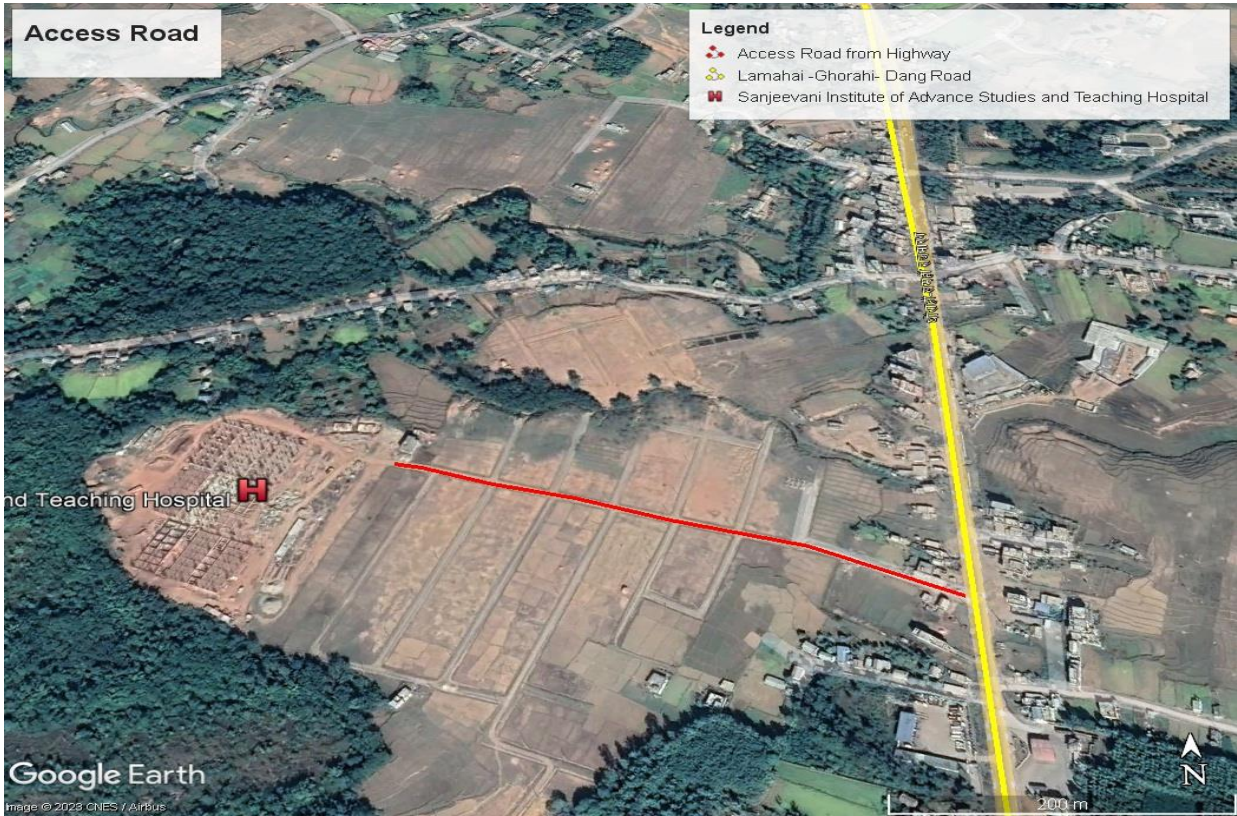
२.२.१ आयोजनाको अवस्थिति तथा पहुँच

आयोजना संचालन गर्न लागिएको स्थान दाङ जिल्ला, घोराही उपमहानगरपालिका-३ गोगलीमा रहेको छ। जसको भौगोलिक अवस्थिति २७° ५९' २६.३९" उत्तरी अक्षांश र ८२° २९' ४५.९९" पूर्वी देशान्तरमा रहेको छ। उक्त अस्पताल समुन्द्री सतहबाट ६३३ मि. उचाईमा रहेको छ। आयोजना निर्माण स्थल सम्म पहुँचको लागि काठमाडौँबाट ४२३ कि.मि., नेपालगञ्जबाट १५५ कि.मि., भैरहवाबाट १७८ कि.मि., तुलसीपुरबाट २६ कि.मि., पूर्व पश्चिम राजमार्गको लमही बजारबाट २० कि.मि., र घोराही बजारबाट ५.७ कि.मी. पूर्वमा पर्दछ। आयोजना स्थलसम्म पुग्न हवाई सेवाबाट लागि दाङ एयरपोर्ट (२६ कि.मि.), भैरहवा एयरपोर्ट (१७२ कि.मि.) र नेपालगञ्ज एयरपोर्ट (१५५ कि.मि.)को प्रयोग गर्न सकिन्छ। साथै आयोजना स्थलको पहुँच मार्गको लागि लमही घोराही तुलसीपुर सडक खण्डको गोगलीबाट ४२० मिटर उत्तर पश्चिम दिशामा पर्दछ, जसको पहुँचमार्ग हाल ५ मिटर चौडाई कायम रहेको छ।

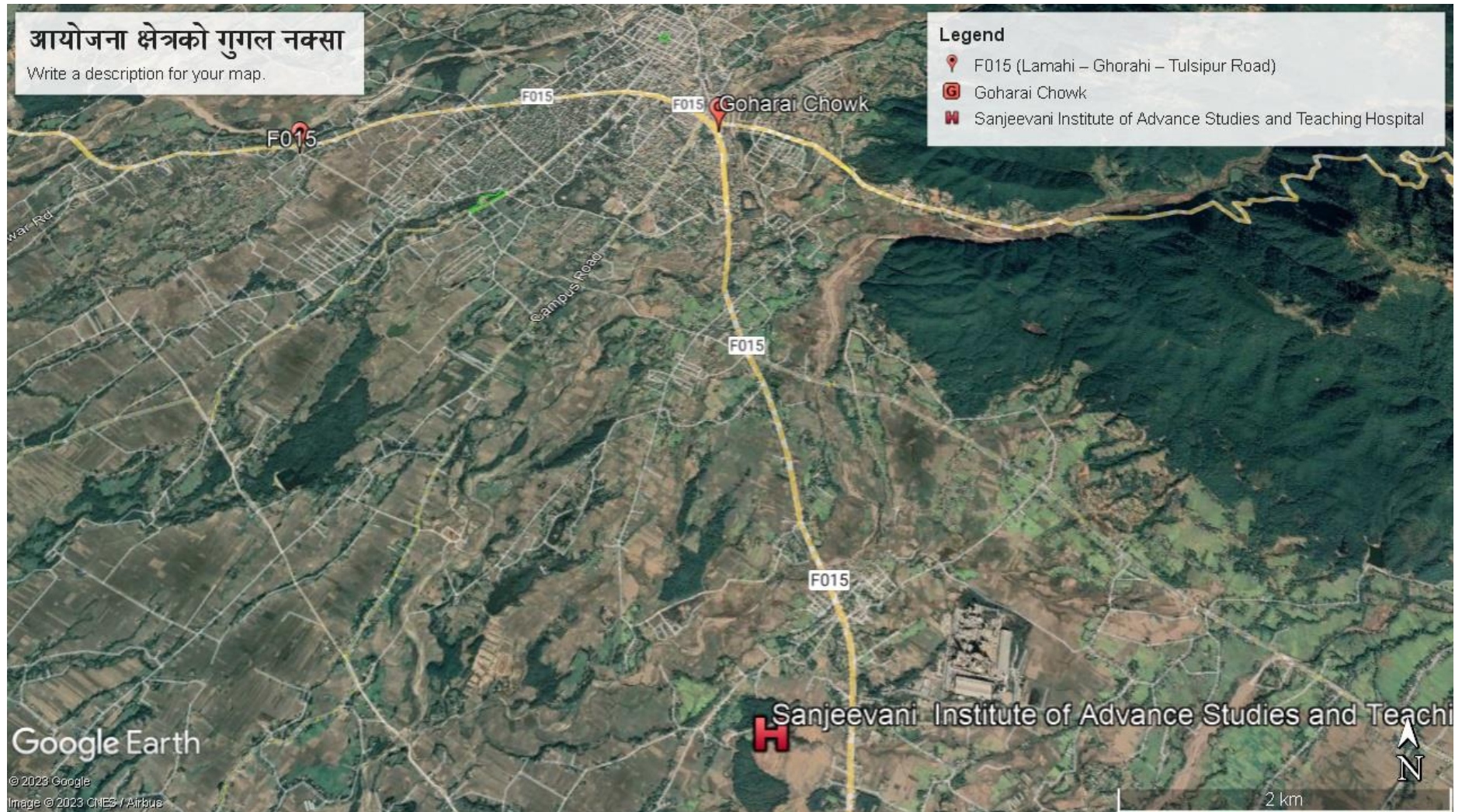

चित्र २-१: काठमाडौँ देखि आयोजना क्षेत्रको दुरि

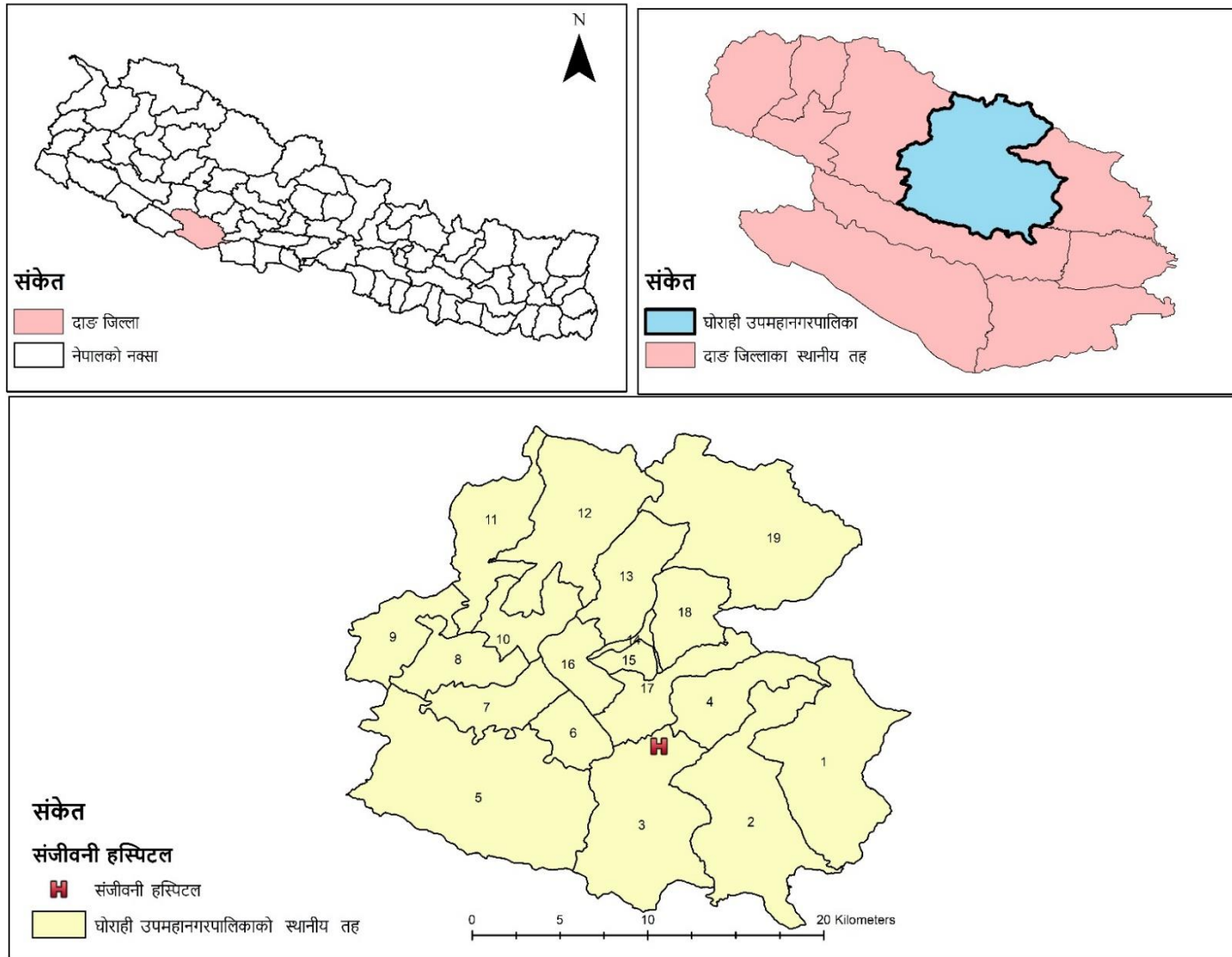
संजिवनी इन्स्टिट्यूट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

चित्र २-२: मुख्यबाटो देखि आयोजना निर्माण क्षेत्र सम्मको पहुँच मार्ग

चित्र २-३: प्रस्तावित सडक खण्डको गूगल नक्सा

चित्र २-४: आयोजना क्षेत्रको स्थानीय तह सहितको नक्सा

२.२.२ प्रस्तावका संरचनागत अवयव

प्रस्तावित आयोजना ५०० शय्या क्षमता भएको एक जनरल अस्पतालको रूपमा अघि बढाइने छ। यस अस्पतालले जनस्वास्थ्य नियमावली, २०७७ ले औल्याएका अनुसूचीहरू बमोजिमको स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने लक्ष्यका साथ अघि बढ्ने सोच बनाएको छ। यस अस्पतालले चौबिसै घण्टा उपलब्ध हुने गरी शल्यक्रिया सहितको आकस्मिक सेवा, आकस्मिक प्रयोगशाला, रक्त सञ्चार र रेडियो ईमेजिंग सेवाहरू प्रदान गर्नेछ। यस बाहेक अस्पतालले निदानात्मक सेवाहरूको रूपमा प्रयोगशाला तथा रेडियो ईमेजिंग सेवाहरू प्रदान गर्नेछ। अस्पतालले हाईडिपेन्डेन्सी युनीट, सघन उपचार कक्ष, नवजात शिशु बाल सघन उपचार कक्ष र कार्डियक क्याथेटराइजेशन जस्ता सेवा मार्फत सघन उपचार सेवा प्रदान गर्नेछ। प्रस्तावित ५०० शय्या संख्याको लागि स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन मापदण्ड, २०७७ (संशोधन २०७८) को परिच्छेद ५ मा उल्लेखित मापदण्डलाई ध्यानमा राखी अस्पताल निर्माण गरिनेछ। यसको अलावा अस्पतालले सामाजिक सेवाद्वारा संकट व्यवस्थापन केन्द्र, फरेन्सिक सेवा, डाइटिटिक्स तथा पोषण पुनस्थापना सेवा लगायत हेमोडायलाइसिस जस्ता सेवाहरू पनि प्रदान गर्नेछ।

तालिका २-१: आयोजनाको प्रमुख विशेषताहरू

अवयव	विवरण
प्रस्तावको नाम	संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या)
प्रस्तावको अवस्थिति	प्रदेश: लुम्बिनी, जिल्ला: दाङ, घोराही उपमहानगरपालिका-३, लक्ष्मीपुर, गोगली
प्रस्तावको किसिम	<ul style="list-style-type: none"> ▪ सेवा: स्वास्थ्य सम्बन्धी व्यवसाय सञ्चालन तथा अन्य सहायक सेवाहरू ▪ उद्योगको वर्ग: समूह "क"
भौगोलिक अवस्थिति	<ul style="list-style-type: none"> ▪ अक्षांश: २७° ५९'२६.३९" उत्तर, देशान्तर: ८२° २९'४५.९९" पूर्व ▪ उचाई: ६३३ मि. (समुन्द्री सतहबाट)
प्रस्तावित शय्या संख्या	जम्मा ५००
दर्ता तथा लगानी	<ul style="list-style-type: none"> ▪ कम्पनी दर्ता नं. ८४३२२/०६७/०६८ ▪ स्थायी लेखा नं. ६०९५३८९४४ ▪ प्रस्तावित जम्मा लगानी ने.रु. २२६.८९ करोड ▪ आयोजनाको पेब्याक अवधि: ७.९९ वर्ष
प्रस्तावित योजनाको लागि साइट प्लान	<ul style="list-style-type: none"> ▪ प्रस्तावित जमीनको क्षेत्रफल: ३ बिघा १५ कट्टा ७.९९९ धुर (२५५३९.२४ व.मी.)

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ भवनले ओगट्ने जमीनको भाग (प्लिनथ एरिया): ३१% (करिब ८१ ८७.६९) ▪ अधिकतम ग्राउण्ड कभरेज: ३२.०७%, ▪ हरियाली क्षेत्र : १०.५१% (२६८५.२३ व.मी.) ▪ पार्किंग क्षेत्र: २५.४८% (६५०५.९७ व.मी.) ▪ भवनको प्रस्तावित उचाई: २५ मि.; ▪ फार: १.७५ ▪ बिल्ट अप एरिया: ४५.०५४.८६ व.मी.; (प्रति शय्या ९०.१०९७२ व.मी. क्षेत्रफल कायम रहेको) ▪ सेट ब्याक: ५ मिटर (यस आयोजनाले स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन मापदण्ड, २०७७ अन्तर्गतका जग्गा सम्बन्धि सम्पूर्ण प्रावधानहरू पुरा गर्दछ)
<p>कित्ता नं</p>	<p>५२५, ३, ५६६, ११४१, ९६७, ६४२, ३७१, ३६८, ११६४, ९६६, ९६५, ५०४, ४७१, ५२०, ३६४, ३७२, ७, ५९६, २, ५२४, ५६७, ५९७, ११६३, ६४४, ४, ६४३, ११४२</p>
<p>योजनाको लागि प्रस्तावित मुख्य संरचनाहरू</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ मुख्य भवन: तीन ब्लक पाँच तल्ला भएको मुख्य भवन (ब्लक ए: १३४७९.२० व.मी. ब्लक बि: ११८३५.११ व.मी. ब्लक सि: १३५३६.८५ व.मी.), (अनुसूची ३, १२) ▪ तल्लाको क्षेत्रफल: पाँच तल्ला तीन ब्लक भएको मुख्य भवन (भुइँ तल्ला: ७७४६.९५ व.मी.; पहिलो तल्ला: ७८६३.३६ व.मी.; दोश्रो तल्ला: ७७४६.९५ व.मी.; तेश्रो तल्ला: ७७४६.९५ व.मी.; चौथो तल्ला: ७७४६.९५ व.मी.) ▪ आन्तरिक सडकको चौडाइ: ७ मि. ▪ ढल प्रशोधन संयन्त्र (ETP)को क्षेत्रफल: ९० व.मी. ▪ रिसाइकल वा आकाशे पानी टंकीको क्षमता: ७२ व.मी. ▪ इनरटाइजेसन क्षेत्रको क्षेत्रफल: ९७.१७ व.मी. ▪ रेडियोधर्मी पदार्थ संकलन क्षेत्र: २६ व.मी. ▪ फोहोर व्यवस्थापन क्षेत्र: १३३.३२ व.मी. ▪ उपचार गरिएको पानी भण्डारण टंकी क्षेत्र: ७२ व.मी. ▪ अप्रसोधित पानी भण्डारण टंकी क्षेत्र: ७२ व.मी.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ पानी प्रशोधन प्लान्ट: ४० व.मी. ▪ डिप बोरिंग क्षेत्र: ५.६८ व.मी. ▪ ट्रान्सफरमर क्षेत्र: ७.५२ व.मी. ▪ विद्युतिय सबस्टेशन: ५४ व.मी. ▪ अक्सिजन प्लान्ट: ६० व.मी. ▪ सेक्युरिटी गृह, जेनेरेटर गृह, पार्किंग क्षेत्र, हरियाली क्षेत्र, आन्तरिक सडक सञ्जाल, आदि,
सेवाहरू	
विशेषज्ञ चिकित्सा सेवाहरू	कार्यात्मक क्षेत्र र सेवाहरू
<ul style="list-style-type: none"> ▪ कार्डियोलोजी, गैस्ट्रोएन्टेरोलोजी, युरोलोजी, सामान्य शल्य चिकित्सा, जनरल मेडिसिन, सामुदायिक सार्वजनिक स्वास्थ्य गतिविधि, मनोचिकित्सा, इमेजिंग सहित सीटी स्क्यान अल्ट्रा साउण्ड, एक्स-रे, एमआरआइ, जनरल फिजीसियन सेवा, जनरल सरजरी सेवा, स्त्रीरोग तथा प्रसूती सेवा, बाल तथा शिशु सेवा, एनस्थेसियोलोजी सेवा, हाडजोनी सेवा, दन्त चिकित्सा सेवा, नाक, कान, घाँटी सेवा, चर्म तथा यौनरोग, मानसिक रोग सेवा, रेडियोलोजी र इमेजिंग सेवा, रेडियोथेरापी सेवा, अप्थालमोलोजी सेवा, प्याथोलोजी सेवा (बायोकेमिस्ट्री, माईक्रोबायोलोजी सेवा, हेमाटोलोजी सेवा), फार्मसी सेवा, क्लिनिकल फार्माकोलोजी, फोरेन्सिक मेडिसिन सेवा, जनरल प्राक्टिस सेवा, फिजियोथेरापी सेवा। ▪ वैज्ञानिक अनुसन्धानात्मक सेवाहरू: वातावरणीय र 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ एम्बुलेटरी केयर सेवाहरू, मध्यवर्ती केयर सेवाहरू, क्रिटिकल केयर सेवाहरू, अपरेटिभ सेवाहरू, डायग्नोस्टिक सेवाहरू, चिकित्सकिय सेवाहरू, अस्पताल सेवाहरू (फार्मसी, भान्साघर, केन्द्रीय निर्मलीकरण आपूर्ति सेवा - CSSD , धुलाई, मेडिकल रेकर्ड व्यवस्थापन, केन्द्रीय मेडिकल र सामान्य स्टोर, मोर्चरी र शव परीक्षण), ईन्जिनियरि सेवाहरू (मर्मत र इलेक्ट्रिक आपूर्ति, सरसफाई र अग्नी निरोधक प्रणाली, AC, CCTV सञ्चार सेवाहरू, मेडिकल ग्याँस र भ्याकुम सेवाहरू, मर्मत र मर्मतका लागि कार्यशालाहरू), प्रशासन सेवाहरू (मुख्य कार्यकारी प्रशासक, मेडिकल र नर्सिंग कर्मचारीहरू, आर्थिक र भौतिक व्यवस्थापन सेवाहरू ▪ विशिष्टकृत सेवाहरू: प्लास्टिक सर्जरी, पल्मोनोलोजी, युरोलोजी, नेफ्रोलोजी, ट्रोपिकल मेडिसिन र इन्फेक्सियस डिजिज, कार्डिओथोरासिक र भास्कुलर सर्जरी, इमर्जेन्सी मेडिसिन, इण्डोक्राइनोलोजी, रिउमाटोलोजी, जेरियाट्रिक मेडिसिन, हेपाटोबिलियारी सर्जरी, न्यूरोलोजी, न्यूरोसर्जरी, अर्थो स्पाइन सर्जरी, भास्कुलर सर्जरी, थोरासिक सर्जरी, न्युक्लियर मेडिसिन, ओरल मेडिसिन र रेडियोलोजी, फिजीकल मेडिसिन र रिह्यापबिलिटेसन, नियोनाटोलोजी, पेडियाट्रिक सर्जरी, कार्डियोलोजी, हेपाटोलोजी, मेडिकल ओन्कोलोजी, ग्यास्ट्रोइन्टेरोलोजी, ग्यास्ट्रोइन्टेरो सर्जरी, क्रिटिकल केयर र एनस्थेसियोलोजी, पल्मोनरी क्रिटिकल केयर र स्लिप मेडिसिन, इन्टरभेन्सनल रेडियोलोजी र इमेजिङ, मोलिक्यूलर बायोकेमिष्ट्री, इमियुनोप्याथोलोजी,

<p>व्यवसायिक स्वास्थ्य जोखिमहरू छानबिन गर्ने सुविधाहरू, दैवि प्रकोप तथा औद्योगिक जोखिमको स्थितिमा प्रकोप व्यवस्थापनको लागि आवश्यक पूर्वाधार सहयोग, स्वास्थ्य र रोगको महामारीको आधार वैज्ञानिक अनुसन्धान सहयोगी सेवाहरू</p>	<p>मोलिक्यूलर प्याथोलोजी, हेमाटो प्याथोलोजी, भियाइरोलोजी, ओरल र म्याक्जिलोफेसियल सर्जरी, इनभिट्रो फट्रीलाईजेसन, मोलिक्यूलर माइक्रोबाइलोजी, अक्युपेसनल मेडिसिन, जेनेटिक मेडिसिन, बर्न सर्जरी</p>
<p>आकस्मिक सेवाहरू: श्वासप्रश्वास सम्बन्धी; मुटु सम्बन्धी; मस्तिष्क तथा नशा सम्बन्धी; पेट सम्बन्धी; मूत्र प्रणालीसँग सम्बन्धी; प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी; हाडजोर्नी सम्बन्धी; मेटाबोलीक र इन्डोक्राइनोलोजिकल सम्बन्धी; आँखा सम्बन्धी; नाक, कान र घाँटी सम्बन्धी; बर्न सम्बन्धी; मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी; विषाक्तता र औषधिको ओभरडोज विषाक्तता सम्बन्धी; सर्प दंश / किराको टोकाई, जनावरको टोकाई सम्बन्धी; बालरोग सम्बन्धी; सामान्य आकस्मिक अवस्थाका स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी</p>	<p>जनरल वार्ड; आपतकालिन वार्ड; सर्जिकल वार्ड; सुत्केरी वार्ड; नवजात शिशु वार्ड; पोष्ट लेवर वार्ड; रिकभरी वार्ड; ओपिडी; शल्यक्रिया; माइनर ओटी; एनेस्थेटिक कोठा; प्रिअपरेसन वार्ड; निर्मलीकृत सामान प्रवाह कोठा; CSSD; आइसियु; ज्यानिटर सेवा; शल्यक्रिया कक्ष; उपचारकक्ष; नर्सिंग कोठा; चिकित्सक कोठा; अल्ट्रासाउण्ड; एक्सरे; परामर्शदाता विशेषज्ञ डाक्टर कोठाहरू; मिटींग रुम, ट्रेज एरिया; नर्सिंग स्टेशन; रिसेप्सन; कुरुवा कक्ष; फर्मिसी; टिकट काउन्टर; आधारभूत विज्ञान कोठा; प्रशोधन कोठा; नर्स प्यान्ट्री; फोहोर छुट्टयाउने कोठा, पुरुष तथा महिला शौचालयहरू</p>
<p>मुख्य चिकीत्सकिय तथा सेवा सञ्चालन कक्षहरू</p>	<p>इन्क्याप्सुलेसन; बरियल भल्ट; कंक्रीट भल्ट; शाल खाल्डो; अफिस कोठा; एकजस्ट पंखा; अटोक्लेभ कोठा; तौलने तथा होल्डिंग क्षेत्र; सरसफाई कक्ष; हानिकारक; फोहोर संकलन कक्ष; सामान्य फोहोर संकलन कक्ष; फोहोर छुट्टयाउने कक्ष; भण्डार गृह; फोहोर ओर्सनि सवारी पार्किंग; मल बेड; वायोग्याँस उत्पादन क्षेत्र; डिके टंकी</p>
<p>केन्द्रिय फोहोर प्रशोधन केन्द्र</p>	<p>सेवा सञ्चालन अवधि</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ बहिरंग विभाग: ३०० दिन ▪ आपतकालिन सेवा: ३६५ दिन

सञ्चालन अवधिको लागि आवश्यक जनशक्ति संख्या	<ul style="list-style-type: none"> ▪ कूल जनशक्ति संख्या: ६५७ ▪ सुशासन तथा व्यवस्थापन जनशक्ति: ३४ ▪ क्लिनिकल सेवाका जनशक्ति: ५८५ ▪ अस्पताल सहयोग सेवा जनशक्ति: ३८
निर्माण चरणका लागि आवश्यक कामदार संख्या	<ul style="list-style-type: none"> ▪ यस आयोजनाको निर्माण चरणमा निर्माण अवधि १८ महिनाको हुँदा जम्मा १७५५२० मानवदिन जनशक्तिको खाँचो पर्नेछ जसमा दक्ष जनशक्ति ४५१६० मानवदिनको लागि आवश्यक पर्नेछ भने अदक्ष जनशक्ति १३०३६० मानवदिनको लागि आवश्यक पर्नेछ। ▪ वालमजदूर संलग्न नगरिने
पानीको श्रोत र आवश्यकता	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ पानीको श्रोत: भूमिगत पानी/ बोरिंग पानी ▪ स्थिर पानीको स्तर: जमीनको सतहबाट ५ मि. तल ▪ गतिशील पानीको स्तर: जमीनको सतहबाट २३ मि. तल ▪ संचालन चरणमा दैनिक खपत हुने पानीको परिमाण : २,५०,००० लि. २०० घन मिटर, पुनर्नवीनीकरण / वर्षाको पानी भण्डारण टंकी २०० घन मिटर, प्रशोधित पानी राखिने टंकीको क्षमता २०० घन मिटर, अप्रसोधित पानी राखिने टंकीको क्षमता ६० घन मिटर, आकस्मिक अवस्थाका लागि छुट्टयाइएको पानीको क्षमता • निर्माण चरणमा दैनिक खपत हुने पानीको परिमाण ५००० लि. 	
अस्पतालजन्य फोहोरमैला उत्सर्जन	<ul style="list-style-type: none"> ▪ स्वास्थ्य मन्त्रालय, २००३ ले प्रकाशित गरेको प्रतिवेदनमा १.७ के.जी. प्रतिदिन प्रति शय्या संचालन चरणमा अस्पतालजन्य फोहोर उत्सर्जन हुने देखिएको छ जसमा २६% जोखिमयुक्त फोहोर रहने छ। उक्त प्रतिवेदनलाई आधार मानेर हेर्दा ५०० शय्याको अस्पताललाई ८५० के.जी. प्रतिदिन फोहोर उत्पादन हुने देखिन्छ भने जसमा २२१ के.जी. जोखिमयुक्त फोहोर उत्सर्जन हुने देखिन्छ। ▪ सञ्चालन चरणको लागि प्रस्तावित गरिएको तरलजन्य फोहोर पानी निष्कासन दर: २००००० लि. प्रतिदिन (पूर्णकालीन सञ्चालनमा)
उर्जाको श्रोत	
मुख्य श्रोत	नेपाल विद्युत प्राधिकरणको प्रसारण लाइन
वैकल्पिक श्रोत	५०० केभीए डिजेल जेनेरेटर
निर्माण र सञ्चालन चरणमा आवश्यक पर्ने उर्जा	५०-१०० किलोवाट

योजना निर्माण अवधि

१८ महिना

श्रोत: आयोजनाको विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन, २०७७

२.२.३ निर्माण तथा सञ्चालन चरणका क्रियाकलाप

प्रस्तावकले प्रस्तावित आयोजना ५०० शय्या सम्म क्षमतामा निर्माण गरी सञ्चालन गर्ने छ। उक्त आयोजनाको निर्माण, सञ्चालन तथा मर्मत चरणहरूमा अवलम्बन गरिने विभिन्न क्रियाकलापहरू निम्नानुसारका हुनेछन्:

निर्माण पूर्व चरण

- वास्तु र ठाउँ योजना आवश्यकता
- आधारभूत परिदृश्य डिजाइन विचार
- फाउन्डेशन विश्लेषण
- साइट पूर्वाधार र ल्यान्डस्केप डिजाइन विचार
- खनेको माटो, निर्माण सामग्री व्यवस्थापन योजना
- कामदार जोखिम नियन्त्रण खाका
- निर्माण कार्य तालिका तयारी
- डिजाइन स्वीकृति
- वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनको तयारी स्वीकृति

निर्माण अवधि

- कामदारहरूको बस्ने आवास तथा भवन निर्माण
- निर्माण सामग्रीको ढुवानी र व्यवस्थापन
- भूमिगत पानीको निकासी
- उत्खनन्
- जग निर्माण र भवन निर्माण
- भूमि संरक्षण कार्य
- ध्वनि, वायु प्रदूषण नियन्त्रण
- कामदारहरूलाई व्यवसायिक सुरक्षा सम्बन्धि सचेतना
- प्लम्बिङ्ग, विद्युतीकरण र अन्य आन्तरिक कार्य
- पुनर्स्थापना र संरचना विकास

संचालन अवधि

- अस्पताल, प्रयोगशाला, स्वास्थ्य अनुसन्धान संचालन

- प्यारामेडिकल गतिविधिहरूको संचालन (प्रयोगशालाहरू, रेडियोलोजी, फिजियोलोजी , प्याथोलोजी, OT, बायोकेमिस्ट्री, बायोफिजिक्स, फोरेंसिक, फार्माकोलजी आदि)
- ठोस फोहोर, फोहोर पानी, विषाक्त रासायनिक अस्पतालजन्य फोहोरको व्यवस्थापन
- पानीको आपूर्ति र सरसफाई
- बैकल्पिक उर्जाको व्यवस्थापन
- सुरक्षा व्यवस्थापन
- दैनिक उपभोग्य सामानको आपूर्ति
- पार्किङ, बैगचा र अन्य सुविधाको व्यवस्थापन
- व्यवसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षा
- आपतकालीन तयारी र सञ्चालन योजना
- सञ्चालन समयमा मर्मत
- फोहोर व्यवस्थापन र उपचार
- वातावरणीय प्रभाव न्यूनीकरण व्यवस्थापन योजनाको सञ्चालन तथा सुपरिवेक्षण

२.३ निर्माण योजना

यस आयोजनाको निर्माण अवधि १८ महिनाको रहने छ। जसमा पूर्व तयारी ग्राउंड स्ट्रक्चर र सिमेन्ट कंक्रीटका कामहरू निर्माण व्यवसायीहरू मार्फत गरिनेछ। सिभिलनिर्माण कार्यमा सहयोगी निर्माण व्यवसायीहरू मार्फत हुनेछ। निर्माण कार्य गर्दा आवश्यक मेसिन, उपकरण र श्रममा आधारित हुनेछन। जसमा दैनिक काम बिहान आठ बजे देखि बेलुका सात बजेसम्म हुनेछ। बिदा वा शनिबारको दिन पारेर बाहिरबाट यातायातका साधन मार्फत मालसामान ढुवानी गरिनेछ।

२.३.१ फ्लोर प्लान

पाँच तल्ला तथा तीन ब्लकमा विभक्त प्रस्तावित अस्पतालको फ्लोर प्लान निम्न बमोजिमको हुनेछ।

तालिका २-२: योजनाको प्रस्तावित फ्लोर प्लान

तल्ला	ब्लक (व.मी.)		
	ब्लक ए	ब्लक बि	ब्लक सि
भुँड तल्ला	२६९५.८४	२३५५.२७	२६९५.८४
पहिलो तल्ला	२६९५.८४	२४१४.०३	२७५३.४९
दोश्रो तल्ला	२६९५.८४	२३५५.२७	२६९५.८४
तेश्रो तल्ला	२६९५.८४	२३५५.२७	२६९५.८४
चौथो तल्ला	२६९५.८४	२३५५.२७	२६९५.८४

ब्लकहरुको बिचमा जोड्ने दुईवटा पूल तथा आपतकालीन भर्याड क्षेत्रफल: २२१.७२ व.मी. र २१९.०२ व.मी.

श्रोत: आयोजनाको विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन, २०७७

त्यसैगरी केन्द्रिय फोहर प्रशोधन क्षेत्रमा निम्न अनुसारको आयामहरु निम्न बमोजिम रहने छन्:

तालिका २-३: केन्द्रिय फोहर प्रशोधन क्षेत्रको प्रस्तावित आयामहरु

विवरण	प्रस्तावित आयामहरु
इन्क्यापसुलेसन	२.३४ मि. x १.२२ मि.
बरियल भल्ट	२.० मि. x ३.० मि.
कंक्रीट भल्ट	१.० मि. x १.० मि.
शाल खाडल	परिधि १ मि.
कार्यालय	३.१ मि. x २.९ मि.
उत्सर्जन पंखा	१ व.मी.
अटोक्लेभ कक्ष (माइक्रोवेभ, ट्रली, अटोक्लेभ, निर्मलीकृत फोहोर राख्ने क्षेत्र)	५.१ मि. x ४.९ मि.
सफाई केन्द्र	२ मि. x १.२ मि.
तौलने र होल्डिंग क्षेत्र	३.१ मि. x २ मि.
जोखिमयुक्त फोहोर संकलन केन्द्र	४.७ मि. x ४.९ मि.
जोखिम नभएका फोहोर संकलन तथा फोहोर छुट्टयाउने केन्द्र (छुट्टयाउने टेबल, फोहोर छुट्टयाएर राख्ने बिन, निर्मलीकरण गर्ने क्षेत्र, निर्मलीकृत गरिएको फोहोर राख्ने ठाँउ)	८.३ मि. x ४.९ मि.
भण्डार	३.२ मि. x १.९ मि.
फोहर ओसनि सवारी पार्किंग	-
मल बनाउने बेड	५ मि. x १.५ मि.
वायोग्याँस उत्पादन क्षेत्र	५ मि. x ३ मि.
डिके टंकी	२.५ मि. x २.५ मि. (६००० लि. क्षमता x २)

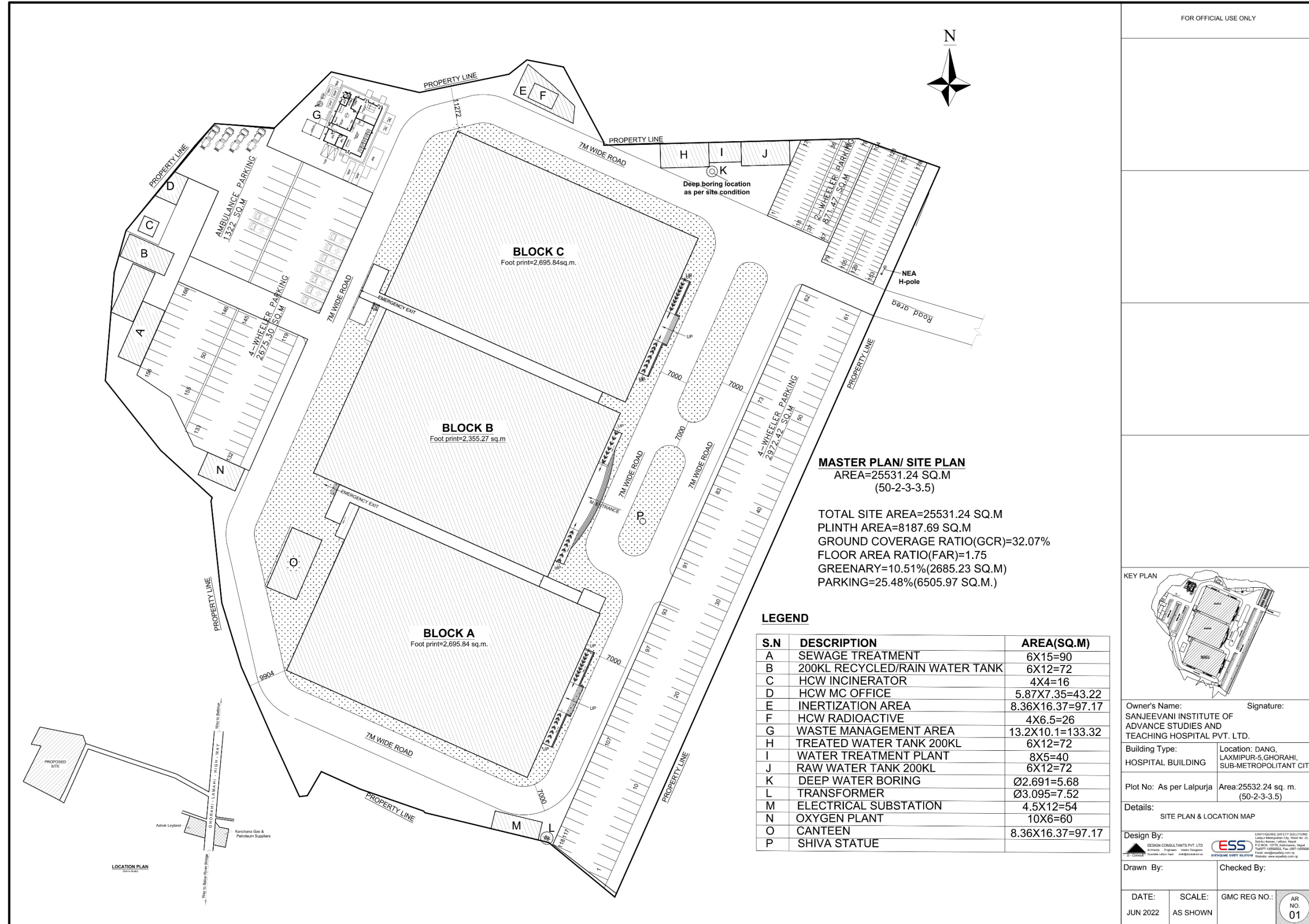
श्रोत: आयोजनाको विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन, २०७७

२.३.२ क्षेत्र संरक्षण योजना

भवन निर्माण योजना तयार गरी दाङ उपमहानगरपालिकामा स्वीकृतिका लागि पेश गरीएको छ। स्थानीय क्षेत्र संरक्षण योजनामा तोकिए बमोजिम जग्गाको प्रयोग, विकास र भवनलाई उपनगरपालिकाको तोकिएको नियमहरूको आधारमा प्राथमिकीकरण गरिएको छ। यी योजनाहरू १: १००० वा १:५०० मापन नक्साहरूमा समावेश गरिएको छ। आयोजनालाई निर्माण कार्य गर्नु अगी नै आयोजना स्थललाई तारबार गरि संरक्षण गरिनेछ र अनाधिकृत प्रवेशलाई रोक लगाइनेछ जसले गर्दा सम्भावित दुर्घटनालाई न्यूनीकरण गर्नेछ साथै आयोजनाका प्रत्येक चरणहरूका बारेमा स्थानीय सरकार सम्बन्धित निकायहरूलाई जानकारी दिइनेछ ।

२.३.३ डिजाइन अवधारणा

यस आयोजनाको सबै निर्माण संरचनाहरू डिजाइन गर्न एकीकृत योजना डिजाइन अवधारणा अनुसार गरिएको छ । विगतको अनुभव र राष्ट्रिय भवन कोड/मापदण्ड तथा आवश्यकता अनुसार अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डको डिजाइन आधारमा गरिएको छ । ऊर्जा संरक्षण, पानी संरक्षण, निर्माण सामग्रीको चयन, फोहोर व्यवस्थापन, हरियाली तथा खुल्ला ठाउँको व्यवस्थापन, LEED प्रमाणीकरण, स्वास्थ्य सेवा फोहोर व्यवस्थापन, प्राकृतिक प्रकाश र तथा पर्याप्त भेन्टिलेशन, सामुदायिक संलग्नता इत्यादिले गर्दा यस आयोजनालाई वातावरण मैत्री बनाउनेछ। यस आयोजनाको भौतिक संरचनाले देशमा विद्यमान नीति, नियम, कानून, निर्देशिकाहरूलाई मध्यनजर गर्दै बनाइएको छ जसले गर्दा आयोजना स्थल, निर्माण तथा संचालन गर्दाका क्रियाकलाप, आयोजनाले खपत गर्ने साधन र श्रोतहरू र आयोजनाले दिने सेवाहरू गुणस्तरीय हुनेछन ।

चित्र २-५: योजनाका लागि लेआउट प्लान

नेपाल राष्ट्रिय भवन संहिता (रा.भ.सं.) २०६० तथा भवन ऐन, २०५५ दफा ८ (क) मा उल्लेख भए बमोजिमको आधारमा प्रस्तावित प्रस्ताव “क” वर्गमा पर्ने भएकोले इन्टरनेसनल स्टेट अफ आर्ट डिजाइन पद्धतिबाट डिजाइन गरिने छ । यसका सुरक्षित भवन निर्माणको लागि राष्ट्रिय कार्ययोजना, २०७२ र निर्माण कार्यमा निम्न नीति तथा घोराही उपमहानगरपालिकाको भवन निर्माण तथा इजाजत सम्बन्धी कार्यविधि (२०७५) तथा प्रदेश भवन नियमावली (२०७७) अनुसारका भवन कोडहरू अनुसरण गरिएको छ:

भवन कोडहरू: योजना निर्माण गर्दा यस कुरालाई ध्यान दिईने छ, जस्तै – मटेरीयल स्पेसिफिकेसन (रा.भ.सं.१०१), विन्ड लोड (रा.भ.सं.१०४:१९९४), अग्नि निरोधक सुझावहरू (रा.भ.सं.१०७:१९९४), स्टिल (रा.भ.सं.१११:१९९४), वास्तु डिजाइन आवश्यकता (रा.भ.सं.२०६:२०१५), प्लेन एण्ड रीन्फोर्स कंक्रीट (रा.भ.सं.११०:१९९४), निर्माण सुरक्षा (रा.भ.सं.११४:१९९४), विद्युतीय डिजाइन आवश्यकता (रा.भ.सं.२०७:२००३), सेनेटरी र प्लम्बिंग डिजाइन आवश्यकताहरू (रा.भ.सं.२०८:२००३), अकुपेन्सी लोड (रा.भ.सं.१०३:१९९४), लोड बियारिग मेसोनारी (रा.भ.सं.२०२:२०१५), सेस्मिक डिजाइन राष्ट्रिय भवन संहिता (रा.भ.सं.१०५:२०२०) ।

आयोजनाको डिजाइन र निर्माणका लागि रा.भ.सं.हरूको पालना गर्दै, ASHRAE (१८९.१-२०१७)ले अंगालेको वातावरणमैत्री (जस्तै: आयोजना स्थलको दिगोपना, पानी प्रयोग दक्षता, ऊर्जा दक्षता, इन्डोर वातावरणीय गुणस्तर, सामग्री र स्रोतहरू, नवीनता) निर्माण र संचालनका क्रियाकलापहरू पालन गरिनेछ। जसले वातावरणमैत्री भवनहरूको पूर्वाधार स्थापना गर्न मद्दत गर्नेछ र आयोजनालाई दिगो बनाउनेछ।

२.३.४ अपाङ्ग मैत्री संरचना निर्माण

अपाङ्गता भएका व्यक्तिको समेत अस्पतालमा पहुँच हुने खालको भौतिक संरचना निर्माण हुनेछ। अपाङ्ग व्यक्ति मैत्री डिजाइनका लागि सबै तत्वहरूलाई समावेशी साइनेज, सडक फर्नीचर, फुटपाथ, चरणहरू, र्याम्पहरू र पैदल यात्री क्रसिंगहरूको निर्माण गरिनेछ। अपाङ्ग व्यक्तिका लागि प्रयोगमा ल्याइने र्याम्प, लिफ्टहरू, लिफ्ट प्लेटफार्म, सिंढीहरू, रेलिंग र बार, प्रवेशद्वार, कोरिडोर, आराम कोठा डिजाइनमा नै समावेश गरिएको छ जसको लागि थप स्थानीय तह, जिल्ला तथा जनस्वास्थ्य कार्यालयसंग थप सम्बन्धन गरिनेछ।

२.३.५ संक्रमण नियन्त्रण र भेन्टिलेसन

संक्रमण नियन्त्रण र भेन्टिलेसन अस्पतालहरूमा सुरक्षित र स्वस्थ वातावरण कायम राख्नको लागि महत्त्वपूर्ण मानिन्छ। उचित उपायहरूले बिरामीहरू, स्वास्थ्यकर्मीहरू र आगन्तुकहरू बीच संक्रमण

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

फैलिनबाट रोक्न मद्दत गर्दछ। यस अस्पतालले संक्रमण नियन्त्रण र भेन्टिलेसनका निम्ति बनाउने संरचना तथा उपायहरू निम्नअनुसार रहेका छन्:

२.३.५.१ संक्रमण नियन्त्रण

ह्यान्ड स्यानिटाइज: संक्रमणको फैलावट रोक्नको लागि नियमित र राम्ररी हात धुनु आवश्यक छ। कम्तिमा ६०% अल्कोहल भएको ह्यान्ड सेनिटाइजरहरू प्रयोग गरिनेछ।

व्यक्तिगत सुरक्षा उपकरण (पीपीई): स्वास्थ्यकर्मी तथा अस्पतालका कर्मचारीहरूले बिरामी हेरचाहको प्रकृति र सम्भावित जोखिममा निर्भर गर्दै, पञ्जा, मास्क, गाउन र आँखा सुरक्षा सहित उपयुक्त PPE प्रयोग गरिनेछ।

आइसोलेसन प्रिकसन: संक्रामक रोग भएका बिरामीहरूलाई संक्रमण फैलिन तथा उक्त बिरामीहरूबाट अन्यमा संक्रमण फैलिन नदिन आइसोलेसनमा वार्डको व्यवस्था गरिनेछ।

सफाई र कीटाणुशोधन: अस्पतालको भुइँ, सतहहरू, चिकित्सा उपकरणहरू, र बिरामी कोठाहरूको नियमित सफाई र कीटाणुशोधन गरिनेछ र बारम्बार छोइने ढोका, सतहहरूलाई बारम्बार सफा गरिनेछ।

फोहोर व्यवस्थापन: संक्रमणको फैलावट रोक्न अस्पताल जन्य फोहोरको उचित व्यवस्थापन गरिनेछ। जैविक, अजैविक, घातक फोहोरलाई यसै प्रतिवेदनको परिच्छेद २.४ अनुसारको प्रोटोकल अनुसार ह्यान्डल र डिस्पोज गरिनेछ।

२.३.५.२ भेन्टिलेसन

एयर फ्लो डिजाइन: यस अस्पतालमा हावाको प्रवाह राम्रोसंग सुनिश्चित गर्नको लागि आवश्यक भेन्टिलेसनको व्यवस्था गरिनेछ जसले गर्दा हावाबाट सर्न सक्ने वा निम्तन सक्ने प्रदुषणलाई न्यूनीकरण गर्नेछ।

एयर एक्सचेन्ज रेट: यस अस्पतालमा पर्याप्त ताजा हावा सर्कुलेसन बनाइने छ किनभने यसले मानिसहरूलाई बिरामी पार्न सक्ने चीजहरू हावामा फैलाउन र फैलाउन मद्दत गर्दछ। अमेरिकन सोसाइटी अफ हेटिङ, फ्रिज एण्ड एयर कन्डिसनिङ इन्जिनियर्स (ASHRAE) ले हावा सफा र सुरक्षित राख्न अस्पताल जस्ता ठाउँहरूमा कति हावा भित्र्याउनु पर्छ भन्ने मापदण्ड तोकिएको छ। बिरामीहरू र स्वास्थ्यकर्मी तथा कुरुवा सबैका लागि अस्पतालमा स्वस्थ वातावरण सिर्जना गर्न यो महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्नेछ।

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

फिल्टरेसन प्रणाली: High Efficiency Particulate Air (HEPA) फिल्टर प्रणाली सहितको भेन्टिलेसनको प्रयोग गरिनेछ।

अनुगमन र मर्मत: भेन्टिलेसन प्रणालीको नियमित अनुगमन र तत्काल मर्मतसम्भार तिनीहरूको प्रभावकारिता सुनिश्चित गरिनेछ। यसमा चेकिंग फिल्टर, एयरफ्लो ढाँचाहरू, र दबाव भिन्नताहरू समावेश छ।

भिन्नि र बाहिरी हावाको सन्तुलन: यस अस्पतालहले भिन्नी प्रदूषकहरूलाई न्यून बनाउन र वायुको गुणस्तर कायम राख्न पर्याप्त मात्रामा बाहिरी हावा ल्याउने संयन्त्र बनाउनेछ। साथै यस अस्पतालको भेन्टिलेसनलाई प्रभावकारी बनाउनको लागि स्वास्थ्य भवन पूर्वाधारको डिजाइन तथा निर्माण सम्बन्धि निर्देशिका, २०७४ लाई पूर्ण रूपमा पालना गरिनेछ।

२.४ फोहर व्यवस्थापन

आयोजनाको निर्माण तथा सञ्चालन अवधिमा उत्सर्जन हुने फोहोरजन्य पदार्थहरूलाई व्यवस्थापना गतिविधिहरू अन्तर्गत न्यूनिकरण गरी, छुट्टयाउने, संकलन गर्ने, भण्डारण गर्ने, ओसार पसार कार्य गर्ने, तथा विसर्जन उचित तरिकाले गरिनेछ। फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि पूर्वाधार डिजाइनको बखत स्वास्थ्यलाई नकारात्मक असर कम गर्नका साथै हरितगृह ग्याँस र विषाक्त उत्सर्जनमा वृद्धि भएको वायु, जमीन र पानीको बढ्दो प्रदूषण र बहुमूल्य सामग्रीको नोक्सान कम गर्न प्रमुख उपायहरू लागू गरिनेछ। आयोजनाको निर्माण चरणमा निस्कने ठोसजन्य धूलो, माटो, गिट्टी, बालुवालालाई आयोजना स्थललाई सम्माउने, आयोजनाको थप अवयव जस्तै बगैचा, पार्कहरू निर्माण गर्ने ठाउँमा व्यवस्थापन गरिनेछ भने र फोहोर पानीलाई (रासायनिक प्रदूषण विनाको) खाल्डो खनेर थुपारिनेछ र बिस्तारै जमिनमा सोसिन दिइनेछ।

निर्माण र सञ्चालन चरणको अवधिमा ठोस फोहोरमैला व्यवस्थापन प्रमुख वातावरणीय सवाल विषय हुनेछ। निर्माण चरणको अवधिमा निर्माणसँग सम्बन्धित फोहोरहेला जस्तै: ईट्टाका टुक्रा, काठका टुक्रा, फलाम र स्टिलका टुक्रा, कामदारहरूबाट निस्कने फोहोर आदि हुन्। त्यसै गरी सञ्चालन चरणमा निस्कने ठोस फोहोरमैला जस्तै: भान्साबाट निस्कने फोहोर, अस्पतालबाट निस्कने फोहोर आदि हुन्। तीन आर सिद्धान्तमा रही र घोराही उपमहानगरपालिकासँग सहकार्य गरी आयोजना क्षेत्रमा निस्कने ठोस फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन गरिनेछ। यस बाहेक, संचालन चरणमा वातावरण अनुकूलको रसायन प्रयोग गरिनेछ। यसका साथै प्रयोगशालाबाट उत्सर्जन हुने हानीकारक ठोस तथा तरल पदार्थहरूलाई विशेष किसीमको फोहर व्यवस्थापन प्रणाली अन्तर्गत न्यूनिकरण

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

गरिनेछ। जसको थप विवरण यसै वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदनको वातावरण व्यवस्थापन योजनामा समावेश गरिएको छ।

२.४.१ फोहोरमैला व्यवस्थापन रणनीति

यस अन्तर्गत फोहोरमैलालाई उत्सर्जन हुने ठाउँमा नै छुट्टयाई संकलन, भण्डारण र ओसार पसार गरिनेछ। फोहोरमैला व्यवस्थापन रणनीतिमा संसाधन व्यवस्थापन सुधार गर्न र वातावरणीय प्रभावलाई कम गर्नका लागि सामग्री प्रयोग र फोहोरमैलाको प्रभावकारी व्यवस्थापन महत्त्वपूर्ण रहनेछ फोहोरमैला व्यवस्थापन रणनीति अन्तर्गत निम्न उद्देश्यहरू आँकलन गरिएको छ:

- फोहोरमैला निकास गर्नुपूर्व स्रोतहरूमा फोहोरमैला घटाउने, पुनः प्रयोग गर्ने र उर्जा उत्पादनमा ध्यान दिने;
- आयोजना सञ्चालनको क्रममा साधारण तथा हानिकारक अस्पतालजन्य फोहोरमैलाको उत्सर्जन कम गर्ने;
- सम्भव भएसम्म उत्पादित फोहोरमैलालाई पुनः प्रयोग तथा प्रशोधन वा जहाँ सम्भव छैन प्रशोधनकर्ताहरूलाई पठाउने व्यवस्था गर्ने;
- पुनः प्रयोग गर्ने र प्रशोधन गर्न नसकिने फोहोरमैलालाई मात्र उपचार तथा निर्मुलीकरण गर्ने;
- संरचनाको विकास गर्दा नै उपयुक्त राष्ट्रिय, क्षेत्रीय र स्थानीय फोहोरमैला नियमनसँग अनुकूल गरिने

अस्पतालको हाता भित्र निम्न किसिमका शौचालयहरूको व्यवस्थापन गर्ने प्रस्ताव गरिएको छ:

- बालबालिका मैत्री शौचालय
- लैंगिक मैत्री शौचालय
- अपाङ्गता मैत्री शौचालय
- ज्येष्ठ नागरिक मैत्री शौचालय

२.४.२ सञ्चालन चरणमा अपनाइने अस्पतालजन्य फोहोरमैला व्यवस्थापन

स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन मापदण्ड, २०७७ (संशोधन २०७८): स्वास्थ्यजन्य फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्दा निम्न मापदण्डहरूमा विशेष ध्यान दिइने अवलम्बन गरिने छ:

- ✓ तयारी र क्षमता अभिवृद्धि: स्वास्थ्यजन्य फोहोरमैला व्यवस्थापनका प्रमाणित अद्यावधीक कार्ययोजना तयार गरी अस्पतालको फोहोरमैला व्यवस्थापन समिति मार्फत कार्यान्वयन गरिने योजना गरिएको छ। यसको साथै अस्पताल सञ्चालको क्रममा निष्कासित हुने विभिन्न प्रकारका

फोहरलाई स्वास्थ्यजन्य फोहरमैला व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७७ अनुसार व्यवस्थापन गरिनेछ।

- ✓ उत्पादन तथा वर्गीकरण: अस्पतालबाट निस्कीएका फोहरमैलालाई श्रोतमा नै छुट्टयाई स्वास्थ्यजन्य फोहरमैला व्यवस्थापन निर्देशिका २०७७ अनुसारको लेबलिंग गरी हरियो, नीलो, रातो, पहेंलो र कालो रंगका बिको भएका बाल्टीनहरूमा छुट्टा छुट्टै राखि संकलन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ।
- ✓ भण्डारण र ओसार पसार: श्रोतमा नै वर्गीकरण गरिएका फोहरलाई सुरक्षित साथ ओसारपसार गरी संक्रमित फोहरलाई केन्द्रिय फोहर भण्डारण कक्षमा निर्मलीकरण गरी विर्सजन गरिने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- ✓ फोहरको उपचार: ठोसजन्य फोहर उपचारको क्रममा चलनचल्तीमा रहेका उपयोगी प्रविधिहरू जस्तै अटोक्लेभ, माइक्रोवेभ, घर्षणमा आधारित प्रविधि, रासायनिक निर्मलीकरण, इनक्याप्सुलेसन, सेप्टिक कंक्रीट भल्ट, साल खाल्डोको प्रयोगमा ल्याइने योजना गरी त्यसै अनुसारको संरचनागत अवयवहरूको निर्माण तथा सञ्चालन गरिनेछ। त्यसैगरी अस्पताल सञ्चालको क्रममा निष्कासीत हुने तरल जन्य फोहरलाई न्यूट्रलाइजेसन, डिटक्सीफिकेसन, केमिकल रिडक्सन वा हाइड्रोलाइसिस प्रविधि उपयोग गरी उपचार गर्ने लक्ष्य लिइएको छ।
- ✓ फोहरमैलाको विर्सजन: हानीकारक फोहरमैला बाहेक अन्य साधारण फोहरमैलालाई निर्मलीकरण गरी आवश्यकता अनुसार घोराही उपमहानगरपालीकाको फोहोर व्यवस्थापन प्रणालीसँग एकीकृत रूपमा विर्सजन गरिने चाँजोपाँजो मिलाइनेछ। त्यसै गरी पुनः प्रयोग गर्न मिल्ने फोहरलाई निर्मलीकरण गरी प्रयोगमा लगाउने वा रिसाइक्लीगको लागी सम्बन्धित निकायमा पठाउने व्यवस्था गरिने छ। कुहिने खालका फोहरलाई मलजन्य पदार्थमा रूपान्तरण गर्ने प्रविधिको प्रयोगमा जोड दिई वायोर्ग्याँस उत्पादन प्रक्रिया अवलम्बन गरी शक्ति उत्पादनमा लगाइने व्यवस्थामा जोड दिइने छ।
- ✓ व्यक्तिगत सुरक्षाका उपायहरू: फोहर व्यवस्थापन गर्दा स्वास्थ्यजन्य फोहरमैला व्यवस्थापन निर्देशिका २०७७ अनुसारको व्यक्तिगत सुरक्षाका कवचहरूको प्रयोगलाई अनिवार्यताको रूपमा लिइने छ। यसको साथै सम्बन्धित पेशाकर्मीहरूलाई दिइनु पर्ने सम्भावित संक्रामणको विरुद्ध लगाउनु पर्ने खोपहरू लगाउने प्रबन्ध मिलाई उनीहरूको वार्षिक स्वास्थ्य जाँचको तालीकाबद्ध कार्यक्रम चलाइने छ।
- ✓ दिगो व्यवस्थापनको लागि प्रचलनमा रहेका मापदण्डहरूको प्रयोगमा जोड: निर्मलीकरण गर्ने क्षमताको नियमनका लागि वार्षिक प्रमाणीकरण प्रक्रियालाई प्राथमिकता दिइने छ। यसको साथै यस प्रक्रिया पूर्ण भएको नभएको यकिन गर्न अटोक्लेभ टेपको प्रयोगमा पनि ध्यान दिइने

छ । स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन मापदण्ड, २०७७ (संशोधन २०७८) तथा स्वास्थ्यजन्य फोहरमैला व्यवस्थापन निर्देशिका २०७७का प्रावधानहरूलाई प्राथमिकताका साथ अनुसरण गरिनेछ ।

फोहरमैला व्यवस्थापनको लागि प्रत्येक वार्डमा अस्पतालले राष्ट्रिय दिशानिर्देश गरिए अनुरूप उत्सर्जन हुने अस्पतालजन्य फोहरलाई श्रोतमानै गैर जोखिम बेकार जैविक फोहर (A1), गैर जोखिम फोहर पुनः प्रयोग योग्य फोहर (A2), अन्य गैर जोखिमयुक्त फोहर (A3), रोगजन्य फोहर (B1), खतरनाक शाप्स (B2), फर्मास्यूटिकल्स (B3) र साइटोटक्सिक फोहोर (B4, B5, C1), अत्यधिक संक्रामक फोहर (C2) र गह्रौ धातुजन्य फोहोर (D) मा वर्गीकरण गरी कलर कोडेट डस्टविनमा जम्मा गर्ने व्यवस्था मिलाउने छ। उक्त फोहरलाई संकलन स्थलमा संकलन गरिनेछ जसमा संक्रमित फोहरमैलालाई राष्ट्रिय स्वास्थ्यजन्य फोहर व्यवस्थापन मापदण्ड र सञ्चालन प्रक्रियाहरू (२०७६) अनुसार अटोक्लेभिग (Autoclaving), माइक्रोवेभ, इन्क्याप्सुलेसनद्वारा संक्रमण रहित बनाइनेछ भने धारीलो सुईलाई सुई विनाशकद्वारा व्यवस्थापन गरिनेछ। यसरी संक्रमण रहित फोहरमैला मध्ये पुनः चक्रिय तथा पुनः उत्पादन गर्न मिल्ने फोहरमैलालाई विक्री गरिनेछ भने अन्य फोहरमैलालाई घोराही उपमहानगरपालिकासँग समन्वय गरी व्यवस्थापन गरिनेछ।

तालिका २-४: अस्पतालजन्य फोहोर बर्गिकरण गर्ने दिशानिर्देशहरू

प्रकार	अस्पतालजन्य फोहोर बर्गिकरण	आवश्यकता	संकेतांक
१.	गैर जोखिम बायोडिग्रेडेबल फोहोर (A1)	हरियो बास्केट: खाद्य पदार्थ, बगैँचा, फल फूलहरू	
२.	गैर जोखिम फोहोर पुनः प्रयोग योग्य फोहोर (A2)	गाढा निलो बास्केट: प्लास्टिकको बोटल, क्यान, धातु, गिलास, प्लास्टिक, कागजात, रबर	
३.	अन्य गैर जोखिमयुक्त फोहोर (A3)	हल्का निलो बास्केट: बायो-डिग्रेडेबल र पुनःप्रयोग योग्य पदार्थहरू	
४.	रोगजन्य फोहोर (B1)	रातो बास्केट: मानव शरीरका अंगहरू, काटिएका अंगहरू, हड्डीको भित्रि लेदो	

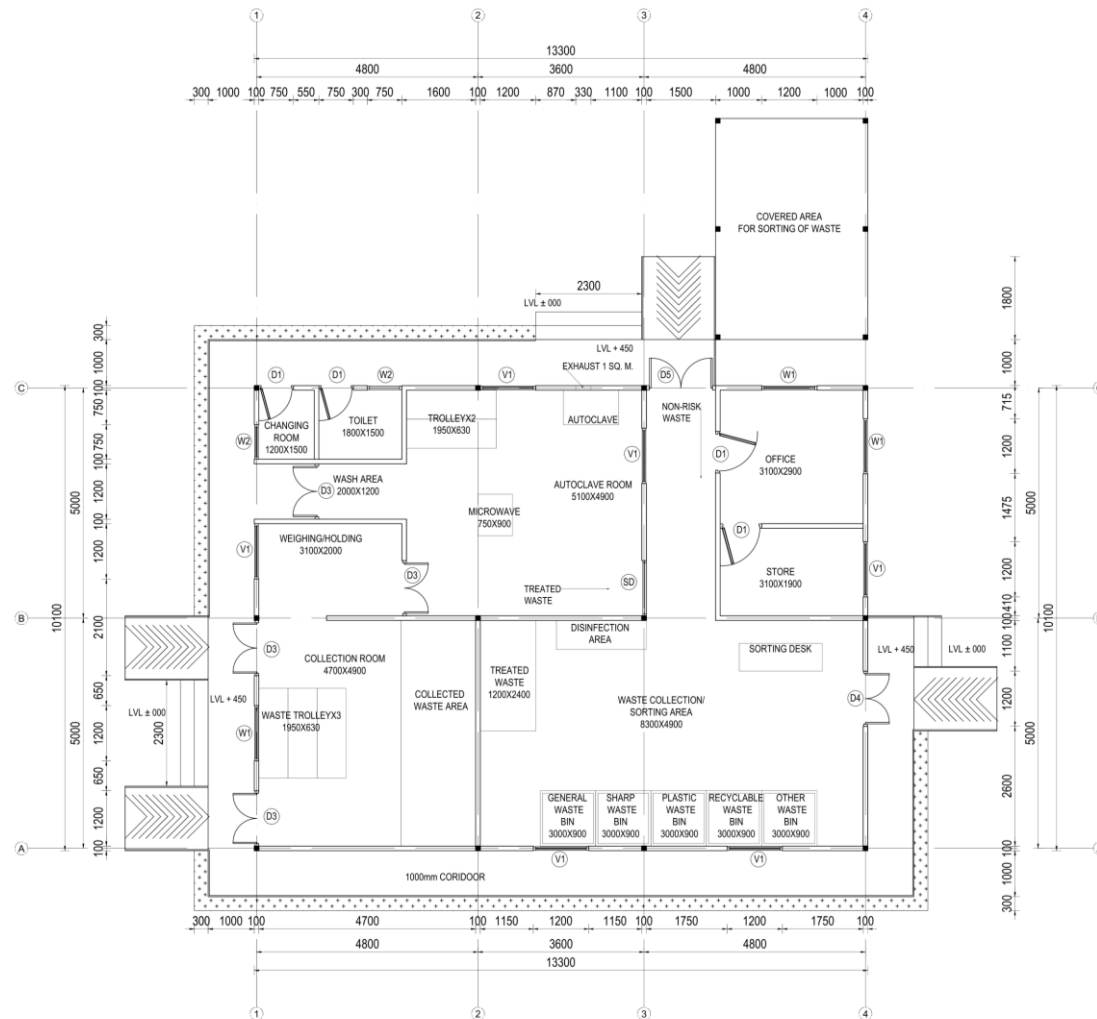
प्रकार	अस्पतालजन्य फोहोर बर्गिकरण	आवश्यकता	संकेतांक
५.	खतरनाक शाप्स (B2)	रातो बास्केट: सुईहरू, निश्चित सुईहरूसहित सिसाका सिरिन्जहरू, स्केलपेलहरू, ब्लेडहरू, ग्लासहरू	
६.	फार्मास्यूटिकल्स (B3) र साइटोटोक्सिक फोहोर (B4, B5, C1)	रातो बास्केट: अप्रयुक्त र मिति समाप्त मिति औषधि, एल्कीलेटेड पदार्थ, एन्टि-मेटाबोलिट्स, एन्टिबायोटिक्स, प्लान्ट एल्कालोइड्स, हार्मोनहरू	
७.	अत्यधिक संक्रामक फोहोर (C2)	रातो बास्केट: अप्रयुक्त र मिति समाप्त मिति औषधि, एल्कीलेटेड पदार्थ, एन्टि-मेटाबोलिट्स, एन्टिबायोटिक्स, प्लान्ट एल्कालोइड्स, हार्मोनहरू	
८.	भारी धातुजन्य फोहोर (D)	पहेलो बास्केट: ब्याट्री, प्रेसर कंटेनर, जैविक र अजैविक रासायनिक पदार्थ	
९.	रेडियोधर्मी फोहोर (E)	कालो बास्केट: कोबाल्ट, टेकनेटियम, आयोडिन, इरिडियम, शरीरको ऊतक र फ्लुइडको इन-भिट्रो विश्लेषणबाट उत्पन्न, इन-भिभो शरीर अंग इमेजिंग र ट्यूमर स्थानीयकरण	

यस अस्पतालले सञ्चालन अवधिमा उत्पन्न हुने ठोस पदार्थहरूलाई नेपाल सरकारको फोहोरमैला व्यवस्थापन ऐन, २०६८ तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन नियमावली, २०७० अनुसार व्यवस्थापन

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

गरिनेछ। यस कुरालाई मध्यनजर राखी आयोजना निर्माण यसको लागि अस्पताल परिसरमै छुट्टै फोहर छुट्टयाउने केन्द्र र जैविक फोहोरलाई कम्पोस्ट मल बनाउने स्थान बनाइनेछ जसलाई अस्पतालको उपचार तथा प्रशासनिक काममा कुनै अवरोध पुग्न दिइने छैन। आस्पतालमा रहने फोहोरमैला उपचार तथा व्यवस्थापन प्रणालीको बारेमा विस्तृत रूपमा तल चित्रमा प्रस्तुत गरिएको छ। संरचनाको अवयवहरू तालिका २-३ मा प्रस्तुत गरिएको छ। साथै यस सम्बन्धि कार्ययोजना यस प्रतिवेदनको ८.३.२ अस्पताल जन्य ठोस फोहोर व्यवस्थापन कार्ययोजनामा प्रस्तुत गरिएको छ।

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

WASTE MANAGEMENT PLAN
SCALE 1:50

चित्र २-६: केन्द्रीय फोहरमैला व्यवस्थापन प्रणालीको लेआउट

२.४.३ ढल निकास र अस्पताल जन्य फोहोर पानी व्यवस्थापन

अस्पतालले ढल निकास र अस्पतालजन्य फोहोर पानीको प्रशोधन संयन्त्र स्थापना गर्नेछ। स्नानगृह र शौचालयबाट निस्केको फोहोर पानीलाई सेफटी ट्यांकीमा पठाइनेछ र केही समय थिग्रिन दिएर तरल पदार्थलाई प्रशोधन गरेर मात्र उपमहानगरपालिकाको ढल निकासमा पठाइनेछ। स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन मापदण्ड, २०७७ (संशोधन २०७८)ले तोकेको वातावरण सम्बन्धी मापदण्डलाई मध्यनजरमा राखिने छ। आयोजनाको लागि अस्पताल जन्य फोहोर पानी व्यवस्थापन तल प्रस्तुत गरीए अनुसार गरिनेछ।

फोहोर पानीको वर्गीकरण : यसको विशेषताहरू, जस्तै pH, रासायनिक संरचना, जैविक अक्सिजन माग (BOD), रोगजनकहरू, र अन्य प्रदूषकहरू निर्धारण गर्न फोहोरको विश्लेषण गरिनेछ।

पूर्व-उपचार विधि : फोहोरबाट ठूला पदार्थ, झुक्किएर मिसिएका अन्य ठोस पदार्थ र तेल/ग्रीस हटाउन पूर्व-उपचार प्रक्रियाहरू लागू गरिनेछ। यसका लागि सामान्य पूर्व-उपचार विधिहरूमा screens, grit chambers, and oil separators विधि प्रयोग गरिनेछ।

जैविक उपचार विधि: अस्पतालको फोहोरमा प्रायः जैविक प्रदूषकहरू हुन्छन् जुन जैविक विधिहरू प्रयोग गरेर प्रभावकारी रूपमा उपचार गर्न सकिन्छ। आयोजना क्षेत्रमा Constructed wetlands, activated sludge systems, and anaerobic digesters जस्ता सामान्य जैविक उपचार विधिहरू प्रयोग गरिनेछ।

रासायनिक उपचार: फोहोरको विशेष विशेषताहरू अनुसार, प्रदूषकहरूलाई थप कम गर्न क्लोरिन प्रायो गरि दुषित पानीलाई सफा गरिनेछ।

अनुपालन र अनुगमन: नियमित रूपमा प्रशोधित फोहोरलाई तोकिएका मापदण्डहरू पूरा गरेको सुनिश्चित गर्न अनुगमन गरिनेछ। नेपाल सरकारका सम्पूर्ण निकायहरूका मापदण्डहरू पालना गरिनेछ।

कर्मचारी तालिम र क्षमता बृद्धि: फोहोर संकलन, ढुवानी, संकलन, वर्गीकरण तथा अन्तिम व्यवस्थापनमा सम्मेलित जिम्मेवार अस्पतालका कर्मचारीहरू माथि उल्लेखित सम्पूर्ण विधिहरूको बारेमा राम्रोसँग प्रशिक्षण तथा तालिम दिइनेछ।

दिगो अभ्यासहरू: उत्पन्न हुने फोहोरको मात्रा कम गर्न अस्पताल भित्र पानी संरक्षणलाई प्रोत्साहन दिइनेछ। अस्पतालमा निर्माण गरिएका धारा, बाथरूम, शौचालय तथा अन्य स्थानमा पानी संरक्षण सम्बन्धि जनचेतनामुलक सामग्रीहरू टाँस गरिनेछ।

स्थानीय नियमहरू र अनुमतिहरू: सबै सान्दर्भिक स्थानीय नियमहरूको पालना गरिनेछ र फोहोर प्रशोधन सुविधाको लागि आवश्यक स्थानीय तह, सरोकारवाला निकाय संग अनुमति लिइनेछ।

अन्य आवश्यक सहयोग: यदि अस्पताल पूर्ण रूपमा संचालन हुँदा अस्पतालसँग प्रभावकारी उपचार प्रणाली लागू गर्न स्रोत वा विशेषज्ञतानरहँदाको स्थितिमा, सम्बन्धित अधिकारीहरू, गैरसरकारी संस्थाहरू, वा क्षेत्रका विशेषज्ञहरूसँग सहकार्य गरिनेछ।

साथै, अस्पताल वरपरको वातावरणलाई ध्यानमा राख्दै, दक्ष फोहोर पानी व्यवस्थापन तथा उपचार प्रणालीको डिजाइन र कार्यान्वयन गरिनेछ। सार्वजनिक स्वास्थ्य र वातावरणको संरक्षण सुनिश्चित गर्न स्वास्थ्य र वातावरणीय मापदण्डहरूको पूर्ण रूपमा पालना गरिनेछ।

२.५ विपद् व्यवस्थापनको तयारी

भूकम्पको जोखिम न्यूनीकरणका लागि भूकम्प प्रतिरोधी प्रविधि (सेस्मिक डिजाइन राष्ट्रिय भवन संहिता (रा.भ.सं.१०५: २०७७), अंगालिने छ। आगजनी हुनसक्ने स्थानको पहिचान र निस्तेज प्रणाली डिजाइन अवधारणा प्रदान गर्ने उद्देश्यले, डिजाइन प्यारामिटरहरूको विवरण अनुसार अस्पतालमा विभिन्न अग्नी सूचक संयन्त्र र आगजनी निस्तेज उपकरणहरू प्रस्ताव गरिएको छ। पूर्ण निकासी, विशेष बुझाई प्रणालीको सक्रियता र अनटाइम संचारको माध्यमबाट सञ्चालन गरिने सुरक्षा प्रणालीले बिरामी लगायतका मानव जीवन सुरक्षा प्रदान गर्दछ। यस आयोजनाले राष्ट्रिय भवन कोड (NBC 203, 204:2015) आगजनी निस्तेज प्रणाली राखिनेछ र तिनीहरूको मासिक अथवा आवश्यकता अनुरूप अनुगमन गरिनेछ र म्याद सकिनु अगावै नयाँ राखिनेछ।

२.६ व्यवसायजन्य सुरक्षा

निर्माण अवधिमा कुनै निर्माणजन्य दुर्घटना वा आकस्मिक घटना घटेमा तत्काल प्राथमिक उपचार गरी आवश्यकता अनुसार नजिकैको अस्पतालमा कामदारहरूलाई पुर्याइने व्यवस्था मिलाइने छ। निर्माण चरणमा सांगठनिक व्यावसायिक सुरक्षा र स्वास्थ्यको सामान्य नीति अनुसार आपतकालीन निकासी, फायर फाइटिंग, चोटपटक रिपोर्टिङ र दुर्घटना र घटना अनुसन्धानलाई व्यवस्थित गरिनेछ। निर्माण चरणमा कामदारहरूको सुरक्षाको लागि चाहिने सुरक्षा उपकरणहरू, प्राथमिक उपचार लगायत अन्य व्यवसायजन्य सुरक्षा संकेत तथा सूचनाहरू निर्माण व्यवसायी मार्फत प्रबन्ध गरिनेछ। निर्माण चरणको अवधिमा चारै तिर कन्स्ट्रक्सन सेफ्टी नेट प्रयोग गरिनेछ।

चित्र २-७: व्यवसायजन्य सुरक्षा

२.७ प्रदूषण नियन्त्रण

आयोजना निर्माणको चरणमा पानी छर्कने प्रक्रियालाई निर्माणको क्रममा धुलो नियन्त्रण उपायको रूपमा प्रयोग गरिनेछ। शान्त किसिमका जेनेरेटरहरू जगोडा उद्देश्यका लागि प्रयोग गरिनेछ (ध्वनिको गुणस्तर सम्बन्धि राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६९)। ध्वनि प्रदूषण नियन्त्रण गर्न, प्रमुख ध्वनि उत्सर्जन गतिविधिहरू दिनको समयमा। यसका साथै सञ्चालन चरणको लागि सामान्य हावा परिवर्तन प्रति घण्टा (Air Change per hour) कायम राख्न पर्याप्त भेन्टिलेसन डिजाइन गरिएको छ। यस बाहेक, सञ्चालन चरणमा पर्यावरण अनुकूल रसायन प्रयोग गरिनेछ। साथै प्रयोगशाला जस्ता ठाउँहरूबाट उत्सर्जन हुने हानीकारक ठोस तथा तरल पदार्थहरूलाई विशेष किसिमको फोहोर व्यवस्थापन प्रणाली अन्तर्गत व्यवस्थापन गरिनेछ। निर्माण तथा सञ्चालन चरणहरूमा निस्कने फोहोर पानीलाई उपयुक्त विधिबाट उपचार गरी ढलमा विर्सजन गरिनेछ।

२.८ आन्तरिक प्रकाश प्रणाली

सबै सामान्य ठाउँहरूको सामान्य प्रकाश दिशानिर्देश र प्रासंगिक भारतीय मानकले निर्दिष्ट गरे अनुसारको प्रकाश स्तर हुने गरी आन्तरिक प्रकाश प्रणाली योजना लागू गरिनेछ। विभिन्न सार्वजनिक

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

र चिकित्सयीय क्षेत्रको सामान्य प्रकाश आन्तरिक डिजाइनर योजना बनाइने छ। सबै क्षेत्रका लागि सिफारिश गरिएको प्रकाश स्तरहरू भारतीय मापदण्ड र राष्ट्रिय भवन कोड र आईजीबीसी एलईडी भवन रेटिंग प्रणाली अनुसार हुनेछन् ।

तालिका २-५: कार्यस्थलका लागि प्रस्तावित गरिएको प्रकाश स्तर

क्षेत्र	प्रस्तावित गरिएको चिमको प्रकार	प्रकाश स्तर (लक्स)
कोरिडोरहरू र सेवा क्षेत्र	एलईडी	१०० - १५० -
सार्वजनिक शौचालय	एलईडी	१५० - २००
प्रशासन कार्यालय र बैठक कोठा	एलईडी	३०० - ४००
भान्छा कोठा	एलईडी	३०० - ५००
पार्किंग	एलईडी	२० - ३०
प्लान्ट कोठा र सेवा क्षेत्र	एलईडी	१५० - २००
सीढी	सिएफएल	५० - १००
धुलाई कोठा	एलईडी	३०० - ५००
वार्ड	एलईडी	२००
एनेस्थेटिक कोठा र परामर्श कोठा	एलईडी	३०० - १०००
वार्ड कोरिडोर	सिएफएल	२००
उपचार कोठा	एलईडी	३०० - १०००-
प्रयोगशालाहरू	एलईडी	३०० - ७५०
नर्स स्टेशन	एलईडी	२०० - ५००
अपरेशन थिएटर (शल्यक्रिया कक्ष)	एलईडी	३०० - ५०० - ७५०
रिकभरी कोठा	एलईडी	२०० - ५००
एक्स रे-क्षेत्र	एलईडी	१५० - ३०० - ५००

२.९ सुरक्षा प्रणाली

अस्पतालमा सुरक्षा एक प्रमुख सवाल हो । अस्पतालहरूमा अपराधसँग सम्बन्धित कारबाहीहरू पनि गरिने हुनाले सुरक्षा जोखिम अधिक हुन्छ । जोखिम न्युनीकरण सक्रिय विधि एवं निस्क्रिय विधि अनुरूप गर्न सकिन्छ । सक्रिय विधिमा सुरक्षाकर्मी खटाउने, विद्युतीय प्रणाली तथा झ्यालमा बलियो ग्रिल वा कोल्याप्सबल ढोकाहरू जडान गरिन्छ । निस्क्रिय विधिमा भवनको डिजाइनबाट यस्तो

सुरक्षा व्यवस्थामा टेवा पुग्ने हुन्छ। अस्पताल परिसरलाई घुसपैठबाट बचाउन आन्तरिक र बाह्य अनुगमनको लागि अभिवृद्धि गरिएको सुरक्षा व्यवस्था प्रदान गरिनेछ।

यस आयोजनाको सुरक्षा प्रणालीको निमित्त सकेसम्म ज्यादा खुल्ला स्थान छोडिनेछ, अंधारो, एकान्ते स्थानहरू यथासम्भव राखिने छैन, आवागमन नियन्त्रण संयन्त्र जस्तै अनावश्यक मानिसहरूको आवागमन हुन नदिन उचित स्थानमा यथ्येष्ट ढोकाहरू र आवश्यक स्थानमा गार्ड अथवा विद्युतीय प्रणालीबाट आवागमन नियन्त्रण गरिनेछ, अस्पताल परिसरमा कम्पाउण्ड पर्खाल लगाइनेछ, सुरक्षा पोष्ट तथा सुरक्षाकर्मी आवास निर्माण गरिनेछ, सुरक्षा ग्लिलहरू लगाइनेछ, जंगली जनावर तथा छोडिएका गार्ड बस्तु अस्पताल भित्र छिर्न नदिनको लागि काउ ट्राप (परिसर प्रवेश गर्ने द्वारहरूबाट गाइवस्तु प्रवेश रोक लगाउन काउ ट्राप (पाइप वा डण्डी ३ या ४ इन्चीको फरकमा बिछ्याउने) को व्यवस्था) लगाइनेछ र अन्त्यमा विद्युतीय सुरक्षा प्रणालीमार्फत कम्तीमा ३० दिन सम्मको रेकर्ड बस्ने गरी सि.सि.टि.भी. प्रणालीको व्यवस्था र 'तपाईं सि. सि. टि.भी. को निगरानीमा हुनुहुन्छ ।' भन्ने वाक्यांश सहितको संकेतपाटीको व्यवस्था गरिनेछ। यी कुराहरू प्रवेश तथा निकास द्वारहरूमा, जोखिमयुक्त स्थानहरूमा, प्रतिक्षा कक्षमा, एम्बुलेन्स आउने बाटोमा र जनरल वार्डहरू आदि स्थानमा जडान गरिनेछ।

२.१० खाद्यान्न स्वच्छता र चमेनागृह

अस्पतालले बिरामी, कर्मचारी र बिरामी कुरुवाहरूलाई स्वच्छ खानेकुरा प्रदान गर्न अस्पतालको हातामा स्वच्छ र स्वस्थ चमेनागृहको व्यवस्था गर्नेछ। यसका लागि अस्पतालमा शय्या संख्याको कम्तिमा २०% कुर्सी सहितको चमेनागृहको व्यवस्था गरिनेछ। खानेकुरा गुणस्तर कायम गर्न समय समयमा चेकजाँचको व्यवस्था गरिनेछ।

२.११ खानेपानी व्यवस्थापन

प्रस्तावित आयोजनालाई सञ्चालन चरणमा दैनिक २,५०,००० लिटर पानी आवश्यक रहने अनुमान गरिएको छ। जसमा ३०,००० लि. पिउने पानीको लागि, ५०,००० लि. लुगा धुनको लागि, ७५,००० लि. सरसफाईको लागि र २०,००० लि. अन्य प्रयोजनको लागि प्रयोग हुने अनुमान गरिएको छ। आवश्यक पानी आपूर्तिको लागि अस्पतालले बोरिड गरी भूमिगत पानी प्रयोग गरिनेछ। साथै आकाशे पानी पनि संकलन गरी पिउने पानी बाहेक अन्य प्रयोजनको लागि प्रयोग गरिनेछ। उक्त पानीलाई प्रशोधन गरी पिउनयोग्य बनाइनेछ। अस्पताल क्षेत्र र शौचालयहरू दैनिक रूपमा सरसफाई गरिनेछ। साथै ६०,००० लि. पानी आपतकालिन अवस्थाको लागि हरदम जगेडा राखिने छ। अस्पतालमा प्रयोग गरिने प्रशोधित तथा अप्रशोधित पानीलाई आवश्यकता अनुसारको टंकीमा भण्डारण गरिनेछ।

- २०० घन मिटर, पुनर्नवीनीकरण / वर्षाको पानी भण्डारण टंकी
- २०० घन मिटर, प्रशोधित पानी राखिने टंकीको क्षमता
- २०० घन मिटर, अप्रशोधित पानी राखिने टंकीको क्षमता
- ६० घनी मिटर, आकस्मिक अवस्थाका लागि छुट्टयाइएको पानीको क्षमता

२.१२ अस्पतालका सेवा र सुविधा

प्रस्तावित अस्पतालबाट दिइने सेवाहरूमा बहिरंग सेवा तर्फ जनरल मेडिसिन, नाक, कान, घाँटी, हाडजोर्नी, बालरोग, दन्त रोग, छाला तथा यौन रोग, रेडियोलोजी, जनरल सर्जरी, महिला तथा स्त्री रोग, नेत्र रोग, मनो रोग आदि रहने छन् भने अन्तरंग सेवा तर्फ मेडिकल वार्ड, एनेस्थिसियोलोजी, अपरेशन थियटर, सर्जरी आदि रहने छन्। त्यसैगरी निदानात्मक सेवा तर्फ प्रयोगशाला, एक्सरे, इ.सि.जि., इन्डोस्कोपी, एम.आर.आइ, कोल्नोस्कोपी, ल्याब सम्बन्धि सुविधा आदि रहने छन्। यस बाहेक २४ सै घण्टा आकस्मिक सेवा र एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध रहने छन्।

प्रस्तावित आयोजनाको मुख्य उद्देश्य यस क्षेत्र र वरपरका मानिसहरूका आवश्यकताहरू पूरा गर्ने अत्याधुनिक अस्पतालको स्थापना र सञ्चालन गर्नु हो। यहाँ आधुनिक, स्वास्थ्य सम्बन्धी उपकरणहरू जडित आधुनिक कोठाहरू हुनेछन्। त्यहाँ चौबीसै घण्टा सेवा उपलब्ध हुनेछ। अस्पतालद्वारा संचालित औषधालय २४ घण्टा नै खुला रहनेछ जसले जनतालाई उचित मूल्यमा औषधिहरू वितरण गर्नेछ। त्यहाँ आगन्तुकहरूको लागि प्रतीक्षालय र बिरामीहरूको लागि क्याबिनको व्यवस्था हुनेछ। भण्डारणका लागि युटिलिटी कक्ष र फोहोर व्यवस्थापनको लागि छुट्टै क्षेत्रको व्यवस्था हुनेछ।

कम्पाउन्ड पर्खाल, मुख्य ढोका, आन्तरिक बाटोहरू, फुटपाथ, पार्किंग ठाउँ, गार्ड कक्ष, भण्डारण कोठा, बगैँचा, ड्रेनेज, सरसफाई, पानी बोरिंग, खानेपानी आपूर्ति प्रणाली, अस्पतालको फोहोर व्यवस्थापन प्रणाली आदिको राम्रो व्यवस्था गरिनेछ। भवनको भित्री भागहरू विशेष गरी रिसेप्सन, सामान्य वार्डहरू, बच्चाहरूको कोठा, चमेना गृह, बैठक कोठा, बोर्ड कोठा, कोरिडोरहरू आदि ध्यान दिएर डिजाइन गरीएको छ भने आकर्षक र शान्त वातावरणका लागि फर्नीचर, फिक्स्चर, फ्लोरिंग इत्यादि सहित डिजाइन गरिएको छ।

पर्याप्त भेन्टिलेस न र निकास प्रणालीसहित रेस्टुरेन्टहरूको लागि आधुनिक र स्वच्छ भान्साहरू निर्माण गरिनेछ। सबै आवश्यक आधारभूत सुविधाहरू जस्तै वाहन योग्य सडक, बिजुली, ढल निकास, पानी आपूर्ति आदि यस क्षेत्रमा उपलब्ध हुनेछन्।

२.१३ जग्गाको क्षेत्रफल र प्रकार

आयोजनाको स्वामित्वमा रहेको निजी रैकर प्रकृतिको उक्त जग्गा धनहर, खेत सीम प्रकारमा पर्दछ। अस्पतालकै स्वामित्वमा रहेको ३ बिघा १५ कट्टा ७.९१९ धुर (२५५३१.२४ व.मी.) जग्गामा

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

आयोजनाको सम्पूर्ण अवयवहरूको निर्माण हुनेछन्। जसको कित्ता नं ५२५, ३, ५६६, ११४१, ९६७, ६४२, ३७१, ३६८, ११६४, ९६६, ९६५, ५०४, ४७१, ५२०, ३६४, ३७२, ७, ५९६, २, ५२४, ५६७, ५९७, ११६३, ६४४, ४, ६४३, ११४२ रहेको छ ।

२.१४ जनशक्ति तथा शैया विभाजन

यस आयोजनाको निर्माण चरणमा निर्माण अवधि १८ महिनाको हुँदा जम्मा १७५५२० मानवदिन जनशक्तिको खाँचो पर्नेछ जसमा दक्ष जनशक्ति ४५१६० मानवदिनको लागि आवश्यक पर्नेछ भने अदक्ष जनशक्ति १३०३६० मानवदिनको लागि आवश्यक पर्नेछ। स्थानीयहरूलाई उनीहरूको योग्यता र सिपको आधारमा रोजगारीमा प्राथमिकता दिइनेछ र आवश्यक परेमा मात्रै बाहिरी कामदारहरू ल्याइनेछ। सञ्चालन चरणमा कुल ६५७ जनशक्ति आवश्यक पर्ने देखिन्छ जसमध्ये ३४ जना सुशासन तथा व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित, क्लिनिकल सेवासँग सम्बन्धित ५८८ जना र अस्पताल सहयोगको लागि ३८ जना रहनेछन्। सञ्चालन चरणमा आवश्यक जनशक्तिको विस्तृत जानकारी तल तालिकामा मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २-६: अस्पतालको सञ्चालन चरणमा आवश्यक पर्ने जनशक्तिको विवरण

क्र.स.	जनशक्ति विवरण	प्रस्तावकले ५०० शय्याको लागि प्रस्ताव गरेको जनशक्ति
(क) सुशासन तथा व्यवस्थापनका लागि प्रस्तावित जनशक्ति		
१.	मेडिकल डाइरेक्टर / सुपेरीटेन्डेन्ट मेडीकल	१
२.	मेट्रोन	१
३.	प्रशासकीय अधिकृत	१
४.	अस्पताल व्यवस्थापन अधिकृत / प्रसासक	१
५.	सूचना अधिकृत	१
६.	आइ.टि. अधिकृत / सहायक	अधिकृत: २ + सहायक ४ = ६
७.	बायो मेडिकल इन्जिनियर / सहायक	इन्जिनियर: २ + सहायक: ४ = ६
८.	मेडिकल रेकर्डर (मेडिकल रेकर्ड अधिकृत / सहायक)	अधिकृत: २ + सहायक: ५ = ७
९.	अस्पताल वित्तीय व्यवस्थापक (लेखा अधिकृत / लेखापाल / सहायक लेखापाल)	अधिकृत: १ + सहायक: ५ = ६
१०.	स्टोर किपर	१
११.	रिसेप्सनिस्ट	३

संजिवनी इन्स्टिट्यूट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

उप कूल		३४
(ख) क्लिनिकल सेवाका लागि प्रस्तावित जनशक्ति		
१.	विशेषज्ञ चिकित्सक	१३ विभाग ५९ विशेषज्ञ
२.	General Physician	५
३.	General Surgeon	४
४.	Gynecologist and Obstetrician	७
५.	Pediatrician	४
६.	Anesthesiologist	४
७.	Orthopedic Surgeon	६
८.	General Practitioner (MDGP)	५
९.	Dental Surgeon	३
१०.	Dermatologist and Venerologist	३
११.	Psychiatrist	४
१२.	ENT Surgeon	२
१३.	Pathologist	४
१४.	Ophthalmologist	२
१५.	Radiologist	४
१६.	Neonatologist	१
१७.	Critical Care Physician	१
१८.	मेडिकल अधिकृत	१२०
१९.	नर्सिङ्ग सुपरभाइजर	३
२०.	नर्सिङ्ग स्टाफ	२३०
२१.	नर्सिङ्ग अधिकृत	४०
२२.	पारामेडिकल स्टाफ/हेल्थ असिस्टेन्ट	६०
२३.	ब. औषधि व्यवस्थापक /फार्मसी अधिकृत/ फार्मसी सहायक	ब. औषधि व्यवस्थापक: १ + फार्मसी अधिकृत: १० + फार्मसी सहायक: २५ = ३६
२४.	एनेस्थेटिक सहायक	२०
२५.	डेन्टल हाइजिनिस्ट	३

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

२६.	डेन्टल सहायक	३
२७.	MO/ Optometrist	२
२८.	अपथाल्मिक सहायक	३
२९.	मेडिकल लिगल र फोरेन्सिक सेवा	१+२= ३
३०.	फिजियोथेरापी	फिजियोथेरापीस्ट: २ + फिजियोथेरापी टेक्निसियन: २ +सहायक: ५ = ९
उप कूल		५८५
(ग) अस्पताल सहयोग सेवाका लागि प्रस्तावित जनशक्ति		
१.	पोषण सेवा	डाइटिसियन: १ + सिनियर डाइटिसियन: १ = २
२.	हाउस किपर	१
३.	CCSD	६
४.	Laundry and Housekeeping	६
५.	सुरक्षा (Security)	१५
६.	BMET	वायोमिडकल इन्जिनियर: १ वायोमिडकल टेक्निसियन: १
७.	सामाजिक सेवा	आवश्यकता अनुसार
८.	ह.चा.स.	आवश्यकता अनुसार
९.	सुरक्षा गार्ड	आवश्यकता अनुसार
१०.	प्लम्बर	३
११.	Electrician	३
१२.	बगैचे	आवश्यकता अनुसार
१३.	कार्यालय सहयोगी	आवश्यकता अनुसार
उप कूल		३८
कूल जनशक्ती		६५७

श्रोत: स्वास्थ्य संस्था संचालन मापदण्ड, २०७७

पुन्श्र: उल्लेखित संख्या ५०० शय्याको लागि प्रस्ताव गरिएको हो। बिरामीको चाप हेरी उक्त संख्यामा थपघट हुन सक्नेछ।

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

आयोजनाको कूल शैया संख्याको विभाजन तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २-७: कूल शैया संख्याको विभाजन

विभाग	शैया संख्या
Internal Medicine (Including Subspecialties)	जम्मा: ११० शैया General: ८० + ICU/CCU/HDU: २० + १० Dermatology
General Surgery (Including Subspecialties)	जम्मा : ८० शैया General: ७० + १० Dental Surgery
Obstetrics and Gynecology	जम्मा : ९० शैया ६० OBG+३० Gynae
Pediatrics	जम्मा : ६० शैया General: ५० + NICU/PICU:१०
Orthopedics	६० शैया
Ophthalmology	१०
ENT-H & NS	२०
Psychiatry	१०
Dermatology	With Int. Med
General Practice & Emergency	३०
Dental Surgery	With Gen Surg
SICU/Post Op. *	१०+२०=३०
Total	५००

२.१५ निर्माण सामग्री र श्रोत

यस आयोजना निर्माण गर्दा आवश्यक पर्ने निर्माण सामग्रीहरू भनेका गिट्टी, बालुवा, सिमेन्ट, रड, स्टील, आदि हुन्। योजना निर्माण गर्दा खपत हुने निर्माण सामग्रीहरूको परिमाण तल उल्लेख गरिएको छ । उक्त निर्माण सामग्रीहरू र उपकरणहरू सम्भव भए सम्म नजिकैको बजार जस्तै घोराही, लमही, तुलसीपुर भालुबांग जस्ता मुख्य बजारका डिपोबाट खरिद गरिनेछ ।

तालिका २-८: आयोजनालाई आवश्यक निर्माण सामग्री र श्रोत

क्र.स.	सामग्री	इकाई	परिमाण	श्रोत
१	ओपिसी सिमेन्ट	बोरा	१३७३७०	आयोजनालाई
२	पिपिसी सिमेन्ट	बोरा	८३७०	आवश्यक पर्ने
३	बालुवा	घन मिटर	७७४०	सम्पूर्ण सामग्री
४	२० मि.मि. गिट्टी	घन मिटर	८०३०	स्थानीय घोराही,

५	१० मि.मि. गिट्टी	घन मिटर	३२७०	लमही, तुलसीपुर बजारका डिपोहरुबाट खरिद गरिनेछ
६	४० मि.मि. गिट्टी	घन मिटर	३००	
७	इट्टा	नम्बर	९१७३८०	
८	रिबार	केजी	२३३९९८०	
९	एएसी ८"	नम्बर	१०९७५०	
१०	एएसी ४"	नम्बर	३८३६०	
११	बाइन्डीइंग वाल	केजी	२२२९०	

श्रोत: आयोजनाको विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन, २०७७

२.१६ सहयोगी र सहायक सुविधाहरू

निर्माण सामग्रीहरू र कामदार बाहेक संरचनाहरूको निर्माणका लागि विन्चेड ट्रली, बिल्डरको फहरा, स्वचालित ब्याचिंग र मिक्सिंग मेशीन, खन्ने मेशिन, लोडर, ट्रक, टिपर, पानी पम्प, भाइब्रेटर, मिक्सर, पावर जेनेरेटर, आदि भवन निर्माणको लागि प्रयोग गरिनेछ। यसैगरी अस्पताल सञ्चालनको लागि सम्पूर्ण चिकीत्सकीय सुविधा बाहेक तालिम, गोष्ठी, निरन्तर अनुगमन तथा जाँच, मुख्य उपकरणहरूको प्रमाणिकरण, आदि सहायक हुनेछन् ।

२.१७ प्रयोग हुने उर्जा

अस्पतालमा राष्ट्रिय विद्युत प्रसारण लाइनबाट विद्युत आपूर्ति गरिनेछ। निर्माण र सञ्चालन चरणमा आयोजनाको लागि ५०-१०० किलोवाट आवश्यक पर्ने देखिन्छ। वैकल्पिक श्रोतको रूपमा ५०० केभिए क्षमता भएको डिजेल जेनेरेटर पनि राखिनेछ।

२.१८ प्रयोग हुने प्रविधि

समयसँगै निर्माण व्यवसायमा पनि प्रगति हुदै गर्दै रहेको छ। ती मध्ये एउटा व्यवहारिक रूपमा संरचनाहरू निर्माण पूर्व डिजाइनमा जोड दिईन्छ। निर्माण प्रविधिहरूको नविनतम दृष्टिकोण पाउनको लागि आइटी क्षेत्रको विकास सँगसँगै बिल्डिंग इन्फर्मेसन मोडल (BIM) को प्रणाली अगाडी आएको छ जसबाट निर्माणाधिन संरचना बारेमा जानकारी हासिल गर्न सहज हुन्छ। यस प्रविधिको प्रयोग गरी निर्माण व्यवसायीमा समन्वय गरी आयोजनाको निर्माण काम सम्पन्न गरिनेछ। यसका साथसाथै आयोजना निर्माणका लागि प्राकृतिक वातावरणलाई ध्यानमा राखि वातावरण मैत्री संरचनाहरूको निर्माणका लागि आयोजना प्रतिबद्ध रहेको छ।

२.१९ दुर्घटना तथा ट्राफिक जाम नियन्त्रण

निर्माण चरणमा प्रयोग गरिने सवारी साधनहरूबाट अगाडिको सडकमा ट्राफिक जाम हुन दिइने छैन र सम्भावित दुर्घटना रोकथाममा ध्यान दिइने छ। सञ्चालन चरणमा व्यवस्थित पार्किंग सञ्चालनबाट ट्राफिक व्यवस्थापन गरी सम्भावित दुर्घटनाहरू न्यूनीकरण गरिने छ। साथै पार्किंग अस्पताल अगाडी जाम न्यूनीकरण गर्नको लागि अस्पताल प्रसासनबाटै छुट्टै गार्डको व्यवस्था मिलाइनेछ। पार्किंगको लागि आयोजनाको कुल क्षेत्रफलको २५.४८% (६५०५.९७ व.मी.) जमिन छुट्टाइएको छ।

२.२० निर्माण तालिका

यस आयोजना निर्माणको अवधि १८ महिना अनुमान गरिएको छ। प्रस्तावीत निर्माण अवधि भित्र आयोजनाले योजना तथा डिजाइन स्वीकृत, माटो परिक्षण, निर्माण व्यवसायीको चयन, ग्राउण्ड वर्क तथा फाउन्डेसन कार्य, सिभिल निर्माण, धारा, बिजुली, ढल निकास, रंग रोगन, निर्माणजन्य फोहोरमैलाको व्यवस्थापन र उपकरणहरू जडानको कार्यहरू सम्पन्न गर्नेछ।

तालिका २-९: आयोजना निर्माण तालिका

क्र.स.	गतिविधि	समयावधि		
		पहिलो ६ महिना	दोश्रो ६ महिना	तेस्रो ६ महिना
१	योजना र डिजाइनिंग			
१.१	सम्भाव्यता अध्ययन गुरुयोजना तयारी			
१.२	विस्तारित योजना प्रतिवेदन तयारी			
१.३	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन तयारी			
२	आयोजना निर्माणको लागि खरिद प्रक्रिया			
२.१	कार्य रेखाचित्र र बिडिङ कागजातको अनुमोदन			
२.२	टेन्डर आव्हान			
२.३	टेन्डर मूल्यांकन, छनोट र सम्झौता			
३	निर्माण चरण			
३.१	भवन निर्माण अनुमति			
३.२	साइट कार्यालयको र कामदार आवासको निर्माण			
३.३	तत्कालिन संरचना हाटाउने			
३.४	निर्माण सामग्रीको खरिद, ढुवानी तथा भण्डारण			
३.५	प्रथामिक संरचनाको निर्माण			
३.६	प्लम्बिङ, विद्युतीकरण र अन्य आन्तरिक कार्य			
३.७	दोश्रो चरणका संरचनाको निर्माण			
४	निर्माण सम्पन्न तथा पुनर्स्थापना र संरचना विकास			

परिच्छेद ३: प्रतिवेदन तयार गर्दा अपनाइएको विधि

३.१ तथ्यांक संकलनको विधि

३.१.१ सन्दर्भ सामग्रीको अध्ययन

वातावरणीय अध्ययनका क्रममा आयोजनासंग सम्बन्धित सन्दर्भ सामाग्रीहरूको अध्ययन गरिएको थियो जसमा विभिन्न सरकारी तथा सरोकारवाला निकायहरूले प्रकाशन गरेका सन्दर्भ सामग्रीहरूको जस्तै केन्द्रीय तथ्यांक विभाग/ नेपाल सरकार, २०७८ राष्ट्रिय जनगणना परिणाम, काठमाडौं नेपाल, सम्बन्धित जिल्लाको पाश्चिम्, वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६, वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७, नेपालका स्तनधारीको स्थिति: राष्ट्रिय रेडलिस्ट श्रृंखला, २०११, शाह र तिवारी (२००४), Grimmet et.al. (२०१६), ज्ञवाली र अन्य (२०११), श्रेष्ठ (१९९९), महर्जन, २०१९ र उपमहानगरपालिका प्रोफाइल इत्यादि रहेका थिए। साथै वन तथा वातावरण मन्त्रालय, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय, शहरी विकास मन्त्रालय, शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, केन्द्रीय तथ्यांक विभागले प्रकाशन गरेका निर्देशिका, कार्यविधि, मापदण्डहरू, नक्सा सहित भौतिक, सामाजिक, आर्थिक, रासायनिक, जैविक वातावरण सम्बन्धि तथ्यांकहरू संकलन गरिएको थियो। यसैगरी आयोजना सम्बन्धि तर प्रकाशन नभएका सन्दर्भ सामाग्रीहरूको (जस्तै: विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन, टोपो र गूगल नक्साहरू, सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन, आदि) सूचीकरण गरी अध्ययन गर्ने सिलसिलामा ति सन्दर्भ सामाग्रीहरूको विस्तृत अध्ययन गरिएको थियो।

३.१.२ चेकलिस्ट र घरधुरी सर्वेक्षण प्रश्नावली

आयोजनाको प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र जहाँ आयोजना सम्बन्धि विभिन्न निर्माण तथा संचालन क्रियाकलाप हुने, श्रमिक शिविर, उत्खनन क्षेत्र, निर्माण सामाग्री भण्डारण क्षेत्र पर्ने स्थान आफ्नै जग्गा भएको, आयोजनाले कुनै पनि व्यक्तिगत जग्गा, जमिन, भौतिक संरचनाहरूलाई असर नपुर्याउने भएकाले अध्ययनको क्रममा घरधुरी सर्वेक्षण गरिएको छैन। आयोजनाको भौतिक तथा जैविक वातावरणीय चेकलिस्टको लागि बिगतमा बनाइएका प्रतिवेदनहरू, टेम्पेट तथा अन्य सन्दर्भ सामाग्रीहरूको प्रयोग गरि निर्माण गरिएको थियो। यस आयोजनाको स्वीकृत कार्यसूचीमा घरधुरी सर्वेक्षण गरिनेछ लेखियता पनि आयोजनाले बस्तिलाई कुनै असर नगर्ने भएकोले सो कार्य गरिएको छैन।

३.२ स्थलगत अध्ययन

३.२.१ भौतिक वातावरण

तापक्रम र वर्षा

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन जल तथा मौसम विज्ञान विभागका स्टेशन नं ५०९ “आर” घोराही, मसिना औषत बार्षिक तापक्रम तथा वर्षा विवरण संकलन गरिएको छ।

वायुको गुणस्तर

वायु गुणस्तर मापनको लागि स्थलगत अध्ययनको क्रममा लो भोल्युम स्याम्प्लर -IQAIR (Air Visual Pro Air Quality Monitor) प्रयोग गरी वायुको गुणस्तरको लागि पार्टिकुलेट म्याटर (PM 10 र PM 2.5) को तथ्यांक लिइएको थियो तथ्यांक संकलनको क्रममा यस आयोजनाको स्थलबाट ६ घण्टा सम्मको प्रत्येक २ मिनेटको मानहरु लिइएको थियो। उक्त मानहरुको औसत मान निकालेर तथ्यांक विप्लेषणमा प्रस्तुत गरिएको छ।

पानीको गुणस्तर

पानीको गुणस्तर मापनको लागि स्थलगत अध्ययनको क्रममा आयोजना क्षेत्रको पानीको नमुना संकलन गरि राष्ट्रिय खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड, २०७९ अनुसार परिक्षण गरिएको छ।

ध्वनिको गुणस्तर

आयोजना क्षेत्रको ध्वनि प्रदूषणको अवस्थाको विप्लेषण गर्नकोलागी ध्वनि मापन यन्त्र (Sound Level Meter, Sound-level meter, LUTRON SL-4011) को प्रयोग गरिएको थियो। स्थलगत अध्ययनको क्रममा आयोजनामा ध्वनिको तथ्यांक संकलन गरिएको थियो। तथ्यांकको लागि आयोजना निर्माण क्षेत्रमा दिवा र रात्री ध्वनि मापन यन्त्रबाट २-२ मिनेटको अवधिमा तिन घण्टा सम्म तथ्यांक लिई, २-२ मिनेटको तथ्यांकलाई औसत ध्वनिको स्तरमा निकालिएको थियो।

ध्वनिको स्तर L_{eq} (डेसिबेल) मा प्रस्तुत गरिएको छ।

$$L_{eq} = 10 \log_{10} \left(\frac{1}{N} \sum_{i=1}^N f_i \times 10^{0.1 \times L_i} \right)$$

जहाँ, N = number of discrete sound level measured

f_i = fraction of the time

L_i = Sound level at the ith time

सार्वजनिक सम्पत्तिहरु

आयोजना प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्रमा कुनै पनि सार्वजनिक सम्पत्तिहरु पर्दैनन् ।

भू-उपयोग

आयोजना क्षेत्रको भू-उपयोग अध्ययनको लागि उक्त क्षेत्रको भू-उपयोग नक्साको अध्ययनको साथै स्थलगत अवलोकन गरी जि.आइ.एस. विधिद्वारा प्रत्येक भू-उपयोग अन्तर्गतको भू-नक्सामा

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन देखाइएको छ। आयोजनाले प्रत्यक्ष प्रभाव पार्ने क्षेत्रको भू-उपयोग अनुसारको जग्गाको विवरणको तथ्यांक प्रस्तुत गरीएको छ।

भौगर्भिक अनुसन्धान

भौतिक वातावरणको अध्ययन अन्तर्गत स्थालाकृतिको टोपोम्याप (ने. स., नापी वीभाग द्वारा प्रकाशित) तथा भौगर्भिक जानकारी एवं तथ्यांक र सन्दर्भ सामाग्रीको रूपमा धिताल (२०१५), ICIMOD, 2019 प्रयोग गरिएको छ।

३.२.२ जैविक वातावरण

वनस्पति

आयोजना क्षेत्र शहरी क्षेत्र पर्ने भएको ले प्रत्यक्ष रूपमा कटान गर्नुपर्ने कुनै वनस्पतिहरू रहेका छैनन्। तर आयोजना क्षेत्र नजिकै रहेको मनैया डाँडा सामुदायिक वन रहेको छ। आयोजनाको प्रत्यक्ष, अप्रत्यक्ष तथा समग्र प्रभाव क्षेत्रमा पाइने वनस्पति प्रजातिहरू र तिनीहरूको संरक्षणको अवस्था स्थलगत रूपमा Direct Observation अवलोकन कार्य, चेकलिष्टहरूको प्रयोग गरी तथ्यांक संकलन गरिएको छ। साथै नेपाल सरकारको संरक्षण प्राथमिकता, IUCN एवं CITES को अनुसूची अनुसार यकिन गरी नेपाली र वैज्ञानिक नाम सहित प्रस्तुत गरीएको छ।

स्तनधारी

स्तनधारी जीवहरूको जानकारीको लागि स्थलगत अध्ययनको क्रममा शहरी क्षेत्रमा पाइने मुख्य स्तनधारीको तथ्यांकको लागि Walkthrough/ Direct Observation/Indirect Sign Survey अवलोकन कार्य, चेकलिष्टहरूको प्रयोग गरी तथ्यांक संकलन तथा मुख्य जानकार व्यक्तिसँग अन्तरवार्ता (Key Informant Interview) जस्ता विधि प्रयोग गरी तथ्यांक संकलन गरिएको छ। साथै स्थानीय मुख्य जानकार व्यक्ती र अन्य स्थानीयहरूसंगको छलफलमा जनवारहरूको फोटो देखाई उक्त स्थानमा देखिने गरेको आदि जानकारी लिइएको थियो। स्तनधारी जनावरको जानकारी तथा पहिचानको लागि जवाली र अन्य (२०११) को प्रयोग गरीएको थियो। आयोजना क्षेत्रमा पाइने जनावरहरूको नाम र संरक्षण अवस्थाको बारेमा प्रस्तुत गरीएको छ।

चराहरू

आयोजना क्षेत्रमा पाइने शहरी चर-चुरुंगीको अवस्था बारेको तथ्यांक र जनाकरिको लागि स्थलगत अध्ययनको क्रममा आयोजना क्षेत्र वरिपरी बाईनाकुलरको सहायताले अवलोकन गर्नुका साथै तिनीहरूको आवाज, प्वाँख, गूँड आदिको टिपोट गरीएको थियो। चराहरूको पहिचानको लागि

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

Grimmet et.al. (2016) प्रयोग गरीएको थियो। सम्पूर्ण स्रोतबाट तयार गरीएको चराहरूको नाम, वैज्ञानिक नाम र संरक्षण अवस्था सहित प्रस्तुत गरिएको छ।

सरीसृप र उभयचर

सरीसृप र उभयचरको पहिचानको लागि स्थलगत अध्ययन, स्थानीयहरू संगको छलफल र फोटाहरूको प्रयोग गरीएको थियो। सरीसृप र उभयचरको प्रत्यक्ष अवलोकनको लागि वन क्षेत्र एवं पानीका स्रोतहरूको वरिपरी दृष्टि खोजीकार्य (Visual Encounter Survey) गरीएको थियो र प्रजाति पहिचानको लागि शाह र तिवारी (२००४) प्रयोग गरीएको थियो। स्थलगत अध्ययनको क्रममा देखिएका प्रजाति, स्थानीयहरूले बताएका प्रजातिहरू र संघर्ष सामग्रीबाट प्राप्त जानकारीको आधारमा सरीसृप र उभयचर प्रजातिहरूको अवस्था नाम र वैज्ञानिक नाम सहित प्रस्तुत गरिएको छ।

वन्यजन्तुको बासस्थान, विचरण क्षेत्र र हिडडुल क्षेत्र

आयोजना क्षेत्र नजिकै मनैया डाँडा सामुदायिक वन पर्दछ तर कुनै संरक्षित वन्यजन्तुको बासस्थान, विचरण क्षेत्र र हिडडुल क्षेत्र रहेको छैन।

३.२.३ आर्थिक, सामाजिक र संस्कृतिक वातावरण

आयोजनाको प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र जहाँ आयोजना सम्बन्धि विभिन्न निर्माण तथा संचालन क्रियाकलाप हुने, श्रमिक शिविर, निर्माण सामग्री भण्डारण क्षेत्र पर्ने स्थान वरिपरी कुनै पनि कुनै पनि सरकारी, व्यक्तिगत जग्गा, जमिन, भौतिक संरचनाहरूलाई असर नपुर्याउने भएकाले अध्ययनको क्रममा घरधुरी सर्वेक्षण गरिएको छैन। सामाजिक, आर्थिक तथा सांस्कृतिक वातावरणमा कुनै प्रत्यक्ष असर पर्दैन तसर्थ यस प्रतिवेदनमा समावेश गरिएका तथ्यांक राष्ट्रिय जनगणना, २०७८ बाट लिईएको छ।

३.३ प्रस्तावको प्रभाव क्षेत्र निर्धारण

आयोजनाको गतिविधिका कारण आयोजना स्थलमा हुन सक्ने प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष प्रभावपर्ने क्षेत्रलाई आयोजनाको प्रभावित क्षेत्र भनिन्छ। आयोजनाबाट प्रभाव पर्न सक्ने क्षेत्रलाई तीन प्रभाव क्षेत्रमा निर्धारण गरीएको छ। यस आयोजनाका लागि आयोजना निर्माण र संचालनको आधारमा प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र, अप्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र र समग्र प्रभाव क्षेत्र गरी तीन क्षेत्रमा निर्धारण गरीएको छ।

चित्र ३-१ प्रस्तावको प्रभाव क्षेत्र निर्धारण

(क) प्रत्यक्ष प्रभावको क्षेत्र

आयोजना सञ्चालन हुने स्थलबाट १०० मि. परिधि भित्रको क्षेत्रलाई प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्रको रूपमा निर्धारण गरिएको थियो। आयोजनाको निर्माण र सञ्चालन क्रियाकलापहरू जस्तै निर्माण चरणमा कामदार शिविर राख्ने स्थल, निर्माण सामग्री थुपार्ने स्थल, निर्माण सामग्री ल्याउने सवारी साधनको चाप पर्ने स्थल, निर्माण गर्दा उत्पादन हुने फोहोर मैला राख्ने स्थल इत्यादि र संचालन चरणमा विरामीहरू, आफन्त, कर्मचारी तथा विधार्थीहरूको चहलपहल हुने स्थान, अस्पतालजन्य फोहोरमैला राख्ने स्थान, पार्किंग स्थान, चमेना गृह, अस्पताल ओरिपरीका होटल इत्यादिहरू पर्दछन्। जसले यस क्षेत्रमा भौतिक, जैविक र सामाजिक तथा साँस्कृतिक वातावरणलाई प्रत्यक्ष रूपमा प्रभाव पार्ने गर्दछ। यस आयोजनाको प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र भित्र ११ वटा घरधुरीहरू पर्दछन्।

(ख) अप्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र

यस अन्तर्गत प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र बाहेक ५०० मि. परिधि भित्रको क्षेत्रलाई राखेर अध्ययन गरिएको थियो। यस क्षेत्रमा आयोजनाको निर्माण र सञ्चालन क्रियाकलापले अप्रत्यक्ष रूपमा प्रभाव पर्ने गर्दछ।

ग) समग्र प्रभाव क्षेत्र

आयोजना संचालन गर्ने क्रममा यस लुम्बिनी प्रदेशका बाह्र वटै जिल्लाले आफ्नै प्रदेशमा सुलव तथा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा पहुँच पुग्ने भएकोले लुम्बिनी प्रदेशलाई समग्र प्रभाव क्षेत्रको रूपमा लिइएको छ।

३.४ प्राप्त तथ्याङ्कको विश्लेषण

प्रभाव क्षेत्र भित्रको विभिन्न श्रोतहरूबाट संकलन गरिएको जानकारी भौतिक, जैविक, सामाजिक-आर्थिक, तथा सांस्कृतिक वातावरणको आधारमा विश्लेषण (Analysis) गरिएको छ। सर्वेक्षणको क्रममा सङ्कलन गरिएको प्राथमिक तथ्याङ्कको प्रमाणीकरण र क्रस जाँचको लागि सङ्कलन गरिएको द्वितीय तथ्याङ्क (secondary data) प्रमुख स्रोतको रूपमा प्रयोग गरिएको छ। सम्भावित प्रभावहरूलाई नकारात्मक तथा सकारात्मक दुवै रूपमा विश्लेषण गरिएको छ।

प्रभावहरूको पहिचानको आधारमा, स्थानीय वातावरणमा हुने प्रभावहरूको परिवर्तनको पूर्वानुमान गरिएको छ। प्रवृत्तिको विश्लेषण, कारण र प्रभाव सम्बन्ध, विज्ञहरूको निर्णय, आदि जस्ता प्रभाव पूर्वानुमानको लागि अपनाउने विधिहरू प्रयोग गरेर प्रभाव पूर्वानुमान गरिएको छ।

३.५ प्रभावको पहिचान, आंकलन तथा उल्लेखनीय प्रभावको मूल्याङ्कन गर्दा अपनाइएको विधि वातावरणीय प्रभावहरूको मूल्याङ्कन राष्ट्रिय वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन निर्देशिका, २०५० मा दिइएको परिमाण, सीमा र अवधिको आधारमा गरिएको छ। विज्ञहरूको निर्णय तथा त्यस्तै आयोजनाहरूबाट प्राप्त अनुभवहरूको आधारमा प्रभावहरूको मापन गरिएको छ। यदि प्रभाव ३ वर्ष सम्म रहन्छ भने यसलाई अल्पकालीनको रूपमा लिइएको छ। त्यसैगरी यदि प्रभाव ३ वर्षदिखि २० वर्ष सम्म जारी रहयो भने यसलाई मध्यकालीनको रूपमा लिइएको छ र यदि यो २० वर्ष भन्दा लामो छ भने यसलाई दीर्घकालीनको रूपमा लिइएको छ। यस्तै यदि आयोजना क्षेत्र भित्र मात्र प्रभाव पर्ने देखिन्छ भने त्यसलाई स्थलगत प्रभाव, जो स्थानीय तहको स्तर सम्म जान्छ त्यसलाई स्थानीय प्रभाव भनेर परिभाषित गरिएको छ र दुई भन्दा बढी स्थानीय तहमा जान्छ भने क्षेत्रीय प्रभाव भनेर परिभाषित गरिएको छ। त्यसैगरी यदि आयोजनाले गर्ने प्रभाव अपरिवर्तनीय छ भने प्रभावलाई उच्च, जो लामो समय मा आंशिक रूपमा परिवर्तनशील छ भने मध्यम र त्यस्तो प्रभाव परिवर्तनशील छ भने कम प्रभावको रूप मा परिभाषित गरिएको छ। प्रत्यक्ष प्रभाव हुने प्रभावलाई प्रत्यक्ष भनिएको छ भने अप्रत्यक्ष प्रभावलाई अप्रत्यक्ष भनिएको छ। सङ्ख्यात्मक श्रेणी सहितको म्याट्रिक्स विधि बनाएर पुर्बानुमानित प्रभावहरूको प्रभाव मूल्यांकन गरिएको छ।

तालिका ३-१: प्रभाव मूल्यांकन तालिका

परिमाण	मान	सिमा	मान	अवधि	मान	प्रकार
उच्च	६०	क्षेत्रीय	६०	दीर्घकालीन	२०	प्रत्यक्ष
मध्यम	२०	स्थानीय	२०	मध्यकालीन	१०	अप्रत्यक्ष
न्युन	१०	स्थलगत	१०	अल्पकालीन	०५	-

(सरलीकरण: प्रकार-Nature, परिमाण-Magnitude, हद- Extent, अवधि-Duration, महत्व-Significance)

श्रोत: वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७

प्रभावको महत्व: माथिको तालिका अनुसार प्रभावको मूल्यांकन गर्दा, प्रभावको परिमाण, सिमा र अवधिको मानलाई जोड्दा आउने जम्मा मानलाई विज्ञहरूको निर्णय अनुसार प्रभावको महत्व के कति हो निकर्षण गरिएको छ।

३.६ सार्वजनिक सुनुवाई

यस आयोजनाको सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको सूचना राष्ट्रिय दैनिक पत्रिका, सौर्य दैनिकमा मिति २०८०/०२/२४ गते (अनुसूची ४) प्रकाशित गरी स्थानीय तह र सरोकारवाला निकायमा सूचना टाँस गरि मुचुल्का तयार गरिएको थियो (अनुसूची ४)। मिति २०८०/०२/३१ गते घोराही उपमहानगरपालिका वडा नं ३ को कार्यालयमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम आयोजना गरिएको थियो। यस आयोजनाको सार्वजनिक सुनुवाईका क्रममा उठाइएका स्थान तथा आयोजना लक्षित सवालहरू र उठेका वातावरणीय सवालहरू (अनुसूची ५) को न्यूनीकरणका निमित्त यसै प्रतिवेदनका विभिन्न अध्यायहरूमा उपायहरू अवलम्बन गरिएको कुरा पनि प्रस्तुत गरिएको छ। यस आयोजनाको सार्वजनिक सुनुवाईका क्रममा उठेका वा उठाइएका वातावरणीय सवालहरूलाई अनुसूचीमा प्रस्तुत गरिनुका साथै उक्त कार्यक्रममा उठान भएका वातावरण सम्बन्धी उचित सवालहरूलाई यस प्रतिवेदनको विभिन्न खण्डहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ।

३.७ सार्वजनिक सुनुवाईका क्रममा उठेका सवाल तथा निराकरणहरू

यस आयोजनाको सार्वजनिक सुनुवाईका क्रममा उठाइएका स्थान तथा आयोजना लक्षित सवालहरूलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिनुका साथै कार्यक्रममा उठेका वातावरणीय सवालहरूको न्यूनीकरणका निमित्त यसै प्रतिवेदनका विभिन्न अध्यायहरूमा उपायहरू अवलम्बन गरिएको कुरा पनि प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३-२: सार्वजनिक सुनुवाईका क्रममा उठेका सवाल तथा निराकरणहरू

मिति: २०८०/०२/३१	उपस्थिति: ४१	पुरुष: ३१	महिला: १०
समय: बिहानको ११:०० बजे			
क्र.स.	राय सुझावहरू	कैफियत	
१.	आयोजना क्षेत्र नजिकै रहेको मनैया डाँडा सा.व. पर्ने हुनाले उक्त स्थानमा जानको लागि हस्पिटल क्षेत्रको साइडबाट सा.व. मा जाने बाटो दिइनुपर्ने	परिच्छेद ८ मा समावेश गरिएको	
२.	आयोजना निर्माण तथा संचालन अवधिमा स्थानीयलाई दक्षताका अनुसारमा रोजगारीमा प्राथमिकता दिइने प्रतिवद्धता दिनुपर्ने		
३.	अस्पतालबाट निष्काशन हुने फोहोरमैलालाई उचित व्यवस्थापन गरिनुपर्ने साथै फोहोर जथाभावी फाल्नु नहुने		
४.	नियम, कानून, मापदण्ड, अनुसार अस्पतालमा उपचारका लागि आउने विपन्न, असाहय, बेवारिसे विमारिको लागि विशेष छुट दिइनुपर्ने		
५.	आयोजना समयमै सम्पन्न हुनुपर्ने		
६.	स्थानीय स्तरमा भएका श्रोत, साधनहरूलाई आयोजना निर्माण तथा संचालन गर्ने क्रममा प्राथमिकता दिइनुपर्ने		
७.	आयोजना निर्माण तथा संचालन गर्ने क्रममा स्थानीय तहसंग सम्बन्ध गरिनुपर्ने		
८.	आयोजनाले सा.व. छुट्टाउनको लागि तारजाली लगाउनुपर्ने जसले गर्दा वन संरक्षणमा मद्दत हुनेछ		

३.८ कार्यसूची तथा क्षेत्र निर्धारण स्वीकृत गर्दा दिइएको शर्तहरू तथा समावेशीका तालिका

यस आयोजनाको क्षेत्र निर्धारण तथा कार्यसूची प्रतिवेदन वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ को दफा ५ को उपदफा (१) र वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ४ को उपनियम (७) बमोजिम क्षेत्र निर्धारण प्रतिवेदन तथा नियम ५ को उपनियम (५) बमोजिम कार्यसूची नेपाल सरकार, वन तथा वातावरण मन्त्रालय (मा.मन्त्रीस्तर) को मिति २०८० / ०२ / १४ को निर्णयानुसार स्वीकृत भएको थियो। स्वीकृतका क्रममा दिइएका शर्तहरू तथा तिनीहरूको समावेशीका तालिका तल प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३-३: कार्यसूची तथा क्षेत्र निर्धारण स्वीकृत गर्दा दिइएको शर्तहरू

क्र.स.	शर्तहरू	कैफियत
१	वातावरणीय प्रभाव अध्ययनको क्रममा कुनै नयाँ थप सवाल पहिचान हुन आएमा तिनलाई समेत वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन प्रतिवेदनमा सम्बोधन गर्नु पर्नेछ ।	सोहि अनुसार गरिएको
२	कार्यसूचीले औल्याएका सवालहरू अनुसार असर तथा असर न्यूनीकरणका उपायहरू क्रमबद्ध रूपमा प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ ।	सोहि अनुसार प्रस्तुत गरेको
३	वातावरण व्यवस्थापन योजनामा सकारात्मक प्रभाव अभिवृद्धि र नकारात्मक प्रभाव निराकरणका उपायहरू के, कहाँ, कसरी, कसले र कहिले गर्नेबारे स्पष्ट उल्लेख भएको हुनु पर्नेछ ।	परिच्छेद ८
४	स्थानीय निकायको सिफारिस संलग्न गर्दा सार्वजनिक सुनुवाइको मिति पश्चातको हुनु पर्नेछ ।	सोहि अनुसार गरिएको
५	प्रस्तावको क्षमता अनुसार पार्किङ्गको व्यवस्थापन बारे प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिनुपर्ने छ ।	प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको २.१९
६	वातावरणीय प्रभाव अध्ययन गर्दा आयोजनाको विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्ययोजना समावेश गर्नु पर्नेछ ।	परिच्छेद ८
७	सार्वजनिक सुनुवाइमा उठेका सवालहरूलाई माईन्युटिङ्ग गरी सरोकारवालाहरूको हस्ताक्षर सहित प्रतिवेदनमा समावेश गर्नुपर्ने छ र ती सवालहरूको सम्बोधन हुनुपर्ने तथा यदी सम्बोधन नगरिने भएमा के कती कारणले सम्बोधन नहुने हो सो को उल्लेख गरिनु पर्नेछ ।	सोहि अनुसार गरिएको, अनुसूची र ३.७
८	प्रस्तावकले वातावरणीय प्रभाव अध्ययन प्रतिवेदनवातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ र वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ मा भएका व्यवस्था र प्रक्रियाहरूको पुर्णपालना गरी तयार पार्नु पर्नेछ ।	सोहि अनुसार गरिएको
९	प्रस्तावित अस्पताल (५०० शय्या) को Master plan / Fesibility study / DPR तयार गरी EIA प्रतिवेदनमा संलग्न गर्नुपर्ने ।	अनुसूचीमा प्रस्तुत गरिएको
१०	प्रस्ताव निर्माण चरणमा आवश्यक निर्माणजन्य सामग्रीको ढुवानी एवम् भुमिगत पानीको प्रयोगले पार्ने प्रभाव अध्ययन गरिनुपर्ने ।	सोहि अनुसार अध्ययन गरि प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको

११	प्रस्ताव सञ्चालनबाट प्रभाव क्षेत्रको सामाजिक, आर्थिक र स्वास्थ्य क्षेत्रमा पर्ने सकारात्मक/नकारात्मक प्रभावहरूको अध्ययन गरी नकारात्मक प्रभाव न्युनिकरणका उपायहरू पेश गर्नुपर्नेछ ।	परिच्छेद ८
१२	प्रस्ताव सञ्चालनबाट दैनिक निस्कने ठोस, तरल र अस्पतालजन्य फोहोरको व्यवस्थापन योजना बनाइ पेश गर्नुपर्ने ।	उल्लेख गरिएको
१३	प्रस्ताव निजी खेतीयोग्य जमिनमा प्रस्ताव गरिएको हुँदा कृषि क्षेत्रमा पर्ने प्रभावको समेत अध्ययन गरिनुपर्नेछ ।	अध्ययन गरिएको परिच्छेद ५.३

३.९ सार्वजनिक सूचना

प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने स्थानीय तह तथा त्यस क्षेत्रमा रहेका सरोकारवाला निकाय, व्यक्ति वा संस्थालाई सो प्रस्ताव कार्यान्वयनबाट वातावरणमा पर्ने प्रभावहरूको बारेमा लिखित सुझाव दिनका लागि प्रस्तावकले प्रमाणित ७ दिने सूचना मिति २०८०/०४/१२ गते प्रकाशित गरिएको थियो । उक्त सूचना नगरपालिका, वार्ड कार्यालय, स्वास्थ्य कार्यालय, सार्वजनिक स्थानमा सूचना टाँस गरीएको थियो भने सोहि मुचुल्का तयार गरीएको थियो । त्यसरी संकलन गरीएको मुचुल्काहरू यस प्रतिवेदनको अनुसूचीमा समावेश गरीएको छ (अनुसूची ७) । साथै अन्य सरोकारवालाहरूको राय सुझाव संकलनको निम्ति २०८०/०४/३२ गतेको सौर्य दैनिक राष्ट्रिय दैनिकमा ७ दिने सूचना प्रकाशित गरीएको थियो (अनुसूची ७) ।

३.१० सिफारिस पत्रहरू

यस आयोजनाको प्रभावित क्षेत्रको स्थानीय तहबाट प्राप्त सिफारिस पत्र अनुसूची ८ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

३.११ मस्यौदा प्रतिवेदन तयारी

वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को अनुसूची-१२ मा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको दिइएको ढाँचालाई पछ्याउँदै तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन निर्देशिका, २०५० मा आधारित भई व्याख्या गरिएका विभिन्न सवालहरूको विश्लेषण गरी मस्यौदा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन तयार गरियो ।

परिच्छेद ४: प्रस्तावसँग सम्बन्धित नीति, कानून तथा मापदण्ड

सरकारले वातावरणको विकास र संरक्षणको सुनिश्चित गर्न विभिन्न कानून, योजना/नीति, निर्देशिकाहरू, मापदण्डहरू, आदि अपनाएको छ। यस अध्ययनको क्रममा विकास र वातावरणीय संरक्षणलाई एकीकृत गर्ने प्रावधानलाई बुझ्नको लागि प्रासंगिक ऐन, नियम, नीति र निर्देशिकाहरूको पूर्ण समीक्षा गरिएको छ।

४.१ नेपालको संविधान

यस आयोजनाको लागि पुनरावलोकन गरिएको नेपालको संविधान तथा आकर्षित हुने धारा र उपधारा साथै सम्बन्धित बुँदाहरू तल तालिकामा औल्याइएको छ।

तालिका ४-१: पुनरावलोकन गरिएको नेपालको संविधान

पुनरावलोकन गरिएको कानूनी दस्तावेज	आकर्षित हुने दफा / उपदफा नियम, खण्ड	सम्बन्धित बुँदाहरू
नेपालको संविधान	भाग ३ को धारा ३० (१, २)	<ul style="list-style-type: none"> स्वच्छ र स्वस्थ वातावरणमा बाँच्न पाउने हक तथा प्रदूषकले व्यहोर्ने तथा क्षतिपूर्तिको व्यवस्था।
	धारा ३५ (उपधारा २, ३)	<ul style="list-style-type: none"> अस्पतालले प्रत्येक व्यक्तिलाई आफ्नो स्वास्थ्य उपचारको सम्बन्धमा जानकारी पाउने हकको सुनिश्चितता गर्नुको साथै स्वास्थ्य सेवामा समानताको पहुँचताबाट बञ्चित गर्न नपाइने।
	धारा ५१ (छ)	<p>प्राकृतिक साधन स्रोतको संरक्षण, संवर्धन र उपयोग सम्बन्धी नीति उल्लेख गरिएको छ।</p> <ul style="list-style-type: none"> क्षेत्रीय सन्तुलन सहितको समावेशी आर्थिक विकासका लागि क्षेत्रीय विकासको योजना अन्तर्गत दिगो सामाजिक आर्थिक विकासका रणनीति र कार्यक्रमहरू तर्जुमा गरि समन्वयात्मक तवरले कार्यान्वयन गर्ने विकासका दृष्टिले पछाडी परेका क्षेत्रलाई प्राथमिकता दिँदै सन्तुलित, वातावरण अनुकूल, गुणस्तरीय तथा दिगो रूपमा भौतिक पूर्वाधारको विकास गर्ने विकास निर्माणको प्रक्रियामा स्थानीय जनसहभागिता अभिवृद्धि गर्ने
	धारा ५१ (ज)	<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्य क्षेत्रमा राज्यको लगानी अभिवृद्धि गर्दै यस क्षेत्रमा भएको निजी लगानीलाई नियमन र व्यवस्थापन गरी सेवामूलक बनाउने,

		<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्य सेवालाई सर्वसुलभ र गुणस्तरीय बनाउन स्वास्थ्य अनुसन्धानमा जोड दिई स्वास्थ्य संस्था र स्वास्थ्यकर्मीको संख्या वृद्धि गर्दै जाने,
--	--	--

४.२ योजना, नीति र रणनीति

आयोजनाका लागि पुनरावलोकन गरिएको योजना, नीति, रणनीति तथा आकर्षित हुने खण्ड, नीति, रणनीति साथै सम्बन्धित बुँदाहरू तालिका ४-२ मा औल्याइएको छ।

तालिका ४-२: पुनरावलोकन गरिएको योजना, नीति, रणनीति

पुनरावलोकन गरिएको योजना, नीति र रणनीति	आकर्षित हुने बुँदा, खण्ड, नीति, रणनीति	सम्बन्धित बुँदाहरू
नयाँ भेरिएन्ट सहितको कोभिड-१९ महामारीको दोस्रो लहर रोकथाम तथा नियन्त्रण सम्बन्धी आदेश, २०७८	बुँदा ७	<ul style="list-style-type: none"> सभा, सम्मेलन, गोष्ठी, सेमिनार, बैठक, तालीम, प्रशिक्षण जस्ता क्रियाकलाप संचालन गर्दा भर्चुअल माध्यमबाट गर्न। भौतिक रूपमा प्रस्तुत गर्नु नै परे २५ जना भन्दा बढी सहभागी नगर्ने।
	बुँदा १८	<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयबाट जारी भएका जनस्वास्थ्य मापदण्ड पालना गर्नुपर्ने।
प्रदेश स्वास्थ्य नीति (लुम्बिनी), २०७७	नीति ५.१	<ul style="list-style-type: none"> सबै तहका स्वास्थ्य संस्थाबाट निःशुल्क, आधारभूत र आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा सुनिश्चितता गरिने।
	नीति ५.२	<ul style="list-style-type: none"> विशेषज्ञ स्वास्थ्य सेवालाई सुदृढिकरण गर्दै समतामूलक पहुँच बढाउने।
	नीति ५.३	<ul style="list-style-type: none"> गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको लागि आवश्यक पूर्वाधार, औषधि, सामग्री, औजार, उपकरण तथा निदानात्मक सेवाको व्यवस्था।
	नीति ५.१३	<ul style="list-style-type: none"> विपद् तथा महामारीबाट पर्न सक्ने सम्भावित स्वास्थ्य असरहरूको न्यूनीकरणको लागि बहुपक्षिय सहकार्य गर्ने।
पन्ध्रौँ योजना, २०७६/७७-२०८०/८१	परिच्छेद ३, खण्ड ३.३	<ul style="list-style-type: none"> “समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली” दीर्घकालीन सोच-हासिल गर्ने योजनाको लक्ष्य।
	परिच्छेद ३, खण्ड ३.३	<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्य तथा पोषण सम्बन्धी कुरा उल्लेख गरिएको छ। सबै तहमा सबल स्वास्थ्य प्रणालीको विकास र विस्तार गर्दै गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा पहुँच।
राष्ट्रिय वातावरण नीति, २०७६	नीति ६	<ul style="list-style-type: none"> प्रदूषण नियन्त्रण, फोहोरमैला व्यवस्थापना र हरियाली प्रवर्द्धन गरिनेछ।
	नीति ८	<ul style="list-style-type: none"> उद्योग (अस्पताल)को संचालनमा वातावरण मैत्री प्रविधिको प्रयोगलाई प्रोत्साहन गरिनु पर्ने।

		<ul style="list-style-type: none"> उत्पादनमा भएका हानिकारक रसायनहरूलाई नियमन तथा नियन्त्रण गर्नु पर्ने। उद्योग (अस्पताल)बाट निष्कासन हुने प्रदूषणयुक्त धुँवा, धूलो, पानीलाई व्यवस्थित गर्न वातावरण मैत्री प्रविधि अपनाउनु पर्ने। नदीको स्वच्छता कायम राख्न प्रदूषित पानी, ढल र फोहोरमैलालाई नदीमा मिसाउने कार्य नियन्त्रण गरिनु पर्ने।
राष्ट्रिय जलवायु परिवर्तन नीति, २०७६	नीति ८.५	<ul style="list-style-type: none"> उद्योग (अस्पताल)ले हरितगृह ग्याँस उत्सर्जन हुने मुख्य बिन्दु र कारकहरू पहिचान गरी न्यूनीकरणका लागि मापदण्डहरू बनाई लागू गर्नु पर्ने। उद्योग (अस्पताल)मा उर्जा किफायती प्रविधि र विद्युतीय उर्जाको प्रयोगलाई प्रवर्धन गर्नु पर्ने। उद्योग (अस्पताल) पूर्वाधार विकास गर्दा वातावरण मैत्री स्थानहरूको छनौट र जलवायु मैत्री प्रविधिहरूको प्रयोग गर्नु पर्ने। भौतिक पूर्वाधारहरूको डिजाइन र निर्माण गर्दा जलवायुजन्य जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरू अनुसरण गर्नु पर्ने। विद्युतीय सवारीको साधनको प्रयोगलाई प्रोत्साहन गर्नु पर्ने।
राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीति, २०७६	खण्ड ५	<ul style="list-style-type: none"> यस खण्डमा निर्देशक सिद्धान्त, भावी सोच, लक्ष्यहरूको बारे उल्लेख गरिएको छ जसमा स्वास्थ्य क्षेत्रलाई संघीय संरचना अनुसारको स्वास्थ्य प्रणाली मार्फत संविधान प्रदत्त नागरिकको स्वास्थ्य सम्बन्धी मौलिक हक मा जोड दिएको छ।
नेपाल स्वास्थ्य अनुसन्धान रणनीति, २०७६	रणनीति १२ बुँदा ३,४,५	<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्य अनुसन्धानलाई विश्वसनीय र गुणस्तरीय बनाउन राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय मुल्य मान्यता तथा मापदण्डहरूलाई अवलम्बन गरी स्वास्थ्य अनुसन्धानहरूलाई प्रभावकारी अनुगमन, मूल्याङ्कन र नियमनको व्यवस्था गरिन। स्वास्थ्य अनुसन्धान संस्कृति, नवीनतम ज्ञान, सिप र प्रविधिको विकासलाई प्रवर्द्धन तथा प्रोत्साहन गरिने। स्वास्थ्य अनुसन्धानको क्षेत्रमा साझेदारीको प्रवर्धन गरिने।
राष्ट्रिय व्यवसायजन्य सुरक्षा तथा स्वास्थ्य नीति, २०७६	रणनीति १	<ul style="list-style-type: none"> कार्यस्थलमा विद्यमान जोखिम तथा व्यवसायजन्य रोग सम्बन्धी मापदण्ड, आचारसंहिता तथा निर्देशिका तयार गरी लागू गरिनु पर्ने। मेसिन औजारको सुरक्षित संचालन गर्न आवश्यक कार्यविधि र आचार संहिता तर्जुमा गरी लागू गरिनु पर्ने। माथिका रणनीति अन्तर्गत तत् सम्बन्धित विषयमा यस नीतिलाई स्पष्ट कार्यनीतिहरू अवलम्बन गरिनु पर्ने।
	रणनीति २	<ul style="list-style-type: none"> सुरक्षित तथा स्वस्थ कार्यस्थलका लागि नियमन तथा प्रोत्साहन गर्ने।

राष्ट्रिय विपद् न्यूनीकरण जोखिम नीति, २०७५	नीति २	<ul style="list-style-type: none"> विपद् जोखिमबाट सुरक्षित, जलवायु अनुकूलित तथा उत्थानशील राष्ट्र निर्माण गर्दै दिगो विकासमा योगदान गर्ने।
	नीति ३	<ul style="list-style-type: none"> विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरूलाई सन्तुलित रूपमा कार्यान्वयन गर्ने।
राष्ट्रिय भूमि नीति, २०७५	नीति ३.३.५	<ul style="list-style-type: none"> वातावरणीय विविधता कायम राखी जमीनमा परिरहेको प्रतिकूल प्रभाव नियन्त्रणमा जोड दिने कुरा उल्लेख गरिएको छ।
दिगो विकासका लक्ष्य २०७३ (सन् २०१६ - २०३०)	लक्ष्य ३	<p>स्वस्थ जीवन सुनिश्चित गर्न आकांक्षा राख्छ र सबै उमेरका सबै मानिसहरूको लागि कल्याणलाई बढावा दिने। सन् २०३० का लागि नेपालका लागि एसडीजी ३ लक्ष्यहरू छन्:</p> <ul style="list-style-type: none"> मातृ मृत्यु अनुपात (MMR) लाई कम गर्न, प्रति १००,००० जीवित जन्ममा ७० भन्दा बढी गर्न सकिने। नवजात शिशुहरू लाई मानव इम्युनोडेफिशियन्सी भाइरस (एचआईभी), टीबी, मलेरिया, अन्य उष्णकटिबंधीय रोगहरू र पानीबाट हुने रोगहरूबाट हुने संक्रमणलाई १ प्रतिशत भन्दा कमको दरमा कायम गर्ने लक्ष्य। नसर्ने रोग (एनसीडी) एक तिहाइले र उपस्थित जन्महरूको अनुपात बढाउँदै कुशल जन्म परिचर (SBA) देखि ९० प्रतिशत सम्म कायम गर्ने।
राष्ट्रिय स्वास्थ्य क्षेत्र रणनीति कार्यान्वयन योजना, २०७२-२०७७	रणनीति ४.४	<ul style="list-style-type: none"> नागरिकलाई स्वस्थ बनाउन राज्यले जनस्वास्थ्य प्रणालीलाई सुदृढ बनाउँदै यस क्षेत्रमा लगानी बृद्धि गर्न विशेष प्राथमिकता दिने।
	रणनीति ४.६	<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्य सेवालाई सर्वसुलभ र गुणस्तरिय बनाउन तथा प्रमाणमा आधारित योजना बनाउन स्वास्थ्य अनुसन्धानमा जोड दिने।
	रणनीति ७.७	<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्यमा सार्वजनिक, नीजि तथा सहकारीको सहकार्य र साझेदारी मार्फत भएको लगानी र सेवालाई आम नागरिकको हितमा प्रयोग गर्न प्रोत्साहित गरी उत्पादनमुलक कार्य मार्फत गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवालाई सुदृढ बनाइने। नीजि र सहकारी क्षेत्रमा रहेको व्यवसायीकता, कार्यकुशलता, उद्यमशिलता, प्राविधिक दक्षता एवंम् वित्तिय श्रोतलाई समग्र स्वास्थ्य सेवाको विकास र विस्तारमा उपयोग गर्न राज्यले सहयोग, नियमन, व्यवस्थापन, र सहजीकरण गर्ने।
सुरक्षित भवन निर्माण कार्यको लागि राष्ट्रिय योजना, २०७२		<ul style="list-style-type: none"> भुकम्प आगलागी तथा अन्य दैवीक प्रकोपहरूबाट भवनहरूलाई यथासम्भव सुरक्षित राख्नको भवन निर्माण कार्यलाई नियमित गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्ने।

भूमि उपयोग नीति, २०७२	नीति ५	<ul style="list-style-type: none"> खेतीयोग्य जमीनहरूको अधिकतम उपयोग र संरक्षण सुनिश्चित गरिने। खेतीयोग्य जमीनको गैर कृषि उपयोग र भूमि पतन र ब्यापक टुक्रा टुक्रा राख्ने प्रवृत्ति रोकिने।
	नीति ८.४.४	<ul style="list-style-type: none"> जलवायु परिवर्तन असरलाईसमेत ध्यानमा राखी दिगो विकासका सिद्धान्तका आधारमा विकास निर्माणका कार्यहरू संचालन गर्ने।
	नीति १०	<ul style="list-style-type: none"> विकास क्रममा वातावरणीय सन्तुलन राख्न प्राकृतिक र मानव निर्मित खतराहरू को न्यूनिकरणको लागि, संवेदनशील क्षेत्रहरूको पहिचान गरिने।
राष्ट्रिय रोजगार नीति, २०७१	नीति १०.१६	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय श्रममा आधारित उद्योगहरू (अस्पताल)को स्थापना गराई प्रोत्साहन गरिने।
लैंगिक समावेशीकरण नीति, २०७०	दफा १०.२६	<ul style="list-style-type: none"> लैंगिक र समावेशी दृष्टिले अनुकूल हुने गरी कार्यस्थल तथा कार्य वातावरण निर्माण गरिनुपर्ने।
राष्ट्रिय मुख स्वास्थ्य नीति, २०७०	नीति ५.४.१, क	<ul style="list-style-type: none"> उच्च जोखिमयुक्त वा सम्भाव्य समूहहरू (जस्तै आमा, बच्चा, वृद्ध, अशक्त, आदिको) मुख सम्बन्धी रोगहरूको नियन्त्रण गर्न उक्त समूह अनुरूपको रणनीति तयार गर्ने।
राष्ट्रिय प्रयोगशाला स्वास्थ्य नीति, २०६९	नीति ८.३	<ul style="list-style-type: none"> प्रयोगशालाको भौतिक पूर्वाधार, उपकरण आपूर्ति, मर्मत संभारको सुदृढीकरण गरिनेछ।
	नीति ८.४	<ul style="list-style-type: none"> मानवीय स्रोतको व्यवस्थापन तथा क्षमता अभिवृद्धिका साथै उपलब्ध जनशक्तिको अधिकतम उपयोग र सेवाको निरन्तरता सुनिश्चित गरिने।
	नीति ८.५	<ul style="list-style-type: none"> प्रयोगशाला परीक्षण तथा परीक्षण विधिको मापदण्ड निर्धारण गरी गुणस्तरीय प्रयोगशाला पद्धतिको अवलम्बन गरिने।
	नीति ८.७	<ul style="list-style-type: none"> वातावरणीय सुरक्षा तथा प्रयोगशालाबाट निस्किएका फोहरजन्य बस्तुहरूलाई उपयुक्त व्यवस्थापन गरिनेछ।
	नीति ८.११	<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्य क्षेत्रमा विद्यमानरूपमा रहेका र हुन सक्ने संक्रामक एवं असंक्रामक रोगहरूको अध्ययन एवं अनुसन्धान गरी त्यसको उपयोग गर्ने व्यवस्था गरिनेछ।
	नीति ८.१२	<ul style="list-style-type: none"> नेपाल सरकारले तोके बमोजिम प्रयोगशाला सेवामा लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको विषयलाई सम्बोधन गर्नुका साथै विपन्न नागरिकलाई प्रयोगशाला परीक्षण सेवामा सहूलियत दिने व्यवस्था गरिनेछ।

औद्योगिक नीति, २०६७	नीति ८.९, ८.१०	<ul style="list-style-type: none"> नविनतम प्रविधि एवम् वातावरणमैत्री उत्पादन प्रक्रियालाई प्रयोग गरी उद्योग (अस्पताल) व्यवसायलाई दिगो एवम् भरपर्दो क्षेत्रको रूपमा स्थापित गर्ने।
	नीति १७.१०	<ul style="list-style-type: none"> श्रमिक तथा कर्मचारीको दीर्घकालीन हित एवम् भलाईको लागि गरेको खर्च आयकर प्रयोजनका लागि कट्टा गर्न पाइनेछ।
	नीति १७.११	<ul style="list-style-type: none"> उर्जा खपत घटाउन लगानी गरेको खर्च, प्रदूषण नियन्त्रण र वातावरणीय असर न्यूनिकरणका लागि भएको खर्च आयकर प्रयोजनका लागि खर्च कट्टा गर्न पाइनेछ।
स्वास्थ्य क्षेत्र लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण रणनीति (लै.स.सा.स.), २०६६ (ने.स. २०६६)	रणनीति २ ख	<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्य सेवा प्रदायकहरूले कार्यक्रम कार्यान्वयनमा लैससास विषयहरूलाई समावेश गर्ने।
	रणनीति ३, उद्देश्य २	<ul style="list-style-type: none"> सेवा प्रदायकको क्षमता अभिवृद्धि गरि अधिकारमा आधारित पद्धति अनुसार लक्षित वर्गको स्वास्थ्य सेवामा समतामूलक पहुँच र उपभोगको सुनिश्चित गर्ने।
	रणनीति ४	<ul style="list-style-type: none"> लक्षित वर्गलाई समतामूलक किसिमले आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नमा स्वास्थ्य सेवा प्रदायकको क्षमतामा अभिवृद्धि गर्ने तथा सेवाग्राहीप्रति उत्तरदायी बनाउने।
श्रम र रोजगार नीति, २०६२	३.२.७	<ul style="list-style-type: none"> रोजगारीको क्षेत्रमा देखापर्ने लैंगिक, क्षेत्रगत, जातिगत वा अन्य कुनै पनि प्रकारको भेदभावलाई क्रमशः हटाउँदै लैजान कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने। मैत्रीपूर्ण लगानीको वातावरण सिर्जना गरी श्रम गर्ने उमेरका नागरिकहरूलाई उत्पादनशील, विभेदरहित, शोषणमुक्त, मर्यादित, सुरक्षित र स्वस्थ कामका अवसर प्रदान गर्नु ; बालश्रमलाई उन्मुलन गर्ने; श्रम र रोजगार प्रशासनलाई प्रभावकारी बनाउने।
	३.२.११	<ul style="list-style-type: none"> समान कामको लागि समान पारिश्रमिकको प्रत्याभूति गरिने।

४.३ ऐनहरू

आयोजनाका लागि पुनरावलोकन गरिएका ऐनहरू तथा आकर्षित हुने दफा र उपदफा साथै सम्बन्धित बुँदाहरू तालिका ४-३ मा औल्याइएको छ।

तालिका ४-३: पुनरावलोकन गरिएको ऐनहरू

पुनरावलोकन गरिएको ऐन	आकर्षित हुने दफा, उपदफा	सम्बन्धित बुँदाहरू
तथ्यांक ऐन, २०७९	दफा ७	सरकारी निकाय वा सार्वजनिक संस्थाले तथ्यांक संकलन गर्न सक्ने
	दफा ८	अनुमति सम्बन्धि व्यवस्था

	दफा ९	तथ्यांक प्रमाणित गराउनु पर्ने व्यवस्था
	दफा १०	गोपनीयता सम्बन्धि व्यवस्था रहेको छ
रेडियोधर्मी पदार्थको उपयोग तथा नियमन सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन, २०७७	दफा ३	<ul style="list-style-type: none"> रेडियोधर्मी श्रोत र सोसँग सम्बन्धित प्रविधिको प्रयोग मानव हित र शान्तिपूर्ण प्रयोजनको लागि मात्र गर्नु पर्ने।
	दफा ९	<ul style="list-style-type: none"> नियमनकारी निकायबाट इजाजतपत्र प्राप्त नगरी कुनै संस्थाले रेडियोधर्मी श्रोत र सोसँग सम्बन्धित प्रविधिको अभ्यास, क्रियाकलाप व संयन्त्र सम्बन्धी कुनै पनि कार्य गर्न पाउने छैन।
संघ, प्रदेश र स्थानीय तह (समन्वय तथा अन्तरसम्बन्ध) ऐन, २०७७	दफा ११	<ul style="list-style-type: none"> राष्ट्रियस्तर वा राष्ट्रिय महत्वका आयोजना, एकभन्दा बढी प्रदेशमा कार्यान्वयन गर्नु पर्ने आयोजना र जटिल प्राविधिक क्षमता वा ठुलो लगानी आवश्यक पर्ने आयोजनाको तर्जुमा संघले गर्नेछ र यसरी आयोजना तर्जुमा गर्दा संघीय संसदका सदस्यहरूको परामर्शकारी भूमिका रहनेछ।
	दफा १३	<ul style="list-style-type: none"> प्रदेशभित्र पर्ने र प्रदेशबाट कार्यान्वयन हुने प्रदेशस्तरीय आयोजनाको तर्जुमा प्रदेश सरकारले गर्नेछ र यसरी प्रदेशको आयोजना तर्जुमा गर्दा प्रदेश सभा सदस्यहरूको परामर्शकारी भूमिका रहनेछ।
वातावरण संरक्षण ऐन, २०७७, प्रदेश सरकार लुम्बिनी प्रदेश	दफा ३ उपदफा १	<ul style="list-style-type: none"> प्रस्तावको कार्यान्वयन पूर्व वातावरणीय अध्ययन गर्नु पर्ने।
	दफा ४ उपदफा १	<ul style="list-style-type: none"> प्रतिवेदनमा कार्यान्वयन गर्न सकिने उपयुक्त विकल्पको विश्लेषण गरी प्रस्ताव गर्नु पर्ने।
	दफा ५ उपदफा १	<ul style="list-style-type: none"> वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको हकमा क्षेत्र निर्धारण र कार्यसूची स्वीकृत गराउनु पर्ने।
	दफा ६ उपदफा १	<ul style="list-style-type: none"> प्रस्तावकले प्रस्ताव कार्यान्वयनका चरणहरू अनुसार तोकिए बमोजिम निरीक्षण, अनुगमन तथा सम्परीक्षण व्यवस्था सहितको वातावरणीय व्यवस्थापन योजना तयार गर्नु पर्ने।
	दफा १३ उपदफा २	<ul style="list-style-type: none"> निर्धारित मापदण्ड विपरित कसैले पनि जनजीवन तथा वातावरणमा नकारात्मक प्रभाव पर्ने गरी प्रदूषण निष्कासन गर्न नपाउने।
वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६	दफा ३ उपदफा २ उपदफा ४	<ul style="list-style-type: none"> वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने प्रतिवेदन स्वीकृतिको लागि पेश गरिने निकाय सार्वजनिक सुनुवाई
	दफा ४	<ul style="list-style-type: none"> विकल्पको विस्तृत विश्लेषण
	दफा ५	<ul style="list-style-type: none"> क्षेत्रनिर्धारण तथा कार्यसूची सम्बन्धी व्यवस्था
	दफा ६	<ul style="list-style-type: none"> मापदण्ड एवं गुणस्तर कायम
	दफा ११	<ul style="list-style-type: none"> पूरक वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन
	दफा १२	<ul style="list-style-type: none"> वातावरणीय परीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था

	दफा ३५	<ul style="list-style-type: none"> जरिवाना सम्बन्धी व्यवस्था
भूमि उपयोग ऐन, २०७६	दफा ४	<ul style="list-style-type: none"> भू - उपयोग क्षेत्रको वर्गीकरण।
	दफा ८	<ul style="list-style-type: none"> भू - उपयोग परिवर्तन गर्न नहुने।
	दफा १०	<ul style="list-style-type: none"> जग्गाको खण्डीकरण नियन्त्रण।
	दफा २५	<ul style="list-style-type: none"> सँजाय सम्बन्धी व्यवस्था।
औद्योगिक व्यवसाय ऐन २०७६	दफा ७	<ul style="list-style-type: none"> कानून बमोजिम वातावरणीय परीक्षण गर्नु पर्ने (उपदफा १)। वातावरणीय असरको न्यूनीकरण गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित अस्पतालको हुने (उपदफा २)।
	दफा ७ उपदफा ३	<ul style="list-style-type: none"> सञ्चालन चरणमा हुने प्रतिकूल वातावरणीय असरको न्यूनीकरणको जिम्मेवारी अस्पतालको हुने।
	दफा २४ उपदफा २	<ul style="list-style-type: none"> खण्ड (क) आर्जित आयमा लाग्ने करको दरमा २०% छुट र उत्पादन निर्यात गरी आर्जित गरेको आयमा लाग्ने करको दरमा थप ५% छुट। खण्ड (ड) तिन सय वा सो भन्दा बढी नेपाली नागरिकलाई वार्षिक प्रत्यक्ष रोजगारी दिएको अवस्थामा, वार्षिक करको १५% छुट। खण्ड (ढ) (अस्पताल)ले आफ्ना श्रमिक तथा कर्मचारीको दिर्घकालीन हित वा कल्याणकारी कार्यमा गरेको खर्च आयकर प्रयोजनको लागि कट्टी गर्न पाउने। खण्ड (त) प्रदूषण रोकथाम तथा नियन्त्रण वा खेर गएको वस्तुको पुनः प्रयोग वा प्रशोधन कार्यमा भएको खर्चमध्ये व्यवसायको समायोजित करयोग्य आयको ५०% सम्म सोहि खर्च कट्टी गर्न पाउने।
	दफा २५	<ul style="list-style-type: none"> खण्ड (च) आयात गर्ने मेसिनरी वा १० किलोवाट वा सो भन्दा माथिको जेनेरेटर वा उपकरणमा न्यूनतम दरमा भन्सार लाग्ने।
	दफा ४९ उपदफा १	<ul style="list-style-type: none"> (अस्पताल)लाई आवश्यक पर्ने जनशक्ति नेपालि नागरिकबाट पूर्ति गर्नुपर्ने तर दक्ष जनशक्ति नेपालमा उपलब्ध हुन नसके श्रम स्वीकृतिको लागि श्रम विभागमा सिफारिश गर्नुपर्ने।
	दफा १४ उपदफा १	<ul style="list-style-type: none"> व्यवसायिक सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्ने प्रयोजनको लागि प्रत्येक आर्थिक वर्षमा वार्षिक खुद मुनाफाको १% रकम छुट्याउनु पर्ने।
	दफा ३	<ul style="list-style-type: none"> अस्पतालको स्थापना वा सञ्चालन गर्न दर्ता गराउनु पर्ने।
लुम्बिनी प्रदेश, औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७५	दफा १५ उपदफा २, खण्ड (ज)	<ul style="list-style-type: none"> अस्पताल तथा प्रदान गरिने सेवालाई सेवा मूलक उद्योगमा वर्गीकरण गरिएको।

	दफा ६	<ul style="list-style-type: none"> अस्पताल सञ्चालनका क्रममा वातावरणमा पर्ने प्रतिकूल असरको निराकरण गर्ने जिम्मेवारी स्वयम अस्पतालकै हुने।
लुम्बिनी प्रदेश, प्रदेश स्वास्थ्य संस्था स्थापना, सञ्चालन, नवीकरण तथा स्तरोन्नति ऐन, २०७५	दफा ३ उपदफा ८	<ul style="list-style-type: none"> निजी संस्थाले शिक्षण संस्था स्थापना गर्नुपर्दा आफ्नै निजी अस्पताल हुनु पर्ने।
बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५	दफा ६६	<ul style="list-style-type: none"> बालबालिका विरुद्धको कसुर सम्बन्धी व्यवस्था गरेको छ।
	दफा ५ उपदफा २	<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्योपचारमा भेदभाव गर्न नपाइने।
	दफा ७ उपदफा ९	<ul style="list-style-type: none"> चौध वर्ष मुनिका बालबालिकालाई जोखिमपूर्ण काममा लगाउन नपाइने।
जनस्वास्थ्य सेवा ऐन, २०७५	दफा ४ उपदफा १	<ul style="list-style-type: none"> अस्पतालले तोकिएको आकस्मिक सेवा प्रदान गर्नु पर्ने।
	दफा ६ उपदफा १	<ul style="list-style-type: none"> अस्पतालले उपचार गर्न नसक्ने भएमा उपयुक्त अन्य स्वास्थ्य संस्थामा बिरामीलाई उपचारको लागि प्रेषण गर्नु पर्ने।
	दफा ७ उपदफा ३	<ul style="list-style-type: none"> गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाका लागि तोकिएको मापदण्डको आधारमा स्थापना गरिएको अस्पतालमा आवश्यक पर्ने जनशक्ति, प्रविधि तथा उपकरणको व्यवस्था मिलाउनु पर्ने।
	दफा १०	<ul style="list-style-type: none"> सेवाग्राहीलाई स्वास्थ्यकर्मीले उसको स्वास्थ्य अवस्थाको बारेमा स्वास्थ्यकर्मीले जानकारी दिनु पर्ने।
	दफा ११ उपदफा १	<ul style="list-style-type: none"> अस्पतालले सेवाग्राहीलाई स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउँदा निजको सुसूचित सहमति लिनु पर्ने।
	दफा १२ उपदफा १	<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्यकर्मीले सेवाग्राहीको उपचारमा समान तथा आदरपूर्ण व्यवहार गर्नु पर्ने।
	दफा १४ उपदफा १	<ul style="list-style-type: none"> सेवाग्राहीको स्वास्थ्य अवस्थाको सूचनाहरु गोप्य राख्नु पर्ने।
	दफा १६ उपदफा ३	<ul style="list-style-type: none"> अस्पतालले ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसारको स्वास्थ्य सेवासँग सम्बन्धित सूचना (स्वास्थ्य सेवाको प्रकृति, समय, लागत, कार्य सञ्चालन र चिकित्सक समय तालिका, पहुँच कार्यविधि र गुनासो कर््यान्वयन कार्यविधि) प्रभावको व्यवस्था मिलाउनु पर्ने।
	दफा २२ उपदफा १	<ul style="list-style-type: none"> निजी अस्पतालले तोकिए बमोजिमको इजाजतपत्र लिएर मात्र स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न पाउने।
	दफा २५ उपदफा १	<ul style="list-style-type: none"> संघीय कानून बमोजिम अस्पतालले गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नु पर्ने।

	परिच्छेद ४	<ul style="list-style-type: none"> रक्त सञ्चार सेवा, मानव अंग प्रत्यारोपण तथा प्रयोग, शव परिक्षण व्यवस्था तथा यसको व्यवस्थापन, एम्बुलेन्स तथा शव वाहनको व्यवस्था र मानव मृत्युको पहिचान गर्ने कुरा औल्यायीएको छ।
	दफा ४० उपदफा १	<ul style="list-style-type: none"> ध्वनि, वायु, जल तथा दृश्य प्रदूषणले जनस्वास्थ्यमा पर्ने प्रभावलाई न्यूनीकरण गर्नका लागि सङ्घीय कानून बमोजिम नेपाल सरकारले यस सम्बन्धी मापदण्ड निर्धारण गर्न सक्ने।
	दफा ४१	<ul style="list-style-type: none"> सरसफाई तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी आवश्यक मापदण्ड।
सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन स्वास्थ्य अधिकार ऐन, २०७५	दफा ६ उपदफा २	<ul style="list-style-type: none"> सरकारले तोके बमोजिमको मापदण्डको आधारमा निजी अस्पतालले सम्मानपनक प्रसूति सेवा प्रदान गर्नु पर्ने।
	दफा ११	<ul style="list-style-type: none"> कसैलाई बिना मञ्जुरी वा बल पूर्वक परिवार नियोजन गर्न नपाइने।
	दफा २० उपदफा १	<ul style="list-style-type: none"> महिलालाई अस्पतालबाट प्रजनन स्वास्थ्य, परामर्श लिने तथा उपचार प्राप्त गर्ने अधिकार हुने।
उपभोक्ता संरक्षण ऐन २०७५	दफा ३	<ul style="list-style-type: none"> उपभोक्तालाई गुणस्तरीय वस्तु वा सेवा प्राप्त गर्ने अधिकार सुनिश्चित गरी उनीहरूको हक, हित र सरोकार संरक्षण गर्ने।
	दफा ४	<ul style="list-style-type: none"> नेपाल सरकारले उपभोक्ताको अधिकारको संरक्षण गर्न नियमित रूपमा उत्पादित वस्तु वा सेवा को नियमन गर्ने।
	दफा १७	<ul style="list-style-type: none"> सेवा बापत लागेको लागत र तोकिय भन्दा बढी मुनाफा लिई यसको वितरण गर्न नपाइने।
घोराही नगर विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७५	दफा ११	<ul style="list-style-type: none"> अस्पतालले आफ्नो भवन वा कार्यालयमा विपद् सुरक्षा औजार, उपकरण, सामग्री, आपतकालीन निकासको व्यवस्था गर्नु पर्ने।
	दफा १२	<ul style="list-style-type: none"> विपद् व्यवस्थापनमा उपमहानगरपालिकालाई सहयोग गर्नु पर्ने।
राष्ट्रिय चिकित्सा शिक्षा ऐन, २०७५	यस ऐनको दफा ३ को उपदफा १	<ul style="list-style-type: none"> शिक्षण संस्थाको नियमन गर्न तथा चिकित्सा शिक्षालाई गुणस्तरीय बनाउनको लागि चिकित्सा शिक्षा आयोगको स्थापना भएको उल्लेख गरिएको छ।

स्थानीय सरकार संचालन ऐन , २०७४	दफा ११ उपदफा २ उपदफा ४	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय सरकारलाई राजस्व सङ्कलनसंग सम्बन्धित विषयमा नीति निर्माण गर्ने र संघीय र प्रादेशिक कानूनको अधिनमा रही घर जग्गा बहाल, सवारी, पर्यटन, व्यवसायीक र भूमि कर तोक्ने, लागू तथा अनुगमन गर्ने व्यवस्था गरेको छ। सोही दफाले स्थानीय सरकारलाई वातावरण संरक्षण तथा जैविक विविधता सम्बन्धी नीति निर्माण गर्ने अधिकार सहित स्थानीय तहलाई वातावरणीय जोखिम न्यूनीकरण, प्रदूषण नियन्त्रण तथाजोखिमयुक्त सामाग्रीको नियन्त्रणको लागि जिम्मेवारी दिएको छ। स्वास्थ्य संस्थाको नियमन गर्ने कानुनी अधिकार समेत स्थानीय तहलाई रहेको छ।
अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐन, २०७४	दफा ८ उपदफा २	<ul style="list-style-type: none"> कुनै रोजगारदातालाई अपाङ्गता भएकै कारण कुनै रोजगारीबाट बन्चित गर्न पाइने छैन।
	दफा १०	<ul style="list-style-type: none"> अपाङ्गता भएको कुनै व्यक्ति कुनै किसिमको मानसिक वा शाररिक तनावबाट गुज्रिएमा, यौन शोषणमा परेमा, घरायसी हिंसा लगायत कुनै अमर्यादित दुर्व्यवहारको शिकार भएमा कानुनी निरूपणको व्यवस्था हुनेछ।
योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा ऐन, २०७४	दफा ४	<ul style="list-style-type: none"> यस ऐनमा रोजगारदाताले श्रमिकको योगदानयोग्य रकम जम्मा गर्नु पर्ने।
	दफा १०	<ul style="list-style-type: none"> सामाजिक सुरक्षा योजना सञ्चालन गर्ने सम्बन्धी कुरा उल्लेख गरेको छ।
विपद् न्यूनीकरण व्यवस्थापन ऐन, २०७४	दफा २०	<ul style="list-style-type: none"> विपद् व्यवस्थापन सामग्रीहरूको उचित व्यवस्था गरी यस्ता न्यूनीकरण संयन्त्रहरू तयारी हालतमा राख्ने। कर्मचारी तथा कामदारहरूलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा अभिमुखीकरण तालीम दिने। विपद्को समयमा फोहोरमैला तथा प्रदूषणको व्यवस्थापनमा ध्यान दिई वातावरणीय र जनजीवनमा पर्न सक्ने नकारात्मक प्रभावलाई न्यूनीकरण गर्ने।
श्रम ऐन, २०७४	दफा ५, ६	<ul style="list-style-type: none"> बालबालिकालाई काममा लगाउन नहुने। रोजगारदाताले कुनै पनि आधारमा श्रमिकको भेदभाव गर्न नपाउने।
	दफा ७	<ul style="list-style-type: none"> समान कामको लागि अस्पतालले श्रमिकको पारिश्रमिकमा भेदभाव गर्न नहुने।
	दफा ११	<ul style="list-style-type: none"> रोजगार सम्झौता नगरी काममा लगाउन नपाइने।
	दफा २३	<ul style="list-style-type: none"> विदेशी नागरिकले नेपालमा काम गर्न श्रम स्वीकृति लिनु पर्ने।
	दफा ६८	<ul style="list-style-type: none"> अस्पतालले सुरक्षा र स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति बनाउनु पर्ने।

मुलुकी अपराध संहिता, २०७४	दफा १०४	<ul style="list-style-type: none"> संक्रामक रोग फैलाउन नहुने उपदफा (१) कसैले कसैको ज्यानलाई खतरा पुर्याउने सक्ने कुनै किसिमको संक्रामक रोग फैलाउने वा फैलिन सक्ने कुनै काम गर्न हुदैन।
	दफा १०६	<ul style="list-style-type: none"> सरुवा रोग सम्बन्धि कानुनको उल्लङ्घन गर्न नहुने उपदफा (१) कसैले नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहले वा कानुन बमोजिम अधिकार प्राप्त अधिकारीले सरुवा रोगको सम्बन्धमा जारी गरेको नियम, निर्देशन वा आदेश उल्लङ्घन गर्न हुदैन।
	दफा ११२	<ul style="list-style-type: none"> वातावरण प्रदुषित गर्न नहुने उपदफा (१) कसैले वतावारंमा उलेखनीय प्रतिकुल प्रभव पुर्याउने गरि फोहोरमैलाको उत्पादन, प्रशोधन, प्रसारण, निष्काशन, उत्सर्जन, बोसर्पसर गर्न वा थुपार्न हुदैन, उपदफा (२) बमोजिम कसैले सर्सधरंको स्वास्थ्यमा हानी पुर्याउने गरि वा जीउ ज्यानको लागि खतरा हुन सक्ने गरी प्रदुष्ण गर्न वा कानुन बमोजिम अधिकार प्राप्त अधिकारीको इजाजत बिना आन्तरिक साधनबाट द्वानी, ताप, रेडियोकर्मी विकिरण वा जोखिमपूर्ण फोहोर मेलाको उत्पादन, प्रशोधन, प्रसारण, निष्काशन, उत्सर्जन, वसारपसार गर्न वा थुपार्न हुदैन।
	दफा ११५	<ul style="list-style-type: none"> घर निर्माण गर्दा, भत्काउंदा वा मर्मत गर्दा लापरवाही गर्न नहुने उपदफा (१) कसैले घर निर्माण गर्दा, भत्काउंदा वा मर्मत गर्दा त्यस्तो कार्यबाट वा त्यस्तो घर वा त्यसको केहि भाग धति वा खसी कसैको ज्यान जान वा अंगभंग हुन सक्ने खतरालाई रोक्न वा टार्न आवश्यक बन्दोवस्त नगरी वा त्यस्तो बन्दोवस्त गर्न लापरवाही गरि घर निर्माण गर्न, भत्काउन वा मर्मत गर्न हुदैन।
मुलुकी देवानी संहिता, २०७४		<ul style="list-style-type: none"> यस कानूनले चल, अचल सम्पतिको भागबन्डा सम्बन्धी व्यवस्था गरेको छ।
खोप ऐन, २०७२	दफा १३	<ul style="list-style-type: none"> दर्ता भएको खोप आपूर्ति गर्नु पर्ने उपदफा (१) बमोजिम खोप आपूर्ति गर्ने संस्थाले औषधि व्यवस्था विभागमा दर्ता भएको खोप मात्र आपुर्त गर्नु पर्नेछ।
	दफा २६	<ul style="list-style-type: none"> सजाय बमोजिम उपदफा (१) कसैले अनुमतिपत्र नलिई खोप सेवा संचालन गरेमा समितिले त्यस्तो खोप सेवा बन्द गरि त्यस्तो खोप सेवा संचालन गर्नेलाई तिन लाख रुपैया देखि पाँच लाख रुपैया सम्म जरिवाना गर्नेछ।
	दफा २८	<ul style="list-style-type: none"> उपचार तथा क्षतिपूर्ति सम्बन्धि व्यवस्था बमोजिम उपदफा (१) कुनै खोप लगाएकै कारणबाट खोप लिएको व्यक्तिको स्वास्थ्यमा गम्भीर असर परेको कुरा अनुसन्धान समितिले

		ठहर गरेमा सो खोप जुन निकाय वा संस्थाबाट दिएको हो सो निकाय वा संस्थाले त्यस्तो व्यक्तिको उपचार गरि क्षतिपूर्ति समेत दिनु पर्नेछ।
कार्यस्थलमा यौनजन्य दुर्व्यवहारलाई निवारण गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन, २०७१	दफा ३	▪ कसैले पनि कार्यस्थलमा यौनजन्य दुर्व्यवहार गर्न वा गराउन नहुने।
	दफा ४, उपदफा २	▪ शैक्षिक, सूचनामूलक, अनुसन्धानमूलक, उपचार वा वचाउको सिलसिलामा गरिएको कुनै पनि यौनजन्य काम कारबाहीलाई यौनजन्य दुर्व्यवहार मानिने।
	दफा ५	▪ व्यवस्थापकले कार्यस्थलमा यौनजन्य दुर्व्यवहार निवारणको लागि आवश्यक व्यवस्था गर्ने, सजग गराउने, सुधारात्मक उपायहरू अपनाउने, तथा कार्यस्थलमा गुनासो पेटिका राख्न सक्ने।
	दफा १२	▪ कसैले त्यस्तो व्यवहार गरेको पाएमा निजलाई कसुरको प्रकृति हेरी छ महिनासम्म कैद व पचास हजार रुपैयासम्म जरिवाना वा दुवै सँजाय हुनेछ।
फोहोरमैला व्यवस्थापन ऐन, २०६८	दफा ४, उपदफा २, ३	<ul style="list-style-type: none"> ▪ फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्ने गराउने दायित्व स्थानीय निकायको भएपनि औद्योगिक फोहोरमैला (अस्पतालजन्य) प्रशोधन र व्यवस्थापन गर्ने दायित्व निर्धारित मापदण्डको अधिनमा रही त्यस्तो फोहोरमैला उत्पादकको नै हुने। ▪ औद्योगिक (अस्पतालजन्य) फोहोरमैला प्रशोधन गरी बाँकि रहेको फोहोरमैला तथा अन्य फोहोरमैला व्यवस्थापन गरिदिन सशुल्कको आधारमा स्थानीय निकायलाई अनुरोध गर्न सक्ने।
	दफा ५	▪ उत्पन्न हुने फोहोरमैलाको उत्पादन यथासक्य कम गर्ने।
	दफा ६	▪ फोहोरमैला उत्पादकले श्रोतमानै यसको प्रिथक्करण गर्ने।
	दफा १०	▪ उद्योग (अस्पताल)को उत्पादन प्याकिग गर्न प्रयोग गरेको वस्तुलाई पुनः प्रयोग गरी फोहोरमैलाको परिमाणलाई घटाउन कोशिस गर्ने।
	दफा २०	▪ प्रदूषण नियन्त्रण।
	दफा २१	▪ अनुगमन।
	दफा २२	▪ वातावरणीय क्षेत्र सम्बन्धि व्यवस्था गरिएको छ।
स्वास्थ्यकर्मी तथा स्वास्थ्य संस्थाको सुरक्षा सम्बन्धी ऐन, २०६६	दफा ३	▪ स्वास्थ्य उपचारको विषयलाई लिएर स्वास्थ्यकर्मीलाई घेराउ, अपमानजनक व्यवहार वा हातपात गर्न नहुने र स्वास्थ्य संस्थामा तोडफोड तथा आगजनी वा त्यस्ता अन्य कार्य गर्न नहुने उल्लेख गरिएको छ।

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४	दफा २	<ul style="list-style-type: none"> अन्तर्गत प्रत्येक नागरिकले सार्वजनिक संघ, संस्थाहरूबाट प्राप्त गर्नुपर्ने सूचनाहरूको हकको व्यवस्था गरेको छ।
	दफा ४	<ul style="list-style-type: none"> सार्वजनिक निकायद्वारा प्रभाव गर्नुपर्ने सूचनाको बारेमा स्पष्ट रूपमा व्याख्या गरेको छ। यसै ऐनले प्रत्येक सार्वजनिक निकायमा सूचना केन्द्र स्थापना भई त्यहाँबाट सरल र सहज रूपमा सूचना प्रवाह गर्ने कुराको बारेमा स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ।
कम्पनी ऐन, २०६३,	दफा ५	<ul style="list-style-type: none"> कम्पनी दर्ता भएपछि कम्पनी संस्थापना भएको मानिने। कम्पनी संस्थापना भएपछि ऐनको अधिनमा रही प्रबन्धपत्र र नियमावलीमा लेखिएको कुराहरू कम्पनी तथा यसका शेयर धनीहरूलाई बन्धनकारी हुने।
	दफा १०	<ul style="list-style-type: none"> कम्पनीले यस ऐन बमोजिम संस्थापित कम्पनीले यस दफामा भएका, प्रबन्ध पत्र वा नियमावलीमा लेखिएका शर्तहरू पालन गर्नु पर्ने।
बाल श्रम (निषेध र नियमन गर्ने) ऐन, २०५६	दफा ३ उपदफा १	<ul style="list-style-type: none"> चौध वर्ष उमेरनपुगेका कुनै पनि बालकलाई श्रममा लगाउन निषेध गरेको छ।
	दफा ३ उपदफा २	<ul style="list-style-type: none"> जोखिमपूर्ण व्यवसाय र काममा लगाउन निषेध गरेको छ।
	दफा ८ उपदफा १	<ul style="list-style-type: none"> बाल श्रममा प्रतिष्ठानले बालकले काम गर्नु पर्ने समय, सुविधा बारे स्पष्ट परेको छ।
भवन ऐन, २०५५	दफा ८	<ul style="list-style-type: none"> भवनको वर्गीकरण।
	दफा १०,११	<ul style="list-style-type: none"> भवन निर्माण गर्दा भवन संहितामा तोकिएको सत्र अनुरूप बनाउनु पर्ने। प्रचलित कानून अनुसार सम्बन्धित निकायबाट नक्सा पास गराउनु पर्ने।
नेपाल स्वास्थ्य व्यवसायी परिषद् ऐन, २०५३ (संशोधन २०७२)	दफा १६ उपदफा १	<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्य व्यवसाय गर्न स्वास्थ्य व्यवसायीले दर्ता किताबमा नाम दर्ता गराउनु पर्ने।
	दफा २०	<ul style="list-style-type: none"> दर्तावाला स्वास्थ्य व्यवसायीले मात्र स्वास्थ्य व्यवसाय गर्न पाउने।
नेपाल स्वास्थ्य अनुसन्धान परिषद ऐन, २०४७	दफा ११	<ul style="list-style-type: none"> अनुसन्धानको लागि परिषद सँग स्वीकृति लिउ पर्ने।
औषधि ऐन २०३५	दफा २७	<ul style="list-style-type: none"> तोकिएको चिकित्सक, एकीकृत चिकित्सक वा स्वास्थ्यकर्मीले दफा १७ बमोजिम समूहिकृत गरिएका औषधिको प्रेशक्रिप्शन दिने सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुने।

नेपाल मेडिकल काउन्सिल ऐन, २०२० (संशोधन २०७४)	दफा २६	<ul style="list-style-type: none"> दस्ता कित्ताबमा नाम दर्ता नभएका व्यक्तिहरूले चिकित्सा सम्बन्धी व्यवसाय गर्न मनाही गरिएको छ।
संक्रामक रोग ऐन, २०२०	दफा २ उपदफा १	<ul style="list-style-type: none"> यस ऐनको दफा २ को उपदफा १ मा नेपालभर वा त्यसको कुनै भागमा मानिसमा कुनै संक्रामक रोग उब्जेमा वा फैलिएमा वा फैलिने सम्भावना देखिएमा नेपाल सरकारले सो रोग निर्मुल गर्न वा रोकथाम गर्न आवश्यक कारवाहि गर्न सक्छ र सर्वसाधारण जनता वा कुनै व्याक्तिहरूको समूह उपर लागू हुने गरि आवश्यक आदेश जारि गर्न सक्नेछ।

४.४ नियमावलीहरू

आयोजनाका लागि पुनरावलोकन गरिएका नियमावलीहरू तथा आकर्षित हुने परिच्छेद, नियम, उपनियम साथै सम्बन्धित बुँदाहरू तालिका ४-४ मा औल्याइएको छ।

तालिका ४-४: पुनरावलोकन गरिएको राष्ट्रिय नियमावलीहरू

पुनरावलोकन गरिएको नियमावली	आकर्षित हुने परिच्छेद, नियम, उपनियम	सम्बन्धित बुँदाहरू
वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७	नियम ३ उपनियम १	<ul style="list-style-type: none"> प्रस्तावको वातावरणीय अध्ययन गर्नु पर्ने।
	नियम ४ उपनियम १	<ul style="list-style-type: none"> वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार गर्नु अघि क्षेत्र निर्धारण गर्नु पर्ने।
	नियम ४ उपनियम २	<ul style="list-style-type: none"> क्षेत्र निर्धारण सूचना टाँस र मुचुलाक तथा सात दिने सूचना प्रकाशन।
	नियम ४ उपनियम ४	<ul style="list-style-type: none"> क्षेत्र निर्धारण प्रतिवेदनको तयारी।
	नियम ५ उपनियम १, खण्ड (ग)	<ul style="list-style-type: none"> वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार गर्नु अघि कार्यसूची तयार गर्नु पर्ने।
	नियम ६ उपनियम १	<ul style="list-style-type: none"> प्रस्तावित क्षेत्रमा सर्वजनिक सुनुवाई गर्नु पर्ने।
	नियम ६ उपनियम ४	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय निकायमा सूचना टाँस र मुचुलाक तथा स्थानीय पत्रिकामा सात दिने सार्वजनिक सुनुवाईको सूचना प्रकाशन।
	नियम ७ उपनियम १	<ul style="list-style-type: none"> क्षेत्र निर्धारण र कार्यसूची स्वीकृति पछि तथा सार्वजनिक सुनुवाई पछि वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदनको तयारी।

	नियम ७ उपनियम २, ३	<ul style="list-style-type: none"> सरोकार निकायमा सुझावको लागि सात दिने सूचना टाँस र मुचुल्का, राष्ट्रियस्तरको पत्रिकामा सात दिने सूचना प्रकाशन।
	नियम ८ उपनियम १	<ul style="list-style-type: none"> अध्ययन प्रतिवेदन स्वीकृतिका लागि सम्बन्धित निकायमा पेश।
	नियम ११	<ul style="list-style-type: none"> साथै आयोजनाले आफ्नो संरचनामा परिवर्तन वा थप, थप जग्गा तथा अन्य कार्य गर्नुपर्ने भएमा यस नियम बमोजिम बमोजिम पूरक वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन सम्बन्धी व्यवस्थामा रही पूरक वातावरणीय अध्ययन गरिनेछ।
	नियम ४५ उपनियम १	<ul style="list-style-type: none"> प्रस्तावकले प्रत्येक ६ महिनामा स्वः अनुगमन गरी सो को प्रतिवेदन सम्बन्धित निकाय वा विभागमा पेश गर्नुपर्ने छ।
वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७, प्रदेश सरकार लुम्बिनी प्रदेश	नियम ३	<ul style="list-style-type: none"> अनुसूची -३ (खण्ड टः १०० शय्या भन्दा बढीको अस्पताल) अन्तर्गत परेको प्रस्तावको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गर्नु पर्ने।
	नियम ४ उपनियम १	<ul style="list-style-type: none"> प्रस्तावकले प्रस्ताव र वातावरणीय अध्ययनको सम्बन्धमा सार्वजनिक सुनुवाई गर्नु पर्ने।
	नियम ६ उपनियम १	<ul style="list-style-type: none"> वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको लागि क्षेत्र निर्धारण गर्नु पर्ने।
	नियम ६ उपनियम २	<ul style="list-style-type: none"> सात दिने सूचना टाँस, मुचुल्का तथा राष्ट्रिय दैनिकमा प्रकाशन।
	नियम ७ उपनियम १	<ul style="list-style-type: none"> वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको लागि अनुसूची-८ बमोजिम कार्यसूची तयार गर्नु पर्ने।
	नियम ८ उपनियम १	<ul style="list-style-type: none"> नियमावलीको उपदफाहरूमा उल्लेख भए अनुसार प्रस्तावकले वातावरणीय प्रभावहरूको वातावरणीय व्यवस्थापन योजना बनाउनु पर्ने।
	नियम ९ उपनियम १	<ul style="list-style-type: none"> कार्यसूची स्वीकृत भए पछि प्रस्तावकले वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको लागि राष्ट्रिय स्तरको दैनिक पत्रिकामा राय सुझावको लागि सात दिने सूचना प्रकाशित गर्ने।
प्रदेश स्वास्थ्य संस्था स्थापन, सञ्चालन, नवीकरण तथा स्तरोन्नति नियमावली, २०७७	नियम ४ उपनियम १ खण्ड(ख)	<ul style="list-style-type: none"> प्रस्तावित प्रस्ताव अनुसार स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न प्रदेश सरकारबाट अनुमति लिन नपर्ने।
तेजाव तथा अन्य घातक रासायनिक	नियम ८ उपनियम १	<ul style="list-style-type: none"> तेजाव वा अन्य हानिकारक रसायनको प्रयोगको लागि सम्बन्धित जिल्ला कार्यालयबाट स्वीकृति लिनु पर्ने।

पदार्थ (नियमन) नियमावली, २०७७		
जनस्वास्थ्य सेवा नियमावली, २०७७	परिच्छेद ३	<ul style="list-style-type: none"> यस नियमावलीमा स्वास्थ्य संस्थाको तहगत संरचना र सेवाको प्रकार र त्यसको मापदण्ड तोकेको छ।
	नियम ४ उपनियम १	<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्य संस्थाले नियमावलीको अनुसूची - २ बमोजिमको आकस्मिक सेवा प्रदान गर्नु पर्ने।
	नियम ५ उपनियम १ र ३	<ul style="list-style-type: none"> अनुसूची -३ र अनुसूची -४ बमोजिमको विशेषज्ञ तथा विशिष्टिकृत सेवाहरू प्रदान गर्नु पर्ने।
	नियम ११	<ul style="list-style-type: none"> नियमावलीमा उल्लेख भए बमोजिमका विषयमा मन्त्रालयले तोके बमोजिमको मापदण्ड पूरा गरी स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन गर्नु पर्ने।
	नियम २० उपनियम १	<ul style="list-style-type: none"> रक्त संचार सेवा सञ्चालन गर्न इजाजतपत्र लिनु पर्ने।
	नियम २५	<ul style="list-style-type: none"> खानेपानी, सरसफाई तथा फोहोर व्यवस्थापनको तोकिएको मापदण्ड पूरा गर्नु पर्ने।
	नियम २७ उपनियम ३	<ul style="list-style-type: none"> आपतकालीन स्वास्थ्य सेवाको लागि पर्याप्त पूर्वाधार तथा सुबिधा हुनु पर्ने।
	नियम २८	<ul style="list-style-type: none"> संक्रामक रोगको व्यवस्थापनको बारेमा औल्याइएको छ।
अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी नियमावली, २०७७	नियम २३	<ul style="list-style-type: none"> अपाङ्गता भएका व्यक्तिको क्षमता, तालिम, योग्यता र अनुभवका आधारमा उपयुक्त हुने कामको लागि उपलब्ध भएसम्म प्राथमिकता आधारमा नियुक्त गर्नु पर्ने।
उपभोक्ता संरक्षण नियमावली, २०७६	नियम १०	<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर, सेवाग्राहीलाई हुने लाभ र उपभोग गर्दा कुनै शर्त पालन गर्नु पर्ने भए सो को जानकारी दिने कुरा संस्थाको दायित्वमा पर्ने।
औद्योगिक व्यवसाय नियमावली २०७६	नियम ३७	<ul style="list-style-type: none"> व्यवसायिक सामाजिक जिम्मेवारी अन्तर्गतको खर्च गर्ने कार्यक्षेत्र छुट्टयाइएको (उपनियम १)। यसरी छुट्टयाइएको रकमको २५% रकम उद्योगबाट प्रभावित क्षेत्रमा खर्च गर्नुपर्ने (उपनियम २)। यस्तो जिम्मेवारी निर्वाह गर्दा स्थानीय तहको समन्वयमा गरिनु पर्ने (उपनियम ४)।
विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६	नियम ९, उपनियम २	<ul style="list-style-type: none"> विपद्पूर्व, विपद्को समयमा र विपद्पश्चात पनि आफ्नो व्यवसायलाई सुचारु गर्न व्यवसाय निरन्तरता योजना बनाई लागू गर्नु पर्ने।
	नियम ९, उपनियम ३	<ul style="list-style-type: none"> तोके बमोजिमको अग्नि नियन्त्रण लगायतका विपद् न्यूनीकरण अन्य उपकरण गर्नु पर्ने छ।

स्वास्थ्य बीमा नियमावली, २०७५	परिच्छेद ५	<ul style="list-style-type: none"> सेवा प्रदायक स्वास्थ्य संस्थाको सूचीकरण र सेवा प्रदान गरे बापतको रकमको भुक्तानीको बारेमा उल्लेख गरिएको।
	परिच्छेद ६	<ul style="list-style-type: none"> औषधी सम्बन्धी व्यवस्था अत्रतगत फार्मसीबाट गरिने औषधीको आपूर्ति तथा वितरण र आकस्मिक तथा बहिरंग सेधाको लागि वितरण गर्ने औषधीको विवरणको बारेमा उल्लेख गरिएको छ।
योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा नियमावली, २०७५	परिच्छेद २ र ६	<ul style="list-style-type: none"> सामाजिक सुरक्षा योजनामा सहभागिता र परिचयपत्र सम्बन्धी व्यवस्था रहेको छ।
	नियम ९ र १७	<ul style="list-style-type: none"> सामाजिक सुरक्षा योजना सञ्चालन र रोजगारदाताको दायित्वको बारेमा उल्लेख छ।
श्रम नियमावली, २०७५	नियम १६	<ul style="list-style-type: none"> अस्पतालले काम गर्ने समयको निर्धारण गरी स्वास्थ्यकर्मी तथा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिनुपर्ने।
	नियम २२	<ul style="list-style-type: none"> अस्पतालले स्वास्थ्यकर्मी तथा कर्मचारीहरूको संचयकोष बापतको रकम आफैले छुट्टै खाता खोली जम्मा गर्नु पर्ने।
	नियम २६, उपनियम ४	<ul style="list-style-type: none"> दुर्घटनाको कारणले कुनै स्वास्थ्यकर्मी तथा कर्मचारीहरू काम गर्न असक्षम भए असक्षमता भए बापत पाउने शतप्रतिशत रकमलाई क्षतिपूर्ति मानि सोहि आधारमा बीमा कम्पनीले क्षतिपूर्ति दिनुपर्ने।
	नियम ३४	<ul style="list-style-type: none"> अस्पतालले स्वास्थ्यकर्मी तथा कर्मचारीहरूको व्यवसायजन्य सुरक्षा तथा स्वास्थ्यको सुनिश्चितता गर्न यस सम्बन्धी नीति बनाउनु पर्ने।
	नियम ३५	<ul style="list-style-type: none"> कामको सिलसिलामा कुनै दुर्घटना परेमा अस्पतालले प्राथमिक उपचार गर्नु पर्ने।
	नियम ३९	<ul style="list-style-type: none"> अस्पतालले व्यवसायजन्य सुरक्षा तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी विशेष व्यवस्था अन्तर्गत आँखाको बचाउ गर्ने, रासायनिक पदार्थको असरबाट बचाउने, आगलागीबाट बचाउने संयन्त्रको प्राबधान दुरुस्त गर्नु पर्ने।
	खोप नियमावली, २०७४	नियम ४
नियम ५		<ul style="list-style-type: none"> खोप सेवा सञ्चालन गर्नको लागि अनुमति पत्र लिनु पर्ने।
नियम ६		<ul style="list-style-type: none"> अनुमति प्राप्त स्वास्थ्य संस्थाले पालन गर्नु पर्ने शर्तहरूको विवरण उल्लेख गरिएको।
मानव शरीरको नियमित अंग प्रत्यारोपण र निषेध नियमावली, २०७३ (संशोधन २०७५)	नियम ३	<ul style="list-style-type: none"> अंग प्रत्यारोपण सम्बन्धी क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न अनुमति पत्र लिनु पर्ने।
	नियम ८	<ul style="list-style-type: none"> मस्तिष्क मृत्युको घोषणा गर्न अस्पतालमा नियमावलीले तोके बमोजिमको पूर्वाधार हुनु पर्ने।

फोहोरमैला व्यवस्थापन नियमावली, २०७०	नियम ३	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय निकायले तोके बमोजिम फोहोरमैला उत्पादन गर्ने उद्योगले सोही बमोजिम श्रोतमानै पृथक्करण गर्नु पर्ने। पृथक्करण गरिएको रासायनिक वा हानिकारक फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्ने दायित्व सम्बन्धित उत्पादकको हुने।
	नियम ५	<ul style="list-style-type: none"> हानिकारक तथा रासायनिक फोहोरमैलालाई अन्य फोहोरमैलासँग मिसाई निष्काशन गर्न नहुने। हानिकारक तथा रासायनिक फोहोरमैला प्रशोधन गरी सामान्य फोहोरमैला सरह भएपछि मात्र त्यसको अन्तिम निष्कासन गर्नु पर्ने। हानिकारक तथा रासायनिक फोहोरमैला संकलन, भण्डारण तथा स्थानान्तरण गर्दा सुरक्षित विधि अवलम्बन गर्नु पर्ने।
नेपाल स्वास्थ्य व्यवसायी परिषद् (पहिलो संशोधन) नियमावली, २०६९	नियम ३ उपनियम १	<ul style="list-style-type: none"> स्वास्थ्य व्यवसायीको चार तहमा वर्गीकरण गरिएको।
	नियम ३ उपनियम २	<ul style="list-style-type: none"> वर्गीकृत तहको लागि आधारभूत शैक्षिक तह तथा उपाधिको उल्लेख।
भवन नियमावली, २०६६	नियम ३	<ul style="list-style-type: none"> प्रचलित कानून अनुसार सम्बन्धित निकायबाट भवन निर्माण गर्नु अघि नक्सा पास गराउनु पर्ने।
बाल श्रम (निषेध र नियमित गर्ने) नियमावली, २०६२	नियम ४	<ul style="list-style-type: none"> बालकलाई श्रमिकको रूपमा काममा लगाउनु अघि निजले सो कार्य गर्न सक्ने नसक्ने विषयमा बालकको स्वास्थ्य परीक्षण गर्न कामको प्रकृति र बालकको उमेर समेत उल्लेख गरी श्रम कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ।
	परिच्छेद २	<ul style="list-style-type: none"> पारिश्रमिकको बिदा र अन्य सुबिधाबारे उल्लेख गरिएको छ।
	नियम २५	<ul style="list-style-type: none"> बालकको स्वास्थ्य र सुरक्षा सम्बन्धमा अपनाउनु पर्ने व्यवस्था लेखिएको छ।

४.५ निर्देशिका, कार्यविधि र कार्यनीतिहरू

आयोजनाका लागि पुनरावलोकन गरिएका राष्ट्रिय निर्देशिका, कार्यविधि र कार्यनीतिहरू तथा आकर्षित हुने परिच्छेद, खण्ड, उपखण्ड, मापदण्ड, कार्यविधि साथै सम्बन्धित बुँदाहरू तालिका ४-५ मा औँल्याइएको छ।

तालिका ४-५: पुनरावलोकन गरिएका निर्देशिका, कार्यविधि र कार्यनीतिहरू

पुनरावलोकन गरिएको निर्देशिका, कार्यविधि र कार्यनीतिहरू	आकर्षित हुने खण्ड	सम्बन्धित बुँदाहरू
--	-------------------	--------------------

राष्ट्रिय एम्बुलेन्स निर्देशिका, २०७८	५	<ul style="list-style-type: none"> पूर्वअस्पताल सेवा व्यवस्थापनका लागि एम्बुलेन्स सञ्चालन गर्न चाहने संस्थाले जिल्ला एम्बुलेन्स व्यवस्थापन समिति र प्रादेशिक एम्बुलेन्स व्यवस्थापन समितिबाट सहमति लिनु पर्ने।
शववाहन सेवा संचालन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७७	३ (१)	<ul style="list-style-type: none"> शववाहन सेवा संचालन र अनुमति: (१) सय शैयासम्मका जनरल अस्पतालमा एउटा शववाहनको व्यवस्था अनिवार्य गर्नुपर्नेछ तर सोभन्दा कम शैया अस्पतालहरूमा आवश्यकताको आधारमा मात्र एउटा शववाहनको व्यवस्था हुने छ
	४ (१)(२)	<ul style="list-style-type: none"> शववाहन सेवा संचालकको काम, कर्तव्य: <ul style="list-style-type: none"> (१) शववाहनमा शवलैजादा मृतकको मृत्यु भएको अस्पतालको डिस्चार्ज पुर्जा अनिवार्य हुनु पर्नेछ । तर, घरमै कालगतिले मृत्यु भएकाको हकमा यो अनिवार्य हुनेछैन । (२) अप्राकृतिक तवरबाट मृत्यु भएको प्रहरी अनुसन्धान गर्नुपर्ने अवस्थाका शवलाई घटनास्थलबाट सम्बन्धित अस्पतालमा शव परिक्षणका लागि लैजानु पर्नेछ
COVID-१९ कोरोना भाइरसका कारण मृत्यु भएका व्यक्तिहरूको शव व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७	खण्ड ४ उपखण्ड १	<ul style="list-style-type: none"> यस उपखण्डमा उल्लेख गरिए बमोजिमका विषयहरूको आधारमा संक्रमित शवको पहिचान गर्ने।
	खण्ड ५	<ul style="list-style-type: none"> अस्पतालको उपचार कक्षबाट शव हटाउने तथा भण्डारण गर्दा शरीरबाट निस्कने तरल पदार्थको संक्रमणको प्रसारण हुन नदिने।
	खण्ड ६	<ul style="list-style-type: none"> सामान्यतया संक्रमित व्यक्तिको पोष्टमार्टम नगर्ने र गर्नु नै पर्ने भएमा प्रचलित मापदण्ड अनुसार नेपाल प्रहरीले निर्णय गर्ने।
	खण्ड ११	<ul style="list-style-type: none"> शव व्यवस्थापनमा सम्लग्न व्यक्तिहरूको शारारिक स्वास्थ्य जाँच गरी कम्तिमा १४ दिन एकान्त बासमा बस्नुपर्ने।
प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कार्य सञ्चालन निर्देशिका, २०७६ (संशोधन २०७८), लुम्बिनी प्रदेश	८ खण्ड (ण)	<ul style="list-style-type: none"> व्यवसायिक प्रतिष्ठानले गरेका क्रियाकलापहरूका आवश्यकता अनुसार अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने।
	१२	<ul style="list-style-type: none"> राहत वितरण सम्बन्धमा उद्योग व्यवसायको क्षतिको हकमा एक लाख सम्म राहत दिने व्यवस्था गरिएको। तर यसको लागि स्थानीय तहको सिफारिस तथा प्रहरीको मुचुल्का चाहिने।
घोराही उपमहानगरपालिकाको भवन निर्माण तथा	२.२	<ul style="list-style-type: none"> नेपाल राष्ट्रिय भवन संहिता २०६० तथा भवन ऐन २०५५ को आधारमा प्रस्तावित प्रस्ताव "क" वर्गमा

<p>इजाजत सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५</p>		<p>पर्ने भएकोले इन्टरनेसनल स्टेट अफ आर्ट डिजाइन पद्धतिबाट डिजाइन गर्नु पर्ने।</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ यस वर्गको भवन डिजाइन गर्दा मटेरीयल स्पेसिफिकेसन (रा.भ.सं.१०१), विन्ड लोड (रा.भ.सं.१०४), अग्नि निरोधक सुझावहरू (रा.भ.सं.१०७), स्टिल (रा.भ.सं.१११), वास्तु डिजाइन आवश्यकता (रा.भ.सं.२०६:२०१५), सादा र प्रबलित कंक्रीट (रा.भ.सं.११०), निर्माण सुरक्षा (रा.भ.सं.११४:११९४), विद्युतीय डिजाइन आवश्यकता (रा.भ.सं. २०७), सेनेटरी र प्लम्बिंग डिजाइन आवश्यकताहरू (रा.भ.सं.२०८: ११९४), अधिभोग लोड (रा.भ.सं.१०३:११९४), लोड असर चिनाई (रा.भ.सं.२०२: २०१५), सेस्मिक डिजाइन (रा.भ.सं.१०५: २०७७) जस्ता भवन संहिता अवलम्बन गर्नु पर्ने।
<p>विपन्न नागरिक औषधि उपचार कोष निर्देशिका, २०७५</p>	<p>१३ खण्ड २</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयबाट विपन्न नागरिकलाई औषधि कार्यक्रममा सूचिकृत हुनु पर्ने।
<p>फोहोरमैला व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७४ (प्रशोधन २०७५) घोराही उपमहानगरपालिका</p>	<p>कार्यविधि ७</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ तीन आरको अवधारणा अनुसार फोहोरमैला व्यवस्थापन गरिने।
	<p>कार्यविधि १२</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ जथाभावी फोहोरमैला विर्सजन गर्न नपाइने। ▪ अस्पतालबाट दबाई मिश्रित फोहोरलाई रातो डष्ट्रीनमा राखी घो.उ.म.न.पा.को सरसफाई साधन आएपछि जिम्मा लगाउनु पर्ने। ▪ अस्पतालबाट निस्कने संक्रामक र खतराजन्य फोहोर सार्वजनिक ठाउँमा निस्काशन गर्न नपाइने। त्यस्ता फोहोरलाई सुरक्षित तवरले व्यवस्थापन गर्नु पर्ने। ▪ स्वास्थ्य केन्द्रका संक्रामक फोहोरहरू अन्य फोहोरहरूसँग कदापी मिसावट गर्न पाइने छैन।
	<p>कार्यविधि १९</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ स्वास्थ्य संस्थाले आफूले उत्पादन तथा निष्काशन गरेको स्वास्थ्यजन्य फोहोरमैलालाई श्रोतमानै पृथकीकरण गरी प्रशोधन तथा व्यवस्थापन गर्नु पर्ने। ▪ यस्ता हानिकारक फोहोरमैलाको निर्मलीकरण, प्रशोधन र व्यवस्थापन गर्दा उ.म.न.पा.बाट स्वीकृति लिनु पर्ने। ▪ संक्रमित फोहोर पूर्णरूपमा निर्मलीकरण भए नभएको सम्बन्धमा मान्यता प्राप्त प्रयोगशालाबाट जाँच गराई प्रमाणित गराउनु पर्ने।

<p>पेशागत स्वास्थ्य र सुरक्षा व्यवस्थापन प्रणाली २०७४ (आइ.एस.ओ. ४५००१-२०१८)</p>	<p>पृष्ठभूमी</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ आइ.एस.ओ. ले विकास गरेका एक व्यवसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षा (OH & S) व्यवस्थापन प्रणाली मानक (ISO ४५००१) विकास जुन संगठनहरूलाई तिनीहरूको OH & S जोखिमहरू व्यवस्थापन गर्न र तिनीहरूको OH & S कार्यसम्पादन सुधार गर्न सक्षम पार्ने उद्देश्यले हो। ▪ संस्थाको दिगोपन पहलहरूलाई समर्थन गर्न, मानिसहरू सुरक्षित र स्वस्थ बनाउन र एकै समयमा नाफा वृद्धि गर्न यस प्रबन्धन प्रणालीको कार्यान्वयनको लागि एक रणनीतिक निर्णय हुनेछ।
<p>स्वास्थ्य भवन पूर्वाधारको डिजाइन तथा निर्माण सम्बन्धि निर्देशिका, २०७४</p>		<p>यस निर्देशिकाको प्रमुख उद्देश्य स्वास्थ्य भवन तथा पूर्वाधार विकास कार्यक्रमको कार्यान्वयनलाई टेवा पुर्याउनु रहेको छ। यस निर्देशिकाको सफल कार्यान्वयनबाट स्वास्थ्य संस्थाहरू यथोचित स्थानमा निर्माण हुने, सुनियोजित डिजाइन अनुसार निर्माण भई काम गर्न उत्प्रेरक तथा सहज वातावरण निर्माण हुने, जसका कारण स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा प्रभावकारिता सुनिश्चित हुने र लगानीको समेत सदुपयोग भई सही प्रतिफल हासिल गर्न सहयोग पुग्ने अपेक्षा लिइएको छ। यस मूल उद्देश्यबाहेक यस निर्देशिकाका निम्नानुसार थप उद्देश्यहरू पनि रहेका छन् ।</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ सम्बन्धित सरोकारवाला, प्राविधिकलाई स्ट्याण्डर्ड डिजाइनका विभिन्न अन्तर्निहित विषयवस्तुका बारे जानकारी दिई योजना निर्माण, डिजाइन निर्माण, कार्यान्वयन, सुपरिवेक्षण र अनुगमनका लागि मार्गनिर्देश गर्ने ▪ स्वास्थ्य सेवाका संरचना विकास निर्माणका लागि जग्गा छनौटका आधारहरू निर्धारण गर्ने ▪ मौजुदा भवन संरचनाहरूको स्तरोन्नति गर्नका लागि आधारहरू निर्धारण गर्ने ▪ नयाँ स्वास्थ्य संस्था स्थापनाका लागि आधारहरू निर्धारण गर्ने ▪ निर्माण कार्यक्रममा संलग्न हुने सबै सरोकारवालाहरू बीच समन्वय स्थापित गर्न संयन्त्र निर्धारण गर्ने र ▪ उत्तरदायित्व, प्रतिवेदन पेश गर्ने, सुपरिवेक्षण र अनुगमन गर्ने संयन्त्र निर्माण गर्ने ।

अस्पताल फार्मोसी सेवा निर्देशिका, २०७२	३	■ अस्पताल फार्मोसी तथा थेराप्युटिक समिति गठन गरी अस्पताल फार्मुलरीको स्वीकृति गरी औषधीको सूची सहितको प्रेस्क्रीपसनको ढाँचा तयार गर्ने।
	१०	■ फार्मोसी सञ्चालनका लागि कम्तीमा एक जना क्लिनिकल फर्मासिष्ट, तीन जना फर्मासिष्ट, छ जना फार्मोसी सहायक र दुई जना सपयोगीको व्यवस्था गर्ने।
	११	■ फार्मोसी सञ्चालनको लागि औषधी बिक्रि वितरण संहिता अनुसारको आवश्यक वितरण कक्ष र भण्डारण कक्षको व्यवस्था गर्ने।
राष्ट्रिय वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन निर्देशिका, २०५०		■ वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन प्रक्रिया र प्रभावहरूको तह निर्धारण गरी उल्लेखनीयता पहिचान सरलीकृत गर्न सहयोग गर्ने छ।

४.६ मापदण्डहरू

आयोजनाका लागि पुनरावलोकन गरिएका राष्ट्रिय निर्देशिका, कार्यविधि र कार्यनीतिहरू तथा आकर्षित हुने सम्बन्धित बुँदाहरू तालिका ४-६मा अँल्याइएको छ।

तालिका ४-६: पुनरावलोकन गरिएका मापदण्डहरू

पुनरावलोकन गरिएको मापदण्ड	सम्बन्धित बुँदाहरू
राष्ट्रिय खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड, २०७९	नेपाल सरकारले जलस्रोत ऐन, २०४९ को दफा १८ को उपदफा १ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी राष्ट्रिय खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड र यसको कार्यान्वयन देहाय बमोजिम तोकेको छ। सोही मापदण्ड पालना गरीकन खाने पानीको श्रोतको संरक्षण तथा खानेपानीको गुणस्तर कायम गरिने छ। (अनुसूची ९)
स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन मापदण्ड, २०७७ (संशोधन २०७८)	निर्माण तथा सञ्चालनको लागि अस्पतालले निम्न मापदण्डहरू (विभिन्न परिच्छेदहरू (२-२७) पालन गर्नु पर्ने: ■ परिच्छेद २ व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद ३ भवन तथा पूर्वाधार सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद ४ वातावरण सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद ५ बहिरंग, अन्तरंग, आकस्मिक तथा शल्यचिकित्सा विभाग र सघन उपचार कक्ष सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद ६ जनशक्ति व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद ७ विशेषज्ञ तथा विशिष्टिकृत सेवा सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद ८ प्रयोगशाला सञ्चालन सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद ९ रेडियो इमेजिंग सेवा सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद १० संक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रण सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद ११ जन स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद १२ स्वास्थ्यजन्य फोहोरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद १३ खानेपानी, सरसफाइ, विद्युत आपूर्ति, आदि सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद १४ अक्सिजन, औजार तथा उपकरण सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद १५ फार्मोसी सेवा सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद १६ रक्त सञ्चार सेवा सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद १७ विपद् तथा महामारी व्यवस्थापन

	<p>सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद १८ एम्बुलेन्स सेवा सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद १९ फरेन्सिक मेडिसिन तथा मेडिकोलगल सेवा सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद २० प्रेषण प्रणाली सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद २१ क्यान्टिन तथा पोषण सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद २२ केन्द्रिय आपूर्ति सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद २३ लाउन्ड्री सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद २४ सामाजिक सेवा इकाई तथा स्वास्थ्य बीमा व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद २५ गुनासो तथा सूचना व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद २६ अनुगमन सम्बन्धी मापदण्ड; परिच्छेद २७ सुरक्षा व्यवस्था सम्बन्धी मापदण्ड, आदि। परिच्छेद २४ दफा ७० (घ) मा अस्पतालमा उपचारका लागि आउने विपन्न, असहाय, बेवारिसे बिरामीका लागि कुल शैयाको दश (१०) प्रतिशत शैया छुट्याई निःशुल्क उपचार गर्नुपर्ने अनिवार्य व्यवस्था रहेको छ।</p>
<p>कोभिड १९ को सन्दर्भमा पालना गर्नुपर्ने जनस्वास्थ्यका अत्यावश्यक मापदण्ड, २०७७</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ सबै किसिमको भेला तथा जमघटहरूमा कम्तिमा २मिटरको दूरी कायम गर्ने। ▪ घर बाहिर जाँदा सर्जिकल वा कपाडाको तीन तहको मास्क लगाउने। ▪ प्रत्येक दिन कार्य प्रारम्भभन्दा पहिला अनिवार्य रूपमा ज्वरो जाँच गर्ने र १००.४ डिग्री फरेनहाइट भन्दा बढी तापक्रम भएमा काममा नलागाउने। ▪ फेस रिडिगबाट हाजिर गर्ने व्यवस्था मिलाउने मिलाउने। ▪ खोकी तथा स्वाशप्रस्वाश सम्बन्धी समस्या भएका व्यक्तिहरूलाई काममा नलागाउने। ▪ स्नानघर र शौचालयलाई दैनिक कम्तिमा २ पटक नियमित रूपमा सफा गर्ने। ▪ धेरै प्रयोग हुने चिजहरू निर्मलीकृत गरी प्रयोग गर्ने। ▪ हात धुने पर्याप्त साबुन र पानीको व्यवस्था गर्नु पर्ने। ▪ कुनै स्वास्थ्य समस्या देखिएमा चिकित्सकहरूबाट नियमित स्वास्थ्य जाँच गर्ने।
<p>अस्पतालबाट निष्काशन हुने फोहोरपानीको मापदण्ड, २०७६</p>	<p>नेपाल सरकार द्वारा अस्पतालबाट निष्काशन हुने फोहोर पानीको मापदण्ड तोकिएको छ, जसमा pH, BOD, COD, Hg, CN, Oil and grease fecal coliform आदिको अधिकतम सीमा तोकिएको छ।</p>
<p>राष्ट्रिय स्वास्थ्यजन्य फोहोर व्यवस्थापन मापदण्ड र सञ्चालन प्रक्रियाहरू, २०७६</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ मापदण्ड ६: अस्पतालजन्य फोहोरको व्यवस्थापनको लागि छ वटा उपायहरू औँल्याइएको छ। ▪ मापदण्ड ८: अस्पताल भित्र स्वास्थ्य तथा संरक्षण अभ्यासहरू कसरी गर्ने भन्ने कुरा उल्लेखित छ। <p>मापदण्ड ९: संकटकालिन अवस्थामा अस्पतालजन्य फोहोरको मात्र कम गर्ने, उठाउने परीबहन गर्ने, भण्डारण गर्ने र निर्मलीकरण तथा विसर्जन गर्ने बारेमा उल्लेख गरिएको छ।</p>
<p>सहरी योजना तथा भवन निर्माण मापदण्ड, २०७५</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ भवन निर्माणको अनुमति: स्वास्थ्य संस्थाहरू जस्तै अस्पताल लागि भवन निर्माण गर्दा स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले निर्धारण गरेको सुरक्षा तथा अन्य मापदण्ड अनुसार भए नभएको यकिन गरेर मात्र भवन निर्माणको अनुमति प्रदान गर्नुपर्दछ। ▪ भवन संरचनाको निर्माण: भवनमा लगाउने रंगको शिशाको मापदण्ड ९० पिपियम हुनु पर्ने।

भवन निर्माण मापदण्ड २०७२	मापदण्डको खण्ड ३.१०.९ अनुसार अस्पताल भवनलाई विशेष प्रकारको भवन मानिएको छ <ul style="list-style-type: none"> ▪ अधिकतम ग्राउण्ड कभरेज: ७०% ▪ भुँइदेखि सिलिड सम्मको उचाई: भवनको प्रयोजन अनुसार उपमहानगरपालिकाले तोकिदिए, स्वीकृति दिए बमोजिम। ▪ अधिकतम तला संख्या र भवनको उचाई: भवनको प्रयोजन अनुसार उपमहानगरपालिकाले तोकिदिए, स्वीकृति दिए बमोजिम।
भवन निर्माणको नमूना मापदण्ड, २०७१	मापदण्ड ३.८.१, <ul style="list-style-type: none"> ▪ अस्पतालको लागि जग्गा उपयोग प्रतिशत ३५ प्रतिशत ▪ अधिकतम फ्लोर एरिया अनुपात: १.२५
वायुको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६९	वायुको गुणस्तर सम्बन्धी विभिन्न आधारभूत, सूचकहरू (TSP, PM10, PM2.5, Sulfur Dioxide, Nitrogen Dioxide, Carbon Monoxide, Lead, Benzene, Ozone) तोकिएको छ। (अनुसूची ९)
ध्वनि गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६९	आयोजना क्षेत्रको लागि दिवा र रात्री समयको लागि ध्वनिको सीमा तोकिएको छ। (अनुसूची ९)
डिजेल जेनेरेटरबाट निष्काशन भइ हावामा जाने धुँवा सम्बन्धी मापदण्ड, २०६९	पैठारी गरिने नयाँ डिजेल तथा हाल सञ्चालनमा रहेका जेनेरेटरबाट निष्काशन भई हावामा जाने धुँवाँमा हुने CO, HC + NO _x , PMको लागि उत्सर्जन सिमा सम्बन्धी मापदण्ड तोकिएको छ। (अनुसूची ९)
नेपाल वाहन उत्सर्जन मापदण्ड, २०६९	युरो ३ अनुसारको मापदण्ड
नेपालमा स्वास्थ्य अनुसन्धानका लागि राष्ट्रिय नैतिक मार्गनिर्देशनहरू र मानक सञ्चालन प्रक्रियाहरू, २०६७	खण्ड ४मा सहभागीको स्वायत्तताको सम्मान, लाभकारी र गैर-दोष, न्याय र वातावरणको सम्मानसँग सम्बन्धित नैतिक सिद्धान्तहरू उल्लेख गरिएका छन्।
घर भित्रको धुँवाको राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६६	PM10, PM2.5 र Carbon Monoxideको लागि राष्ट्रिय मापदण्ड
राष्ट्रिय भवन कोड २०६० र यसका संशोधनहरू	मटेरीयल स्पेसिफिकेसन (रा.भ.सं.१०१), विन्ड लोड (रा.भ.सं.१०४), अग्नि निरोधक सुझावहरू (रा.भ.सं.१०७), स्टिल (रा.भ.सं.१११), वास्तु डिजाइन आवश्यकता (रा.भ.सं.२०६:२०१५), सादा र प्रबलित कंक्रीट (रा.भ.सं.११०), निर्माण सुरक्षा (रा.भ.सं.११४:१९९४), विद्युतीय डिजाइन आवश्यकता (रा.भ.सं. २०७), सेनेटरी र प्लम्बिंग डिजाइन आवश्यकताहरू (रा.भ.सं.२०८: १९९४), अधिभोग लोड (रा.भ.सं.१०३:१९९४), लोड असर चिनाई (रा.भ.सं.२०२:

	२०१५), सेस्मिक डिजाइन (रा.भ.सं.१०५: २०७७) जस्ता भवन संहिता अवलम्बन गर्नु पर्ने।
--	---

४.७ अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि तथा कन्भेन्सन

यस प्रतिवेदन तयारीका लागि पुनरावलोकन गरिएका अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि, महासन्धि र सम्झौता तथा आकर्षित हुने बुँदाहरू तालिका ४-७ मा औल्याइएको छ।

तालिका ४-७: अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि, महासन्धि र सम्झौता

पुनरावलोकन गरिएका अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि, महासन्धि र सम्झौता	आकर्षित हुने खण्ड	सम्बन्धित बुँदाहरू
पारो सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय मिनामाता कन्भेन्सन, २०१३	धारा १	महासन्धिको उद्देश्य मानव स्वास्थ्य र वातावरणलाई एन्थ्रोपोजेनिक (मानविय) उत्सर्जन र पारा र पारा यौगिकहरूको निष्कासनबाट बचाउनु हो।
अन्तर्राष्ट्रिय रसायन प्रबन्धका लागि रणनीतिक दृष्टिकोण, २००६	उद्देश्य	रसायनहरूको जीवन-चक्रमा सफल व्यवस्थापन गर्ने।
हानिकारक फोहोरमैलाहरूको सिमापार ओसार पसार नियन्त्रण सम्बन्धी वासेल महासन्धि, १९८९		यस महासन्धिको मुख्य उद्देश्य भनेको हानिकारक फोहोर तथा तिनको विसर्जनबाट पर्ने नकारात्मक प्रभावबाट मानव स्वास्थ्य तथा वातावरणलाई जोगाउनु हो। अनुसूची-१ मा अस्पतालजन्य फोहोरलाई पनि हानिकारक फोहोरका रूपमा समावेश गरेको छ।
अन्तर्राष्ट्रिय श्रम महासन्धि, १९५०		परिचालक निकायले आठ "आधारभूत" महासन्धिहरू पहिचान गरेको छ, जसमा कामका आधारभूत सिद्धान्तहरू र अधिकारहरू मानिने विषयहरू समेटिएको छ: संघको स्वतन्त्रता र सामूहिक सौदाबाजीको अधिकारको प्रभावकारी मान्यता; जबरजस्ती वा श्रमको सबै प्रकारको अनिवार्य उन्मूलन; बाल श्रमको प्रभावकारी उन्मूलन र रोजगारी तथा पेशाको सन्दर्भमा भेदभाव उन्मूलन।

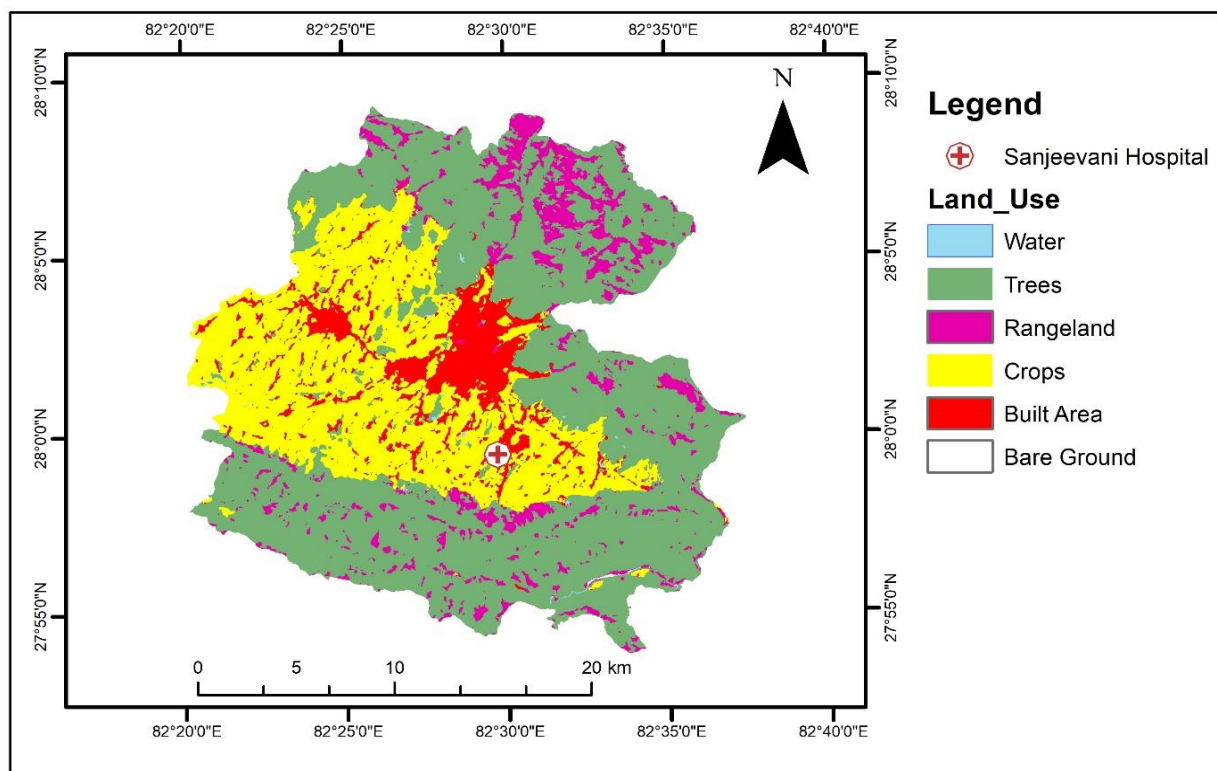
परिच्छेद ५: विद्यमान वातावरणीय अवस्था

यस परिच्छेदमा आयोजना प्रभावित क्षेत्रको विद्यमान भौतिक, जैविक र सामाजिक-आर्थिक तथा सांस्कृतिक वातावरणीय अवस्थाको विस्तृत रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ।

५.१ भौतिक वातावरण

भौगोलिक अवस्थिति, भू-धरातलिय अवस्था तथा भू-उपयोग

प्रस्तावित आयोजना लुम्बिनी प्रदेशको दाङ जिल्लाको घोराही उपमहानगरपालिका, वडा नं ३, गोगली मा प्रस्ताव गरिएको छ । दाङ जिल्लाले २९५५ वर्ग कि.मी. क्षेत्र ओगटेको छ। प्रभावित जिल्ला समुद्री सतहबाट २०० मी. देखि २००० मी. सम्मको उचाईमा रहेको छ। घोराही उपमहानगरपालिका वडा नं ३ को क्षेत्रफल: ४८.९२९ वर्ग कि.मी. रहेको छ। यस आयोजनाको भू-धरातल समतल जुन तराई (भित्री मधेस) मा रहेको छ। आयोजनाको भौगोलिक स्थिति $८२^{\circ}२९.४५.९९''$ पूर्वी देशान्तर; $२७^{\circ}५९.२६.३९''$ उत्तरी अक्षांश; उचाई: समुन्द्र सतहबाट ६३३ मी. रहेको छ। आयोजना क्षेत्र खेतियोग्य जमीन तथा बसोबास क्षेत्रमा रहेको छ।

चित्र ५-१: प्रभावित उपमहानगरपालिकाको भू-उपयोग नक्शा

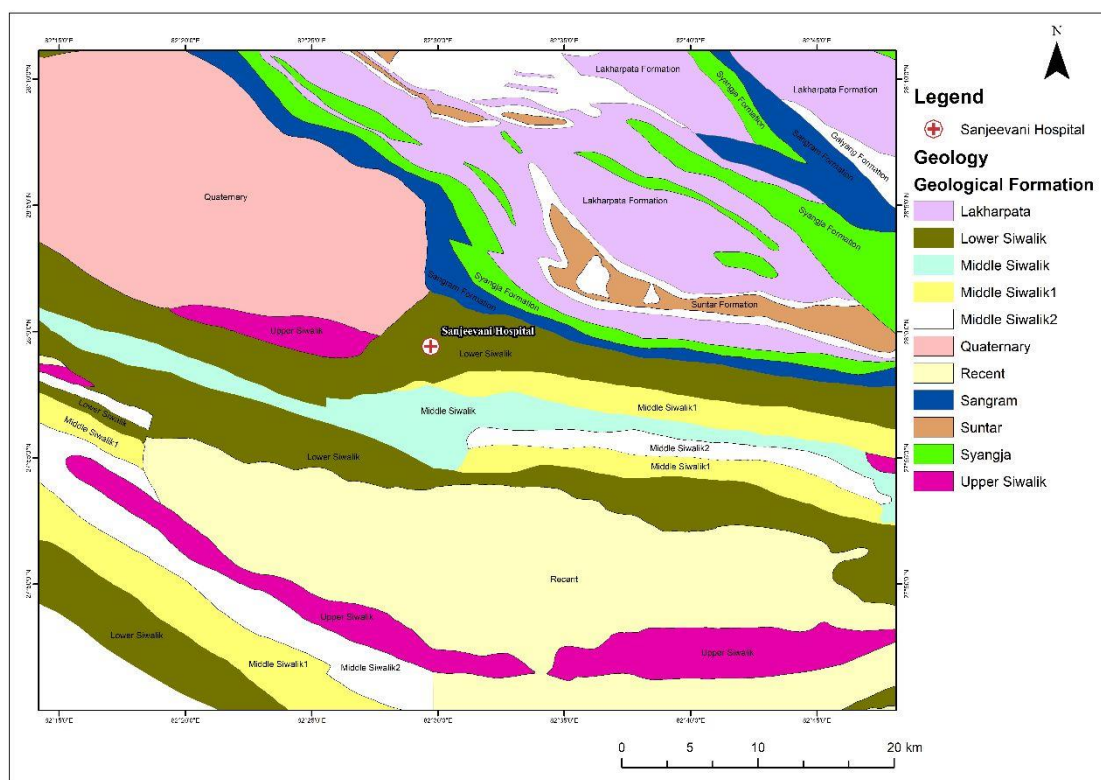
तालिका ५-१: आयोजना प्रभावित उपमहानगरपालिकाको भू-उपयोग सम्बन्धि विवरण

क्र.स.	भूमि प्रयोग/भूमि आवरण वर्ग	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)
१.	पानी क्षेत्र	१.००
२.	रुखहरू	२८२.६४
३.	खेती वाली	१५१.५६
४.	भवन क्षेत्र	४२.६१
५.	खाली जमिन	०.१९
६.	खुल्ला क्षेत्र/घाँसे जमिन	४३.९९
जम्मा क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)		५२२.००

श्रोत: Arc GIS 10.5, ICIMOD LULC, 2019

भूगर्भ

प्रस्तावित आयोजना सिवालिक जोन अथवा चुरे क्षेत्रमा पर्दछ। जसले दक्षिणमा मेन फ्रन्टल थ्रस्ट र उत्तरमा मेन बाउन्डरी पर्दछ। सिवालिक जोनलाई भर्खरै बनेको र पुरानो अलुभियलले ओगटेको छ। आयोजना क्षेत्र उपत्यकाको समथर भागमा रहेको छ। आयोजना क्षेत्रको चट्टान र माटोको किसिममा पुरानो अलुभियल संगै बालुवा, गिट्टी, ग्रेन आदिले बनेको छ। यो डिपोजिट मध्ययम देखि कडा रूपमा रहेको छ।

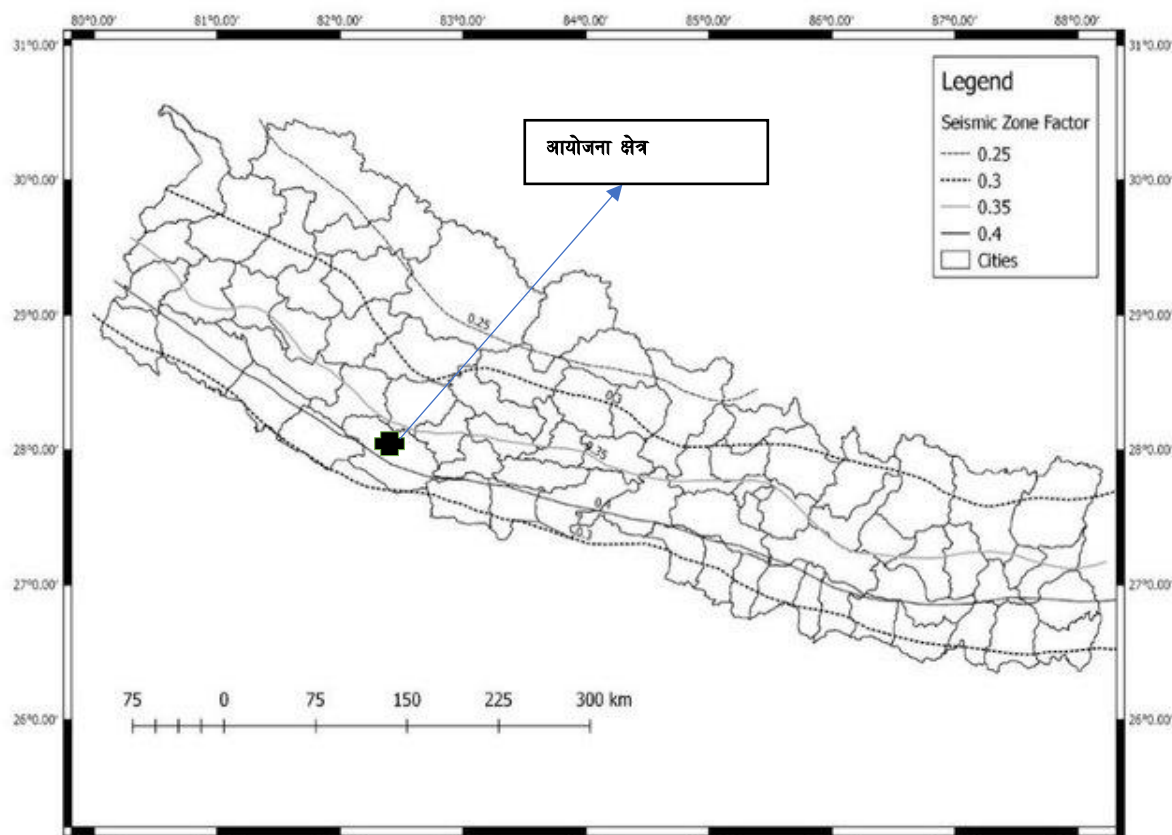

चित्र ५-२: आयोजना क्षेत्रको भूगर्भ नक्सा

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

भूकम्पीय जोखिम

आयोजना क्षेत्र जोखिम क्षेत्रमा भएता पनि बि.सं. २०७२, २०८० सालको भूकम्पमा आयोजना प्रभावित जिल्लामा कम प्रभाव परेको थियो।

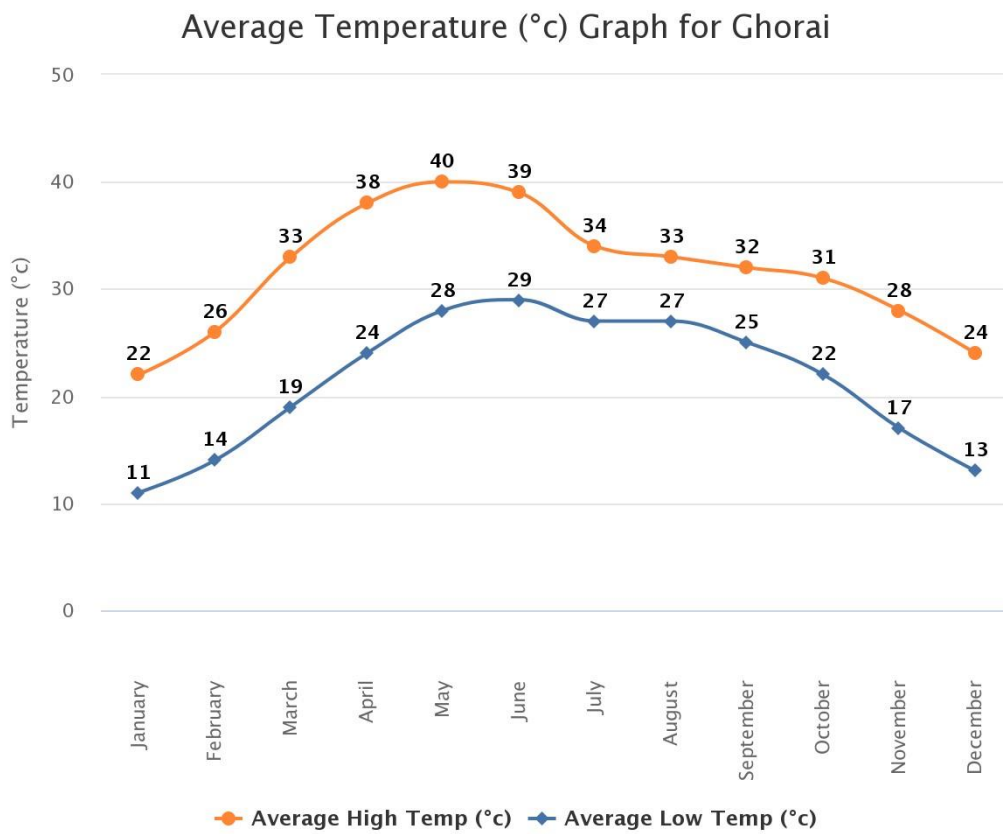

चित्र ५-३: भूकम्पीय जोखिम

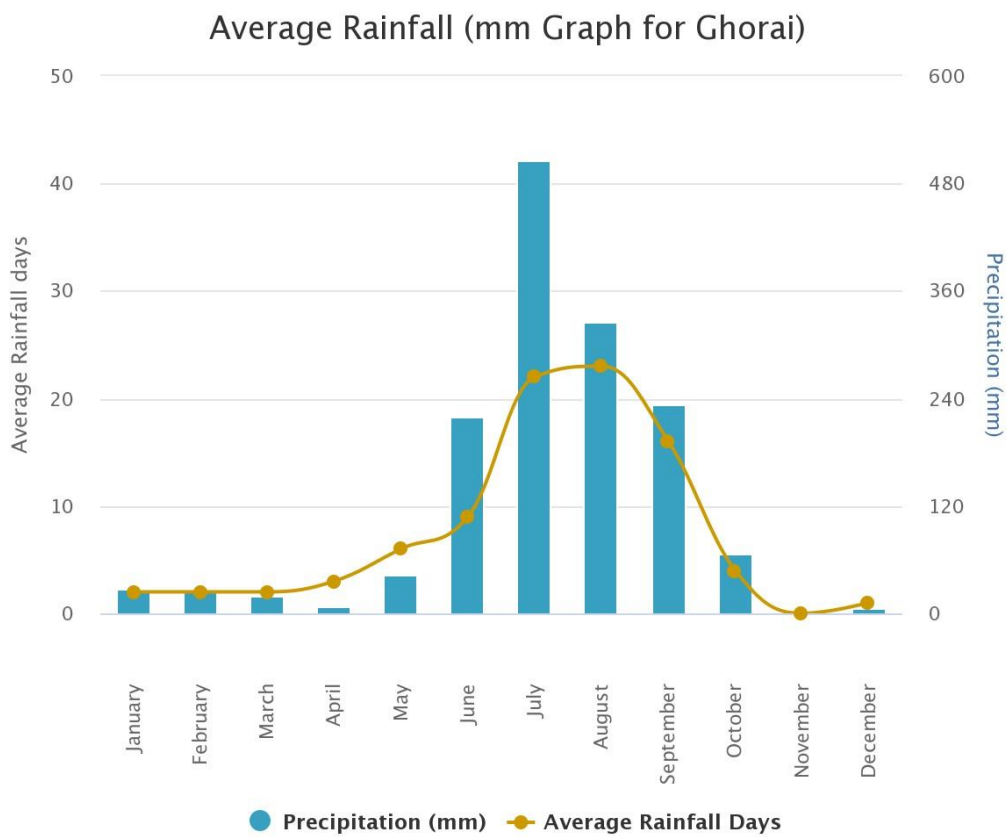
श्रात : Seismic hazard map of NBC 105:2019

जल तथा मौसम

आयोजना क्षेत्र कोपन गिगरको जलवायु वर्गीकरण अनुसार तल्लो उष्णकटिबंधीय (Lower Tropical), माथिल्लो उष्णकटिबंधीय (Upper Tropical) र उप- उष्णकटिबंधीय (Subtropical) क्षेत्रमा पर्दछ। आयोजना क्षेत्रको न्यूनतम औसत तापक्रम ११ डिग्री सेन्टिग्रेड तथा अधिकतम औसत तापक्रम ४० डिग्री सेन्टिग्रेड मापन गरिएको छ। आयोजना क्षेत्रमा वार्षिक वर्षा १५५४.२ मि.मि रहेको छ भने औषत वर्षा दिन ९० रहेको छ।

चित्र ५-५: आयोजना क्षेत्रको औषत तापक्रमको विवरण

चित्र ५-४: आयोजना क्षेत्रको औषत वर्षाको विवरण

वायु तथा ध्वनिको गुणस्तर

स्थलगत अध्ययनको क्रममा प्रस्तावित आयोजना क्षेत्रमा वायुको गुणस्तर मापन गरिएको थियो जसको लागि Air visual Pro प्रयोग गरिएको थियो। प्राप्त तथ्याङ्क वायुको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड २०६९ ले तोकेको सीमा भन्दा बढी देखिएको छ। वायुको गुणस्तर सम्बन्धी तथ्याङ्क तल तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५-२: आयोजना स्थलको वायुको गुणस्तर सम्बन्धी तथ्याङ्क

समय र मिति	TSP ($\mu\text{m}/\text{m}^3$)	२००
२०८०/०२/३, १२-६ बजे	PM10 ($\mu\text{m}/\text{m}^3$)	१२०
	PM2.5 ($\mu\text{m}/\text{m}^3$)	४५
वायु गुणस्तर सम्बन्धि राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६९	PM10 ($\mu\text{m}/\text{m}^3$)	१२० (२४ घण्टा)
	PM2.5 ($\mu\text{m}/\text{m}^3$)	४० (८ घण्टा)
	TSP ($\mu\text{m}/\text{m}^3$)	३०० (२४ घण्टा)

श्रोत: स्थलगत अध्ययन, २०८०

ध्वनिको गुणस्तर मापन गर्नका लागि ध्वनि मापन यन्त्र (Sound Level Meter, LUTRON SL-4011) द्वारा गरिएको थियो। स्थलगत अध्ययनका क्रममा विभिन्न स्थानहरूमा ध्वनिको रेकर्ड गरिएको थियो। यसरी रेकर्ड तथा मापन गरेको ध्वनीको तथ्यांकबाट तलको शुत्र प्रयोग गरी Equivalent sound level निकर्षो ल गरिएको थियो।

$$Leq = 10 \log_{10} (1/N \sum_{i=1}^N 10^{Li/10})$$

यहाँ,

Leq = equivalent sound level,

N= number of individual readings,

fi= number of fractions, Li= noise level

ध्वनि मापन गर्दा त्यस क्षेत्रको ध्वनिको तह सम्बन्धी विवरण तलको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ५-३: ध्वनि मापन यन्त्रले ध्वनि मापन गरिएको स्थानहरू

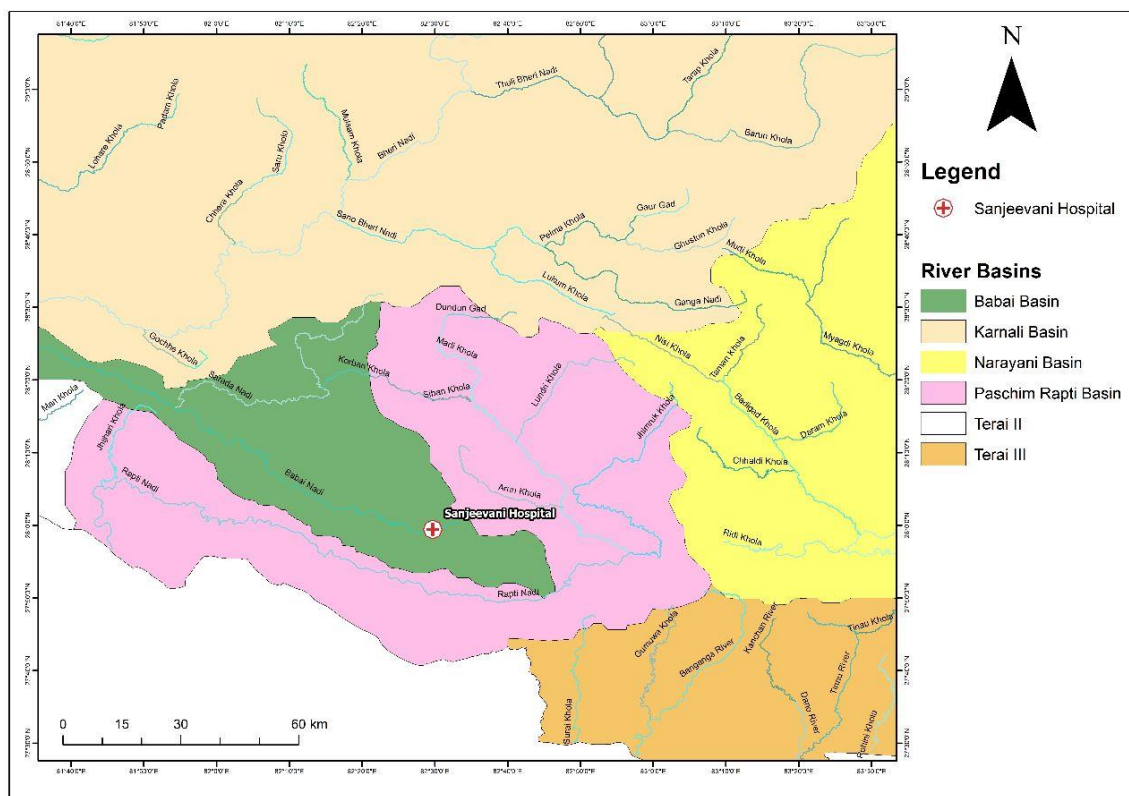
मापन गरिएको स्थान	ध्वनिको गुणस्तर Leq(dBA)		ध्वनिको मापदण्ड, २०६९
	दिवा	रात्रि	
२७.९८९३६६° ८२.५०००९२° आयोजना क्षेत्रमा प्रवेश गर्ने मुख्य सडक	६२	५२	शान्त क्षेत्र दिवा ५० र रात्रि ४० Leq(dBA) शहरी आवास क्षेत्र दिवा ५५ र रात्रि ५० Leq(dBA)
२७.९९०५९३°	४४	३८	Leq(dBA)

८२.४९५८९५°			
आयोजना निर्माण स्थल			

श्रोत: स्थलगत अध्ययन, २०८०

जल तथा जलाधार क्षेत्र

आयोजना क्षेत्र बबई नदीको जल तथा जलाधार क्षेत्रमा पर्दछ। घोराही उपमहानगरपालिकामा किचेनी दह, चरिङ्गगे दह, भोट दह, लरैना दह, बाहकुने दह, ज्यामिर दहहरू आदि रहेका छन् भने खोलानालाहरूमा गोगली सोता, बलिम खोला, कटुवा खोला, बबई खोलाहरू पर्दछन्। आयोजना निर्माण क्षेत्रमा कुनै पनि water logging को समस्या रहेको छैन।

चित्र ५-६: आयोजना क्षेत्रको जल तथा जलाधार क्षेत्र

पानीको उपलब्धता र गुणस्तर

अध्ययनको क्रममा आयोजना क्षेत्रबाट पानीको नमुना संकलन गरि प्रयोगशालामा खानेपानी मापदण्ड अनुसार पिउन तथा अन्य उद्देश्यका लागि न्यूनतम आवश्यक गुणस्तर प्यारामिटरहरू प्रमाणीकरण अध्ययन गरिएको छ। पानीको गुणस्तर सम्बन्धि विवरण अनुसूचीमा प्रस्तुत गरिएको छ।

जमीन मुनीको पानी: जमिनमुनीको पानीमा पानीको कलर (रंग) बाहेक अन्य प्यारामिटर राष्ट्रिय खानेपानी मापदण्ड, २०७९ अनुसार नै पाइएको छ (अनुसूची ११)

धाराको पिउने पानी: पानीका सूचांकहरू राष्ट्रिय खानेपानी मापदण्ड भित्रै पर्दछन् (अनुसूची ७)

माटोको गुणस्तर

सिभ परिक्षणको आधारमा योजनास्थलको माटोको गुणस्तर (अनुसूची ११)

- ३ देखि ४ मि. को गहिराइ: १५.२% वालुवा, ७६.६% सिल्ट, ८.२% क्ले
- ० देखि १.५ मि. को गहिराइ: २४.९% वालुवा, ७५% सिल्ट, ८% क्ले

बोर होल लगको आधारमा निर्माण गरिने योजनास्थलमा निम्न प्रकारका माटो पाइएको छः

- हल्का खैरो रंगको क्ले मिश्रीत सिल्ट
- हल्का खैरो क्ले र पेवल्स मिश्रीत सिल्ट
- हल्का रातो क्ले र वालुवा मिश्रीत सिल्ट

५.२ जैविक वातावरण

वन तथा वनस्पति

आयोजना कृषि तथा बसोवास क्षेत्रमा अवस्थित भएको हुनाले अस्पताल सञ्चालन क्षेत्रमा वरपर कुनै पनि रुखहरू कटान गर्नुपर्ने देखिन्न। आयोजना क्षेत्र नजिकै मनैया डाँडा सा.व. वन रहेको छ जसलाई आयोजनाक कुनै पनि क्रियाकलापले असर गर्दैन। आयोजना ओरिपरी पाइने वनस्पतिको विवरण तल उल्लेख गरिएको छ।

तालिका ५-४: वनस्पतिको विवरण

Name of Species		Type	CITES	IUCN Category	GoN Status
स्थानीय नाम	बैज्ञानिक नाम				
साल	<i>Shorea robusta</i>	Tree	-	LC	P
सिसौ	<i>Dalbergia sisoo</i>	Tree	II	LC	-
सिमल	<i>Bombax ceiba</i>	Tree	-	LC	-
जामुन	<i>Syzygium cumini</i>	Tree	-	LC	-
खएर	<i>Acacia catechu</i>	Tree	-	LC	-
वेल	<i>Aegle marmelos</i>	Tree	-	LC	-
अमला	<i>Emblica officinalis</i>	Tree	-	LC	-
शिरिस	<i>Albizia lebbeck</i>	Tree	-	LC	-

श्रोत: स्थलगत अध्ययन, २०८०

वन्यजन्तु

अध्ययनको क्रममा आयोजना क्षेत्रमा संकटापन्न वन्यजन्तुको तथ्यांक रहेको पाइएन। आयोजना क्षेत्र वरपर देखिने वन्यजन्तुको विवरण तल उल्लेख गरिएको छ।

तालिका ५-५: आयोजना स्थल वरीपरि पाइने वन्यजन्तुको विवरण

Name of Species	CITES		
-----------------	-------	--	--

स्थानीय नाम	बैज्ञानिक नाम		IUCN Category	GoN Status
बाँदर	<i>Macaca mulatta</i>	II	LC	-
न्याउरीमुसा	<i>Herpestes edwardsii</i>	III	LC	-
स्याल	<i>Canis aureus</i>	III	LC	-
लोखर्के	<i>Funalbalus sp.</i>	III	LC	-

श्रोत: स्थलगत अध्ययन, २०८०

चराचुरुंगी

अध्ययनको क्रममा आयोजना क्षेत्रमा संकटापन्न चराचुरुंगीको तथ्यांक रहेको पाइएन। आयोजना क्षेत्र वरपर देखिने चराचुरुंगीको विवरण तल उल्लेख गरिएको छ।

तालिका ५-६: चराचुरुंगीको विवरण

Name of Species		CITES	IUCN Category	GoN Status
स्थानीय नाम	बैज्ञानिक नाम			
न्याउली	<i>Megalaima virens</i>	-	LC	-
ढुकुर	<i>Streptopelia orientalis</i>	-	LC	-
काग	<i>Corvus macrorhynchos</i>	-	LC	-
सुगा	<i>Psittacula himalayana</i>	-	LC	-
भंगेरा	<i>Passer domesticus</i>	-	LC	-
गौथली	<i>Delichon nipalense</i>	-	LC	-
साँरौ	<i>Gracupica contra</i>	-	LC	-

श्रोत: स्थलगत अध्ययन, २०८०

उभयचर तथा सरीसृप

आयोजना क्षेत्र वरपर पाइने उभयचर तथा सरीसृपको विवरण तल तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका ५-७: उभयचर तथा सरीसृपको विवरण

Name of Species		GoN Status	IUCN Category	CITES
स्थानीय नाम	बैज्ञानिक नाम			
खर्से भ्यागुतो	<i>Duttaphrynus melanosticus</i>	-	LC	-
खर्से भ्यागुतो	<i>Duttaphrynus stomaticus</i>	-	LC	-
बगैचे छेपारो	<i>Calotes versicolor</i>	-	-	-

श्रोत: स्थलगत अध्ययन, २०८०

वन्यजन्तुको वासस्थान, विचरण क्षेत्र र जैविक मार्गको विवरण

आयोजना स्थल कुनैपनि वन्यजन्तुको वासस्थान, विचरण क्षेत्र र जैविक मार्ग तथा वातावरणीय हिसावमा सम्बेदनशील क्षेत्रमा अवास्थित छैन।

५.३ सामाजिक-आर्थिक तथा साँस्कृतिक वातावरण

वि.सं. २०३५ माघ १५ गते त्रिभुवननगर पञ्चायतको रूपमा स्थापित यस नगरपालिका वि.सं. २०६५ साल कार्तिक २० गते नेपाल सरकारको निर्णयानुसार त्रिभुवन नगरपालिकाको नाम परिवर्तन भएर घोराही नगरपालिका भएको थियो र संघीय नेपालको नयाँ संरचनाको रूपमा मिति २०७३/१/ २२ गतेको नेपाल सरकारको निर्णय र मिति २०७३ / ११ / २७ मा राजपत्रको सूचना प्रकाशन गरी घोराही उप-महानगरपालिकाको रूपमा स्थापना भएको थियो। हाल दाङ जिल्लामा २ उप-महानगरपालिका, १ नगरपालिका र ७ गाउँपालिका गरी जम्मा १० ओटा स्थानीय तह रहेका छन्। यी १० ओटा स्थानीय तहहरूमध्ये घोराही उप-महानगरपालिका एक सुन्दर र प्राकृतिक छठाले भरिपूर्ण साथै महाभारत र चुरे पहाडको काखमा रहेको प्रचुर सम्भावनायुक्त उप-महानगरपालिका हो।

(श्रोत: घोराही उप-महानगरपालिका, नगर पाश्चचित्र, २०७५)

जनसाङ्ख्यिक विवरण

आयोजना प्रभावित घोराही उप-महानगरपालिकाको कुल जनसंख्या २००५३० रहेको छ भने घरधुरी संख्या ४९७६१ रहेको छ र औषत घरधुरी आकार ४.०३ रहेको छ साथै आयोजना प्रभावित वडा नं. ३ को जम्मा जनसंख्या ९०९० रहेको छ भने घरधुरी संख्या २१८८ रहेको छ र औषत घरधुरी आकार ४.१५ रहेको छ। घोराही उप-महानगरपालिकाको लैंगिक विवरणमा पुरुषको जनसंख्या ९३८०६; महिला १०६७२४; लैंगिक अनुपात ८७.९० रहेको छ भने आयोजना प्रभावित वडा नं. ३ मा पुरुष ४१४०; महिला ४९५०; लैंगिक अनुपात ८३.६४ रहेको छ।

तालिका ५-८: आयोजना क्षेत्रको जनसाङ्ख्यिक विवरण

तह	लिङ्गका आधारमा घरधुरी र जनसंख्याको किसिम					
	घरधुरी	जम्मा	पुरुष	महिला	औसत घरधुरी आकार	लिङ्ग अनुपात
लुम्बिनी प्रदेश	११४१९०२	५१२२०७८	२४५४४०८	२६६७६७०		
दाङ जिल्ला	१६२३१६	६७४९९३	३२०५७३	३५४४२०		
घोराही उपमहानगरपालिका	४९७६१	२००५३०	९३८०६	१०६७२४	४.०३	८७.९०

वडा न. ३	२१८८	१०९०	४१४०	४९५०	४.१५	८३.६४
----------	------	------	------	------	------	-------

श्रोत : राष्ट्रिय तथ्यांक कार्यालय, २०७८

स्वामित्वको आधारमा घरधुरीको विवरण

आयोजना प्रभावित स्थानीय तहमा घोराही उपमहानगरपालिकामा जम्मा ४९७६१ घरधुरी मध्ये आफ्नै स्वामित्व भएका ४२५५० घरधुरी रहेका छन् भने, भाडामा लिएको ६७५२, संस्थागत १७७ र अन्य २८२ रहेका छन् भने वडा नं ३ मा जम्मा २१८८ मध्ये आफ्नै स्वामित्व भएका २००८ घरधुरी रहेका छन् भने, भाडामा लिएको १२६, संस्थागत ३० र अन्य २४ रहेका छन्।

तालिका ५-९: स्वामित्वको आधारमा घरधुरीको विवरण

तह	स्वामित्वको प्रकार				
	जम्मा	स्वामित्व भएको	भाडामा लिएको	संस्थागत	अन्य
घोराही उपमहानगरपालिका	४९७६१	४२५५०	६७५२	१७७	२८२
वडा न. ३	२१८८	२००८	१२६	३०	२४

श्रोत : राष्ट्रिय तथ्यांक कार्यालय, २०७८

जात जातिको विवरण

घोराही उपमहानगरपालिकामा क्षेत्री ५१२२३ (२५.५%), थारु ४४२२२ (२२.१%), मगर ३८८२४ (१९.४%); ब्राह्मण २२७६२ (११.४%); विश्वकर्मा १४८०५ (७.४%), परियार ५९२७ (३%), मिजार ४३४२ (२.२%), सन्यासी ३९४९ (२%), नेवार २५४२ (१.३%) र ठकुरी २५०९ (१.३%) जात जाति रहेका छन्।

तालिका ५-१०: आयोजना क्षेत्रको जात जातिको विवरण

जात	दुवै लिङ्ग	पुरुष	महिला
क्षेत्री	२५.५	२५.४	२५.७
थारु	२२.१	२२.६	२१.६
मगर	१९.४	१८.८	१९.९
ब्राह्मण - पहाड	११.४	११.७	११.१
विश्वकर्मा	७.४	७.१	७.६
परियार	३	२.९	३
मिजार	२.२	२.१	२.२
सन्यासी/दसनामी	२	२	२
नेवा: (नेवार)	१.३	१.३	१.३
ठकुरी	१.३	१.२	१.२

श्रोत : राष्ट्रिय तथ्यांक कार्यालय, २०७८

धर्मको विवरण

आयोजना प्रभावित स्थानीय तहमा मुख्यतः हिन्दु १९१३९९ (९५.४%), बौद्ध १९४७ (१%), इस्लाम २०८० (१.०४%), किरात (०.०२%), क्रिश्चियन ३३२९ (१.७%) र प्रकृति पुजक १७३९ (०.९%) बसोबास गर्दै आइरहेका छन्।

तालिका ५-११: आयोजना क्षेत्रको धर्मको विवरण

धर्म	कुल	पुरुष	महिला
हिन्दु	९५.४	९५.४	९५.५
बौद्ध	१	१	१
इस्लाम	१.०४	१.२	०.९
किरात	०.०२	०.०२	०.०१
क्रिश्चियन	१.७	१.६	१.७
प्रकृति	०.९	०.८	०.९

श्रोत : राष्ट्रिय तथ्यांक कार्यालय, २०७८

भाषाको विवरण

आयोजना प्रभावित स्थानीय तहमा बोलिने मुख्य भाषामा नेपाली ७२.५%, थारु २१.२%, मगर खाम २.६%, मगर ढुट १.९%, हिन्दी ०.७%, नेपालभाषा (नेवारी) ०.३%, अवधी ०.२%, भोजपुरी ०.२% र मैथिली ०.१% रहेको छ।

तालिका ५-१२: आयोजना क्षेत्रको भाषाको विवरण

भाषा	दुवै लिङ्ग	पुरुष	महिला
नेपाली	७२.५	७१.८	७३
थारु	२१.२	२१.७	२०.७
मगर खाम	२.६	२.५	२.७
मगर ढुट	१.९	१.८	१.९
हिन्दी	०.७	०.९	०.६
नेपालभाषा (नेवारी)	०.३	०.३	०.३
अवधी	०.२	०.३	०.२
भोजपुरी	०.२	०.२	०.१
मैथिली	०.१	०.२	०.१

श्रोत : राष्ट्रिय तथ्यांक कार्यालय, २०७८

खानेपानीको श्रोत

आयोजना प्रभावित वडामा जम्मा घरधुरी २१८८ कुनै न कुनै प्रकारले खानेपानीको श्रोत पुगेको पाइएको छ । जसको विवरण तल तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका ५-१३: आयोजना क्षेत्रको खानेपानीको विवरण

तह	खानेपानीको मुख्य श्रोतहरू									
	जम्मा	धारा/पाइप (परिसर भित्र)	धारा/पाइप (परिसर बाहिर)	ट्युबवे ल/ह्यान्डपम्प	ढाकीएको कुवा	खुला कुवा	Spout water	नदि/खोला	जार/बोत्तल	अन्य
घोराही उपमहानगरपालिका	४९७६१	२०७१९	८०४७	४२४	१२०१८	६०३५	१२५९	८३८	१०१	३२०
वडा नं. ३	२१८८	९३९	३११	१२	४६०	३३२	३३	९६	१	४

श्रोत : राष्ट्रिय तथ्यांक कार्यालय, २०७८

शौचालयको विवरण

आयोजना प्रभावित वडाका २१८८ घरधुरी मध्ये २१४४ घरधुरी कुनै न कुनै प्रकारका शौचालयमा पहुँच छ भने ४४ वटा घरधुरीमा कुनै प्रकारको शौचालयमा प्रयोग नगर्ने देखिएको छ ।

तालिका ५-१४: आयोजना क्षेत्रको शौचालयको विवरण

तह	शौचालयको प्रकार					
	जम्मा	फलश शौचालय (ढलमा मिसिने)	फलश शौचालय (सेप्टिक ट्यांकमा मिसिने)	गड्डे शौचालय	सार्वजनिक शौचालय	शौचालय बिना
घोराही उपमहानगरपालिका	४९७६१	११३८	३९४२६	८३८६	१४५	६६६
वडा नं. ३	२१८८	३१	१६७१	४३४	८	४४

श्रोत : राष्ट्रिय तथ्यांक कार्यालय, २०७८

साक्षरता दर

आयोजना प्रभावित घोराही उपमहानगरपालिका साक्षरता दर ८३%, रहेको छ भने आयोजना प्रभावित वडा नं ३ ८१.६१% । यस आयोजना प्रभावित स्थानीय तहमा आधारभूत १९ वटा, माध्यमिक

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

शिक्षा ६, स्नातक क्याम्पस ४ वटा, स्नाकोत्तर कलेज १ वटा तथा अन्य निजी शैक्षिक संस्थाहरू रहेको छन्।

तालिका ५-१५: साक्षरता पाँच वर्ष भन्दा माथिको जनसंख्याको विवरण

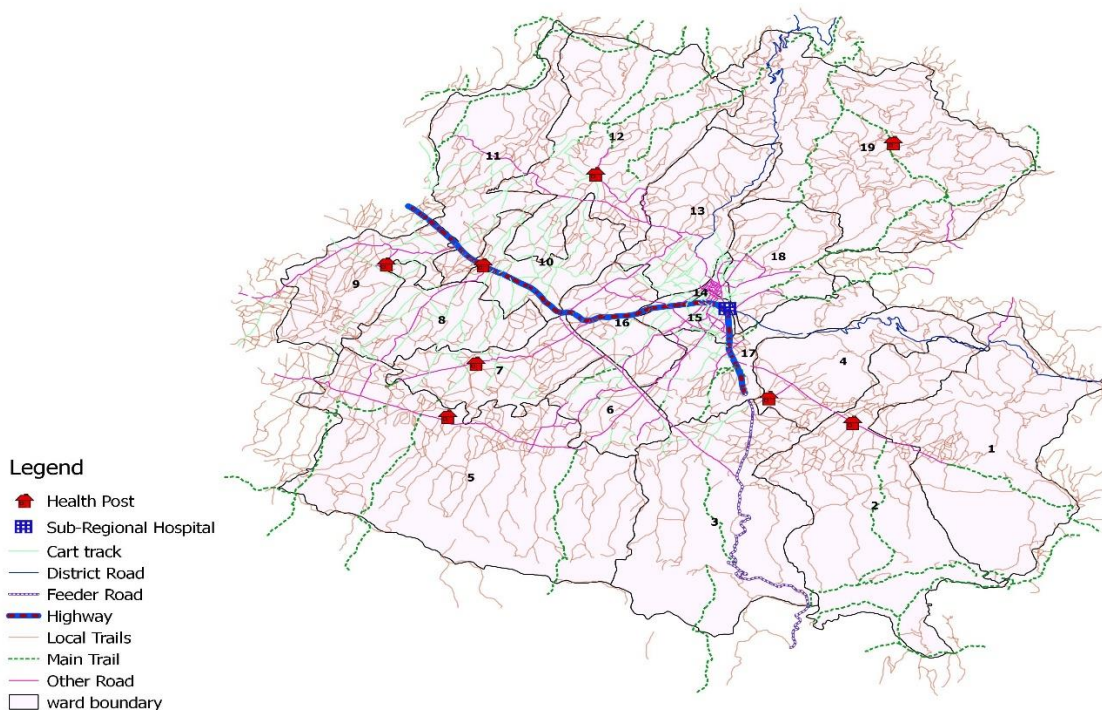
तह	घोराही उपमहानगरपालिका			वडा न. ३		
	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला
जम्मा	१८४९४९	८५५६५	९९३८४	८३२६	३७५६	३४९९
पढ्न र लेख्न सक्ने	१५३५९१	७६६६८	७६९२३	६७९५	३२९६	३४९९
पढ्न मात्र सक्ने	६५०	२१५	४३५	०	०	०
लेख्न मात्र सक्ने	३०६५५	८६६०	२१९९५	१५३०	४६०	१०७०
उल्लेख नगरिएको	५३	२२	३१	१	०	१
कूल साक्षरता दर	८३.०	८९.६	७७.४	८१.६१	८७.७५	७६.५६

श्रोत : राष्ट्रिय तथ्यांक कार्यालय, २०७८

स्वास्थ्य र सरसफाई

आ.व. २०७६ / ७७को अवधिमा यस पालीकामा बि.सि.जि. कभरेज, डि.पि.टि. - हेप बि - हिब ३ कभरेज, दादुरा रूबेला १ (९-११ महिना) कभरेज, जापनिज इन्सेफलाइटिस कभरेज, टि.डी. २ र टि. डी. २+ कभरेज क्रमशः ८८%, १०१%, ९५%, ११०% र ५९% जनसंख्यालाई लगाइसकिएको छ। क्षयरोगको उपचार सफलता दर भने ९२% रहेको छ। ओ पि डी मा आएका विरामी मध्ये नयाँ विरामीको दर ७२ रहेको छ। यस उपमहानगरपालिकामा शीर्ष १० स्वास्थ्य अवस्थाको सूचीमा माथिल्लो श्वासनलिको संक्रमण, ग्यास्ट्राईटिस, टाउको दुगार्य, श्वासप्रश्वास सम्बन्धि रोग, घाइते अंग भंग हुने, संक्रमण नहुने पखाला, फंगल संक्रमण, टाइफाइड ज्वरो, पीलो र उच्च रक्तचाप पर्दछन्।

यस उपमहानगरपालिकामा स्वास्थ्य उपचारको लागि सरकारी अस्पताल (१), हेल्थ पोष्ट (८८), शहरी स्वास्थ्य केन्द्र (१५), प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र (२५), खोप केन्द्र (३५), शिशु जन्माउने केन्द्र (८), निजी अस्पताल तथा नर्सिंग होम (५), पोली क्लिनिक (४) र टिबी उपचार केन्द्र (९) वटा रहेका छन्। तर आयोजना प्रस्ताव गरिएको वडामा यस्ता स्वास्थ्य उपचार केन्द्रहरू ज्यादै न्यून रहेका छन्। यहाँको जम्मा स्वास्थ्य संस्थाको शय्या संख्या २२० रहेको छ।

चित्र ५-७: स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्ने संस्थाहरूको फैलावट

श्रोत: स्वास्थ्य सूचना व्यवस्थापन प्रणाली, २०७८

बजार

यस उपनपामा एक एक वटा संग्राहलय, सभाहल, सपिंग मल, बसपार्क तथा हाटबजार तथा तरकारी बिक्री केन्द्र २ वटा र ७ वटा प्रनविधिक शिक्षालय रहेका छन्।

(श्रोत: घोराही उप-महानगरपालिकाको पाश्वचित्र, २०७५)

उद्योग / कलकारखाना

यस उपमहानगरपालिकामा सबभन्दा ठूलो उद्योगको रूपमा घोराही सिमेन्टलाई लिन सकिन्छ। यसको अलावा यहाँ विभिन्न किसीमका व्यापार व्यवसाय देखि बैंक, मर्मत केन्द्र, कृषी तथा अन्य व्यापारिक प्रतिष्ठान रहेका छन्। योजना क्षेत्र भएको उपनपा भित्र २६ वटा घरेलु, ६६९ वटा साना, ५ वटा मझौला र ३ वटा ठूला उद्योगहरूको साथै १४९ वटा साधारण होटेलहरू रहेका छन्।

(श्रोत: घोराही उप-महानगरपालिकाको पाश्वचित्र, २०७५)

ऐतिहासिक र साँस्कृतिक धरोहर / धार्मिकस्थल

आयोजना अबस्थित उपमहानगरपालिका क्षेत्रमा अम्बिकेश्वरी मन्दिर, कालिका भगवती मन्दिर, सिद्धरत्रनाथ पीठ, पाण्डवेश्वर मन्दिर, बराह क्षेत्र बाहकुने ताल, गढिटाकुरा मन्दिर, जाल्पादेवी मन्दिर, ॐ शिरडी साई मन्दिर, सत्य साईद केन्द्र, नम छु बौद्ध गुम्बा, बराहक्षेत्र वासुदेव स्वान

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन लरैना, ब्रह्म कुमारी इश्वरिय विद्यालय, सर्रिकोट, सत्य साई केन्द्र जस्ता ऐतिहासिक धार्मिकस्थलहरू पर्दछन्।

धर्म, संस्कृति, प्रमुख चाडबाड र समारोह

यस घोराही उपमहानगरपालिकामा विभिन्न जाती, धर्म सम्प्रदाय र भेषभुषाका मानिसहरू बसोबास गर्दछन्। यहाँ अधिकांश हिन्दु धर्म मान्ने पहाडी र मधेसी मूलका मानिसहरू रहेका छन् भने बौद्ध, इस्लाम र क्रिस्चियन धर्म मान्ने मानिसहरू पनि छन्। आयोजना प्रभावित वडा नं.३: सबै भन्दा बडी हिन्दू धर्म मान्ने बडादशैं, तिहार, रामनवमी, महाशिवरात्री, हरितालिका, श्रीपञ्चमी, श्रीकृष्ण जन्माष्टमी, विवाह पञ्चमी, होली, चैते दशैं, साउने-माघे संक्रान्ति, मातातीर्थ औंसी, अक्षय तृतीया, हरिशयनी-हरिबोधनी एकादशी, नागपञ्चमी, रक्षाबन्धन (जनैपूर्णिमा), कुशे औंसी, बालाचतुर्दशी, कोजाग्रत पूर्णिमा, श्री स्वस्थानी पूर्णिमा, कर्कट संक्रान्ति, बुद्धजयन्ती, विभिन्न ल्होसार पर्वहरू, ईद, वकरईद, इदुलफितर, क्रिसमस, अंग्रेजी नयाँ वर्ष, असारे १५ आदि चाडपर्वहरू रहेका छन्।

कृषि

भौगोलिक असमानताले विभिन्न स्थानहरूमा लगाउने बाली तथा उत्पादन फरक फरक हुनुको साथै लगाउने समय पनि भिन्न रहेको छ । घोराही उप-महानगरपालिकामा पनि अधिकांश मानिसहरू कृषिमा संलग्न रहेका छन् । यस उप-महानगरपालिकामा लगाइने बालीमा मुख्यतः

(क) हिउँदे बाली

उप-महानगरपालिकामा उत्पादन गरिने प्रमुख हिउँदे बालीहरूमा गहुँ, मसुरो, चना, अरहर, मास, गहत, भटमास, तोरी, तिल, आलस, केरा, आलु, मसला बाली आदि रहेका छन् ।

(ख) वर्षे बाली

उप-महानगरपालिकाका प्रमुख वर्षे बालीहरूमा धान, मकै, दलहन, भटमास, मास, अन्य तरकारी, वर्षे तरकारी, आलु, आँप, कटहर, लिची, निबुवा, केरा, मसला बाली, अदुवा छन्।

आयोजना क्षेत्र नेपाल सरकारले वर्गीकरण गरेको कृषि क्षेत्रमा पर्दछ तर आयोजना निर्माण हुने स्थान विगत ५ वर्ष देखि खालि (कुनै पनि उब्जनी नगरिएको) जमिन रहेकोले यस आयोजना निर्माणले कृषि क्षेत्रमा थप कुनै पनि असर नगर्ने देखिन्छ।

परिच्छेद ६: प्रस्तावको विकल्प विश्लेषण

वैकल्पिक विश्लेषणलाई यस आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको अभिन्न भागको रूपमा मानिएको छ, जसमा प्रस्तावित आयोजनाको उद्देश्यहरू प्राप्त गर्न वैकल्पिक तरिकाहरूको परीक्षण समावेश छ। वैकल्पिक विश्लेषणको उद्देश्य भनेको एक विकास विकल्पमा आइपुग्नु हो, जसले प्रतिकूल प्रभावहरूलाई कम गर्दै अधिकतम लाभदायक फाइदाहरू प्रदान गर्दछ। नेपाल सरकारले स्वास्थ्य क्षेत्रलाई संघिय संरचना अनुसारको स्वास्थ्य प्रणाली मार्फत संविधान प्रदत्त नागरिकको स्वास्थ्य सम्बन्धी मौलिक हक र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा सर्वव्यापी पहुँच सुनिश्चित गर्ने कुरामा जोड दिएको छ। स्वास्थ्यमा सर्वव्यापी पहुँच को अवधारणा अनुरूप प्रवर्धनात्मक, प्रतिकारात्मक, उपचारात्मक, पुनर्स्थापनात्मक तथा प्रशामक सेवालालाई एकीकृत रूपमा विकास तथा विस्तार गर्ने रणनीति रहेको छ। वैकल्पिक विश्लेषणले विद्यमान सबै अवसरहरूको अन्वेषण र विचार गरी उत्तम विकल्पको छनौट गर्न मद्दत गर्ने भएकोले यो अनिवार्य विषय रहेको छ तसर्थ प्रस्तावित आयोजनाको लागि विविन्न विषयहरूमा विश्लेषण गरिएका छन् जसमध्ये विकल्प १ लाई अगाडी बढाइएको छ।

६.१ आयोजना स्थलको विकल्प

तालिका ६-१: आयोजना स्थलको विकल्प

विकल्प	विश्लेषण	अनुकूल वातावरणीय प्रभाव	प्रतिकूल वातावरणीय प्रभाव
आयोजना स्थल			
विकल्प १	आयोजना स्थल घोराही महानगरपालिका वडा नं ३ मा प्रस्ताव गरिएको छ। आयोजना स्थल वरपर ५ किमी भित्र प्रस्तावित आयोजना स्तरको कुनै पनि अस्पताल नरहेको साथै आयोजनालाई आवश्यक जग्गा उपलब्ध रहेको। साथै आयोजनालाई आवश्यक जग्गा प्रस्तावककै नाममा रहेको र थप खरीद गर्नु नपर्ने तथा यस आयोजनामा पहिलै देखि अन्य स्थानीयलाई असर नगर्ने गरि पहुँच मार्ग रहेको ।	स्वास्थ्य सेवामा स्थानीय तथा समग्र लुम्बिनी/कर्णाली/सुदूरपश्चिम प्रदेशको पहुँच हुने	स्वास्थ्य सेवा जन्य फोहोर मैला उत्सर्जन भइ वातावरणमा प्रतिकूल प्रभाव हुने साथै स्थानीय क्षेत्रमा अतिरिक्त चाप बढ्ने

विकल्प २	आयोजना स्थल घोराही महानगरपालिका वडा नं ३ मा प्रस्ताव गरिएको छ। यस स्थान भन्दा अन्य स्थानमा निर्माण गर्नु पर्ने भएमा थप जग्गा खरिद तथा पहुँचमार्ग निर्माण गर्नुपर्ने	स्वास्थ्य सेवामा स्थानीय तथा समग्र लुम्बिनी/कर्णाली/सुदूरपश्चिम प्रदेशको पहुँच हुने	स्वास्थ्य सेवा जन्य फोहोर मैला उत्सर्जन भई वातावरणमा प्रतिकूल प्रभाव हुने साथै स्थानीय क्षेत्रमा अतिरिक्त चाप बढ्ने
विकल्प ३	आयोजना स्थल घोराही महानगरपालिका वडा नं ३ मा प्रस्ताव गरिएको छ। यस स्थान भन्दा अन्य स्थानमा निर्माण गर्नु पर्ने भएमा थप जग्गा खरिद तथा पहुँचमार्ग निर्माण गर्नुपर्ने	स्वास्थ्य सेवामा स्थानीय तथा समग्र लुम्बिनी/कर्णाली/सुदूरपश्चिम प्रदेशको पहुँच हुने	स्वास्थ्य सेवा जन्य फोहोरमैला उत्सर्जन भई वातावरणमा प्रतिकूल प्रभाव हुने साथै स्थानीय क्षेत्रमा अतिरिक्त चाप बढ्ने

प्रस्तावित अस्पतालको निर्माण एवं सञ्चालन घोराही उपमहानगरपालिका -३ गोगलीमा हुने र यस स्थानलाई बाटोले जोडिने भएकोले उपमहानगरपालिका र वरिपरि नजिकैका अन्य स्थानका बिरामीहरूलाई सहज पहुँच हुनुका साथै आपतकालिन आकस्मिक उपचारको लागि पनि उपयुक्त रहेको कारणले पनि प्रस्तावकले विकल्प १ लाई छनोट गरेको पाईन्छ तसर्थ प्रस्तावित अस्पताल निर्माण स्थान हालको नै उत्तम विकल्प हुनेछ ।

६.२ डिजाइन

तालिका ६-२: डिजाइनको विकल्प

विकल्प	विश्लेषण	अनुकूल वातावरणीय प्रभाव	प्रतिकूल वातावरणीय प्रभाव
निर्माण डिजाइन			
विकल्प १	यस अस्पतालको भवन डिजाइन स्वीकृत गराउँदा भवन ऐन २०५५ को दफा ८ बमोजिम भवन वर्गीकरण गरेको छ। साथै सम्बन्धित निकायबाट भवन संहिता स्वीकृत गराएको छ साथै भवन निर्माण गर्दा भवन संहिताले तोकेको स्तर अनुरूप निर्माण गर्नेछ, साथै आयोजनाले Nepal	भवन सुरक्षा तथा प्रकोप जोखिम न्यून	छैन

	National Building Code का सम्पूर्ण कोडहरु पुरा गर्नेछ।		
विकल्प २	यस अस्पतालको भवन डिजाइन स्वीकृत गराउँदा भवन ऐन २०५५ को दफा ८ बमोजिम भवन वर्गीकरण गरेको छ। साथै सम्बन्धित निकायबाट भवन संहिता स्वीकृत गराएको छ साथै भवन निर्माण गर्दा भवन संहिताले तोकेको स्तर अनुरूप निर्माण गर्नेछ, साथै आयोजनाले Nepal National Building Code का सम्पूर्ण कोडहरु पुरा गर्नेछ।	भवन सुरक्षा तथा प्रकोप जोखिम न्यून	छैन
विकल्प ३	यस अस्पतालको भवन डिजाइन स्वीकृत गराउँदा भवन ऐन २०५५ को दफा ८ बमोजिम भवन वर्गीकरण गरेको छ। साथै सम्बन्धित निकायबाट भवन संहिता स्वीकृत गराएको छ साथै भवन निर्माण गर्दा भवन संहिताले तोकेको स्तर अनुरूप निर्माण गर्नेछ, साथै आयोजनाले Nepal National Building Code का सम्पूर्ण कोडहरु पुरा गर्नेछ।	भवन सुरक्षा तथा प्रकोप जोखिम न्यून	छैन

प्रस्तावित अस्पताल आयोजनाको संरचना डिजाइन राष्ट्रिय भवन आचार संहिता र उपमहानगरपालिकाको भवन ऐन, नियम, मापदण्ड पालना गरी तयार पारिनुका साथै उज्यालो प्रकाश, स्वच्छ हावा, खुल्ला हरियाली र प्रशस्त पार्किङ क्षेत्र समेत रहने डिजाइन बनाइएको छ। यस भवनको डिजाइनमा अपांगमैत्री र बालमैत्री उपचार कक्ष, शौचालय र भरयाडगहरु पनि राखिने भएकोले यस डिजाइनलाई अधिकतम उपयोगी भवन डिजाइन चयन गरिएको हुनाले नयाँ वैकल्पिक डिजाइन बनाउन सम्भाव्य नरहेको हुँदा प्रस्तावित संरचना डिजाइनलाई नै आयोजनाको डिजाइन मापदण्ड कायम हुने गरि निर्माण कार्य गरिने उत्तम विकल्प १ मानिएको छ।

६.३ समय तालिका र प्रयोग हुने कच्चा पदार्थ

तालिका ६-३: समय तालिका र प्रयोग हुने कच्चा पदार्थको विकल्प

विकल्प	विक्षेपण	अनुकूल वातावरणीय प्रभाव	प्रतिकूल वातावरणीय प्रभाव
संचालन विधि र समय तालिका			
विकल्प १	अस्पताल सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यक पूर्वाधार सम्बन्धी मापदण्डलाई पालना गरिने छ, आकस्मिक कक्ष, अल्ट्रासाउण्ड, एक्सरे, प्रयोगशाला, ओटी तथा अन्य वार्ड मा व्हील चेयर / ट्रली, स्टेचर सञ्चालन गर्ने । आकस्मिक कक्षमा प्रतिकक्षालय, शौचालय र चेन्जिङ्ग कक्ष रहने र चौबीसै घण्टा आकस्मिक सेवा सञ्चालन गरिनेछ । अस्पताल भवन निर्माण गर्नको लागि मुख्य रूपमा ईट्टा, गिट्टी, बालुवा, सिमेन्ट, फलामको छड आदि कच्चा पदार्थको रूपमा प्रयोग गर्नेछ ।	स्वास्थ्य सेवामा स्थानीयको पहुँच हुने	छैन
विकल्प २	आकस्मिक कक्ष, अल्ट्रासाउण्ड, एक्सरे, प्रयोगशाला, ओटी तथा अन्य वार्ड मा व्हील चेयर / ट्रली, स्टेचर सञ्चालन गर्ने । आकस्मिक कक्षमा प्रतिकक्षालय, शौचालय र चेन्जिङ्ग कक्ष रहने चौबीसै घण्टा आकस्मिक सेवा सञ्चालन गर्न नसकेको अवस्थामा ।	छैन	स्वास्थ्य सेवामा स्थानीयको पहुँचमा अप्ठेरो
विकल्प ३	आकस्मिक कक्ष, अल्ट्रासाउण्ड, एक्सरे, प्रयोगशाला, ओटी तथा अन्य वार्ड मा व्हील चेयर / ट्रली, स्टेचर सञ्चालन गर्ने । आकस्मिक कक्षमा प्रतिकक्षालय, शौचालय र	छैन	स्वास्थ्य सेवामा स्थानीयको पहुँचमा अप्ठेरो

चेन्जिङ्ग कक्ष नरहदा चौबीसै घण्टा आकस्मिक सेवा सञ्चालन गर्न नसकेको अवस्थामा		
---	--	--

प्रस्तावित अस्पताल आयोजनाको डिजाइन, निर्माण र सञ्चालन प्रक्रियामा मानिसले गरिने श्रम, हेभी उपकरण र चिकित्साजन्य यान्त्रिक उपकरणहरूले गरिने काम समावेश हुनेछ। यस काममा सबै किसिमका श्रम शक्तिको प्रयोगलाई प्रोत्साहन दिइनेछ। यसैगरी अस्पताल २४ घण्टा वर्षभरि नै प्रत्येक दिन ३ चरणमा ८ घण्टा दक्ष जनशक्तिहरूबाट सञ्चालन गरिनेछ। अस्पताल सञ्चालन गर्न अस्पताल सञ्चालन प्रक्रियागत मापदण्ड तयार पारी उक्त मापदण्ड अनुसार कर्मचारी भर्ना, तालिम लगायत अन्य सबै कार्यहरू गर्न निर्देशन दिने र सोहि अनुरूप सञ्चालन हुनेछ जसले आगामी दिनहरूमा अस्पताल आयोजना सञ्चालनको जोखिमहरू हुने सम्भावना न्यून हुन्छ भनि यस विकल्प १ लाई उत्तम विकल्प मानिएको छ।

६.४ वातावरणीय व्यवस्थापन योजना

तालिका ६-४: वातावरणीय व्यवस्थापन योजनाको विकल्प

विकल्प	विश्लेषण	अनुकूल वातावरणीय प्रभाव	प्रतिकूल वातावरणीय प्रभाव
वातावरणीय व्यवस्थापन योजना			
विकल्प १	स्वास्थ्य सेवाजन्य फोहरमैला व्यवस्थापनको लागि अटोक्लेभिङ्ग गरी संक्रमित फोहरलाई संक्रमण रहित पार्ने, मानव अङ्ग तथा तन्तुहरूलाई बायोपिटमा विसर्जन गर्ने समय अवधि समाप्त भएका औषधिलाई उत्पादक कम्पनीलाई फिर्ता गर्ने, पारो रहित उपकरणहरू प्रयोग गर्ने ठोस फोहरमैलाको लागि स्रोतमा नै वर्गीकरण गरी कुहिने र नकुहिने फोहरलाई छुट्याइने छ भने कुहिने फोहरमैलाको जैविक मल बनाउने तथा पुनः प्रयोगीयलाई संक्रमण रहित पारी प्रयोग गरिने र पुनः चक्रिय फोहरमैलालाई बिक्री गर्ने विकिरण फोहरलाई निश्चित ठाउँमा	प्रभाव न्यूनीकरण गरी वातावरणीय स्वच्छता कायम गर्न मद्दत	छैन

	सुरक्षित तरिकाले भण्डारण गरिनेछ तथा पेशागत सुरक्षाको लागि लिड एप्रोन प्रयोग गरिनेछ , संक्रमित फोहर पानी प्रशोधन गर्नको लागि फोहर पानी प्रशोधन गर्ने यन्त्र जडान गर्ने र फोहर पानी प्रशोधन पश्चात मात्र ढलमा निकास गर्ने, वैकल्पिक ऊर्जाको स्रोतको लागि सोलार प्रविधि प्रयोग गर्ने , भूमिगत पानीको स्रोत पुनः सिंचन गर्न रिचार्ज पिट निर्माण गर्ने ,आकाशे पानी संकलन गर्ने प्रविधिको प्रयोग गर्ने ।		
विकल्प २	स्वास्थ्य सेवाजन्य फोहरमैला व्यवस्थापनको लागि इन्सिनेरेटर प्रयोग गरी फोहरलाई जलाउने मर्करीयुक्त उपकरणहरु प्रयोग गर्ने , ठोस फोहरमैला वर्गीकरण नै नगरी विसर्जन गर्ने, विकिरण फोहरको लागि कुनै पनि प्रकारको व्यवस्थापन नगर्ने, संक्रमित फोहर पानीलाई सिधै ढलमा निकास गर्ने, जेनेरेटरको प्रयोग गर्ने , भूमिगत पानीको स्रोत पुनः सिंचन गर्ने कुनै पनि प्रविधि प्रयोग नगर्ने भूमिगत पानीको अत्यधिक प्रयोग गर्ने	छैन	उल्लेखनीय वातावरणीय प्रतिकूल प्रभाव पर्ने/जनस्वास्थ्यमा प्रभाव पर्ने
विकल्प ३	स्वास्थ्य सेवाजन्य फोहरमैला व्यवस्थापनको लागि इन्सिनेरेटर प्रयोग गरी फोहरलाई जलाउने मर्करीयुक्त उपकरणहरु प्रयोग गर्ने , ठोस फोहरमैला वर्गीकरण नै नगरी विसर्जन गर्ने, विकिरण फोहरको लागि कुनै पनि प्रकारको व्यवस्थापन नगर्ने, संक्रमित फोहर पानीलाई सिधै ढलमा निकास गर्ने,	छैन	उल्लेखनीय वातावरणीय प्रतिकूल प्रभाव पर्ने/जनस्वास्थ्यमा प्रभाव पर्ने

	जेनेरेटरको प्रयोग गर्ने , भूमिगत पानीको स्रोत पुनः सिंचन गर्ने कुनै पनि प्रविधि प्रयोग नगर्ने भूमिगत पानीको अत्यधिक प्रयोग गर्ने		
--	--	--	--

प्रस्तावित आयोजनालाई वातावरण मैत्री तथा दिगो बनाउनको लागि आयोजनाले वातावरणीय व्यवस्थापन योजना बनाउंदा प्रचलित नियम, कानून, मापदण्ड अनुसार गरिनेछ । आयोजनाको लागि स्वास्थ्य सेवाजन्य फोहरमैला व्यवस्थापनको लागि अटोक्लेभिङ्ग गरी संक्रमित फोहरलाई संक्रमण रहित पार्ने, मानव अङ्ग तथा तन्तुहरूलाई बायोपिटमा विसर्जन गर्ने समय अवधि समाप्त भएका औषधिलाई उत्पादक कम्पनीलाई फिर्ता गर्ने, पारो रहित उपकरणहरू प्रयोग गर्ने ठोस फोहरमैलाको लागि स्रोतमा नै वर्गीकरण गरी कुहिने र नकुहिने फोहरलाई छुट्याइने छ भने कुहिने फोहरमैलाको जैविक मल बनाउने तथा पुनः प्रयोगियलाई संक्रमण रहित पारी प्रयोग गरिने र पुनः चक्रिय फोहरमैलालाई बिक्री गर् विकिरण फोहरलाई निश्चित ठाउँमा सुरक्षित तरिकाले भण्डारण गरिनेछ तथा पेशागत सुरक्षाको लागि लिड एग्रोन प्रयोग गरिनेछ , संक्रमित फोहर पानी प्रशोधन गर्नको लागि फोहर पानी प्रशोधन गर्ने यन्त्र जडान गर्ने र फोहर पानी प्रशोधन पश्चात मात्र ढलमा निकास गर्ने, वैकल्पिक ऊर्जाको स्रोतको लागि सोलार प्रविधि प्रयोग गर्ने , भूमिगत पानीको स्रोत पुनः सिंचन गर्न रिचार्ज पिट निर्माण गर्ने ,आकाशे पानी संकलन गर्ने प्रविधिको प्रयोग गर्ने इत्यादिका वातावरणीय व्यावास्थापनलाई लागु गरिनेछ जुन विकल्प १ अनुसार उत्तम हुनेछ ।

६.५ प्रविधिको विकल्प

प्रस्तावित ५०० शय्या अस्पताल आयोजना निर्माण एवं सञ्चालनको क्रममा नयाँ प्रविधिहरू र उपकरणहरूलाई पनि महत्वका साथ अध्ययन गरिएको छ । अस्पताल आयोजनाबाट प्रत्यक्ष लाभ लिने होस या आयोजना निर्माणको क्रममा काम गर्ने हरेक व्यक्तिहरूको स्वास्थ्यलाई ध्यानमा राखी प्रविधिको स्तर सुधारलाई यस आयोजनामा समावेश गरिएको छ । अस्पतालबाट निस्कने पानीलाई प्रशोधन गरी खतरामुक्त बनाई जल भण्डारण गर्ने, आकाशेपानीको संकलन गरी सरसफाईको कार्यमा पुनः प्रयोग तथा सौर्य उर्जा प्रणाली जडान गरी बिजुलीबत्तीमा खपत गर्ने जस्ता प्रविधिहरूको पनि यस विकल्पको माध्यमद्वारा अध्ययन गरी आवश्यक पर्दा प्रयोगमा आउने व्यवस्थापन पनि गरिएको छ र सकेसम्म यस्ता प्रविधिहरूको उपयोगमा जोड दिईनेछ ।

६.६ प्रस्ताव कार्यान्वयन नगर्ने

यस वैकल्पिक प्रस्तावले प्रस्तावित आयोजनाको कार्यान्वयनमा रोक लगाउँछ जसले गर्दा आर्थिक रूपमा निकै कमजोर र स्थानीय बिरामी मानिसहरूलाई वेफाइदा पुग्न जानेछ । प्रस्तावित अस्पताल आयोजनाको अभावमा यस आयोजना क्षेत्र तथा त्यस भन्दा नजिकै का स्थानीय तह साथै अन्य जिल्ला उच्च गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवा, जटिल रोगको उपचारमा आएका बिरामीहरूलाई कठिनाई

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन हुनेछ र यहि किसिमको रोगको उपचार गर्न अन्य स्थान तथा छिमेकी मुलुक भारत र बिदेशमा जान बाध्य हुनुका साथै ठुलो धनराशी समेत खर्च गर्नुपर्ने परिस्थिति सिर्जना हुन्छ जसले गर्दा यस क्षेत्रका मानिसहरु समयमा रोगको उपचार नपाउनुका साथै आर्थिक अवस्था कमजोर हुने देखिन्छ। अस्पताल आयोजनाको संरचना डिजाइन समेत वातावरण मैत्री रहेकाले प्रस्तावित अस्पताल आयोजनाले यस क्षेत्रको वातावरणमा उल्लेख्य नकारात्मक असर पार्ने देखिदैन त्यसैले यस प्रस्ताव कार्यान्वयन नगर्ने प्रस्ताव उपयुक्त छैन ।

परिच्छेद ७: प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा वातावरणमा पर्ने प्रभाव तथा संरक्षणका उपाय

प्रस्तावित आयोजनाको प्रस्ताव कार्यान्वयनबाट वातावरणमा पर्न सक्ने प्रभावहरूको पहिचान गरी उक्त आयोजनाले निर्माण र सञ्चालन गर्दा पर्न सक्ने प्रभावहरूको पहिचान र विश्लेषण गरिएको छ जसमा जैविक, भौतिक, रासायनिक, आर्थिक-सामाजिक तथा सांस्कृतिक वातावरणलाई ध्यानमा राखीएको छ। प्रस्ताव निर्माण तथा संचालनमा मुख्य गरी सकारात्मक र नकारात्मक प्रभावहरू हुने गर्छन् । सामान्यतया सकारात्मक प्रभावहरूलाई अधिकतम र नकारात्मक प्रभावहरूलाई न्यून गरी आयोजना निर्माण तथा सञ्चालन गर्नुपर्छ। प्रस्ताव कार्यान्वयनका क्रममा हुने सकारात्मक र नकारात्मक प्रभावहरू यस आयोजनाका लागि पहिचान, पूर्वानुमान र मूल्याङ्कन गरिएको छ जसलाई निम्न खण्डमा वर्णन गरिएको छ। प्रभाव मूल्याङ्कनको कार्य गर्दा अध्ययन विधिमा उल्लेख गरिए अनुसार पक्षहरूमा उचित ध्यान दिएर गरिएको छ । यस चरणमा पहिचान वा पूर्वानुमान नगरिएका कुनै पनि सकारात्मक प्रभाव वा नकारात्मक प्रभाव यदि पछि निर्माण वा सञ्चालन अवधिमा पत्ता लगाइयो भने उक्त प्रभावहरूको बढोत्तरी वा न्यूनीकरण गर्ने कार्य स्वयम् प्रस्तावकको हुनेछ।

७.१ सकारात्मक प्रभाव

७.१.१ निर्माण चरण

प्रस्तावित आयोजना निर्माण चरणमा हुने सम्भावित सकारात्मक प्रभावहरू यस प्रकार रहेका छन् । रोजगारीको अवसरहरूको सिर्जना

आयोजना निर्माण चरणमा उपकरणहरूको संचालन, उत्खनन तथा भरण कार्य, भौतिक संरचनाको निर्माण अन्य आवश्यक क्रियाकलापहरूको लागि निर्माण अवधि १८ महिनाको हुँदा जम्मा १७५५२० मानवदिन जनशक्तिको खाँचो पर्नेछ जसमा दक्ष जनशक्ति ४५१६० मानवदिनको लागि आवश्यक पर्नेछ भने अदक्ष जनशक्ति १३०३६० मानवदिनको लागि आवश्यक पर्नेछ। स्थानीयहरूलाई उनीहरूको योग्यता र सिपको आधारमा रोजगारीमा प्राथमिकता दिइनेछ र आवश्यक परेमा मात्रै बाहिरी कामदारहरू ल्याइनेछ। यसका लागि आयोजना प्रभावित स्थानीयहरूलाई क्षमता, दक्षताका आधार निर्माण कार्यमा संलग्न गराइने हुदा उनीहरूको रोजगारीको अवसर साथै दक्षता विकास हुने भएकाले स्थानीय जनताको आयस्तर बढाउनेछ । यो प्रभावको प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: उच्च, सिमा: स्थानीय र अवधि: मध्यकालीन हुनेछ।

आर्थिक गतिविधिहरूमा वृद्धि

आयोजना निर्माणको समयमा निर्माण सामग्रीहरू जस्तै सिमेन्ट, स्टिल, ग्राभेल, बालुवा आदि स्थानीय बजारबाट आपूर्ति गरिनेछ। साथै आयोजना निर्माण चरणमा उल्लेखनीय मात्रामा कामदारहरूको

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन आवश्यक पर्नेछ। उक्त कामदारहरूलाई ताजा तरकारीहरू, फलफूलहरू, दुध, र दुग्ध उत्पादनहरूको उच्च माग रहने हुनाले स्थानीय उत्पादनको बजार वृद्धि हुनेछ र स्थानीय किसानहरू त्यस्ता अवसरहरूबाट लाभान्वित हुनेछन्। यस कार्यले स्थानीय आर्थिक गतिविधिहरूमा वृद्धि हुनेछ। यो प्रभावको प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: मध्यम, सिमा: स्थानीय र अवधि: अल्पकालीन हुनेछ।

प्राविधिक सीपमा अभिवृद्धि

आयोजना निर्माणको समयमा विभिन्न प्रकारका दक्ष जनशक्तिहरू सामेल हुनेछन् जस्तै: ईन्जिनियर, डकर्मि, सिकर्मि, वेल्डर, इलेक्ट्रीशियन आदि। यो उनीहरूको लागि सीप विकास गर्न र नयाँ टेक्नोलोजीहरू सिक्न राम्रो अवसर हुन सक्छ। उनीहरूले यस आयोजनामा सिकेको सिप दीर्घकालीन रूपमा आफ्नो जिन्दगीभर कार्यान्वयन गर्न सक्नेछन्। यो प्रभावको प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: मध्यम, सिमा: स्थानीय र अवधि: अल्पकालीन हुनेछ।

७.१.२ संचालन चरण

स्थानीय अर्थ बजारमा वृद्धि

अस्पताल सञ्चालनको चरणमा आगन्तुक, बिरामी र अन्य कर्मचारीहरूको संख्या उल्लेखनीय रूपमा वृद्धि हुनेछ जसले आयोजना क्षेत्र र वरपर रहेको अर्थ बजारमा आर्थिक कारोवारको वृद्धि हुनेछ। यो प्रभावको प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: उच्च, सिमा: स्थानीय र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ।

अस्पतालको सस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व वहन मार्फत स्थानीय लाभान्वित

अस्पतालले स्थानीय क्षेत्रमा विभिन्न सामुदायिक संघ संस्थाहरू मार्फत भै परि आउने अवस्थामा विज्ञ चिकित्सक सहित स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरिनेछ, तथा विपद व्यवस्थापन कार्यमा सहयोग पुर्याउनेछ। अस्पतालमा उपचारका लागि आउने विपन्न, असहाय, बेवारिसे बिरामीका लागि कुल शय्याको दश (१०) प्रतिशत शय्या छुट्याई नि:शुल्क उपचार उपचार गरिनेछ। यो प्रभावको प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: उच्च, सिमा: स्थानीय र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ।

रोजगारीको अवसर

अस्पताल सञ्चालन तथा बिरामीलाई चिकित्सा सेवाहरू उपलब्ध गराउन करिब ६६१ जना प्राविधिक तथा अप्राविधिक कर्मचारीहरूले रोजगारीको अवसर पाउनेछन्। रोजगारीको निम्ति स्थानीय जनतालाई प्राथमिकता दिइनेछ। यो प्रभावको प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: उच्च, सिमा: स्थानीय र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ।

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

अस्पताल क्षेत्रभित्र हरियाली कायम गर्ने

अस्पताल क्षेत्रभित्र बगैँचा निर्माण गरी हरियाली प्रवर्द्धन गरिनेछ । करिब १०.५१% (२६८५.२३ व.मी.) वर्ग मिटर खुल्ला क्षेत्र हरियाली विकास गर्न छुट्याइएको छ । उक्त प्रभाव प्रत्यक्ष, निम्न परिमाण, स्थलगत सीमा र दीर्घकालीन अवधिको रहनेछ । यो प्रभावको प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: उच्च, सिमा: स्थानीय र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ ।

चिकित्सा पर्यटनमा वृद्धि

नेपालमा चिकित्सा पर्यटनले हालका वर्षहरूमा महत्त्वपूर्ण लोकप्रियता प्राप्त गरेको छ किनकि मानिसहरूले सस्तो मूल्यमा उच्च गुणस्तरको स्वास्थ्य सेवा खोज्छन् । समृद्ध सांस्कृतिक सम्पदा र मनोरम परिदृश्यका लागि परिचित नेपाल मेडिकल टुरिजमका लागि आकर्षक गन्तव्यको रूपमा उभिएको छ । यस आयोजनाले चिकित्सा पर्यटनकाका लागि नजिकैका अन्य जिल्ला तथा भारतीय बजार भएका कारणले यस आयोजना संचालनको क्रममा चिकित्सा पर्यटनमा बढोत्तरी हुने देखिन्छ । यो प्रभावको प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: उच्च, सिमा: क्षेत्रिय र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ ।

स्वास्थ्य शिविर तथा जनचेतना मूलक कार्यक्रम

यस अस्पतालले आफ्नो संचालन चरणमा वार्षिक कार्यक्रम अन्तरगत समय समयमा देशका विभिन्न स्थानहरूमा स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन तथा जनचेतना मूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्नेछ । जसले गर्दा सम्पूर्ण जनताहरू यस आयोजना मार्फत लावान्वित हुनेछन । यो प्रभावको प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: उच्च, सिमा: क्षेत्रिय र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ ।

तालिका ७-१: सकारात्मक प्रभावहरूको परिमाण, सीमा र अवधि

वातावरणीय प्रभाव	प्रभावको तह निर्धारण					ज.
	प्रकार	प्रभाव	परिमाण	सीमा	अवधि	अंकमान
निर्माण चरण						
रोजगारीको अवसरहरूको सिर्जना	प्रत्यक्ष	सकारात्मक	उच्च (६०)	स्थानीय (२०)	मध्यकालीन (१०)	९०
आर्थिक गतिविधिहरूमा वृद्धि	प्रत्यक्ष	सकारात्मक	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालीन (५)	४५
प्राविधिक सिपको वृद्धि	प्रत्यक्ष	सकारात्मक	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालीन (५)	४५
संचालन चरण						
स्थानीय अर्थ बजारमा वृद्धि	प्रत्यक्ष	सकारात्मक	उच्च (६०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	१००
अस्पतालको सस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व वहन मार्फत स्थानीय लाभान्वित	प्रत्यक्ष	सकारात्मक	उच्च (६०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	१००
रोजगारीको अवसर	प्रत्यक्ष	सकारात्मक	उच्च (६०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	१००
अस्पताल क्षेत्रभित्र हरियाली कायम गर्ने	प्रत्यक्ष	सकारात्मक	उच्च (६०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	१००
चिकित्सा पर्यटनमा वृद्धि	प्रत्यक्ष	सकारात्मक	उच्च (६०)	क्षेत्रिय (६०)	दीर्घकालीन (२०)	१४०
स्वास्थ्य शिविर तथा जनचेतना मूलक कार्यक्रम	प्रत्यक्ष	सकारात्मक	उच्च (६०)	क्षेत्रिय (६०)	दीर्घकालीन (२०)	१४०

७.२ नकारात्मक प्रभाव

७.२.१ निर्माण चरण

७.२.१.१ भौतिक वातावरण

भू उपयोगमा परिवर्तन

विद्यमान अवस्थामा रहेको ३ बिघा १५ कठ्ठा ७.९१९ धुर (२५५३१.२४ व.मी.) भूमीमा अस्पतालको भवन निर्माण गरिदा भू-बनोटमा परिवर्तन आउनेछ। यसका साथै निर्माण सामग्रीको ढुवानी गर्दा ट्रकको भारीपनले सतही माटोमा प्रभाव गर्दछ जसका कारण जमिनलाई क्षति पुग्ने सम्भावना पनि हुन सक्छ। यो प्रभावको प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: न्यून, सिमा: स्थान निर्दिष्ट र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ।

निर्माण कार्यबाट उत्सर्जन हुने फोहरमैलाबाट पर्ने प्रभाव

अस्पताल निर्माण अवधिमा विभिन्न प्रकारका फोहरमैलाहरू जस्तै इट्टाको टुक्रा, बालुवा, ढुङ्गा, बाँकी रहेका फलामका छड तथा रीत्ता सिमेन्टका बोराहरू ठोस फोहोरमैलाका रूपमा उत्सर्जन हुने देखिन्छ। यो प्रभावको प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: उच्च, सिमा: स्थानीय र अवधि: अल्पकालीन हुनेछ।

कामदारहरूद्वारा ठोस फोहर निष्काशनबाट पर्ने प्रभाव

कामदारहरूद्वारा मुख्यतया: कुहिने तथा नकुहिने फोहरहरू उत्सर्जन हुने देखिन्छन्। उत्सर्जन हुने फोहरमा जस्तै प्लाष्टिकका टुक्रा, खेर गएको खानेकुरा आदि पर्दछन्। जसको उचित व्यवस्थापन नभएको खण्डमा स्थानीय वातावरणमा प्रतिकूल प्रभाव पर्नेछ। यो प्रभावको प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: उच्च, सिमा: स्थानीय र अवधि: अल्पकालीन हुनेछ।

निर्माण सामग्री भण्डारणले हुने असर

आयोजना निर्माणको क्रममा आवश्यक पर्ने निर्माण सामग्री भण्डारण गर्न जमिनको आवश्यकता पर्नेछ। आयोजना क्षेत्रमा आफ्नै जमिन प्रसस्त रहेको छ तर निर्माण सामग्रीको अव्यवस्थित भण्डारणले सर्वसाधारण तथा स्थानीयलाई आवतजावतमा प्रभाव पार्नेछ। यो प्रभावको प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: न्यून, सिमा: स्थान निर्दिष्ट र अवधि: अल्पकालीन हुनेछ।

वायु प्रदूषण

आयोजना निर्माण अवधिमा निर्माण सामग्रीहरू ढुवानी, आयोजना निर्माण गर्दा उत्खनन तथा भरण गर्ने कार्यमा संचालन हुने टिप्पर, ट्र्याक्टर, डोजर तथा अन्य उपकरणका कारणले आयोजना स्थलमा वायु प्रदूषण हुने देखिन्छ साथै विद्युत आपूर्ति नहुँदा संचालन गरिनेछ डीजेल जेनेरेटरको

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

प्रयोगले पनि वायु प्रदूषण हुने देखिन्छ। यो प्रभावको प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: न्यून, सिमा: स्थानीय र अवधि: अल्पकालीन हुनेछ।

ध्वनि प्रदूषण

आयोजना निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने मेशिनहरू जस्तै भाइब्रेटर, जेनेरेटर आदिले ध्वनि प्रदूषण गर्दछ। गाडिको आवत जावतका कारण पनि ध्वनि प्रदूषण हुनेछ। साथै निर्माण कार्यमा सलग्न कामदारहरूले होहल्ला गर्दा पनि ध्वनि प्रदूषण हुने देखिन्छ। यो प्रभावको प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: न्यून, सिमा: स्थान निर्दिष्ट र अवधि: अल्पकालीन हुनेछ।

सरसफाईको कमीबाट पर्ने प्रभाव

अस्पताल निर्माण गर्दा निर्माण कार्यबाट र कामदार वर्गबाट उत्सर्जन भएका कुहिने तथा नकुहिने फोहरहरूले निर्माण स्थल वरिपरिको स्थानमा सरसफाईको अवस्थामा हास आउनेछ। यो प्रभावको प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: न्यून, सिमा: स्थानीय र अवधि: अल्पकालीन हुनेछ।

उच्च ऊर्जा खपतबाट पर्ने प्रभाव

निर्माण चरणमा निर्माण कार्य जस्तै उच्च ऊर्जा खपत हुने विभिन्न मेशिनको प्रयोग, विजुली बत्तिको प्रयोगले स्थानीयमा विद्युत आपूर्तिमा प्रभाव हुन सक्छ। फलस्वरूप आपूर्तिमा अनियमितता हुन सक्छ। यो प्रभावको प्रकृति: अप्रत्यक्ष, परिमाण: न्यून, सिमा: स्थानीय र अवधि: अल्पकालीन हुनेछ।

जल प्रदूषण तथा ढल निकासामा समस्या

संरचना निर्माणको क्रममा तथा आयोजना निर्माणको क्रममा उचित ढल व्यवस्थापन हुन नसकेको खण्डमा वर्षातको समयमा संरचना स्थल वरिपरीका स्थानबाट संकलन हुने पानीको कारणले पनि जम्ने, ढल व्यवस्थापनमा समस्या हुन सक्ने देखिन्छ। यो प्रभावको प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: न्यून, सिमा: स्थानीय र अवधि: अल्पकालीन हुनेछ।

रङ्गरोगन तथा रसायनहरूको प्रयोग

निर्माण गतिविधिको क्रममा विभिन्न प्रकारका रङरोगन तथा रसायनहरू प्रयोग हुने हुन्छ जसको कारण माटो तथा जल प्रदूषण गराउन सक्छ। विशेषगरी मनसुनको समयमा निर्माण क्षेत्रबाट माटो बगाएर लाने हुनाले वरिपरिको जलश्रोतमा केही प्रदूषण हुने सम्भावना रहन्छ। यो प्रभावको प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: न्यून, सिमा: स्थानीय र अवधि: अल्पकालीन हुनेछ।

७.२.१.२ जैविक वातावरण

शहरी जैविक विविधतासँग सम्बन्धित प्रभाव

अस्पताल निर्माण गर्दा त्यस क्षेत्रमा भौतिक संरचना निर्माण भई खालि रहेको जग्गाको स्वरूप परिवर्तन हुनेछ। आयोजना निर्माण स्थान पछाडी रहेको मनैया डाँडा सा.व.लाई निर्माण चरणमा प्रभाव पर्ने देखिन्छ। यो प्रभावको प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: न्यून, सिमा: स्थानीय र अवधि: अल्पकालीन हुनेछ।

वनस्पतिको क्षति

यस आयोजना निर्माण स्थान शहरी क्षेत्रमा पर्ने भएकाले निर्माणका लागि वन क्षेत्र प्रयोग नहुने र त्यस क्षेत्रमा कुनै पनि बोट विरुवा हटाउने कार्य गर्नु पर्दैन। त्यसैले यस आयोजना निर्माण तथा सञ्चालन कार्यले वन तथा वनस्पतिलाई कुनै असर नहुने देखिन्छ। आयोजना निर्माण चरण भन्दा पहिलानै मनैया डाँडा सा.व.लाई तारबारले घेरा वन्दी नगरे निर्माण चरणमा कामदारहरू वनमा पसी वनस्पतिलाई क्षति गर्ने देखिन्छ। यो प्रभावको प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: न्यून, सिमा: स्थानीय र अवधि: अल्पकालीन हुनेछ।

जीवजन्तुलाई असर

आयोजनाले कुनै पनि जीवजन्तु स्तनधारीलाई प्रत्यक्ष असर गर्दैन तर आयोजना स्थल पछाडी रहेको मनैया डाँडा सा.व.लाई तारबारले घेरा वन्दी नगरे निर्माण चरणमा कामदारहरू वनमा पसी वन्यजन्तुलाई क्षति गर्ने देखिन्छ साथै मानव वन्यजन्तु द्वन्द हुने सम्भावना पनि रहन्छ। साथै आयोजना निर्माण क्रियाकलापले आयोजना क्षेत्र वरपरका चराचुरुंगी, उभयचर तथा सरीसृप भने प्रभाव पार्न सक्दछ। यो प्रभावको प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: न्यून, सिमा: स्थानीय र अवधि: अल्पकालीन हुनेछ।

७.२.१.३ सामाजिक आर्थिक तथा सांस्कृतिक वातावरण

पेशागत स्वास्थ्य तथा सुरक्षा जोखिम

आयोजना निर्माण गर्दा विभिन्न प्रकृतिका औजारहरू जस्तै छिनो हतौडा, बेलचा, पिक, छड, फलाम, मेशिनको प्रयोग तथा अग्लो स्थानमा काम गर्दा र लडेर कामदारहरूलाई चोटपटक लाग्न सक्छ। ध्वनी धेरै निकाल्ने निर्माण उपकरणले श्रवण शक्तिमा दीर्घकालीन हास आउने, विजुलीको झड्का लाग्ने, धुलोको कारणले श्वास-प्रश्वास र आखाँका रोगहरू लाग्न सक्दछ। ढुवानी साधनहरूको आवतजावतले आकस्मिक दुर्घटनाको सम्भावना पनि त्यतिकै रहन्छ। आयोजना निर्माणको क्रममा बाहिरबाट आउने कामदार तथा कर्मचारीहरूको आगमनबाट कामदारहरू बीच तथा स्थानीयमा सरुवा रोग जस्तै कोभिड-१९, हैजा, श्वास-प्रश्वास, डेंगु आदि रोगहरू फैलन सक्दछ। कामदारहरू

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

संगै काम गर्दा र बस्दा एक अर्कामा रोग फैलन सक्नेछ। यो प्रभावको प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: मध्यम, सिमा: स्थाननिर्दिष्ट र अवधि: अल्पकालीन हुनेछ।

लैंगिक विभेद, तलब सुबिधाको समस्या तथा बाल श्रम

आयोजना निर्माणको क्रममा प्रस्तावित आयोजनाबाट प्राप्त हुने रोजगारीको अवसरमा उल्लेख्य रूपमा महिलाको सहभागिता हुनेछ। महिला पुरुषको कार्य कुशलता तथा भौतिक वा अन्य कुनै कारण देखाई ज्याला दरमा वा अवसरमा विभेद गरिन सक्ने सम्भावना रहन्छ। कामदारले पाउने तलब निर्माण व्यवसायीले समयमा उपलब्ध नगराउनाले र कामदारले पाउने भन्दा कम तलब दिएमा निर्माण व्यवसायी र कामदार बीच मनमुटाब हुने गर्दछ। यसैगरी आयोजनाबाट प्रदान हुने रोजगारीको अवसरबाट राम्रो आम्दानी हुने हुँदा स्थानीय बासिन्दाहरूले आर्थिक प्रभोलनका कारण आफ्ना बाल-बालिकाहरूलाई आयआर्जन हुने कार्यहरूमा गैरकानुनि रूपमा संलग्न गराउन सक्ने सम्भावना रहन्छ। यो प्रभावको प्रकृति: अप्रत्यक्ष, परिमाण: मध्यम, सिमा: स्थाननिर्दिष्ट र अवधि: अल्पकालीन हुनेछ।

सामाजिक सेवा सुविधामा प्रभाव

निर्माण समयमा धेरै संख्यामा कामदारहरू, विक्रेताहरू अस्पताल निर्माण स्थानमा वृद्धि हुनेछ। मानीसको संख्यामा वृद्धि भए संगै त्यहाँ पहुँचमा रहेको सामाजिक सेवाहरू जस्तै पानी, विजुली आदि क्षेत्रमा प्रभाव पर्न सक्छ। यो प्रभावको प्रकृति: अप्रत्यक्ष, परिमाण: मध्यम, सिमा: स्थाननिर्दिष्ट र अवधि: अल्पकालीन हुनेछ।

विपद व्यवस्थापन

आयोजना निर्माणको क्रममा कुनै पनि विपदको अवस्था जस्तै बाढी, आगलागी, भूकम्प, चोटपटक आदि सृजना भएमा तत्काल वृद्धि भएको जनसंख्यामा कारणले व्यवस्थापनमा चुनौती हुन सक्ने देखिन्छ। प्रभावि मानिसहरूलाई आधारभूत सेवा र सुविधा व्यवस्था गर्न त्यस किसिमको आपतकालीन अवस्थामा गम्भीर समस्या पैदा हुन सक्छ। यो प्रभावको प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: मध्यम, सिमा: स्थाननिर्दिष्ट र अवधि: अल्पकालीन हुनेछ।

स्थानीय साँस्कृतिक मूल्य मान्यता तथा सम्पदामा असर

आयोजना निर्माणको क्रममा त्यहाँको जनसंख्यामा उल्लेख्य रूपमा वृद्धि हुन सक्ने र विभिन्न किसिमका मान्छेहरू आउन सक्ने देखिन्छ। फरक धरातलमा आइपुगेका व्यक्तिहरूलाई स्थानीय सम्पदाको ज्ञान र त्यसको महत्वको जानकारी नहुन सक्छन्। यसका कारणले जानी नजानी साँस्कृतिक सम्पदामा व्यवस्थापनमा बाधा र नकारात्मक असर पुग्न सक्छ। यो प्रभावको प्रकृति: अप्रत्यक्ष, परिमाण: मध्यम, सिमा: स्थानीय र अवधि: अल्पकालीन हुनेछ।

कामदार र स्थानीयबासिहरूसंग मनमुटाव कारण आयोजनामा पर्न सक्ने प्रभाव

आयोजना निर्माणको चरणको क्रममा आयोजना क्षेत्रमा बाहिरी स्थानबाट कामदारहरूको आगमन हुने र प्रस्तावित क्षेत्रको समुदायविच सेवा सुविधाको असमझदारी सिर्जना भइ झगडा सिर्जना हुन सक्नेछ सक्नेछ । यो प्रभावको प्रकृति: अप्रत्यक्ष, परिमाण: उच्च , सिमा: स्थानीय र अवधि: अल्पकालीन हुनेछ ।

अस्थायी शिविरहरूबाट निस्कने फोहोर

यस आयोजना निर्माणका क्रममा अस्थायी शिविरहरूमा रहने कामदारहरूका कारणबाट प्रतिदिन प्रति व्यक्ति ०.३१७ के.जी.का दरले घरायसी निर्माण अवधिभर जम्मा १,७५,५२० मानव दिन दक्ष एवम अदक्ष कामदारहरूले जम्मा निर्माण अवधिभर ५५,६४० के.जी. फोहोरहरू उत्पादन हुनेछ (ADB, 2013)। यस किसिमको फोहोर प्रांगारिक र खतराजन्य नहुने हुनाले यसलाई व्यवस्थापन गरिनेछ। यस किसिमबाट निस्कने फोहोरहरू जथाभावी फाल्दा जिवजन्तु तथा मानव स्वास्थ्यलाई प्रभाव पार्ने देखिन्छ, साथै यस किसिमका फोहोर मैलाका कारणले आयोजना क्षेत्रभित्र झिंगा, मुसा लगायतका अन्य फोहोर खाने जीवजन्तुहरूको वृद्धिका कारणले मानव स्वास्थ्यलाई समेत असर पर्ने देखिन्छ। यस बाहेक यस क्षेत्रमा सिमेन्ट ब्यागहरू, कन्टेनरहरू र प्याकिङ्ग गर्ने सामानहरूका कारणले ठोस फोहोरमैलामा वृद्धि हुनेछन्। यो प्रभावको प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: मध्यम, सिमा: स्थानीय र अवधि: अल्पकालीन हुनेछ ।

गुनासो व्यवस्थापन

निर्माण चरणमा निर्माण कार्यको कामदार र स्थानीय वासिसंगको मनमुटाव, कामको गुणस्तर तथा स्थानीय वातावरणमा परेको प्रभावहरू बारे र नयाँ आउन सक्ने थप वातावरणीय समस्याहरू समयमै व्यवस्थापन नभएमा स्थानीय वातावरणमा असर गर्ने देखिन्छ । यो प्रभाव प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: न्यून, सिमा: स्थान निर्दिष्ट र अवधि: अल्पकालीन हुनेछ ।

७.२.२ संचालन चरण

७.२.२.१ भौतिक वातावरण

ठोस फोहोरमैला उत्सर्जनबाट पर्ने प्रभाव

अस्पताल सञ्चालनको क्रममा ठोस फोहोरमैला (जोखिमयुक्त र जोखिम रहित) उत्सर्जन हुने गर्दछ । अस्पतालको क्यानटिन र वार्डबाट प्लाष्टिक, कागज, खेर गएका खानेकुरा, आदि जोखिम रहित फोहोर निस्कन्छन् । ५०० शय्याको अस्पताललाई ८५० के.जी. प्रतिदिन फोहोर उत्पादन हुने देखिन्छ भने जसमा २२१ के.जी. जोखिमयुक्त फोहोर उत्सर्जन हुने देखिन्छ (MoH,2003)

। यी फोहरको उचित व्यवस्थापन हुन नसके स्थानीय वातावरण प्रदूषण हुन सक्छ । यो प्रभाव प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: उच्च, सिमा: स्थानीय र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ ।

फोहर पानी उत्सर्जनबाट पर्ने प्रभाव

मुख्यतया: संक्रामक फोहरपानी प्रयोगशालाहरू, अपरेसन थिएटर, X-Ray, डिसइन्फेक्सन र सरसफाईबाट उत्सर्जन हुन्छन् र अन्य फोहोर पानी शौचालय, भान्छाघर, बाथरूम आदि बाट उत्सर्जन हुनेछ । यस प्रकारको संक्रमित फोहर पानी अन्य पानीको स्रोतमा मिसिन गई सतही तथा भूमिगत पानी प्रदूषण हुने देखिन्छ । यो प्रभाव प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: उच्च, सिमा: स्थानीय र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ ।

वायु प्रदूषणबाट पर्ने प्रभाव

अस्पताल सञ्चालनका क्रममा अस्पतालहरूमा प्रायः ठूलो संख्यामा बिरामीहरू, आगन्तुकहरू र कर्मचारीहरू आवतजावत गर्छन्, जसले वरपरको क्षेत्रमा बढ्दो ट्राफिक भीड र सवारीसाधनले उत्सर्जन गर्दछ । यसले स्थानीय वायुको गुणस्तर बिग्रन सक्छ । जेनेरेटरको प्रयोग गरिदा वायु प्रदूषण हुन सक्दछ । यसले गर्दा स्थानीय जनस्वास्थ्यमा नकारात्मक प्रभाव पर्ने देखिन्छ । यो प्रभाव प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: उच्च, सिमा: स्थानीय र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ ।

अस्पताल सञ्चालनको लागि आवश्यक ऊर्जा आपूर्ति

अस्पताल सञ्चालन चरणमा उपचारका लागि प्रयोग हुने आधुनिक उपकरणहरू जस्तै X-Ray, MRI, ECG जस्ता मेशिनले उच्च मात्रामा विद्युत खपत गर्दछ, साथै हिटर, कुलर, भेन्टिलेटर र अन्य विद्युतिय उपकरणहरूले पनि उच्च मात्राको विद्युत खपत गर्दछ । यसले स्थानीय विद्युत आपूर्तिमा भार पर्दछ । यो प्रभाव प्रकृति: अप्रत्यक्ष, परिमाण: न्यून, सिमा: स्थानीय र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ ।

भूमिगत पानीको निष्काशनबाट पानीको सतहमा आउने हासबाट पर्ने प्रभाव

यस अस्पतालको सञ्चालन पश्चात् दैनिक २५० हजार लिटर पानीको आवश्यकता पर्ने देखिन्छ । अस्पतालले बोरिङ्ग तथा काठमाडौं उपत्यका खानेपानी लिमिटेडसंग सम्यन्व गरी आवश्यक पानीको आपूर्ति गर्ने योजना बनाएको छ । अस्पतालको दैनिक पानीको आवश्यकता अधिक रहेको छ अत्यधिक मात्रामा भूमिगत पानी निष्काशन गरेमा पानीको सतहमा हास आउन सक्दछ । यो प्रभाव प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: उच्च, सिमा: स्थानीय र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ ।

विपद जोखिमबाट पर्ने प्रभाव (भूकम्प, आगलागी, आदि)

अस्पताल पाँच तल्लाको भवन निर्माण गरिनेछ यसले भूकम्पको समयमा नजिकैको वस्तीमा समेत प्रभाव पार्न सक्दछ । यसको अलावा आगलागीको समस्या पनि देखा पर्ने सक्दछ । यो प्रभाव प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: उच्च, सिमा: स्थानीय र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ ।

विकिरणीय उपकरणबाट विकिरणको जोखिम

विकिरणको मुख्य श्रोतका रूपमा X-Ray, MRI, ECG मेशिन र फोटोकेमिकल तरलको बाइप्रोडक्ट हुनेछन्। यस्तो विकिरणको प्रत्यक्ष सम्पर्कमा आएमा उक्त व्यक्तिको स्वास्थ्य समस्या देखापर्न सक्छ। लामो समय सम्म विकिरणको प्रत्यक्ष सम्पर्कमा रहेको मानिस ब्लड क्यान्सर तथा ट्युमरबाट ग्रस्त हुन सक्दछ। यस संगै विकिरणयुक्त फोहरको उचित व्यवस्थापन नगरेमा यसले मानव स्वास्थ्यमा समस्या देखा पर्न सक्दछ। *यो प्रभाव प्रकृति: अप्रत्यक्ष, परिमाण: न्यून, सिमा: स्थान निर्दिष्ट र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ।*

रासायनिक तथा धातुजन्य फोहर

अस्पताल सञ्चालन सँगै विभिन्न प्रकारका रासायनिक फोहर उत्पन्न हुनेछ। यी फोहरको उचित व्यवस्थापन नगरिए स्थानीय क्षेत्र तथा अस्पतालका कामदारहरुलाई समस्या हुनेछ। अस्पतालमा पारोको प्रयोग हुन्छ। पारो वरपर रहेको पानीको प्रत्यक्ष सम्पर्कमा आउँदा विषालु Methyl Mercury मा परिणत हुन्छ जुन सजिलै मानिसको रक्तप्रवाहमा प्रवेश गर्दछ र मस्तिष्कलाई असर गर्दछ। *यो प्रभाव प्रकृति: अप्रत्यक्ष, परिमाण: न्यून, सिमा: स्थान निर्दिष्ट र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ।*

भूमिगत पानी दूषित भई त्यसबाट पर्ने प्रभाव

अस्पतालले अधिक मात्रामा फोहर पानी निष्काशन गर्दछ, उक्त पानी कुनै कारणले भूमिगत स्रोतमा मिसिन गएमा भूमिगत पानीको स्रोत प्रदूषण हुने देखिन्छ। *यो प्रभाव प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: मध्यम, सिमा: स्थानीय र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ।*

रासायनिकको व्यवस्था गर्दा तथा फोहर बाल्ने कार्यबाट हुने वायु प्रदूषण

अस्पतालको फोहर बाल्नको लागि अस्पतालले इन्सिनेटरको जडान गरिने छैन यसको विकल्पमा अटोक्लेभ प्रयोग गरिनेछ। अस्पताल सञ्चालनका क्रममा आवश्यक सामग्रीहरु ढुवानीका कारणले तथा डीजेल जेनेरेटरको प्रयोग गरिदा अस्पताल क्षेत्रमा वायु प्रदूषण हुने देखिन्छ। *यो प्रभाव प्रकृति: अप्रत्यक्ष, परिमाण: न्यून, सिमा: स्थान निर्दिष्ट र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ।*

ट्राफिक व्यवस्थापन

आयोजन स्थल वस्ती क्षेत्र नजिक रहेको हुनाले आयोजना सञ्चालनको क्रममा आउने यातायातका साधनको कारणले त्यहाँ ट्राफिक व्यवस्थापनमा समस्या हुने सम्भावना रहन्छ। यसको प्रभाव अप्रत्यक्ष, निम्न परिमाण, स्थानीय सीमा र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ। *यो प्रभाव प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: न्यून, सिमा: स्थान निर्दिष्ट र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ।*

७.२.२.२ जैविक वातावरण

जीवजन्तुमा प्रभाव

आयोजना सञ्चालन भए पश्चात उत्सर्जित फोहोरको उचित व्यवस्थापन नभएमा त्यस फोहोरका कारण मुसा, कुकुर, काग तथा अन्य पंछीहरूमा सरुवा रोग लाग्न सक्ने सम्भावना रहन्छ। यसले तिजीवको जीवनचक्रमा असर पार्न सक्दछ र ति सरुवा रोग मानिसमा पनि सार्न सक्ने सम्भावना रहन्छ। यो प्रभाव प्रकृति: अप्रत्यक्ष, परिमाण: न्यून, सिमा: स्थान निर्दिष्ट र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ।

७.२.२.३ सामाजिक आर्थिक सांस्कृतिक वातावरण

पेशागत स्वास्थ्य र कर्मचारी सुरक्षा

यस आयोजना संचालनको क्रममा आयोजनालाई अगाडी बढाउन विभिन्न पेशाका जनशक्ति जस्तै डाक्टर, नर्स, मेडिकल स्टाप, प्यारामेडिक्स, प्रशासन कर्मचारी, हेल्पर इत्यादिहरू संलग्न हुन्छन्। कोही कामदारहरू जोखिमयुक्त वस्तुको सम्पर्कमा पनि पर्न सक्छन्, जुन अस्थायी वा स्थायी हुन सक्दछ। जोखिमयुक्त वस्तुको प्रत्यक्ष सम्पर्कमा आउने जनशक्तिहरूमा श्वासप्रश्वास सम्बन्धी समस्याहरू जस्तै ARTIs, COPDs, मुटु रोगहरू, श्रवण शक्तिमा समस्या आदिको जोखिम हुन सक्दछ। यो प्रभाव प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: उच्च, सिमा: स्थान निर्दिष्ट र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ।

सामाजिक समस्या, पूर्वाधार तथा जनसंख्यामा चाप

आयोजना सञ्चालनको क्रममा त्यहाँ विरामी, विरामीको परिवार, व्यावसायिक अवसर तथा अस्पतालसँग सम्बन्धित अन्य व्यक्तिका कारणले आयोजना क्षेत्र वरिपरी जनसंख्यामा उल्लेख्य रूपमा वृद्धि हुन सक्ने देखिन्छ। यसका कारणले स्थानीय क्षेत्रमा ति जनसंख्यालाई आवश्यक सेवा सुविधाको नयाँ विकास र व्यवस्थापन नभएसम्म आन्तरिक प्रतिस्पर्धाले कोलाहलको अवस्था र सामाजिक समस्याको वृद्धि हुन सक्ने सम्भावना रहन्छ। अस्पताललाई स्थानीय स्रोत र पूर्वाधार जस्ता सेवाहरू जस्तै बिजुली, पानी आपूर्ति, फोहोर व्यवस्थापन र नगरपालिकाको निकासी प्रणाली सुविधा आवश्यक पर्दछ। यस आवश्यकता पूर्ति गरिदा वर्तमान अवस्थामा विद्यमान सामुदायिक स्रोतहरूमा चाप तथा दबाव पर्दछ। यो प्रभाव प्रकृति: अप्रत्यक्ष, परिमाण: उच्च, सिमा: स्थानीय र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ।

खाद्यान्न स्वच्छनदता

अस्पतालको क्यान्टिनमा बिरामी, आगन्तुक र कर्मचारीलाई खानाको आपूर्ती हुनेछ । यदि क्यान्टिनमा स्वस्थ्य ताजा खाना प्रदान गरिएन भने त्यहाँ समस्या उत्पन्न हुन सक्छ । यो प्रभाव प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: मध्यम, सिमा: स्थान निर्दिष्ट र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ ।

स्वास्थ्य तथा सरसफाईको कमीले पर्ने प्रभाव

अस्पताल सञ्चालन हुदाँ विभिन्न प्रकारका जोखिमयुक्त फोहरहरु निष्काशन हुने गर्दछन् । यी फोहरहरुको निष्काशन हुने ठाँउमै वर्गीकरण गर्ने, ढुवानी गर्ने, व्यवस्थापन गर्ने कार्य नगरिएको खण्डमा अस्पताल क्षेत्र दुर्गन्धित हुने र अस्पताल भित्रको शौचालयहरु, प्रतिकालय तथा अन्य आगन्तुकहरुको आवतजावत भै रहने स्थलमा सरसफाईमा कमी भई आगन्तुकहरुको जनस्वास्थ्यमा नकारात्मक प्रभाव पर्न सक्छ । यो प्रभाव अप्रकृति: अप्रत्यक्ष, परिमाण: न्यून, सिमा: स्थान निर्दिष्ट र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ ।

गुनासो सम्बोधन संयन्त्र

अस्पताल व्यवस्थापन समितिले सञ्चालन चरणमा स्थानीय समुदायबाट गुनासोहरु प्राप्त गर्ने सम्भावना रहन्छ । अस्पताल सञ्चालनको चरणमा स्थानीयको माग, सेवा, सामुदायिक विकासको लागि वित्तीय सहयोग सम्बन्धी गुनासो व्यवस्थापनको मुख्य चासो हुनेछ साथै आयोजना संचालनको चरणमा बिरामी, बिरामीका आफन्त तथा अन्य जो कसैले पनि आयोजनाका कमि कमजोरी, राय सुझाव दिन पाउने व्यवस्था मिलाउनुपर्ने हुन्छ । यो प्रभाव अप्रकृति: अप्रत्यक्ष, परिमाण: न्यून, सिमा: स्थान निर्दिष्ट र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ ।

कानून र व्यवस्था

अस्पताल सञ्चालन अवधिमा त्यहाँ बिरामी तथा कुरुवाको संख्यामा वृद्धि हुनेछ । उपचारको क्रममा बिरामी पक्ष तथा अस्पताल कर्मचारी / प्राविधिक पक्ष बीचमा असमझदारी सृजना भएको खण्डमा त्यस क्षेत्रको कानून र व्यवस्थामा मानिसको आवगमन बढ्नेछ र जनसंख्या वृद्धि हुदाँ त्यस क्षेत्रको व्यवस्था र आदेशको पालना गर्न कठिनाई हुनेछ । यसैकारण त्यहाँको कानूनी व्यवस्थामा प्रभाव पर्न सक्दछ । यो प्रभाव प्रकृति: अप्रत्यक्ष, परिमाण: न्यून, सिमा: स्थान निर्दिष्ट र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ ।

अपाङ्गमैत्री संरचना

आयोजना सञ्चालनको क्रममा अशक्त तथा गम्भीर रोग लागेका बिरामीलाई सम्बन्धित उपचार गर्ने कक्ष सम्म लैजान wheel chair, Stretcher को आवश्यक पर्दछ । यस्तो अवस्थामा उपयुक्त संरचना नभएको खण्डमा बिरामीलाई समयमा उपचारको अभावले ज्यान जोखिमको खतरा हुन सक्दछ । यो प्रभाव प्रकृति: प्रत्यक्ष, परिमाण: मध्यम, सिमा: स्थान निर्दिष्ट र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ ।

सरुवा रोग संक्रमण

आयोजना सञ्चालनको क्रममा अस्पतालसँग सम्बन्धित व्यक्तिहरु, विरामी, विरामी कुरुवा र विरामी भेटन आउने आफन्त, अस्पतालको कर्मचारीका कारणले समेत सरुवारोग आउने र फैलन सक्ने सम्भावना हुन सक्ने देखिन्छ। यो बाधा सामान्य खालको भएपनि विशेष गरी आपतकालीन अवस्थामा गम्भीर समस्या पैदा गर्न सक्छ। *यो प्रभाव प्रकृति: अप्रत्यक्ष, परिमाण: उच्च, सिमा: स्थानीय र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ।*

विपद व्यवस्थापन

आयोजना सञ्चालनको क्रममा कुनै पनि विपदको अवस्था सृजना भएमा अस्पताल आउने मानिसहरुको चापमा वृद्धि हुने भएकोले व्यवस्थापनमा चुनौती हुन सक्ने देखिन्छ। प्रभावित मानिसलाई आधारभूत सेवा र सुविधा व्यवस्था गर्न त्यस किसिमको आपतकालीन अवस्थामा गम्भीर समस्या पैदा हुन सक्छ। *यो प्रभाव प्रकृति: अप्रत्यक्ष, परिमाण: मध्यम, सिमा: स्थान निर्दिष्ट र अवधि: दीर्घकालीन हुनेछ।*

तालिका ७-२: नकारात्मक प्रभावहरूको परिमाण, सीमा, अवधि

वातावरणीय प्रभाव	प्रभावको तह निर्धारण					ज.
	प्रकार	प्रभाव	परिमाण	सीमा	अवधि	अंकमान
निर्माण चरण						
भौतिक वातावरण						
भू उपयोगमा परिवर्तन	प्रत्यक्ष	नकारात्मक	न्यून (१०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	दीर्घकालीन(२०)	४०
निर्माण कार्यबाट उत्सर्जन हुने फोहरमैलाबाट पर्ने प्रभाव	प्रत्यक्ष	नकारात्मक	उच्च (६०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालिन (५)	८५
कामदारहरूद्वारा ठोस फोहर निष्काशनबाट पर्ने प्रभाव	प्रत्यक्ष	नकारात्मक	उच्च (६०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालिन (५)	८५
निर्माण सामग्री भण्डारणले हुने असर	प्रत्यक्ष	नकारात्मक	न्यून (१०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	अल्पकालिन (५)	२५
वायु प्रदूषण	प्रत्यक्ष	नकारात्मक	न्यून (१०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालिन (५)	३५
ध्वनि प्रदूषण	प्रत्यक्ष	नकारात्मक	न्यून (१०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	अल्पकालिन (५)	२५
सरसफाईको कमीबाट पर्ने प्रभाव	प्रत्यक्ष	नकारात्मक	न्यून (१०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालिन (५)	३५
उच्च ऊर्जा खपतबाट पर्ने प्रभाव	अप्रत्यक्ष	नकारात्मक	न्यून (१०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालिन (५)	३५
जल प्रदूषण तथा ढल निकासमा समस्या	प्रत्यक्ष	नकारात्मक	न्यून (१०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालिन (५)	३५
रासायनिक वातावरण						
रङ्गरोगन तथा रसायनहरूको प्रयोग	प्रत्यक्ष	नकारात्मक	न्यून (१०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	अल्पकालिन (५)	२५
जैविक वातावरण						
शहरी जैविक विविधतासँग सम्बन्धित प्रभाव	अप्रत्यक्ष	नकारात्मक	न्यून (१०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालिन (५)	३५
वनस्पतिको क्षति	अप्रत्यक्ष	नकारात्मक	न्यून (१०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालिन (५)	३५
जीवजन्तुलाइ असर	अप्रत्यक्ष	नकारात्मक	न्यून (१०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालिन (५)	३५

सामाजिक वातावरण						
पेशागत स्वास्थ्य तथा सुरक्षा जोखिम	प्रत्यक्ष	नकारात्मक	मध्यम(२०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	अल्पकालिन (५)	३५
लैंगिक विभेद, तलब सुविधाको समस्या तथा बाल श्रम	अप्रत्यक्ष	नकारात्मक	मध्यम(२०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	अल्पकालिन (५)	३५
सामाजिक सेवा सुविधामा प्रभाव	अप्रत्यक्ष	नकारात्मक	मध्यम(२०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	अल्पकालिन (५)	३५
विपद व्यवस्थापन	प्रत्यक्ष	नकारात्मक	मध्यम(२०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	अल्पकालिन (५)	३५
स्थानीय साँस्कृतिक मूल्य मान्यता तथा सम्पदामा असर	अप्रत्यक्ष	नकारात्मक	मध्यम(२०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालिन (५)	४५
कामदार र स्थानीयबासिहरुसंग मनमुटाव कारण आयोजनामा पर्न सक्ने प्रभाव	अप्रत्यक्ष	नकारात्मक	उच्च (६०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालिन (५)	८५
अस्थायी शिविरहरुबाट निस्कने फोहोर	प्रत्यक्ष	नकारात्मक	मध्यम(२०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालिन (५)	४५
गुनासो व्यवस्थापन	प्रत्यक्ष	नकारात्मक	न्यून (१०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	अल्पकालिन (५)	२५
संचालन चरण						
भौतिक वातावरण						
ठोस फोहरमैला उत्सर्जनबाट पर्ने प्रभाव	प्रत्यक्ष	नकारात्मक	उच्च (६०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन(२०)	१००
फोहर पानी उत्सर्जनबाट पर्ने प्रभाव	प्रत्यक्ष	नकारात्मक	उच्च (६०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन(२०)	१००
वायु प्रदूषणबाट पर्ने प्रभाव	प्रत्यक्ष	नकारात्मक	उच्च (६०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन(२०)	१००
अस्पताल सञ्चालनको लागि आवश्यक ऊर्जा आपूर्ती	अप्रत्यक्ष	नकारात्मक	उच्च (६०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन(२०)	१००
भूमिगत पानीको निष्काशनबाट पानीको सतहमा आउने हासबाट पर्ने प्रभाव	प्रत्यक्ष	नकारात्मक	उच्च (६०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन(२०)	१००
विपद जोखिमबाट पर्ने प्रभाव (भुकम्प, आगलागी, आदि)	प्रत्यक्ष	नकारात्मक	उच्च (६०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन(२०)	१००
विकिरणीय उपकरणबाट विकिरणको जोखिम	अप्रत्यक्ष	नकारात्मक	न्यून (१०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	दीर्घकालीन(२०)	४०

संजिवनी इन्स्टिट्यूट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

रासायनिक तथा धातुजन्य फोहर	अप्रत्यक्ष	नकारात्मक	न्यून (१०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	दीर्घकालीन(२०)	४०
भूमिगत पानी दूषित भई त्यसबाट पर्ने प्रभाव	अप्रत्यक्ष	नकारात्मक	मध्यम(२०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन(२०)	६०
रसायनको व्यवस्था गर्दा तथा फोहर बाल्ने कार्यबाट हुने वायु प्रदुषण	प्रत्यक्ष	नकारात्मक	न्यून (१०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	दीर्घकालीन(२०)	४०
ट्राफिक व्यवस्थापन	प्रत्यक्ष	नकारात्मक	न्यून (१०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	दीर्घकालीन(२०)	४०
जैविक वातावरण						
जीवजन्तुमा प्रभाव	अप्रत्यक्ष	नकारात्मक	न्यून (१०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	दीर्घकालीन(२०)	४०
आर्थिक-सामाजिक- सांस्कृतिक वातावरण						
पेशागत स्वास्थ्य र कर्मचारी सुरक्षा	प्रत्यक्ष	नकारात्मक	उच्च (६०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	दीर्घकालीन(२०)	९०
सामाजिक समस्या, पूर्वाधार तथा जनसंख्यामा चाप	प्रत्यक्ष	नकारात्मक	उच्च (६०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन(२०)	१००
खाद्यान्न स्वच्छता	प्रत्यक्ष	नकारात्मक	मध्यम(२०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	दीर्घकालीन(२०)	५०
स्वास्थ्य तथा सरसफाईको कमीले पर्ने प्रभाव	अप्रत्यक्ष	नकारात्मक	न्यून (१०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	दीर्घकालीन(२०)	४०
गुनासो सम्बोधन संयन्त्र	अप्रत्यक्ष	नकारात्मक	न्यून (१०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	दीर्घकालीन(२०)	४०
कानून र व्यवस्था	अप्रत्यक्ष	नकारात्मक	न्यून (१०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	दीर्घकालीन(२०)	४०
अपाङ्गमैत्री संरचना	प्रत्यक्ष	नकारात्मक	मध्यम(२०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	दीर्घकालीन(२०)	५०
सरुवा रोग संक्रमण	अप्रत्यक्ष	नकारात्मक	उच्च (६०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन(२०)	१००
विपद व्यवस्थापन	अप्रत्यक्ष	नकारात्मक	मध्यम(२०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	दीर्घकालीन(२०)	४०

परिच्छेद ८: सकारात्मक प्रभाव अधिकतम अभिवृद्धि गर्ने तथा प्रतिकूल प्रभाव न्यून गर्ने उपाय

८.१ सकारात्मक प्रभाव बढोत्तरीका उपायहरू

८.१.१ निर्माण चरण

रोजगारीको अवसरहरूको सिर्जना

- ✓ आयोजना निर्माण चरणमा उपकरणहरूको संचालन, उत्खनन तथा भरण कार्य, भौतिक संरचनाको निर्माण अन्य आवश्यक क्रियाकलापहरूको लागि निर्माण अवधि १८ महिनाको हुँदा जम्मा १७५५२० मानवदिन जनशक्तिको खाँचो पर्नेछ जसमा दक्ष जनशक्ति ४५१६० मानवदिनको लागि आवश्यक पर्नेछ भने अदक्ष जनशक्ति १३०३६० मानवदिनको लागि आवश्यक पर्नेछ।
- ✓ आयोजनाले प्रभावित क्षेत्रका वासिन्दाहरूलाई रोजगारीमा उनीहरूको सिप, दक्षता र योग्यताको आधारमा उच्च प्राथमिकता दिइनेछ।
- ✓ यस क्षेत्रका सक्षम जनशक्तिलाइ आयोजनाले रोजगारीका अवसरहरू प्रदान गर्ने हुँदा यस आयोजनाबाट स्थानीय जनतालाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने देखिन्छ साथै आयोजनामा काम गर्न इच्छुक स्थानीय कामदारको प्रभावित स्थानीय तहसंग सम्बन्ध गरि प्रस्तावक/निर्माण व्यवसायीले सुची बनाई दक्षताका आधारमा वर्गीकरण गरी रोजगारीका अवसर सिर्जना गरिनेछ।

आर्थिक गतिविधिहरूमा वृद्धि

- ✓ आयोजना निर्माणको समयमा निर्माण सामग्रीहरू जस्तै सिमेन्ट, स्टिल, ग्राभेल, बालुवा आदि स्थानीय बजारबाट आपूर्ति गरिनेछ। यस कार्यले स्थानीय आर्थिक गतिविधिहरूमा वृद्धि हुनेछ।
- ✓ आयोजना निर्माण चरणमा उल्लेखनीय मात्रामा कामदारहरूको आवश्यक पर्नेछ।
- ✓ उक्त कामदारहरूलाई ताजा तरकारीहरू, फलफूलहरू, दुध, र दुग्ध उत्पादनहरूको उच्च माग रहने हुनाले स्थानीय उत्पादनको बजार वृद्धि हुनेछ र स्थानीय किसानहरू त्यस्ता अवसरहरूबाट लाभान्वित हुनेछन।
- ✓ यसवाहेक अन्य व्यापारिक अवसरहरू जस्तै: रेष्टुरेन्टहरू लगायतका सेवाहरूबाट स्थानीय वासिन्दाहरू लाभान्वित हुनेछन।
- ✓ यस्ता कार्यहरूलाई अभिवृद्धि गर्नको लागि स्थानीय जनतालाई कामदारलाई आवश्यक पर्ने तरकारी, फलफूल, मासु, दुध तथा दुग्धजन्य पदार्थ इत्यादि उत्पादन गर्नको लागि प्रोत्साहन गरिनेछ।

- ✓ साथै स्थानीय बिक्रेताहरूलाई चिया पसल र खाद्यान्न पसल खोल्न जोड दिइनेछ र यसले स्थानीय जनतालाई पैसा कमाउन अवसर प्रदान गर्नेछ ।
- ✓ जसले गर्दा आयोजना स्थल वरपरका गोगलिमा सम्बन्धित कामले प्रस्तावित क्षेत्रको आर्थिक गतिविधि बढाउछ ।

प्राविधिक सिपको वृद्धि

- ✓ आयोजना निर्माणको काममा श्रमिकहरूलाई मेसिनरी, ईन्जिनियर, डकर्मि, सिकर्मि, वेल्डर, इलेक्ट्रीशियन जस्ता कामले उनीहरूको सिप र क्षमताको अभिवृद्धि गर्नेछ ।
- ✓ यी सिपहरूले रोजगारीको अवसर मात्र प्रदान नगरेर स्थानीय मानव संसाधन विकासमा पनि योगदान पुर्याउँदछ ।
- ✓ स्थानीय जनताको प्राविधिक सिप अभिवृद्धि गर्न निर्माण व्यवसायीलाई जिम्मेवार बनाइनेछ जसले आयोजनाको निर्माणकालमा प्रयोग गरीने स्थानीयहरूको सिप अभिवृद्धिलाई बढावा दिनेछ

द.१.२ संचालन चरण

स्थानीय अर्थ बजारमा वृद्धि

- ✓ आयोजना सञ्चालनले स्थानीय जनताको दैनिक आर्थिक क्रियाकलापमा वृद्धि हुनेछ ।
- ✓ आयोजना स्थलमा स्थानीय वस्तु, बजार, खाद्यान्न र अन्य आधारभूत आवश्यकताको माग अनुसार आपूर्ति गर्न स्थानीय सरोकारवालासंग समन्वय गरिनेछ ।
- ✓ आयोजना स्थल वरपर व्यवस्थित तरिकाले पसल, सेवा, फ्ल्याट/कोठाको संख्यामा वृद्धि गर्न सरोकारवालासंग समन्वय गरिनेछ ।
- ✓ विरामी र आगन्तुकको चाप बढेमा ट्याक्सी र यातायातका साधनको संख्या बढ्नुले स्थानीयको अर्थतन्त्रमा वृद्धि हुने निश्चित छ ।
- ✓ पूर्णरूपमा अस्पताल सञ्चालनमा आएपछि स्थानीय जनताको दैनिक क्रियाकलाप तुलनात्मक रूपमा बढ्नेछ र सरल रूपमा स्वस्थ सेवा पाउनेछन् ।

अस्पतालको सस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व वहन मार्फत स्थानीय लाभान्वित

- ✓ स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन मापदण्ड २०७७, परिच्छेद २४ दफा ७० (घ) मा अस्पतालमा उपचारका लागि आउने विपन्न, असहाय, बेवारिसे विरामीका लागि कुल शय्याको दश (१०) प्रतिशत शय्या छुट्याई निःशुल्क उपचार गर्नुपर्ने अनिवार्य व्यवस्था रहेको छ ।
- ✓ अतिरिक्त लक्षित वर्गले निःशुल्क सेवा लिएका व्यक्तिहरूको विवरण टाँस गर्ने तथा महानगरमा प्रत्येक महिना विवरण उपलब्ध गराइनेछ ।

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

- ✓ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ दफा ११ (४) ख २ मा स्वास्थ्य संस्थाको नियमन गर्ने कानुनी अधिकार समेत स्थानीय तहलाई दिइनेछ ।
- ✓ विद्यमान स्वास्थ्य सम्बन्धी ऐन, कानुन र मापदण्डहरू पूर्ण कार्यान्वयन गराउन प्रभावकारी भूमिका खेल्नेछ ।

रोजगारीको अवसर

- ✓ अस्पताल सञ्चालन तथा विरामीलाई चिकित्सा सेवाहरू उपलब्ध गराउन करिब ६६१ जना प्राविधिक तथा अप्राविधिक कर्मचारीहरूले रोजगारीको अवसर पाउनेछन् ।
- ✓ रोजगारीको निम्ति स्थानीय जनतालाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- ✓ अस्पताल संचालनको लागि चाहिने थप जनशक्ति स्वास्थ्य संस्था संचालन मापदण्ड, २०७७ ले निर्दिष्ट गरे बमोजिम राखिनेछ ।

अस्पताल क्षेत्रभित्र हरियाली कायम गर्ने

- ✓ अस्पताल क्षेत्र भित्र बगैँचा निर्माण गरी हरियाली प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- ✓ अस्पताल क्षेत्रको खुल्ला ठाउँको २० प्रतिशत क्षेत्रमा वार्षिक रूपमा योजनावद्ध रूपमा स्थानीय प्रजातिका रुख वृक्षारोपण गरिनेछ ।
- ✓ आयोजनामा नेपाल सरकार, बन तथा वातावरण मन्त्रालयले तोकेका Invasive Species का बनस्पति रोपिने छैन

चिकित्सा पर्यटनमा वृद्धि

- ✓ नेपालमा चिकित्सा पर्यटनले हालका वर्षहरूमा महत्त्वपूर्ण लोकप्रियता प्राप्त गरेको छ किनकि मानिसहरूले सस्तो मूल्यमा उच्च गुणस्तरको स्वास्थ्य सेवा खोज्छन्। समृद्ध सांस्कृतिक सम्पदा र मनोरम परिदृश्यका लागि परिचित नेपाल मेडिकल टुरिजमका लागि आकर्षक गन्तव्यको रूपमा उभिएको छ ।
- ✓ यस आयोजनाले चिकित्सा पर्यटनकाका लागि नजिकैका अन्य जिल्ला तथा भारतीय बजार भएका कारणले यस आयोजना संचालनको क्रममा चिकित्सा पर्यटनमा बढोत्तरी हुनेछ जसका लागि अस्पताल प्रशासनले विभिन्न माध्यमद्वारा प्रचार प्रसार गरिनेछ ।

स्वास्थ्य शिविर तथा जनचेतना मूलक कार्यक्रम

- ✓ यस अस्पतालले आफ्नो संचालन चरणमा वार्षिक कार्यक्रम अन्तरगत समय समयमा देशका विभिन्न स्थानहरूमा स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन तथा जनचेतना मूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्नेछ ।
- ✓ जसले गर्दा सम्पूर्ण जनताहरू यस आयोजना मार्फत लावान्वित हुनेछन् ।

द.२ नकारात्मक प्रभाव न्यूनीकरणका उपायहरू

द.२.१ निर्माण चरण

द.२.१.१ भौतिक वातावरण

भू उपयोगमा परिवर्तन

- ✓ आयोजना निर्माण हुने स्थान खुल्ला व्याक्तिगत जमिनमा रहनेछ जसले गर्दा यस आयोजनाले प्राकृतिक सम्पदाहरू बन जंगल, जललाई कुनै पनि असर गर्ने छैन ।

निर्माण कार्यबाट उत्सर्जन हुने फोहरमैलाबाट पर्ने प्रभाव

- ✓ अस्पताल निर्माण अवधिमा विभिन्न प्रकारका फोहरमैलाहरू जस्तै इट्टाको टुक्रा, बालुवा, ढुङ्गा, बाँकी रहेका फलामका छड तथा रीत्ता सिमेन्टका बोराहरू ठोस फोहोरमैलाका रूपमा उत्सर्जन हुने देखिन्छ।
- ✓ निर्माण उत्सर्जित पुनः प्रयोगिय फोहरहरूलाई पुनः प्रयोग गरिनेछ भने पुनः चक्रिय फोहरलाई बिक्री गरिनेछ।
- ✓ अन्य फोहरलाई सुरक्षित भण्डारण गरी जग पुर्न तथा कोठाहरू सम्याउनमा प्रयोग गरिनेछ।

कामदारहरूद्वारा ठोस फोहर निष्काशनबाट पर्ने प्रभाव

- ✓ कामदारहरूद्वारा मुख्यतया: कुहिने तथा नकुहिने फोहरहरू उत्सर्जन हुने देखिन्छन्।
- ✓ उत्सर्जन हुने फोहरमा जस्तै प्लाष्टिकका टुक्रा, खेर गएको खानेकुरा आदि पर्दछन।
- ✓ जसको उचित व्यवस्थापन नभएको खण्डमा स्थानीय वातावरणमा प्रतिकूल प्रभाव पर्नेछ। उत्सर्जित फोहरलाई कुहिने र नकुहिने आधारमा छुट्याईनेछ।
- ✓ पुनः प्रयोग गर्न मिल्ने फोहरहरूलाई पुनः प्रयोग गरिनेछ भने पुनः चक्रिय फोहरलाई बिक्री गरिनेछ।
- ✓ 3R सिद्धान्त अनुसार फोहरको व्यवस्थापन गरिनेछ।

निर्माण सामग्री भण्डारणले हुने असर

- ✓ पानीले नबिग्रने निर्माण सामग्री आयोजना क्षेत्र भित्र रहेको संरचना निर्माण हुने क्षेत्र नजिकै रहेको खुल्ला स्थानमा राखिनेछ भने पानीले बिग्रने निर्माण सामग्री निर्माण स्थल नजिकै टहरा बनाई राखिनेछ।
- ✓ खुल्ला स्थानमा राखिएको निर्माण सामग्रीलाई अस्थायी घेराबार गरिनेछ।
- ✓ आयोजना निर्माणको कारणले आयोजना क्षेत्र बस्ति तथा सडक, स्थानीय मानिस तथा सवारीसाधन आवतजावतमा केहि असर हुन दिइने छैन।

वायु प्रदूषण

- ✓ निर्माण तथा अन्य सामग्री ढुवानी साधनहरूमा सामग्री लोड गरिसकेपछि अनिवार्य रूपमा त्रिपालले ढाकेर आयोजना स्थल सम्म ढुवानी गरिनेछ।
- ✓ धुलो उत्सर्जन कम गर्नको लागि निर्माण क्षेत्रमा आवश्यकता अनुसार पानी छर्किने व्यवस्था गरिनेछ।
- ✓ आयोजना क्षेत्रमा फोहोरमैला बाल्न निषेध गरिनेछ।

ध्वनि प्रदूषण

- ✓ निर्माण व्यवसायीले उचित तवरले मर्मत सम्भार गरीएका र ध्वनि कम गर्ने उपयुक्त साधन (silencer) जडान भएको राम्रो अवस्थाको सवारी मात्र प्रयोगमा ल्याइनेछ।
- ✓ चर्को आवाज निस्कने क्षेत्रहरूमा काम गर्ने कामदार र कर्मचारीलाई ear protection aids जस्तै earplugs, ear-muffs, noise helmets र headphones आदिको व्यवस्था गरिनेछ।
- ✓ पुराना गाडी र उपकरण, उच्च ध्वनि प्रदूषण गर्ने सवारी साधनलाई प्रयोगमा निषेध गरिनेछ।

सरसफाईको कमीबाट पर्ने प्रभाव

- ✓ यस आयोजनाले सरसफाई सम्बन्धि जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- ✓ अस्पताल निर्माण क्षेत्र वरपर किटनासक तथा डेंगु नियन्त्रणका औषधि छर्किने कार्य गरिनेछ।
- ✓ साथै उपमहानगरसंग समन्वय गरि सरसफाई कार्यक्रम आयोजना गरिनेछ।

उच्च ऊर्जा खपतबाट पर्ने प्रभाव

- ✓ यस आयोजना निर्माणको क्रममा बिजुली तथा डिजेल / पेट्रोलको प्रयोग गरिने छ जसले गर्दा स्थानीयले प्रयोग गर्ने ऊर्जामा नकारात्मक असर पर्दैन।
- ✓ साथै उच्च विद्युतको माग रहेको समयमा उपकरणहरूको प्रयोग सिमित गरिनेछ र जेनेरेटरको प्रयोग गरिनेछ।
- ✓ सकेसम्म कम ऊर्जा खपत गर्ने उपकरणहरू प्रयोग गरिनेछ।

जल प्रदूषण तथा ढल निकासमा समस्या

- ✓ वर्षातको पानी, श्रम शिविर तथा शौचालयबाट निस्कने फोहोरपानीलाई तर्काउन नाला तथा पाइप मार्फत उपमहानगरपालिकाले व्यवस्था गरेको ढलको छाडिनेछ।
- ✓ ढल बन्द तथा जाम भएमा आयोजनाले मर्मत गर्नेछ।

रङ्गरोगन तथा रसायनहरूको प्रयोग

- ✓ आयोजना निर्माणको क्रममा प्रयोग हुने रंग, रसायन, तेल, ग्राइज आदि चुहावट भएमा चुहावट भएका वस्तु वातावरणमा मिसिन नदिन भण्डारण गरिएको स्थानमा आकस्मिक संकलन गर्न मिल्ने खाडल आदि निर्माण गरिने छ जसलाई पछि सुरक्षित व्यवस्थापन गरिनेछ।
- ✓ यस्ता वस्तु चलाउदा आवश्यक सुरक्षा सावधानी अपनाइनेछ।
- ✓ सतही पानी तथा पानीका श्रोतहरू नजिक विषाक्त, असुरक्षित पदार्थहरूको भण्डारण गरीने छैन।
- ✓ प्रयोग भएका सबै रसायनिक सामग्रीलाई एकै ठाउँमा जम्मा गरीनेछ र वातावरणमा हास नहुने गरी उचित तरिकाबाट स्थानीय तहसंग छलफल, परामर्श तथा सहयोग लिइनेछ र सहकार्य गरी उचित ठाउँमा व्यवस्थापन गरीनेछ।

८.२.१.२ जैविक वातावरण

शहरी जैविक विविधतासँग सम्बन्धित प्रभाव

- ✓ अस्पताल क्षेत्र भित्र बगैँचा निर्माण गरी हरियाली प्रवर्द्धन गरिनेछ।
- ✓ अस्पताल क्षेत्रको खुल्ला ठाउँको २० प्रतिशत क्षेत्रमा वार्षिक रूपमा योजनावद्ध रूपमा स्थानीय प्रजातिका रुख जस्तै धुपी, असारे, शिरिष, काँडे धुपी, जापनिज धुपी, काईयो फूल, कपुर, वृक्षारोपण गरिनेछ।
- ✓ आयोजना क्षेत्रमा वृक्षारोपण गरिएका बोटविरुवालाई संरक्षण गरिनेछ।
- ✓ साथै अस्पताल भित्र सिजन अनुसारका Indoor plant लगाइनेछ।
- ✓ आयोजना निर्माण स्थान पछाडी रहेको मनैया डाँडा सा.व.लाई निर्माण सुरु हुन भन्दा पहिलेनै आफ्नो जग्गामा तारबार, घेराबन्दि गरेर आफ्नो जमिन छुट्टाइनेछ जसले गर्दा सा.व.मा कुनै पनि असर गरिने छैन।

वनस्पतिको क्षति

- ✓ आयोजना निर्माण तथा संचालन गर्दा कुनै पनि वनस्पतिको क्षति हुदैन।

जीवजन्तुलाई असर

- ✓ आयोजनाले कुनै पनि जीवजन्तु स्तनधारीलाई प्रत्यक्ष असर गर्दैन तर आयोजना स्थल वरिपरीका चराचुरुंगी, उभयचर तथा सरीसृप भने प्रभाव पार्न सक्दछ।
- ✓ यसको लागि निर्माण सामग्रीहरू छोपेर राखिनेछ तथा शिविरबाट निस्केका फोहोर पदार्थहरूलाई खुल्ला ठाउँमा राखिने छैन।
- ✓ स्थल पछाडी रहेको मनैया डाँडा सा.व.लाई तारबारले घेरा बन्दि गरिनेछ

- ✓ आयोजना निर्माण कार्य वन्यजन्तु मैत्री बनाउनको लागि निर्माण कार्यमा जानुभन्दा अगावै आयोजनामा सलग्न हुने कामदारलाई वन्यजन्तु सम्बन्धि सचेतना कार्यक्रम (वन्यजन्तुको महत्व, भवितव्य परेको खण्डमा के गर्ने र के नगर्ने) राखिनेछ ।
- ✓ निर्माण व्यवसायीले उचित तवरले मर्मत सम्भार गरीएका र ध्वनि कम गर्ने उपयुक्त साधन (silencer) जडान भएको राम्रो अवस्थाको सवारी मात्र प्रयोगमा ल्याइनेछ । जसले गर्दा वन्यजन्तुमा ध्वनिको न्यून असर पुग्नेछ ।

द.२.१.३ सामाजिक वातावरण

पेशागत स्वास्थ्य तथा सुरक्षा जोखिम

- ✓ कामदार र कर्मचारीलाई ear protection aids जस्तै earplugs, ear-muffs, noise helmets र headphones, भिजिबिलिटी भेस्ट, बुट, सेनीटाईजर आदिको व्यवस्था गरीनेछ ।
- ✓ चोटपटक तथा दुर्घटना हुन सक्ने सम्भावित खतरालाई ध्यानमा राखी प्रथमिक उपचार सहित first aid box प्रदान गरीनेछ ।
- ✓ कामदारलाई चोटपटक लागेमा अस्पताल पुर्याउने व्यवस्था गरिनेछ ।
- ✓ निर्माण कार्य गर्दा विद्युत चुहावट तथा Short circuit हुन सक्ने हुनाले त्यसमा सावधानी अपनाइने छ ।
- ✓ सुरक्षाको साधनहरू काम गर्दा अनिवार्य रूपमा लगाउन लगाइनेछ ।
- ✓ बिरामी कामदारलाई काममा लगाइने छैन ।
- ✓ निर्माण स्थलमा कोभिड-१९, तथा अन्य सरुवा रोग सम्बन्धी स्वास्थ्य सुरक्षा मापदण्ड पालना गरिनेछ ।
- ✓ श्रम शिविरको फोहोर स्थानीय तहसंगको समवन्यमा उचित र स्थानीय निकायले तोकेको ठाउँमा व्यवस्थापन गरिनेछ ।

लैंगिक विभेद, तलब सुविधाको समस्या तथा बाल श्रम

- ✓ आयोजनाको कुनै पनि कार्यमा कुनै पनि किसिमको बाल श्रम प्रयोग प्रतिबन्धित गरिनेछ र आयोजनाको प्रस्तावक तथा निर्माण व्यवसायी प्रत्यक्ष निगरानीको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ✓ निर्माण कार्यमा महिला पुरुष विच हुने सम्भावित भेदभावलाई कम गर्न दुवै श्रमिकहरूलाई काममा समान अवसर प्रदान गरीनेछ, आयोजनाको निर्माण व्यवसायी कुनै लैंगिक मतभेद हुन नदिन श्रम कानूनको समान पालना गरीनेछ ।
- ✓ महिलालाई कार्यक्षेत्रमा समान अवसर प्रदान गरीनेछ ।
- ✓ बालश्रमलाई शुन्यसहनशीलताको सिद्धान्तको पूर्ण पालना गरिने छ र नेपालको कानूनले बालबालिका भनेर छुटाएको उमेर समूहलाई कुनै पनि किसिमको काम, ज्यालामजदुरीमा

लगाइनेछ छैन। आयोजनालाई बालश्रम निषेधित क्षेत्र घोषणा गरिनेछ।

- ✓ समान कामका लागि पुरुष तथा महिलाहरूलाई ज्यालामा भेदभाव गरिने छैन।
- ✓ कार्यस्थलमा महिला माथि हुन सम्भावित हिंसालाई दुरुत्साहन गरिने तथा यस्तो गर्ने माथि कानुनी कारवाही गरिनेछ। प्रस्तावकको तर्फबाट यसको नियमित अनुगमनको व्यवस्था हुनेछ।
- ✓ पुरुष कामदारहरूलाई उनीहरूका महिला समकक्षीहरूको सम्मान गर्ने निर्देशन दिइनेछ।
- ✓ आयोजना निर्माण चरणमा मजदुरहरू बिच कुनै पनि प्रकारको विभेद गरिने छैन, मजदुरहरूलाई समयमा तलब उपलब्ध गरिनेछ।

सामाजिक सेवा सुविधामा प्रभाव

- ✓ निर्माण व्यवसायीले आफ्ना कामदारलाई चाहिने आवश्यक सामग्री क्याम्पमा नै व्यवस्था गरिनेछ।
- ✓ निर्माणका क्रममा आयोजना क्षेत्रभन्दा बाहिरबाट आउने कामदार र स्थानीय समुदाय बीचमा विवाद उत्पन्न हुन सक्ने भएकोले आयोजना क्षेत्रमा नै उनीहरूको बासको व्यवस्था गरिने छ। आयोजनालाई कोड अफ कन्डकट निर्माण गरिनेछ।

विपद व्यवस्थापन

- ✓ आयोजना निर्माणको क्रममा कुनै पनि विपदको अवस्था जस्तै बाढी, आगलागी, भूकम्प, चोटपटक आदि सृजना भएमा आयोजना स्थल अगाडी रहेको खुल्ला मैदानमा भेला गराइनेछ।
- ✓ चोटपटक तथा दुर्घटना हुन सक्ने सम्भावित खतरालाई ध्यानमा राखी प्रथमिक उपचार सहित first aid box प्रदान गरिनेछ।
- ✓ कामदारलाई चोटपटक लागेमा अस्पताल पुर्याउने व्यवस्था गरिनेछ।
- ✓ निर्माण कार्य गर्दा विद्युत चुहावट तथा Short circuit हुन सक्ने हुनाले त्यसमा सावधानी अपनाइने छ।

स्थानीय साँस्कृतिक मूल्य मान्यता तथा सम्पदामा असर

- ✓ आयोजना निर्माण गर्ने क्रममा दक्ष तथा अदक्ष जनशक्तिको आवश्यकता पर्दछ जसका लागि स्थानीय कामदारले मात्र नभएर बाह्य कामदारको आवश्यकता पर्दछ बाहिरबाट आएका कामदार लई स्थानीय सामाजिक, साँस्कृतिक र धार्मिक मूल्य मान्यतामा बारे सुचित गराइनेछ।
- ✓ साथै, आयोजना क्षेत्रको अधिकार क्षेत्रमा धार्मिक र साँस्कृतिक क्षेत्रलाई कुनै असर गर्दैन।

कामदार र स्थानीयबासिहरुसंग मनमुटाव कारण आयोजनामा पर्ने सक्ने प्रभाव

- ✓ सामाजिक द्वन्दलाई कम गर्न स्थानीय कामदारहरुले निर्माण आचारसंहिता पूर्ण रूपमा पालना गर्नुपर्नेछ,
- ✓ कार्यक्षेत्रमा जथाभावी मादकपदार्थ सेवन र बिक्रि गर्ने कुरालाई स्थानीय सरकारसंगको समन्वयमा निरुत्साहित गरीनेछ, निर्माण व्यवसायीले कामदारहरुको नियमित अनुगमन गर्ने र कामको दौरान हुने समस्या समाधानका लागि गुनासो सुनुवाइ व्यवस्थापन विकास प्रणाली विकास गरी गुनासो सम्बोधन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ✓ स्थानीयसंग सम्बादको लागि नियमित रूपमा गुनासो सुनुवाइ बैठक, सचेतना कार्यक्रम तथा तालिमको आयोजना गरिनेछ । यस्ता कार्यले आयोजनाका कर्मचारी र स्थानीयहरु बिचमा राम्रो सम्बन्ध स्थापित गर्न मद्दत पुग्दछ, जिल्ला प्रशासन कार्यालयको समन्वयमा आवश्यक प्रशासनिक र सुरक्षा उपायहरु अपनाइनेछ ।

अस्थायी शिविरहरुबाट निस्कने फोहोर

- ✓ श्रम शिविरको फोहोर फोहोर प्रांगारिक र खतराजन्य नहुने भएकाले स्थानीय तहसंगको समन्वयमा उचित र स्थानीय निकायले तोकेको ठाउँमा व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- ✓ कामदारहरुबाट कामदार शिविर क्षेत्रमा सरसफाई कायम राख्न जिम्बेवार बनाइनेछ , शिविरको जैविक र ठोस फोहोरको छुट्टाछुट्टै व्यवस्थापन गर्न कलर बिनहरुको प्रयोग गरीनेछ, कामदार शिविरको शौचालयबाट निस्कने फोहोरलाई सोक पिट बनाई विसर्जन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ, कामदार शिविरमा सरसफाई कायम गर्नका लागि शिविरमा पर्याप्त पानीको प्रबन्ध मिलाइनेछ ।

गुनासो व्यवस्थापन

- ✓ निर्माण स्थलमा गुनासो व्यवस्थापन प्रणालीको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ✓ गुनासोहरुलाई फोन, गुनासो पेटिका र साइट सुपरभाइजरको माध्यमबाट संकलन व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ✓ आएका गुनासोहरुको अभिलेख राख्ने र गुनासो १५ दिन भित्र सम्बोधन हुने व्यवस्था मिलाइने छ र सोको अनुगमन गरिनेछ ।

द.२.२ संचालन चरण

द.२.२.१ भौतिक वातावरण

ठोस फोहरमैला उत्सर्जनबाट पर्ने प्रभाव

- ✓ अस्पतालबाट निष्काषित फोहरमैलाको व्यवस्थापनको लागि फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन

२०६८, फोहरमैला व्यवस्थापन नियमावली २०७०, स्वास्थ्य सेवा फोहर व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७१ तथा स्वास्थ्यजन्य फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड कार्यविधि, २०७६ बमोजिम गरिनेछ।

- ✓ फोहोरहरुलाई कलर कोडिड सिस्टममा संकलन गरिनेछ। ३R सिद्धान्तद्वारा तथा अस्पतालमा उत्सर्जन हुने जोखिमयुक्त र जोखिम रहित फोहरमैलाको श्रोतमै वर्गीकरण गरिनेछ। अटोक्लेभिङ, माइक्रोवेभ, इन्क्याप्सुलेसनद्वारा संक्रमण रहित बनाइनेछ भने धारीलो वस्तुलाई निडल डिस्ट्रोयरद्वारा व्यवस्थापन गरिनेछ।
- ✓ यसरी संक्रमण रहित फोहोर मध्ये पुनः चक्रीय तथा पुनः उत्पादन गर्न मिल्ने फोहोरलाई बिक्रि गरिनेछ, जोखिम युक्त फोहोरलाई खाडलमा (पिट) पुरिनेछ भने अन्य फोहोरलाई उप महानगरपालिकासँग समन्वय गरी व्यवस्थापन गरिनेछ।
- ✓ साथै यस सम्बन्धि सम्पूर्ण कार्ययोजना यस प्रतिवेदनको ८.३ वातावरण व्यवस्थापन कार्ययोजनामा प्रस्तुत गरिएको

फोहर पानी उत्सर्जनबाट पर्ने प्रभाव

- ✓ अस्पताल परिसरमा ढल निकास तथा फोहोर पानीको व्यवस्थापनको लागि फोहोरपानीलाई पहिले प्रशोधन गरेर सेप्टिक ट्यांकीमा पठाइनेछ र केहि समय थिग्रिन दिएर तरल पदार्थ मात्र उपमहानगरपालिकाको ढल निकासमा पठाइनेछ।
- ✓ साथै फोहोर पानी प्रशोधन गर्ने प्लान्ट पनि बनाइने छ।
- ✓ ल्याव तथा अपरेशन रुमबाट निस्कने रसायनयुक्त र जोखिमयुक्त पानीलाई ब्लिचिंग पाउडर, सोडियम क्लोराइड इत्यादि राखेर उक्त पानीलाई ढल निकासमा पठाइनेछ।
- ✓ साथै यस सम्बन्धि सम्पूर्ण कार्ययोजना यस प्रतिवेदनको ८.३ वातावरण व्यवस्थापन कार्ययोजनामा प्रस्तुत गरिएको छ।

वायु प्रदूषणबाट पर्ने प्रभाव

- ✓ यस अस्पतालले प्रयोग गर्ने गाडी तथा एम्बुलेन्स नियमित मर्मत गरी सञ्चालन गरिने छन्।
- ✓ प्रतेक सवारी साधनलाई प्रदूषण रहित बनाउन नेपाल सवारी प्रदूषण मापदण्ड बमोजिम रहने छन्।
- ✓ डिजल जेनेरेटरबाट निष्काशन भई हावामा जाने धुँवा सम्बन्धी मापदण्ड, २०६९ ले तोकेको बमोजिम हुनेछ।

अस्पताल सञ्चालनको लागि आवश्यक ऊर्जा आपूर्ती

- ✓ नेपाल विद्युत प्राधिकरणसँग आवश्यक समन्वय गरी अस्पतालले विद्युत आपूर्तिको लागि

सिधै राष्ट्रिय प्रसारण लाइनबाट विद्युत आपूर्ति गर्नेछ।

- ✓ साथै आयोजनाले कम खपत गर्ने उपकरण जस्तै फिलामेन्ट बत्तिको सट्टा LED बत्तिको प्रयोग गरिनेछ। अस्पतालले ५०० के.भी.ए. को साइलेन्ट डिजेल जेनेरेटर राखिनेछ।

भूमिगत पानीको निष्काशनबाट पानीको सतहमा आउने ह्रासबाट पर्ने प्रभाव

- ✓ यस आयोजनाका लागि आवश्यक हुने पानीको आपूर्ति नेपाल खानेपानी संस्थानबाट वितरित धारा तथा अस्पताल क्षेत्रमा खनिएको बोरिङ्गबाट दैनिक आवश्यक हुने पानी प्रयोग गर्नेछ।
- ✓ जमिन मुनीको पानी रिचार्ज गर्न रिचार्ज पिटहरू जडान गरी पुनः सिंचन गरिनेछ। अस्पताल परिसर भित्र खुल्ला ठाँउ छोडिनेछ। आकाशे पानी संकलन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ।

विपद जोखिमबाट पर्ने प्रभाव (भुकम्प, आगलागी, आदि)

- ✓ भैपरी आउने विपद जोखिमबाट बच्नको लागि अस्पताललाई भूकम्प प्रतिरोधात्मक बनाइने छ र भवन निर्माणको विभिन्न मापदण्डहरू पालना गरिनेछ।
- ✓ आगलागी जस्तो विपदबाट बच्न अस्पताल भवनको प्रत्येक तल्लामा अग्नि सयन्त्र राखिनेछ। यसका अतिरिक्त विभिन्न ठाउँमा सेक्युरिटी अलार्महरू, PAS (Public Announcement System) राखिनेछ र कर्मचारीहरूलाई पेशागत सुरक्षा सम्बन्धी तालिमहरू पनि दिइनेछ।
- ✓ साथै यस सम्बन्धि सम्पूर्ण कार्ययोजना यस प्रतिवेदनको ८.३ वातावरण व्यवस्थापन कार्ययोजनामा प्रस्तुत गरिएको छ।

विकिरणीय उपकरणबाट विकिरणको जोखिम

- ✓ एक्सरे expose गर्ने व्यक्तिको लागि एक्सरे कोठाभित्र ०.५ मि.मि. को lead apron or equivalent radiation protective material प्रयोग गरिनेछ। Radiology मा काम गर्ने कर्मचारीहरूको लागि Radiation Dose Monitor, Thermo Monitor (Thermo Luminescent Dosimeters-TLD badges) उपलब्ध गराउने र समय समयमा Radiation survey Monitoring गरिनेछ। आँखा, Gonadal, Thyroid gland आदिको सुरक्षिको लागि Lead glass/Gloves & Lead Apron को व्यवस्था गरिनेछ। विरामी बच्चा, गर्भवती महिला या अन्य कोहि व्यक्तिलाई अनावश्यक रूपमा विकिरणीय उपकरण रहेको कक्षमा लगिने छैन।

रासायनिक तथा धातुजन्य फोहर

- ✓ रासायनिक तथा धातु जन्य उपकरणको जस्तै x-ray, MRI, ECG मेसिन र फोटोकेमिकल

प्रयोग र व्यवस्थापन गर्न कर्मचारीलाई तालिम दिइनेछ।

- ✓ रसायनको चुहावट हुन नदिन समय समयमा सुपरीवेक्षण गरि प्रतिवेदन तयार गरिनेछ।
- ✓ अस्पतालमा पारोको प्रयोग हुने मेशिनहरू प्रयोगमा ल्याइने छैन भने पारो थर्मोमिटरको सट्टा डिजिटल थर्मोमिटरको प्रयोग गरिनेछ। म्याद नाघेका औषधि, उपकरणलाई उत्पादनहरूलाई उत्पादक कम्पनीलाई फिर्ता गरिनेछ।

भूमिगत पानी दूषित भई त्यसबाट पर्ने प्रभाव

- ✓ अस्पताल परिसरमा ढल निकास तथा फोहोर पानीको व्यवस्थापनको लागि फोहोरपानीलाई पहिले प्रशोधन गरेर सेप्टिक ट्यांकीमा पठाइनेछ र केहि समय थिग्रिन दिएर तरल पदार्थ मात्र उप महानगरपालिकाको ढल निकासमा पठाइनेछ।
- ✓ साथै फोहोर पानी प्रशोधन गर्ने प्लान्ट पनि बनाइने छ।
- ✓ ल्याव तथा अपरेशन रुमबाट निस्कने रसायनयुक्त र जोखिमयुक्त पानीलाई बिलचिंग पाउडर, सोडियम क्लोराइड इत्यादि राखेर उक्त पानीलाई ढल निकासमा पठाइने छ।
- ✓ उक्त ढललाई भूमिगत पानीसंग मिस्सिन दिइने छैन।
- ✓ ढल निकासमा चुहावट भए नभएको समय समयमा निरीक्षण गरिनेछ।

रसायनिक सामग्रीको व्यवस्थापन तथा फोहोर बाल्ने कार्यबाट हुने वायु प्रदुषण

- ✓ अस्पतालमा चाहिने, प्रयोग हुने सामग्रीलाई भण्डारण गर्नको लागि छुट्टै कोठाको व्यवस्था गरिनेछ र सुरक्षा गार्ड तथा अस्पताल प्रशासनको प्रत्यक्ष निगरानीमा राखिनेछ।
- ✓ अनाधिकृत व्यक्तिलाई उक्त कोठामा प्रवेश दिइने छैन भने प्रयोग गरेर निस्केका रासायनिक फोहोरलाई रासायनिक तथा भौतिक उपचार (Neutralization, Detoxification, Chemical reduction or oxidation, Hydrolysis and other) गरिनेछ।

ट्राफिक व्यवस्थापन

- ✓ आयोजना स्थल वरीपरि ट्राफिक सिग्नलको व्यवस्था गरिनेछ।
- ✓ अस्पताल परिसरमा पार्किङको व्यवस्था गरिनेछ।
- ✓ आयोजना वरपरको बाटोलाई व्यवस्थित गरिनेछ।
- ✓ आकस्मिक अवस्थामा आवश्यकता अनुसार स्थानीय सुरक्षा निकायसँग सहयोगका लागि समन्वय गरिनेछ र अस्पताल परिसरमा रहेका सबै ढोकाको प्रयोग गरिनेछ।

जीवजन्तुमा प्रभाव

- ✓ अस्पताल जन्य फोहोरहरूलाई खुल्ला ठाउँमा जथाभावी राखिने छैन।

द.२.२.२ आर्थिक-सामाजिक- सांस्कृतिक वातावरण

पेशागत स्वास्थ्य र कर्मचारी सुरक्षा

- ✓ फोहोर व्यवस्थापन र व्यावसायिक स्वास्थ्य तथा सुरक्षा (OHS) समितिको गठन गरिनेछ। साथै यस सम्बन्धि कार्यविधि बनाइनेछ।
- ✓ Radiologyमा काम गर्ने कर्मचारीहरूको लागि Radiation Dose Monitor गर्ने Monitor उपलब्ध गराइनेछ, आँखा, Gonadal, Thyroid gland आदिको सुरक्षिको लागि Lead glass / Gloves & Lead Apron को व्यवस्था गरिनेछ।
- ✓ सेवा प्रदायक चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूको सुरक्षाका लागि विभिन्न सरुवा रोग विरुद्धको खोप तथा व्यक्तिगत सुरक्षाको व्यवस्था गरिनेछ। स्वास्थ्य र सुरक्षा मुद्दाहरूमा सबै कर्मचारीलाई जागरूकता र प्रशिक्षण दिइनेछ। सबै कर्मचारीहरूलाई सरुवा रोगहरू विरुद्ध खोप लगाइनेछ। सबै कर्मचारीहरूलाई स्वास्थ्य र सुरक्षाका मुद्दाहरू, आगोको जोखिम, भूकम्प आदि बारे सचेतना र तालिम प्रदान गरिनेछ।
- ✓ व्यावसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षा सम्बन्धी निर्देशन र पोस्टरहरू विकास गरी पोस्ट गरिनेछ। आवश्यक संख्यामा आगो निभाउने उपकरणहरू जडान गरिनेछ।
- ✓ लेड ज्याकेट (रेडियोलोजी विभागमा संलग्न कर्मचारीहरूका लागि), पन्जा, बुट, टोपी, एप्रन र मास्क (फोहोर व्यवस्थापन र प्रयोगशालामा संलग्न कर्मचारीहरूका लागि) जस्ता सुरक्षा उपकरणहरू उपलब्ध गरिनेछ।

सामाजिक समस्या, पूर्वाधार तथा जनसंख्यामा चाप

- ✓ आयोजनालाई चाहिने आवश्यक सुविधाहरू जस्तै खानेपानी, यातायात, पार्किंग, फोहोरमैला व्यवस्थापन आफ्नै हाता भित्र गरिनेछ।
- ✓ यस अस्पतालले गर्दा स्थानीयमा भएका सामाजिक, भौतिक पूर्वाधारमा क्षति हुन दिइने छैन।

खाद्यान्न स्वच्छनदता

- ✓ अस्पतालको क्यान्टिनको समय समयमा निरीक्षण गरिनेछ।
- ✓ म्याद गुज्रेका खाद्यान्नहरू बेचन पूर्ण रूपमा निषेध गरिनेछ।
- ✓ यदि यस्तो गतिविधि पाइएमा प्रचलित नियम, कानून, मापदण्ड अनुसार कारबाही गरिनेछ।
- ✓ आगन्तुक तथा कर्मचारीहरूलाई वार्डमा खान निषेध गरिनेछ।

स्वास्थ्य तथा सरसफाईको कमीले पर्ने प्रभाव

- ✓ अस्पतालमा आवश्यकता अनुसार निःशुल्क स्वास्थ्य परीक्षण शिविरहरू सञ्चालन गरिनेछन्।
- ✓ सरसफाई सम्बन्धि जनचेतनामूक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

- ✓ अस्पताल वरिपरिको क्षेत्रमा किटनासक औषधि छर्किनेछ र अस्पताल परिसरलाई लगातार रूपमा सफा, स्वच्छ राखिनेछ ।

गुनासो सम्बोधन संयन्त्र

- ✓ आयोजना संचालन चरणमा आउन सक्ने सम्भावित गुनासोलाई सम्बोधन गर्नको लागि अस्पतालमा उजुरी पेटिका राखिनेछ ।
- ✓ जनगुनासो व्यवस्थापनका लागि गुनासो सुन्ने अधिकारी तोकी जनगुनासो तथा पर्न आएको उजुरी समाधान गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ✓ आयोजनामा परेका गुनासोहरूलाई बढीमा १५ दिन भित्र सम्बोधन गरिनेछ ।
- ✓ आएका गुनासोहरू न्यूनीकरण/ व्यवस्थापन गर्नको लागि स्थानीय सरकारलाई समेत सलग्न गरिनेछ ।

कानून र व्यवस्था

- ✓ अस्पताल परिसरमा अवान्छित क्रियाकलापमा पूर्ण तथा रोक लगाइनेछ ।
- ✓ अस्पतालमा सुरक्षा व्यवस्था मिलाउन सुरक्षा गार्डको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ✓ आपतकालीन अवस्थाको लागि तत्काल सेवा प्रदान गर्न राज्यका सुरक्षा निकायसँग समन्वय कायम गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ✓ अस्पताल परिसरलाई २४ सै घण्टा CCTV क्यामराको निगरानीमा राखिनेछ ।

अपाङ्गमैत्री संरचना

- ✓ अस्पतालमा गम्भीर रोग लागेका बिरामीलाई एक ठाउँबाट अर्को ठाउँमा लैजानको लागि Lift तथा RAMP को व्यवस्था गरिनेछ।
- ✓ यसैगरी अस्पतालमा प्रयास मात्रामा Wheel Chair तथा Stretcher को व्यवस्था हुनेछ।
- ✓ अस्पतालका भवनमा Lift को व्यवस्था गरिने छ।
- ✓ यसैगरी, अस्पतालमा RAMP को व्यवस्था हुनेछ।
- ✓ अस्पतालको प्रत्येक तल्लामा अपाङ्गमैत्री शौचालय निर्माण गरिनेछ।
- ✓ अस्पतालमा Wheel Chair सहज आवतजावत गर्नका लागि प्रवेशद्वारमा भएका ढोकाहरू प्रयास चौडाईको हुनेछन्।

सरुवा रोग संक्रमण

- ✓ आयोजना सञ्चालनको क्रममा आउने विरामी, विरामीको कुरुवा, कर्मचारी, लगायतका अस्पतालसँग सम्बन्धित मान्छेहरूलाई आवश्यक स्वास्थ्य मापदण्ड पुरा गरेर मात्रै बाह्य व्यक्तिसँग सम्पर्कमा आउने व्यवस्था गरिने छ।
- ✓ अस्पतालमा काम गर्ने कर्मचारी तथा अस्पतालसँग सम्बन्धित मान्छेहरूलाई सरुवा रोग संक्रमण विरुद्धको खोप प्रथामिकताका साथ दिइनेछ।
- ✓ अनावश्यक व्यक्तिहरूलाई अस्पताल क्षेत्रमा प्रवेश गर्न दिइने छैन।

विपद व्यवस्थापन

- ✓ सम्भावित विपद, भूकम्प र आगलागी आदिको क्रममा प्रभावित हुन सक्ने स्थानीय तथा अस्पतालका व्यक्तिहरूलाई व्यवस्थापनका लागि अस्पताल क्षेत्रमा रहेको खुल्ला क्षेत्र प्रयोग गरिने छ।
- ✓ आकस्मिक सामग्री जस्तै औषधि, सर्जिकल उपकरणको भण्डारण अस्पताल हाताभित्र सुरक्षित रूपमा गरिने छ।
- ✓ आगलागी नियन्त्रण उपकरणहरू हरेक तल्लामा व्यवस्था गरिनेछ।
- ✓ भवनका हरेक तल्लामा Automatic Fire hydrant, Fire hose Reel, Fire Extinguisher, foam generator, Sprinkle system हुनेछ।
- ✓ प्रत्येक भवन तथा कोठाहरूमा स्मोक डिटेक्टर, Fire Alarm system हुनेछ।
- ✓ हरेक भवनका प्रत्येक तल्लामा कम्तिमा ४ वटा ५ लिटर क्षमताका Fire Extinguisher रहनेछ।
- ✓ अस्पतालको प्रत्येक तलामा एकवटा Fire hydrant System रहेनछ, आपतकालीनद्वार तथा आपतकालीन बाहिर निस्कने भयाङ्गको व्यवस्था गरिने छ।

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

- ✓ अस्पतालमा र्याम्प (RAMP) को व्यवस्था गरिने छ। बाहिर निस्कने निकास चिन्ह, घन्टीको व्यवस्था गरिने छ।
- ✓ अस्पतालको कर्मचारीलाई विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम तथा प्रशिक्षणको व्यवस्था र समय समयमा अन्तरक्रिया समेतको व्यवस्था गरिनेछ।

तालिका ८-१: सकारात्मक प्रभावको अभिवृद्धि व्यवस्थापन योजना

विषयगत क्षेत्र	सकारात्मक प्रभावको बढोत्तरिकरण क्रियाकलाप	के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित जनशक्ति, बजेट, समय	अनुगमन तथा मूल्यांकन
निर्माण चरण								
रोजगारीको अवसरहरुको सिर्जना	<ul style="list-style-type: none"> ✓ आयोजनाले प्रभावित क्षेत्रका वासिन्दाहरुलाई रोजगारीमा उनीहरुको सिप, दक्षता र योग्यताको आधारमा उच्च प्राथमिकता दिइनेछ। ✓ यस क्षेत्रका सक्षम जनशक्तिलाई आयोजनाले रोजगारीका अवसरहरु प्रदान गर्ने हुँदा यस आयोजनाबाट स्थानीय जनतालाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने देखिन्छ। 	आयोजनामा काम गर्न इच्छुक स्थानीय कामदारको प्रभावित स्थानीय तहसंग सम्बन्ध गरि प्रस्तावक/निर्माण व्यवसायीले सुची बनाई दक्षताका आधारमा वर्गीकरण गरी रोजगारीका अवसर सिर्जना गरिनेछ।	आयोजना प्रभावित स्थानीय तह (घोराही उपमहानगरपालिका तथा वडा ३)	प्रभावित स्थानीय तहसंग सम्बन्ध गरि प्रस्तावक/निर्माण व्यवसायीले सुची बनाई दक्षताका आधारमा वर्गीकरण गरी	आयोजना निर्माणपुर्व तथा आयोजना निर्माण चरण	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी/स्थानीय तह	आयोजना लागतमा समावेश	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी/स्थानीय तह
आर्थिक गतिविधिहरुमा वृद्धि	<ul style="list-style-type: none"> ✓ आयोजना निर्माणको समयमा निर्माण सामग्रीहरु जस्तै सिमेन्ट, स्टिल, ग्राभेल, बालुवा आदि स्थानीय बजारबाट आपूर्ती गरिनेछ। ✓ कामदारहरुलाई ताजा तरकारीहरु, फलफूलहरु, दुध, र 	स्थानीय बाजारबाट खरिद गरेर तथा स्थानीय डिपो, पसललाई आयोजनालाई आवश्यक पर्ने निर्माण सामग्री सुपथ मुल्यमा बेचन प्रोत्साहन तथा बजार	आयोजना प्रभावित स्थानीय तह (घोराही उपमहानगरपालिका तथा वडा ३)	स्थानीयलाई कामदारलाई आवश्यक पर्ने बस्तु उत्पादन गर्नको लागि प्रोत्साहन गरेर।	आयोजना निर्माण चरण	स्थानीयबासि/ प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी/	थप रकम आवश्यक नपर्ने	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी/स्थानीय तह

	दुग्ध उत्पादनहरुको उच्च माग रहने हुनाले स्थानीय उत्पादनको बजार वृद्धि हुनेछ र स्थानीय किसानहरु त्यस्ता अवसरहरुबाट लाभान्वित हुनेछन। ✓ अन्य व्यापारिक अवसरहरु जस्तै: रेष्टुरेन्टहरु लगायतका सेवाहरुबाट स्थानीय वासिन्दाहरु लाभान्वित हुनेछन।	सर्वेक्षण गरेर						
प्राविधिक सिपको वृद्धि	✓ आयोजना निर्माणको काममा श्रमिकहरुलाई मेसिनरी, ईन्जिनियर, डकर्मि, सिकर्मि, वेल्डर, इलेक्ट्रीशियन जस्ता कामले उनीहरुको सिप र क्षमताको अभिवृद्धि गर्नेछ। ✓ सिपहरुले रोजगारीको अवसर मात्र प्रदान नगरेर स्थानीय मानव संसाधन विकासमा पनि योगदान पुर्याउँदछ।	आयोजनामा सलग्नहुने अदक्ष कामदारहरुलाई प्राविधिक सिप दिएर	आयोजना प्रभावित स्थानीय तह (घोराही उपमहानगरपालिका तथा वडा ३)	स्थानीय जनताको प्राविधिक सिप अभिवृद्धि गर्न निर्माण व्यवसायीलाई जिम्मेवार बनाएर	आयोजना निर्माणपूर्व तथा आयोजना निर्माण चरण	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	५,०००,००	प्रस्तावक/ स्थानीय तह
संचालन चरण								
स्थानीय अर्थ बजारमा वृद्धि	✓ आयोजना सञ्चालनले स्थानीय जनताको दैनिक आर्थिक क्रियाकलापमा वृद्धि हुनेछ।	स्थानीय वस्तु, बजार, खाद्यान्न र अन्य आधारभूत	आयोजना प्रभावित स्थानीय तह	आयोजनामा काम गर्ने कर्मचारीलाई व्यवस्थित	आयोजना संचालन चरण	प्रस्तावक/ स्थानीयबासि	थप रकम आवश्यक नपर्ने	प्रस्तावक/ स्थानीय तह

	<p>✓ आयोजना स्थलमा स्थानीय वस्तु, बजार, खाद्यान्न र अन्य आधारभूत आवश्यकताको माग अनुसार आपूर्ति गर्न स्थानीय सरोकारवालासंग समन्वय गरिनेछ ।</p> <p>✓ आयोजना स्थल वरपर व्यवस्थित तरिकाले पसल, सेवा, फ्ल्याट/कोठाको संख्यामा वृद्धि गर्न सरोकारवालासंग समन्वय गरिनेछ ।</p> <p>✓ विरामी र आगन्तुकको चाप बढेमा ट्याक्सी र यातायातका साधनको संख्या बढ्नुले स्थानीयको अर्थतन्त्रमा वृद्धि हुनेछ ।</p>	<p>आवश्यकताको माग अनुसार आपूर्ति गर्न स्थानीय सरोकारवालासंग समन्वय गरेर</p>	<p>(घोराही उपमहानगरपालिका तथा वडा ३)</p>	<p>तरिकाले खाने, बस्ने प्रवन्ध अस्पताल वरिपरीका स्थानीयसंग समन्वय गरेर</p>				
<p>अस्पतालको सस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व वहन मार्फत स्थानीय लाभान्वित</p>	<p>✓ स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन मापदण्ड २०७७, परिच्छेद २४ दफा ७० (घ) मा अस्पतालमा उपचारका लागि आउने विपन्न, असहाय, बेवारिसे विरामीका लागि कुल शय्याको दश (१०) प्रतिशत शय्या छुट्याई निःशुल्क उपचार</p>	<p>संविधान, ऐन, नियम, मापदण्ड, निर्देशिका इत्यादिको पालना गर्दै अस्पतालमा उपचारका लागि आउने विपन्न, असहाय, बेवारिसे विरामीका लागि कुल</p>	<p>आयोजना प्रभावित स्थानीय तह (घोराही उपमहानगरपालिका तथा वडा ३)</p>	<p>स्थानीय, तह, प्रदेश सरकार र केन्द्रीय सरकारसंग समन्वय गरेर</p>	<p>आयोजना संचालन चरण</p>	<p>प्रस्तावक/ अस्पताल प्रशासन</p>	<p>थप रकम आवश्यक नपर्ने, संविधान, ऐन, नियम, मापदण्ड, निर्देशिकालाई अनुसरण गर्ने</p>	<p>स्थानीय तह/ प्रस्तावक/ स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय,</p>

	<p>गर्नुपर्ने अनिवार्य व्यवस्था रहेको छ।</p> <p>✓ अतिरिक्त लक्षित वर्गले निःशुल्क सेवा लिएका व्यक्तिहरूको विवरण टाँस गर्ने तथा महानगरमा प्रत्येक महिना विवरण उपलब्ध गराइनेछ।</p> <p>✓ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ दफा ११ (४) ख २ मा स्वास्थ्य संस्थाको नियमन गर्ने कानुनी अधिकार समेत स्थानीय तहलाई दिइनेछ।</p>	<p>शय्याको दश (१०) प्रतिशत शय्या छुट्याई निःशुल्क उपचार गरेर</p>						
रोजगारीको अवसर	<p>✓ अस्पताल सञ्चालन तथा बिरामीलाई चिकित्सा सेवाहरू उपलब्ध गराउन ६६१ जना प्राविधिक तथा अप्राविधिक कर्मचारीहरूले रोजगारीको अवसर पाउनेछन्।</p> <p>✓ रोजगारीको निम्ति स्थानीय जनतालाई प्राथमिकता दिइनेछ।</p> <p>✓ अस्पताल संचालनको लागि चाहिने थप जनशक्ति स्वास्थ्य</p>	<p>अस्पताल संचालनको लागि चाहिने थप जनशक्ति स्वास्थ्य संस्था संचालन मापदण्ड, २०७७ ले निर्दिष्ट गरेअनुसार</p>	अस्पतालमा	अस्पतालको नीति नियम कानुन बमोजिम अस्पतालमा आवश्यक स्वास्थ्य तथा प्रसासनिक कर्मचारी नियुक्ति गरेर	आयोजना संचालन चरणमा	प्रस्तावक	आयोजना लागत तथा संचालनमा समावेश	स्थानीय तह/ प्रस्तावक/ स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

	संस्था संचालन मापदण्ड, २०७७ ले निर्दिष्ट गरे बमोजिम राखिनेछ।								
अस्पताल क्षेत्रभित्र हरियाली कायम गर्ने	<ul style="list-style-type: none"> ✓ अस्पताल क्षेत्र भित्र बगैँचा निर्माण गरी हरियाली प्रवर्द्धन गरिनेछ। ✓ अस्पताल क्षेत्रको खुल्ला ठाउँको २० प्रतिशत क्षेत्रमा वार्षिक रुपमा योजनावद्ध रुपमा स्थानीय प्रजातिका रुख वृक्षारोपण गरिनेछ। 	अस्पताल क्षेत्रको खुल्ला ठाउँमा वार्षिक रुपमा योजनावद्ध रुपमा स्थानीय प्रजातिका रुख वृक्षारोपण गरेर ।	आयोजना परिसर	वृक्षारोपण गरेर ।	आयोजना संचालन चरणमा	प्रस्तावक	४,००,०००	स्थानीय तह/ प्रस्तावक/ डिभिजन वन कार्यालय	
चिकित्सा पर्यटनमा वृद्धि	<ul style="list-style-type: none"> ✓ नेपालमा चिकित्सा पर्यटनले हालका वर्षहरूमा महत्त्वपूर्ण लोकप्रियता प्राप्त गरेको छ किनकि मानिसहरूले सस्तो मूल्यमा उच्च गुणस्तरको स्वास्थ्य सेवा खोज्छन्। ✓ यस आयोजनाले चिकित्सा पर्यटनकाका लागि नजिकैका अन्य जिल्ला तथा भारतीय बजार भएका कारणले यस आयोजना संचालनको क्रममा चिकित्सा पर्यटनमा बढोत्तरी हुनेछ जसका 	आयोजनाले चिकित्सा पर्यटनकाका लागि नजिकैका अन्य जिल्ला तथा भारतीय बजारमा प्रचार प्रसार गरेर	राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय स्तरमा	प्रचार प्रसार गरेर	आयोजना संचालन चरणमा	प्रस्तावक	१०,००,०००	स्थानीय तह/ प्रस्तावक/ स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय	

	लागि अस्पताल प्रशासनले विभिन्न माध्यमद्वारा प्रचार प्रसार गरिनेछ।							
स्वास्थ्य शिविर तथा जनचेतना मूलक कार्यक्रम	<p>✓ यस अस्पतालले आफ्नो संचालन चरणमा वार्षिक कार्यक्रम अन्तर्गत समय समयमा देशका विभिन्न स्थानहरूमा स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन तथा जनचेतना मूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्नेछ।</p> <p>✓ जसले गर्दा सम्पूर्ण जनताहरू यस आयोजना मार्फत लावान्वित हुनेछन।</p>	स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन तथा जनचेतना मूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरेर	आयोजना प्रभावित स्थानीय तह (घोराही उपमहानगरपालिका तथा वडा ३)	शिविर सञ्चालन तथा जनचेतना मूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरेर	आयोजना संचालन चरणमा	प्रस्तावक	प्रस्तावकले आफ्नो वार्षिक कार्यक्रम अनुसार छुट्टै बजेट निर्माण गर्नुपर्ने	स्थानीय तह/ प्रस्तावक/ स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
सकारामक प्रभावको बढोत्तीरकरण क्रियाकलापको लागि छुट्टाइएको रकम (ने.र.) (आयोजनाको लागत रकम भन्दा बाहेकको रकम)						१९,००,०००		

तालिका ८-२: नकारात्मक प्रभावको न्यूनीकरण व्यवस्थापन योजना

विषयगत क्षेत्र	सकारात्मक प्रभावको बढोत्तरिकरण क्रियाकलाप	के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित जनशक्ति, बजेट, समय	अनुगमन तथा मूल्यांकन
निर्माण चरण								
भौतिक वातावरण								
भू उपयोगमा परिवर्तन	✓ आयोजना निर्माण हुने स्थान खुल्ला व्यक्तिगत जमिनमा रहनेछ जसले गर्दा यस आयोजनाले प्राकृतिक सम्पदाहरू बन जंगल, जललाई कुनै पनि असर गर्ने छैन ।	भू- बनोटमा धेरै असर नगर्ने र आयोजनाले अरु व्यक्तिगत जमिनलाई असर नगर्ने	आयोजना क्षेत्र		आयोजना निर्माण चरणमा	निर्माण व्यवसायी	थप रकम आवश्यक नपर्ने	स्थानीय तह/ प्रस्तावक/
निर्माण कार्यबाट उत्सर्जन हुने फोहरमैलाबाट प्रभाव	<p>✓ अस्पताल निर्माण अवधिमा विभिन्न प्रकारका फोहरमैलाहरू जस्तै इट्टाको टुक्रा, बालुवा, ढुङ्गा, बाँकी रहेका फलामका छड तथा रीत्ता सिमेन्टका बोराहरू ठोस फोहोरमैलाका रूपमा उत्सर्जन हुने देखिन्छ।</p> <p>✓ निर्माण उत्सर्जित पुनः प्रयोगिय फोहरहरूलाई पुनः प्रयोग गरिनेछ भने पुनः चक्रिय फोहरलाई बिक्री गरिनेछ।</p>	आयोजना हाता विभिन्न कुनै पनि निर्माण सामग्री बेबारिसे तवरले नफाल्ने, उत्सर्जित पुनः प्रयोगिय फोहरहरूलाई पुनः प्रयोग गरिनेछ भने पुनः चक्रिय फोहरलाई बिक्री गरिनेछ।	आयोजना निर्माण तथा वोरिपरीको क्षेत्र	निर्माण सामग्री फोहोर व्यवस्थापन सम्बन्धि आन्तरिक कार्यविधि बनाएर	आयोजना निर्माण चरण	निर्माण व्यवसायी तथा प्रस्तावक	३,००,०००	स्थानीय तह/ प्रस्तावक

	✓ अन्य फोहरलाई सुरक्षित भण्डारण गरी जग पुर्न तथा कोठाहरू सम्याउनमा प्रयोग गरिनेछ ।							
कामदारहरूद्वारा ठोस फोहर निष्काशनबाट पर्ने प्रभाव	<ul style="list-style-type: none"> ✓ उत्सर्जित फोहरलाई कुहिने र नकुहिने आधारमा छुट्याईनेछ । ✓ पुनः प्रयोग गर्न मिल्ने फोहरहरूलाई पुनः प्रयोग गरिनेछ भने पुनः चक्रिय फोहरलाई बिक्री गरिनेछ । 	3R सिद्धान्त अनुसार फोहरको व्यवस्थापन गरिनेछ ।	आयोजना निर्माण क्षेत्र तथा कामदार शिविर	फोहोर व्यवस्थापन सम्बन्धि आन्तरिक कार्यविधि बनाएर	आयोजना निर्माण चरण	निर्माण व्यवसायी तथा प्रस्तावक	१,५०,०००	स्थानीय तह/ प्रस्तावक
निर्माण सामग्री भण्डारणले हुने असर	<ul style="list-style-type: none"> ✓ पानीले नबिग्रने निर्माण सामग्री आयोजना क्षेत्र भित्र रहेको संरचना निर्माण हुने क्षेत्र नजिकै रहेको खुल्ला स्थानमा राखिनेछ भने पानीले बिग्रने निर्माण सामग्री निर्माण स्थल नजिकै टहरा बनाई राखिनेछ । ✓ खुल्ला स्थानमा राखिएको निर्माण सामग्रीलाई अस्थाई घेराबार गरिने छ । आयोजना निर्माणको कारणले आयोजना क्षेत्र बस्ति तथा सडक, स्थानीय मानिस तथा सवारीसाधन आवतजावतमा केहि 	निर्माण सामग्रीलाई अस्पतालको निर्माण स्थलको खुल्ला ठाउँमा स्थानीयलाई असर नगर्ने गरि भण्डारण गर्ने	आयोजना निर्माण क्षेत्र तथा निर्माण सामग्री भण्डारण क्षेत्र	आयोजना निर्माणको कारणले आयोजना क्षेत्र बस्ति, सडक स्थानीय मानिस तथा सवारीसाधन आवतजावतमा असर हुन नदिई	आयोजना निर्माण चरण	निर्माण व्यवसायी तथा प्रस्तावक	थप रकम आवश्यक नपर्ने	स्थानीय तह/ प्रस्तावक

	असर हुन दिइने छैन।							
वायु प्रदूषण	<ul style="list-style-type: none"> ✓ निर्माण तथा अन्य सामग्री ढुवानी साधनहरूमा सामग्री लोड गरिसकेपछि अनिवार्य रूपमा त्रिपालले ढाकेर आयोजना स्थल सम्म ढुवानी गरिनेछ। ✓ धुलो उत्सर्जन कम गर्नको लागि निर्माण क्षेत्रमा आवश्यकता अनुसार पानी छर्किने व्यवस्था गरिने छ। ✓ आयोजना क्षेत्रमा फोहोरमैला बालन निषेध गरिनेछ। 	ढुवानी साधनहरूमा त्रिपालले ढाक्ने, धुलो उत्सर्जन कम गर्नपानी छर्किने, फोहोरमैला बालन निषेध गर्ने	आयोजना निर्माण क्षेत्र	ढुवानी साधनहरूमा त्रिपालले ढाकेर ,धुलो उत्सर्जन कम गर्नपानी छर्केर, फोहोरमैला बालन निषेध गरेर	आयोजना निर्माण चरण	निर्माण व्यवसायी तथा प्रस्तावक	थप रकम आवश्यक नपर्ने	स्थानीय तह/ प्रस्तावक
ध्वनि प्रदूषण	<ul style="list-style-type: none"> ✓ सवारी साधनलाई प्रेसर हर्नको प्रयोगमा प्रतिवन्ध लगाइनेछ। ✓ राम्रो अवस्थाका सवारी साधनको प्रयोग गरीनेछ। ✓ चर्को आवाज निस्कने क्षेत्रहरूमा काम गर्ने कामदार र कर्मचारीलाई ear protection aids जस्तै earplugs, ear-muffs, noise helmets र headphones आदिको व्यवस्था गरीनेछ। 	आयोजनाको लागि प्रयोग हुने सवारी साधनलाई प्रेसर हर्नको लगाएर, राम्रो अवस्थाका सवारी साधन, निर्माण समाग्रीको प्रयोग गरेर।	आयोजना निर्माण क्षेत्र	आयोजनाको लागि प्रयोग हुने सवारी साधनलाई प्रेसर हर्नको लगाएर, राम्रो अवस्थाका सवारी साधन, निर्माण समाग्रीको प्रयोग तथा यस सम्बन्धि नियमित अनुगमन गर्ने	आयोजना निर्माण चरण	निर्माण व्यवसायी तथा प्रस्तावक	थप रकम आवश्यक नपर्ने	स्थानीय तह/ प्रस्तावक

सरसफाईको कमीबाट पर्ने प्रभाव	<ul style="list-style-type: none"> ✓ यस आयोजनाले सरसफाई सम्बन्धि जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। ✓ अस्पताल निर्माण क्षेत्र वरपर किटनासक तथा डेंगु नियन्त्रणका औषधि छर्किने कार्य गरिनेछ। ✓ साथै उपमहानगरसंग समन्वय गरि सरसफाई कार्यक्रम आयोजना गरिनेछ। 	सरसफाई कार्यक्रम	आयोजना निर्माण क्षेत्र तथा यसको परिसर	सरसफाई सम्बन्धि जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरेर । अस्पताल वरपर किटनासक औषधि छर्केर साथै उपमहानगरसंग समन्वय गरेर ।	आयोजना निर्माण चरण	निर्माण व्यवसायी तथा प्रस्तावक	२,००,०००	स्थानीय तह/ प्रस्तावक
उच्च ऊर्जा खपतबाट पर्ने प्रभाव	<ul style="list-style-type: none"> ✓ यस आयोजना निर्माणको क्रममा बिजुली तथा डिजेल / पेट्रोलको प्रयोग गरिने छ जसले गर्दा स्थानीयले प्रयोग गर्ने ऊर्जामा नकारात्मक असर पर्दैन। ✓ साथै उच्च विद्युतको माग रहेको समयमा उपकरणहरूको प्रयोग सिमित गरिनेछ र जेनेरेटरको प्रयोग गरिनेछ। ✓ सकेसम्म कम ऊर्जा खपत गर्ने उपकरणहरू प्रयोग गरिनेछ। 	कम विद्युत खपत गर्ने उपकरण प्रयोग गरेर साथै पिक आवरमा कम बिजुली प्रयोग गरेर	आयोजना निर्माण क्षेत्र	कम विद्युत खपत गर्ने उपकरण प्रयोग गरेर	आयोजना निर्माण चरण	निर्माण व्यवसायी तथा प्रस्तावक	थप रकम आवश्यक नपर्ने	स्थानीय तह/ प्रस्तावक/ नेपाल विद्युत प्राधिकरण
जल प्रदुषण तथा ढल	<ul style="list-style-type: none"> ✓ वर्षातको पानी, श्रम शिविर तथा 	ढल निकासीलाई चुस्त	आयोजना	ढल बन्द तथा	आयोजना निर्माण	निर्माण	थप रकम	स्थानीय

निकाशमा समस्या	शौचालयबाट निस्कने फोहोरपानीलाई तर्काउन नाला तथा पाइप मार्फत महानगरपालिकाले व्यवस्था गरेको ढलको छाडिनेछ। ✓ ढल बन्द तथा जाम भएमा आयोजनाले मर्मत गर्नेछ।	बनाउने	निर्माण क्षेत्र देखि उपमहानगरपालिकाको ढल क्षेत्र सम्म	जाम भएमा मर्मत सम्भार गरेर	निर्माण चरण	व्यवसायी तथा प्रस्तावक	आवश्यक नपर्ने	तह/ प्रस्तावक/
रङ्गरोगन तथा रसायनहरूको प्रयोग	✓ आयोजना निर्माणको क्रममा प्रयोग हुने रंग, रसायन, तेल, ग्लिज आदि चुहावट भएमा चुहावट भएका वस्तु वातावरणमा मिसिन नदिन भण्डारण गरिएको स्थानमा आकस्मिक संकलन गर्न मिल्ने खाडल आदि निर्माण गरिने छ जसलाई पछि सुरक्षित व्यवस्थापन गरिनेछ। ✓ यस्ता वस्तु चलाउदा आवश्यक सुरक्षा सावधानी अपनाइनेछ। ✓ सतही पानी तथा पानीका श्रोतहरू नजिक विषाक्त, असुरक्षित पदार्थहरूको भण्डारण गरीने छैन। ✓ प्रयोग भएका सबै रसायनिक	रंग, रसायन, तेल, ग्लिज आदि चुहावटबाट बचाउन आवश्यक सुरक्षा सावधानी अपनाइएर	आयोजना निर्माण क्षेत्र	सुरक्षा सावधानी अपनाइएर	आयोजना निर्माण चरण	निर्माण व्यवसायी तथा प्रस्तावक	थप रकम आवश्यक नपर्ने	स्थानीय तह/ प्रस्तावक/

	सामाग्रीलाइ एकै ठाउँमा जम्मा गरीनेछ र वातावरणमा हास नहुने गरी उचित तरिकाबाट स्थानीय तहसंग छलफल, परामर्श तथा सहयोग लिइनेछ र सहकार्य गरी उचित ठाउँमा व्यवस्थापन गरीनेछ।								
जैविक वातावरण									
शहरी जैविक विविधतासँग सम्बन्धित प्रभाव	<ul style="list-style-type: none"> ✓ अस्पताल क्षेत्र भित्र बगैँचा निर्माण गरी हरियाली प्रवर्द्धन गरिनेछ। ✓ अस्पताल क्षेत्रको खुल्ला ठाउँको २० प्रतिशत क्षेत्रमा वार्षिक रूपमा योजनावद्ध रूपमा स्थानीय प्रजातिका रुख जस्तै धुपी, असारे, शिरिष, काँडे धुपी, जापनिज धुपी, काईयो फूल, कपुर, वृक्षारोपण गरिनेछ। ✓ आयोजना क्षेत्रमा वृक्षारोपण गरिएका बोटविरुवालाई संरक्षण गरिनेछ। ✓ साथै अस्पताल भित्र सिजन अनुसारका Indoor plant 	अस्पताल क्षेत्र भित्र बगैँचा निर्माण गरी हरियाली प्रवर्द्धन गरेर	अस्पताल परिसरको खालि जमिन	अस्पताल क्षेत्रको खुल्ला ठाउँको २० प्रतिशत क्षेत्रमा वार्षिक रूपमा योजनावद्ध रूपमा स्थानीय प्रजातिका रुख रोपेर	आयोजना संचालन चरण	प्रस्तावक	२,५०,०००	स्थानीय तह/ प्रस्तावक/ डिभिजन वन कार्यालय	

	<p>लगाइनेछ।</p> <p>✓ आयोजना निर्माण स्थान पछाडी रहेको मनैया डाँडा सा.व.लाई निर्माण सुरु हुन भन्दा पहिलेनै आफ्नो जग्गामा तारबार, घेराबन्दि गरेर आफ्नो जमिन छुट्टाइनेछ जसले गर्दा सा.व.मा कुनै पनि असर गरिने छैन।</p>							
वनस्पतिको क्षति	<p>✓ आयोजना निर्माण तथा संचालन गर्दा कुनै पनि वनस्पतिको क्षति हुदैन।</p>	<p>अस्पताल क्षेत्र भित्र बगैँचा निर्माण गरी हरियाली प्रवर्द्धन गरेर</p>	<p>अस्पताल परिसरको खालि जमिन</p>	<p>अस्पताल क्षेत्रको खुल्ला ठाउँको २० प्रतिशत क्षेत्रमा वार्षिक रुपमा योजनावद्ध रुपमा स्थानीय प्रजातिका रुख रोपेर</p>	<p>आयोजना निर्माण तथा संचालन चरण</p>	<p>प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी</p>	<p>थप रकम आवश्यक नपर्ने</p>	<p>स्थानीय तह/ प्रस्तावक/ डिभिजन वन कार्यालय</p>
जीवजन्तुलाइ असर	<p>✓ आयोजनाले कुनै पनि जीवजन्तु स्तनधारीलाई प्रत्यक्ष असर गर्दैन तर आयोजना स्थल वरिपरीका चराचुरुंगी, उभयचर तथा सरीसृप भने प्रभाव पार्न सक्दछ। यसको लागि निर्माण सामाग्रीहरू छोपेर राखिने छ तथा शिविरबाट निर्माण व्यवसायीले उचित तवरले मर्मत</p>	<p>निर्माण सामाग्रीहरू छोपेर राखिने छ तथा शिविरबाट निस्केका फोहोर पदार्थहरूलाई खुल्ला ठाउमा नराखे। निर्माण व्यवसायीले उचित तवरले मर्मत</p>	<p>निर्माण क्षेत्र परिसर</p>	<p>निर्माण सामाग्री छोपेर</p>	<p>आयोजना निर्माण चरण</p>	<p>प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी</p>	<p>थप रकम आवश्यक नपर्ने</p>	<p>स्थानीय तह/ प्रस्तावक/ डिभिजन वन कार्यालय</p>

	<p>निस्केका फोहोर पदार्थहरुलाई खुल्ला ठाउमा राखिनेछैन ।</p> <p>✓ आयोजना निर्माण कार्य वन्यजन्तु मैत्री बनाउनको लागि निर्माण कार्यमा जानुभन्दा अगावै आयोजनामा सलग्न हुने कामदारलाई वन्यजन्तु सम्बन्धि सचेतना कार्यक्रम (वन्यजन्तुको महत्व, भवितव्य परेको खण्डमा के गर्ने र के नगर्ने) राखिनेछ ।</p> <p>✓ निर्माण व्यवसायीले उचित तवरले मर्मत सम्भार गरीएका र ध्वनि कम गर्ने उपयुक्त साधन (silencer) जडान भएको राम्रो अवस्थाको सवारी मात्र प्रयोगमा ल्याइनेछ ।</p>	सम्भार गरीएका र ध्वनि कम गर्ने उपयुक्त साधन (silencer) जडान गर्ने							
सामाजिक वातावरण									
पेशागत स्वास्थ्य तथा सुरक्षा जोखिम	<p>✓ कामदार र कर्मचारीलाई ear protection aids जस्तै earplugs, ear-muffs, noise helmets र headphones, भिजिबिलिटी भेस्ट, बुट, सेनीटाईजर आदिको व्यवस्था</p>	कामदार र कर्मचारीलाई आवश्यक सेफ्टी सामग्री प्रदान गर्ने र लगाए नलगाएको चेक जांच गर्ने ।	निर्माण स्थल	कामदालाई ear protection aids जस्तै earplugs, ear-muffs, noise helmets र headphones,	निर्माण चरण	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	आयोजना लागतमा समावेश	स्थानीय तह/ प्रस्तावक	

	<p>गरीनेछ।</p> <p>✓ चोटपटक तथा दुर्घटना हुन सक्ने सम्भावित खतरालाई ध्यानमा राखी प्रथामिक उपचार सहित first aid box प्रदान गरीनेछ।</p> <p>✓ कामदारलाई चोटपटक लागेमा अस्पताल पुर्याउने व्यवस्था गरिने छ। निर्माण कार्य गर्दा विद्युत चुहावट तथा Short circuit हुन सक्ने हुनाले त्यसमा सावधानी अपनाइने छ।</p> <p>✓ सुरक्षाको साधनहरू काम गर्दा अनिवार्य रूपमा लगाउन लगाइनेछ। बिरामी कामदारलाई काममा लगाइने छैन।</p> <p>✓ निर्माण स्थलमा कोभिड-१९, तथा अन्य सरुवा रोग सम्बन्धी स्वास्थ्य सुरक्षा मापदण्ड पालना गरिनेछ। श्रम शिविरको फोहोर स्थानीय तहसंगको समवन्यमा उचित र स्थानीय निकायले तोकेको ठाउँमा व्यवस्थापन गरिनेछ।</p>			<p>भिजिविलिटी भेस्ट,बुट,सेनीटाईजर आदिको व्यवस्था गर्ने। चोटपटक तथा दुर्घटना हुन सक्ने सम्भावित खतरालाई ध्यानमा राखी प्रथामिक उपचार सहित first aid box प्रदान गरीनेछ। कामदारलाई चोटपटक लागेमा अस्पताल पुर्याउने व्यवस्था गरिने छ। तथा आवश्यक विमाको व्यवस्था गर्ने</p>				
--	---	--	--	---	--	--	--	--

	✓ तथा आवश्यक बिमाको व्यवस्था गरिनेछ।							
लैंगिक विभेद, तलब सुबिधाको समस्या तथा बाल श्रम	<p>✓ आयोजनाको कुनै पनि कार्यमा कुनै पनि किसिमको बाल श्रम प्रयोग प्रतिबन्धित गरिनेछ र आयोजनाको प्रस्तावक तथा निर्माण व्यवसायी प्रत्यक्ष निगरानीको व्यवस्था गरिनेछ।</p> <p>✓ निर्माण कार्यमा महिला पुरुष विच हुने सम्भावित भेदभावलाई कम गर्न दुवै श्रमिकहरूलाई काममा समान अवसर प्रदान गरीनेछ, आयोजनाको निर्माण व्यवसायी कुनै लैंगिक मतभेद हुन नदिन श्रम कानूनको समान पालना गरीनेछ।</p> <p>✓ बालश्रमलाई शुन्यसहनशीलताको सिद्धान्तको पूर्ण पालना गरिने छ र नेपालको कानूनले बालबालिका भनेर छुटाएको उमेर समूहलाई कुनै पनि किसिमको काम, ज्यालामजदुरीमा लगाइनेछ छैन। आयोजनालाई बालश्रम</p>	समान कामका लागि पुरुष तथा महिलाहरूलाई ज्यालामा भेदभाव नगर्ने। बाल बालिकालाई आयोजनाको क्रियाकलापहरूमा संलग्न गराउन निषेध गरिने।	निर्माण स्थल	कार्यस्थलमा महिला माथि हुन सम्भावित हिंसालाई दुरुत्शाहन गरिने तथा यस्तो गर्ने माथि कानुनी कारवाही गर्ने।	निर्माण चरण	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	थप रकम आवश्यक नपर्ने	स्थानीय तह/ प्रस्तावक

	निषेधित क्षेत्र घोषणा गरिनेछ।								
सामाजिक सेवा सुविधामा प्रभाव	<ul style="list-style-type: none"> ✓ निर्माण व्यवसायीले आफ्ना कामदारलाई चाहिने आवश्यक सामग्री क्याम्पमा नै व्यवस्था गरिनेछ। ✓ निर्माणका क्रममा आयोजना क्षेत्रभन्दा बाहिरबाट आउने कामदार र स्थानीय समुदाय बीचमा विवाद उत्पन्न हुन सक्ने भएकोले आयोजना क्षेत्रमा नै उनीहरूको बासको व्यवस्था गरिने छ। 	निर्माण व्यवसायीले आफ्ना कामदारलाई चाहिने आवश्यक सामग्री क्याम्पमा नै व्यवस्था गरिने ।	निर्माण स्थल	कोड अफ कन्डकट लागु गरेर	निर्माण चरण	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	थप रकम आवश्यक नपर्ने	स्थानीय तह/ प्रस्तावक	
विपद व्यवस्थापन	<ul style="list-style-type: none"> ✓ आयोजना निर्माणको क्रममा कुनै पनि विपदको अवस्था जस्तै बाढी, आगलागी, भूकम्प, चोटपटक आदि सृजना भएमा आयोजना स्थल अगाडी रहेको खुल्ला मैदानमा भेला गराईनेछ। ✓ चोटपटक तथा दुर्घटना हुन सक्ने सम्भावित खतरालाई ध्यानमा राखी प्रथामिक उपचार सहित first aid box प्रदान गरीनेछ। ✓ कामदारलाई चोटपटक लागेमा 	विपदको अवस्था जस्तै बाढी, आगलागी, भूकम्प, चोटपटक आदि सृजना भएमा खुल्ला मैदानमा भेला गराईनेछ।	निर्माण स्थल	विपद व्यवस्थापन कार्यविधि बनाएर	निर्माण चरण	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	थप रकम आवश्यक नपर्ने	स्थानीय तह/ प्रस्तावक	

	अस्पताल पुर्याउने व्यवस्था गरिनेछ। ✓ निर्माण कार्य गर्दा विद्युत चुहावट तथा Short circuit हुन सक्ने हुनाले त्यसमा सावधानी अपनाइने छ।							
स्थानीय साँस्कृतिक मूल्य मान्यता तथा सम्पदामा असर	✓ आयोजना निर्माण गर्ने क्रममा दक्ष तथा अदक्ष जनशक्तिको आवश्यकता पर्दछ जसका लागि स्थानीय कामदारले मात्र नभएर बाह्य कामदारको आवश्यकता पर्दछ बाहिरबाट आएका कामदार लई स्थानीय सामाजिक, साँस्कृतिक र धार्मिक मूल्य मान्यतामा बारे सुचित गरिनेछ। ✓ साथै, आयोजना क्षेत्रको अधिकार क्षेत्रमा धार्मिक र साँस्कृतिक क्षेत्रलाई कुनै असर गर्दैन।	आयोजना क्षेत्रको अधिकार क्षेत्रमा धार्मिक र साँस्कृतिक क्षेत्रलाई कुनै असर नगर्ने	निर्माण स्थल	स्थानीय सामाजिक, साँस्कृतिक र धार्मिक मूल्य मान्यतामा बारे सुचित गरिने	निर्माण चरण	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	थप रकम आवश्यक नपर्ने	स्थानीय तह/ प्रस्तावक
कामदार र स्थानीयबासिहरूसंग मनमुटाव कारण आयोजनामा पर्न सक्ने प्रभाव	✓ कार्यक्षेत्रमा जथाभावी मादकपदार्थ सेवन र बिक्री गर्ने कुरालाई स्थानीय सरकार संगको समन्वयमा निरुत्साहित गरीनेछ, निर्माण व्यवसायीले	सामाजिक द्वन्दलाई कम गर्न स्थानीय कामदारहरूले कोड अफ कन्डक्ट पूर्ण रूपमा पालना गराईने,	कामदार शिविर रहने स्थान	सामाजिक द्वन्दलाई कम गर्न स्थानीय कामदारहरूले कोड अफ	निर्माण चरण	प्रस्तावक/ निर्माण व्यवसायी	थप रकम आवश्यक नपर्ने	स्थानीय तह/ प्रस्तावक

	कामदारहरुको नियमित अनुगमन गर्ने र कामको दौरान हुने समस्या समाधानका लागि गुनासो सुनुवाई व्यवस्थापन विकास प्रणाली विकास गरी गुनासो सम्बोधन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।	कार्यक्षेत्रमा जथाभावी मादकपदार्थ सेवन र बिक्रि गर्ने कुरालाई स्थानीय सरकार संगको समन्वयमा निरुत्साहित गराएर		कन्डक्ट पूर्ण रूपमा पालना गराएर, स्थानीयसंग सम्बादको लागि नियमित रूपमा गुनासो सुनुवाई बैठक, सचेतना कार्यक्रम तथा तालिमको आयोजना गराएर ।				
अस्थायी शिविरहरुबाट निस्कने फोहोर	✓ कामदारहरुबाट कामदार शिविर क्षेत्रमा सरसफाई कायम राख्न जिम्बेवार बनाइनेछ, शिविरको जैविक र ठोस फोहोरको छुट्टाछुट्टै व्यवस्थापन गर्न कलर बिनहरुको प्रयोग गरीनेछ, कामदार शिविरको शौचालयबाट निस्कने फोहोरलाई सोक पिट बनाई विसर्जन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ, कामदार शिविरमा सरसफाई कायम गर्नका लागि शिविरमा पर्याप्त पानीको प्रबन्ध मिलाइनेछ	श्रम शिविरको फोहोर फोहोर प्रांगारिक र खतराजन्य नहुने भएकाले स्थानीय तहसंगको समवन्धमा उचित र स्थानीय निकायले तोकेको ठाउँमा व्यवस्थापन गरिनेछ ।	निर्माण क्षेत्र	स्थानीय तहसंग सम्वन्धन गरी	निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/ स्थानीय तह	२,००,०००	प्रस्तावक/ स्थानीय तह

गुनासो व्यवस्थापन	<ul style="list-style-type: none"> ✓ निर्माण स्थलमा गुनासो व्यवस्थापन प्रणालीको व्यवस्था गरिनेछ । ✓ गुनासोहरुलाई फोन, गुनासो पेटिका र साइट सुपरभाइजर माध्यमबाट संकलन व्यवस्था मिलाइनेछ । ✓ आएका गुनासोहरुको अभिलेख राख्ने र गुनासो १५ दिन भित्र सम्बोधन हुने व्यवस्था मिलाउने र सोको अनुगमन गरिनेछ । 	गुनासोहरुलाई फोन, गुनासो पेटिका र साइट सुपरभाइजर माध्यमबाट संकलन व्यवस्था मिलाइने	निर्माण स्थल तथा निर्माण आयोजनाको कार्यालय	निर्माण स्थलमा गुनासो व्यवस्थापन प्रणालीको व्यवस्था गरिने ।	निर्माण चरणमा	प्रस्तावक/स्थानीय तह	५,००,०००	प्रस्तावक/स्थानीय तह	
संचालन चरण									
भौतिक वातावरण									
ठोस फोहरमैला उत्सर्जनबाट पर्ने प्रभाव	<ul style="list-style-type: none"> ✓ फोहोरहरुलाई कलर कोडिड सिस्टममा संकलन गरिनेछ । ✓ ३R सिद्धान्तद्वारा तथा अस्पतालमा उत्सर्जन हुने जोखिमयुक्त र जोखिम रहित फोहरमैलाको श्रोतमै वर्गीकरण गरिनेछ । ✓ अटोक्लेभिग, माइक्रोवेभ, इन्क्याप्सुलेसनद्वारा संक्रमण रहित बनाइनेछ भने धारीलो 	फोहोरहरुलाई कलर कोडिड सिस्टममा संकलन गर्ने । ३R सिद्धान्तद्वारा तथा अस्पतालमा उत्सर्जन हुने जोखिमयुक्त र जोखिम रहित फोहरमैलाको श्रोतमै वर्गीकरण गर्ने । अटोक्लेभिग,	अस्पतालका सम्पूर्ण वार्ड, ल्याब, चमेनागृह	फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन २०६८, फोहरमैला व्यवस्थापन नियमावली २०७०, स्वास्थ्य सेवा फोहर व्यवस्थापन	आयोजना संचालन चरण	प्रस्तावक/अस्पतालको फोहोरमैला व्यवस्थापन युनिट	आयोजना लागतमा समावेश		स्थानीय तह/प्रस्तावक/वातावरण विभाग

	<p>वस्तुलाई निडल डिस्ट्रोयरद्वारा व्यवस्थापन गरिनेछ।</p> <p>✓ यसरी संक्रमणरहित फोहोर मध्ये पुनः चक्रीय तथा पुनः उत्पादन गर्न मिल्ने फोहोरलाई बिक्रि गरिनेछ, जोखिम युक्त फोहोरलाई खाडलमा (पिट) पुरिनेछ भने अन्य फोहोरलाई उपमहानगरपालिकासँग समन्वय गरी व्यवस्थापन गरिनेछ।</p>	<p>माइक्रोवेभ, इन्क्याप्सुलेसनद्वारा संक्रमण रहित बनाइनेछ भने धारीलो वस्तुलाई निडल डिस्ट्रोयरद्वारा व्यवस्थापन गर्ने ।</p>		<p>निर्देशिका, २०७१ तथा स्वास्थ्यजन्य फोहोरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड कार्यविधि, २०७६ बमोजिम गरेर ।</p>				
<p>फोहोर पानी उत्सर्जनबाट पर्ने प्रभाव</p>	<p>✓ अस्पताल परिसरमा ढल निकास तथा फोहोर पानीको व्यवस्थापनको लागि फोहोर पानीलाई पहिले प्रशोधन गरेर सेप्टिक ट्यांकीमा पठाइनेछ र केहि समय थिप्रिन दिएर तरल पदार्थ मात्र उप महानगरपालिकाको ढल निकासमा पठाइनेछ।</p> <p>✓ साथै फोहोर पानी प्रशोधन गर्ने प्लान्ट पनि बनाइने छ।</p> <p>✓ ल्याव तथा अपरेशन रुमबाट निस्कने रसायनयुक्त र जोखिमयुक्त पानीलाई बिलचिग</p>	<p>फोहोर पानी प्रशोधन गर्ने प्लान्ट पनि बनाइने। ल्याव तथा अपरेशन रुमबाट निस्कने रसायनयुक्त र जोखिमयुक्त पानीलाई बिलचिग पाउडर, सोडियम क्लोराइड इत्यादि राखेर उक्त पानीलाई ढल निकासमा पठाइने</p>	<p>अस्पतालका सम्पूर्ण वार्ड, ल्याव, चमेनागृह</p>	<p>फोहोर पानी प्रशोधन गर्ने प्लान्ट पनि बनाइने</p>	<p>आयोजना संचालन चरण</p>	<p>प्रस्तावक/ अस्पतालको फोहोरमैला व्यवस्थापन युनिट</p>	<p>आयोजना लागतमा समावेश</p>	<p>स्थानीय तह/ प्रस्तावक/ वातावरण विभाग</p>

	पाउडर, सोडियम क्लोराइड इत्यादि राखेर उक्त पानीलाई ढल निकाशमा पठाइने छ।							
वायु प्रदूषणबाट पर्ने प्रभाव	<ul style="list-style-type: none"> ✓ यस अस्पतालले प्रयोग गर्ने गाडी तथा एम्बुलेन्स नियमित मर्मत गरी सञ्चालन गरिनेछन् ✓ प्रतेक सवारी साधनलाई प्रदूषण रहित बनाउन नेपाल सवारी प्रदूषण मापदण्ड बमोजिम रहने छन्। ✓ डिजल जेनेरेटरबाट निष्काशन भई हावामा जाने धुँवा सम्बन्धी मापदण्ड, २०६९ ले तोकेको बमोजिम हुनेछ । 	सवारी साधन, प्रयोग गरिने यन्त्रलाई प्रदूषण रहित बनाउन	अस्पताल परिसर	डिजल जेनेरेटरबाट निष्काशन भई हावामा जाने धुँवा सम्बन्धी मापदण्ड, २०६९ अनुसार बनाएर	आयोजना संचालन चरण	प्रस्तावक	आयोजना लागतमा समावेश	स्थानीय तह/ प्रस्तावक/ वातावरण विभाग
अस्पताल सञ्चालनको लागि आवश्यक ऊर्जा आपूर्ती	<ul style="list-style-type: none"> ✓ नेपाल विद्युत प्राधिकरणसंग आवश्यक समन्वय गरि अस्पतालले विद्युत आपूर्तिको लागि सिधै राष्ट्रिय प्रसारण लाइनबाट विद्युत आपूर्ति गर्नेछ ✓ साथै आयोजनाले कम खपत गर्ने उपकरण जस्तै फिलामेन्ट बत्तिको सट्टा LED बत्तिको प्रयोग गरिनेछ। 	कम विद्युत खपत गर्ने उपकरण प्रयोग गरेर साथै पिक आवरमा अस्पतालले ५०० के.भी.ए. को साइलेन्ट डिजेल जेनेरेटर प्रयोग गरेर	अस्पताल क्षेत्र	कम विद्युत खपत गर्ने उपकरण प्रयोग गरेर	आयोजना संचालन चरण	प्रस्तावक	थप रकम आवश्यक नपर्ने	स्थानीय तह/ प्रस्तावक/ नेपाल विद्युत प्राधिकरण

	✓ अस्पतालले ५०० के.भी.ए. को साइलेन्ट डिजेल जेनेरेटर राखिनेछ ।							
भूमिगत पानीको निष्काशनबाट पानीको सतहमा आउने हासबाट पर्ने प्रभाव	<p>✓ यस आयोजनाका लागि आवश्यक हुने पानीको आपूर्ति स्थानीय तहबाट वितरित धारा तथा अस्पताल क्षेत्रमा खनिएको बोरिङ्गबाट दैनिक आवश्यक हुने पानी प्रयोग गर्नेछ ।</p> <p>✓ जमिन मुनीको पानी रिचार्ज गर्न रिचार्ज पिटहरू जडान गरी पुनः सिंचन गरिनेछ ।</p> <p>✓ अस्पताल परिसर भित्र खुल्ला ठाँउ छोडिनेछ ।</p> <p>✓ आकाशे पानी संकलन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।</p>	जमिन मुनीको पानी रिचार्ज गर्न रिचार्ज पिटहरू जडान गरी पुनः सिंचन गर्ने, आकाशे पानी संकलन गर्ने व्यवस्था गर्ने	अस्पताल क्षेत्र	कम पानी खर्च गरेर	आयोजना संचालन चरण	प्रस्तावक/स्थानीय तह	थप रकम आवश्यक नपर्ने	स्थानीय तह/प्रस्तावक
विपद जोखिमबाट पर्ने प्रभाव (भूकम्प, आगलागी, आदि)	<p>✓ भैपरी आउने विपद जोखिमबाट बचनको लागि अस्पताललाई भूकम्प प्रतिरोधात्मक बनाइने छ र भवन निर्माणको विभिन्न मापदण्डहरू पालना गरिनेछ । आगलागी जस्तो विपदबाट बचन अस्पताल भवनको प्रत्येक</p>	भैपरी आउने विपद जोखिमबाट बचनको लागि अस्पताललाई भूकम्प प्रतिरोधात्मक बनाएर	अस्पताल क्षेत्र	विभिन्न ठाउँमा सेक्युरिटी अलार्महरू, PAS (Public Announcement System) राखेर	आयोजना संचालन चरण	प्रस्तावक	थप रकम आवश्यक नपर्ने	स्थानीय तह/प्रस्तावक

	<p>तल्लामा अग्नि सयन्त्र राखिनेछ।</p> <p>✓ यसका अतिरिक्त विभिन्न ठाउँमा सेक्यूरिटी अलार्महरू, PAS (Public Announcement System) राखिनेछ र कर्मचारीहरूलाई पेशागत सुरक्षा सम्बन्धी तालिमहरू पनि दिइनेछ।</p>							
<p>विकिरणीय उपकरणबाट विकिरणको जोखिम</p>	<p>✓ एक्सरे expose गर्ने व्यक्तिको लागि एक्सरे कोठाभित्र ०.५ मि.मि. को lead apron or equivalent radiation protective material प्रयोग गरिनेछ।</p> <p>✓ Radiologyमा काम गर्ने कर्मचारीहरूको लागि Radiation Dose Monitor (Thermo Monitor (Thermo Luminescent Dosimeters-TLDbadges) उपलब्ध गराउने र समय समयमा Radiation survey Monitoring गरिनेछ।</p> <p>✓ आँखा, Gonadal, Thyroid gland आदिको सुरक्षिको लागि Lead</p>	<p>lead aprone or equivalent radiation protective material प्रयोग गरेर</p>	<p>अस्पतालको विकिरण युक्त मेसिन राखिने स्थानहरूमा</p>	<p>Radiology मा काम गर्ने कर्मचारीहरूको लागि Radiation Dose Monitor (Thermo Monitor (Thermo Luminescent Dosimeters-TLDbadges) उपलब्ध गराउने</p>	<p>आयोजना संचालन चरण</p>	<p>प्रस्तावक</p>	<p>थप रकम आवश्यक नपर्ने</p>	<p>स्थानीय तह/ प्रस्तावक/ स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय</p>

	<p>glass/Gloves & Lead Apron को व्यवस्था गरिनेछ।</p> <p>✓ विरामी बच्चा, गर्भवती महिला या अन्य कोहि व्यक्तिलाई अनावश्यक रूपमा विकिरणीय उपकरण रहेको कक्षमा लगिने छैन।</p>							
रासायनिक तथा धातुजन्य फोहर	<p>✓ रासायनिक तथा धातु जन्य उपकरणको जस्तै x-ray, MRI, ECG मेसिन र फोटोकेमिकल प्रयोग र व्यवस्थापन गर्न कर्मचारीलाई तालिम दिइनेछ।</p> <p>✓ रसायनको चुहावट हुन नदिन समय समयमा सुपरीवेक्षण गरि प्रतिवेदन तयार गरिनेछ।</p> <p>✓ अस्पतालमा पारोको प्रयोग हुने मेसिनहरू प्रयोगमा ल्याइने छैन भने पारो थर्मोमिटरको सट्टा डिजिटल थर्मोमिटरको प्रयोग गरिनेछ। म्याद नाघेका औषधि, उपकरणलाई उत्पादनहरूलाई उत्पादक कम्पनीलाई फिर्ता गरिनेछ।</p> <p>✓ म्याद नाघेका औषधि, उपकरणलाई उत्पादनहरूलाई उत्पादक कम्पनीलाई फिर्ता</p>	अस्पतालमा पारोको प्रयोग हुने मेसिनहरू प्रयोगमा ल्याइने छैन भने पारो थर्मोमिटरको सट्टा डिजिटल थर्मोमिटरको प्रयोग गरिनेछ। म्याद नाघेका औषधि, उपकरणलाई उत्पादनहरूलाई उत्पादक कम्पनीलाई फिर्ता गरिनेछ।	अस्पतालको विकिरण युक्त मेसिन राखिने स्थानहरूमा	रासायनिक तथा धातु जन्य उपकरणको जस्तै x-ray, MRI, ECG मेसिन र फोटोकेमिकल प्रयोग र व्यवस्थापन गर्न कर्मचारीलाई तालिम दिएर।	आयोजना संचालन चरण	प्रस्तावक	थप रकम आवश्यक नपर्ने	स्थानीय तह/ प्रस्तावक/ स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

	गरिनेछ ।								
भूमिगत पानी दूषित भई त्यसबाट पर्ने प्रभाव	<p>✓ अस्पताल परिसरमा ढल निकास तथा फोहोर पानीको व्यवस्थापनको लागि फोहोर पानीलाई पहिले सेप्टिक ट्यांकीमा पठाइनेछ र केहि समय थिग्रिन दिएर प्रशोधन गरेर तरल पदार्थ मात्र उपमहानगरपालिकाको ढल निकासमा पठाइनेछ। साथै फोहोर पानी प्रशोधन गर्ने प्लान्ट पनि बनाइनेछ।</p> <p>✓ ल्याव तथा अपरेशन रुमबाट निस्कने रसायनयुक्त र जोखिमयुक्त पानीलाई बिलचिंग पाउडर, सोडियम क्लोराइड इत्यादि राखेर उक्त पानीलाई ढल निकासमा पठाइने छ। उक्त ढललाई भूमिगत पानीसंग मिसिन नदिएर ।</p> <p>✓ ढल निकासमा चुहावट भए नभएको समय समयमा निरीक्षण गरिनेछ ।</p>	ल्याव तथा अपरेशन रुमबाट निस्कने रसायनयुक्त र जोखिमयुक्त पानीलाई बिलचिंग पाउडर, सोडियम क्लोराइड इत्यादि राखेर उक्त पानीलाई ढल निकासमा पठाइने छ। उक्त ढललाई भूमिगत पानीसंग मिसिन नदिएर ।	अस्पताल परिसर	ढल निकासमा चुहावट भए नभएको समय समयमा निरीक्षण गरिनेछ ।	आयोजना संचालन चरण	प्रस्तावक	थप रकम आवश्यक नपर्ने	स्थानीय तह/ प्रस्तावक	
रसायनको व्यवस्था गर्दा	<p>✓ अस्पतालमा चाहिने, प्रयोग हुने</p>	अस्पतालमा पारोको	अस्पतालको	रासायनिक तथा	आयोजना	प्रस्तावक	थप रकम	स्थानीय	

<p>तथा फोहर बाल्ने कार्यबाट हुने वायु प्रदुषण</p>	<p>सामाग्रीलाई भण्डारण गर्नको लागि छुट्टै कोठाको व्यवस्था गरिनेछ र सुरक्षा गार्ड तथा अस्पताल प्रशासनको प्रत्यक्ष निगरानीमा राखिनेछ।</p> <p>✓ अनाधिकृत व्यक्तिलाई उक्त कोठामा प्रवेश दिइने छैन भने प्रयोग गरेर निस्केका रासायनिक फोहरलाई रासायनिक तथा भौतिक उपचार (Neutralization, Detoxification, Chemical reduction or oxidation, Hydrolysis and other) गरिनेछ।</p>	<p>प्रयोग हुने मेशिनहरू प्रयोगमा ल्याइने छैन भने पारो थर्मोमिटरको सट्टा डिजिटल थर्मोमिटरको प्रयोग गरिनेछ। म्याद नाघेका औषधि, उपकरणलाई उत्पादनहरूलाई उत्पादक कम्पनीलाई फिर्ता गरिनेछ।</p>	<p>विकिरण युक्त मेशिन राखिने स्थानहरूमा</p>	<p>धातु जन्य उपकरणको जस्तै x-ray, MRI, ECG मेशिन र फोटोकेमिकल प्रयोग र व्यवस्थापन गर्न कर्मचारीलाई तालिम दिएर।</p>	<p>संचालन चरण</p>		<p>आवश्यक नपर्ने</p>	<p>तह/ प्रस्तावक</p>
<p>ट्राफिक व्यवस्थापन</p>	<p>✓ आयोजना स्थल वरीपरि ट्राफिक सिग्नलको व्यवस्था गरिने छ।</p> <p>✓ अस्पताल परिसरमा पार्किङको व्यवस्था गरिनेछ।</p> <p>✓ आयोजना वरपरको बाटोलाई व्यवस्थित गरिनेछ।</p> <p>✓ आकस्मिक अवस्थामा आवश्यकता अनुसार स्थानीय सुरक्षा निकायसँग सहयोगका</p>	<p>आयोजना स्थल वरीपरि ट्राफिक सिग्नलको व्यवस्था गरेर।</p>	<p>अस्पताल परिसर</p>	<p>स्थानीय सरकार र सरोकारवालासंग समन्वय गरी आवश्यकता अनुसार पार्किङको व्यवस्थित गरेर</p>	<p>आयोजना संचालन चरण</p>	<p>प्रस्तावक</p>	<p>थप रकम आवश्यक नपर्ने</p>	<p>स्थानीय तह/ प्रस्तावक</p>

	लागि समन्वय गरिनेछ र अस्पताल परिसरमा रहेका सबै ढोकाको प्रयोग गरिनेछ।								
जैविक वातावरण									
जीवजन्तुमा प्रभाव	✓ अस्पताल जन्य फोहोरहरुलाई खुल्ला ठाउँमा जथाभावी राखिने छैन ।	फोहोरहरुलाई खुल्ला ठाउँमा जथाभावी नराख्ने।	अस्पताल परिसर		संचालन चरण	प्रस्तावक	थप रकम आवश्यक नपर्ने	प्रस्तावक/ डिभिजन वन कार्यालय	
आर्थिक-सामाजिक- सांस्कृतिक वातावरण									
पेशागत स्वास्थ्य र कर्मचारी सुरक्षा	✓ फोहोर व्यवस्थापन र व्यावसायिक स्वास्थ्य तथा सुरक्षा (OHS) समितिको गठन गरिनेछ। Radiologyमा काम गर्ने कर्मचारीहरुको लागि Radiation Dose Monitor गर्ने Monitor उपलब्ध गराइनेछ, आँखा, Gonadal, Thyroid gland आदिको सुरक्षिको लागि Lead glass / Gloves & Lead Apron को व्यवस्था गरिनेछ। ✓ सेवा प्रदायक चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीहरुको सुरक्षाका	फोहोर व्यवस्थापन र व्यावसायिक स्वास्थ्य तथा सुरक्षा (OHS) समितिको गठन गरिनेछ।	अस्पताल क्षेत्र	लेड ज्याकेट (रेडियोलोजी विभागमा संलग्न कर्मचारीहरुका लागि), पन्जा, बुट, टोपी, एप्रन र मास्क (फोहोर व्यवस्थापन र प्रयोगशालामा संलग्न कर्मचारीहरुका लागि) जस्ता	संचालन चरण	प्रस्तावक	थप रकम आवश्यक नपर्ने	स्थानीय तह/ प्रस्तावक	

	<p>लागि विभिन्न सरुवा रोग विरुद्धको खोप तथा व्यक्तिगत सुरक्षाको व्यवस्था गरिनेछ।</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ स्वास्थ्य र सुरक्षा मुद्दाहरूमा सबै कर्मचारीलाई जागरूकता र प्रशिक्षण दिइनेछ। सबै कर्मचारीहरूलाई सरुवा रोगहरू विरुद्ध खोप लगाइनेछ। ✓ सबै कर्मचारीहरूलाई स्वास्थ्य र सुरक्षाका मुद्दाहरू, आगोको जोखिम, भूकम्प आदि बारे सचेतना र तालिम प्रदान गरिनेछ। ✓ व्यावसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षा सम्बन्धी निर्देशन र पोस्टरहरू विकास गरी पोस्ट गरिनेछ। ✓ आवश्यक संख्यामा आगो निभाउने उपकरणहरू जडान गरिनेछ। ✓ लेड ज्याकेट (रेडियोलोजी विभागमा संलग्न कर्मचारीहरूका लागि), पन्जा, बुट, टोपी, एप्रन र मास्क (<p>सुरक्षा उपकरणहरू उपलब्ध गरिनेछ।</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--	--

	फोहोर व्यवस्थापन र प्रयोगशालामा संलग्न कर्मचारीहरूका लागि) जस्ता सुरक्षा उपकरणहरू उपलब्ध गरिनेछ ।							
सामाजिक समस्या, पूर्वाधार तथा जनसंख्यामा चाप	<ul style="list-style-type: none"> ✓ आयोजनालाई चाहिने आवश्यक सुविधाहरू जस्तै खानेपानी, यातायात, पार्किंग, फोहोरमैला व्यवस्थापन आफ्नै हाता भित्र गरिनेछ । ✓ यस अस्पतालले गर्दा स्थानीयमा भएका सामाजिक, भौतिक पूर्वाधारमा क्षति हुन दिइने छैन 	आयोजनालाई चाहिने आवश्यक सुविधाहरू जस्तै खानेपानी, यातायात, पार्किंग, फोहोरमैला व्यवस्थापन आफ्नै हाता भित्र गरिनेछ ।	अस्पताल क्षेत्र		संचालन चरण	प्रस्तावक	थप रकम आवश्यक नपर्ने	स्थानीय तह/ प्रस्तावक
खाद्यान्न स्वच्छता	<ul style="list-style-type: none"> ✓ अस्पतालको क्यान्टिनको समय समयमा निरिक्षण गरिनेछ । ✓ म्याद गुज्रेका खाद्यानहरू बेचन पूर्ण रूपमा निषेध गरिनेछ । ✓ यदि यस्तो गतिविधि पाइएमा प्रचलित नियम, कानुन, मापदण्ड अनुसार कारवाही गरिनेछ । ✓ आगन्तुक तथा कर्मचारीहरूलाई वार्डमा खान निषेध गरिनेछ । 	म्याद गुज्रेका खाद्यानहरू बेचन पूर्ण रूपमा निषेध गरिने ।	चमेना गृह	प्रचलित नियम, कानुन, मापदण्ड अनुसार कारवाही गरिने ।	संचालन चरण	प्रस्तावक	थप रकम आवश्यक नपर्ने	स्थानीय तह/ प्रस्तावक
स्वास्थ्य तथा	✓ अस्पतालमा आवश्यकता	सरसफाई सम्बन्धि	अस्पताल क्षेत्र	सरसफाई	संचालन	प्रस्तावक	थप रकम	स्थानीय

सरसफाईको कमीले पर्ने प्रभाव	<p>अनुसार निःशुल्क स्वास्थ्य परीक्षण शिविरहरू सञ्चालन गरिनेछन्।</p> <p>✓ सरसफाई सम्बन्धि जनचेतनामूक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।</p> <p>✓ अस्पताल वरिपरिको क्षेत्रमा किटनासक औषधि छर्किनेछ र अस्पताल परिसरलाई लगातार रूपमा सफा, स्वच्छ राखिनेछ ।</p>	जनचेतनामूक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने।		सम्बन्धि जनचेतनामूक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने।	चरण		आवश्यक नपर्ने	तह/ प्रस्तावक
गुनासो सम्बोधन संयन्त्र	<p>✓ आयोजना निर्माण चरणमा आउन सक्ने सम्भावित गुनासोलाई सम्बोधन गर्नको लागि अस्पतालमा उजुरी पेटिका राखिनेछ।</p> <p>✓ जनगुनासो व्यवस्थापनका लागि गुनासो सुन्ने अधिकारी तोकिएको उजुरी समाधान गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।</p> <p>✓ आयोजनामा परेका गुनासोहरूलाई बढीमा १५ दिन</p>	जनगुनासो व्यवस्थापनका लागि गुनासो सुन्ने अधिकारी तोकिएको उजुरी समाधान गर्ने व्यवस्था मिलाइने ।	अस्पताल क्षेत्र	आयोजनामा परेका गुनासोहरूलाई बढीमा १५ दिन भित्र सम्बोधन गरिने।	संचालन चरण	प्रस्तावक	थप रकम आवश्यक नपर्ने	स्थानीय तह/ प्रस्तावक

	भिन्न सम्बोधन गरिनेछ।								
कानून र व्यवस्था	<ul style="list-style-type: none"> ✓ अस्पताल अवाञ्छित क्रियाकलापमा पूर्ण तथा रोक लगाइनेछ। अस्पतालमा सुरक्षा व्यवस्था मिलाउन सुरक्षा गार्डको व्यवस्था गरिनेछ। ✓ आपतकालीन अवस्थाको लागि तत्काल सेवा प्रदान गर्न राज्यका सुरक्षा निकायसँग समन्वय कायम गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ। अस्पताल परिसरलाई २४ सै घण्टा CCTV क्यामराको निगरानीमा राखिनेछ। 	अस्पताल अवाञ्छित क्रियाकलापमा पूर्ण तथा रोक लगाइने।	अस्पताल क्षेत्र	अस्पताल परिसरलाई २४ सै घण्टा CCTV क्यामराको निगरानीमा राखिनेछ।	संचालन चरण	प्रस्तावक	थप रकम आवश्यक नपर्ने	स्थानीय तह/ प्रस्तावक	
अपाङ्गमैत्री संरचना	<ul style="list-style-type: none"> ✓ अस्पतालमा गम्भीर रोग लागेका बिरामीलाई एक ठाउँबाट अर्को ठाउँमा लैजानको लागि Lift तथा RAMP को व्यवस्था गरिनेछ। ✓ यसैगरी अस्पतालमा प्रयाप्त मात्रामा Wheel Chair तथा Stretcher को व्यवस्था हुनेछ। ✓ अस्पतालका भवनमा Lift को 	विभिन्न अपाङ्गमैत्री संरचनाहरु निर्माण गर्ने	अस्पताल क्षेत्रमा	अस्पतालमा बिरामीलाई एक ठाउँबाट अर्को ठाउँमा लैजानको लागि Lift तथा RAMP को व्यवस्था गरेर	संचालन चरण	प्रस्ताक	थप रकम आवश्यक नपर्ने	स्थानीय तह/ प्रस्तावक/ स्वास्थ्य मन्त्रालय	

	<p>व्यवस्था गरिने छ ।</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ यसैगरी, अस्पतालमा RAMP को व्यवस्था हुनेछ। ✓ अस्पतालको प्रत्येक तल्लामा अपाङ्गमैत्री शौचालय निर्माण गरिनेछ। ✓ अस्पतालमा Wheel Chair सहज आवतजावत गर्नका लागि प्रवेशद्वारमा भएका ढोकाहरू प्रयास चौडाईको हुनेछन्। 							
सरुवा रोग संक्रमण	<ul style="list-style-type: none"> ✓ आयोजना सञ्चालनको क्रममा आउने विरामी, विरामीको कुरुवा, कर्मचारी, लगायतका अस्पतालसँग सम्बन्धित मान्छेहरूलाई आवश्यक स्वास्थ्य मापदण्ड पुरा गरेर मात्रै बाह्य व्यक्तिसँग सम्पर्कमा आउने व्यवस्था गरिने छ। ✓ अस्पतालमा काम गर्ने कर्मचारी तथा अस्पतालसँग सम्बन्धित मान्छेहरूलाई सरुवा रोग संक्रमण 	<p>आयोजना सञ्चालनको क्रममा आउने विरामी, कुरुवा, कर्मचारी, लगायतका अस्पतालसँग सम्बन्धित मान्छेहरूलाई आवश्यक स्वास्थ्य मापदण्ड पुरा गरेर मात्रै बाह्य व्यक्तिसँग सम्पर्कमा आउने व्यवस्था गरिने।</p>	अस्पताल क्षेत्र	अनावश्यक व्यक्तिहरूलाई अस्पताल क्षेत्रमा प्रवेश गर्न दिइने छैन ।	संचालन चरण	प्रस्तावक	थप रकम आवश्यक नपर्ने	स्थानीय तह/ प्रस्तावक

	विरुद्धको खोप प्रथामिकताका साथ दिइनेछ र अनावश्यक व्यक्तिहरुलाई अस्पताल क्षेत्रमा प्रवेश गर्न दिइने छैन ।							
विपद व्यवस्थापन	<ul style="list-style-type: none"> ✓ सम्भावित विपद, भूकम्प र आगलागी आदिको क्रममा प्रभावित हुन सक्ने स्थानीय तथा अस्पतालका व्यक्तिहरुलाई व्यवस्थापनका लागि अस्पताल क्षेत्रमा रहेको खुल्ला क्षेत्र प्रयोग गरिने छ। ✓ आकस्मिक सामग्री जस्तै औषधि, सर्जिकल उपकरणको भण्डारण अस्पताल हाताभिन्न सुरक्षित रूपमा गरिने छ । ✓ भवनका हरेक तल्लामा Automatic Fire hydrant, Fire hose Reel, Fire Extinguisher, foam generator, Sprinkle system हुनेछ। ✓ प्रत्येक भवन तथा कोठाहरुमा 	आकस्मिक सामग्री जस्तै औषधि, सर्जिकल उपकरणको भण्डारण अस्पताल हाताभिन्न सुरक्षित रूपमा गरिने छ ।	अस्पताल क्षेत्र	भवनका हरेक तल्लामा Automatic Fire hydrant, Fire hose Reel, Fire Extinguisher, foam generator, Sprinkle system राखेर।	संचालन चरण	प्रस्तावक	थप रकम आवश्यक नपर्ने	स्थानीय तह/ प्रस्तावक

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

	<p>स्मोक डिटेक्टर, Fire Alaram system हुनेछ।</p> <p>✓ अस्पतालमा र्याम्प (RAMP) को व्यवस्था गरिने छ।</p> <p>✓ बाहिर निस्कने निकास चिन्ह, घन्टीको व्यवस्था गरिने छ।</p> <p>✓ अस्पतालको कर्मचारीलाई विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम तथा प्रशिक्षणको व्यवस्था र समय समयमा अन्तरक्रिया समेतको व्यवस्था गरिने छ।</p>							
नकारात्मक प्रभावको न्यूनीकरण क्रियाकलापको लागि छुट्टाइएको रकम ने.रु				१६,००,०००				
BOQ मा समावेश बाहेक प्रभाव बढोत्तरी र न्यूनीकरणको लागि जम्मा अनुमानित रकम ने.रु.				ने.रु ३५,००,००० (पैंतिस लाख मात्र)				

पुनश्चः प्रस्ताव कार्यान्वयनको क्रममा थप/नयाँ नकारात्मक वातावरणीय प्रभावहरु देखिएमा प्रस्तावक स्वयमको खर्चमा न्यूनीकरण/निराकरण गरिनेछ।

तालिका ८-३: प्रभाव बढोत्तरी/न्यूनीकरणको लागत सारंश

क्र.स.	विवरण	रकम(ने.रु.)	कैफियत
वातावरण प्रभाव बढोत्तरी लागत			
	प्राविधिक सिपको वृद्धि	५,००,०००	
	अस्पताल क्षेत्रभित्र हरियाली कायम गर्ने	४,००,०००	
	चिकित्सा पर्यटनमा वृद्धि	१०,००,०००	
वातावरण प्रभाव न्यूनीकरण लागत			
<i>निर्माण चरण तथा संचालन चरण</i>			
	निर्माण कार्यबाट उत्सर्जन हुने फोहरमैलाबाट पर्ने प्रभाव	३,००,०००	
	कामदारहरुद्वारा ठोस फोहर निष्काशनबाट पर्ने प्रभाव	१,५०,०००	
	सरसफाईको कमीबाट पर्ने प्रभाव	२,००,०००	
	शहरी जैविक विविधतासँग सम्बन्धित प्रभाव	२,५०,०००	
	अस्थायी शिविरहरुबाट निस्कने फोहोर	२,००,०००	
	गुनासो व्यवस्थापन	५,००,०००	
	जम्मा	ने.रु ३५,००,००० (पैंतिस लाख मात्र)	

८.३ वातावरण व्यवस्थापन कार्ययोजना

८.३.१ ढल निकास र अस्पताल जन्य फोहोर पानी व्यवस्थापन कार्ययोजना

अस्पतालले ढल निकास र अस्पतालजन्य फोहोर पानीको प्रशोधन संयन्त्र स्थापना गर्नेछ। स्नानगृह र शौचालयबाट निस्केको फोहोर पानीलाई पहिले सेफ्टी ट्यांकीमा पठाइनेछ र केही समय थिग्रिन दिएर प्रशोधन गरेर तरल पदार्थ मात्र उपमहानगरपालिकाको ढल निकासमा पठाइने छ। स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन मापदण्ड, २०७७ (संशोधन २०७८)ले तोकेको वातावरण सम्बन्धी मापदण्डलाई मध्यनजरमा राखिने छ। आयोजनाको लागि अस्पताल जन्य फोहोर पानी व्यवस्थापन तल प्रस्तुत गरीए अनुसार गरिनेछ

फोहोर पानीको वर्गीकरण : यसको विशेषताहरू, जस्तै pH, रासायनिक संरचना, जैविक अक्सिजन माग (BOD), रोगजनकहरू, र अन्य प्रदूषकहरू निर्धारण गर्न फोहोरको विश्लेषण गरिनेछ।

पूर्व-उपचार विधि : फोहोरबाट ठूला पदार्थ, झुक्किएर मिसिएका अन्य ठोस पदार्थ र तेल/ग्रीस हटाउन पूर्व-उपचार प्रक्रियाहरू लागू गरिनेछ। यसका लागि सामान्य पूर्व-उपचार विधिहरूमा screens, grit chambers, and oil separators विधि प्रयोग गरिनेछ।

जैविक उपचार विधि: अस्पतालको फोहोरमा प्रायः जैविक प्रदूषकहरू हुन्छन् जुन जैविक विधिहरू प्रयोग गरेर प्रभावकारी रूपमा उपचार गर्न सकिन्छ। आयोजना क्षेत्रमा Constructed wetlands, activated sludge systems, and anaerobic digesters जस्ता सामान्य जैविक उपचार विधिहरू प्रयोग गरिनेछ।

रासायनिक उपचार: फोहोरको विशेष विशेषताहरू अनुसार, प्रदूषकहरूलाई थप कम गर्न क्लोरिन प्रायो गरि दुषित पानीलाई सफा गरिनेछ।

अनुगमन: नियमित रूपमा प्रशोधित फोहोरलाई तोकिएका मापदण्डहरू पूरा गरेको सुनिश्चित गर्न अनुगमन गरिनेछ। नेपाल सरकारका सम्पूर्ण निकायहरूका मापदण्डहरू पालना गरिनेछ।

कर्मचारी तालिम र क्षमता बृद्धि: फोहोर संकलन, ढुवानी, संकलन, वर्गीकरण तथा अन्तिम व्यवस्थापनमा सम्मेलित जिम्मेवार अस्पतालका कर्मचारीहरू माथि उल्लेखित सम्पूर्ण विधिहरूको बारेमा राम्रोसँग प्रसिक्षण तथा तालिम दिइनेछ।

दिगो अभ्यासहरू: उत्पन्न हुने फोहोरको मात्रा कम गर्न अस्पताल भित्र पानी संरक्षणलाई प्रोत्साहन दिइनेछ। अस्पतालमा निर्माण गरिएका धारा, बाथरूम, शौचालय तथा अन्य स्थानमा पानी संरक्षण सम्बन्धि जनचेतनामुलक सामग्रीहरू टाँस गरिनेछ।

स्थानीय नियमहरू र अनुमतिहरू: सबै सान्दर्भिक स्थानीय नियमहरूको पालना गरिनेछ र फोहोर प्रशोधन सुविधाको लागि आवश्यक स्थानीय तह, सरोकारवाला निकाय संग अनुमति लिइनेछ।

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

अन्य आवश्यक सहयोग: यदि अस्पताल पूर्ण रूपमा संचालन हुँदा अस्पतालसँग प्रभावकारी उपचार प्रणाली लागू गर्न स्रोत वा विशेषज्ञतानरहँदाको स्थितिमा, सम्बन्धित अधिकारीहरू, गैरसरकारी संस्थाहरू, वा क्षेत्रका विशेषज्ञहरूसँग सहकार्य गरिनेछ।

साथै, अस्पताल वरपरको वातावरणलाई ध्यानमा राख्दै, दक्ष फोहोर पानी व्यवस्थापन तथा उपचार प्रणालीको डिजाइन र कार्यान्वयन गरिनेछ। सार्वजनिक स्वास्थ्य र वातावरणको संरक्षण सुनिश्चित गर्न स्वास्थ्य र वातावरणीय मापदण्डहरूको पूर्ण रूपमा पालना गरिनेछ।

द.३.२ अस्पताल जन्य ठोस फोहोर व्यवस्थापन कार्ययोजना

अस्पताल जन्य ठोस फोहोर व्यवस्थापन कार्ययोजना फोहोरमैला व्यवस्थापन ऐन, २०६८ तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन नियमावली, २०७०, स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन मापदण्ड, २०७७, फोहोरमैला व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७७, घोराही उपमहानगरपालिका फोहोरमैला व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७४, National Healthcare waste management Standards and operating Procedure, 2020 अनुसार गरिनेछ।

उद्देश्य: अस्पताल परिसर भित्र उत्पन्न हुने विभिन्न किसिमका फोहोरको व्यवस्थापनका लागि बृहत् र वातावरणीय जिम्मेवार कार्यविधि स्थापना गर्ने । यस कार्यविधिले स्वास्थ्यकर्मी, बिरामी र वातावरणको सुरक्षालाई प्रभावकारी रूपमा फोहोर विभाजन, ह्यान्डलिङ र डिस्पोजल अभ्यासहरू लागू गरेर सुनिश्चित गर्ने लक्ष्य राखेको छ।

दायरा: यो प्रक्रिया चिकित्सा, खतरनाक, संक्रामक, औषधि, र गैर-खतरनाक फोहोरहरू लगायत फोहोरको उत्पादन, ह्यान्डलिङ, र डिस्पोजलमा संलग्न सबै अस्पताल विभागहरू र एकाइहरूमा लागू हुन्छ।

परिभाषाहरू:

फोहोर वर्गीकरण : विभिन्न प्रकारका फोहोरहरूलाई उचित व्यवस्थापन र व्यवस्थापनको लागि उत्पादनको बिन्दुमा अलग गर्ने प्रक्रिया।

फोहोर वर्गीकरण बिनहरू: स्पष्ट रूपमा लेबल गरिएका कन्टेनरहरू विशेष फोहोर वर्गहरूको सङ्कलनका लागि डिजाइन गरिनेछन्।

हरियो रङ: कुहिने सामान्य फोहोरका लागि

नीलो रङ: नकुहिने सामान्य फोहोरका लागि

रातो रङ: जोखिमयुक्त फोहोरका लागि (संक्रामित), प्याथोलोजिकल, धारिलो, औषधिजन्य तथा साइटोटोक्सिक

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

पहेलो रड: जोखिमयुक्त रासायनिक फोहरका लागि

कालो रड: जोखिमयुक्त रेडियोधर्मी फोहरका लागि

फोहोर सङ्कलन बिन्दुहरू: डिस्पोजल अघि अलग गरिएको फोहोरको अस्थायी भण्डारणको लागि अस्पताल भित्र तोकिएको स्थानहरू।

प्रक्रिया:

स्रोतमा फोहोर वर्गीकरण :

सबै अस्पतालका कर्मचारीहरूले फोहोर छुट्याउने अभ्यासहरूमा अनिवार्य तालिम दिइनेछ र प्रदान गरिएका दिशानिर्देशहरूलाई कडाइका साथ पालना गराइनेछ। फोहोर उत्पादन गर्ने बिन्दुमा, कर्मचारीहरूले फोहोरलाई उपयुक्त फोहोर छुट्याउने विनमा विभाजन गर्नेछन्, जसलाई कलर-कोड गरिएको र फोहोरको प्रकार अनुसार लेबल गरिएको हुनेछ (जस्तै, गैर-खतरनाकको लागि निलो, संक्रामकको लागि पहेलो, खतरनाकको लागि रातो, आदि)। दूषित हुनबाट बच्न र सही वर्गीकरण सुनिश्चित गर्न फोहोर उत्पादन पछि तुरुन्तै वर्गीकरण गरिनेछ।

फोहोर संकलन र अस्थायी भण्डारण:

वर्गीकरण विनमा जम्मा हुने फोहोरलाई प्रत्येक विभाग भित्र तोकिएको फोहोर संकलन बिन्दुमा ढुवानी गरिनेछ। फोहोर सङ्कलन बिन्दुहरूमा अस्थायी भण्डारणको लागि उचित संकेत र फोहोर अलग गर्ने विनहरू हुनेछन्। यी बिन्दुहरूमा संकलन गरिएको फोहोरलाई उचित फोहोर व्यवस्थापन उपकरणहरू प्रयोग गरी प्रशिक्षित कर्मचारीहरूद्वारा नियमित रूपमा केन्द्रीय फोहोर भण्डारण क्षेत्रमा स्थानान्तरण गरिनेछ। साधारण, संक्रमित, धारिलो, औषधिजन्य तथा साइटोटोक्सिक, रासायनिक र रेडियोधर्मी जस्ता फोहोरलाई छुट्टा छुट्टै भण्डारण गरिनेछ। हावा र प्रकाश राम्ररी आउने छुट्टै कोठा/ स्थानको व्यवस्था गरी संक्रमित फोहोरलाई गर्मी मौसममा २४ घण्टा र जाडो मौसममा ४८ घण्टा भित्र बिसर्जन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ। सामान्य र जोखिमयुक्त फोहोर छुट्टा छुट्टै ट्रलिको प्रयोग गरी भिडभाड नहुने समय र क्षेत्र हुदै सुरक्षित साथ फोहोर ओसारपसार गरिनेछ।

फोहोर उपचार

संक्रमित फोहोरको उपचार: आयोजना संचालन चरणमा निम्न बमोजिम तरिकाले संक्रमित फोहोरको उपचार गरिनेछ

क) नबाल्ने प्रविधिहरू (Non-burn technologies) जस्तै अटोक्लेभ (autoclave), माइक्रोवेभ (microwave), घर्षण तापमा आधारित (frictional heat based) आदि प्रयोग गरिनेछ।

ख) रासायनिक विधिमा आधारित (Chemical Disinfection) विधि प्रयोग गरिनेछ।

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

घ) सेप्टिक कंक्रीट भल्ट (Septic concrete vault) र धारिलो संक्रमित फोहरका लागि खाडल खनेर पुरिनेछ।

प्याथोलोजिकल फोहरको उपचार: आयोजना संचालन चरणमा निम्न बमोजिम तरिकाले प्याथोलोजिकल फोहरको उपचार गरिनेछ

(क) साल हालनका लागि खाल्डोको व्यवस्था (प्लासेन्टा पीट)को व्यवस्थापन गरिने छ जुन National Healthcare waste management Standards and operating Procedure, 2020 अनुसार हुनेछ

(ख) एनारोबिक डाइजेस्टर / बायोग्यासको व्यवस्थाको व्यवस्था गरिनेछ

रासायनिक फोहरको उपचार : आयोजना संचालन चरणमा निम्न बमोजिम तरिकाले रासायनिक फोहरको उपचार गरिनेछ

(क) निर्यातकर्ता / उत्पादकलाई नै फिर्ता गर्ने नीति (Return Back Policy) लिइनेछ

(ख) इनक्यापसुलेशन (Encapsulation) / निष्कृत्य पारेर (Inertization) पारिनेछ

औषधिजन्य फोहरको उपचार: देहाय बमोजिम तरिकाले औषधिजन्य फोहरको उपचार / व्यवस्थापन गरिनेछ

(क) निर्यातकर्ता / उत्पादकलाई फिर्ता गर्ने नीति (Return Back Policy)

(ख) इनक्यापसुलेशन (Encapsulation) / निष्कृत्य पारेर (Inertization)

(ग) अल्कलाइन हाइड्रोलाइसिस Alkaline Hydrolysis

साइटोटक्सिक फोहरको उपचार (Cytotoxic): देहाय बमोजिम तरिकाले साइटोटक्सिक फोहरको उपचार गर्नु पर्नेछ:-

(अ) निर्यातकर्ता / उत्पादकलाई फिर्ता गर्ने नीति (Return Back Policy)

(आ) इनक्यापसुलेशन (Encapsulation) / निष्कृत्य पारेर (Inertization)

(ई) रासायनिक तथा भौतिक उपचार (Neutralization, Detoxification, Chemical reduction or oxidation, Hydrolysis तथा अन्य विधि)

फोहरमैलाको विसर्जन (Disposal):

तोकिएका प्रविधिहरूबाट उपचार गरे पश्चात साधारण फोहरलाई स्थानीय तहको फोहर संकलन तथा व्यवस्थापन प्रणालीसँग एकिकृत रूपमा उपमहानगरपालिकासंगको सम्बन्धमा विसर्जन गर्ने गरिनेछ वा पुनचक्रिय गर्न मिल्ने असंक्रमित सामग्रीहरूलाई पुनचक्रिय प्रणालीमा लगिनेछ। कुहिने

संजिवनी इन्स्टिट्यूट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

फोहोरमैलाहरूलाई प्राङ्गारिक मल बनाएर वा बायोग्यास (anaerobic digestion/biogas) प्रविधि प्रयोग गरी विसर्जन गरिनेछ ।

व्यक्तिगत सुरक्षाका उपायहरू:

फोहोर व्यवस्थापन गर्दा व्यक्तिगत सुरक्षा कवच (टोपी, मास्क, ग्लोबस, चस्मा, बुट, गाउन, फेस सिल्ड, Post Exposure Prophylaxis (PEP) इत्यादि) को प्रयोग गरिने/ गराइनेछ । स्वास्थ्यकर्मी, फोहोर संकलक तथा सम्बन्धित पेशाकर्मीहरूले प्रोटोकल अनुसार हेपाटाइटिस बी (Hepatitis B), टीटानस (Tetanus) लगायतका संक्रमण विरुद्धको खोप लगाइनेछ ।

दिगो व्यवस्थापनको लागि थप सहयोगी क्रियाकलाप:

उपचार गर्ने प्रविधि, प्रणाली तथा मेशिनहरूको विभिन्न परीक्षण माध्यमहरूबाट (biological indicators eg Spores or other tests) नियमित रूपमा परीक्षण तथा भ्यालिडेसन (Validation) गरी निर्मलीकरण गर्ने क्षमताको नियमन गरिनेछ ।

अभिलेखीकरण र प्रतिवेदन:

अस्पतालले फोहोर उत्पादन, वर्गीकरण, ढुवानी, उपचार र विसर्जनको सही अभिलेख राखिनेछ । अनुपालन मूल्याङ्कन गर्न, सुधारका लागि क्षेत्रहरू पहिचान गर्न, र फोहोर घटाउने लक्ष्यहरूतर्फ प्रगति ट्र्याक गर्न नियमित फोहोर व्यवस्थापन रिपोर्टहरूको समीक्षा गरिनेछ ।

तालिम र अनुपालन:

अस्पतालका पछि भर्ना हुने नयाँ र विद्यमान कर्मचारीहरूका लागि फोहोर व्यवस्थापन प्रक्रिया सम्बन्धी नियमित प्रशिक्षण सत्रहरू सञ्चालन गरिनेछ । फोहोर व्यवस्थापन प्रक्रियाहरूको अनुपालन आवधिक लेखापरीक्षण र निरीक्षण मार्फत अनुगमन गरिनेछ ।

निरन्तर सुधार:

अस्पतालले परिमार्जित नियमहरू, प्राविधिक विकासहरू, र क्षेत्रमा उत्कृष्ट अभ्यासहरूको आधारमा फोहोर व्यवस्थापन प्रक्रियाको निरन्तर समीक्षा र अद्यावधिक गर्नेछ । यो प्रक्रिया मार्फत, अस्पतालले सुरक्षा, वातावरणीय जिम्मेवारी र सामुदायिक कल्याणलाई प्राथमिकता दिने दीर्घकालीन फोहोर व्यवस्थापन प्रणाली स्थापना गर्ने लक्ष्य राखेको छ ।

श्रोत: फोहोरमैला व्यवस्थापन ऐन, २०६८ तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन नियमावली, २०७०

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन मापदण्ड, २०७७, फोहोरमैला व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७७, घोराही उपमहानगरपालिका फोहोरमैला व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७४, National Healthcare waste management Standards and operating Procedure, 2020

८.३.३ विपद जोखिम न्यूनीकरण कार्ययोजना

स्वास्थ्य भवन पूर्वाधारको डिजाइन गर्दा विपद् जोखिम सुरक्षा, व्यवस्थापन तथा पूर्वतयारीका आधारभूत सिद्धान्तमा आधारित भई डिजाइन गरिनु पर्दछ । भूकम्प, आगलागी, बाढी पहिरो, चट्याङ्ग आदि जस्ता घटित भइरहने विपद्हरूको जोखिम न्यूनीकरण उपायहरू अवलम्बन गरिनु पर्दछ । भूकम्पबाट सुरक्षित भवन तथा स्ट्रक्चर डिजाइन, आगलागीबाट सुरक्षा आदि विपद् अवस्थाको जोखिम न्यूनीकरण गर्ने सम्बन्धमा राष्ट्रिय भवन संहितामा प्रसस्त सम्बोधन भएको छ । कार्यान्वयनकर्ता संस्थाले भवन निर्माणको काम शुरु गर्नुपूर्व भवन ऐन २०५५ र भवन नियमावली २०६६ का प्रावधान अनुरूप अधिकार प्राप्त निकायबाट आवश्यक नक्सा पास र निर्माण अनुमति पत्र प्राप्त गरिनेछ । ती अनुमति पत्र तथा भवन नियमावलीको अनुसूची अनुसारको भवन संहितासँग सामञ्जस्यता सम्बन्धसम्बन्धी फाराम हस्तान्तर कागजात सँगै संलग्न गरिनु पर्दछ, यस आयोजनाले घोराही नगर विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७५ दफा ३ तथा दफा ७ बमोजिम गठन गरिएका नगर स्तरीय तथा वडा स्तरीय समितिसंग पनि विपद व्यवस्थापनको लागि सहकार्य गर्नेछ । यसका अलवा आयोजनाले निम्नअनुसारको विपद जोखिम न्यूनीकरण कार्ययोजना बनाएको छ ।

उद्देश्य : यस योजनाको उद्देश्य विभिन्न सम्भावित प्राकृतिक र मानव निर्मित प्रकोपहरू विरुद्ध अस्पतालले अपनाउनुपर्ने काम र कर्तव्य निर्धारण गर्नु रहेको छ ।

जोखिम मूल्याङ्कन र जोखिम म्यापिङ: भूकम्प, पहिरो, बाढी र मौसमी घटनाहरू जस्ता सम्भावित प्राकृतिक प्रकोपहरू पहिचान गर्न जोखिम मूल्याङ्कन गरिनेछ । जसमा स्थानीय तह अन्य सान्दर्भिक विज्ञहरूसँग मिलेर जोखिमयुक्त क्षेत्रहरू र सम्भावित प्रभाव क्षेत्रहरू सङ्केत गर्ने कार्य गरिनेछ ।

अस्पतालको भौतिक संरचना: हस्पिटल निर्माण गर्दा भूकम्पीय गतिविधिको सामना गर्न अस्पताल भवन डिजाइन गर्न संरचनात्मक इन्जिनियरहरूलाई राष्ट्रिय भवन कोडलाई पूर्णतया पालना गरिनेछ ।

आपतकालीन तयारी: अस्पताल संचालन गर्दा आपतकालीन अवस्थाको लागि छुट्टै योजना विकास गरिनेछ जसले विभिन्न प्रकोप परिदृश्यहरूलाई समेट्नेछ । विपद्को समयमा समन्वयको लागि जिम्मेवार अस्पताल प्रशासनबाट आपतकालीन व्यवस्थापन टोली स्थापना गरिनेछ । आपतकालीन प्रतिक्रिया प्रोटोकलहरूमा अस्पतालका कर्मचारीहरूलाई तालिम दिन नियमित अभ्यास र सिमुलेशनहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

पूर्वाधार र सेवाहरूः विपद्को समयमा निरन्तर सञ्चालन सुनिश्चित गर्न उर्जा जनरेटर, पानी भण्डारण र सञ्चार सञ्जाल जस्ता अनावश्यक उपयोगिता प्रणालीहरू लागू गरिनेछ। संक्रामक रोग नियन्त्रणको लागि आइसोलेसन क्षेत्रहरू बनाइनेछ। आपतकालीन स्थितिमा तत्काल प्रतिक्रियाको लागि आवश्यक चिकित्सा आपूर्ति र उपकरणहरूको भण्डार गरिनेछ।

जनचेतना र शिक्षा: आयोजना क्षेत्र वरपर स्थानीय समुदायलाई विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका बारेमा शिक्षित गर्न जनचेतना अभियान सञ्चालन गरिनेछ। निकासी मार्गहरू, आपतकालीन सम्पर्कहरू, र सुरक्षा उपायहरू बारे जानकारी प्रदान गरिनेछ।

८.३.४ प्रदुषण नियन्त्रण सम्बन्धि कार्ययोजना

यस आयोजनाको निर्माण तथा संचालनको चरणमा हुनसक्ने विभिन्न प्रदुषणहरूको नियन्त्रणका निमित्त विभिन्न किसिमका कार्य योजनाहरू तयार पारिएका छन्। जसलाई तल विस्तृत रूपमा दिइएको छ।

- ✓ निर्माण तथा संचालनका क्रममा दैनिक रूपमा उत्पन्न हुने धुलोका कणहरूको नियन्त्रण गर्नका निमित्त दैनिक रूपमा पानी छर्कने कार्यहरू गरिनेछ।
- ✓ आयोजना निर्माण स्थलमा कामदारहरूले अनिवार्य रूपमा मास्कको प्रयोग गर्ने कार्य
- ✓ यस आयोजनासंग सम्बन्धित सम्पूर्ण सवारी साधनहरूको नियमित रूपमा चेकजाँच (महिना पिच्छे/३००० कि.मि. गुडे पश्चात)
- ✓ यस योजनाको व्यवस्थापनको सम्पूर्ण जिम्मा निर्माण व्यवसायी तथा प्रस्तावकको रहनेछ र जसको लागत आयोजना लागतमा नै समावेस गरिएको छ।

परिच्छेद ९: वातावरणीय अनुगमन

वातावरणीय आयोजनाको कार्यान्वयनबाट पर्ने प्रभावहरूको मूल्यांकन तथा अनुगमन गर्नको लागि स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, सम्बन्धित विभाग, निर्माण व्यवसायी, स्थानीय तह जिम्मेवार हुनेछन्। वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ४५ (२) बमोजिम प्रभावहरूको अनुगमन र मूल्यांकन गर्ने क्रममा वास्तविक प्रभाव उल्लेखित सीमा भन्दा अधिक मात्रामा पाइएमा प्रभावहरू कम गर्न वा नियन्त्रण गर्न आवश्यक उपायहरू अपनाइने छन्। वातावरणीय अनुगमन तल उल्लेखित प्रयोजनको लागि गरीनेछ।

- कानूनले तोकेको सीमाभन्दा बढी मात्रामा प्रभाव पर्न नदिन
- वातावरणीय प्रभाव कम गर्न अपनाइएका उपाय वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदनमा उल्लेख भएअनुसार कार्यान्वयन भए नभएको जाँच गर्न
- सम्भावित वातावरणीय क्षतिबारे समयमै सचेत गराउन
- पहिचान गरीएका तथा आँकलित प्रभाव वास्तविकता संग कति नजिक छन् भन्ने जानकारी लिन

९.१ अनुगमनका किसिम

वातावरणीय अध्ययनहरूमा प्रारम्भिक अवस्थाहरूको अनुगमन, प्रभाव अनुगमन र नियमपालन अनुगमन गरी ३ प्रकारका अनुगमन हुन्छन्।

९.१.१ प्रारम्भिक अवस्थाहरूको अनुगमन

यस अनुगमनले वातावरणीय श्रोतहरूको आधारभूत अवस्था निर्धारित गर्न मद्दत गर्दछ। सामान्यतया, वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदनको तयारी वा निर्माण चरण सुरु हुन भन्दा पहिले आयोजना क्षेत्रको वातावरणीय पक्षको विद्यमान अवस्थाको यकिन गर्न आधारभूत अनुगमन गरिन्छ। आधारभूत अनुगमन आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदनको स्वीकृति पछि र निर्माण कार्य सुरु हुनु भन्दा अगाडि गरिनेछ। आधारभूत अनुगमनले निर्माण चरण अघि, निर्माण चरण र संचालन चरणमा वातावरणीय अवस्थाको जानकारी दिनेछ।

९.१.२ प्रभाव अनुगमन

वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदनले सिफारिस गरेको वातावरणीय संरक्षण उपायहरू र यस आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन स्वीकृतीको बेला निर्धारित अन्य सर्तहरू र आयोजना गतिविधिहरूले वातावरणमा पर्ने वास्तविक प्रभाव निर्धारण गर्न सम्बन्धित छैन भन्ने कुराको अनुपालन अनुगमन अनिवार्य छ। वातावरणीय अनुगमनको लागि प्रस्तावक मुख्य जिम्मेवार निकाय हुनेछ, विद्यमान वातावरणीय कानूनहरू अन्तर्गत, यस आयोजनाले प्राविधिक विशिष्टताको अनुपालनका लागि अनुगमनलाई अंतर्निहित अभ्यासको रूपमा समावेश गरेको छ। अनुगमनका लागि जिम्मेवार

निकायहरूले विभिन्न गतिविधिहरूको अनुपालन सुनिश्चित गर्नुपर्दछ जस्तै- डिजाइन र निर्माण सम्झौता कागजातहरूमा न्यूनीकरण उपायहरू समावेश, न्यूनीकरण उपायहरू र अनुगमनका लागि बजेट विनियोजन, क्षतिपूर्ति व्यवस्था, श्रमिक शिविर तथा विग्रन व्यवस्थापन क्षेत्रहरूको सञ्चालन, भण्डारण प्रक्रिया, निर्माण गतिविधिहरूको व्यवस्था, आदि।

९.१.३ नियमपालन अनुगमन

यस अनुगमन सामान्यतया वातावरणीय न्यूनीकरण उपायहरूको प्रभावकारिताको आकलन गर्नको लागि गरिन्छ र आयोजना क्षेत्रमा प्रभावको वास्तविक स्तर प्रदान गर्दछ। यसैले प्रभाव अनुगमन मूल्याङ्कन आयोजना निर्माण चरणको अन्त वा आयोजना कार्यान्वयनको दुई वर्ष भित्र गरिने छ। प्रभाव अनुगमन मूल्यांकन प्रत्येक पूर्वानुमानित प्रभाव र वातावरणीय संरक्षण उपायहरूको प्रभावकारितामा केन्द्रित हुनेछ। यसले श्रमिक शिविर, फोहोर विश्रजन स्थल तथा अन्य वातावरणिय अवस्थालाई ध्यान दिनेछ। आयोजना क्षेत्रको वरिपरिको जङ्गलको अवस्था, पानी व्यवस्थापन, मानवीय सुविधाहरूको क्षति, उच्च मूल्यका वस्तुहरूको उत्पादनमा क्रमिक परिवर्तन, आयका अन्य श्रोतमा बृद्धि, रोजगारी सिर्जना, वृक्षारोपण, सामाजिक स्थिति, वन्यजन्तु विचरणमा बाधा आदि रहनेछन्।

प्रस्तावको वातावरणीय व्यवस्थापनका लागि प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष रूपमा संलग्न जिम्मेवार निकायहरू यस प्रकार रहेका छन्।

वन तथा वातावरण मन्त्रालय

वन तथा वातावरण मन्त्रालय तथा यसका सम्बन्धित विभागले वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदनको समीक्षा गरी टिप्पणी तथा सुझाव प्रदान गर्नेछ। साथै यस आयोजनाको सम्पूर्ण चरणको अनुगमनमा भाग लिनेछ

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

यस मन्त्रालयले वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनका कागजातलाई सकेसम्म चाँडो स्वीकृतिका लागि सम्बन्धित मन्त्रालयमा पठाउनेछ। मन्त्रालयले वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदनको समीक्षा गरी प्रतिवेदन वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ र वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ अनुसार तयार गरिएको छ भनेर सुनिश्चित गर्नेछ। त्यस्तै मन्त्रालयले टिप्पणीहरू र सुझावहरू तथा प्रतिकूल वातावरणीय प्रभावहरूलाई कम गर्नका लागि अतिरिक्त न्यूनीकरणका उपायहरू र अनुगमन आवश्यकताहरू प्रदान गरेर यस वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदनलाई स्वीकृत गर्नेछ। यसबाहेक मन्त्रालयले आयोजना निर्माण र सञ्चालनका चरणहरूमा न्यूनीकरणको उपाय र अनुगमन प्रावधानहरूको कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्न प्रस्तावकलाई निर्देशन दिने गरी स्वीकृति पत्र जारी गर्नेछ

स्थानीय तह

यस आयोजनाको सम्पूर्ण चरणमा यस क्षेत्रको स्थानीय तह सम्पूर्ण रूपमा अनुगमन गर्नेछ ।

निर्माण व्यवसायी

निर्माण व्यवसायीले निर्माण अवधिभर निर्माण गतिविधिहरूसँग सम्बन्धित सबै वातावरणीय प्रभावहरू न्यूनीकरण गर्नका लागि वातावरणीय व्यवस्थापन योजनामा वर्णन गरिएका सबै न्यूनीकरणका उपायहरू कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ ।

९.२ वातावरणीय अनुगमनका सूचक

अनुगमन पारदर्शी र विश्वसनीय तरिकाले स्थापित गर्न सूचकहरू प्रयोग गरी सम्पन्न गरीनेछ। स्थलगत सर्वेक्षण र त्यसपछिका प्रतिवेदनहरू दुवै अनुगमन कर्मचारीले प्रयोग गर्न मापदण्ड पुरा भएको चेकलिस्टहरू र प्रश्नावलीहरू प्रयोग गर्न पनि पूर्वानुमान गरीएको छ। धेरै जसो अनुगमनमा देखिएको प्रभावहरूको मात्रा पुष्टि गर्न र प्रभावहरूको प्रकृति, सिमा र सूचक परीक्षण गर्न र सरोकारवालाहरू प्राविधिक/सामाजिक विज्ञहरूले जि.पि.यस.को साथ अवलोकन गरीएको स्थल/क्षेत्रको भौगोलिक सन्दर्भ प्रमाणित गर्दछ। अनुगमनमा प्रभाव पार्ने विशेष कारणमा प्रभाव विश्लेषण पनि समावेश हुनेछ । तलको तालिकाले प्रमाणित सूचकहरूको समूह निर्दिष्ट गर्दछ जुन यस वातावरणीय व्यावस्थान कार्ययोजनामा अनुगमनको लागि प्रयोग गरीनेछ।

तालिका ९-१: अनुगमनका लागि प्रयोग गरिने सूचकहरू

अनुगमनका क्षेत्र	सूचकहरू
माटो, भूक्षय	<ul style="list-style-type: none"> संख्या, स्थान, भूक्षय कारण: प्राकृतिक/मानव सिर्जित जमीनको क्षेत्रफल र धन सम्पतिको नाश
पानीको स्रोत, प्रदुषण र पिउने पानीको प्रयोग	<ul style="list-style-type: none"> निर्माण क्षेत्रमा पानी सम्बन्धी समस्याहरूको संख्या र सीमा फोहर पानी र असुरक्षित तरिकाले फालिएको कारणले पानी प्रदुषणका घटना र त्यसले परेको प्रभाव पिउने पानीको गुणस्तरको लागि फिल्ड किटको प्रयोग, PH निर्धारण, कण र पानीमा रहेको फोहर तथा मापदण्ड अनुसार रहेको वा नरहेको
वायु र ध्वनी प्रदुषण	<ul style="list-style-type: none"> वरिपरिको हावाको स्वच्छता, ध्वनिको तिब्रता

<p>आयोजना क्षेत्रको सामाजिक र आर्थिक विकास</p>	<ul style="list-style-type: none"> • रोजगारी सिर्जना अवसरहरूको संख्या • कामदारहरूले प्राविधिक सीपको बृद्धि गर्न प्रशिक्षण प्राप्त संख्या • स्वास्थ्य उपचार गर्दा लाग्ने समय र खर्चको बचत • अस्पतालले स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ अन्तर्गत स्थानीय तहलाई हाल सम्म गरिब, वेवारिसे तथा अन्यलाई निःशुल्क उपचार गराएको तथ्यांक • नयाँ पसल, व्यवसायको संख्या र प्रकार • प्रभाव क्षेत्रको आधारभूत सेवा र उपयोगिताहरूको स्थितिमा परिवर्तन जस्तै शिक्षण संस्था, स्वास्थ्य सेवामा पहुँच, पानी आपूर्ति, उर्जा स्थिति, जनताको जीवनयापनमा परिवर्तन • कामदारलाई प्रदान गरिएका स्वास्थ्य सेवा र सुरक्षाका उपायहरू • सामाजिक सेवा सुविधा प्राप्त गर्ने व्यक्तिको संख्यामा बृद्धि (स्कूल, पसल), जमिनको मूल्य बृद्धि • वस्ती क्षेत्रको अवस्था (घरको संख्या, पसल, सरसफाईको अवस्था)
--	--

९.३ अनुगमनको बिधि

आयोजनाको अनुगमनको लागि स्थलगत अध्ययन, आयोजना कार्यालयबाट प्राप्त हुने तथ्यांकहरू, स्थानीयहरू संगको अन्तरक्रिया तथा सरोकारवालाहरूसंगको छलफल आदी बिधि अपनाइनेछ । यसका साथै आयोजना क्षेत्रको नमुना (बायु, ध्वनी, पानी, आदि) संकलन गरी प्रयोगशालामा नमुना परिक्षण गरी थप विश्लेषण गरिनेछ । आयोजनाको अनुगमन गर्दा बिज्ञद्वारा तयार परिष्का सूचक/मानकहरूको साथ आयोजनाको अनुगमन गरिनेछ। आयोजनाको अनुगमन कार्य गर्दा आयोजनासंग सम्बन्ध राख्ने बिभिन्न निकायहरू, आयोजना कार्यालय, प्रस्तावक तथा प्रस्तावक अन्तर्गतका निकायहरू आयोजनाबाट प्रभावित स्थानीय तह तथा वडा कार्यालयहरूको सहकार्यमा गरिनेछ।

१.४ अनुगमनको लागि समय तालिका

- आधारभूत अनुगमन वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदनको स्वीकृति पछि तुरून्त र निर्माण कार्य सुरु हुनु भन्दा अगाडी गरिनेछ।
- अनूपालन अनुगमन आयोजनाको निर्माण चरणमा नियमित गरिनेछ।

प्रभाव अनुगमन सामान्यतया आयोजना निर्माण चरणको अन्त्य वा आयोजना कार्यान्वयनको दुई वर्ष भित्र गरिनेछ।

१.५ अनुगमन गर्ने निकाय

तालिका १-२: वातावरण अनुगमन म्याट्रिक्स

अनुगमन का प्रकार	विषय बस्तु	अनुगमनका सूचक	अनुगमनको विधि	स्थान	समय	अनुमानित रकम (ने.रु.)	अनुगमन गर्ने निकाय
आधार रेखा अनुगमन	ध्वनी गुणस्तर	ध्वनी मापन Noise Level (dBA)	डिजिटल साउन्ड मिटरबाट ध्वनी मापन	प्रस्ताव निर्माण क्षेत्र	निर्माण चरण अघि एक पटक	१०,०००	प्रस्तावक, स्थानीय तह, सम्बन्धित मन्त्रालय
	वायु गुणस्तर	PM ₁₀ , PM _{2.5} , TSP	वायु गुणस्तर मापन	प्रस्ताव निर्माण क्षेत्र	निर्माण चरण अघि एक पटक	१५,०००	प्रस्तावक, स्थानीय तह, सम्बन्धित मन्त्रालय
	पानीको गुणस्तर	राष्ट्रिय खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड २०७९का सम्पूर्ण सूचक	नमूना संकलन तथा प्रयोगशालामा जाँच	प्रस्ताव निर्माण क्षेत्र	निर्माण चरण अघि एक पटक	३०,०००	प्रस्तावक, स्थानीय तह, सम्बन्धित मन्त्रालय
	फोहोरमैला व्यवस्थापन	हाल स्थानीय तहमा भइरहेको फोहोरमैला व्यवस्थापनको अवस्था	स्थलगत निरिक्षण तथा स्थानीय सँग छलफल	प्रस्ताव निर्माण क्षेत्र नजिकमा रहेको बस्ती	निर्माण चरण अघि एक पटक	२०,०००	प्रस्तावक, स्थानीय तह, सम्बन्धित मन्त्रालय
नियमपालन अनुगमन	सिफारिस गरिएका न्यूनीकरण कार्य भए नभएको	भए/नभएको	ठेक्का सम्झौताको सम्पूर्ण व्यहोरा अध्ययन	न्यूनीकरणका उपायहरू दिईएका स्थानहरू	आवश्यकता अनुसार प्रत्येक ६ महिनामा	२०,०००	प्रस्तावक, स्थानीय तह, सम्बन्धित मन्त्रालय
	स्थानीयलाई रोजगारी	रेकर्ड हेर्ने तथा स्थानीय सँग छलफल	स्थलगत निरिक्षण तथा स्थानीयसँग	प्रस्ताव निर्माण स्थल	आवश्यकता अनुसार प्रत्येक ६	५,०००	प्रस्तावक, स्थानीय तह, सम्बन्धित

अनुगमन का प्रकार	विषय बस्तु	अनुगमनका सूचक	अनुगमनको विधि	स्थान	समय	अनुमानित रकम (ने.रु.)	अनुगमन गर्ने निकाय
			छलफल		महिनामा		मन्त्रालय
	निर्माण स्थलमा अदक्ष कामदारलाई तालिमको व्यवस्था	तालिममा सहभागीहरूको रेकर्ड हेर्ने	स्थलगत निरिक्षण तथा स्थानीय संग छलफल	प्रस्ताव निर्माण स्थल	आवश्यकता अनुसार प्रत्येक ६ महिनामा	१,००,०००	प्रस्तावक, स्थानीय तह, सम्बन्धित मन्त्रालय
	गुनासो व्यवस्थापन कमिटीको गठन	गुनासो व्यवस्थापन कमिटी गठनको माईन्युट तथा गुनासो आएको रेकर्ड	स्थानीयसंग छलफल	प्रस्ताव निर्माण स्थल	आवश्यकता अनुसार प्रत्येक ६ महिनामा		प्रस्तावक, स्थानीय तह, सम्बन्धित मन्त्रालय
	पेशागत स्वास्थ्य तथा सुरक्षा	सुरक्षा सामाग्रीहरूको खरिदको बिल तथा मौज्दात सुरक्षा सामाग्रीहरूको निरिक्षण	निर्माणमा संलग्नहरू संग छलफल	प्रस्ताव निर्माण स्थल	आवश्यकता अनुसार प्रत्येक ६ महिनामा		प्रस्तावक, स्थानीय तह, सम्बन्धित मन्त्रालय
	वायु गुणस्तर, ध्वनी गुणस्तर तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन	धुलो उडेको, ध्वनी मापन, तथा फोहोरमैला स्रोतमा वर्गीकरणको अवस्था	स्थलगत निरिक्षण तथा स्थानीय बासिन्दा संग छलफल	प्रस्ताव निर्माण स्थल	आवश्यकता अनुसार प्रत्येक ६ महिनामा		प्रस्तावक, स्थानीय तह, सम्बन्धित मन्त्रालय
	हरियाली प्रवर्द्धन	हरियाली प्रवर्द्धनका लागि काम भए नभएको	स्थलगत निरिक्षण	प्रस्ताव निर्माण स्थल वरपर	आवश्यकता अनुसार प्रत्येक ६ महिनामा		प्रस्तावक, स्थानीय तह, सम्बन्धित मन्त्रालय
प्रभाव अनुगमन	ध्वनी गुणस्तर	ध्वनी मापन Noise level (dBA)	डिजिटल साउन्ड मिटर बाट ध्वनी मापन	प्रस्ताव निर्माण क्षेत्र	आवश्यकता अनुसार प्रत्येक ६ महिनामा		१०,०००
	वायु गुणस्तर	PM ₁₀ , PM _{2.5} , TSP	वायु गुणस्तर मापन	प्रस्ताव निर्माण	आवश्यकता अनुसार	३०,०००	सम्बन्धित मन्त्रालय

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या) को वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन

अनुगमन का प्रकार	विषय बस्तु	अनुगमनका सूचक	अनुगमनको विधि	स्थान	समय	अनुमानित रकम (ने.रु.)	अनुगमन गर्ने निकाय
				क्षेत्र	प्रत्येक ६ महिनामा		
	पानीको गुणस्तर	राष्ट्रिय खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड २०७९का सम्पूर्ण सूचक	नमूना संकलन तथा प्रयोगशालामा जाँच	प्रस्ताव निर्माण क्षेत्र नजिकमा रहेको खोला	आवश्यकता अनुसार प्रत्येक ६ महिनामा	३०,०००	सम्बन्धित मन्त्रालय
	हरियाली प्रवर्द्धन	अस्पताल क्षेत्रमा हरियाली प्रवर्द्धन गर्न वृक्षारोपण भए नभएको	स्थलगत निरिक्षण	प्रस्ताव निर्माण स्थल	आवश्यकता अनुसार प्रत्येक ६ महिनामा	२०,०००	सम्बन्धित मन्त्रालय
वातावरणीय अनुगमन क्रियाकलापहरूको लागि कूल अनुमानित रकम रकम (ने.रु.)						२,९०,०००	

तालिका ९-३: वातावरणीय अनुगमनको लागि लाग्ने विज्ञ र समय

टोलि विज्ञ	मानव दिन	दर
वातावरण विज्ञ	१५	अनुगमन तालिकामा एकमुष्ट समावेश गरिएको
समाजशास्त्री	१०	
जीवशास्त्री	४	
इन्जिनियर	७	
वन विज्ञ	१०	
प्रयोगशाला		

परिच्छेद १०: वातावरणीय परिक्षण

१०.१ वातावरणीय परीक्षण

वातावरणीय परीक्षणले आयोजनाको निर्माण तथा संचालनको क्रममा पर्न जाने वातावरणीय प्रभावहरू, आंकलनको धरातालीयता, प्रभावको असर र निराकरणका उपायहरूको प्रभावकारिता र अभिवृद्धिका उपायहरू र कार्यगत संयन्त्रको बारेमा जोड दिन्छ।

वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ को १२ (१) बमोजिम मन्त्रालय वा तोकिएको निकायले यस ऐन बमोजिम वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गनुपर्ने प्रस्तावको कार्यान्वयन सुरु गरी सेवा उत्पादन वा वितरण सुरु गरेको दुई वर्ष भुक्तान भएको मितिले ६ महिना भित्र त्यस्तो प्रस्तावको कार्यान्वयनबाट वातावरणमा परेको प्रतिकूल प्रभाव, त्यस्ता प्रभावलाई कम गर्न अपनाइएको उपाय तथा त्यस्तो उपायको प्रभावकारिता र न्यूनीकरण हुन नसकेको वा आँकलन नै नभएको प्रतिकूल प्रभाव उत्पन्न भएकोमा सो समेतको विश्लेषण गरी वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन अद्यावधिक रूपमा राखिनेछ।

वातावरण संरक्षण नियमावली परिच्छेद-८, विविध ४५ (१) मा उल्लेख भए बमोजिम आयोजनाले प्रस्तावको निर्माण तथा प्रभावको विषयमा प्रत्येक ६ महिनामा स्वतः अनुगमन गरी सोको प्रतिवेदन सम्बन्धित निकाय वा विभागमा पेश गर्नेछ।

वातावरणीय परीक्षकले आयोजनाको कारण वातावरणमा आएको परिवर्तन र न्यूनीकरणका उपायहरूको प्रभावकारीताको बारेमा अध्ययन गर्दै उपयुक्त सुझाव र सल्लाह दिनेछन्। यसका अतिरिक्त यस किसिमको परीक्षणले वातावरण प्रभाव मूल्यांकनले सुझाएका उपायहरूमा देखिएका कमिकमजोरीलाई सुधार कहाँ कसरी गर्न सकिन्छ भनेर समेत औल्याउँदछ।

आयोजना कार्यान्वयनको चरणमा वातावरणमा पर्न सक्ने प्रभावहरूको लेखाजोखा गर्ने उद्देश्यका साथ वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६, वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ र अन्तर्राष्ट्रिय असल अभ्यासलाई अनुसरण गर्दै यस प्रतिवेदनमा वातावरणीय परीक्षण प्रस्ताव गरिएको छ। वातावरणीय परीक्षण अन्तर्गत, देहायेका बमोजिमका कार्यहरू गरिने छन्:

- निर्णय तहको परीक्षण- यसले निर्णय गर्ने उपकरणको रूपमा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको प्रभावकारिताको परीक्षण गर्दछ।
- कार्यान्वयन परीक्षण- यसले स्वीकृत नियम र सर्तहरू पूरा भएको छ कि छैन भनि सुनिश्चित गर्दछ।
- कार्यमूलक परीक्षण- यसले प्रस्ताव व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित एजेन्सीहरूको कामको अध्ययन गर्दछ।
- आयोजनाको प्रभाव परीक्षण - यसले प्रस्ताव कार्यान्वयनबाट उत्पन्न हुने वातावरणीय परिवर्तनहरूको परीक्षण गर्दछ।

पूर्वानुमानलाई प्राविधिक परीक्षणले पूर्वानुमानित वातावरणीय प्रभावहरूसँग वास्तविक तुलना गरेर भविष्यवाणी गर्ने प्राविधिकताको सत्यता र उपयोगिताको परीक्षण गर्दछ। वातावरणीय परीक्षणले महत्वपूर्ण तरीकाहरू र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन गर्ने बेला अपनाइएको विधिहरूको परीक्षण गर्दछ। वातावरणीय परीक्षणको क्रममा, अनुगमन परिणामहरू पूर्व प्रस्ताव अवधिको अवधिमा उत्पन्न तथ्यांकसँग तुलना गर्नुपर्दछ। यस्तो तुलना अन्य प्रस्तावहरू वा समान प्रकृतिको मानकहरूको आधारमा गर्न सकिन्छ। पूर्वानुमानित प्रभावहरू र वास्तविक प्रभावहरूबीचको तुलनाले वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको शुद्धता र पर्याप्तता परीक्षण गर्न मद्दत गर्दछ। वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनमा वातावरणीय र सामाजिक लेखा परीक्षणको किसिमको सूचकहरू, विधि र परीक्षणको समयको बारेमा जानकारी समावेश रहेको छ।

१०.२ वातावरणीय परीक्षणमा संलग्न संस्था

प्रस्तावित आयोजनाको वातावरणीय परीक्षणमा सामान्यता परिक्षक र परिक्षरत पक्ष संलग्न हुनेछन्।

परीक्षक

वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ को दफा १२ को उपदफा १ बमोजिम प्रस्तावित आयोजनाको लागि नेपाल सरकार, वन तथा वातावरण मन्त्रालयले वातावरणीय परीक्षण गर्नेछ। वातावरणीय परीक्षणको लागि वन तथा वातावरण मन्त्रालयले प्रस्ताव कार्यन्वयन सुरु भएको २ वर्ष भुक्तान भएको मितिले छ महिनाभित्र प्रस्तावित आयोजनाको परीक्षण गर्नेछ। वातावरणीय परीक्षणको क्रममा आयोजना कार्यन्वयनबाट वातावरणमा परेको प्रतिकूल प्रभाव र वातावरणीय प्रभावहरूलाई कम गर्न अपनाईएका उपायहरू साथै उपायहरूको प्रभावकारीताबारे परीक्षण गरिनेछ। यसका साथै आयोजनाको वातावरणीय परीक्षण गर्ने क्रममा न्यूनिकरण वा आँकलन नभएका वातावरणीय प्रतिकूल प्रभावहरू उत्पन्न भएमा सो प्रभावहरूको समेत विश्लेषण गरी वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन अद्यावधिक रूपमा राखिनेछ। वातावरण संरक्षण ऐन २०७६ को दफा १२को उपदफा २ बमोजिम वन तथा वातावरण मन्त्रालयले अध्ययन गरिसकेपछि वातावरणमा पर्ने प्रतिकूल प्रभाव न्यूनिकरण गर्न अपनाइएको उपाय पर्याप्त भएको नदेखेमा त्यस्तो प्रतिकूल प्रभाव निराकरण वा न्यूनिकरण गर्न आयोजनालाई आदेश दिन सक्नेछ र सोही दफाको उपदफा ३ बमोजिम वन तथा वातावरण मन्त्रालयले दिएको आदेश कार्यान्वयन गर्नेछ।

परीक्षित पक्ष

प्रस्तावित आयोजनाको वातावरणीय परीक्षणको लागि परीक्षित पक्षको रूपमा योजना रहनेछ।

वातावरणीय प्रतिवेदनमा समावेश गरिएका पक्षहरू निम्न बमोजिम रहेका छन्:

- ✓ आयोजनामा विकासमा परिभाषित क्रियाकलापहरूको लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनमा पूर्वानुमानित प्रभावहरू।

- ✓ आयोजना चक्रमा परिभाषित क्रियाकलापहरूको प्रभावहरूलाई कम गर्न वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदनमा न्यूनीकरण उपायहरू प्रदान गर्ने।
- ✓ वातावरणीय व्यवस्थापन कार्ययोजना अनुसार आयोजनामा न्यूनीकरण उपायहरूको कार्यन्वयन स्थिति पहिचान गरिएको क्रियाकलापको प्रभावलाई कम गर्नका लागि परिभाषित न्यूनीकरण उपायहरूको प्रभावकारीता।
- ✓ कुनै पनि सुधारात्मक कार्यहरू सुझाव गरिएको वा परिभाषित गतिविधिहरूको प्रभावहरू कम गर्नका लागि गरिएको।
- ✓ वातावरणीय व्यवस्थापन कार्ययोजनाको साथ अनुपालन वा गैर अनुपालन तथा राष्ट्रिय वातावरणीय मापदण्डहरूको अनुपालन वा गैर अनुपालन।
- ✓ परिभाषित गतिविधिहरूको लागि भविष्यमा आयोजनामा प्रभाव पूर्वानुमान बलियो बनाउन अनुभव प्राप्त हुन।

१०.३ आन्तरिक, स्वैच्छिक परीक्षण, बाह्य परीक्षण

यो परीक्षण यस आयोजनाको वातावरण र सामाजिक परामर्शदाता र आयोजनाको संयुक्त संरचना खडा गरेर गरिनेछ। परीक्षण प्रतिवेदनमा तथ्यांक तथा विस्तृत विवरण, आयोजनाको सम्बन्धमा पालना गर्नुपर्ने सुझाव तथा सुधारात्मक कार्यहरू समेत समावेश गरिनेछ। यो परीक्षण त्रैमासिक रूपमा गर्ने प्रस्तावित गरिएको छ।

आयोजनाको बाह्य परीक्षणले आन्तरिक र स्वैच्छिक परीक्षणको चेक जाँच, गुणस्तरीय, र सो प्रतिवेदनले उल्लेख गरे बमोजिम सुधार तथा सुधारात्मक कार्य गरे/नगरेको छानबिन गर्दछ। साथै वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनमा उल्लेख भए अनुसार आयोजनामा वातावरणीय र सामाजिक पक्षहरूसंग सम्बन्धित अवयवहरूको अवस्था अनुगमन र आयोजनासंग सम्बन्धित तथ्यांक तथा विवरण समावेश गरेर आयोजनाले पालना गर्नुपर्ने सुझाव तथा सुधारात्मक कार्य सिफारिस गर्दछ। वार्षिक एकपटक वा आवश्यकता अनुसार बाह्य परीक्षण प्रस्तावित गरिएको छ। आयोजनाको मन्त्रालय वा तोकिएको निकायले गर्ने परीक्षणको हकमा वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ र वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ बमोजिम हुनेछ।

१०.४ वातावरणीय परिक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा

प्रस्तावित आयोजनाको वातावरणीय परिक्षणको ढाँचा निम्न तालिका बोमोजिमको हुनेछ

तालिका १०-१: वातावरण परिक्षणको ढाँचा

परिच्छेद १	कार्यकारी सारांश
परिच्छेद २	प्रशासनिक परीक्षण तथा परीक्षण कार्यको विवरण, आयोजना स्थलमा गरिएको अन्तर्वार्ता, परीक्षण गर्ने पक्ष तथा परीक्षणका क्षेत्र र विधि, वातावरणीय अनुगमन, परीक्षणसँग सम्बन्धीत तथ्यांक तथा विवरण
परिच्छेद ३	परीक्षणको पूर्ण विवरण
परिच्छेद ४	आयोजना सम्बन्धमा पालना गर्नु पर्ने सुझाव तथा सुधारात्मक कार्य
अनुसूची	सम्बन्धित तथ्यांक र विवरण
परीक्षण गर्ने समसमूहमा समावेश हुनु पर्ने जनशक्ति	
प्राविधिक	प्रस्तावकसँग विषय मिलने विज्ञ
	वातावरण विज्ञ
	सामाजिक, आर्थिक, साँस्कृतिक विज्ञ
	प्रस्तावको क्षेत्र, किसिम र यसले पारो प्रभावको गाम्भीर्यताको आधारमा थप अन्य विज्ञ

तालिका १०-२: वातावरण परीक्षणको समय तालिका

क्र.स.	विवरण	आयोजनाको क्रियाकलाप	अनुमान गरिएको प्रभाव	खास प्रभाव	न्यूनीकरणका उपाय	प्रभावकारिता	सूचना	तथ्यांकको श्रोत
भौतिक वातावरण								
१.	वायुको गुणस्तर	निर्माण सामग्रीहरूको ढुवानी गर्दा सवारी साधनहरूको प्रयोग, जेनेरेटर	वायुको गुणस्तरमा आउने हास	जनस्वास्थ्यमा प्रतिकूल प्रभाव/ श्वासप्रश्वास सम्बन्धी रोग स्थानीय वायुमा पि.एम.१०,२.५ को मात्रामा वृद्धि	निर्माण सामग्रीहरूको ढुवानी गर्दा छोपेर मात्र ढुवानी गर्ने, डिजल जेनेरेटरबाट निष्काशन भई हावामा जाने धुँवा सम्बन्धी मापदण्ड २०६९ र गाडीहरू नियमित मर्मत गरी नेपाल सवारी प्रदूषण मापदण्ड बमोजिम रहने छन् ।	मध्यम	अस्पताल प्रशासन	स्थलगत सर्वेक्षण/ अभिलेख
२.	पानीको गुणस्तर	पानीजन्य रोगहरूको विकास, हानिकारक फोहोरहरूको असुरक्षित व्यवस्थापनको कारण जलप्रदूषण जलश्रोत	खानेपानीको श्रोतको प्रदूषण तथा मिसावट	जनस्वास्थ्यमा प्रतिकूल प्रभाव/ पानीजन्य रोगको फैलावट	हानिकारक फोहोरहरूको सुरक्षित व्यवस्थापन र भण्डारण	उच्च	अस्पताल प्रशासन	स्थलगत सर्वेक्षण र प्रयोगशाला प्रतिवेदन

३.	ध्वनिको गुणस्तर	निर्माण चरणमा यान्त्रिक उपकरणहरूको प्रयोग, सवारी साधनहरूको चाप	ध्वनि प्रदूषण	जनस्वास्थ्यमा प्रतिकूल प्रभाव/श्रवण शक्तिमा हास	हर्न निषेध साइनबोर्ड तथा साइलेन्सर जडित जेनेरेटर, मोटरको प्रयोग	मध्यम	अस्पताल प्रशासन	स्थलगत सर्वेक्षण र मापन
४	स्वास्थ्य सेवाजन्य फोहर मैलाको व्यवस्थापन	आकास्मिक सेवा, बहिरङ्ग सेवा, अन्तरंग सेवा, निदानात्मक सेवाहरू जस्तै प्रयोगशाला सेवा, रडियो ईमेजिङ सेवाहरू जस्तै, X-ray, MRI, CT scan शल्यक्रिया सेवा सघन उपचार सेवा, फार्मसी सेवाबाट उत्सर्जन भएको फोहोर	स्थानीय स्तरमा देखिएका रोग, स्थानीय वातावरण दुर्गन्धित हुन सक्ने सम्भावना । विकिरणजन्य फोहरबाट प्रदूषण । मानव अङ्ग तथा तन्तुबाट प्रदूषण रासायनिक प्रदूषण । वातावरणमा एक पटक उत्सर्जन भए पश्चात लामो समय रहने	स्थानीय वातावरण तथा जनस्वास्थ्यमा पर्ने असर	3R, व्यवस्थित संकलन तथा ढुवानी, अटोक्लेभिङ्ग/ बायोपिट प्रयोग/ सुरक्षित भण्डारण फार्मास्युटिकल्स उत्पादनलाई तथा कम्पनीलाई गर्ने फिर्ता	उल्लेखनिय	अस्पताल प्रशासन अन्तर्गतको स्वास्थ्य सेवाजन्य फोहर व्यवस्थापन एकाइ	स्थलगत सर्वेक्षण, अभिलेख, अन्तर्वाती

			प्रदूषण ।					
५	भूमिगत पानीको श्रोत	भूमिगत पानीको निस्कासन	पानीको सतहमा आउने परिवर्तन	पानीको सतहमा आउने परिवर्तन, वरिपरीको पानीका श्रोतहरु सुक्न सक्ने	आकासे पानी संकलन तथा आकासे पानीलाई रिचार्ज गर्ने पिट, दिगो पानीको प्रयोग	मध्यम	अस्पताल प्रशासन	स्थलगत सर्वेक्षण, अभिलेख, अन्तर्वार्ता
जैविक वातावरण								
१.	अस्पताल क्षेत्र भित्र हरियाली कायम	बगैचा निर्माण	अस्पताल क्षेत्र भित्र हरियाली कायम हुने	अस्पताल क्षेत्र भित्र हरियाली कायम हुने	बगैचा निर्माण	न्यून	प्रशासन	स्थलगत सर्वेक्षण, अभिलेख
सामाजिक आर्थिक तथा साँस्कृतिक वातावरण								
१.	रोजगारी	अस्पतालले रोजगारी सिर्जना गर्ने	अस्पताल निर्माण पश्चात कति ले रोजगारी पाएको	रोजगारी पश्चात आय स्थरमा वृद्धि	स्थानीय जनतालाई रोजगारीमा प्राथमिकता	मध्यम	अस्पताल प्रशासन	स्थलगत सर्वेक्षण, अभिलेख, अन्तर्वार्ता
२	पेशागत स्वास्थ्य सुरक्षा	पेशागत स्वास्थ्य सुरक्षाका उपकरणको व्यवस्था	उपचारजन्य संक्रमण विकिरणको प्रभाव तथा अन्य चोटपटक	कर्मचारीमा गम्भीर किसिमका रोग तथा स्वास्थ्यमा प्रतिकूल असर	पेशागत स्वास्थ्य उपकरणको व्यवस्था	उल्लेखनीय	अस्पताल प्रशासन	अभिलेख, कर्मचारीको अन्तर्वार्ता

३	विपन्न, असाहय, बेवारिसे तथा ज्येष्ठ नागरिकको निःशुल्क उपचार	विपन्न, असाहय, बेवारिसे तथा ज्येष्ठ नागरिकको निःशुल्क उपचार सेवा	स्वास्थ्य सेवामा सर्वसाधारणको पहुँच	कानून अनुसार निःशुल्क सेवा लिन पाउने	स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ अनुसार १० प्रतिशतलाई निःशुल्क उपचार सेवा दिइनुपर्ने	उल्लेखनीय	अस्पताल प्रशासन	अभिलेख, स्थानीय तहसंग छलफल
४	गुनासो व्यवस्थापन	गुनासो सुनुवाई संयन्त्रको निर्माण	स्थानीय, सेवाग्राही तथा अस्पताल प्रशासन विच हुन सक्ने द्वन्द	अस्पताल संचालनमा कठिनाई तथा अस्पतालको भौतिक संरचनामा पर्न सक्ने क्षति	गुनासो सुनुवाई संयन्त्रको निर्माण	उलेखनीय	अस्पताल प्रशासन	अभिलेख/ स्थानीय तह तथा गृह प्रशासनसंग छलफल

१०.५ वातावरणीय परीक्षणको लागत

सामान्यतया, आधारभूत तथ्याङ्क र जानकारी सङ्कलनमा प्रयोग गर्ने विधिहरू र वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको बेलामा अनुगमन गर्ने कार्यहरूको बीचमा समानता कायम गर्ने र यसै अनुसार वातावरणीय परीक्षण गरिन्छ। यस आयोजनाको वातावरणीय परीक्षण निम्न ६ प्रकारको हुनेछ। उक्त परीक्षणको लागि संलग्न पक्ष र बजेट निम्न प्रकार हुनेछ।

तालिका १०-१: वातावरणीय परीक्षणको लागि संलग्न पक्ष र बजेट

क्र.स.	परीक्षणको प्रकार	संलग्न पक्ष	बजेट ने.रु.
१	निर्णय तहको परीक्षण	आन्तरिक	१,४०,०००
२	कार्यान्वयन परीक्षण	बाह्य	१,४०,०००
३	कार्यको प्रभावकारिता परीक्षण	स्वैच्छिक बाह्य	१,२०,०००
४	आयोजना प्रभाव परीक्षण	आन्तरिक बाह्य	१,२०,०००
५	आँकलन गरिएको प्रविधि परीक्षण	आन्तरिक बाह्य	१,२०,०००
६	वातावरण प्रभाव मूल्यांकन प्रक्रिया परीक्षण	आन्तरिक	१,२०,०००
जम्मा (ने.रु.)			७,६०,०००

यस आयोजनाको वातावरणीय परीक्षण नेपाल सरकारको दायित्व भित्र रहनेछ र प्रस्तावको सहयोगी भूमिका रहनेछ।

माथि उल्लेखित वातावरणीय परीक्षणको क्रममा भौतिक, जैविक, र सामाजिक आर्थिक-संस्कृतिक पक्षहरूसंग सम्बन्धित सूचकांकहरू, प्रभावहरू अवलम्बन गरेको न्यूनीकरणका उपायहरू र सोको प्रभावकारिताको वारेमा परीक्षणको क्रममा संलग्न गरेर मूल्यांकन गर्ने र वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ बमोजिम वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा अनुसार प्रतिवेदन तयार गरिनेछ।

परिच्छेद ११: निष्कर्ष तथा प्रतिबद्धता

११.१ निष्कर्ष

प्रस्तावित आयोजना दाङ जिल्लाको घोराही उपमहानगरपालिका वडा नं ३ मा निर्माण तथा सञ्चालन गरिने छ। उक्त स्थानमा ५०० शय्याको हुने गरी संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल प्रा. लि. ले विशेषज्ञ सुबिधा सहितको जनरल अस्पतालको निर्माण तथा सञ्चालन गरिनेछ। घोराही उपमहानगरपालिकामा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित सुबिधा सम्पन्न अस्पतालहरू निकै नै कम रहेको र यस क्षेत्रका मानिसहरू उपचारको लागि काठमाण्डौं र भारत जानुपर्ने बाध्यतालाई मध्यनजर गरी सोहि क्षेत्रमा माग भए बमोजिमको एउटा सुबिधा सम्पन्न अस्पताल हुनेछ। यस आयोजनाले त्यस क्षेत्रका मानिसहरूको स्वास्थ्य उपचार गर्नुका साथै स्थानीय अर्थतन्त्रमा पनि वृद्धि गर्दछ। घोराहीका बासिन्दालाई मात्र नभई सम्पूर्ण दाङ जिल्लाका बासिन्दाहरूलाई नै टेवा पुर्याउने अनुमान गरिएको छ। प्रस्तावित अस्पतालमा रोल्पा, प्युठान, सल्यान, रुकुम, दाङ, अर्घाखाँची, बाँके र कपिलवस्तु गरी जम्मा आठ जिल्लाबाट दैनिक करिब ७०० जना विरामीको प्रवाह आँकलन गरिएको छ।

यस अस्पतालले चौबिसै घण्टा उपलब्ध हुने गरी शल्यक्रिया सहितको आकस्मिक सेवा, आकस्मिक प्रयोगशाला, रक्त सञ्चार र रेडियो ईमेजिंग सेवाहरू प्रदान गर्नेछ। यस बाहेक अस्पतालले निदानात्मक सेवाहरूको रूपमा प्रयोगशाला तथा रेडियो ईमेजिंग सेवाहरू प्रदान गर्नेछ। अस्पतालले सघन उपचार कक्ष, नवजात शिशु बाल सघन उपचार कक्ष, कार्डियक क्याथेटराइजेशन इत्यादि जस्ता सेवा मार्फत सघन उपचार सेवा प्रदान गर्नेछ। प्रस्तावित ५०० शय्या संख्याको लागि स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन मापदण्ड, २०७७ (संशोधन २०७८) को परिच्छेद ५ मा उल्लेखित मापदण्डलाई ध्यानमा राखी अस्पताल निर्माण गरिनेछ। यसको अलावा अस्पतालले सामाजिक सेवाद्वारा संकट व्यवस्थापन केन्द्र, फरेन्सिक सेवा, डाइटिटिक्स तथा पोषण पुनस्थापना सेवा लगायत हेमोडायलाइसिस जस्ता सेवाहरू पनि प्रदान गर्नेछ।

यस आयोजना सञ्चालनबाट पर्ने अनुकूल प्रभावहरूमा सर्वसुलभ स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरी जनताको स्वास्थ्य सेवामा सजिलो पहुँच तथा विपन्न, असाहाय, बेवारिसे तथा ज्येष्ठ नागरिकको लागि निःशुल्क स्वास्थ्य सेवा लगायत रोजगारी, व्यापार-व्यवसाय आदि रहेका छन् भने प्रतिकूल प्रभावहरूमा उत्सर्जन हुने ठोस फोहरमैलाबाट पर्ने प्रभाव, संक्रमित फोहरपानीबाट पर्ने सक्ने प्रभाव, सतहको पानी प्रदूषण, ध्वनि तथा वायु प्रदूषणबाट पर्ने प्रभाव, स्वास्थ्य सेवाजन्य फोहरमैला उत्सर्जन र तिनको व्यवस्थापनबाट पर्ने प्रभाव, भूमिगत पानीको स्रोतमा आउने कमीका कारण पर्ने प्रभाव, उच्च ऊर्जा खपतबाट पर्ने सक्ने प्रभाव, विपद व्यवस्थापनको प्रभाव, विकिरण उत्सर्जनबाट पर्ने

सक्ने प्रभाव आदि रहेका छन् । त्यसबाहेक सामाजिक आर्थिक तथा साँस्कृतिक वातावरणमा पर्ने प्रभावहरूमा पेशागत स्वास्थ्य तथा सुरक्षा, स्वास्थ्य तथा सरसफाई कमीबाट पर्ने प्रभाव, सडक माथि सवारी साधनको चाप, बालश्रमको प्रयोगबाट पर्ने प्रभाव, लैंगिक विभेदबाट पर्ने प्रभाव, गुनासो सम्बोधन र व्यवस्थापन, प्रकोपबाट पर्ने प्रभाव आदि रहेका छन् । यस प्रतिवेदनमा अनुकूल प्रभाव अधिकतम र प्रतिकूल प्रभाव न्यून गर्ने उपायहरूसँगै लाग्ने अनुमानित रकम र कार्यान्वयनको जिम्मेवारी समेत समावेश गरिएको छ । यी सुझाव गरिएका सम्पूर्ण उपायहरू कार्यान्वयन गरेमा अनुमान गरिएका प्रतिकूल प्रभावलाई स्वीकार योग्य तहमा पुर्याउन सकिन्छ । यी वातावरणीय संरक्षण उपायहरूको कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्न वातावरणीय व्यवस्थापन योजना (EMP) तयार गरिएको छ जसमा सकारात्मक प्रभाव बढाउने र नकारात्मक प्रभाव न्यूनीकरणका उपायहरू कार्यान्वयनको योजना साथै वातावरणीय अनुगमन योजना समावेश छ र योजना कार्यान्वयनको लागि अनुमानित लागतको बारेमा विवरण समावेश छ । यसरी यस आयोजना कार्यान्वयन गर्दा पर्ने नकारात्मक प्रभावहरू भन्दा सकारात्मक प्रभावहरू दीर्घकालीन महत्वका रहेका छन् । यसकारण यस प्रतिवेदनमा प्रस्ताव गरिएको वातावरण व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयन गरि आयोजना सञ्चालन गर्न सकिने देखिन्छ ।

यस अध्ययन प्रतिवेदन अनुसार विकल्प विश्लेषण तथा प्रभावहरूको पहिचान गर्दा प्रतिकूल प्रभावहरूको लागी यस प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएका न्यूनीकरण तथा नियन्त्रणका तरीकाहरू अवलम्बन गर्दा वातावरणीय प्रभावहरू नियन्त्रण भित्र नै रहने निष्कर्ष निकालिएको छ । यस प्रतिवेदन अनुसार नै यस प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्ने गरी स्वीकृत गर्दा वातावरणमा उल्लेखनीय प्रभाव नपर्ने ठहर गरिएको छ ।

११.२ प्रतिबद्धता

प्रस्तावित अस्पतालले स्वास्थ्य सेवा संचालन गर्दा देहायको गुणस्तरको सुनिश्चितता गर्नुको साथै देहायमा उल्लेखित मापदण्डहरूको समेत पालना गर्नेछ ।

- ✓ अस्पतालमा विश्व स्वास्थ्य संगठनले निर्धारण गरेको मापदण्ड बमोजिमको संक्रमण नियन्त्रण (infection Prevention) को व्यवस्था गर्नुको साथै सोको नियमित र प्रभावकारी अनुगमन गरिनेछ ।
- ✓ आकस्मिक कक्षमा कुल शय्या क्षमताको दश प्रतिशतका दरले शय्या उपलब्ध गराइनेछ ।
- ✓ त्यस्तै आकस्मिक कक्षमा प्रतीक्षालय, शौचालय, ट्रायज, चेन्जिङ्ग रुम, medico-legal case जस्तै rape victim आदिको गोपनीयता सुनिश्चित हुने कोठाको समेत व्यवस्था गरिनेछ ।
- ✓ अस्पतालमा बच्चा, सुत्केरी, अब्जर्भेसन तथा सरुवा रोगका लागि छुट्टाछुट्टै वार्डको व्यवस्था गरिनेछ ।

- ✓ अस्पतालले बहिरंग सेवा प्रदान गर्ने विशेषज्ञ चिकित्सक वा अन्य चिकित्सकहरू उपलब्ध हुने समय तालिका (दिन र बार) खुल्ने गरी सबैले देख्ने ठाउँमा राख्नेछ ।
- ✓ बिरामीले अस्पतालबाट सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने शुल्क, प्रक्रिया तथा अवधि समेत खुलाई बिरामीको बडापत्र (Patient charter) अस्पतालको अग्रभागमा देखिने गरी राखिनेछ ।
- ✓ अस्पतालमा आउने बिरामीलाई आवश्यक पर्ने जानकारी गराउन सोधपुछ वा सहायता कक्षको व्यवस्था गरी सेवाग्राहीलाई आवश्यक जानकारी दिन सामाजिक सेवा इकाईको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ✓ अस्पताल ज्येष्ठ नागरिक, बालबालिका तथा अपांगमैत्री हुनेछ ।
- ✓ अस्पतालमा मर्करीयुक्त उपकरणको सट्टा डिजीटल प्रविधियुक्त उपकरण प्रयोग गरिनेछ ।
- ✓ अस्पतालबाट निष्काशित फोहरमैलाको व्यवस्थापन फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन, २०६८ र फोहरमैला व्यवस्थापन नियमावली, २०७० ले तोके बमोजिम गरिनेछ ।
- ✓ प्रस्तावित अस्पतालबाट उत्सर्जन हुने चिकित्साजन्य फोहर व्यवस्था सम्बन्धी कार्यको नियमित अनुगमन गर्न वातावरणविद सहितको वातावरणीय व्यवस्थापन यूनिटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ✓ स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ लाई पूर्णतया पालना गरिनेछ ।
- ✓ प्रस्ताव कार्यान्वयनको क्रममा थप/नयाँ नकरात्मक वातावरणीय प्रभावहरू देखिएमा प्रस्तावक स्वयमको खर्चमा न्यूनिकरण/निराकरण गरिनेछ ।
- ✓ प्रस्ताव कार्यान्वयनको सिलसिलामा प्रस्तावकले नियमित रूपमा वातावरणीय अनुगमन गरी त्यसको प्रतिवेदन सम्बन्धित मन्त्रालय र सरोकारवाला निकायहरूमा पठाइनेछ ।

सन्दर्भ सामाग्री

- ✓ नेपाल सरकार (२०७८), स्वास्थ्य संस्था संचालन मापदण्ड २०७७, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, काठमाण्डौ
- ✓ स्थानीय राजपत्र, घोराही उपमहानगरपालिका, खण्ड २ संख्या ३९ भाग २, २०७५/११/०७
- ✓ स्थानीय राजपत्र, घोराही उपमहानगरपालिका, खण्ड २ संख्या ३९ भाग २, २०७५/११/०७
- ✓ स्थानीय राजपत्र, घोराही उपमहानगरपालिका, खण्ड २ संख्या २९ भाग १, २०७५/११/०२
- ✓ नेपाल सरकार, २०७७, राष्ट्रिय स्वास्थ्यजन्य फोहोर व्यवस्थापन मापदण्ड र संचालन प्रक्रियाहरू (२०७६), स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, काठमाण्डौ
- ✓ स्वास्थ्य सूचना व्यवस्थापन प्रणाली २०७८
- ✓ घोराही उपमहानगरपालिकाको पाश्र्वचित्र, २०७५
- ✓ राष्ट्रिय जनगणना, २०७८
- ✓ केन्द्रिय तथ्यांक विभाग, २०७०. राष्ट्रिय जनसंख्या तथा घरधूरी जनगणना, के.त.वि., काठमाण्डौ
- ✓ घोराही सिमेन्ट, २०१४. घोराही सिमेन्ट उद्योगको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन,
- ✓ पर्यावरण विज्ञानको ब्रिटिश जर्नल खण्ड ४, नं. १, पाना ११ — ३४, फेब्रुअरी २०१६
- ✓ नेपाल सरकार (ने.स.). २०७६. एक - स्वास्थ्य रणनीति मन्त्रपरिषद्को मिति २०७६/९/१४ को निर्णय
- ✓ नेपाल सरकार (ने.स.). २०७९. स्वास्थ्य सेवाजन्य फोहोरमैला व्यवस्थापन निर्देशिका, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, रामशाहपथ, काठमाण्डौ, नेपाल
- ✓ नेपाल राजपत्र (ने.रा.). खण्ड ६६, संख्या ६३, भाग ५, मिति २०७३/१२/१४, नेपाल सरकार
- ✓ नेपाल सरकार. २०७६. राष्ट्रिय व्यवसायजन्य सुरक्षा तथा स्वास्थ्य नीति, श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय, सिंहदरवार, काठमाण्डौ, नेपाल सिंहदरवार, काठमाण्डौ
- ✓ नेपाल राजपत्र (ने.रा.). खण्ड ६९, संख्या ४९, भाग ३, मिति २०७६/१२/३, गृह मन्त्रालय, नेपाल सरकार. सामाजिक सुरक्षा नियमावली
- ✓ नेपाल सरकार (ने.स.). २०७५ राष्ट्रिय विपत्ती जोखिम न्यूनीकरण नीति, २०७४. गृह मन्त्रालय, नेपाल सरकार
- ✓ नेपाल सरकार (ने.स.). २०६६. स्वास्थ्य क्षेत्र लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण रणनीति. स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, रामशाहपथ, काठमाण्डौ, नेपाल
- ✓ नेपाल सरकार, MoFE. 2075. Environmental Standards and Information Collection

- ✓ नेपाल सरकार , स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय ,स्वास्थ्य सेवा विभाग, २०१४. अस्पतालजन्य फोहोर व्यवस्थापन निर्देशिका
- ✓ नेपाल सरकार, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, २०७४, स्वास्थ्य निर्माण पूर्वाधार डिजाइन रेखाचित्रहरूको मापदण्ड
- ✓ नेपाल सरकार, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, २०७४, नेपाल स्वास्थ्य पूर्वाधार विकास मापदण्ड, खण्ड ४
- ✓ नेपाल सरकार , स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय ,स्वास्थ्य सेवा विभाग, २०२०. राष्ट्रिय स्वास्थ्य सेवा फोहोरमैला व्यवस्थापन मापदण्ड तथा कार्य सञ्चालन प्रक्रियाहरू। स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, स्वास्थ्य सेवा विभाग
- ✓ नेपाल सरकार , स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय २०७१, राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीति २०७१
- ✓ नेपाल राजपत्र, खण्ड ६२ संख्या ३० भाग ५
- ✓ राष्ट्रिय पुनःनिर्माण प्राधिकरण २०७२ प्रकोप पछिको पुननिर्माण फ्रेमवर्क
- ✓ ब्रिटिश जर्नल अफ इन्भारोमेंटल साइन्सेस, खण्ड ४ संख्या १ पाना नं ११ — ३४, २०१६
- ✓ नगर पाश्चिचित्र, (२०७५), घोराही उप-महानगरपालिका
- ✓ **Nepal Building Code (NBC-105). Seismic design of buildings in Nepal. Department of Building, Ministry of Physical Planning and Works, Government of Nepal 2019.**
- ✓ **Asian Development Bank (ADB), Solid Waste Management in Nepal Current Status and Policy Recommendations, 2013**
- ✓ **MoHP ,(2014). Healthcare Waste Management Guideline: Assessment of Present State and Establishment of a Framework Strategy and Action Plan for Improvement. Ministry of Health, Ramshahpath, Kathmandu.**
- ✓ **WHO, (2004). Safe Health Care Waste Management: Policy Paper. World Health Organization.**
- ✓ **Nepal Building Code NBC 208: 2003**
- ✓ **Grimmet, R.; Inskipp, C.; Inskipp, T. and Baral, H. S. 2016, Bird Life International and Stichting J.C. von der Hucht Fonds (The Netherlands)**
- ✓ **Jnawali, S.R., Baral, H.S., Lee, S., Acharya, K.P., Upadhyay, G.P., Pandey, M., Shrestha, R., Joshi, D., Lamichhane, B.R., Griffiths, J., Khatiwada, A.P., Subedi, N., and Amin, R. 2011. The Status of Nepal's Mammals: The National Red List Series. IUCN, DNPWC, SSC, WWF, NTNC, ZSL, Himalayan Nature. Kathmandu Nepal**
- ✓ **Chave, J., Coomes, D., Jansen, S., Lewis, S. L., Swenson, N. G., & Zanne, A. E. (2009). Towards a worldwide wood economics spectrum. Ecology letters, 12(4), 351-366.**
- ✓ **Shrestha, T B (1999) Nepal country report on biological diversity. Kathmandu: IUCN**
- ✓ **Shah, K. B., Tiwari, S. 2004. Herpetofauna of Nepal: A Conservation Companion. IUCN Nepal.**
- ✓ **Meteoblue AG, 2016. Meteoblue weather forecasting system, Version: 1.1, Switzerland**

अनुसूची

- अनुसूची १: कम्पनि सम्बन्धि सम्पूर्ण कागजातहरु
अनुसूची २: जग्गा सम्बन्धि लालपुर्जा
अनुसूची ३: चार किल्ला विवरण तथा निर्माण इजाजतपत्र
अनुसूची ४: सार्वजनिक सुनुवाईको सात दिने सूचना र सूचना टाँसको मुचुल्का
अनुसूची ५: सार्वजनिक सुनुवाईको माइन्युट
अनुसूची ६: सार्वजनिक सुनुवाईका तस्बिरहरु
अनुसूची ७: सात दिने सूचना, सूचना टाँसको मुचुल्का
अनुसूची ८: सिफारिस पत्र
अनुसूची ९: वातावरण सम्बन्धि विभिन्न मापदण्डहरु
अनुसूची १०: प्रस्तावक, परामार्शदाता कम्पनि तथा विज्ञहरुको स्वघोषणा तथा बायोडाटा
अनुसूची ११: माटो परिक्षण, इनार उत्खनन तथा पानी परिक्षणको प्रतिवेदन
अनुसूची १२: आयोजनाको लेआउट तथा फ्लोर प्लान
अनुसूची १३: स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयबाट प्राप्त रायसुझाव तथा समावेसी तालिका
अनुसूची १४: क्षेत्र निर्धारण तथा कार्यसूचीको स्वीकृत पत्र साथै स्वीकृत कार्यसूची

अनुसूची १: कम्पनि सम्बन्धि सम्पूर्ण कागजातहरु

क) कम्पनि दर्ताको प्रमाणपत्र

नेपाल सरकार
उद्योग मन्त्रालय
कम्पनी रजिष्टारको कार्यालय
कम्पनी दर्ताको प्रमाण-पत्र

दर्ता नं. ८४३२२/०६७/०६८

श्री यूनिभर्सल हस्पिटल नामको
प्राइभेट लिमिटेड कम्पनी संवत् २० ६८ साल असार महिना १९ गते
रोज १ मा दर्ता भएको हुनाले कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा ५ को उपदफा (१)
बमोजिम यो प्रमाण-पत्र दिइएको छ ।

मिति : २०६८/३/१९

स. रजिष्टार
सहायक रजिष्टार

Government of Nepal
Ministry of Industry
Office of the Company Registrar

Registration No: 84322/067/068

CERTIFICATE OF INCORPORATION OF COMPANY

This Certificate of Incorporation has been issued to
M/s Universal Hospital
Private Limited having incorporated it on the 3 day of Jul 11 pursuant
to sub-section (1) of section 5 of the Companies Act 2006.

Date: 2011/7/3

Asst. Registrar

शर्त कम्पनी संस्थापनलाई मात्र कम्पनीको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्ने इजाजत प्रदान गरिएको नमानिने हुनाले कानून
अनुसार तिनपने अनुमति सम्बन्धित निकायबाट लिएर मात्र कम्पनीको उद्देश्य अनुसार कारोबार गर्नु पर्नेछ ।

ख) कम्पनिको पान नं

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
आन्तरिक राजस्व विभाग

कर अधिकृत

स्थायी लेखा नम्बर (PAN) दर्ता प्रमाण पत्र

पान: **६०१५३८१४४** मिति: **११ ०९ २०७०**
 आन्तरिक राजस्व कार्यालय: **बुटवल** मु.अ.कर दर्ता मिति:

कारोबारको नाम: **संजिवनी इन्स्टिच्यूट अफ एडभासड स्टडीज एण्ड टिपिङ्ग हस्पिटल प्रा.लि.**
 कारोबारको प्रकार: **प्राइभेट लिमिटेड**
 ठेगाना: **बडा नं ९, शंकरनगर**
 गाविस: **शंकरनगर**
 रूपन्देही

व्यवसाय कारोबारहरू: **अन्य अस्पतालहरू**

अतिरिक्त कारोबारहरू

क्र.सं.	कारोबारको नाम	ठेगाना	पुर्ण मिति	जारी भएको	दस्तावेज
१					
२					
३					

करदाताले पालना गर्नुपर्ने कर्तव्यहरू:

- कारोबार गर्दा अनिवार्य रुपमा बिल बिजक जारी गर्नुपर्छ।
- मु.अ.करमा दर्ता हुनेले प्रत्येक कर अवधि (मासिक वा द्वैमासिक र चौमासिक) समाप्त भएको २५ दिनभित्र मु.अ.कर विवरण तथा मु.अ.कर रकम बुझाउनु पर्छ।
- अन्तःशुल्क लाग्ने कारोबार गर्नेले अन्यथा व्यवस्था गरेकोमा बाहेक प्रत्येक महिना समाप्त भएको २५ दिनभित्र मासिकवारी र अन्तःशुल्क रकम बुझाउनु पर्छ।
- प्रत्येक आर्थिक वर्षको आय विवरण असोज महिनाभित्र बुझाउनु पर्छ।
- समयमा विवरण र कर रकम नबुझाएमा ब्याज, शुल्क र जरिवाना लाग्नेछ।
- यो प्रमाणपत्र देखिने गरी कारोबार स्थल मुख्य कार्यालयमा राख्नु पर्नेछ।

ग) नाम परिवर्तनको प्रमाणपत्र

नेपाल सरकार
उद्योग मन्त्रालय
कम्पनी रजिष्टारको कार्यालय
कम्पनी दर्ताको प्रमाण-पत्र

दर्ता नं. C8322/067/068

श्री यूनिभर्सल हस्पिटल प्राइभेट लिमिटेड कम्पनी संम्वत् २०६८ साल असार महिना १ मा दर्ता भएको हुनाले कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा ५ को उपदफा (१) बमोजिम यो प्रमाण-पत्र दिइएको छ।

मिति : २०६८/३/१९

स. रजिष्टार
सहायक रजिष्टार

Government of Nepal
Ministry of Industry
Office of the Company Registrar

Registration No: 84322/067/068

CERTIFICATE OF INCORPORATION OF COMPANY

This Certificate of Incorporation has been issued to
M/s Universal Hospital
Private Limited having incorporated it on the 3 day of Jul 11 pursuant
to sub-section (1) of section 5 of the Companies Act 2006.

Date: 2011/7/3

Asst. Registrar

कम्पनी संस्थापनलाई मात्र कम्पनीको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्ने इजाजत प्रदान गरिएको नभएकाले कानून अनुसार लिनुपर्ने अनुमति सम्बन्धित त्रिकायबाट लिएर मात्र कम्पनीको उद्देश्य अनुसार कारोबार गर्नु पर्नेछ।

घ) प्रवान्धपत्र

कम्पनीको नाम, उद्देश्य, उद्देश्य पूरा गर्ने काम र प्रवान्धपत्रका
उपरोक्त दफा र नियमावलीको नियमहरूमा उल्लेखित व्यवस्थाहरूका
सम्बन्धमा कसैले दाबी बिरোধ गरेमा, भ्रम सृजना भएमा वा
कानूनको रिक्त पुरा भएको नदेखिएमा कम्पनीको निर्देशन
प्राप्त हुनासाथ संशोधन गर्ने गर्ने छ ।

अनुसूची-१०

(दफा १८ को उपदफा(६) संग सम्बन्धित)
कम्पनी ऐन २०६३ अन्तर्गत संस्थापित

यूनिभर्सल हस्पिटल एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रा.लि.

को

प्रवान्धपत्र

- १) कम्पनीको नाम : यस कम्पनीको नाम नाम "यूनिभर्सल हस्पिटल एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रा.लि." हुनेछ । यसलाई अंग्रेजीमा "Universal Hospital and Research Centre Pvt. Ltd." भनिनेछ ।
- २) कम्पनीको रजिष्टर्ड कार्यालय रहने ठेगाना : क) यस कम्पनीको रजिष्टर्ड कार्यालय रुपन्देही जिल्ला बुटवल न.पा. वडा नं. ११ मा रहनेछ । सम्बन्धित निकायको स्वीकृति लिई आवश्यकता अनुसार शाखा कार्यालय खोल्न वा मुख्य कार्यालय स्थानान्तरण गर्न सकिनेछ ।
ख) कम्पनीको कारोवार गर्ने स्थान : यस कम्पनी को कारोवार गर्ने स्थान नेपाल राज्य भर हुनेछ ।
- ३) कम्पनीले गर्ने व्यवसाय वा कारोवारको प्रकृति : कम्पनीले गर्ने व्यवसाय वा कारोवार व्यापारमूलक एवं सेवामूलक हुनेछ ।
- ४) कम्पनीको उद्देश्य : १) यस कम्पनीको उद्देश्य देहाय बमोजिम हुनेछ ।
 - (क) अस्पताल सम्बन्धि सेवाहरु बहिरंग सेवा, अन्तरंग सेवा, इमरजेन्सी सेवा संचालन गर्ने गराउने ।
 - (ख) विभिन्न रोगहरुको निदानकालागि दक्ष चिकित्सक तथा विशेषज्ञहरुबाट चिकित्सा क्षेत्रमा विकास भएका र हुने विभिन्न उपकरण तथा यन्त्र, मेशिनहरुको प्रयोग गरी अस्पतालमा उपलब्ध हुने सेवाका साथै स्तरीय उपचारमूलक स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने ।
 - (ग) रोगहरुको निदानका लागि आवश्यक पर्ने विभिन्न प्रकारका परिक्षण विधिहरु संचालन गर्ने व्यवस्था गरी सो सेवा उपलब्ध गराउने (जस्तै:- एक्सरे, अण्टासाउण्ड सेवा, इण्डोस्कोपी, इ.सि.जि., इ.इ.जि., एम.आर.आइ., प्याथोलोजि सेवा आदी) ।
 - (घ) मेडिकल, सर्जिकल, गाइनकोलोजिकल, काडियोलोजि लगाएतका विभिन्न प्रकारका सेवाहरु उपलब्ध गराई विभिन्न प्रकारको उपचार गर्न, डाइग्नोसिस गर्ने गराउने व्यवस्था गर्ने ।
 - (ङ) विभिन्न सेवाहरुको बारेमा अनुसन्धान गर्ने तथा आवश्यक त्याव राखि अत्याधुनिक प्रविधिबाट रगत, दिशा, पिसाव, खकार, विर्य आदीका परिक्षणको लागि अत्याधुनिक प्रयोगशाला संचालन गर्ने ।
 - (च) विभिन्न प्रकारका औषधिहरु लगाएत उपचारका लागि आवश्यक पर्ने अन्य सेवाहरु अस्पताल हाता भित्र उपलब्ध गराउने तथा विक्रि, वितरण गर्ने ।
 - (छ) उपर्युक्त विषयसंग सम्बन्धित लिप्युक्त अध्ययन, अनुसन्धान गर्ने गराउने, सभा सेमिनार सम्मेलन, गोष्ठी, सुचना प्रवाह र प्रकाशन गर्ने गराउने ।
- २) कम्पनीले उपदफा (१) बमोजिमको उद्देश्य प्राप्त गर्न प्रचलित कानून बमोजिम सम्बन्धित निकायबाट अनुमति वा इजाजत प्राप्त गर्नु पर्ने भएमा सो प्राप्त भएपछि मात्र कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ३) उपदफा (१) मा उल्लिखित उद्देश्यको सम्बन्धमा अनुमति वा इजाजत प्राप्त गरेको पन्ध्र दिन भित्र त्यस्तो अनुमति वा इजाजत पत्रको प्रतिलिपि कम्पनी रजिष्ट्रको कार्यालयमा पेश गरिनेछ ।
- ४) कम्पनीको उद्देश्य प्राप्त गर्न गरिने कामहरु : यस कम्पनीले दफा ४ बमोजिमका उद्देश्य प्राप्त गर्न देहायका कामहरु गर्नेछ :-
 - (क) कम्पनीले प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम सम्बन्धित निकायबाट अनुमति वा इजाजत प्राप्त गरी उपरोक्त उद्देश्य बमोजिमका विभिन्न कार्यहरु गर्ने ।
 - (ख) कम्पनीलाई आवश्यक पर्ने भवन निर्माण गर्ने, भाडामा वा लिजमा लिनेछ र कम्प्युटर, टेलिफोन, टाईपराईटर, फ्याक्स जस्ता कार्यालय समान तथा सवारी साधन खरिद गर्ने वा भाडामा लिई प्रयोग गर्ने ।
 - (ग) कम्पनीलाई आवश्यक पर्ने कर्मचारी नियुक्ति गर्ने तथा तिनको सेवाको शर्तहरु निर्धारण गर्ने ।
 - (घ) कम्पनीमा लगानी भएको शेयरको रकम तथा त्यसबाट आर्जित रकम बैंकमा जम्मा गरी बैंक खाता सञ्चालन गर्ने ।
 - (ङ) कम्पनीलाई आवश्यक पर्ने रकम बैंक वा कुनै वित्तीय संस्थाबाट धितो राखी वा नराखी कर्जा लिने ।

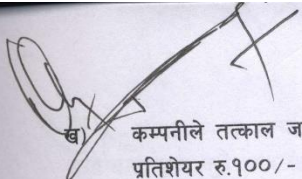
(च) कम्पनीको नामबाट शेयर वा डिबेन्चर खरिद गर्न तथा त्यसलाई विक्री गर्न सक्ने ।

छ) अन्य आवश्यक कुराहरू :

- १) कम्पनी संचालनको लागि आवश्यक पर्ने भवन, कार्यशाला, अफिस घर, जमीन तथा अन्य चल अचल सम्पत्ति आदि जायजथा खरिद गर्ने, बिक्री गर्ने, लीज वा भोग बन्धकीमा लिने वा अन्य तरिकाबाट प्राप्त गर्ने वा बनाउने, निर्माण गर्ने, स्थापना गर्ने, सुसज्जित गर्ने, विस्तार गर्ने, आधुनिकीकरण गर्ने, मर्मत-संभार गर्ने, नियन्त्रण गर्ने, संचालन गर्ने तथा सो को व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।
- २) कम्पनीलाई आकस्मिक क्षतिबाट बचाउन कम्पनीको मेसिनरी, भवन लगायत सबै प्रकारका सम्पत्तिहरूको आवश्यकतानुसार बीमा गराउने ।
- ३) प्रचलित कानूनको अधिनमा रही कम्पनीलाई प्रत्यक्ष किसिमले लाभप्रद प्राविधिक ज्ञान तथा सीपहरू उपलब्ध गराउने, सोको लागि व्यक्ति वा कम्पनीसंग सम्झौता गर्ने, त्यसलाई आफ्नो शेयर विक्री गर्ने वा त्यसको शेयर आफूले खरिद गर्ने, एकीकरण गर्ने वा एकीकृत हुने ।
- ४) भविष्यमा कम्पनी सक्षम भएमा कम्पनीको तर्फबाट यसको सह-सेवाको उपयोग सम्बन्धमा अनुसन्धान गर्ने, उपयोग गर्ने र सो गर्न इजाजत लिनु पर्ने भएमा सम्बन्धित विभागबाट छुट्टै इजाजत लिने ।
- ५) कम्पनीको लागि आवश्यक पर्ने प्रशिक्षक, कर्मचारी, कानून व्यवसायी, सुपरीवेक्षक, इन्जिनियर, कामदारहरूको नियुक्ति गर्ने, तिनीहरूको सेवा शर्त तथा तलब भत्ता तोक्ने, तिनीहरूको बढुवा, घटुवा तथा दण्ड आदि तोक्ने, सोही बमोजिम कारवाही गर्ने । कम्पनीलाई अनावश्यक भएजतिलाई सेवाबाट हटाउने । तिनीहरूको प्रोत्साहनको लागि उचित व्यवस्था गर्ने ।
- ६) कम्पनीको नाममा नेपाल राज्यको कुनै पनि वित्तीय संस्था तथा बैंकहरूमा कम्पनीको नाममा खाता खोली रकम जम्मा गर्ने, फिक्ने, विल अफ एक्सचेन्ज, प्रोमिशरी नोट, चेक आदि जारी गर्ने दरपीठ गर्ने, भूक्तानी लिने, दिने, एल.सी. खोल्ने, मन्जूर गर्ने ।
- ७) कम्पनीको लागि प्राप्त हुन सक्ने सबै प्रकारका सुविधा, सहूलियत प्राप्त गर्न नेपाल सरकारको कार्यालयहरू संग अनुरोध गर्ने, कम्पनीको व्यापारिक हित संरक्षणको लागि डिजाइन र ट्रेडमार्क दर्ता गराउने, यसको हक, सुविधा उपलब्ध गर्ने र उपयोग गर्ने ।
- ८) कम्पनीको तर्फबाट वा कम्पनी विरुद्ध परेका मुद्दा मामिलाहरूको पुर्पक्ष गर्ने, प्रतिरक्षा गर्ने, लिखित जवाफ पेश गर्ने, यस सम्बन्धमा आवश्यक कानूनी सेवा प्राप्त गरी आफ्नो हक अधिकारको संरक्षण गर्ने, सहूलियत सुविधालाई सुरक्षित राख्ने ।
- ९) कम्पनीको लागि आवश्यक नपर्ने सामानहरू विक्री गर्ने ।
- १०) कम्पनीको आफ्नो लक्ष्य र उद्देश्य प्राप्त गर्नको लागि सर्वसाधारणलाई बढी जानकारी गराउन विभिन्न संचारका साधन तथा पत्र-पत्रिकाबाट विज्ञापन, सूचना आदि प्रचार प्रसार गर्ने, गराउने ।
- ११) कम्पनीको हित हुने कुनै कुरालाई ध्यानमा राखी जगेडा कोष, डिप्रिसिएशन कोष, इमर्जेन्सी कोष, कल्याणकारी कोष आदि खडा गर्ने ।
- १२) कम्पनीको उद्देश्य परिपूर्तिको लागि आवश्यक सम्झौताहरू गर्ने ।

६) कम्पनीको पूँजीको संरचना : कम्पनीको पूँजीको संरचना देहाय बमोजिम हुनेछ :

- क) कम्पनीको अधिकृत पूँजी रु. २५,००,०००/- (पचिस लाख) हुनेछ । सो पूँजीलाई प्रति शेयर रु.१००/- दरका २५००० थान साधारण शेयरमा विभाजन गरिएको छ ।

कम्पनीले तत्काल जारी गर्ने पूँजी रु. २०,००,०००/- (बिस लाख रुपैया) हुनेछ । सो पूँजीलाई प्रतिशेयर रु.१००/- दरका २०००० थान साधारण शेयरमा बिभाजन गरिएको छ ।

ग) कम्पनीका संस्थापकले तत्काल चुक्ता गर्न वा कबुल गरेको पूँजी रु. १५,००,०००/- (पन्ध्र लाख रुपैया) हुनेछ ।

७) कम्पनीको शेयरको किसिम :

१) यस कम्पनीले साधारण शेयर मात्र जारी गर्नेछ ।

२) अग्राधिकार शेयर जारी गरिने छैन ।

८) शेयर खरिद गर्न वा हस्तान्तरण गर्न कुनै बन्देज रहेको भए सो कुरा :

क) शेयर खरिद वा हस्तान्तरण गर्न वा धितो बन्धक राख्न संचालक समितिको पूर्व स्वीकृती लिन पर्नेछ । स्वीकृति बिना गरिएको शेयर खरिद वा हस्तान्तरण मान्य हुनेछैन ।

ख) कम्पनीको शेयरचल सम्पति सरह मानिएको छ । कुनै शेयर वालाको आफ्नो शेयर अरुको कुनै पनि व्यक्तिलाई धितो बन्धक विक्री तथा हक हस्तान्तरण गर्न सक्नेछ । यसरी कुनै शेयरवालाको शेयर कुनै व्यक्तिलाई धितो बन्धक वा हस्तान्तरण गर्नु अघि कम्पनीको संचालक समितिको पूर्व स्वीकृती लिई गर्नु पर्ने छ ।

९) शेयरवापतको रकमको भुक्तानी :

१) कम्पनीले आफ्नो आवश्यकता अनुसार संचालक समितिको बैठकबाट निर्णय गरी शेयर वापतको रकम आंशिक वा पूर्ण रूपले भुक्तानी माग गर्न सक्नेछ ।

२) शेयर वापत कम्पनीले माग गरेको रकमहरु निर्धारित समयमा शेयरधनीले बुझाउनु पर्नेछ ।

३) शेयर वापतको रकम माग गर्ने, माग गरेको रकम निर्धारित समय भित्र बुझाउने, भुक्तानीको म्याद थप माग्ने तथा कम्पनीले म्याद दिने जस्ता कुराहरु को व्यवस्था नियमावलीमा उल्लेख भए बमोजिम हुने छ ।

१०) शेयरधनीको अधिकतम संख्या : शेयर धनीहरुको संख्या ५० जना भन्दा बढी हुने छैन । तर कर्मचारीहरुलाई शेयर विक्री गर्ने योजना अन्तर्गत कम्पनीका शेयर खरिद गरेका कर्मचारी वा त्यस्तो योजना अन्तर्गत शेयर खरिद गरी सकेका तर तत्काल कम्पनीका सेवामा नरहेका कर्मचारीलाई शेयरधनीको अधिकतम संख्याको निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि गणना गरिनेछैन ।

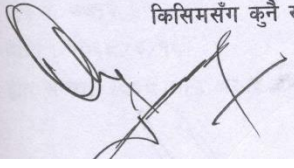
११) दायित्व सिमित हुने : यस कम्पनीको कारोवारको सम्बन्धमा शेयरधनीको दायित्व निजले खरिद गरेको वा खरिद गर्न कबूल गरेको शेयरको अंकित मूल्यसम्म मात्र सीमित रहनेछ । तर कुनै शेयरधनी वा संचालकले सो हैसियतमा तेस्रो पक्षसंग गरेको व्यक्तिगत जमानत सम्बन्धी सम्झौता बमोजिमको दायित्वको हकमा यो व्यवस्था लागू हुने छैन ।

१२) अन्य आवश्यक कुरा :

१) कम्पनीको संस्थापना गर्दा लागेको खर्च कम्पनीले नै व्यहोर्नेछ ।

२) संस्थापक वा अन्य कुनै व्यक्तिले नगद रूपैयाँले बाहेक अरु कुनै किसिमबाट शेयर खरिद गर्न वा शेयरमा हक पाउन सक्ने छैन ।

३) कम्पनीको करोवार शुरु गर्दाको वखतमा संस्थापक वा अन्य कुनै व्यक्तिबाट कम्पनीले कुनै किसिमसंग कुनै सम्पत्ती प्राप्त गरेको छैन ।

संस्थापक वा अन्य कुनै व्यक्तिले कम्पनीबाट कुनै विशेष सहूलियत वा अधिकार पाउने छैन । यस सम्बन्धमा हाल कुनै व्यवस्था नगरिएकोले पछि कसैलाई विशेष सहूलियत वा अधिकार दिनु पर्ने भएमा साधारण सभाद्वारा दिन सकिनेछ ।

५) कम्पनीको शेयर चल सम्पति सरह मानिनेछ, कम्पनी दर्ता भएको १ वर्ष भित्र वार्षिक साधारण सभा भए पछि शेयर विक्री तथा हक हस्तान्तरण गर्न सकिनेछ ।

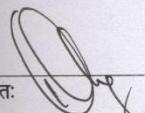
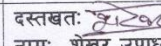
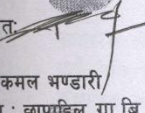
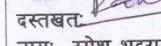
१३) कम्पनीको प्रकृति अनुरूप कुनै थप व्यवस्था गर्नु पर्ने भए सो कुरा खुलाउने । :

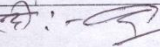
हाललाई त्यस्तो व्यवस्था गरिएको छैन ।

१४) प्रवन्धपत्र संसोधन भएमा लागू हुने अवस्था : यस प्रवन्ध पत्रमा कुनै संसोधन गर्नु पर्ने भएमा साधारण सभाबाट विशेष प्रस्ताव पारित गरी प्रस्ताव वा निर्णय कार्यालयमा अभिलेख भएपछि मात्र प्रवन्धपत्रमा संसोधन भएको मानिनेछ ।

१५) प्रवन्ध पत्र बाफिएको हद सम्म अमान्य हुने : यस प्रवन्धपत्रमा लेखिएको कुरा कम्पनी कम्पनी ऐन, २०६३ वा अन्य प्रचलित कानून संग बाफिएमा बाफिएको हद सम्म स्वतः बढेर हुनेछ ।

१६) संस्थापकले तत्काल लिन कबुल गरेको शेयर संख्या र उद्घोषण : हामी " यूनिभर्सल हस्पिटल एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रा.लि. "का संस्थापकहरुले यो कम्पनी संस्थापना गरी प्रचलित कानून बमोजिम सञ्चालन गर्न मञ्जुर गरेका छौं । यो प्रवन्धपत्रमा उल्लेखित हाम्रो नाम, ठेगाना, हस्ताक्षर, हामीले लिन कबुल गरेको शेयर र साक्षी सम्बन्धी व्यहोरा ठीक साँचो हो । कुनै कारण भुङ्गा ठहरिन गएमा कम्पनी दर्ता पश्चात सिर्जना हुने दायित्व व्यहोरा हामी तयार छौं । यो प्रवन्धपत्रमा लेखिएको कुरा साँचो हो भुङ्गा ठहरे कानून बमोजिम सहन बुझाउन मञ्जुर छौं भनी सही छाप गरेका छौं ।

संस्थापकको नाम:	बाबु/पतिको नाम-	नागरिकता प्रमाण पत्र नं.:	लिन कबुल गरेको शेयर संख्या	साक्षीको नाम,	साक्षीको नागरिकता नं. जिल्ला
दस्तखत: नाम: खुमा प्रसाद अर्याल ठेगाना : खिल देउराली गा.बि.स.-९, स्याङजा दा. वा.	गंगा प्रसाद अर्याल	२९४८, स्याङजा	७५०० थान	दस्तखत: नाम: शम्भु उपाध्याय ठेगाना : काठमाडौं म. नं. पा.-२, काठमाडौं दा. वा.	९११९, काठमाडौं
दस्तखत: नाम: कमल भण्डारी ठेगाना : छापाहिल गा.बि. स.-४, गुल्मी दा. वा.	गणपति भण्डारी	२६४, गुल्मी	७५०० थान	दस्तखत: नाम: रमेश भण्डारी ठेगाना : बिष्णु गा.बि.स.-५, काठमाडौं दा. वा.	६९५०/५६५/ ५३४, काठमाडौं

मस्योद्देश गर्नेको हस्ताक्षर:
नाम: अधिवक्ता कमल प्रकाश भुसाल

प्र.प.नं. ७७९२

मिति: २०६८/३/१६

ईति संवत् २०६८ साल असार महिना १६ गते रोज ५ शुभम्

नेपाल सरकार
उद्योग मन्त्रालय
कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालय
किर्तिपुर, काठमाडौं

०६/०३/१९
सहायक रजिष्ट्रार

ड) संशोधन प्रबन्धपत्र

यूनियर्सल हस्पिटल प्रा.ली.को प्रबन्धपत्रमा गरिएको संशोधन

संशोधन पश्चातको प्रबन्धपत्र दफा १ र ४(१) :

दफा १ :

कम्पनीको नाम : यस कम्पनीको नाम संजिवनी कलेज अफ मेडिकल साइन्सेज एण्ड टिचिङ हस्पिटल प्रा.लि. हुनेछ । यसलाई अंग्रेजीमा Sanjivani Institute of Medical Sciences and Teaching Hospital Pvt. Ltd. भनिनेछ ।

दफा ४ :

(१) यस कम्पनीको उद्देश्य देहाय बमोजिम हुनेछ ।

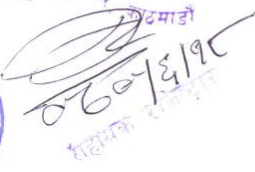
(क) देखि (छ) सम्म यथावत राखि थप गरिएको

- (ज) नेपालमा स्तरीय र गुणात्मक चिकित्सा, प्राविधिक स्वास्थ्य तथा अन्य स्वास्थ्य क्षेत्रसंग सम्बन्धित जनशक्ति तयार गर्नका लागि आवश्यक चिकित्सा, स्वास्थ्य विज्ञान जस्तै MBBS, MS, MD तथा CTEVT अन्तर्गत प्राविधिक स्वास्थ्य शिक्षा वा अन्य विभिन्न स्तरका शिक्षा प्रदान गर्ने, गराउने ।
- (झ) स्वदेशी तथा विदेशी विश्व विद्यालय, CTEVT, मेडिकल काउन्सिलहरु तथा मेडिकल वा अन्य कलेजहरूसंग सम्बन्धन प्राप्त गर्ने ।
- (ञ) चिकित्सा तथा स्वास्थ्य क्षेत्रमा स्नातक तह तथा स्नाकोत्तर तहमा अध्ययन गराउने ।
- (ट) चिकित्सा तथा स्वास्थ्य विज्ञानको अध्ययन कार्यमा शिक्षकलाई आवश्यक पठन पाठन सम्बन्धी तथा अन्य तालिम दिने ।
- (ठ) सुचारु रूपले चिकित्सा तथा स्वास्थ्य विज्ञानको अनुसन्धान कार्य तथा अन्य आवश्यक तालिम संचालन गर्ने ।
- (ड) स्वदेशी तथा विदेशी छात्र छात्राहरूलाई स्नातक, स्नातकोत्तर तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी अन्य तालिमहरूमा सरिक गराउने ।
- (ढ) स्वास्थ्य क्षेत्रमा उच्च शिक्षाको विस्तारको लागि प्रयत्न गर्ने ।
- (ण) विभिन्न सरकारी गैर सरकारी संघ संस्था र व्यक्तिहरूलाई स्वास्थ्य सम्बन्धि परामर्श सेवा (Consultancy Services) उपलब्ध गराउने ।
- (त) देशको लागि आवश्यक चिकित्सा तथा स्वास्थ्य प्रविधिको विकास गर्न प्रयत्नशिल रहने ।
- (थ) जेहेनदार छात्र छात्राहरूलाई कलेजबाट संचालित सोध कार्यमा सरिक गराउने ।
- (द) स्वास्थ्य सेवालालाई जागिरमुखि प्रवृत्तिबाट उत्पादनमुखी दिशामा लैजान प्रयास गर्ने ।
- (ध) यस प्रा. लि. स्थापित जिल्लाको हेल्थ प्रोफाइल तयार गरी उक्त जिल्लामा स्वास्थ्य सेवा संचालन कार्यमा सरिक भई स्वास्थ्य सेवालालाई सुधार्ने ल्याउने ।

-
- (न) कलेजको अस्पताललाई उक्त जिल्ला वा अन्य जिल्लाको रेफरल एण्ड टर्सीयरी हेल्थ केयर सेन्टरको रूपमा विकास गर्ने ।
- (प) कलेजको अस्पताल भित्र शिक्षक, चिकित्सक, प्रशासकिय कर्मचारी वा अन्य कर्मचारी, नर्स, टेकिनसियनहरूले एवं विद्यार्थीहरूसंग सम्बन्धितहरूले कुनै संघ संगठन खोल्न वा प्रशासक कर्मचारी, शिक्षक, चिकित्सक, नर्स, टेकिनसियन एवं विद्यार्थीहरूलाई राजनितीक पार्टीसंग प्रत्यक्ष संलग्न हुन नदिने ।
- (फ) कलेज तथा अस्पताललाई पठन पाठन, अनुसन्धान तथा सेवा प्रदान गर्ने राजनीति रहित एक स्वच्छ शैक्षिक मन्दिरको रूपमा श्रृजना गर्ने ।
- (ब) स्वस्थ एवं चिकित्सा विज्ञानसंग सम्बन्धी सोध कार्यहरू गर्ने र गराउने ।
- (भ) यस प्रा.लि.को लागी आवश्यक पर्ने चिकित्सा तथा स्वास्थ्य प्रविधिज्ञहरूको कार्यवाह्यताको लागि आवश्यक मेशिन उपकरण हरु स्वदेश तथा विदेश बाट आयात गरी प्रयोग गर्ने तथा विभिन्न संघ संस्थाहरू लाई सप्लाई गर्ने ।

०७०१/६/१८
सहायक रजिस्ट्रार

च) कम्पनिको नियमावली

(१)

- कम्पनीको कुनै शेयरधनीले सञ्चालक समितिको पूर्व स्वीकृती नलिई आफ्नो नाममा रहेको शेयर कम्पनीको शेयरधनी बाहेक अन्य व्यक्तिलाई बिक्री वा हस्तान्तरण गर्न वा धितो बन्धक राख्न सक्ने छैन ।
- (२) आफ्नो नाममा रहेको शेयर बिक्री गर्न वा धितो बन्धक राख्न चाहने शेयरधनीले सञ्चालक समितिमा लिखित रूपमा जानकारी गराउनु पर्नेछ । त्यसरी जानकारी गराउदा शेयर बिक्री गर्न लागेको भए आफूले बिक्री गर्न चाहेको शेयरको मूल्य र धितोबन्धक राख्न चाहेको भए, धितो बन्धक लिने व्यक्तिको नाम, ठेगाना, धितोवापत लिएको ऋण, धितो फुकुवा हुने प्रस्तावित मिति समेत खुलाउनु पर्नेछ ।
- (३) कुनै शेयर धनीले उपनियम (२) बमोजिम शेयर बिक्री गर्नको निमित्त जानकारी गराएमा सञ्चालक समितिले सो जानकारी पाएको सात दिन भित्र अन्य शेयरधनीलाई लिखित रूपमा जानकारी दिनु पर्नेछ ।
- (४) कुनै शेयरधनीले यसरी बिक्री हुन लागेको शेयर खरिद गर्न चाहेमा उपनियम (३) बमोजिम जानकारी पाएको ३५ दिन भित्र सो कुराको जानकारी सञ्चालक समितिलाई दिनु पर्नेछ ।
- (५) शेयर खरिद गर्न चाहने उपनियम (४) बमोजिम जानकारी दिने शेयरधनीले त्यसरी जानकारी दिएको तीन महिना भित्र त्यस्तो शेयर खरिद गर्नु पर्नेछ । एक भन्दा बढी शेयरधनीले उपनियम (४) बमोजिम जानकारी दिएकोमा सबै भन्दा पहिले जानकारी दिने शेयरधनीले शेयर खरिद गर्न पाउने छ ।
- (६) उपनियम (४) बमोजिम ३५ दिन भित्र कुनै पनि शेयरधनीले शेयर खरिद गर्न चाहेको जानकारी सञ्चालक समितिलाई नदिएमा सञ्चालक समितिले उपनियम (२) बमोजिम जानकारी दिने शेयरधनीलाई सो कम्पनीको शेयरधनी बाहेक अन्य व्यक्तिलाई शेयर बिक्री गर्न स्वीकृति दिनेछ र त्यस्तो स्वीकृति एक वर्षसम्म कायम रहनेछ । तर यस उपनियम बमोजिम अन्य व्यक्तिलाई शेयर बिक्री गर्दा उपनियम (२) मा उल्लेखित भन्दा कम मूल्यमा शेयर बिक्री गर्न पाउने छैन ।
- (७) कुनै शेयरधनीले आफ्नो कम्पनीका शेयरधनी बाहेक अन्य व्यक्तिलाई धितोबन्धक राख्न उपनियम (२) बमोजिम जानकारी गराएमा सञ्चालक समितिले जानकारी पाएको पन्ध्र दिनभित्र धितोबन्धक राख्न स्वीकृति दिने वा नदिने सम्बन्धमा निर्णय गरी सोको जानकारी शेयरधनीलाई दिनुपर्नेछ । स्वीकृति नदिने भए सोको कारण समेत खुलाउनुपर्नेछ ।
- (८) शेयर बिक्री वा धितो बन्धक र दाखिल खारेज सम्बन्धी अन्य व्यवस्था ऐन बमोजिम हुनेछ ।
- १३) शेयरको प्रमाण-पत्र : कम्पनीले जारी गर्ने शेयरको प्रमाण-पत्रमा कम्पनीको अध्यक्ष वा संचालक ले सहि गरी कम्पनीको छाप लगाई जारी गरिनेछ ।
- १४) शेयर पूँजी हेरफेर गर्ने कुरा : साधारण सभा गर्ने कम्पनी भए साधारण सभाबाट प्रस्ताव पारित गरी साधारण सभाको निर्णयबाट ऐन बमोजिम कम्पनीको शेयर पूँजी हेरफेर गर्न सकिनेछ ।
- १५) ऋण वा डिबेन्चर सम्बन्धी व्यवस्था:
- (१) कम्पनीलाई रकम आवश्यक परेमा संचालक समितिको निर्णयद्वारा ऋण लिन एवं डिबेन्चर उठाउन सकिनेछ ।
- (२) कम्पनीले जारी गरेको डिबेन्चर साधारण सभाले अनुमती दिएमा साधारण शेयरमा परिणत हुन सक्नेछ ।
- (३) उपनियम (२) बमोजिम डिबेन्चर शेयरमा परिणत गर्दा साधारण सभाले तोके बमोजिम हुनेछ ।
- (४) कम्पनीको डिबेन्चर अन्य चल सम्पत्ती सरह धितो बन्धक राख्न सकिनेछ ।
- (५) डिबेन्चर हस्तान्तरण र दाखिल खारेजको सम्बन्धमा कुनै शर्त बन्देज : संचालक समितिको पूर्व स्वीकृती लिई हस्तान्तरण र दाखिल खारेज गर्न सकिनेछ ।
- (६) ऋण वा डिबेन्चर सम्बन्धि अन्य कुरा ऐनमा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ ।
- १६) शेयरधनी तथा डिबेन्चरवालाको दर्ता किताबको निरीक्षण : शेयरधनी वा डिबेन्चरवालाले कम्पनीको शेयर वा डिबेन्चर दर्ता किताब निरीक्षण गर्न चाहेमा कम्पनीले निरीक्षण गर्न दिनु पर्नेछ । तर कम्पनीले आफ्नो सूचना पाटीमा १५ दिन अगावै सूचना टाँस गरी एक वर्षमा पैतालिस दिनमा नबढाई एक पटकमा बढीमा तीस दिन सम्म दर्ता किताबको निरीक्षण बन्द गर्न सक्नेछ ।

उपरोक्त नियमावलीको
अध्यक्ष
कम्पनीको

परिच्छेद ३
साधारण सभा

- १७) साधारण सभा सम्बन्धी व्यवस्था : १) यस कम्पनीले साधारण सभा गर्नेछ ।
- १८) कम्पनीको साधारण सभा सम्बन्धि व्यवस्था :
- १) यस कम्पनीको साधारण सभा देहाय बमोजिम हुनेछ :
 - क) वार्षिक साधारण सभा
 - ख) विशेष साधारण सभा
 - २) यस कम्पनीको प्रथम वार्षिक साधारण सभा कम्पनी स्थापना भएको मितिले १ वर्ष भित्र गरिनेछ र त्यस पछिका वार्षिक साधारण सभाहरू वार्षिक वर्ष समाप्त भएको ६ महिना भित्र गरिनेछ ।
 - ३) यस कम्पनीको वार्षिक साधारण सभा गर्नको लागि २१ दिन अगावै र विशेष साधारण सभा गर्नको लागि कम्तीमा ७ दिन अगावै सभा हुने ठाउँ, मिति, र छलफल गर्ने विषय खोली सबै शेयर धनीहरूलाई सूचना दिईनेछ ।
 - ४) संचालक समितिको अध्यक्ष वा संचालक समितिले तोकेको पदाधिकारीले साधारण सभा बोलाउनेछ ।
 - ५) उप नियम ४ मा उल्लेखित पदाधिकारी ले साधारण सभा बोलाएमा वा अन्य कुनै कारणले संचालक समितिको बैठक बस्न नसकेमा संचालक समितिको कुल संचालकहरू मध्ये कम्तीमा ५१ प्रतिशत संचालक उपस्थित भई सोही कारण खुलाई साधारण सभा बोलाउने निर्णय गर्न सक्नेछन् । यसरी साधारण सभा बोलाउन सबै शेयर धनीहरूलाई उप नियम (३) बमोजिमको सूचना दिनु पर्ने छ । यसरी बस्ने संचालक समितिको बैठक र साधारण सभामा अध्यक्ष उपस्थित भएमा निजको अध्यक्षतामा र अध्यक्ष अनुपस्थित भएमा उपस्थित संचालकहरू मध्ये बाट छानिएको संचालकले संचालक समितिको बैठक तथा साधारण सभाको अध्यक्षता गर्नेछ ।
 - ६) उपनियम (३) वा (५) बमोजिम बोलाईएको साधारण सभामा नियम २४ बमोजिमको गणपूरक संख्या नपुगी सभा हुन नसकेमा कम्तीमा ७ दिनको म्याद भई पुनः साधारण सभा बोलाईने छ ।
 - ७) साधारण सभा गर्नु पर्ने स्थानका सम्बन्धमा कुनै बन्देज गरिएको छैन ।
- १९) साधारण सभाको कार्यविधि :
- १) साधारण सभाको अध्यक्षता संचालक समितिको अध्यक्षले गर्नेछ ।
 - २) संचालक समितिको अध्यक्ष अनुपस्थित भएमा उपस्थित संचालक मध्येबाट छानिएको संचालकले सभाको अध्यक्षता गर्नेछ । तर साधारण सभामा कुनै पनि संचालक उपस्थित नभएमा सभामा उपस्थित शेयरधनीहरूले आफू मध्येबाट छानेको शेयरधनीले साधारण सभाको अध्यक्षता गर्नेछ ।
 - ३) सभाको काम कारवाही प्रारम्भ हुनु अघि सभाको वैधताबारे छलफल गरी गणपूरक संख्या पुगे वा नपुगेको यकिन गर्नु पर्नेछ र गणपूरक संख्या पुगेको पाइएमा सो सभाको अध्यक्षको अनुमति ले बिधिवत संचालन हुनेछ ।
 - ४) सभामा छलफल गरिने प्रत्येक विषय (एजेण्डा) प्रस्तावको रूपमा प्रस्तुत हुनेछ र प्रत्येक प्रस्तावमा छलफल गरिने छ । अध्यक्षले अनुमति दिएकोमा बाहेक एउटा प्रस्तावमा निर्णय नभई अर्को प्रस्तावमा प्रवेश गरिने छैन ।
 - ५) सभाको निर्णय बहुमतको आधारमा हुनेछ ।
तर विशेष प्रस्तावको हकमा सभामा उपस्थित शेयरधनीहरू मध्ये पचहत्तर प्रतिशत शेयरको प्रतिनिधित्व गर्ने शेयरधनीले प्रस्तावको पक्षमा मत दिएमा मात्र त्यस्तो प्रस्ताव सभाबाट पारित भएको मानिनेछ ।
 - ६) सभामा मत बराबर भएमा अध्यक्षले निर्णायक मत दिनेछ ।

- १७) कुल शेर पूजाको सतसङ्गी प्रतिशत शेरको प्रतिनिधित्व गर्ने शेरघनीहरूले स्वीकृति दिएकोमा बाहेक सभाको सूचनामा उल्लेख नगरिएको विषय (एजेण्डा) उपर सभामा छलफल र निर्णय गरिने छैन ।
- ८) कुनै विषयमा शेरघनीहरूको मत सङ्कलन गर्नु पर्ने भएमा सभाको अध्यक्षले तोकेको प्रक्रिया अनुसार मत संकलन गरिनेछ ।
- ९) सञ्चार सम्यकको माध्यमबाट समेत साधारण सभामा भाग लिन पाईनेछ ।
- २०) साधारण सभाबाट पारित गर्नु पर्ने विशेष प्रस्ताव लगायतका प्रस्तावहरू पारित गर्न साधारण सभा नबोलाई शेरघनीहरूको लिखित प्रस्तावबाट पारित हुन सक्ने भएमा सो कुरा खुलाउने :
साधारण सभा बोलाई विशेष प्रस्ताव पारित गरिनेछ ।
- २१) साधारण सभामा पेश गर्ने अन्य विषय : ऐन मा उल्लेख भएको बाहेक अन्य विषय छैन ।
- २२) विशेष प्रस्ताव : ऐनमा उल्लेख भएको विषय बाहेक कम्पनीले विशेष प्रस्ताव पारित गरी निर्णय गर्नु पर्ने अन्य कुनै विषय भएमा सो कुरा : कम्पनी ऐन २०६३ को दफा ८३ मा उल्लेख भएका विषयमा कम्पनीको साधारण वा विशेष साधारण सभामा निर्णय लिनको लागि विशेष प्रस्ताव पेश गर्नु पर्नेछ ।
- २३) विशेष साधारण सभा : ऐन बमोजिम कम्पनीको विशेष साधारण सभा बोलाउन सकिनेछ ।
- २४) गणपूरक संख्या : बाँडफाँड भएको कुल शेर संख्याको कम्तीमा ६६ प्रतिशत शेरको प्रतिनिधित्व हुने गरी शेरघनीहरू स्वयम् वा आफ्नो प्रतिनिधी (प्रोक्सी) द्वारा उपस्थित नभई साधारण सभाको काम कारवाही प्रारम्भ हुनेछैन ।
तर नियम १८ को उपनियम (६) मा उल्लेख भएबमोजिम पुनः बोलाईएको साधारण सभामा कुल शेर संख्याको कम्तीमा ५१ प्रतिशत शेरको प्रतिनिधित्व हुने गरी शेरघनी स्वयम् वा आफ्नो प्रतिनिधिद्वारा उपस्थित भएमा सञ्चालन गर्न बाधा पर्नेछैन ।
- २५) प्रोक्सी मत सम्बन्धी व्यवस्था :
१) प्रचलित कानून बमोजिम करार गर्न योग्य व्यक्तिलाई प्रतिनिधि (प्रोक्सी) नियुक्त गर्न सकिने छ ।
२) कुनै शेरघनीले प्रतिनिधी नियुक्त गरी आफु स्वयम् उपस्थित भएमा त्यस्तो प्रतिनिधी स्वतः रद्द भएको मानिनेछ ।
३) प्रतिनिधि मार्फत मतदान गर्न पाउने छ ।
४) प्रतिनिधिले मतदान गर्न पाउने अधिकतम हद सञ्चालक शेरघनी सरह हुनेछ ।
- २६) मतदान :
१) ऐन तथा यस नियमावलीमा अन्यथा नलेखिएकोमा बाहेक प्रत्येक शेरघनीलाई निजले लिएको प्रत्येक शेर बापत साधारण सभामा एक मत दिने अधिकार हुनेछ ।
२) फरक मताधिकार भएको शेर जारी गरिएको छैन ।
३) साधारण सभामा मताधिकार हुनेछ ।
४) सञ्चालक निर्वाचन गर्दा एक शेरको एक मत भन्दा बढी हुने छैन ।
५) सञ्चालक निर्वाचन मतदानबाट बहुमतको आधारमा गरिनेछ ।
६) कुनै सञ्चालकलाई कम्पनीको साधारण सभामा भाग लिनको लागि कुनै शेरघनीले आफ्नो प्रतिनिधी (प्रोक्सी) नियुक्त गरेको भएमा आफुलाई नियुक्त गर्ने विषयमा वा आफ्नो स्वार्थ वा व्यक्तिगत फाइदा को कुनै विषयमा त्यस्तो सञ्चालकले उक्त शेरघनीको प्रतिनिधीको हैसियतले मतदान गर्न पाउने छैन ।
- २७) साधारण सभाको निर्णय विवरणको अभिलेख :
(१) ऐन अनुसार खुलाउनु पर्ने कुरा खुलाई साधारण सभाको काम कारवाही तथा निर्णयको विवरण छुट्टै अभिलेख गरि राखिने छ । त्यस्तो विवरणमा सभाको अध्यक्ष तथा कम्पनी सचिवले हस्ताक्षर गर्नु पर्नेछ । कुनै व्यहोराले सभामा सचिव अनुपस्थित भएको वा कम्पनी सचिवको नियुक्ती नभएको अवस्थामा सभाको अध्यक्ष तथा सभाले नियुक्त गरेको एकजना शेरघनीले त्यस्तो विवरणमा हस्ताक्षर गर्नु पर्नेछ ।
(२) उपनियम (१) अनुसार राखिएको साधारण सभाको काम कारवाहीको विवरणको अभिलेख कम्पनीको रजिष्टर्ड कार्यालयमा राख्नु पर्नेछ । त्यस्तो विवरण कुनै शेरघनीले कार्यालय समयमा

निरीक्षण गर्न चाहेमा कम्पनी सचिव वा कम्पनीले तोकेको अन्य कर्मचारीले निरीक्षण गर्न दिनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-४
सञ्चालक समिति

- २८) सञ्चालक समितिको गठन, संख्या र कार्यकाल :
- १) यस कम्पनीको सञ्चालक समिति हुनेछ ।
 - क) यस कम्पनीमा ३ जनाको सञ्चालक समिति हुनेछ । प्रथम वार्षिक साधारण सभा नभए सम्मको लागि संस्थापकहरुनै प्रथम सञ्चालक हुनेछन् ।
 - ख) सञ्चालकहरुको कार्यकाल १ वर्षको हुनेछ ।
- २) वार्षिक साधारण सभा हुनु भन्दा अगावै कुनै कारणले कुनै सञ्चालकको पद रिक्त हुन आएमा बाँकी अवधिका लागि सञ्चालकको नियुक्ती जुन प्रकृया बाट पहिलो सञ्चालक नियुक्ती भएको थियो सोही प्रकृया बाट गरिनेछ । कुनै सञ्चालकको कार्यकाल पूरा नहुदै विचमा पद रिक्त भई सो पदमा नियुक्त भएको सञ्चालको कार्यकाल जुन सञ्चालकको पद रिक्त भई नियुक्त भएको हो सो सञ्चालकको बाँकी कार्यकाल सम्मका लागि मात्र हुनेछ । तर वार्षिक साधारण सभाद्वारा नियुक्ती गरिएको सञ्चालकको पद कुनै व्यहोरा ले रिक्त भएमा सो रिक्त स्थानमा अर्को साधारण सभा सम्मको लागि सञ्चालक समितिले सञ्चालक नियुक्त गर्नेछ ।
- ३) संगठित संस्थाले सञ्चालक नियुक्ति गर्दा निजको बैकल्पिक सञ्चालक पनि नियुक्त गर्न सक्नेछ ।
- ४) यस कम्पनीको प्रथम वार्षिक साधारण सभा नभए सम्म संस्थापक नै प्रथम सञ्चालक समिति रहने छ ।
- २९) सञ्चालक हुन लिनु पर्ने न्यूनतम शेयर संख्या : यस कम्पनीको सञ्चालकको पदमा नियुक्त हुनको लागि कुनै पनि शेयरधनीले आफ्नो नाममा १०० किता शेयर लिएको हुनु पर्ने छ । तर स्वतन्त्र सञ्चालक र संगठित संस्थाको प्रतिनिधित्व गर्ने सञ्चालकको हकमा यो व्यवस्था लागु हुनेछैन ।
- ३०) शेयर धनी बाहेकको अन्य कुनै स्वतन्त्र र व्यवसायको व्यक्तिलाई सञ्चालक नियुक्त गर्ने भए निजहरुको संख्या, कार्यकाल, योग्यता तथा नियुक्ति प्रक्रिया सम्बन्धी व्यवस्था : यस सम्बन्धी हाललाई व्यवस्था गरेको छैन ।
- ३१) सञ्चालक पुन नियुक्त हुन सक्ने वा नसक्ने : एक पटक सञ्चालक भै सकेको व्यक्ति पुनः सञ्चालकमा नियुक्त हुन सक्नेछ ।
- ३२) सञ्चालक नियुक्त सम्बन्धी कुनै खास व्यवस्था भए सो कुरा : यस सम्बन्धी हाललाई व्यवस्था गरिएको छैन ।
- ३३) सञ्चालकको पारिश्रमिक, भत्ता र सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था :
- १) सञ्चालकको पारिश्रमिक, बैठक भत्ता, दैनिक भत्ता तथा अन्य सुविधा साधारण सभाले तोके बमोजिम हुनेछ ।
 - २) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा उल्लेख गरिएको भए तापनि पहिलो साधारण सभा नभए सम्म त्यस्तो पारिश्रमिक, बैठक भत्ता तथा अन्य सुविधा सञ्चालक समितिले आफै तोक्न सक्नेछ । तर यसरी एक पटक तोकिएको पारिश्रमिक, भत्ता, सुविधा प्रथम साधारण सभा नभए सम्म परिवर्तन गर्न सकिने छैन ।
- ३४) सञ्चालक समितिको काम कर्तव्य र अधिकारहरु : ऐनमा उल्लेख भएका अधिकार र कर्तव्य बाहेक ऐनको अधिनमा रही सञ्चालक समितिको कुनै विशेष अधिकार र कर्तव्यको हाललाई व्यवस्था गरेको छैन ।
- ३५) अधिकार प्रत्यायोजन सम्बन्धी व्यवस्था :
- १) सञ्चालक समितिले आफ्नो अधिकार प्रत्यायोजन गर्न सक्ने छ ।
 - २) अधिकार प्रत्यायोजन एउटा सञ्चालकले अर्को सञ्चालकलाई गर्न सक्नेछ । कम्पनी सञ्चालन सम्बन्धी सम्पूर्ण विषयमा अधिकार प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।
- ३६) प्रबन्ध सञ्चालक सम्बन्धी व्यवस्था :
- १) प्रबन्ध सञ्चालक नियुक्ती सञ्चालक समितिले निर्णयद्वारा गर्न सकिनेछ ।

(Handwritten signature)

- प्रबन्ध संचालकको योग्यता काम कर्तव्य जिम्मेवारी र अधिकार संचालक समितिले तोके वमोजिम हुनेछ ।
- ३) प्रबन्ध संचालकको पारिश्रमिक तथा सेवा का अन्य शर्तहरू करारद्वारा निश्चित गरिनेछ ।
- ३७) सञ्चालक समितिको बैठक कसले बोलाउने हो सो कुरा खुलाउने : संचालक समितिको बैठक समितिको अध्यक्ष वा अध्यक्षले तोकेको व्यक्तिले बोलाउने छ ।
- ३८) सञ्चालक समितिको बैठक सम्बन्धि कार्य विधि :
- १) सञ्चालक समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार नियम ३७ मा लेखिएको पदाधिकारीले बोलाउने छ । त्यसरी बैठक नबोलाएमा कुल सञ्चालक संख्याको कम्तीमा पच्चीस प्रतिशत सञ्चालकहरूले माग गरेमा त्यस्तो पदाधिकारीले पन्ध्र दिन भित्र सञ्चालक समितिको बैठक बोलाउनु पर्नेछ । यसरी माग गर्दा पनि बैठक नबोलाएमा सो कुरा खुलाई कम्तीमा पच्चीस प्रतिशत सञ्चालकले बैठकमा छलफल हुने विषय र बैठक वस्ने समय तथा स्थान उल्लेख गरी सञ्चालक समितिको बैठक बोलाउन सक्नेछन् । यसरी बैठक बोलाउदा अन्य सञ्चालकहरूलाई उपनियम (२) अनुसार बैठकको सूचना दिनु पर्नेछ ।
 - २) सञ्चालक समितिको बैठकको सूचना सञ्चालकले उल्लेख गरेको ठेगानामा लिखित रुपमा वा विद्युतीय सञ्चार माध्यमबाट दिन सकिने छ ।
 - ३) सञ्चालकहरू सञ्चालक समितिको बैठकमा स्वयम् उपस्थित हुनु पर्ने छ ।
 - ४) सञ्चालकहरूको संख्या कम्तीमा एकाउन्न प्रतिशत सञ्चालकहरू उपस्थित नभई सञ्चालक समितिको बैठक हुने छैन ।
 - ५) सञ्चालक समितिको बैठकको अध्यक्षता सञ्चालक समितिको अध्यक्षले गर्नेछ । निजको अनुपस्थितिमा बैठकमा छानेको सञ्चालकहरूले मध्येबाट छानेको सञ्चालकले अध्यक्षता गर्नेछ ।
 - ६) सञ्चालक समितिको बैठकमा बहुमतको निर्णय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षले निर्णायक मत दिन वा राख्न पाउनेछ ।
 - ७) सञ्चालक समितिको कुनै बैठकको निर्णयमा असहमत हुने कुनै सञ्चालकले आफ्नो असहमति जनाई राय लेख्न वा राख्न पाउनेछ ।
 - ८) यस नियमावलीमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि सञ्चालक समितिले गर्न पाउने कुनै कामको सम्बन्धमा सञ्चालक समितिको सबै सदस्य लिखित रुपमा सहमत भएमा त्यस्तो सहमतिलाई निर्णय पुस्तिकामा संलग्न गरी त्यस्तो काम बैठक बिना पनि गर्न सकिनेछ । त्यस्तो सहमतिलाई सञ्चालक समितिको बैठकको निर्णय सरह मानिनेछ ।
- ३९) सञ्चालक समितिको निर्णयको अभिलेख :
- १) सञ्चालक समितिको बैठकमा छलफल भएको विषय तत्सम्बन्धमा भएको निर्णयको विवरण (माइन्ट) को छुट्टै अभिलेख राख्नु पर्नेछ र सो अभिलेखमा बैठकमा उपस्थित सम्पूर्ण सञ्चालकहरू मध्ये कम्तीमा एकाउन्न प्रतिशत सञ्चालकले सही गर्नु पर्नेछ । तर बैठकमा उपस्थित हुने कुनै सञ्चालकले निर्णयको विवरणमा सही नगरेकै कारणबाट त्यस्तो निर्णय अमान्य भएको मानिने छैन ।
 - २) विद्युतीय सञ्चार साधन वा कम्प्युटरको प्रयोग गर्ने भए त्यस्तो विद्युतीय सञ्चार साधन वा कम्प्युटरको माध्यमबाट पनि निर्णयको विवरण राख्न सकिने छ । यसरी निर्णयको विवरण राख्ने भए निर्णयको व्यहोरा फेरबदल गर्न नपाउने पर्याप्त व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।
 - ३) कुनै शेरधनीले सञ्चालक समितिको निर्णय कार्यालय समय भित्र निरीक्षण गर्न सक्नेछ ।
- ४०) प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सम्बन्धी व्यवस्था :
- १) आवश्यकता अनुसार प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको नियुक्ती संचालक समितिको निर्णयद्वारा गर्न सकिनेछ ।
 - २) प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको योग्यता, काम, कर्तव्य, जिम्मेवारी र अधिकार पारिश्रमिक तथा सेवा का अन्य शर्तहरू करारद्वारा निश्चित गरिनेछ ।

परिच्छेद-५
हिसाबकिताब, लेखा तथा लेखापरीक्षण

४१) कम्पनीको हिसाबकिताब, लेखा र लेखापरीक्षण :

यस कम्पनीको लेखा तथा हिसाबकिताब प्रचलित कानून अनुसार अधिकार प्राप्त निकायले निर्धारण गरेको लेखा मापदण्ड अनुरूप तयार गरिनेछ ।

- २) कम्पनीले राख्नुपर्ने हिसाबकिताबमा प्रति दिनको कारोबार स्पष्ट देखिने गरी अद्यावधिक रुपमा राख्नु पर्ने छ ।
- ३) ऐन बमोजिम तोकिएको रकम भन्दा बढी रकमको वार्षिक कारोबार भएको आर्थिक वर्षमा कम्पनीले आफ्नो हिसाब किताबको लेखापरीक्षण गराउने छ ।
- ४) उपनियम (३) बमोजिम हिसाब किताब गराउनु पर्ने भएमा सो प्रयोजनको लागि वार्षिक साधारण सभा हुने भए सोही सभा र त्यस्तो साधारण सभा नहुने भए सञ्चालक समितिले वा सर्वसम्मत सम्झौता मा गरिएको व्यवस्था अनुसार ऐन बमोजिम लेखापरीक्षक नियुक्त गर्नेछ । त्यसरी नियुक्त भएको मितिले पन्ध्र दिन भित्र निजको नाम कार्यालयमा पठाउनेछ ।
- ५) उपनियम (४) बमोजिम नियुक्त लेखापरीक्षकले आफुले लेखापरीक्षण गरेको हिसाबकिताब र लेखाबाट कम्पनीको बासलात, नाफा नोक्सानीको हिसाब एवं नगद प्रवाह विवरण प्रमाणित गरी आफुलाई नियुक्त गर्ने अधिकारीलाई सम्बोधन गरी आफ्नो प्रतिवेदन कार्यालयलाई र कम्पनीलाई दिने छ । कम्पनीले त्यस्तो प्रतिवेदनको प्रतिलिपि प्रत्येक शेयरधनी र कार्यालयलाई पठाउनु पर्नेछ ।
- ६) कम्पनीको अद्यावधिक हिसाबकिताब कुनै शेयरधनीले निरीक्षण गर्न चाहेमा कार्यालय समय भित्र यथाशीघ्र निरीक्षण गर्न दिनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-६
विविध

१२) लाभांश सम्बन्धी व्यवस्था :

- १) लाभांश वितरण गर्ने निर्णय भएको पैतालिस दिन भित्र लाभांश वितरण गर्नु पर्नेछ ।
- २) उपनियम (१) बमोजिमको अवधि भित्र लाभांश वितरण नगरेमा दश प्रतिशतको दरले लाभांशको व्याज समेत थप गरी लाभांशको रकम भुक्तानी गर्नुपर्नेछ ।
- ३) अन्तरिम लाभांश वितरण गर्न सकिनेछ ।
- ४) यस नियमावलीमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कम्पनीले शेयर बापतको माग गरेको रकम चुक्ता नगर्ने शेयरधनीलाई प्राप्त हुने लाभांश रोक्का राख्न सकिनेछ ।

१३) शेयरधनी डिवेन्चरवाला, सञ्चालक र पदाधिकारीलाई दिईने तथा निजबाट प्राप्त हुने सूचना : कम्पनीले शेयरधनी, डिवेन्चरवाला, सञ्चालक वा पदाधिकारीहरूलाई र शेयरधनी वा डिवेन्चर वालाहरूले कम्पनीको सञ्चालक वा कम्पनीका पदाधिकारीलाई कुनै सूचना वा जानकारी विद्युतीय वा अन्य कुनै माध्यमबाट दिन सक्नेछ ।

१४) कम्पनी सचिव सम्बन्धी व्यवस्था : आवश्यकता अनुसार कम्पनी सचिवको नियुक्ति गरिनेछ र सो सम्बन्धी व्यवस्था, निजको पदावधि, सेवा शर्त र निजको काम, कर्तव्य र अधिकार सञ्चालक समितिले तोकेबमोजिम हुनेछ ।

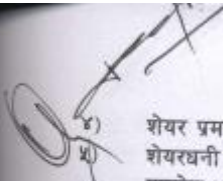
१५) कम्पनीको छाप सम्बन्धी व्यवस्था :

- १) कम्पनीको छाप कम्पनीको कार्यालयमा रहने छ र सो को जिम्मा सञ्चालक अध्यक्षमा रहने छ ।
- २) अनाधिकृत रुपमा छाप प्रयोग गरी कम्पनी उपर कुनै दायित्व सिर्जना भएमा सो छाप जिम्मा लिने व्यक्तिबाट त्यस्तो दायित्व बापत सिर्जना हुने रकम असुल उपर गरिनेछ ।

१६) प्रतिलिपि दस्तुर सम्बन्धीव्यवस्था :

- १) कम्पनीको प्रवन्धपत्र, नियमावली, वार्षिक आर्थिक विवरण, लेखापरीक्षण प्रतिवेदन, सञ्चालकको लगत, शेयर धनीको दर्ता किताब, दर्ता प्रमाण पत्र वा कम्पनीको तर्फबाट कार्यालयमा पेश गरिएको कुनै लिखतको प्रतिलिपि कुनै शेयरधनी वा अरु कुनै सरोकारवालाले माग गरेमा रु.१००- दस्तुर लिई प्रतिलिपि दिनु पर्नेछ ।
- २) साधारण सभा गर्ने कम्पनी भए साधारण सभाको काम कारवाहीको विवरणको प्रतिलिपि प्राप्त गर्न प्रति पृष्ठ रु.१००- दस्तुर लाग्नेछ ।
- ३) सञ्चालक समिति रहने कम्पनी भए सञ्चालक समितिको निर्णयको प्रतिलिपि प्राप्त गर्न प्रति पृष्ठ रु.१००- दस्तुर लाग्नेछ ।

शेयर प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि प्राप्त गर्न रु.१००/- दस्तुर लाग्नेछ ।
 शेयरधनी वा डिबेन्चरवालाको दर्ता किताबको प्रतिलिपि प्राप्त गर्न प्रतिपृष्ठ रु.१०/- दस्तुर लाग्नेछ ।

४७) कम्पनी गाभिने कुरा :

- १) यस कम्पनीमा कुनै अर्को कम्पनीलाई वा यस कम्पनीलाई कुनै अर्को कम्पनीमा गाभ्न आवश्यक भएमा कम्पनीको साधारण सभाले विशेष प्रस्ताव पारित गरी ऐन बमोजिम अर्को कम्पनीलाई गाभ्न वा आफु अर्को कम्पनीमा गाभिनेछ ।
- २) कुनै कम्पनी अर्को कम्पनी संग गाभिदा शेयरको हेरफेर, हस्तान्तरण वा कम्पनीको सम्पूर्ण जायजेबाको विक्रीमा सहमति नजनाउने शेयरधनीको हकमा दामासाहीले निजको भागमा पर्ने आएको रकम भुक्तानी गरी निजको हक हस्तान्तरण गरिने छ ।

४८) कम्पनीको खारेजी :

- १) प्रचलित कानूनको अधीनमा रही कम्पनी को साधारण सभाले आवश्यक देखेमा विशेष प्रस्ताव पारित गरी कम्पनी खारेज गर्न सक्नेछ ।
- २) उपनियम (१) बमोजिम खारेजीको प्रस्ताव पारित गर्दा साधारण सभाले खारेजीको कामका लागि एक वा एक भन्दा बढी लिक्विडेटर तथा लेखा परीक्षकको नियुक्ति गर्नेछ । त्यसरी नियुक्त भएका लिक्विडेटर तथा लेखा परीक्षकको पारिश्रमिक साधारण सभाले तोके बमोजिम हुनेछ ।
- ३) उपनियम (२) बमोजिम नियुक्त लिक्विडेटर तथा लेखापरिक्षकले कम्पनीको खारेजी सम्बन्धी काम कार्यवाही गर्ने छ ।

४९) कुनै खास व्यवसाय गर्ने कम्पनीको नियमावलीमा खुलाउनु पर्ने भनी प्रचलित कानूनमा कुनै व्यवस्था गरिएको भए त्यस्तो कुरा खुलाउने । : हाललाई त्यस्तो कुनै व्यवस्था नगरिएको ।

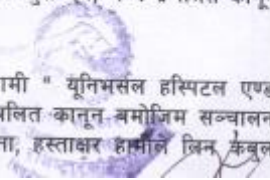
५०) अन्य आवश्यक कुराहरु : अन्य आवश्यक कुराहरु भए सो कुरा खुलाउने ।

- १) कम्पनीको आर्थिक वर्ष श्रावण १ गते देखि आषाढ मसान्त सम्म हुनेछ ।
- २) यस कम्पनीको कारोबारको सम्बन्धमा शेयरवालाको दायित्व निजले खरिद गरेको वा खरिद गर्न कबुल गरेको शेयरको अधिकतम रकम सम्म मात्र सीमित रहनेछ ।
- ३) कम्पनीको शेयरवाला तथा डिबेन्चरवालाले शेयर वा डिबेन्चर दर्ता किताब निरीक्षण गर्न चाहेमा कम्पनीले निरीक्षण गर्न दिनु पर्नेछ । तर कम्पनीले आफ्नो सूचना पाटीमा ७ दिन अगावै सूचना टाँस गरी एक वर्षमा पैतालीस दिनमा नबढाई एक पटकमा बढीमा ३० दिनसम्म दर्ता किताबको निरीक्षण बन्द गर्न सक्नेछ ।
- ४) कुनैले शेयरवालाको दर्ता किताबको प्रतिलिपि लिन चाहेमा उप नियम (७) को प्रतिबन्धात्मक बाध्यांश बमोजिम निरीक्षण बन्द गरिएको अवस्थामा बाहेक प्रतिपृष्ठ रु १० दस्तुर लिई प्रतिलिपि दिइनेछ ।
- ५) कम्पनी संस्थापना भैसकेपछि यसलाई भिन्नै कानूनी व्यक्तित्व, अविच्छिन्न उत्तराधिकार-वाला स्वाधीन अस्तित्व र सीमित दायित्व भएको कम्पनी मानिनेछ ।
- ६) विशेष साधारण-सभा कम्पनीको आवश्यकता अनुसार बस्न सक्नेछ ।

५१) नियमावली संशोधन भएमा लागू हुने अवस्था : यस नियमावलीमा कुनै कुरा संशोधन गर्नु पर्ने भएमा साधारण सभामा विशेष प्रस्ताव पारित गरी त्यस्तो निर्णय कार्यालयमा अभिलेख भए पछि मात्र नियमावली संशोधन भएको मानिनेछ ।

५२) नियमावली बाधिएको हदसम्म अमान्य हुने : यस नियमावलीमा लेखिएको कुरा ऐन, अन्य प्रचलित कानून वा प्रवचनसंग बाधिएको हद सम्म त्यस्तो कुरा स्वतः बदर हुनेछ ।

५३) संस्थापकले तत्काल लिन कबुल गरेको शेयर संख्या र उद्घोषण : हामी " यूनिभर्सल हस्पिटल एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रा.लि." को संस्थापकहरुले यो कम्पनी संस्थापना गरी प्रचलित कानून बमोजिम सञ्चालन गर्न मञ्जूर गरेका छौं । यो नियमावलीमा उल्लेखित हाघो नाम, ठेगाना, हस्ताक्षर हाम्रो लिन कबुल

प्रदको शेरर र साकी सम्बन्धी व्यहोरा ठिक साँचो हो । कुनै कारणले भुट्टा ठहरिन गएमा कम्पनी दर्ता प्रक्रियात सिर्जना हुने दायित्व व्यहोर्न हामी तयार छौं । यो नियमावलीमा लेखिएको कुरा भुट्टा ठहरे कानून बमोजिम सहन बुझाउन मञ्जुर छौं भनि सही छाप गरेका छौं ।

मस्तापकको नाम:	बाबु/पतिको नाम-	नागरिकता प्रमाण पत्र नं.:	लिन कबुल गरेको शेरर संख्या	साकीको नाम,	साकीको नागरिकता नं. जिल्ला
इस्तखत: नाम: सुमा प्रसाद अर्याल ठेगाना : खिल देउराली गा.वि.स.-९, स्याङ्जा वा. वा.	गंगा प्रसाद अर्याल	२९४८, स्याङ्जा	७५०० धान	दस्तखत: [Signature] नाम: शेरर उपाध्याय ठेगाना : काठमाडौं म. न. पा.-२, काठमाडौं दा. वा.	९९९९, काठमाडौं
इस्तखत: नाम: कमल भण्डारी ठेगाना : छापाहिल गा.वि. स.-४, गुल्मी वा. वा.	गणपति भण्डारी	२६४, गुल्मी	७५०० धान	दस्तखत: [Signature] नाम: रमेश भट्टराई ठेगाना : विष्णु गा.वि.स. -५, काठमाडौं दा. वा.	६९५०/५६५/ ५३४, काठमाडौं

मस्तपका गर्नेको :-

नाम :- अधिवक्ता कमल प्रकाश भुसाल

इ.स.नं. ७७२

मिति: २०६८/३/१६

ति संवत् २०६८ साल असार महिना १६ गते रोज ५ शुभम्

सहायक रजिष्ट्रार

छ) संशोधित प्रवन्धपत्र

यूनिभर्सल हस्पिटल प्रा.ली.को
नियमावलीमा गरिएको संशोधन

सहायक रजिष्ट्रार

संशोधन पश्चातको नियमावली नियम १ :

नियमा १ :

कम्पनीको नाम : यस कम्पनीको नाम सजिवनी, ~~कलेज अफ मेडिकल साइन्सेज एण्ड टिचिङ~~
हस्पिटल प्रा.लि. हुनेछ । यसलाई अंग्रेजीमा Sanjeevani, ~~Institute of Advanced Studies~~
Teaching Hospital Pvt. Ltd. भनिनेछ ।

अनुसूची २: जग्गा सम्बन्धि लालपुर्जा

OP000014423

DR00009033

नेपाल सरकार
भूमिसुधार तथा मालपोत कार्यालय धोराही, दाङ
भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय

जग्गाधनी संकेत नम्बर :

भूमि व्यवस्थापन तथा अभिलेख विभाग

भूमिसुधार तथा मालपोत कार्यालय

संस्थाको नाम: भिबिपी इन्स्टिट्यूट अफ एडभान्स इन्स्टिटुज एण्ड टिचिङ हस्पिटल प्रा.लि.

ठेगाना: जिल्ला: रुपन्देही गा.पा. / न.पा. / गा. वि. स.: तिलोत्तमा नगरपालिका वार्ड नं.: ३

जग्गाधनी दर्ता प्रमाण-पत्र

जारी गर्ने कार्यालय: जिल्ला प्रशासन कार्यालय, काठमाण्डौ

वेबसाइट: ईमेल:

दर्ता मिति (वि.स): २०६८/०३/१९

संस्थाको छाप प्रमाणित गर्नेको दस्तखत

साविक कित्ता नं.	प्रमाण संकेत	जिल्ला / गा. वि. स. / न.पा.	वार्ड नं. / नक्सा सीट नं.	कित्ता नं. / खण्ड नं.	विवरण (घर, आवादी, इत्यादि)	जग्गाधनी को हकहस्तता	मोदीको नाम घर	किसिम वा बर्ग	क्षेत्रफल/ब.मि.	कैफियत	प्रमाणित गर्नेको दस्तखत
५२५	२०७७/११/२१ राजिनामा लिखत पारित	दाङ सहमीपुर	५ ५क	५२५	आवादी रेकर निजी	एकलौटी		घनहर/खेत सीम	०.२-७-० (बिघा १०-२०-२०-४) ७९५.६७		

२०६८/०३/१९

मालपोत कार्यालय
काठमाण्डौ

OP000014423

नेपाल सरकार
भूमिसुधार तथा मालपोत कार्यालय घोराही, दाङ
भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय

जग्गाधनी संकेत नम्बर :

DR0009033

भूमि व्यवस्थापन तथा अभिलेख विभाग

भूमिसुधार तथा मालपोत/मालपोत कार्यालय

साविक कित्ता नं.	प्रमाण संकेत		जिल्ला / गा. वि. सं. पा.	वार्ड नं. / वडा नं.	किता नं. / खण्ड नं.	विकास (आवादी, इन्ध्यादि)	जग्गाधनी को हकहिससा	मोहीको नाम धर	किसिम वा वर्ग	क्षेत्रफल/व.मि.	कैफियत	प्रमाणित गर्नेको दस्तखत
	कारोबार व्यहोरा	राजिनामा लिखत पारित										
३	२०७७/११/२१	RL0009354	दाङ	५	३	आवादी	एकलौटी		घनहर/खेत	०-०-१७-० (बिघा (०-२०-२०-४))		
	लिखत पारित	सहमीपुर	५क	रैकर निजी	सीम	२८७.८०						
५६६	२०७७/११/२१	RL0009354	दाङ	५	५६६	आवादी	एकलौटी		घनहर/खेत	०-२-०-० (बिघा (०-२०-२०-४))		
	लिखत पारित	सहमीपुर	५क	रैकर निजी	सीम	६७७.१७						
११४१	२०७७/११/२१	RL0009354	दाङ	५	११४१	आवादी	एकलौटी		घनहर/खेत	०-०-०-०		
	लिखत पारित	सहमीपुर	५क	रैकर निजी	सीम	८३८.११						
९६७	२०७७/११/२१	RL0009354	दाङ	५	९६७	आवादी	एकलौटी		घनहर/खेत	०-०-०-०		
	लिखत पारित	सहमीपुर	५क	रैकर निजी	सीम	९१०.०७						
६४२	२०७७/११/२१	RL0009354	दाङ	५	६४२	आवादी	एकलौटी		घनहर/खेत	०-४-३.७५-० (बिघा (०-२०-२०-४))		
	लिखत पारित	सहमीपुर	५क	रैकर निजी	सीम	१४१८.०५						
३७१	२०७७/११/२१	RL0009354	दाङ	५	३७१	आवादी	एकलौटी		घनहर/खेत	०-१-१८.५-० (बिघा (०-२०-२०-४))		
	लिखत पारित	सहमीपुर	५क	रैकर निजी	सीम	६५१.८८						

2077/11/21

मालपोत कार्यालय

OP000014423

नेपाल सरकार
भूमि सुधार तथा मालपोत कार्यालय घोराही, दाह
भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय

जग्गाधनी संकेत नम्बर :

DR0009033

भूमि व्यवस्थापन तथा अभिलेख विभाग

भूमि सुधार तथा मालपोत कार्यालय

संकेत नं.	प्रमाण संकेत	जिल्ला / गा. वि. सं. या प.सं.	वाड नं. / तहसीला / वडा नं.	विस्तार	विवरण	जग्गाधनी को हकहिससा	मोहोरको नाम	किसिम वा वर्ग	क्षेत्रफल/व.मि.	कैफियत	प्रमाणित गर्नेको दस्तखत
३६९	२०७७/११/२१ RLO009354 राजिनामा लिखत पारित	दाह लक्ष्मीपुर	५ ५क	३६९	आबादी रैकर निजी	एकसौटी		घनहर/खेत सीम	०-३-२५-० (बिघा (०-२०-२०-४)) १०५८.२५		
११६४	२०७७/११/२१ RLO009354 राजिनामा लिखत पारित	दाह लक्ष्मीपुर	५ ५क	११६४	आबादी रैकर निजी	एकसौटी		घनहर/खेत सीम	०-०-०-० ३२३.९४		
९६६	२०७७/११/२१ RLO009354 राजिनामा लिखत पारित	दाह लक्ष्मीपुर	५ ५क	९६६	आबादी रैकर निजी	एकसौटी		घनहर/खेत सीम	०-०-०-० १६९३.१५		
९६५	२०७७/११/२१ RLO009354 राजिनामा लिखत पारित	दाह लक्ष्मीपुर	५ ५क	९६५	आबादी रैकर निजी	एकसौटी		घनहर/खेत सीम	०-०-०-० १६९३.१५		
५०४	२०७७/११/२१ RLO009354 राजिनामा लिखत पारित	दाह लक्ष्मीपुर	५ ५क	५०४	आबादी रैकर निजी	एकसौटी		घनहर/खेत सीम	०-४-०-० (बिघा (०-२०-२०-४)) १३४४.३३		
४७१	२०७७/११/२१ RLO009354 राजिनामा लिखत पारित	दाह लक्ष्मीपुर	५ ५क	४७१	आबादी रैकर निजी	एकसौटी		घनहर/खेत सीम	०-४-०-० (बिघा (०-२०-२०-४)) १३४४.३३		

२०८१/११/१२९

नेपाल सरकार
भूमिसुधार तथा मालपोत कार्यालय धोरानी दाङ
भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय

जग्गाधनी संकेत नम्बर :

OP00014423

भूमि व्यवस्थापन तथा अभिलेख विभाग

DR0009033

भूमिसुधार तथा मालपोत/मालपोत कार्यालय

सामयिक किता नं.	प्रमाण संकेत कारोबार व्यहोरा	जिल्ला / गा. वि. नं. / पा.	वार्ड नं. / वडा नं.	किता नं. / खण्ड नं.	विभाग पार्श्व (घर, जानारी, इत्यादि)	जग्गाधनी को हकहिसा	मोहीको नाम थर	किंसा वा वर्ग	क्षेत्रफल/व.मि.	कैफियत	प्रमाणित गर्नेको दस्तखत
५२०	२०७७/११/२१ राजिनामा लिखत पारित	RL000935X लक्ष्मीपुर	दाङ ५	५२०	आवादी रैकर निजी	एकलौटी		घनहर/खेत सीम	०-२-०-० (विघा ०-२०-२०-४)) ६७७.१७		
३६४	२०७७/११/२१ राजिनामा लिखत पारित	RL000935X लक्ष्मीपुर	दाङ ५	३६४	आवादी रैकर निजी	एकलौटी		घनहर/खेत सीम	०-१-१-५-० (विघा ०-२०-२०-४)) ३६४.०४		
३७२	२०७७/११/२१ राजिनामा लिखत पारित	RL000935X लक्ष्मीपुर	दाङ ५	३७२	आवादी रैकर निजी	एकलौटी		घनहर/खेत सीम	०-१-१-५-० (विघा ०-२०-२०-४)) ३२४२.४७		
७	२०७७/११/२१ राजिनामा लिखत पारित	RL000935X लक्ष्मीपुर	दाङ ५	७	आवादी रैकर निजी	एकलौटी		घनहर/खेत सीम	०-३-१२-० (विघा ०-२०-२०-४)) १२१८.९०		
५९६	२०७७/११/२१ राजिनामा लिखत पारित	RL000935X लक्ष्मीपुर	दाङ ५	५९६	आवादी रैकर निजी	एकलौटी		घनहर/खेत सीम	०-१-०-० (विघा ०-२०-२०-४)) ३३८.४८		
२	२०७७/११/२१ राजिनामा लिखत पारित	RL000935X लक्ष्मीपुर	दाङ ५	२	आवादी रैकर निजी	एकलौटी		घनहर/खेत सीम	०-०-१६-० (विघा ०-२०-२०-४)) २७०.८७		

मालपोत अभिलेख कार्यालय प्रमुख

२०७७/११/२१

OP000014423

नेपाल सरकार
भूमिसुधार तथा मालपोत कार्यालय घोराही, दाङ्ग
भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय

जग्गाधनी संकेत नम्बर :

DR00009033

भूमि व्यवस्थापन तथा अभिलेख विभाग

भूमिसुधार तथा मालपोत/मालपोत कार्यालय

सामिक कित्ता नं.	प्रमाण संकेत	जिल्ला / गा. वि. सं. नं.	वार्ड नं. / नक्सा नं.	कित्ता नं. / खण्ड नं.	विवरण (आवासी, रैकर, इत्यादि)	जग्गाधनी को हकहिरसा	मोहीको नाम धर	किसिम वा बर्ग	क्षेत्रफल/व.मि.	कैफियत	प्रमाणित गर्नेको दस्तखत
६४३	२०७७/११/२१ RLO009324	दाङ्ग लक्ष्मीपुर	५	६४३	आवासी रैकर निजी	एकलौटी		घनहर/खेत सीम	०-२०-० (विघा (०-२०-२०-४)) ६७७.१७		
११४२	२०७७/११/२१ RLO009324	दाङ्ग लक्ष्मीपुर	५	११४२	आवासी रैकर निजी	एकलौटी		घनहर/खेत सीम	०-०-०-० १४२२.२२		
								जम्मा क्षेत्रफल	२५४३१.२४	वर्ग मिटर	

समिचनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्त ईस्टडिज एण्ड टिचिड हस्पिटल प्रा.सि.

प्रिन्ट गर्नेको दस्तखत

प्रिन्ट गर्नेको नाम : सुरविर पुन

प्रिन्ट मिति : २०७७/११/२१

रजु गर्नेको दस्तखत

2069129

OP000014423

नेपाल सरकार
भूमिसुधार तथा मालपोत कार्यालय घोराही, दाङ
भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय

जग्गाधनी संकेत नम्बर :

DR0009033

भूमि व्यवस्थापन तथा अभिलेख विभाग

भूमिसुधार तथा मालपोत/मालपोत कार्यालय

सांख्यिक कितानी	प्रमाण संकेत		जिल्ला / गा. वि. स. या	वाडा नं./ पञ्जी सीट नं.	कित्ता नं.	विवरण	जग्गाधनी को हकहिरसा	मोहीको नाम थर	किसिम वा वर्ग	क्षेत्रफल/ब.मि.	कैफियत	प्रमाणित गर्नेको दस्तखत
	कारोबार व्यहोरा	रजिनामा लिखत पारित										
५२५	२०७७/११/२१	RL0009354	दाङ	५	५२४	आवादी	एकलौटी		घनहर/खेत	०-२-०-० (विघा (०-२०-२०-४))		
			लक्ष्मीपुर	५क		रैकर निजी		सीम	६७७.१७			
५६७	२०७७/११/२१	RL0009354	दाङ	५	५६७	आवादी	एकलौटी		घनहर/खेत	०-२-०-० (विघा (०-२०-२०-४))		
			लक्ष्मीपुर	५क		रैकर निजी		सीम	६७७.१७			
५९७	२०७७/११/२१	RL0009354	दाङ	५	५९७	आवादी	एकलौटी		घनहर/खेत	०-२-०-० (विघा (०-२०-२०-४))		
			लक्ष्मीपुर	५क		रैकर निजी		सीम	६७७.१७			
११६३	२०७७/११/२१	RL0009354	दाङ	५	११६३	आवादी	एकलौटी		घनहर/खेत	०-०-०-०		
			लक्ष्मीपुर	५क		रैकर निजी		सीम	१८४.००			
६४४	२०७७/११/२१	RL0009354	दाङ	५	६४४	आवादी	एकलौटी		घनहर/खेत	०-४-०-० (विघा (०-२०-२०-४))		
			लक्ष्मीपुर	५क		रैकर निजी		सीम	१३५४.३३			
४	२०७७/११/२१	RL0009354	दाङ	५	४	आवादी	एकलौटी		घनहर/खेत	०-२-१-० (विघा (०-२०-२०-४))		
			लक्ष्मीपुर	५क		रैकर निजी		सीम	६९४.१०			

२०८१/११/२१

प्रमाणित गर्नेको दस्तखत

अनुसूची ३: चार किल्ला विवरण तथा निर्माण इजाजतपत्र

घोराही उप-महानगरपालिका

३. नं. वडा कार्यालय

दाङ, लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

कि.नं. १

प.स. २०७८/०७९

च.नं.

१८

मिति : २०७८/०४/०४

विषय : चार किल्ला सिफारिस सम्बन्धमा ।

श्री सिभिल बैंक लिमिटेड

घोराही दाङ ।

उपरोक्त सम्बन्धमा साँजिबनी इन्स्टिच्यूट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ हस्पिटल प्रा.ली. नाममा दर्ता श्रेस्ता भएको साबिक लक्ष्मीपुर ५क हाल घोराही उप-महानगरपालिका वडा नं ३ मा पर्ने कि.नं. ६४४,५०४,६४२,३७९,३६९,११६४,९६६,४७९,५२४,५९७,५६७,११४९,११६३,९६७,९६५,५६६,५२५,४,६४३,७,५२०, ११४२,३६४,३७२,५९६,२,३ को समुच्चै क्षेत्रफल २५५३९.२४ को चार किल्ला खोलि प्रमाणित गरि पाउँ भनि मिति २०७८/०४/०४ गतेमा निवेदन पेश गर्नु भएको छ ।

साँजिबनी इन्स्टिच्यूट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ हस्पिटल प्रा.ली.ले पेश गर्नु भएको माथि उल्लेखित कि.नं. र ज.वि. निवेदन अनुसार तपसिलमा उल्लेख भए अनुसारको चार किल्ला सिफारिस गरिएको व्यहोरा अनुरोध छ ।

घर / जग्गाको चार किल्ला विवरण

पूर्व : ग्रामेल सडक / किरण किशोर घिमिरेको जग्गा ।

कि.नं. ५७८,५७६,६२३,६२४,

पश्चिम: ऐलानी जग्गा ।

कि.नं.

उत्तर: ऐलानी जग्गा ।

कि.नं.

दक्षिण: ऐलानी ।

माधव प्रसाद चौधरी
वडा अध्यक्ष

घोराही उप-महानगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

घोराही, दाङ

५ नं. प्रदेश, नेपाल

पत्र संख्या : ०६८/०६८

प्लिनथ लेभल इजाजत नं. ५२८

मिति: ०६/१२/२०

विषय : प्लिनथ लेभलसम्म निर्माण कार्यको इजाजत पत्र ।

जिल्ला दाङ गा.पा./न.पा./उप-म.न.पा./म.न.पा. वडा नं. ३

टोल बस्ने तपाईं श्री राजिनी शिवाचल कलेक्टरको पेश गर्नु भएको नक्सा बमोजिमको निर्माण निमित्त नक्सा पास तथा निर्माण इजाजत सम्बन्धी कारवाही चलिरहेको हुँदा स्थानीय सरकार सञ्चान २०७४ को दफा ३१ को खण्ड क बमोजिम पालना गर्ने शर्तमा यसै साथ दिइएको आंशिक स्वीकृत नक्साहरू तल उल्लेखित विवरण अनुसार प्लिनथलेवलसम्म निर्माण कार्य गर्नको लागि प्लिनथ लेभलसम्मको निर्माण इजाजत प्रदान गरिएको छ । आंशिक रूपमा स्वीकृत भएको नक्सा बमोजिम प्लिनथलेवलसम्म निर्माण कार्य गरिसकेपछि सो भन्दा माथिको कार्यका लागि अनिवार्य रूपमा उप-महानगरपालिकाबाट स्थायी इजाजत पत्र लिनुपर्ने छ ।

साविक २२ गा.वि.स. वडा नं. २७ हाल घोराही उप-म.न.पा. वडा नं. ३ कित्ता नं. १,३,४,६,३६४

जग्गाको क्षेत्रफल २४२३२.२६ जग्गा जोडिएको सडकको नाम ग्रामेल/कच्ची/पीच

नयाँ घर निर्माण/तला थप/पुरानो घर भत्काई नयाँ घर बनाउने/अन्य ३६८,३६९,३६९,४६९,४०४,२१०,२१४, ४२४,४६६,४६६,४६६,४६६,४६६,४६६

घरको किसिम: आप्रिसिसि/लोड बियरिड/अन्य ६४३,६४४,६६४,६६६,६६६,९९९९, ९९९९,९९९९,९९९९

घरको लम्बाइ र चौडाइ संलग्न नक्सा बमोजिम

घरले चर्चिने प्लिनथ एरियाको क्षेत्रफल ८८०.६८ ४४ ब.फि. Block A,B,C

नयाँ निर्माणले जम्मा चर्चिने क्षेत्रफल ४४९६४०.२८ ४८ ब.फि. Block A,B,C जोडि, पडिने, दोस्रो, तेस्रो र

पुरानो भै राखेको घरले चर्चिने क्षेत्रफल जोडि नगद

नयाँ निर्माणको कोठा संख्या — पुरानो निर्माणको कोठा संख्या —

नयाँ निर्माणको तला संख्या ४ पुरानो निर्माणको जम्मा तला संख्या —

बाँकी रहने खुल्ला जग्गाको क्षेत्रफल —

भवनको प्रयोजन आवासीय/व्यापारिक/अन्य

स्वीकृति दिइएको भवनको किसिम: साधारण/विशेष

बाटोको केन्द्र विन्दुबाट सडक अधिकार क्षेत्रको निमित्त छाड्नु पर्ने दूरी ४.५५

बाटोको केन्द्र विन्दुबाट सडक अधिकार क्षेत्र र सेट ब्याक गरी जम्मा छाड्नु पर्ने दूरी ४.५०

४.५० जग्गाको केन्द्र विन्दुदेखि दायो बायाँ ४.५०/४.५० मिटर छोडी घर निर्माण गर्नुपर्ने छ । उक्त जग्गाको हकअधिकार बाहिर निर्माण कार्य गरिमा यो आंशिक निर्माण कार्यको इजाजत पत्र स्वतः अमान्य वा बदर घोषित हुनेछ ।

बन्ने घरको चारकिल्ला विवरण:

साइड	आफूले छाड्नुपर्ने जग्गा विवरण	सधियार कि.नं.	सधियार/बाटो/कुलोको नाम	कैफियत
पूर्व	<u>४६८,४६६,४६६ र ६२४</u>	<u>—</u>	<u>बाटो/किल्ला/किडो/किमि</u>	<u>—</u>
पश्चिम	<u>—</u>	<u>—</u>	<u>रेलगाडी</u>	<u>—</u>
उत्तर	<u>—</u>	<u>—</u>	<u>रेलगाडी</u>	<u>—</u>
दक्षिण	<u>—</u>	<u>—</u>	<u>रेलगाडी</u>	<u>—</u>

जग्गा नपजाँच गर्ने

घर नक्सा चेकजाँच

महाशाखा प्रमुख, इन्जिनियर

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

अनुसूची ४: सार्वजनिक सुनुवाईको सात दिने सूचना र सूचना
टाँसको मुचुल्का

सौर्य दैनिक

www.souryaonline.com

बर्ष १२ अंक १०८ बुधबार, २१ जेठ २०८०

SOURYA NATIONAL DAILY

Wednesday, 7 June 2023

एक : ८ मूल्य रु. ५

सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम आब्हान गरीएको सूचना

(प्रकाशित मिति: २०८०/०२/२४)

लुम्बिनी प्रदेश, दाङ्ग जिल्ला, घोराही उपमहानगरपालिकामा-३ मा संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल प्रस्तावकद्वारा संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटलको (५०० शय्या) निर्माण तथा संचालनका लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन तयारीको क्रममा आयोजना प्रभावित क्षेत्रमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम गरीने भएको हुनाले सम्बन्धित सबै प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने क्षेत्रका प्रभावित स्थानीय समुदाय, संघ संस्था तथा सरोकारवाला व्यक्ति तथा निकायहरूलाई तल उल्लेखित मिति, स्थान र समयमा सहभागी भई रायसुझाव उपलब्ध गराईदिनुहुन अनुरोध गरीएको छ ।

सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम

सार्वजनिक सुनुवाई हुने स्थान: घोराही उपमहानगरपालिकामा वडा ३ को कार्यालय, घोराही, दाङ्ग, लुम्बिनी प्रदेश

मिति: २०८०/०२/३१ गते, बुधबार

समय: बिहान ११ बजे

सम्पर्क नं: ९८५११४९२१६

मिति: २०८०/०२/२४

विषय: सार्वजनिक सुनुवाईको सूचना, सूचना पाटीमा टाँस गरी मुचुल्का तयार गरिएको बारे

श्री संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ हस्पिटल
दाङ, घोराही

उपरोक्त सम्बन्धमा, आज मिति २०८०/०२/२४ गतेका दिन, लुम्बिनी प्रदेश, दाङ जिल्ला, घोराही उपमहानगरपालिकामा-३ मा संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ हस्पिटल प्रस्तावकद्वारा संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ हस्पिटलको (५०० शय्या) निर्माण तथा संचालनका लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धि मिति २०८०/०२/२४ गते सौर्य दैनिकमा प्रकाशित सार्वजनिक सुनुवाईको सूचना यस कार्यालयको सूचना पाटीमा टाँसेको व्यहोरा प्रमाणित गरिन्छ ।

सूचना टाँस गरेको प्रमाणित गर्ने पदाधिकारीको नाम:

श्री १६६ चौधरी

पद: तथ्याङ्क अधिकृत

दस्तखत:

११

मिति :

०८०

कार्यालयको छाप:

श्री १६६ चौधरी
तथ्याङ्क अधिकृत

घोराही उप-महानगरपालिका

...३. नं. वडा कार्यालय

...३. (किस्यो)..... दाङ, लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

पत्र संख्या : ०७९/०८०
चलानी नं. : २३८४

मिति : २०८०/०२/२५

विषय : सार्वजनिक सुनुवाईको सुचना टांसको जानकारी पठाएको सम्बन्धमा ।

श्री संजिवनी इन्सिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल
घोराही दाङ ।

उपरोक्त सम्बन्धमा ताहांको च.नं.११ मिति २०८०/०२/२४ गतेको पत्र साथ प्राप्त संजिवनी इन्सिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल निर्माण तथा संचालनका लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन तयारीका क्रममा सार्वजनिक सुनुवाई सम्बन्धी सुचना थान एक आज मिति २०८०/०२/२५ गतेका दिन यस वडा कार्यालयको सुचना पाटीमा टांस गरिएको ब्यहोरा जानकारीको लागि अनुरोध छ ।

Prasad
२०८०/२/२५
राम प्रसाद चौधरी
वडा अध्यक्ष

मिति: २०८०/०२/२५

विषय: सार्वजनिक सुनुवाईको सूचना, सूचना पाटिमा टाँस गरी मुचुल्का तयार गरिएको बारे

श्री संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल
दाङ्ग, घोराही

- उपरोक्त सम्बन्धमा, आज मिति २०८०/०२/२५.....गतेका दिन, लुम्बिनी प्रदेश, दाङ्ग जिल्ला, घोराही उपमहानगरपालिकामा-३ मा संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल प्रस्तावकद्वारा संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटलको (५०० शय्या) निर्माण तथा संचालनका लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धि मिति २०८०/०२/२४ गते सौर्य दैनिकमा प्रकाशित सार्वजनिक सुनुवाईको सूचना यस कार्यालयको सूचना पाटीमा टाँसेको व्यहोरा प्रमाणित गरिन्छ ।

सूचना टाँस गरेको प्रमाणित गर्ने पदाधिकारीको नाम: उज्ज्वल कुमार पौडेल

पद: लया टै।नि.

दस्तखत: [Signature]

- मिति : २०८०/०२/२५
कार्यालयको छाप:

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय

जिल्ला प्रशासन कार्यालय
घोसाही, दाङ

कार्यालय: ०८२-५६०१३३
०८२-५६००२८
०८२-५६०४६६

पत्र संख्या: २०७९/०८०

चलानी नम्बर: ६६८४

मिति: २०८०/०२/२५

विषय: जानकारी सम्बन्धमा ।

श्री संजिवनी इन्स्ट्रिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ हस्पिटल प्रा.लि. ।

प्रस्तुत विषयमा ताँहाको च.नं. १२ मिति २०८०/०२/२४ को पत्रसाथ संलग्न सूचना थान १(एक) यस कार्यालयको सूचना पाटीमा टाँस गरिएको व्यहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ ।

२०८०/०२/२५
टंकराज गौतम
प्रशासकीय अधिकृत

सार्वजनिक स्थलको मुचुल्का

आज मिति ..२०८०.२.२५.....गतेका दिन लुम्बिनी प्रदेश, दाङ जिल्ला, घोराही उपमहानगरपालिकामा-३ मा संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ हस्पिटल प्रस्तावकद्वारा संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ हस्पिटलको (५०० शय्या) निर्माण तथा संचालनका लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धि मिति २०८०/०२/२४ गते सौर्य दैनिकमा प्रकाशित सार्वजनिक सुनुवाईको सूचना एक थान यस लुम्बिनी प्रदेश, दांग जिल्ला, घोराही उपमहानगरपालिका वडा नं ३ को ...वडा कार्यालय, डि.ड.सी.... सार्वजनिक स्थलमा हामीहरुको रोहवरमा टाँस गरि यो मुचुल्कामा सहि छाप गरिदियो।

तपसिल:

सुनी जिल्ला दाङ नपा/ गापा ५ वस्ने वर्ष २५ को सुनी

अशु जिल्ला १ नपा/ गापा ३ वस्ने वर्ष ५० को वडा कार्यालय

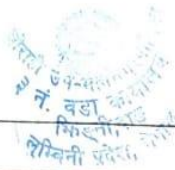
अशु जिल्ला १ नपा/ गापा ३ वस्ने वर्ष ५५ को दरीगोराथको

अशु जिल्ला १ नपा/ गापा ३ वस्ने वर्ष ५५ को वडा कार्यालय

अशु जिल्ला १ नपा/ गापा ३ वस्ने वर्ष ५५ को अशु

सुनी १ ५० अशु को
सुनी ५ ५० अशु को

अनुसूची ५: सार्वजनिक सुनुवाईको माइन्युट

आज मिति २०८०/०२/३१ गतेका दिन लुम्बिनी प्रदेश, दाङ जिल्ला धोराही उपमहानगरपालिका -३ मा लुम्बिनी इन्स्टिच्युट अफ हेल्थ साइन्स स्टाडिज कोसिपिडु हेल्थ टेल प्रस्तावबद्धका लुम्बिनी इन्स्टिच्युट अफ हेल्थ साइन्स स्टाडिज कोसिपिडु हेल्थ टेलको (२०० शय्या) निर्माण तथा संचालनका लागि बालबालीय प्रमाण प्रकृत्यांकन प्रतिवेदन ब्यापारी संघबन्धी कार्य गर्नका लागि निम्न मिति स्थान २ सत्रसमा निम्न लिखित उपस्तिर्तिमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम आयोजना गरी विकाससमाजमा पत्रसुभाषण कार्यक्रम गरियो।

मिति: २०८०/०२/३१

स्थान: धोराही उपमहानगरपालिका-३ को वडा कार्यालय

क्र.सं.	नाम	ठेगाना	प.सं.	हस्ताक्षर
१	राम प्र. चौधरी	धोराही ३	वडा अध्यक्ष	[Signature]
२	श्यामश्री सुवेदी	धोराही ३	पु.सं. अध्यक्ष	[Signature]
३	कुलनाम चौधरी	" " ३	वडा सदस्य	[Signature]
४	मिना बुढावाली	" "	वडा सदस्य	[Signature]
५	सिता आले	" "	वडा सदस्य	[Signature]
६	बिम बुढाथुनी	" "	भूपू अध्यक्ष	[Signature]
७	गणेश बुढाथुनी	" "	जयसुन्दर अध्यक्ष	[Signature]
८	विष्णु प्रधान	" "	नयाबस्ती टोल क. अध्यक्ष	[Signature]
९	भोगिनाम चौधरी	" "	मार्गदर्शक	[Signature]
१०	डिल्ली चौधरी	" "	प्रगतिशील टोल	[Signature]
११	चित्र क. शर्मा	" "	संस्थापक टोल	[Signature]
१२	श्याम शर्मा	" "	श्याम शर्मा टोल	[Signature]
१३	रवि, कृष्ण नेपाली	" "	रामनाथ टोल	[Signature]
१४	बसन्त नेपाल	" "	शान्ति टोल अध्यक्ष	[Signature]
१५	मनोम चौधरी	" "	बसुन्दा टोल अध्यक्ष	[Signature]
१६	गणेश बुढाथुनी	" २	वडा अध्यक्ष	[Signature]

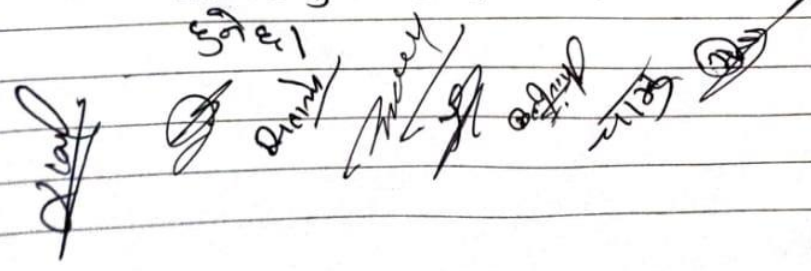

Date _____
Page _____

क्र.सं.	नाम	पता	प.सं.	ब.सं.
१७.	दिमा केशी	दावर रोड भोकारा	अहयक्ष	दिमा केशी
१८	वासुदेव चौधरी	कारियाली रोड नन्दादी	अहयक्ष	वासुदेव चौधरी
१९	विन्दा पुन	घोराही ३	अहयक्ष	विन्दा
२०.	मल्लिका पुनमगर	मिनेरी रोड विनाय - अहयक्ष	अहयक्ष	मल्लिका
२१	वाम प्रकाश सुवाल	शान्ती बेलवा सिंघा.	बेलवा	वाम प्रकाश सुवाल
२२	विष्णु गिरी	घोराही ३	बेलवा	विष्णु गिरी
२३	मोहन चौधरी	घोराही ३	कुतगात्रा रोड	मोहन चौधरी
२४	विद्या कुंवर	घोराही ३	पंचम चौखरी	विद्या कुंवर
२५	मिरजना केशी	घोराही ३ १ -	पिपल चौखरी	मिरजना केशी
२६.	डॉ.म. वंदा कुंवर	घोराही ३ १ -	दावर रोड	डॉ.म. वंदा कुंवर
२७.	एकनाथ सि.धी.	घोराही - ३ -	जगतसिंह रोड	एकनाथ सि.धी.
२८.	पुमा पुन	घोराही ३	भोकारा	पुमा पुन
२९.	शान्त क. धरि	घोराही ३ -	भोकारा	शान्त क. धरि
३०.	मिशुलाल चौधरी	घोराही ३ बेलवा	बेलवा	मिशुलाल चौधरी
३१-	पेंदुराम चौधरी	" ३	बेलवा	पेंदुराम चौधरी
३२-	चामु चौधरी	" "	मनेया रोड पो. १-३	चामु चौधरी
३२	सिन्धु लाल चौधरी	" "	पो. १-३ मनेया	सिन्धु लाल चौधरी
३३	चामु चौधरी	घोराही ३	बेलवा	चामु चौधरी
३४	डॉ. ज्योति सुजान		कडमडा	डॉ. ज्योति सुजान
३६	दिपक सोडा		मनेया	दिपक सोडा
३६	अना व. कोली		जगतसिंह पो. १-३	अना व. कोली
३८	विशाल शर्मा	पलमडी रोड	बेलवा	विशाल शर्मा
३९	अविनाश अग्रत	"	"	अविनाश अग्रत
४०	प्रकाश सिंग	"	रामजगात्रा	प्रकाश सिंग
४१	जीवन झाड़करी	"	"	जीवन झाड़करी

रात्र पुष्पा

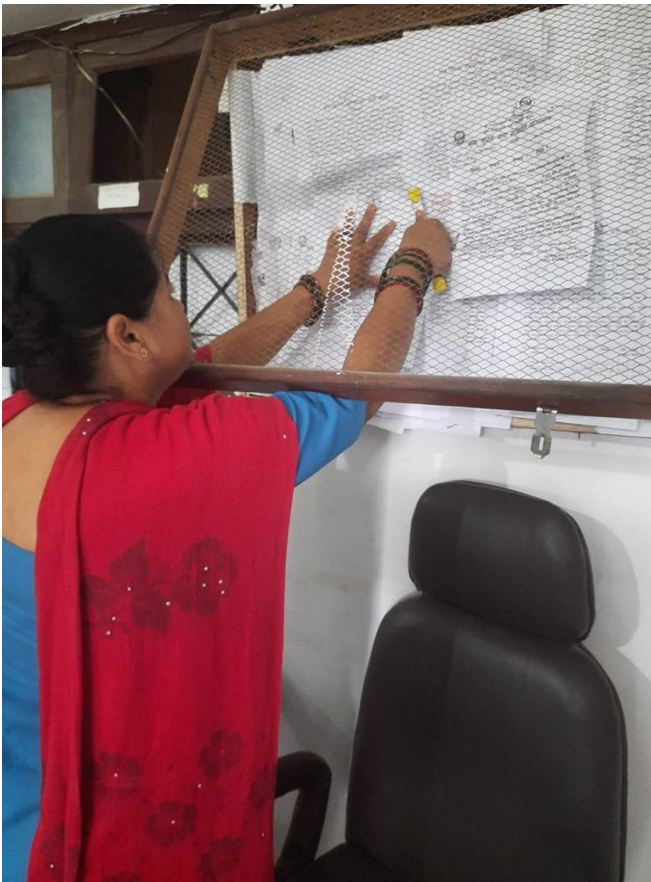
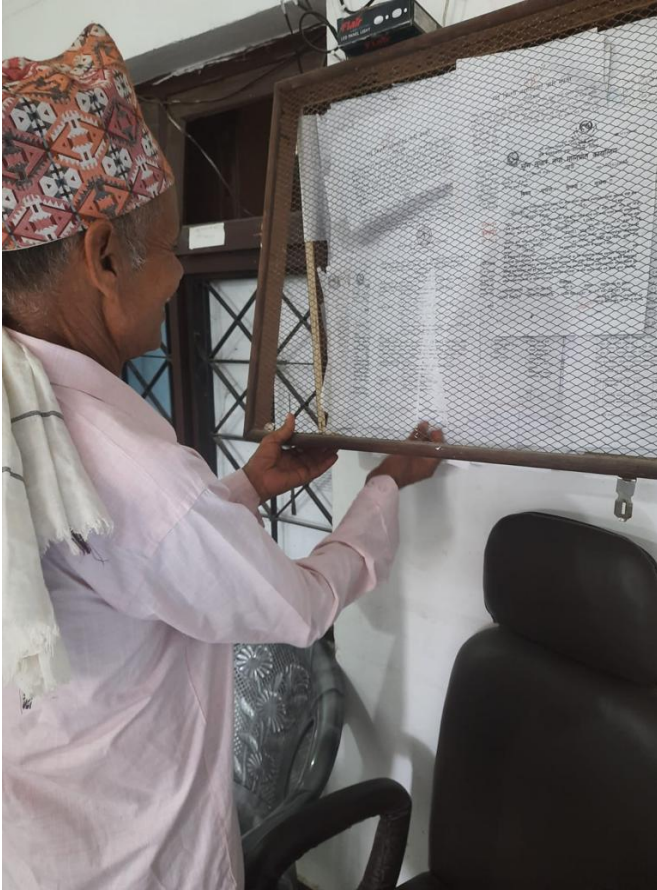
- १) आयोजना होते नजिक रहेका वनेवा डोंग सिक पोने हुनाले उक्त ख्यातमा जानकीलागी छिपकल होतेको साइदवाट सा.क.मा जमि वाठो दिइनुपर्ने।
- २) आयोजना निर्माण तथा संचालन अवधि मा ख्यातीलाई देखाउका अनुसा मा रोजगारीमा प्राथमिकता दिइनुपर्ने प्रतिबद्धता दिइनुपर्ने।
- ३) अल्पकालमा विकास हुने फोहो (मैलाखण्ड) उचित ढङ्गले व्यवस्थापन गरिनुपर्ने। साथै फोहोरलाई अत्यान्तक फाल्नु नहुने।
- ४) निम्न कानुन मापदण्ड अनुसा (अल्पकाल मा उपचाका लागि आइ विपन्न, असाक्षर, बेकारले निर्मातालागी विशेष छुट दिइनुपर्ने।
- ५) आयोजना सफल सम्पन्न हुनुपर्ने।
- ६) ख्याती स्तरमा गल्फा झोल, साक्षरहरूलाई आयोजना निर्माण तथा संचालन गर्ने, उम्मा प्राथमिकता दिइनुपर्ने।
- ७) आयोजना निर्माण तथा संचालन गर्ने उम्मा ख्याती तहसो सम्बन्ध गरिनुपर्ने।
- ८) आयोजनाले सा.क. हुड्डाको लागि लाला वि लगाउनुपर्ने जसले गर्दा वन विभागमा गल्फ हुनेछ।

अनुसूची ६: सार्वजनिक सुनुवाईका तस्बिरहरु

अनुसूची ७: सात दिने सूचना, सूचना टाँसको मुचुल्का

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल

घोराही उपमहानगरपालिकामा -३

घोराही, दाङ्ग, लुम्बिनी प्रदेश

लुम्बिनी प्रदेश, दाङ्ग जिल्ला, घोराही उपमहानगरपालिकामा-३ मा संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल प्रस्तावकद्वारा संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटलको (५०० शय्या) निर्माण तथा संचालन गर्नका लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धि

सार्वजनिक सूचना

(प्रथम पटक प्रकाशित मिति: २०८०/०४/३२)

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल घोराही उपमहानगरपालिकामा -३ द्वारा निम्न वमोजिमको प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्न लागिएको छ।

प्रस्तावकको नाम र ठेगाना	संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल गोगली, घोराही उपमहानगरपालिका - ३ इमेल : ceo@sanjeevani.edu.np, फोन नम्बर : +977-९८५७०३२१९६
प्रस्तावको व्याहोरा	क्षेत्रफल : ३ बिघा १५ कठ्ठा ७.९१९ धुर (२५५३१.२४ व.मी.) शय्या संख्या: ५०० शय्या कित्ता नं: ५२५, ३, ५६६, ११४१, ९६७, ६४२, ३७१, ३६८, ११६४, ९६६, ९६५, ५०४, ४७१, ५२०, ३६४, ३७२, ७, ५९६, २, ५२४, ५६७, ५९७, ११६३, ६४४, ४, ६४३, ११४२ अस्पतालको संचालनको उद्देश्य: इमर्जेन्सी, बहिरंग, अन्तरंग, सुत्केरी, शल्यक्रिया, रेफरल, नाक कान घांटी, प्रयोगशाला, डायलासिस, पोषण इत्यादि।
प्रभाव पर्न सक्ने जिल्ला/ गा.पा. न पा/वार्ड	दाङ्ग जिल्ला घोराही उप म.न.पा. वडा नं. ३

माथि उल्लेखित प्रस्तावको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन अध्ययन गर्ने क्रममा सो क्षेत्रको प्राकृतिक, भौतिक प्रणाली, जैविक प्रणाली, सामाजिक प्रणाली, सांस्कृतिक प्रणाली र आर्थिक प्रणालीमा के कस्तो प्रभाव पर्दछ भनी यकिन गर्न सो स्थानको न.पा. तथा त्यस क्षेत्रका विद्यालय, अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी तथा सरोकारवाला व्यक्ति वा संस्थाको लिखित राय सुझाव लिन आवश्यक भएकोले यो सार्वजनिक सूचना प्रकाशन भएको मितिले ७ दिन भित्र निम्न ठेगाना आई पुग्ने गरी लिखित राय सुझाव उपलब्ध गरिदिन हुन अनुरोध गरिन्छ।

राय सुझावको लागि पत्राचार गर्ने ठेगाना

प्रस्तावकको नाम र ठेगाना	संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल, घोराही- उप महानगरपालिका- ३, दाङ्ग, इमेल : ceo@sanjeevani.edu.np, फोन नम्बर : +९७७-९८५७०३२१९६
परामर्शदाताको नाम र ठेगाना	नेपाल रुल एण्ड एडभान्समेंट कमिटी प्रा.लि. इमेल : info.nracnepal@gmail.com, फोन नम्बर : +९७७-९८५११४९२९६

घोराही उप-महानगरपालिका

...३... नं. वडा कार्यालय

घोराही, दाङ, लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

पत्र संख्या : ०८०/०८१
चलानी नं. : १४९

मिति : २०८०/०४/२१

विषय : सार्वजनिक सुचना टांस गरी जानकारी पठाएको सम्बन्धमा ।

श्री संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल
घोराही दाङ ।

उपरोक्त सम्बन्धमा ताहांको च.नं.१५ मिति २०८०/०४/१७ गतेको पत्र साथ प्राप्त सार्वजनिक सुचना थान एक आज मिति २०८०/०४/२१ गतेका दिन यस वडा कार्यालयको सुचना पाटीमा टांस गरिएको ब्यहोरा जानकारीको लागी अनुरोध छ ।

Prasad
२०८०/४/२१
राम प्रसाद चौधरी
वडा अध्यक्ष

घोराही उप-महानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
घोराही, दाङ, लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

फोन-फ्याक्स :
०८२-५६०१६२
५६०२४३
५६१२६८
५६०७००
बास्पा यन्त्र : ०८२-५६०४४४
www.ghorahimun.gov.np

प.सं.०८०/८१

मिति: २०८०।०४।२१

च.नं. ४३०

विषय: सार्वजनिक सूचना टाँस गरिएको जानकारी सम्बन्धमा।

SANJEEVANI INSTITUTE
of Advanced Studies and Teaching Hospital Pvt.Ltd.

प्रस्तुत विषयमा तहाँ इन्स्टिच्युटको च.नं. १५/०८०/०८१, मिति २००४।०४।१७ गतेको पत्रसाथ संलग्न सार्वजनिक सूचना यस कार्यालयको सूचना पाटीमा टाँस गरिएको व्यहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ।

LP

भीम बहादुर चौधरी
तथ्याङ्क अधिकृत

सं.सं.२०८०/०८१

३ नं. वडा कार्यालय

दिनांक २०८०/०४/२१

चलानी नं: २

शहरी स्वास्थ्य केन्द्र भिडनी, दाङ

लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल

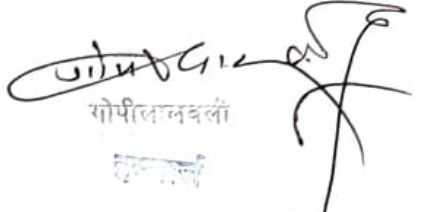
विषय:- सार्वजनिक सूचना टाँस गरी जानकारी पठाएको बारे ।

माननीय प्रमुख ज्यू,

श्री सनजीवनी इन्स्टिच्यूट घोराही उप महानगर पालिका वडा नं ३ भानपुर दाङ

महोदय,

प्रस्तुत विषयमा त्यस कार्यालयको च.न.१५ आ.व. २०८०/२०८१
मास २०८०/०४/१७ गतेको पत्र साथ संलग्न सार्वजनिक सूचना यस कार्यालयको सूचना पाटीमा
टाँस गरीएको व्यहोरा जानकारीको लागि अनुरोध गर्दछु ।

सोपिलावदली

घोराही उप-महानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
घोराही, दाङ, लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

फोन-फ्याक्स :
०८२-५६०१६२
५६०२४३
५६१२६८
५६०७००
वात्पण यन्त्र : ०८२-५६०४६६
www.ghorahimun.gov.np

प.सं.०८०/८१

च.नं. ९६६

मिति: २०८०।०४।२२

विषय: राय सुझाव सम्बन्धमा।

SANJEEVANI INSTITUTE
of Advanced Studies and Teaching Hospital Pvt.Ltd.

प्रस्तुत विषयमा त्यस संस्थाद्वारा यस घोराही उपमहानगरपालिका वडा नं. ३ मा ५०० शैयाको अस्पताल निर्माण तथा संचालन गर्ने उद्देश्यले वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको लागि राय सुझाव माग गरिएकोमा यस उपमहानगरपालिका वडा नं. ३ को च.नं. १५०, मिति २०८०।०४।२१ को पत्रबाट उपलब्ध राय सुझावका अतिरिक्त निम्न बमोजिमको थप राय सुझाव उपलब्ध गराइएको बेहोरा अनुरोध छ।

तपसिल:

- अस्पतालबाट निस्काशन हुने केमिकल फोहर पदार्थ (Hospital waste) तथा रेडियो एक्टिभ तरंगले वरपरको वातावरणमा तथा पानीको गुणस्तरमा गंभिर नकारात्मक प्रभाव परी वरपरको नागरिकमा विभिन्न खाले नयाँ रोग संक्रमण बढ्ने भएको हुँदा सोको न्यूनिकरणका मापदण्ड पुरा हुनुपर्ने।
- उक्त क्षेत्र पहिले देखिनै पानीको अभाव हुने स्थान रहेको हुँदा अस्पताल संचालन गर्दा प्रयोग हुने पानी डिप बोरिडबाट प्राप्त गर्नुपर्ने हुँदा पानीको प्राकृतिक स्रोत सुक्न जान्छ र नागरिकहरूको इनार कुँवामा पानी नआउन सक्ने भएकोले त्यसतर्फ ध्यान दिनुपर्ने।

भोजराज घिमिरे
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

अनुसूची ढः सिफारिस पत्र

घोराही उप-महानगरपालिका

२. नं. वडा कार्यालय

डाड, लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

पत्र संख्या : ०८०/०८१

चलानी नं. : १५०

मिति : २०८०/०४/२१

विषय : राय सुभाष सहितको सिफारिस सम्बन्धमा ।

श्री सजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ हस्पिटल
घोराही दाड ।

उपरोक्त सम्बन्धमा ताहांको च.नं.१५ मिति २०८०/०४/१७ गतेको प्राप्त पत्र बमोजीम ताहांको आयोजना सम्बन्धित राय सुभाष तपसिल बमोजीम भएको व्यहोरा सिफारिस साथ अनुरोध छ ।

तपसिल:

१. आयोजना क्षेत्र नजिकै रहेको मनैया डाडा सा.ब.पर्ने हुनाले उक्त स्थानमा जानका लागी हस्पिटल क्षेत्रको साईडबाट सार्वजनिक बनमा जाने बाटो दिनु पर्ने ।
२. आयोजना निर्माण तथा संचालन अवधिमा स्थानियलाई क्षेमताका अनुसारमा रोजगारीमा प्राथमिकता दिनु पर्ने ।
३. नियमकानुन मापदण्ड अनुसार अस्पतालमा उपचारका लागी आउने विपन्न असाहय बेवारिसे विमारीका लागी विशेष छुट दिनु पर्ने ।
४. अस्पतालबाट निस्कासन हुन फोहर मैलाहरु उचित ढङ्गले व्यवस्थापन हुनु पर्ने साथै फोहरलाई जथाभावी फाल्न नहुने ।
५. आयोजना समयमै सम्पन्न हुन पर्ने ।
६. स्थानिय स्तरमा भएका श्रोत साधनहरुलाई आयोजना निर्माण तथा संचालन गर्ने क्रममा प्राथमिकता दिईनु पर्ने ।
७. आयोजना निर्माण तथा संचालन गर्ने क्रममा स्थानिय तह संग समन्वय गरिनु पर्ने ।
८. आयोजनाले सामुदायीक बन छुटाउनको लागी तारजाली लगाउनु पर्ने जसले गर्दा बन संरक्षणमा मद्दत हुने छ ।
९. अस्पताललाई आवश्यक जनशक्ती क्षेमता सिप र दक्षताको आधारमा स्थानिय जनताहरुलाई नै अनिवार्य प्राथमिकता दिनु पर्ने छ ।

अनुसूची ९: वातावरण सम्बन्धि विभिन्न मापदण्डहरू

राष्ट्रीय खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड, २०७९

क) अनिवार्य परिक्षण गर्नुपर्ने पारामिटर

क्र.स.	पारामिटर	एकाइ (unit)	अधिकतम सघनन् सीमा	कैफियत
भैतिक पारामिटर				
१	धमिलोपन (Turbidity)	NTU	५	NHBGV
२	हाइड्रोजन बिभव (pH)		६.५-८.५	NHBGV
३	रङ्ग (Colour)	TCU	५	NHBGV
४	स्वाद तथा गन्ध (Taste and Odour)		आपत्तीजनक हुनु नहुने	NHBGV
५	विद्युतीय सबाहकता (Electrical Conductivity)	माइक्रोसिमेन्स/से. .मि	१५००	NHBGV
रसायनीय पारामिटर				
६	फलाम (Iron)	मि.ग्रा./लि.	०.३ (३)	NHBGV
७	म्यानगानिज (Manganese)	मि.ग्रा./लि.	०.२	NHBGV
८	आर्सेनिक (Arsenic)	मि.ग्रा./लि.	०.०५	HBGV
९	फ्लोराइड (Fluoride)	मि.ग्रा./लि.	०.५-१.५ (न्युनतम-अधिकतम)	HBGV
१०	आमोनिया (Ammonia)	मि.ग्रा./लि.	१.५	NHBGV
११	क्लोराइड (Chloride)	मि.ग्रा./लि.	२५०	NHBGV
१२	सल्फेट (Sulphate)	मि.ग्रा./लि.	२५०	NHBGV
१३	नाइट्रेट (Nitrate)	मि.ग्रा./लि.	५०	HBGV
१४	तामा (Copper)	मि.ग्रा./लि.	१	NHBGV
१५	जस्ता (Zinc)	मि.ग्रा./लि.	३	NHBGV
१६	आलुमिनियम (Aluminum)	मि.ग्रा./लि.	०.२	NHBGV
१७	कूल कडापन (Total Hardness)	मि.ग्रा./लि.	५००	NHBGV
१८	क्लोरिन अवशेष (Residual Chlorine)	मि.ग्रा./लि.	०.१-०.५ (न्युनतम-अधिकतम)	NHBGV क्लोरिन प्रयोग हुने प्रणालीमा मात्र
सूक्ष्म जैविक पारामिटर				
१९	इ.कोली (E. coli)	CFU/100 ml	०	HBGV

ख) जोखिम तथा सान्दर्भिकताको आधारमा थप परिक्षण गर्नुपर्ने पारामिटर

क्र.स.	पारामिटर	एकाइ (unit)	अधिकतम सघनन् सीमा	कैफियत
भैतिक पारामिटर				
१	कूल घुलित ठोस पदार्थ (Total Dissolved Solids)	मि.ग्रा./लि.	१०००	NHBGV
रासायनीय पारामिटर				
२	क्याल्सियम(Calcium)	मि.ग्रा./लि.	२००	NHBGV
३	सीसा (Lead)	मि.ग्रा./लि.	०.०१	HBGV
४	क्याडमियम (Cadmium)	मि.ग्रा./लि.	०.००३	HBGV
५	क्रोमियम (Chromium)	मि.ग्रा./लि.	०.०५	HBGV
६	साइनाइड (Cyanide)	मि.ग्रा./लि.	०.०७	HBGV
७	पारो (Mercury)	मि.ग्रा./लि.	०.००१	HBGV
८	नाइट्राइट्स (Nitrites)	मि.ग्रा./लि.	३	HBGV
सूक्ष्म जैविक पारामिटर				
९	कूल कोलिफर्म (Total Coliform)	CFU/100 ml	०(९५% प्रतिशत नमुनाहरूमा)	HBGV

श्रोत: राष्ट्रिय खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड, २०७९

वायुको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६९

क्र.स.	पारामिटर	इकाई	औसतसमय	अधिकतम सघनन्
१.	Total Suspended Particles (TSP)	मा.ग्रा./घ.मिटर	वार्षिक	-
			२४ घण्टे	२३०
२.	Particulate Matters (PM ₁₀)	मा.ग्रा./घ.मिटर	वार्षिक	-
			२४ घण्टे	१२०
३.	Sulfur Dioxide (SO ₂)	मा.ग्रा./घ.मिटर	वार्षिक	५०
			२४ घण्टे	७०
४.	Nitrogen Dioxide (NO ₂)	मा.ग्रा./घ.मिटर	वार्षिक	४०
			२४ घण्टे	८०
५.	Carbon Monoxide	मा.ग्रा./घ.मिटर	८ घण्टे	१०,०००
६.	Lead	मा.ग्रा./घ.मिटर	वार्षिक	०.५
७.	Benzene	मा.ग्रा./घ.मिटर	वार्षिक	५
८.	PM _{2.5}	मा.ग्रा./घ.मिटर	२४ घण्टे	४०
९.	Ozone (O ₃)	मा.ग्रा./घ.मिटर	८ घण्टे	१५७

स्रोत: वन तथा वातावरण मन्त्रालय, २०७७

डिजेल जेनेरेटरबाट निष्काशन भई हावामा जाने धुवाँ सम्बन्धीमापदण्ड, २०६९

उत्सर्जन सीमा (ग्रा./ कि.वा.घ.)				
वर्ग (कि.वा.)	CO	HC	NOx	PM
कि.वा. < ८	८.००	१.३०	९.२०	१.००
८ = कि.वा. < १९	६.६०	१.३०	९.२०	०.८५
१९ = कि.वा. < ३७	६.५०	१.३०	९.२०	०.८५
३७ = कि.वा. < ७५	६.५०	१.३०	९.२०	०.८५
७५ = कि.वा. < १३०	५.००	१.३०	९.२०	०.७०
१३० = कि.वा. < ५६०	५.००	१.३०	९.२०	०.५४

ध्वनिको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६९

क्षेत्रको आधारमा ध्वनिको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६९

क्षेत्र	ध्वनी सीमा Leq (डेसिबेल)	
	दिवा	रात्रि
औद्योगिक क्षेत्र	७५	७०
व्यापारिक क्षेत्र	६५	५५
ग्रामीण आवास क्षेत्र	४५	४०
शहरी आवास क्षेत्र	५५	५०
मिश्रित आवास क्षेत्र	६३	५५
शान्त क्षेत्र	५०	४०

घरेलु उपकरणहरूका अधिकतम ध्वनि उत्सर्जन सीमा

क्र.स.	उपकरण	अधिकतम सीमा (डेसिबेल)
१.	पानी तान्ने पम्प	६५
२.	डिजेल जेनेरेटर	९०
३.	मनोरंजनका साधन	७०

अनुसूची १०: प्रस्तावक, परामार्शदाता कम्पनि तथा
विज्ञहरुको स्वघोषणा तथा बायोडाटा

क) प्रस्तावको स्वघोषणा

SANJEEVANI INSTITUTE
of Advanced Studies and Teaching Hospital Pvt. Ltd.

मिति: २०८०/०५/०८

विषय: स्व-घोषणा सम्बन्धमा ।

आयोजनाको सम्पूर्ण धरणमा यस संजीवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडीज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटलका प्रतिनिधि सक्रिय रही प्रतिवेदन तयारी गरेको साँचो हो । यस प्रतिवेदनमा संकलन गरिएका प्रारम्भिक सूचना र तथ्याङ्कहरू वास्तविक हुन् र संकलन गरेका द्वितीय श्रोतका सूचना र तथ्याङ्कहरूका सजकलाई कृतज्ञता व्यक्त गर्दछौं । यस प्रतिवेदनमा कुनै कुरा भुटा ठहरीए अथवा अन्य कुनै कौंफयत गरिएको पाइए कानून बमोजिम कसुर भोग्न तयार रहेको स्व-घोषणा गर्दछु ।

साथै प्रस्ताव कार्यान्वयनको क्रममा थप/नयाँ नकारात्मक वातावरणीय प्रभावहरू देखिएमा प्रस्तावक स्वयम्को खर्चमा न्यूनिकरण/निराकरण गरिनेछ । प्रस्ताव कार्यान्वयनको सिलसिलामा प्रस्तावकले निर्धारित रूपमा वातावरणीय अनुगमन गरी त्यसको प्रतिवेदन सम्बन्धित मन्त्रालय र सरोकारवाला निकायहरूमा पठाइने छ ।

दिपक पोखरेल
प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

ख) परामर्शदाता कम्पनि तथा विज्ञहरुको स्वघोषणा

Regd. No.: 121832/070/071

PAN:601868322

नेपाल रुरल एण्ड एडभान्समेन्ट कम्पिटी प्रा. लि.
Nepal Rural & Advancement Committee Pvt. Ltd.
Kathmandu, Nepal

हामी यस संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५००) शय्याको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन तयारीको सम्पूर्ण चरणमा यस सदस्यहरु संलग्न रही यो प्रतिवेदन तयारी गरेको साँचो हो। यस प्रतिवेदनमा संकलन गरिएका प्राथमिक सूचना र तथ्याङ्कहरु वास्तविक हुन र संकलन गरेका द्वितीय श्रोतका सूचना र तथ्याङ्कहरुका सर्जकलाई कृतज्ञता गर्दछौं। यस प्रतिवेदनमा कुनै कुरा झुठा ठहरिए अथवा अन्य कुनै प्रतिवेदनको कैफियत पाइए कानुन बमोजिम कसुर भोग्न तयार रहेको स्व-घोषणा गर्दछौं।

क्रस	नाम थर	योग्यता	हस्ताक्षर
१	विशाल शर्मा	वातावरण विज्ञानमा स्नातकोत्तर	
२	डा. ज्योति प्रसाद गजुरेल	वातावरणमा विधावारिधि, बनस्पति विज्ञानमा स्नातकोत्तर	
३	सुबास ढकाल	वातावरण इन्जिनियरिंगमा स्नातकोत्तर	
४	प्रकाश घिमिरे	स्नातकोत्तर, समाजशास्त्र	
५	चेतकान्त भुषाल	स्नातकोत्तर, जनस्वास्थ्य	
६	उमेश धिताल	स्नातकोत्तर, इन्जीनियरिंग	
७	अन्जना लामिछाने	स्नातकोत्तर, अर्थशास्त्र	
८	अबिनाश आर्याल	स्नातकोत्तर, वातावरण विज्ञान	

ग) बायोडाटा

PERSONAL INFORMATION

BISHAL SHARMA

T: Kathmandu Metropolitan-26, Kathmandu

P: Putali Bazar Municipality-14, Syangja

+977-9851273402 , +977-9849253448,

wishal.vishal10@gmail.com,

b.sharma@enprosc.org.np

bishal.sharma@ac.tu.edu.np,

bishal@nrac.com.np

Sex: Male | Date of Birth: 13/04/1992 | Nationality: Nepali

WORK EXPERIENCES

January 2022-
Present

Environmental Expert

Nepal Rural Advancement Committee Pvt. Ltd. (NRAC)

- Literature review, preparation of ToR, Scoping and report writing of Environmental Impact Assessment (EIA), Initial Environmental Examination (IEE), Basic Environmental Study (BES), Monitoring and Evaluation of different physical infrastructure construction works.

IEE/EIA EXPERIENCE

Hospital Sector

- Working as Environmental Expert in EIA of *Upgradation of Patan Academy of Health Science (1200 Beds)* at Lalitpur, Bagmati
- Working as Team Leader (Environmental Expert) in EIA of *Upgradation of Rapti Academy of Health Science (300 Beds)* at Ghorahi Sub-Municipality-14, Lumbini Province

Road, Bridge and Bus Park

- Working as a Team Leader (Environmental Expert) in BES of *Upgradation of Chhetrapati Free Clinic (25 Beds)* at Kathmandu
- Working as Environmental Expert in IEE of *Upgradation of All Nepal Hospital (100 Beds)* at Kathmandu
- Working as Environmental Expert in EIA of *Upgradation of Koholpur Surkhet Road (90.75K.M.)*. ERMC- Consultancy
- Working as Team Leader (Environmental Expert) in BES of *Upgradation of Different roads of Bharatpur Municipality, Chitwan*
- Worked as Environmentalist in IEE *upgradation of Pratpur- Gulara (10.528 K.M) road project, Kailali, Sudhuraschim Province, Shreya Consultancy Pvt. Ltd*

Hydropower and Transmission Line

- Worked as Team Leader (Environmental Expert) in BES of *Likhu Khola Bridge at Okhaldhunga and Ramechhap, 2021*
- Worked as Team Leader (Environmental Expert) in BES of *Rambazar Antarchhetriy Buspark, Dhankuta*
- Working as Environmental Expert in IEE of *132 kV single Circuit Transmission Line for Sanjen Khola Hydroelectric Project, Rasuwa District*
- Working as Environmental Expert in SEIA of *Sanjen Khola Hydropower Project (78 MW), Rasuwa District*
- Working as Environmental Expert in IEE of *Upper Melemchi Hydropower Project (4.95 MW), Sindhupalchowk District*

Industry, Hotel and Drinking Water	• Working as Environmental Expert in IEE of Lower <i>Melemchi Hydropower Project (4.96 MW)</i>, <i>Sindhupalchowk District</i> • Working as Environmental Expert in IEE of <i>Arun Hub (sitalpati)-Inaruwa 400 kV double circuit Transmission Line and Substation, Province 1</i> • Worked as Biologist in IEE of <i>Larkehimal Jadibuti Udhyog, Kathmandu</i> • Worked as Team Leader in IEE of <i>Upgradation of Premier Wire Industry, 2022</i> • Worked as Team Leader in IEE of <i>Om Agro Pvt. Ltd, Hetauda, 2022</i> • Worked as Biological Expert in IEE of <i>Tirupati Resort, Nawalparasi, 2022</i> • Worked as Environmental Expert in IEE of <i>Water Source, Water Delivery system from Source to Processing Plant and Structure of Processing Plant, Sirijangha Rural Municipality, Ward -8, Yamphudin</i> • Working as Team Leader in IEE of <i>Hotel Salleri, Kathmandu, 2022</i> • Working as Team Leader in IEE of <i>Upgradation of Primer Oil Industry, Sunsari</i> • Working as Team Leader in IEE of <i>Upgradation transfer of, Jagadamba Alco Bev, Nawalparasi</i> • Working as Team Leader in IEE of <i>Upgradation of Hulas Infra Industries, Parsa</i> • Working as Team Leader in IEE of <i>Upgradation of Hulas Iron, Parsa</i> • Working as Team Leader in IEE of <i>Upgradation of Hulas Industries (Main Unit), Bara</i> • Working as Team Leader in IEE of <i>Upgradation of Hulas Industries (Unit-1), Parsa</i>
Educational and Buildings	• Worked as Biological and Wildlife expert in EIA of <i>Construction of Lumbini Buddhist University</i> at Devdaha Municipality-8 Province 5 (Abhyantra Consulting Pvt. Ltd), 2019 • Worked as Biologist in IEE of <i>Multi Technical Collage at Chautara, Sangachowkgadi Municipality-5, Sindhupalchowk District, Province-3</i> (Engineering Services and Disaster Risk Management Consult (Pvt.) Ltd., 2019 • Working as Team Leader (Environmental Expert) in EIA of <i>Construction of Pineridges Building, Kathmandu, Naxal</i> • Working as Team Leader (Environmental Expert) in EIA of <i>Construction of Food Management and Trading Company Ltd. Kathmandu Building, Kathmandu,</i>
Sand and Gravel Extraction	• Worked as an Environmental Expert in IEE of <i>Sand, Gravel and Stone extraction From Khajura River in Nawalparasi District, May 2017</i> • Worked as an Environmental Expert in IEE of <i>Sand, Gravel and Stone extraction From Kaligandaki and Aandhikhola River in Syangja District, May 2017</i>

EDUCATION

2022-Runninig	Masters in Rural Development Trichandra Multiple Campus (Tribhuvan University)
2015-2018	Masters in Environmental Science Goldengate International College (Tribhuvan University)
2012 – 2015	Bachelors in Environmental Science Amrit Science Campus (Tribhuvan University)

DECLARATION

I, the undersigned, uphold that all aforesaid information regarding me is factual, inclusive and proper to the best of my comprehension and confidence. I consent that even a single fake explanation, subject to proof, will provide grounds for the erasure of the engagement if any is accredited.

Bishal Sharma, 2024

POSITION TITLE AND NO. : **BOTANIST / ECOLOGIST (NATIONAL)**

NAME OF FIRM : **NRAC (P.) Ltd.**

NAME OF EXPERT : **Dr. JYOTI PRASAD GAJUREL**

DATE OF BIRTH : December 22, 1982

CITIZENSHIP : Nepali

EDUCATION :

- PhD in Botany (Central Department of Botany, Tribhuvan University, Kirtipur Kathmandu, Nepal, May, 2016 and in Conservation Biology from WSL Switzerland, in 2016.
- M. Sc. in Botany: Central Department of Botany, Tribhuvan University, Kirtipur Kathmandu, Nepal. Plant Systematics. 2007.
- B. Sc: Trichandra Multiple Campus, Tribhuvan, University, Nepal. 2003
- ◆ and basic molecular techniques.

EMPLOYMENT RECORD RELEVANT TO THE ASSIGNMENT :

Period	Employing Organization and Title / Position. Contact Information for References	Country	Summary of Activities Performed Relevant to the Assignment
June 2020 to June 2021	Udaya (P.) Ltd., Position: Forestry Expert For References: Mr. Rakesh Regmi Director , Udaya Phone: +977-01-4471884 E-mail: udayaconslingpvtltd@gmail.com	Nepal	<ul style="list-style-type: none"> • Feasibility Study, Detailed Engineering Survey & Design and Environmental Impact Assessment Studies of Narsing Gad Hydropower Project, Jajarkot District, Nepal (Storage Project – 410 MW)
April 2014 to April 2020	Employer: NESS (P.) Ltd. Title / Position: Botanist / Ecologist / Forest Expert / Team Leader Ref. Name: Mr. Salil Devkota Phone No.: 01-4244989 E-mail: ness@mos.com.np	Nepal	<ul style="list-style-type: none"> • Environmental and Social Impact Assessment (ESIA) Study of Karnali Chisapani Multipurpose Project (10800 MW) • EIA Study of 132 kV TL for Nupche Likhu HEP (57.5 MW)-Ramechhap District • IEE for 132 kV TL for Sanjen Khola HEP (78 MW), Rasuwa. • IEE Study of LungriKhola HPP (4.4MW), Rolpa • EIA Study of Sharada Babai HEP (93 MW), Dang and Salyan Districts
January 2019 to February 2020	Employer: NESS (P.) Ltd. Title / Position: Botanist / Ecologist / Forest Expert / Team Leader Ref. Name: Mr. Salil Devkota Phone No.: 01-4244989 E-mail: ness@mos.com.np		<ul style="list-style-type: none"> • Biological Environment for 312 km 400kV double circuit Transmission Line for MCA Nepal. • Field Coordinator and Lead for write up for biological environment for 312 km
May 2010 to June 2014	Employer: ERM (P.) Ltd. Title / Position: : Forestry Expert/ Natural Resource Manager / Botanist Ref. Name: Mr. Uddab Raj Chaulagain, MD Phone No.: 01-4483064 E-mail: erm@ermnepal.com	Nepal	<ul style="list-style-type: none"> • Feasibility Study and Environmental Impact Assessment (EIA) Study of Sankhuwa Khola Hydropower Project (41.06 MW), Sankhuwasabha and Bhojpur District • Feasibility Study and Initial Environmental Examination (IEE) Study of Ikhuwa Khola Hydropower Project, Sankhuwasabha District (30 MW) • Preparation of VDC level land resource maps (Present Land Use Map, Soil Map, Land Capability Map, Land Use Zoning Map, VDC Profile for Land Use Zoning and Superimpose of Cadastral Layers), database and reports

			<p>(Package - 8, Amarpatti, Amaw, Babuain, Laxmipur Kotwali, Bishanpurwa, Dewapur, Gadhal, Inarwamal, Kabahijabdi, Khopawa, Kudawa, Madhurijabdi, Mahendra Adarsha, Narahi, Paterwa, Pathara, Pipra Basatpur, Simhasani, Tedhakatti VDCs of Bara District (Total 19 VDCs)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Detail Engineering Design of Bheri-Babai Diversion Hydropower Project (48 MW) • Preparation of Urban Mapping of Bheem Datta Municipality • EIA of Arun Hydropower Initial Environment Examination (IEE) Study of Nepal Portion for 400 KV D/C Transmission System for Evacuation of Power from Arun-3 HEP Dhalkebar in Nepal • Environment Impact Assessment (EIA) of Num-Kimanthanka Road (72 km) of North South (Koshi) Highway (GESU/NS (KH)-01/066/067) • District Level Land Use Map Updating, Preparation of District Level Land Use Zoning Maps, Preparation of GIS Database and Preparation of District Profile for Land Use Zoning (25 Districts)
January 2009 to April 2010	<p>Employer: ITECO Nepal (P.) Ltd. Title / Position: Botanist Ref. Name: Mr. Tuk Lal Adhikari Phone No.: 01-4621764 E-mail: iteco@mos.com.np</p>	Nepal	<p>Responsible for Characterization of forest types in the study area, calculation of extent of forest type, study of vegetation pattern and floral density, species frequency, density, abundance. Assessment of forest loss due to submergence with respect to type of forest, assessment of the effect of these losses on community, designed mitigation measures</p>

MEMBERSHIP IN PROFESSIONAL ASSOCIATIONS AND PUBLICATIONS: N/A

LANGUAGE SKILLS :

	<u>Speaking</u>	<u>Reading</u>	<u>Writing</u>
Nepali	Mother Tongue		
English	Excellent	Excellent	Excellent
Hindi	Good	Excellent	Good

ADEQUACY FOR THE ASSIGNMENT :

DETAILED TASKS ASSIGNED ON CONSULTANT'S TEAM OF EXPERTS	REFERENCE TO PRIOR WORK/ASSIGNMENTS THAT BEST ILLUSTRATES CAPABILITY TO HANDLE THE ASSIGNED TASKS
<ul style="list-style-type: none"> • Manage the field for biological data collection and forest inventory • Coordinate the ecological and vegetation survey and study • Assist EIA team leader to prepare and submit Scoping and TOR 	<p>Name of Assignment or Project: EIA Study of 400 kV TL for MCA Nepal (312 km); Year: January 2019 to February 2020; Location: Central Nepal; Client: MCA Nepal; Main Project Features: EIA Study; Position Held: Botanist / Forest Specialist; Activities Performed: Responsible for Characterization of forest types in the study area, calculation of extent of forest type, study of vegetation pattern and floral density, species frequency, density, abundance. Management for two season biological data collection and write up on behalf of ERM, etc.</p> <p>Name of Assignment or Project: Detail Design and EIA Study of 132 kV TI for NupcheLikhu HEP (57.5 MW); Year: May 2017 to December 2017; Location: Ramechhap, Nepal; Client: Private; Main Project Features: Detail Design and EIA Study; Position Held: Botanist / Forest Specialist; Activities Performed: Responsible for Characterization of forest types in the study</p>

<p>document</p> <ul style="list-style-type: none"> • Use aerial photographs and delineate the different forest/vegetation types and status and transfer it to topographic maps for field survey • Identify vegetation samplings plots in the topographic plots for all forest types and status for direct impact zones and representative sites for indirect impact zones • Use quadrant method for the field study for sampling plots in the direct impact zones to record biodiversity, status, wood volume, other NTFP etc. • Use transects methods for the field study for the indirect impact zones to record biodiversity, status, wood volume, other NTFP etc. • Prepare baseline of the terrestrial flora with maps for direct and indirect impact zones to show forest types and distribution, plant categories, status of endangered, rare, threatened, vulnerable and protected plant species, plant biodiversity, lichen flora, biomass volume etc. • Forest inventory and biomass loss estimation • Support and provide input to the EIA team leader during the preparation of EIA report 	<p>area, calculation of extent of forest type, study of vegetation pattern and floral density, species frequency, density, abundance. Assessment of forest loss due to submergence with respect to type of forest, assessment of the effect of these losses on community, designed mitigation measures etc.</p>
	<p>Name of Assignment or Project: Detail Design and IEE Study of 132 kV TI for Sanjen Khola HEP (78 MW); Year: May 2017 to December 2017; Location: Rasuwa, Nepal; Client: Sinohydro, China; Main Project Features: Detail Design and IEE Study; Position Held: Botanist / Forest Specialist; Activities Performed: Responsible for Characterization of forest types in the study area, calculation of extent of forest type, study of vegetation pattern and floral density, species frequency, density, abundance. Assessment of forest loss due to submergence with respect to type of forest, assessment of the effect of these losses on community, designed mitigation measures etc.</p>
	<p>Name of Assignment or Project: Feasibility Study, Detailed Engineering Survey & Design and Environmental Impact Assessment Studies of Nalsing Gad Hydropower Project, Jajarkot District, Nepal (Storage Project – 410 MW); Year: June 2020 to June 2021; Location: Jajarkot District, Nepal; Client: DoED; Main Project Features: Environmental Survey and IEE study of hydropower project; Position Held: Forestry Expert; Activities Performed: Responsible for: i) Depict environmental baseline, prediction and evaluation of environmental impacts/issues, focus group discussion, propose appropriate mitigation measures ii) Support in Preparation of EIA reports including Environmental Management and Monitoring (iii) Forestry survey, forestry and botanical data collection forest clearance, preparation of tree cutting plan and tree cutting approval as per rules from forest offices and preparation of tree plantation plan and bio engineering works.</p>
	<p>Name of Assignment or Project: Environmental and Social Impact Assessment (ESIA) Study of Karnali Chisapani Multipurpose Project (10800 MW); Year: March 2020 to April 2020; Location: Achham, Doti, Kailali, Bardiya and Surkhet Districts in Nepal; Client: Department of Electricity Development / NEA; Main Project Features: Environmental Survey and ESIA Study of Hydropower Project; Position Held: Forestry Expert/ Natural Resource Manager; Activities Performed: Responsible for: i) Depict environmental baseline, prediction and evaluation of environmental impacts/issues, focus group discussion, propose appropriate mitigation measures ii) Forestry survey, forestry and botanical data collection forest clearance, preparation of tree cutting plan and tree cutting approval as per rules from forest offices and preparation of tree plantation plan and bio engineering works iii) Support in Preparation of EIA reports including Environmental Management and Monitoring Plan.</p>
	<p>Name of Assignment or Project: Feasibility Study and Environmental Impact Assessment (EIA) Study of Sankhuwa Khola Hydropower Project (41.06 MW), Sankhuwasabha and Bhojpur District; Year: January 2019 to February 2020; Location: Sankhuwasabha District; Client: Department of Electricity Development (DOED), Ministry of Energy; Main Project Features: Feasibility Study and Environmental Impact Assessment (EIA) Study; Position Held: Forestry Expert/ Natural Resource Manager / Botanist; Activities Performed: Responsible for: i) Depict environmental baseline, prediction and evaluation of environmental impacts/issues, focus group discussion, propose appropriate mitigation measures ii) Support in Preparation of EIA reports including Environmental Management and Monitoring (iii) Forestry survey, forestry and botanical data collection forest clearance, preparation of tree cutting plan and tree cutting approval as per rules from forest offices and preparation of tree plantation plan and bio engineering works.</p>
	<p>Name of Assignment or Project: IEE Study of Sikta Irrigation Project; Year: January 2018 to December 2018; Location: Nepalgunj, Banke, Nepal; Client: Sikta Irrigation Project; Main Project Features: IEE Study; Position Held: Botanist / Ecologist; Activities Performed: Responsible for Characterization of forest types in the study area, calculation of extent of forest type, study of vegetation pattern and floral density, species frequency, density, abundance. Assessment of forest loss due to submergence with respect to type of forest, assessment of the effect of these losses on community, designed mitigation measures etc.</p>
<p>Name of Assignment or Project: EIA Study of 400 kV TL for MCA Nepal (312 km); Year: January 2019 to February 2020; Location: Central Nepal; Client: MCA Nepal; Main Project Features: EIA Study; Position Held: Botanist / Forest Specialist; Activities</p>	

<p>Performed: Responsible for Characterization of forest types in the study area, calculation of extent of forest type, study of vegetation pattern and floral density, species frequency, density, abundance. Management for two season biological data collection and write up on behalf of ERM, etc.</p>
<p>Name of Assignment or Project: Detail Design and EIA Study of 132 kV TI for NupcheLikhu HEP (57.5 MW); Year: May 2017 to December 2017; Location: Ramechhap, Nepal; Client: Private; Main Project Features: Detail Design and EIA Study; Position Held: Botanist / Forest Specialist; Activities Performed: Responsible for Characterization of forest types in the study area, calculation of extent of forest type, study of vegetation pattern and floral density, species frequency, density, abundance. Assessment of forest loss due to submergence with respect to type of forest, assessment of the effect of these losses on community, designed mitigation measures etc.</p>
<p>Name of Assignment or Project: Detail Design and IEE Study of 132 kV TI for Sanjen Khola HEP (78 MW); Year: May 2017 to December 2017; Location: Rasuwa, Nepal; Client: Sinohydro, China; Main Project Features: Detail Design and IEE Study; Position Held: Botanist / Forest Specialist; Activities Performed: Responsible for Characterization of forest types in the study area, calculation of extent of forest type, study of vegetation pattern and floral density, species frequency, density, abundance. Assessment of forest loss due to submergence with respect to type of forest, assessment of the effect of these losses on community, designed mitigation measures etc.</p>
<p>Name of Assignment or Project: Detail Design and EIA Study of Sharada Babai HEP (93 MW); Year: December 2014 to September 2015; Location: Dang & Salyan District, Nepal; Client: DoED; Main Project Features: Detail Design and EIA Study; Position Held: Botanist / Forest Specialist; Activities Performed: Responsible for review literature on biological environment of the area for the preparation of Scoping Document and TOR in particular, conduct scoping meeting, Compile scoping document and TOR. Provide guideline for EIA study to other members of the study group, Compile the EIA report from the study documents of the other EIA study group, conduct public hearing meetings, and present the EIA report to the review committee.</p>
<p>Name of Assignment or Project: Feasibility Study and Initial Environmental Examination (IEE) Study of Ikhuwa Khola Hydropower Project, Sankhwasabha District (30 MW); Year: September 2013 to March 2014; Location: Sankhwasabha District; Client: Department of electricity Development (DOED), Ministry of Energy; Main Project Features: Feasibility Study and Initial Environmental Examination (IEE) Study; Position Held: Forestry Expert/ Natural Resource Manager; Activities Performed: Responsible for: i) Depict environmental baseline, prediction and evaluation of environmental impacts/issues, focus group discussion, propose appropriate mitigation measures ii) Forestry survey, forestry and botanical data collection forest clearance, preparation of tree cutting plan and tree cutting approval as per rules from forest offices and preparation of tree plantation plan and bio engineering works iii) Support in Preparation of EIA reports including Environmental Management and Monitoring Plan.</p>
<p>Name of Assignment or Project: Preparation of VDC level land resource maps (Present Land Use Map, Soil Map, Land Capability Map, Land Use Zoning Map, VDC Profile for Land Use Zoning and Superimpose of Cadastral Layers), database and reports (Package - 8, Amarpatti, Amaw, Babuain, Laxmipur Kotwali, Bishanpurwa, Dewapur, Gadhal, Inarwamal, Kabahijabdi, Khopawa, Kudawa, Madhurijabdi, Mahendra Adarsha, Narahi, Paterwa, Pathara, Pipra Basatpur, Simhasani, Tedhakatti VDCs of Bara District (Total 19 VDCs); Year: May 2013 to August 2013; Location: Bara District; Client: NLUP/DoS; Main Project Features: Forestry survey, data collection, analysis and reporting; Position Held: Ecologist / Agro-Forester; Activities Performed: Responsible for agro-forestry, forestry data collection, livestock management and preparation of maps.</p>
<p>Name of Assignment or Project: Detail Engineering Design of Bheri-Babai Diversion Hydropower Project (48 MW); Year: July 2012 to April 2013; Location: Banke District, Nepal; Client: DOI, GoN; Main Project Features: Detail Engineering Design; Position Held: Botanist / Forestry Expert / Ecologist; Activities Performed: Responsible for baseline data collection on forestry, botany and biodiversity, consultation with site peoples, Scoping: problems identification, Impact assessment, prediction, Management plan preparation, during the management program preparation, sustainable development of the project areas, poverty alleviation, probable local infrastructure development, etc. have been discussed, Monitoring plan and audit program.</p>
<p>Name of Assignment or Project: Preparation of Urban Mapping of Bheem Datta Municipality; Year: January 2012 to June 2012; Location: Nepal; Client: DUDBC; Main Project Features: Preparation of Urban Mapping; Position Held: Botanist / Ecologist / Forestry Expert; Activities Performed: Responsible for (i) Review all the relevant maps of the project area including LRMP maps, documents and other maps; (ii) Prepare reports on land use classification system, existing land use pattern and model of GIS data base; (iii) Collect necessary data on physical aspect, soils and other characteristics, forestry, agriculture and food production etc.; (iv) Prepare profile of the selected VDCs with data base on physical and environment aspects, and land resource, forest etc.</p>
<p>Name of Assignment or Project: Feasibility Study and TOR/Scoping of ESIA of Lower Manang Marsyangdi Hydroelectric Project ,140.5 MW; Year: August 2010 to December 2010; Location: Manang District; Client: Butwal Power Company limited; Main Project Features: Feasibility Study and TOR/Scoping of ESIA; Position Held: Forestry Expert/ Natural Resource Manager; Activities Performed: Responsible for: i) Depict environmental baseline, prediction and evaluation of environmental impacts/issues, focus group discussion, propose appropriate mitigation measures ii) Forestry survey, forestry and botanical data collection forest clearance, preparation of tree cutting plan and tree cutting approval as per rules from forest offices and preparation of tree plantation</p>

plan and bio engineering works iii) Support in Preparation of EIA reports including Environmental Management and Monitoring Plan.

Name of Assignment or Project: District Level Land Use Map Updating, Preparation of District Level Land Use Zoning Maps, Preparation of GIS Database and Preparation of District Profile for Land Use Zoning (25 Districts); **Year:** May 2010 to July 2010; **Location:** Nepal; **Client:** Land Use Zone / DoS; **Main Project Features:** Preparation of GIS Database and Preparation of District Profile; **Position Held:** Botanist / Forestry Expert / Ecologist; **Activities Performed:** Responsible for review all the relevant maps of the project area including LRMP maps, documents and other maps; review all the relevant maps of the project area including present land use, topography, forestry etc. and collect necessary data on physical aspect, soils and other characteristics, forestry, agriculture and food production etc.

EXPERT'S CONTACT INFORMATION :

E-mail jyoti@nrac.com.np

Phone No.: 9851243732

CERTIFICATION:

I, the undersigned, certify to the best of my knowledge and belief that

- (i) This CV correctly describes my qualifications and experience
- (ii) I am not a current employee of the GoN
- (iii) In the absence of medical incapacity, I will undertake this assignment for the duration and in terms of the inputs specified for me in Form TECH-6 provided team mobilization takes place within the validity of this proposal.
- (iv) I was not part of the team who wrote the terms of reference for this consulting services assignment
- (v) I am not currently debarred by a multilateral development bank (In case of DP funded project)
- (vi) I certify that I have been informed by the firm that it is including my CV in the **Proposal** for the..... I confirm that I will be available to carry out the assignment for which my CV has been submitted in accordance with the implementation arrangements and schedule set out in the Proposal.

I understand that any willful misstatement described herein may lead to my disqualification or dismissal, if engaged.

Date: _____

[Signature of expert]

Day/Month/Year

Curriculum Vitae

A. Personal detail:

Name: Subash Dhakal
DOB: 23rd June, 1991 (9th Asadh, 2048)
Nationality: Nepalese
Sex: Male
Marital status: Married
Permanent address: Sunwal Municipality, Nawalparasi, Lumbini, Nepal
Contact address: Lainchaur, Kathmandu, Nepal

C. Academic Qualification:

Level	Institution	Year	Division
PhD Environmental Engineering	in Kathmandu University	2020-Ongoing	
M.Tech. Environmental Engineering	in Kathmandu University	2016-2018	First
B. Tech Environmental Engineering	in Kathmandu University	2011-2015	First

D. Experience records:

WASH SECTOR

- Team Member in Preparation of Water, Sanitation and Hygiene (WASH) Masterplan of Sunwal Municipality.

ENVIRONMENTAL ASSESSMENT SECTOR

Road and Bridge Sector

- Worked as a team leader for EIA (Dovan Taplejung to Olangchunggola National Highway 115 KM).
- Worked as a team member in IEE study of Gaighat-Phoksingtar Road (55 Km)
- Worked as a team member in IEE study of Thangpaldhap-Bhotang Road (10 Km)
- Working as team leader in Nayapul Ghandruk, Kaseri Yanjakot, Mardi Machhapuchre Rural Municipality and Narayanthan to Kurgaun Roads of Kaski district.
- Worked as a team leader in IEE study of Patu River Bridge in Dang.
- Worked as team leader in IEE study of Khahare Khola, Seti Khola, Fushre Khola and Idi Khola Bridge of Kaski District.

Building Sector

- Working as team leader in EIA study of Damak View Tower. Damak.
- Worked as team member in IEE study of Sunwal Municipality Building.
- Worked as team leader in IEE study of Annapurna Rural Municipality Building.
- Worked as team member in IEE study of Cold Store Building, Sunwal Municipality
- Worked as team leader in IEE study of Thakre Rural Municipality Building

Education Sector

- Worked as a team leader for EIA (Lumbini Buddhist University) at Devdaha Municipality-8, Province no.5
- Worked as a team leader in IEE study of Chautara-Sangachowkgadi Multi Technical College. Sindhupalchowk, Province 3

Energy Sector

- Team leader in IEE study of Pratappur Solar Project (5 MW)
- Team leader in IEE study of Malta Solar Project (1.3 MW)
- Team member in IEE study of Banke Solar Project, Block 1, (10MW)
- Team member in IEE study of Banke Solar Project, Block 2, (10 MW)
- Team leader in IEE study of Kharekhola Transmission Line, Kathmandu
- Team Leader in IEE study of Maya Khola Hydropower, (5 MW)
- Team member in IEE study of Chhepe Khola Hydropower, (9 MW)
- Team member in Toj Khola Hydropower, (2MW)
- Team member in IEE study of Malta Solar Project (5 MW)
- Team member in IEE study of Pratappur Solar Project (10 MW)
- Team member in IEE study of Banke Solar Project (20 MW)

Hotel Sector

- Working as Team Leader in EIA study of Lumbini Jungle Resort, Sunwal
- Working as Team Leader in IEE study of Tirupati
- Worked as Physical Environment Expert for EIA of Le-Sherpa Hotel, Lainchaur
- Worked as Physical Environment Expert for EIA of Akama Hotel, Dhumbarahi
- Worked as Physical Environment Expert for EIA of Park Village Resort, Budanilkantha
- Worked as team leader in IEE study of Hotel Thamel Park, Thamel
- Worked as team leader in IEE study of Surya Heritage Hotel, Thamel
- Worked as team leader in IEE study of Hotel Seven Star, Chitwan
- Worked as team leader in IEE study of River Side Resort, Chitwan
- Worked as team leader in IEE study of Greenwich Village Resort, Godawari
- Worked as team leader in IEE study of Greenwich Hotel Resort, Kupondole
- Worked as team leader in IEE study of Hotel Rainforest, Chitwan
- Worked as team leader in IEE studies of various hotel projects of Chitwan District.

Hospital Sector

- Worked as Team Leader in IEE study of Lamki Chuha Hospital of Municipality
- Worked as Team Member in EIA study of Rapti Swasthya Bigyan Pratistan, Dang

Industry Sector

- Worked as team leader in Citizen Pharmaceutical Industry, Bardaghat
- Worked as team leader in Asphalt Plant, Chitwan by Madhye Nepal Nirman Sewa Pvt. Ltd.

- Worked as team leader in Asphalt Plant, Bhaktapur by Samanantar Nirman Sewa Pvt. Ltd.
- Worked as team leader in Sand Wash Plant, Chitwan by Jay Bhole Baluwa Prasodhhan Udhyog Pvt. Ltd.
- Worked as team leader in Babu Brick Industry, Banke
-

Resource Sector

- Worked as team leader in Sand Gravel and Stone (SGS) extraction from Chhuni, Mahadev and Sangle River of Tarkeshwor Municipality.
- Worked as team leader in Sand Gravel and Stone (SGS) extraction from various river of Bangad, Baluwa Sangraha, Bheri River of Bangad Kupinde Municipality.
- Worked as team leader in Sand Gravel and Stone (SGS) extraction from various river of Nepalgunj District.
- Worked as team leader in Sand Gravel and Stone (SGS) extraction from various river of Nawalparasi District

Adventure Sector

- Worked as team leader in Initial Environment Examination (IEE) in Bungy Nepal Adventure, Pokhara, Kaski

Declaration:

I, the undersigned, uphold that all aforesaid information regarding me is factual, inclusive and proper to the best of my comprehension and confidence. I consent that even a single fake explanation, subject to proof, will provide grounds for the erasure of the engagement if any is accredited.

.....

Subash Dhakal

2024

PERSONAL INFORMATION	PRAKASH GHIMIRE		
	📍 T: Tarkeshwar-7, Kathmandu P: Lamjung		
	📞 +977-9851149216		
	✉️ ghimireprakash666@gmail.com , prakash@nrac.com.np		
	Sex: Male Nationality: Nepali		
EDUCATION	Masters in Sociology/Anthropology (Tribhuvan University)		
ONGOING IEE/EIA PROJECTS			
Hydropower and Transmission Line	<ul style="list-style-type: none"> Working as Social Expert in IEE of <i>132 kV single Circuit Transmission Line for Sanjen Khola Hydroelectric Project, Rasuwa District</i> Working as Social Expert in SEIA of <i>Sanjen Khola Hydropower Project (78 MW), Rasuwa District</i> Working as Social Expert in IEE of <i>Upper Melemchi Hydropower Project (4.95 MW), Sindhupalchowk District</i> Working as Social Expert in IEE of <i>Lower Melemchi Hydropower Project (4.96 MW), Sindhupalchowk District</i> Working as Social Expert in IEE of <i>Arun Hub (sitalpati)-Inaruwa 400 kV double circuit Transmission Line and Substation, Province 1</i> 		
Hospital Sector	<ul style="list-style-type: none"> Working as Social Expert in EIA of <i>Upgradation of Patan Academy of Health Science (1200 Beds) at Lalitpur, Bagmati</i> 		
Road Sector	<ul style="list-style-type: none"> Working as Social Expert in EIA of <i>Upgradation of Koholpur Surkhet Road (90.75K.M.). ERM- Consultancy</i> 		
Industry, Hotel and Drinking Water	<ul style="list-style-type: none"> Working as Social Expert in IEE of <i>Hotel Salleri, Kathmandu, 2022</i> Working as Social Expert in IEE of <i>Upgradation transfer of, Jagadamba Alco Bev, Nawalparasi</i> Working as Social Expert in IEE of <i>Upgradation of Hulas Infra Industries, Parsa</i> Working as Social Expert in IEE of <i>Upgradation of Hulas Iron, Parsa</i> Working as Social Expert in IEE of <i>Upgradation of Hulas Industries (Main Unit), Bara</i> Working as Social Expert in IEE of <i>Upgradation of Hulas Industries (Unit-1), Parsa</i> 		
Educational and Buildings	<ul style="list-style-type: none"> Working as Social Expert in EIA of <i>Construction of Pineridges Building, Kathmandu, Naxal</i> Working as Social Expert in EIA of <i>Construction of Food Management and Trading Company Ltd. Kathmandu Building, Kathmandu,</i> 		
Accomplished EIA/IEE and BES			
Period	Contact Information for References of The Main Consultant	Country	Summary of Activities Performed Relevant to the Assignment
Jan 2015 to April 2020	Main Firm: NESS (P.) Ltd. Type: Sub-	Nepal	<ul style="list-style-type: none"> Environmental and Social Impact Assessment (ESIA) Study of Karnali Chisapani

	consultants: NRAC Ref. Name: Mr. Salil Devkota Phone No.: 01-4244989 E-mail: ness@mos.com.np		Multipurpose Project (10800 MW) <ul style="list-style-type: none"> • IEE for 132 kV TL for Sanjen Khola HEP (78 MW), Rasuwa. • EIA Study of Sharada Babai HEP (93 MW), Dang and Salyan Districts
January 2019 to February 2020	Main Firm: NESS (P.) Ltd. Type: Sub-consultants: NRAC Ref. Name: Mr. Salil Devkota Phone No.: 01-4244989 E-mail: ness@mos.com.np	Nepal	<ul style="list-style-type: none"> • Biological Environment for 312 km 400kV double circuit Transmission Line for MCA Nepal. • Field Coordination and Lead for write up for biological environment for 312 km
May 2010 to June 2014	Main Firm: ERM (P.) Ltd. Type: Sub-consultant: NRAC Ref. Name: Mr. Uddab Raj Chaulagain, MD Phone No.: 01-4483064 E-mail: erm@ermnepal.com	Nepal	Environment Impact Assessment (EIA) of Num-Kimantanka Road (72 km) of North South (Koshi) Highway (GESU/NS (KH)- 01/066/067)
Jan 2019 to June 2022	Main Firm: NESS (P.) Ltd. Type: Sub-consultant: NRAC Ref. Name: Mr. Salil Devkota Phone No.: 01-4244989 E-mail: ness@mos.com.np	Nepal	Environmental Impact Assessment (EIA) Study of Naumure Multipurpose Project (287 MW)
Jan 2019 to June 2022	Main Firm: ERM (P.) Ltd. Type: Sub-consultant: NRAC Ref. Name: Mr. Uddab Raj Chaulagain, MD Phone No.: 01-4483064 E-mail: erm@ermnepal.com	Nepal	Environmental Impact Assessment (EIA) Study of SR-6 Storage Project (309 MW), Achham and Doti District.
2018-2020	Firm: Melarepa Energy Pvt. Ltd Type: Sub-consultant: NRAC Ref. Name: Mr. Shambu	Nepal	Environmental Impact Assessment (EIA) Study of Super Melamchi HEP (23.6 MW), Sindhupalchok District.

	<p>Bikram Thapa Phone No.: 9851020622 E-mail: milarepaenergycompany@gmail.com</p>		
Jan 2018 to June 2019	<p>Main Firm: SCEC (P.) Ltd. Type: Sub-consultant: NRAC Ref. Name: Mr. Salil Devkota Phone No.: 01-4244989 E-mail: ness@mos.com.np</p>	Nepal	Environmental Impact Assessment (EIA) Study of Kaligandaki Feed Pvt. Ltd., Syanja District.
Jan 2018 to June 2019	<p>Main Firm: NESS (P.) Ltd. Type: Sub-consultant: NRAC Ref. Name: Mr. Salil Devkota Phone No.: 01-4244989 E-mail: ness@mos.com.np</p>	Nepal	EIA Study of Nupche Likhu HEP (57.5 MW)-Ramechhap District
Jan 2018 to June 2019	<p>Main Firm: Udaya Consultancy (P.) Ltd. Type: Sub-consultant: NRAC Ref. Name: Mr. Rakesh Regmi, MD Phone No.: 01-4483064 E-mail: ermc@ermcnepal.com</p>	Nepal	IEE of Lungri HEP (8 MW), Rolpa District
2021 Jan to 2022 April	<p>Main Firm: Kalika Construction (P.) Ltd. Type: Sub-consultant: NRAC Contract Manager: Sitaram Shrestha Contact: +977-9851182234, +977-9801082234 Email: sitaramkalika@gmail.com</p>	Nepal	IEE/BES of Lipe Khola Bridge, Bhutaha Khola Bridge, Jokhne Khola Bridge, Chaura Khola Bridge, Bhokteni Khola Bridge and Patrange Khola Bridge
2021 Jan to 2022 April	<p>Main Firm: Sharma & Company Pvt. Ltd. Type: Sub-consultant: NRAC</p>	Nepal	<ul style="list-style-type: none"> • Khadam Khola Bridge-IEE Arna Khola Bridge-BES, Mauwasi Khola Bridge-BES,

	<p>Contract Manager: Kamal Parajuli, Contact: G.P.O. Box no: 1177 R.K. Complex, Sitapaila, Kathmandu Mobile: +977-9801808005 Phone: +977-1-4673001-4 Fax: +977-1-4670683 Email: sharmacoengineering@gmail.com</p>		Asarai Khola Bridge- BES and Khirajhora Khola Bridge-BES
2021 Jan to 2022 April	<p>Main Firm: Card Consult Pvt. Ltd. Type: Sub-consultant: NRAC Contract Manager: Deepak Kshetri, Contact: 385, Basanta Marg-10, Babarmahal, Kathmandu, Nepal +977-1-5324141, +977-1-5324998 Email: cardconsultants@gmail.com</p>	Nepal	IEE/BES of Daale khola, Saune khola, Mugu khola, Hachuwa khola, Sanonete khola, Bhaluwa khola, Turke khola, TELI KHOLA, Jumin Ghat, Dudhkoshi, Barkhughat, Dudhkoshi, Marshyangdi, Deulighat Bridges
2021 Jan to 2022 April	<p>Main Firm: Bhatbhateni Pvt. Ltd. Type: Sub-consultant: NRAC Contract Manager: Subarna Lal Dangol, Contact: Bhatbhateni Departmental Store, Kathmandu, Nepal +977-985284901 Email: subarnajee@gmail.com</p>	Nepal	IEE of Bhatbhateni Departmental Store, Pvt. Ltd, Hetauda, Makwanpur.
Jan 2018 to June 2019	<p>Main Firm: SCEC (P.) Ltd. Type: Sub-consultant: NRAC Ref. Name: Mr. Salil Devkota Phone No.: 01-4244989 E-mail: ness@mos.com.np</p>	Nepal	Environmental Impact Assessment (EIA) Study of Apartments for Surya Nepal Pvt. Ltd, Simara, Bara.

Jan 2018 to June 2019	Main Firm: SCEC (P.) Ltd. Type: Sub-consultant: NRAC Ref. Name: Mr. Salil Devkota Phone No.: 01-4244989 E-mail: ness@mos.com.np	Nepal	IEE of Janakpur Agro Farm Pvt. Ltd, Janakpurdham, Nepal.
2021 Jan to 2021 Decem ber	Main Firm: Hipco Infra Pvt. Ltd. Type: Sub-consultant: NRAC Project Manager: Himansu Golchha, Contact: Golcha House, Ganabaha, Kathmandu, Nepal +977-977-14250082 Email: info@hipcoinfra.com@gmail.com	Nepal	IEE of Bhatbhateni Departmental Store, Pvt. Ltd, Hetauda, Makwanpur.
2021 Jan to 2022 April	Main Firm: Om Agro Pvt. Ltd. Type: Sub-consultant: NRAC Project Manager: Himansu Golchha, Contact: Golcha House, Ganabaha, Kathmandu, Nepal +977-977-14250082 Email: info@hipcoinfra.com@gmail.com	Nepal	IEE of Hipco Infra Pvt. Ltd., Birjung, Nepal.
Jan 2018 to June 2019	Main Firm: Om Agro Pvt rLtd. Type: Sub-consultant: NRAC Ref. Name: Mr. Shovakanta Dhakal Phone No.: 9856011000 E-mail: dhakalshobu@gmail.com	Nepal	IEE of Om Agro Pvt. Ltd, Hetauda, Makwanpur.
Jan 2020 to June 2022	Main Firm: Salsungi Pv. Ltd. Type: Sub-consultant: NRAC Ref. Name: Mr. Wei Zhang, Marketing	Nepal	IEE of Access Road to Sanjen HEP (78 MW), Rasuwa District..

	Department Phone No.: 9810329987 E-mail: zhangwei@chec.bj.cn		
Jan 2021 to June 2022	Main Firm: Niyatra Consultancy Pvt. Ltd Ref. Name: Umesh Dhital Phone: 9851056075 Email: umeshdhital48@gmail.com	Nepal	IEE of Lekhnath Drinking Water Project, Kaski District, Nepal
Jan 2021 to June 2022	Main Firm: Niyatra Consult Pvt. Ltd Ref. Name: Umesh Dhital Phone: 9851056075 Email: umeshdhital48@gmail.com	Nepal	IEE of Siklesh Road, 9 KM, Kaski District, Nepal
PERSONAL SKILLS			
Mother tongue(s)	Nepali		
Other Language	Good command over written and spoken English and Hindi		
Computer Skills	<ul style="list-style-type: none"> • Microsoft office: Word, Power Point, E-mail, Internet 		
DECLARATION			
	<p>I, the undersigned, uphold that all aforesaid information regarding me is factual, inclusive and proper to the best of my comprehension and confidence. I consent that even a single fake explanation, subject to proof, will provide grounds for the erasure of the engagement if any is accredited.</p> <p style="text-align: right;">Prakash Ghimire, 2024</p>		

CURRICULUM VITAE

Proposed Position	:	Civil Engineer
Name	:	Umesh Dhital
Nationality	:	Nepali
Date of Birth	:	July, 07, 1990
Contract	:	9851056075, umeshdhital47@gmail.com
Permanent Address	:	Kharibot-8, Gorkha
Citizenship No	:	441037/34, Gorkha
NEC Registration No	:	8719 “Civil” “A”
NEA Registration No	:	13384

EDUCATION

- **M. Sc. in Water Resource Engineering** from IOE, Pulchowk Campus, Nepal
Elective: Hydropower Engineering
Thesis: Integrated Economic Water Resources Planning and Management Model: A Case Study of Budhigandaki Hydropower Project.
Project Title: “Investigation of LANDSAT image to detect change in snow cover and Glacier cover.”
- **B. E. (4 years program) in Civil Engineering** from IOE, Pulchowk Campus
Elective: Structural Dynamics, Fundamental of Earthquake Engineering
Project Title: “Earthquake Resistance Building Design”

ACADEMIC INVOLVEMENT

- Working as a **part time Lecturer in Kathmandu Engineering College, Kalimati, Kathmandu** since 2012
- Working as a **part time Lecturer in Karthford Engineering College, Lalitpur** since 2014.
- Worked as a **part time Lecturer in Cosmos Engineering College, Lalitpur** at 2014.
- Worked as a **part time Lecturer in Kantipur City College, Putalisadak** since 2012.
- Worked as a **Part Time Lecturer in HIST Engineering College, Sinamangal** since 2014.

PROFESSIONAL INVOLVEMENT

Post : **Civil Engineer/Director**
Employer : **Niyatra Consult Pvt.Ltd**
Responsibility of the job

- Working as a Director of the consultancy and overall coordination.
- Worked as a Civil engineer in Design, analysis and supervision of buildings.
- Worked as a Civil engineer in “**Detailed Study of Maraha River**” Located at Mahottari

District.

- Worked as a Designer in **Katikuti Irrigation Project**, Dolaka.
- Worked as a Designer in **Mahabhir Irrigation Project**, Dolakha.
- Worked as Water supply and Sanitation engineer in “ **Detailed Engineering Survey and Design of DallejiDahakot&GothevaniBramatola water supply and sanitation project, Baura**”
- Worked as Irrigation Design Engineer in **Preparation of Project Report of PaskundaBudhaSatak ISP, Dhovan, Palpa**
- Worked as Water Supply and Sanitation Design Engineer in **Preparation of Detailed Project Report of Chaurikhola Dhokadanda Pumping Water Supply and Sanitation Proejct, Kavre.**
- Worked as Water Supply and Sanitation Design Engineer in **Preparation of Detailed Project Report of Sorukot Brihat Water Supply and Sanitation Project, Mugu.**

Post : Water Supply and Sanitation Engineer

Employer : Oasis Consultancy Pvt.Ltd

Responsibility of Job:

- **Site visit, Survey Supervision, Design, Estimate and Feasibility Report Preparation of Feasibility Study of ChaurikholaDhokaDanda Lifting (Arid Zone) Water Supply and Sanitation Project**

Post : Technical Co-ordinator

Employer : CCODER, Nepal (Part-Time)

Responsibility of the job

- Planning and designing of **model settlement for Earthquake** Victims in Gorkha District.
- Design, Drawing and Supervision of **SamudayakViddhyaMandir (School Building)** in Hanspur, Gorkha.
- Working as Coordinator and resource person for **the 45 days mason and Carpentry Training for earthquake resistant masonry building construction.**

PAST EXPERIENCES

Post : Civil Engineer

Duration : From January 2013 to January 2015.

Employer : Vastumandap Consultancy Pvt.Ltd

Responsibility of the job

- Worked as a Valuator for the valuation of Land and Building through various Banks.
- Worked as a Design Engineer in various private and public building Design.

Post : Civil Engineer (Part Time) Duration : July 2014 to November 2014.

Employer : Technocrat Consultancy Pvt.Ltd

Project : Preparation of Architectural design and structural Drawing of District Hospital, Baitadi.

Responsibility of the job

- Survey data processing and analysis
- Co-Ordinate with Architect and Client (DUDBC) and design of building
- Structural design and drawing preparation of building.
- Attending various meetings and coordinate with client, consultant, users and other concern authorities, letter corresponding etc.

Post : Civil Engineer (Part Time)

Duration : January 2015 to May 2015

Employer : Shreeya Consultancy Pvt.Ltd

Project : Municipality Transport Master Plan of Sunawal Municipality, Nawalparasi.

Responsibility of the job

- Attending various meetings and coordinate with client, consultant, users and other concern authorities, letter corresponding etc.
- Presentation and Coordination for the preparation of MRCC
- Survey and data processing
- Transport Master Plan Preparation and assisting the Team Leader for the design and drafting.

Post : Director (Full Time)

Duration : January 2013 to January 2015

Employer : Vector Group Pvt.Ltd

Responsibility of the job

- Organized various Software training programs for Engineers and Engineering Students.
- Worked as trainer for AUTOCAD software training for Civil engineering Students.
- Worked as Co-ordinator for PSC Exam Preparation Classes for Civil Engineers.
- Worked as Coordinator for IOE Msc. Entrance Preparation Classes for Engineers.

TRAINING

- One Month Training on **AUTOCAD 2D,3D** and **Land Development** at Glosoft computer Institute.
- A research project and model presentation on “**Earthquake shake table**”.
- Three day training on “**Design of Micro Hydropower**”.
- Three days **Skill Test Assessors’** Training organized by CTEVT, NSTB and EVENT Project.

- Work as General Secretary of **Engineering literature Society (ENSAS) Nepal.**
- Three day **Leadership/Peace Vision Education Seminar** organized by GLOBLE YOUTH PEACE CORPS Nepal.
- Participated in various Training and Talk program organized by NEA and Institute of Engineering.
- Participated on the 7 days Training on GIS/Remote Sensing ERDAS Image at Institute of Engineering, Pulchowk Campus, Lalitpur.

COMPUTER SKILL

- Auto CAD.
- ARCGIS/ ARCVIEW, ERDAS IMAGINE
- Hec-Ras, Flow Master.
- FORTRAN Programming Language.

LANGUAGE PROFICIENCY:

Nepali : Excellent English : Excellent

Hindi : Good in listening, speaking and reading.

Certification:

I, the undersigned, certify that to the best of my knowledge and belief, this bio data correctly describes my qualification, my experience and me. I understand that any willful misstatement described herein may lead to my disqualification or dismissal, if employed.

CURRICULUM VITAE

CHETKANT BHUSAL (MPH, MA SOCIOLOGY) (BPH)

Contact Address

Ranigaun 1, Bhairahawa Rupandehi Nepal
Mobile no: +977-9849021337
Email: bhusalck3112@gmail.com / ck_akash3112@yahoo.com
Skype ID: bhusalck
NHPC registered no: **Specialization 716 Jan PH for MPH and A-1044 Jan PH for BPH**

Permanent Address

Tulsipur Sub
Metropolitan city 9,
Dang, Rapti Zone
Nepal. Province no 5

CAREER OBJECTIVES:

1. To enhance knowledge, empower potential and develop new skills to work in the field of Public Health, contributing the organization that I work through my knowledge, skills and Networks."
2. To Seek the Challenging Position where I can utilize my quantitative, analytical and learning capabilities to the optimum for the synergic development of the organization and self individual."
3. Become more knowledgeable on health practices and learn career related skills.

PERSONAL INFORMATION

Date of Birth : 02 March, 1990 (19 Falgun 2046 BS)
Citizenship : Nepali
Gender : Male
Marital Status : Married

RESEARCH ARTICLE PUBLICATION

Published in International Journal (8 in International Journal and 7 are in Pubmed)

1. **Bhusal CK.** Determinant of Mother's Health Promotional Measures Practice of Infant with Age 6–12 Months in a Tertiary Hospital of Nepal. *Advances in Preventive Medicine.* 2021;2021:6647230.
2. **Bhusal CK.** Bhattarai S, Kalle R, Shrestha R, Chhetri P, Adhikari K. Level and Associated Factors of Knowledge regarding Menstrual Hygiene among School-Going Adolescent Girls in Dang District, Nepal. *Advances in Preventive Medicine.* 2020;2020:8872119.
3. **Bhusal CK.** Practice of Menstrual Hygiene and Associated Factors among Adolescent School Girls in Dang District, Nepal. *Advances in Preventive Medicine.* 2020;2020:1292070.
4. Shrestha A, **Bhusal CK,** Shrestha B, Bhattarai KD. Nutritional Status of Children and Its Associated Factors in Selected Earthquake-Affected VDCs of Gorkha District, Nepal. *International Journal of Pediatrics.* 2020;2020:5849548.
5. Bhattarai S, **Bhusal CK.** Prevalence and associated factors of malnutrition among school going adolescents of Dang district, Nepal. *AIMS Public Health.* 2019;6(3):291-306.
6. **Bhusal CK.** Bhattarai S. Factors affecting unmet need of family planning among married Tharu women of Dang District, Nepal. *International Journal of Reproductive Medicine.* 2018;2018.
7. **Bhusal CK.** Bhattarai S. Social Factors Associated with Involvement of Husband in Birth Preparedness Plan and Complication Readiness in Dang District, Nepal. *J Community Med Health Educ.* 2018;8(636):2161-0711.1000636.
8. **Bhusal CK.** Bhattarai S, Bhaskar RK. Maternal health in Nepal progress, challenges and opportunities. *International Journal of Medical Health Research.* 2015;1(3):68-73.

Published in National Journal (12 in National Journal and 1 is in Pubmed)

9. Bhattarai, S., & **Bhusal, C. K.** (2021). Determinants of Expressed Breast Milk Awareness Among Mothers in Siddharthnagar Municipality of Rupandehi District, Nepal. *Journal of Nepal Paediatric Society, 41(2).* 162-168.
10. Chhetri, P., Priyanka, J., Shrestha, R., Shrestha, S., Nepal, R., **Bhusal, CK., . . . Aryal, B.** (2022). Utilization of Maternal Health Services in Slum Area of Butwal Sub-Metropolitan

Public Health Specialist, Sociologist Mr. Chet Kant Bhusal, Mobile no: 9849 021 337

City. *Annapurna Journal of Health Sciences*, 2(1), 8-14.

11. Shrestha R, Bhusal C.K, Chhetri P, Shrestha S, Priyanka J. Factors Affecting Utilization of Antenatal Care Services Among Women Visiting for Institutional Delivery in Tertiary Hospital. Bhairahawa, Nepal: A Cross Sectional Study. *Journal of Universal College of Medical Sciences*. 2021;09(02):24-29
12. Shrestha R, Chhetri P, Priyanka J, Bhusal CK. Exclusive Breastfeeding Practice and Maternal Employment among Mothers of Infants: A Comparative Cross-Sectional Study. *Journal of Universal College of Medical Sciences*. 2021;9(01):56-60.
13. Bhusal CK, Bhattarai S, Kafle R, Shrestha R. Knowledge and associated factors Regarding Health Promotional Measures of Infant among Mothers Attending Pediatric OPD of Universal College of Medical Sciences. *Journal of Universal College of Medical Sciences*. 2020; 8(02):57-62.
14. Sharma N, Bhusal CK, Subedi S, Kasarla RR. Perception towards Online Classes during COVID-19 among MBBS and BDS Students in a Medical College of Nepal: A Descriptive Cross-sectional Study. *Journal of Nepal Medical Association*. 2021;59(235):276-9
15. Bhattarai S, Ghimire, S, Bhusal, CK, & Rana, C. (2021). Knowledge regarding pain management among nursing students of Butwal sub-metropolitan city of Rupandehi district, Nepal. *Journal of Chitwan Medical College*. 11(1). 90-94.
16. Bhattarai S, Bhusal CK, Shreesh K. Awareness Regarding Complementary Feeding Among Mothers in a Municipality of Nawalparasi District, Nepal. *Journal of Universal College of Medical Sciences*. 2020;8(02):73-7.
17. Bhattarai S, Bhusal CK, Jaishi A. Awareness Regarding Attention Deficit Hyperactivity Disorder Among Teachers of Selected Schools in Municipality of Rupandehi. *Journal of Psychiatrists' Association of Nepal*. 2020;9(1):53-8.
18. Bhattarai S, Bhusal CK, Gurung S, Poudel N. Awareness Regarding Newborn Danger Signs among Mothers in a Hospital of Rupandehi. *Journal of Universal College of Medical Sciences*. 2020;8(1):65-9
19. Shrestha R, Chhetri P, Bhusal CK, Ruchal R, Shrestha S, Shrestha B. Knowledge, Attitude and Practice Regarding Immunization among Medical Students. *Journal of Universal College of Medical Sciences*. 2019;7(1):46-50.
20. Bhusal CK, Bhattarai S. Involvement of male in birth preparedness in Tulsipur municipality of dang district, Nepal. *Journal of Chitwan Medical College*. 2015;5(4):33-8.

CONFERENCE PRESENTATION

1. Presented Research Paper entitled "**Maternal Health in Nepal: Progress Challenges and Opportunity**" in Second National Summit of Health and Population Scientists in Nepal on 12th April 2016.
2. Presented Research Paper entitled "**Factors affecting unmet need of family planning among married Tharu women of Dang district Nepal**" in Graduate Student Research Conference on 26th June 2016.

RESEARCH GRANT

1. Achieved **Graduate Student Research Grant (GSRG)** of NRs 1, 00,000 for my Master of Public Health Thesis from UNICEF and CHILDREACH Nepal for Research entitled "**Factors affecting unmet need of family planning among married Tharu women of Dang district Nepal**" (Presented paper at Graduate Student Research Conference on 26th June 2016 and published paper on International PubMed journal)
2. Achieved **Faculty Research Grant (FRG)** from Universal College of Medical Sciences and Teaching Hospital (UCMS-TH) for conducting research entitled "**Health Promotional Measures of Infant among Mothers Attending Pediatric OPD of Universal College of Medical Science and Teaching Hospital, Bhairahawa Nepal**". (Two papers: one in International Pubmed and one in National journal had been published from this research)
3. Achieved **Provincial Health Research Grant of the Year 2021** for the research entitled "Nutritional status and its associated factors among under five years Muslim children of Kapilvastu district, Nepal" from Government of Nepal: Nepal Health Research Council

Public Health Specialist, Sociologist Mr. Chet Kant Bhusal, Mobile no: 9849 021 337

- (NHRC) (Report Writing is ongoing for this study).
- ONGOING RESEARCH PROJECT**
1. Factors Associated With Teenage Pregnancy: A Hospital-Based Case Control Study as **corresponding author** (Under Review in Frontiers Public Health)
 2. Factors Associated with Mother's Health Seeking Behavior among Newborn Illness in Rupandehi District, Nepal as **corresponding author** [Under review in **PLOS one Journal**]
 3. Internet Addiction and Associated Factors among Undergraduates in Bharatpur Metropolitan City of Nepal [Under review in **Nepal Health Research Council**]
 4. Prevalence and Factors Associated with Postpartum Depression among Mothers Attending UCMS, Bhairahawa, Rupandehi, Nepal as **corresponding author** (Under review in **Journal of Psychitry, Hindawi**)
 5. Prevalence and Factors Associated with Alcohol Use Disorder among People Attending Primary Health Care Facilities in Rupandehi District Nepal as **corresponding author** (Data collection is ongoing for this study).
- REVIEWER IN INTERNATIONAL JOURNAL**
1. Reviewer in **PLOS One Journal** and reviewed **4 research paper** including 1 Meta-analysis and systematic Review
 2. Reviewer in **Springer Nature-BMC reproductive health** where I had reviewed **4 papers**
 3. Reviewer in **Frontiers Public Health-Health Promotion and Education** where I reviewed **6 papers**
 4. Reviewer in **Frontiers Education- Educational Psychology** where I reviewed 2 papers
 5. Reviewer in SAGE publishing where I had reviewed **3 papers** of **SAGE Open Medicine**
 6. Reviewer in AIMS Press of Springfield USA where I reviewed **1 paper**
 7. Reviewer in African Health Sciences :Journal of Makerere Medical School, where I reviewed **2 papers**
 8. Reviewer in Asian Journal of Medicine and Health where I reviewed **3 papers**
 9. Reviewer in Education, Society and Behavioural Science where I reviewed **1 papers**
 10. Reviewer in Journal of Pharmaceutical Research International where I reviewed **1 paper**
- MEMBERSHIP**
1. Life member of Nepal Public Health Association (NEPHA)
 2. Member of Institutional Committee (IRC) of Universal College of Medical Sciences and Teaching Hospital
 3. Member of Research Methodology Training Committee at Universal College of Medical Sciences and Teaching Hospital
- RESEARCH SUPERVISED**
- Supervised **7 research for Bachelor in Public Health Students in their Thesis** as Research Supervisor
- ONLINE RESEARCH COURSE**
1. Research4Life in partnership with International Centre for Diarrhoeal Disease Research Bangladesh and Information Training and Outreach Centre of Africa- **Master Trainer Course (MTOT)** for East Asian Region (September 2021)
 2. Author AID **Research Writing in the Sciences** – Embarking on a research project, Preparing, Writing and Publishing a paper in a journal 7 weeks online course (8th June-26th July 2021)
 3. Research 4Life MOOC: Hinari online course organized by Food and Agriculture Organization of the United Nations 7 weeks online course (11 November to 15 Dec 2019)
 4. Author AID **Research Writing in the Sciences** 6 weeks online course (10 September to 21 October 2019)
 5. Author AID **Research Writing in the Sciences** - Writing a Research Paper for Publication and Writing a Grant Proposal & Communicating Research Outside Academia 8 weeks online course (4th September-29th October 2018)
 6. Author AID **Research Communication Course for Publishing the research paper**- seven weeks online course (3rd October – 20 November 2017)

**RESEARCH
STUDIES AND
REPORT
PUBLICATION**

1. Led the research in Project district in Research based Project including different types of Qualitative, Quantitative, and epidemiological studies such as formative study, cohort study, evaluation studies, different surveys such as Health facilities survey, baseline survey, and validation studies during my professional work at Transcultural Psychosocial Organization (TPO) Nepal.
2. Report of Formative (Qualitative) Study for the mental health Beyond Facilities (mhBeF) project. Nepal 2013 at TPO Nepal.
3. A Practicum "HIV Prevention among Key affected Population through Strategic Behavior Communication and Capacity Building" done in Family Health International (FHI-360) (December 2015- 1st February 2016) during my master in Public Health (MPH) and published Report on April 2016.
4. Reviewed, cleaned, compiled, analyzed, interpreted micro-planning related secondary data sent by different Implementing Agencies and prepared Report at the period of my Practicum at FHI 360 during my MPH.
5. "Comprehensive Field Practice on District Health Management at Ramechhap" (2011, May - June) and published report on September 2011.
6. "Community Health Diagnosis" including Knowledge, attitude and practice on different diseases and health related matters and Micro Health Projects undertaken at Chauhada Nuwakot (2010 April-May) and published report on August 2010.

**ARTICLE
PUBLICATIONS ON
NATIONAL
NEWSPAPER**

More than **2 dozens** Articles related to the Violence , Women's Health , Mental health social, political issues in different **National Daily Newspaper** such as "**Gorkhapatra**" "**Naya Yugbodh National Daily**" "**Gorakshya National Daily**" "**Gantanra National Daily**" (11 August,2007- 22nd Feb 2013)

EDUCATION

Title of qualification
awarded (date)
Major Subjects

MASTER IN PUBLIC HEALTH (MPH 2016)

Epidemiology, Research, Bio-Statistics, Family Health and Nutrition, Health System Management, Public Health Theory Practice and Education, Policy and Health Policy, Recent Advance on Public Health, Project Design and Work, Health Promotion and Education etc
National Medical College, Institute of Medicine (IOM) Tribhuvan University Nepal
71.13% (First Division)

Institution
Division

Title of qualification
awarded (date)
Major Subjects

MASTER IN SOCIOLOGY (2013)

Theory Method and Statistics in Social Research, Gender and Feminist Study ,Social Stratification and Differentiation, Power and Politics: Governing Human Collectives, Research Methods in Sociology and Anthropology etc
T. U. Central Department of Sociology
55% (2nd Division)

Institution
Division

Title of qualification
awarded (date)
Major Subjects

BACHELOR IN PUBLIC HEALTH (BPH 2011)

Epidemiology, Research, Bio-Statistics and computer application, Family Health, Community Health Diagnosis, Public health administration, Environment and Health, Health service management in Nepal, Human Resource Development, Public Health, Mental Health etc.
HOPE International College, Satdobato, Lalitpur, Nepal affiliated to Purbanchal University

Institution
Division
Achievement

74.83% (1st Division)

Best Presenter

Title of qualification
awarded (date)
Major Subjects
Institution

HIGHER SECONDARY EDUCATION BOARD (2008)

Physics, Chemistry, Biology, Mathematics, English and Nepali
Gorkha International Public Higher Secondary School, Ghorahi, Dang

Public Health Specialist, Sociologist Mr. Chet Kant Bhusal, Mobile no: 9849 021 337

- Nepal Health Research Council (NHRC) Date: 12 - 14 September 2021
- **Virtual Training on management of COVID-19 in Paediatric Population** organized by Nepal Pediatric Society Date: 17 - 18 August 2021
 - **Webinar Series on Covid 19 Pandemics: Emergency Perspectives** organized by Chitwan Medical College (CMC). Date 13 to 18 June 2021
 - Training Workshop on **Health Research Proposal development** organized by Nepal Health Research Council (NHRC) Date: 04 - 09 January 2015 (20 - 25 Poush 2071)
 - Training on Learning and Strengthening Capacity Building NGO organized by FHI 360 (5-7 January 2016)
 - Team Building and Motivation Workshop organized by FHI 360 (30-31 December 2015).
 - Training Workshop on District Investment Case for planning on Maternal, Neonatal and Child Health organized by UNICEF, DPHO Parsa and Nepal Public Health Foundation.- 5 days workshop
 - Training on NVIVO and MAXQDA software for the Qualitative Data analysis organized by TPO Nepal Baluwatar Kathmandu-7 days Training
 - Training on Participatory Rural Appraisal (PRA) organized by HOPE (Himalayan Open educational PVT, LTD), Lalitpur -3 days training
 - Basic Training on Statistics (SPSS-10.0) organized by HOPE (Himalayan Open educational PVT, LTD), Lalitpur -9 days training
 - Training of data collection Preparedness for Field Researcher organized by (HERD) Health Research and social development Forum, Thapathali, Kathmandu 22-29, July, 2012)
 - Training on Human Resource for Health (HRH) organized by DRC and NHRC, Kathmandu Nepal (25th -27th, September 2012).
 - Training on Human Resource for Health (HRH) organized by Save the Children and DRC, Silgadi Doh (4th -6th, October 2012) and Training on Human Resource for Health (HRH) organized by Solid Nepal November 5th -9th November 2012

EIA Related Experiences:

- Public Health Expert, EIA of Stupa Community Hospital, November 2021 to ongoing
- Public Health Consultant, Integrated Environmental Impact Assessment for the Production of 12000TPD Capacity Mine, Conveyor Belt and Mine Operation, December 2015 to April 2017
- Public Health Officer, Initial Environmental Examination (IEE) of Star Hospital Pvt. Ltd, Jan 2012

I, hereby certify that to the best of my knowledge and belief, these curriculum vitae correctly describe me my qualifications and my experiences.

(Signature)

(dd/mm/yy)

PERSONAL INFORMATION

Anjana Lamichhane

📍 Nagarjun Municipality-1, Kathmandu

📞 +977 9843077544

✉ anjana@ndri.org.np, anjana.lamichhane22@gmail.com

Sex Female | Date of birth 07/02/1995 | Nationality Nepali

CAREER OBJECTIVE

To contribute to the national economy through academia, research and services

WORK EXPERIENCE

BES/IEE/EIA WORK EXPERIENCES

2023	Worked as a socio Economist in BES of Upgradation of Different Roads in Bharatpur Municipality, Chitwan
2023	Worked as a Socio Econominst in BES of Construction and Upgradation of Taha Busparka and Kunchhal Kulekhani Road, Taha Municipality, Makawanpur
2022	Working as Socio Economist in BES of Chhatrapati Free Clicnic at Kathmandu Metropolitan-17
2022	Worked as Socio Economist in IEE of Pratappur-Gulara(10.58KM) road Upgradation, Kailali, Sudhuraschim
2021	Worked as Socio Economist in BES of Likhu Khola Bridge at Okhaldhunga and Ramechhap
2021	Working as Economist in EIA of Upgradation of Rapti Academy of Health Science at Ghorahi Sub-Municipality-14, Lumbini
2021	Worked as Economist in IEE of Construction of Tinpokhari Tal at Tinau Rural Municipality, Palpa, Lumbini Province

EDUCATION AND TRAINING

2017-2020	Master of Arts
Ratna Rajyalaxmi Campus (Tribhuvan University)
▪ Major in Economics
2012-2015	Bachelor of Arts
Janamaitri Multiple Campus (Tribhuvan University)
▪ Major in Economics & English

GRANT & AWARD

2020	Thesis Research Grant
Nepal Tourism Board (NTB) |
|------|---|

Research Topic:- An Economic Analysis of Homestay Tourism: A Case Study of Chitlang Village of Makawanpur district, Nepal

RESEARCH & ARTICLES

Lamichhane, A., K.C., Anup & Sharma, B. (2021). Satisfaction and Intention to Revisit and Recommend of Tourist in Chitlang, Nepal. *Journal of Tourism Development & Planning*. (Under Review)
Lamichhane, A., K.C., Anup & Sharma, B. (2021). Socio-economic aspects of tourism development in Chitlang village. *The Economic Journal of Nepal* (Under Review)

NEWS PAPER ARTICLES

‘Tax hike on tobacco is inevitable’. *Naya Patrika Daily*, Kathmandu, May 09, 2021. (In Nepali Language)
URL: <https://www.nayapatrikadaily.com/news-details/63899/2021-05-09>
‘Hookah flourishing among the youth’ *Himalaya Times*. Kathmandu, May 31, 2021. (In Nepali Language)
URL: <https://ehimalayatimes.com/oped/58726>

UNPUBLISHED RESEARCH

2020

Master’s Dissertation:- An Economic Analysis of Homestay Tourism: A Case Study of Chitlang Village of Makawanpur district, Nepal

PERSONAL SKILLS

Mother Tongue(s)

Nepali

Other Language

Good command over written and spoken English & Hindi.

Computer Skills

Good command of office suite (word processor, spread sheet, presentation software), Statistical Software (SPSS, AMOS, E-views)

Other Skills

I have good internal and external communication abilities gained through my experiences.

I hereby declare that all information stated in this resume is true and complete to the best of my knowledge. I authorize the concerned authority to verify the information provided.

Anjana Lamichhane

Date: June, 2024

PERSONAL INFORMATION

ABINASH ARYAL

📍 Asherdi, Ward No. 1, Rambha Gaunpalika, Palpa, Lumbini Province, Nepal

📞 +977-9860378723, +977-9823419440

✉️ aryalabinash7@gmail.com

💬 Skype ID: aryalabinash7

Sex: Male | Date of birth: 10/02/1996 | Nationality: Nepali

WORK EXPERIENCE

April 2023 –

NOW

Research Assistant (Environment)

✓ **Nepal Rural and Advancement Committee (NRAC) P. Ltd.**

✓ Anamnagar, Kathmandu 44600 - Nepal

Involved as Environmental research assistant.

29th March 2021 –

15th October, 2022

IEE/EIA Team member

✓ **Raj Bandhu Services Pvt. Ltd.**

Baluwatar-04, Kathmandu

Involved as team member in different duties in different national level and local level development projects.

➤ Myagdi Khola A Hydropower Project (23.7 MW), Dhaulagari RM, Myagdi District

➤ Upper Dudh Khola Hydropower Project (30.4 MW), Dharapani, Manang District

➤ Saligram Corridor Road Project (22 km), Kaligandaki Riverside, Tanahaun District

➤ Kawasoti Roads and Drain Expansion and Improvement Project (40.3 km), Nawalparasi East

➤ Thobang Khola Mini Hydropower (1000 KW) Project, Rukum East District

➤ Khimti – Betali – Dharapani Road (15.0851 km), Ramechhap District

21st July 2016 -

8th March 2020

➤ Program Officer

✓ **Campaign For Change-Nepal (CCN)**

✓ New Baneshwor-10, Buddhanagar, Kathmandu, Nepal

➤ Worked as a coordinator for the European Union programme Erasmus+, Capacity Building in the field of youth. Projects include: Social Inclusion: Out of the Box (SIOB), PLANTING CITIES (PLACES), PALS WEB TV, Moving People in Volunteering (MPV), Green Entrepreneurship and French Civil Service (FCS).

➤ Developing and coordinating projects, Writing proposals and reports

➤ Organizing and monitoring Programs

➤ Coordinating national and European volunteers

➤ Participating in organisation's national and international meetings as an

- representative
- Represented and facilitated on-behalf of organisation in international training, meetings and seminars in Italy and Kenya.
- Organisation Type: Non-Governmental Organisation (NGO)
- 29th September 2019 - 7th December 2019
- European Youth Worker and Educator (Job Shadowing)
 - ✓ **Per Esempio Onlus**
 - ✓ Via Saladino, 3/5, 90134 Palermo PA, Italy
 - Participated in the Job shadowing Program under Edu-Action 2.0 project under the European Union Erasmus+ programme against Early School Leaving in Palermo, Italy
 - Participation and Presentation in the two seminars of the project
 - Observation of educational system and dynamics in Europe and in Nepal
 - Engaging with the school students for their support and organizing different programs

Project Type: Capacity Building for Youth

-
- 15th May 2014 - 20th July 2016
- Volunteer
 - ✓ **Campaign For Change-Nepal(CCN)**
 - ✓ New Baneshwor-10, Buddhanagar, Kathmandu, Nepal
 - Organization and participation in different programs
- Organisation Type: Non-profit, Non-Governmental Organisation (NGO)
-

EDUCATION

- 2018 - 2023
 - Masters in Environmental Science
 - ✓ **Tribhuvan University, Kathmandu, Nepal**
 - GoldenGate International College, Battisputali, Kathmandu
 - Main Subjects: Environmental Ecology, Mountain and Plains, Disaster Risk Management, Restoration Ecology
 - Thesis study under "Butterflies and Vegetation: State and response of pollinators to urbanization and plant species invasion in Bhaktapur and Lalitpur District of Kathmandu Valley" undergoing currently.
- 2013 - 2017
 - Bachelors in Environmental Science
 - ✓ **Tribhuvan University, Kathmandu, Nepal**
 - ✓ GoldenGate International College, Battisputali, Kathmandu
 - Main Subjects: Environmental Science, Botany, Chemistry, Research Methodology

- 2011 - 2013 ➤ Higher Secondary Education Board Examination ▪ relevant
- ✓ **Higher Secondary Education Board, Nepal**
 - ✓ Liverpool International College, New Baneshwor, Kathmandu
 - Main Subjects: Compulsory English, Compulsory Nepali, Physics, Chemistry, Biology, Mathematics

TRAININGS

9th April to 16th April, 2021

- IEE Training Program
 - ✓ **Environment Protection and Study Center (ENPROSC),**
 - ✓ Baneshwor Height, Kathmandu
 - Introductory training to IEE
 - Field visit
- 18th November, 2017
- Training on Election Observation Methods, Practice and Report Writing, Butwal, Rupendehi ▪
 - ✓ **Election Observation Committee Nepal (EOC-Nepal),**
 - ✓ Buddhanagar, Kathmandu
 - Importance of observation in an election
 - Roles, Duties and excellences of an observer
 - Methods and practice in National Election and methods to ensure proper election process
- 5th September – 13th September, 2016
- Training Course on Volunteerism and Social Inclusion, Palermo, Sicily ▪ relevant
 - ✓ **CESIE, Italy**
 - Increase quality and recognition of youth work, standard for volunteers' management
 - Acquire new competences in mentoring and volunteer management skills
 - Acquire new methods for youngsters' motivation and empowerment
- 0th September – 12th September, 2015
- Regional Level Training of Trainers (ToT) on Social Protection, Babarmahal
 - ✓ **Social Protection Civil Society Network (SPCVN),** Anamnagar, Kathmandu
 - Concept of Social Protection
 - Historical Development of Social Protection in Nepal
 - Social Protection Instruments
 - Opportunities and Challenges of Social Protection Programs in Nepal
 - Implementation Issues, Design Issues regarding Social Protection
 - Role of Local Bodies and Civil Society in Social Protection
- 26th January to 28th January, 2014
- Proposal Writing Skills Development Training ▪
 - ✓ **Human Resources Development Center Private Limited,**
 - ✓ Pulchowk, Lalitpur

- Proposal Writing
- Letter and Email Writing
- Understanding Donors

- 27th July and 4th July, 2014
- Photography, Documentary and Film Making Training
 - ✓ **Collective Campaign for Peace (COCAP),**
 - ✓ Anamnagar, Kathmandu
 - Photography: Techniques, Composition and Expression
 - Documentary and Film Making: Visual Story Telling, Interview Techniques and video editing

I hereby confirm that the information above is all correct and accurate and that I shall immediately inform any changes in my situation. I shall provide proof of all the information if needed.

Abinash Aryal

अनुसूची ११: माटो परिक्षण, इनार उत्खनन तथा पानी
परिक्षणको प्रतिवेदन

**SOIL INVESTIGATION FOR SANJEEVANI
INSTITUTE OF ADVANCE STUDIES AND
TEACHING HOSPITAL PVT. LTD AT
GHORAHİ SUB-METROPOLİTAN CITY,
GHORAHİ, DANG**

SUBMITTED BY:

**Agni Boring And Soiltest Pvt Ltd
Tokha Municipality-4, kathmandu**

Suman Manandhar
Geotechnical Engineer
Council Reg. No: 5635 Civil 'A'

Table of Contents

1. INTRODUCTION	2
2. OBJECTIVES.....	2
3. SCOPE.....	2
4. FIELD INVESTIGATION	2
6. LABORATORY INVESTIGATION.....	7
6.1. Water Content Test (Natural Moisture Content)	7
6.2. Particle Size Analysis	8
6.3. Atterberg Limits	9
6.4. Direct Shear Test.....	10
7. ENGINEERING CONSIDERATION AND ANALYSIS	10
7.1. Correction of N (SPT Nos. from field)	11
7.2. Allowable Bearing Pressure	12
7.3. Allowable Bearing Pressure Based on Ultimate Bearing Capacity	12
7.4. Allowable Bearing Pressure Based on Tolerable Settlement	13
8. CONCLUSION AND RECOMMENDATION	21

ANNEX-1 Bore Log

ANNEX-2 Test and Calculation Sheet

ANNEX-3 Photographs

ANNEX-4 Map Location

1. INTRODUCTION

The report presents the detail geotechnical soil investigation works in order to prepare the design of Building for Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital Pvt Ltd at Ghorahi Sub-Metropolitan City, Ghorahi, Dang.

The geotechnical investigation works comprise the exploratory drilling, in-situ field testing of SPT test, borehole logging, collection of samples to perform necessary tests on soil samples for detail information on subsurface conditions of the soil strata. The work finally develops safe bearing capacity of the foundation for the proposed building.

2. OBJECTIVES

This investigation works aim to carry out subsurface investigation and acquire soil parameters required for the design of building with national standard and norms.

3. SCOPE

The scope of work comprises the following activities:

Field investigation Program

- Percussion Drilling
- Standard Penetration Test

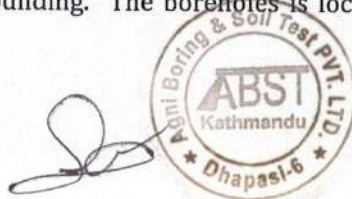
Laboratory investigations

- Moisture content
- Sieve analysis (coarse / fine grained soil)
- Direct shear test

Factual report with all field and laboratory test data sheets together with conclusion and recommendation are included in the report.

4. FIELD INVESTIGATION

The field investigation was mainly consisted of eight boreholes at proposed BH1 to BH8 at the site of proposed building. The boreholes is located on the site and reached to

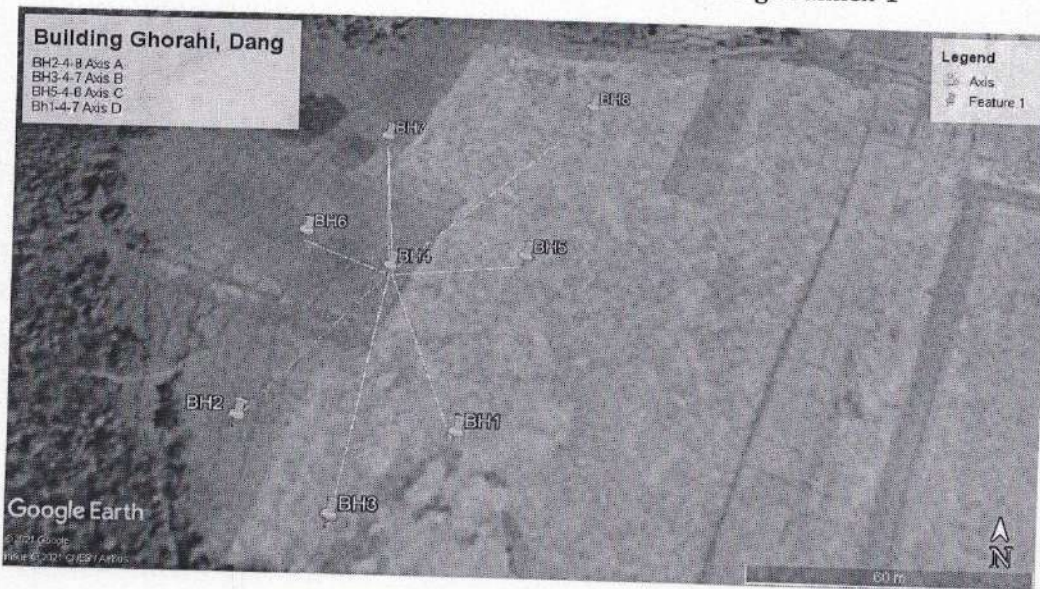

depth of 15 m. The investigation work was started on 15/11/2077 and completed on 20/11/2077. The drilling work was performed with Percussion drilling machine. Casings of 6 inch diameter were used for purpose of protecting hole from collapsing by side fall or caving.

The standard penetration tests (SPT) consist of driving a split-spoon sampler with an outside diameter of 50mm into the soil at the base of borehole. Driving was accomplished by a trip hammer weighing 63.5kg falling freely through a height of 75cm onto the drive head which was fitted at the top of rods. First of all the split spoon was driven 15cm into the soil at the bottom of the borehole. It was then driven a further 30cm and the number of blows required to drive for each 15cm distance was recorded. The blow count for driving last 30cm penetration was referred to SPT 'N' value. The equipment with attached SPT hammer was according to ASTM D 1586. The results of the SPT test are shown in the respective bore hole logs; Annex-I.

5. NATURE OF SOIL STRATA

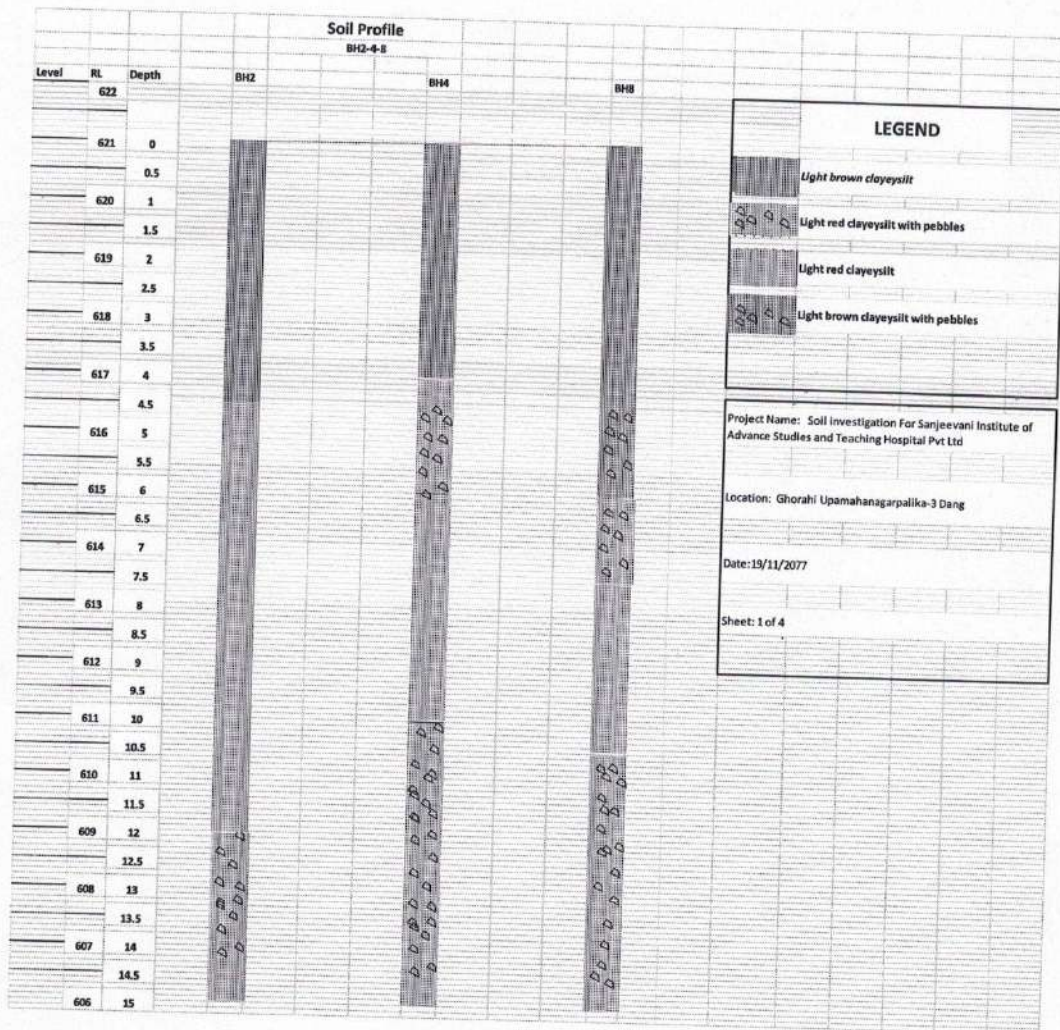
Altogether eight boreholes were driven; BH1 to BH8 have content of light brown to redish colour clayey silt with layer of pebble mixed. Borehole log in annex-1

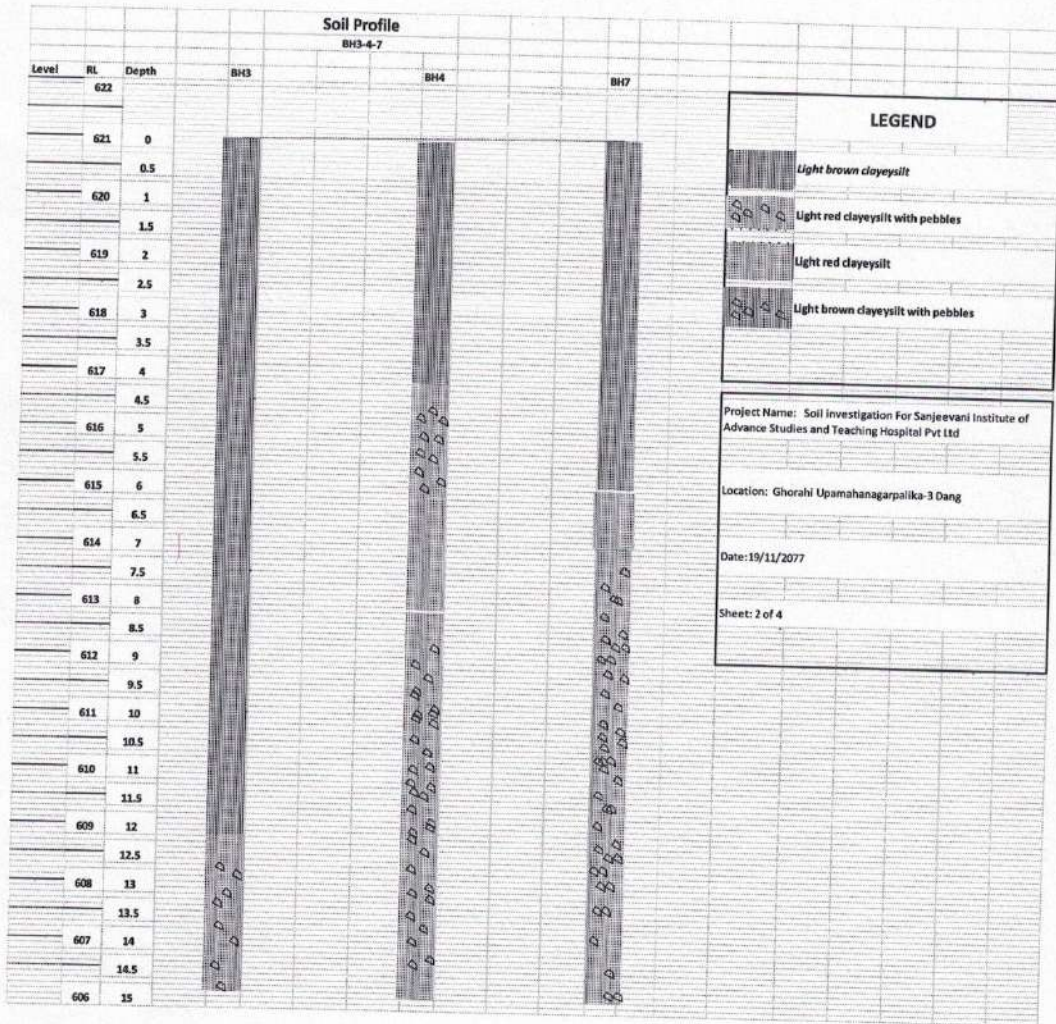
Borehole Location and Soil profile Axis

Soil investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital Pvt Ltd at Ghorahi Sub-Metropolitan City, Ghorahi, Dang

Axis BH2-4-8

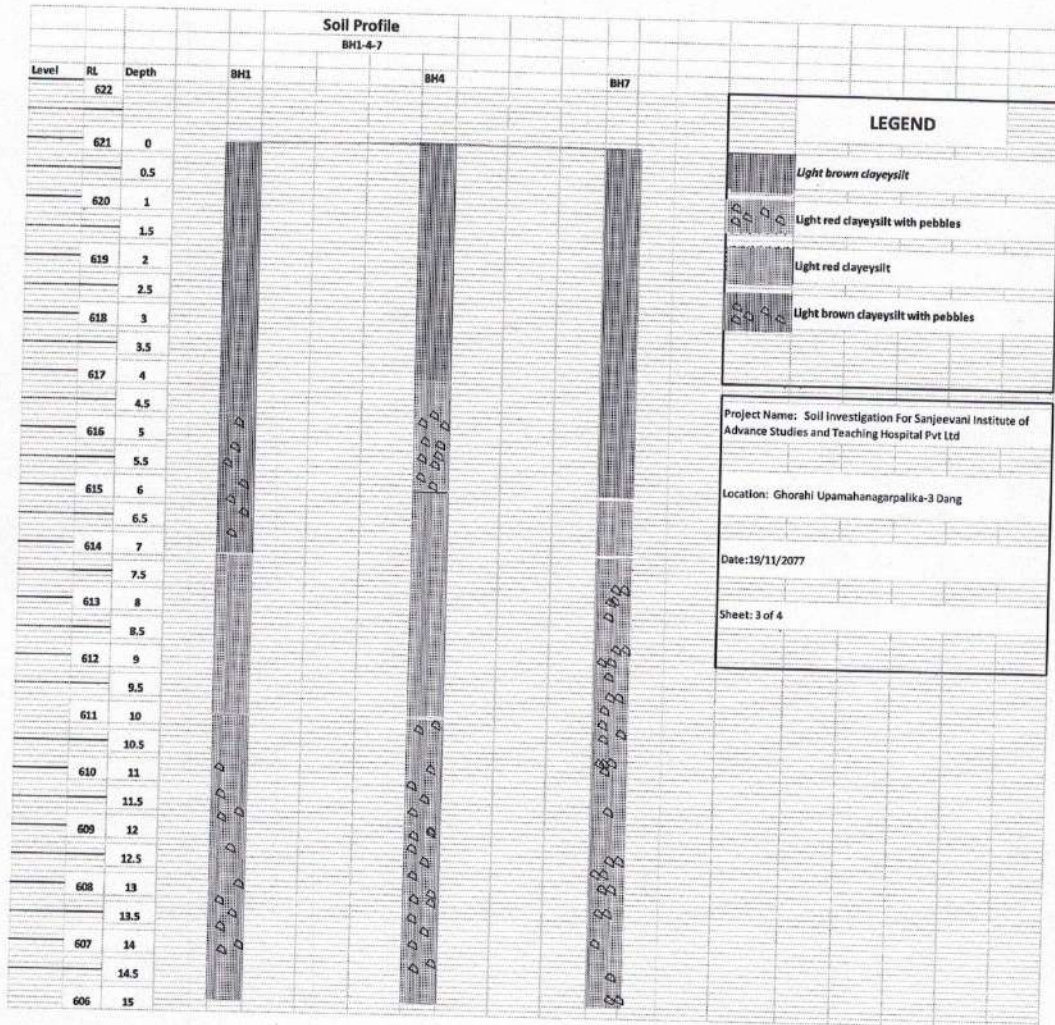

Axis BH3-4-7

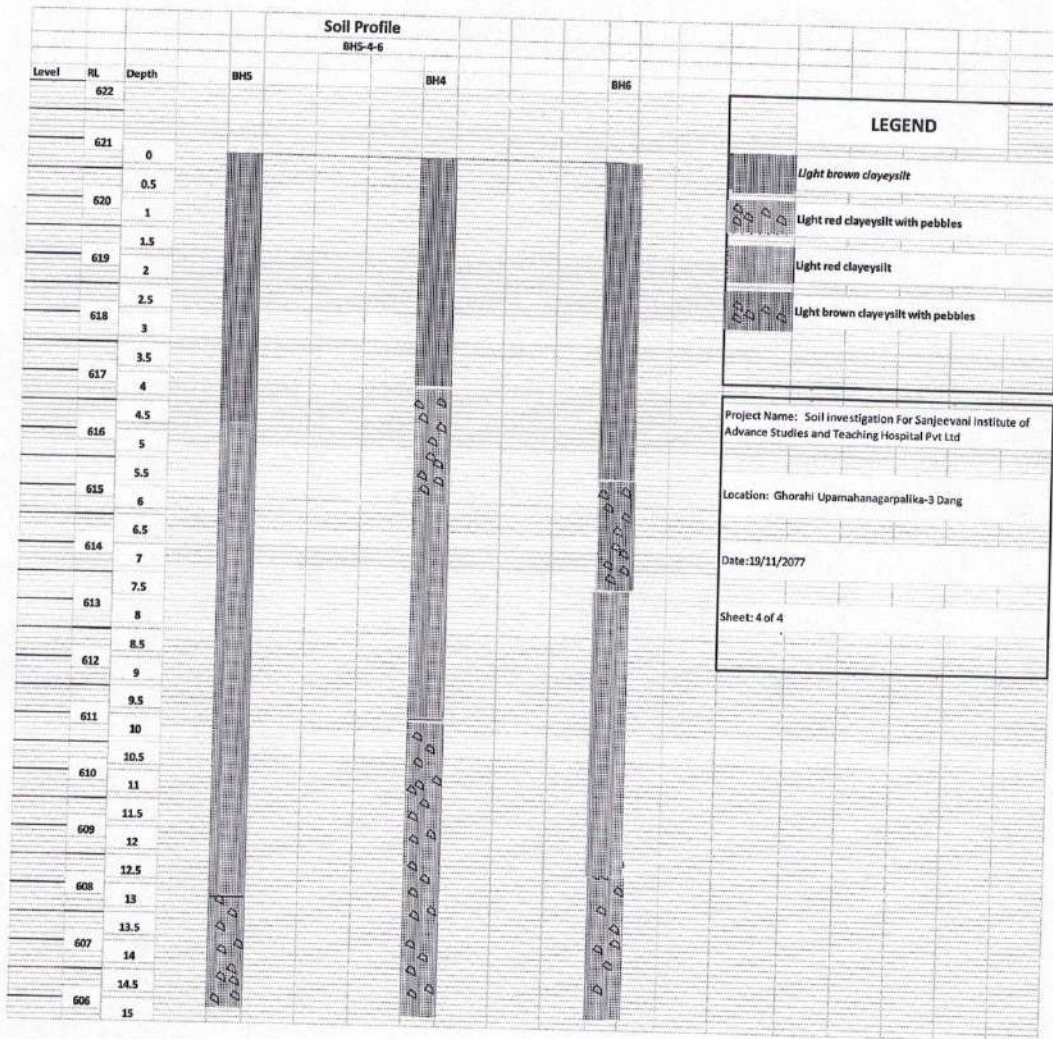

Soil investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital Pvt Ltd at Ghorahi Sub-Metropolitan City, Ghorahi, Dang

Axis BH1-4-7

Axis BH5-4-6

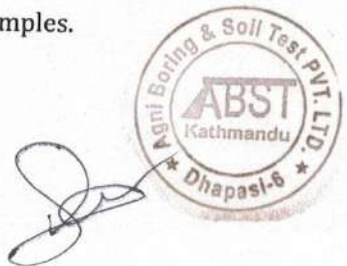

6. LABORATORY INVESTIGATION

The selective samples from the borehole at various depths from the site were taken. The laboratory tests of all recovered samples were performed. The test comprised of natural moisture content, grain size analysis (sieve analysis, Moisture Content and direct shear test).

6.1. Water Content Test (Natural Moisture Content)

Natural moisture content test had been determined in accordance with ASTM D2216 (Oven –drying method) of Core Samples.

6.2. Particle Size Analysis

Soil gradation is a classification of a coarse-grained soil that ranks the soil based on the different particle sizes contained in the soil. Soil gradation is an important aspect of soil mechanics and geotechnical engineering because it is an indicator of other engineering properties such as compressibility, shear strength, and hydraulic conductivity. In a design, the gradation of the in situ or on site soil often controls the design and ground water drainage of the site. A poorly graded soil will have better drainage than a well-graded soil.

Soil is graded as either well graded or poorly graded. Poorly graded soils are further divided into uniformly graded or gap-graded soils. Soil gradation is determined by analyzing the results of a sieve analysis or a hydrometer analysis.

The process for grading a soil is in accordance with either the Unified Soil Classification System or the AASHTO Soil Classification System. Gradation of a soil is determined by reading the grain size distribution curve produced from the results of laboratory tests on the soil.

Calculating the Coefficients of Uniformity and Curvature

Calculating the coefficients of uniformity and curvature requires grain diameters. The grain diameter can be found for each percent of the soil passing a particular sieve. This means that if 40% of the sample is retained on the No. 20 sieve then there is 60% passing the No. 20 sieve.

The coefficient of uniformity, C_u is a crude shape parameter and is calculated using the following equation:

$$C_u = \frac{D_{60}}{D_{10}}$$

Where, D_{60} is the grain diameter at 60% passing, and

D_{10} is the grain diameter at 10% passing.

The coefficient of curvature, C_c is a shape parameter and is calculated using the following equation:

$$C_c = \frac{(D_{30})^2}{D_{10} \times D_{60}}$$

Where, D_{60} is the grain diameter at 60% passing, D_{30} is the grain diameter at 30% passing, and D_{10} is the grain diameter at 10% passing.

Criteria for Grading Soils

The following criteria are in accordance with the Unified Soil Classification System:

For a gravel to be classified as well graded, the following criteria must be met: $C_u > 4$ & $1 < C_c < 3$. If both of these criteria are met, the gravel is classified as well graded or GW. If both of these criteria are not met, the gravel is classified as poorly graded or GP.

For a sand to be classified as well graded, the following criteria must be met: $C_u > 6$ & $1 < C_c < 3$. If both of these criteria are met, the sand is classified as well graded or SW. If both of these criteria are not met, the sand is classified as poorly graded or SP.

6.3. Atterberg Limits

The Atterberg limits are the basic measures of the nature of a fine-grained soil. Depending on the water content of the soil, it may appear in four states: solid, semi-solid, plastic and liquid. In each state the consistency and behavior of a soil is different and thus so are its engineering properties.

The liquid limit (LL) is the water content at which a soil changes from plastic to liquid behavior. Casagrande standardized the apparatus and the procedures to make the measurement more repeatable. Soil is placed into the metal cup, portion of the device and a groove is made down its center with a standardized tool of 13.5 millimeters width. The cup is repeatedly dropped 10mm onto a hard rubber base at a rate of 120 blows per minute, during which the groove closes up gradually as a result of the impact. The number of blows for the groove to close is recorded. The moisture content at which it takes 25 drops of the cup to cause the groove to close over a distance of 13.5 millimeters is defined as the liquid limit. The test is normally run at several moisture contents, and the moisture content which requires 25 blows to close the groove is interpolated from the test results.

The plastic limit (PL) is the water content where soil transitions between brittle and plastic behavior. The sample is rolled up to the diameter of 3 mm when it starts to crumbles; the percentage of water content is recorded. The plastic limit test is defined by ASTM standard test method D 4318.

Classification of Soil

The soil samples are classified according to Unified Soil Classification System (USCS) based on the laboratory tests i.e. gradation test and Atterberg limit test.

6.4. Direct Shear Test

This test is performed to determine the consolidated-drained shear strength of a sandy to silty soil. The shear strength is one of the most important engineering properties of a soil, because it is required whenever a structure is dependent on the soil's shearing resistance.

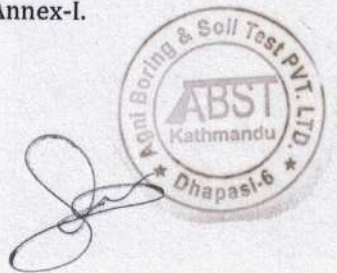
Direct shear tests can be performed under several conditions. The sample is normally saturated before the test is run, but can be run at the in-situ moisture content. The rate of strain can be varied to create a test of undrained or drained conditions, depending whether the strain is applied slowly enough for water in the sample to prevent pore-water pressure build up. In the laboratory, a direct shear device will be used to determine the shear strength of cohesion less soil (i.e. angle of internal friction (Φ)). From the plot of the shear stress versus the horizontal displacement, the maximum shear stress is obtained for a specific vertical confining stress. After the experiment is run several times for various vertical-confining stresses, a plot of the maximum shear stresses versus the vertical (normal) confining stresses for each of the tests is produced. From the plot, a straight-line approximation of the Mohr-Coulomb failure envelope curve can be drawn, Φ may be determined, and, for cohesion less soils, the shear strength can be computed from the following equation:

$$\tau = \sigma \tan \Phi$$

The laboratory soil test result are given in ANNEX II.

7. ENGINEERING CONSIDERATION AND ANALYSIS

Considering the site condition following corrections are made to correct SPT blow count in general way and shown in Annex-I.

7.1. Correction of N (SPT Nos. from field)

a) Overburden Pressure Correction

The correction for overburden pressure for the SPT blow count is necessary and made with the following equation:

$$N_{corr} = 0.77 \times N_r \times \log \frac{2000}{\sigma'} \dots\dots\dots(7.1)$$

Where, N_r = SPT Blows count from field

σ' = Effective over burden pressure in kN/m^2

(For granular material, sandy, silty/clayey and organic clay the sigma value is chosen 22, 20, 18, and 16kN/m^2 respectively. The water table correction for the respective part is -10)

b) Dilatancy Correction

Dilatancy correction is to be applied when N_6 obtained after overburden correction, exceeds 15 in saturated fine sands and silts. The standard incorporates the Terzaghi and Peck recommended dilatancy correction (when $N_6 > 15$) using the equation

$$N = N_r \text{ (when } N_r \leq 15) \text{ and } N = 15 + (N_r - 15)/2 \quad \dots\dots\dots(7.2)$$

Where, N_r = SPT Blows count from field

7.2. Allowable Bearing Pressure

The allowable bearing pressure (q_a) is the maximum pressure that can be imposed on the foundation soil taking into consideration the ultimate bearing capacity of the soil and the tolerable settlement of the structure. Analysis to determine the ultimate bearing capacity and the pressure corresponding to a specified maximum settlement were performed and the minimum pressure obtained from the two analyses were adopted as the allowable bearing pressure.

7.3. Allowable Bearing Pressure Based on Ultimate Bearing Capacity

Since the soil in the vicinity of the foundation level has been found to be granular or non-plastic, cohesion less sand through-out the site, the allowable bearing capacity has been analyzed using the N-values from SPT results. Empirical formula of Teng (1988) for granular soils based on the SPT values has been used to obtain the allowable bearing pressure with safety factor 3.

For Open Foundation

$$q_a = \frac{\{2 \times N^2 B \times R_w + 6(100 + N^2)D \times R_w'\}}{3} \quad \dots\dots\dots(7.3)$$

where:

- qa Ultimate Bearing Capacity, psf
- N Corrected SPT Value
- B Width of Foundation, ft
- D Depth of Foundation, ft
- Rw & Rw' Water Table Correction Factor (Fig 7.1)

7.4. Allowable Bearing Pressure Based on Tolerable Settlement

The maximum allowable settlement for footings in sand is generally 40 mm to 65 mm (Skempton and MacDonald, 1955). The method of Teng (1988) has been employed for the analysis. This method is a modification of the method proposed by Terzaghi and Peck (1948) such that the allowable bearing pressure could directly be obtained from the SPT values.

For isolated footing and strip footing:

$$q_n = 720(N-3) \left\{ \frac{(B+1)}{2B} \right\}^2 R_w \left[1 + \frac{D}{B} \right] \quad \dots(7.5)$$

Where, q_n is the net allowable bearing pressure in psf for maximum settlement of 25 mm. The other notations are same as in Eqn. 7.3.

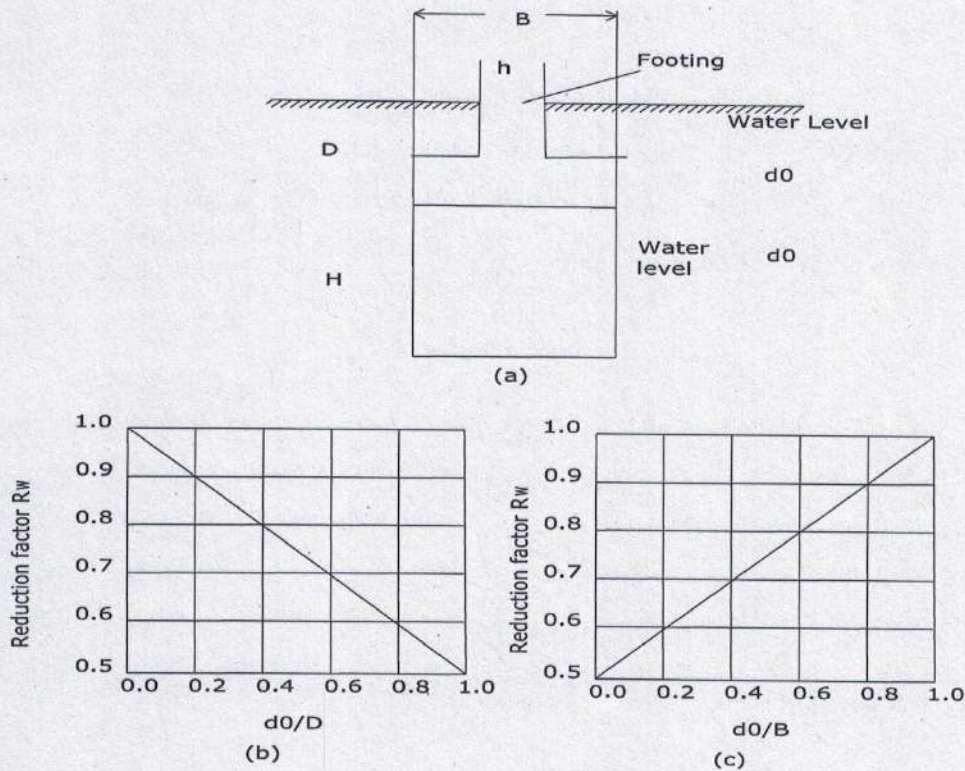

Fig. 7.1. Correction factor for position of water level: (a) depth of water level with respect to dimension of footing; (b) water level above base of footing; (c) water level below base of footing. After AREA.

The minimum average SPT values from the boreholes in each structure have been selected for the analysis of bearing capacity of the relevant structure.

The allowable bearing pressure for a limiting settlement other than 25 mm (e.g. x mm) can be linearly interpolated from the allowable bearing pressure for 25 mm settlement.

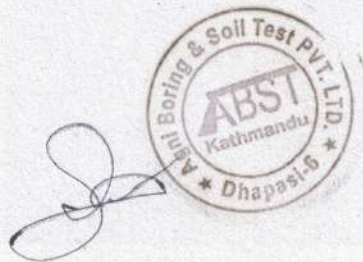

7.2 Allowable bearing capacity calculation sheet

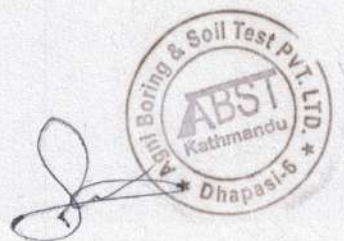
Bearing Pressure Calculation Sheet for SPREAD FOOTING							
Project: Soil investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital							
Location:Ghorahi Upamahanagarpalika-3 Dang				Water Table:		m	
Dimension 1.5mx1.5m							
S.N.	Parameter		Unit	Values			
1	Depth of Foundation	D	m	1.5	2.0	2.5	3.0
			ft	4.92	6.6	8.2	9.8
2	Width of Foundation	B	m	1.5	1.5	1.5	1.5
			ft	4.92	4.92	4.92	4.92
		a	m	0.0	0.0	0.0	0.0
		b	m	16.5	16	15.5	15
	Adopted SPT 'N' Value with overburden and dilatancy correction	N _{corr.}		15	16	17	18
4	Water Level correction, R2'			1	1	1	1
	Water Level correction, R1'			1	1	1	1
5	Ultimate Bearing Capacity, Qu		psf	11808	13028.2	14327	15704.6
			t/m2	56.5	62.4	68.6	75.2
6	Factor of Safety	S		3	3	3	3
7	Allowable Bearing Capacity, Qa	Qa	t/m2	18.8	20.8	22.9	25.1
8	Allowable Bearing Pressure based on 25mm settlement		psf	6254.6	6775.8	7297	7818.2
			t/m2	29.9	32.4	34.9	37.4
9	Allowable Bearing Pressure based on 40mm tolerable settlement		t/m2	47.8	51.8	55.8	59.8
Adopted Safe Bearing Capacity			t/m2	18.8	20.8	22.9	25.1
Adopted Safe Bearing Capacity			KN/m2	188.0	208.0	229.0	251.0

Bearing Pressure Calculation Sheet for SPREAD FOOTING							
Project: Soil investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital							
Location:Ghorahi Upamahanagarपालिका-3 Dang				Water Table:		m	
Dimension 2mx2m							
S.N.	Parameter		Unit	Values			
1	Depth of Foundation	D	m	1.5	2.0	2.5	3.0
			ft	4.92	6.6	8.2	9.8
2	Width of Foundation	B	m	2.0	2.0	2.0	2.0
			ft	6.56	6.56	6.56	6.56
		a	m	0.0	0.0	0.0	0.0
		b	m	16.5	16	15.5	15
	Adopted SPT 'N' Value with overburden and dilatancy correction	N _{corr.}		15	16	17	18
4	Water Level correction, R2'			1	1	1	1
	Water Level correction, R1'			1	1	1	1
5	Ultimate Bearing Capacity, Qu		psf	12546	17370.9	19102.7	20939.5
			t/m ²	60.1	83.2	91.5	100.3
6	Factor of Safety	S		3	3	3	3
7	Allowable Bearing Capacity, Qa	Qa	t/m ²	20.0	27.7	30.5	33.4
8	Allowable Bearing Pressure based on 25mm settlement		psf	5020.3	6215.6	6693.7	7171.8
			t/m ²	24	29.8	32	34.3
9	Allowable Bearing Pressure based on 40mm tolerable settlement		t/m ²	38.4	47.7	51.2	54.9
Adopted Safe Bearing Capacity			t/m²	20.0	27.7	30.5	33.4
Adopted Safe Bearing Capacity			KN/m²	200.0	277.0	305.0	334.0

Bearing Pressure Calculation Sheet for SPREAD FOOTING							
Project: Soil investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital							
Location:Ghorahi UpamahanagarPalika-3 Dang				Water Table:		m	
Dimension 2.5mx2.5m							
S.N.	Parameter		Unit	Values			
1	Depth of Foundation	D	m	1.5	2.0	2.5	3.0
			ft	4.92	6.6	8.2	9.8
2	Width of Foundation	B	m	2.5	2.5	2.5	2.5
			ft	8.2	8.2	8.2	8.2
		a	m	0.0	0.0	0.0	0.0
		b	m	16.5	16	15.5	15
	Adopted SPT 'N' Value with overburden and dilatancy correction	N _{corr.}		15	16	17	18
4	Water Level correction, R2'			1	1	1	1
	Water Level correction, R1'			1	1	1	1
5	Ultimate Bearing Capacity, Qu		psf	13284	18296	23878.4	26174.4
			t/m2	63.6	87.6	114.3	125.3
6	Factor of Safety	S		3	3	3	3
7	Allowable Bearing Capacity, Qa	Qa	t/m2	21.2	29.2	38.1	41.8
8	Allowable Bearing Pressure based on 25mm settlement		psf	4350.3	5316.3	6344.2	6797.4
			t/m2	20.8	25.5	30.4	32.5
9	Allowable Bearing Pressure based on 40mm tolerable settlement		t/m2	33.3	40.8	48.6	52
Adopted Safe Bearing Capacity			t/m2	20.8	25.5	30.4	32.5
Adopted Safe Bearing Capacity			KN/m2	208.0	255.0	304.0	325.0

Bearing Pressure Calculation Sheet for SPREAD FOOTING							
Project: Soil investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital							
Location:Ghorahi Upamahanagarpalika-3 Dang				Water Table: m			
Dimension 3mx3m							
S.N.	Parameter		Unit	Values			
1	Depth of Foundation	D	m	1.5	2.0	2.5	3.0
			ft	4.92	6.6	8.2	9.8
2	Width of Foundation	B	m	3.0	3.0	3.0	3.0
			ft	9.84	9.84	9.84	9.84
		a	m	0.0	0.0	0.0	0.0
		b	m	16.5	16	15.5	15
	Adopted SPT 'N' Value with overburden and dilatancy correction	N _{corr.}		15	16	17	18
4	Water Level correction, R2'			1	1	1	1
	Water Level correction, R1'			1	1	1	1
5	Ultimate Bearing Capacity, Qu		psf	14022	19135.7	24826.3	31307.5
			t/m2	67.1	91.6	118.9	149.9
6	Factor of Safety	S		3	3	3	3
7	Allowable Bearing Capacity, Qa	Qa	t/m2	22.4	30.5	39.6	50.0
8	Allowable Bearing Pressure based on 25mm settlement		psf	3932	4744.5	5606.7	6540
			t/m2	18.8	22.7	26.8	31.3
9	Allowable Bearing Pressure based on 40mm tolerable settlement		t/m2	30.1	36.3	42.9	50.1
Adopted Safe Bearing Capacity			t/m2	18.8	22.7	26.8	31.3
Adopted Safe Bearing Capacity			KN/m2	188.0	227.0	268.0	313.0

Bearing Pressure Calculation Sheet for MAT Foundation							
Project: Soil investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital							
Location: Ghorahi Upamahanagarपालिका-3 Dang							
Raft Size: = 8mx8m (Nearest are value should be taken)							
S.N.	Parameter		Unit	Values			
1	Depth of Foundation	D	m	1.5	2.0	2.5	3.0
2	Width of Foundation(Least Value of The Dimension)	B	m	8.0	8.0	8.0	8.0
3	Least of Eight borehole value SPT 'N60'	N ₆₀		8	9	9	10
4	Qnet Bearing Capacity(25mm Settlement)	Qnet	KN/m ²	114.30	131.09	133.58	151.20
5		Qnet	t/m ²	11.43	13.11	13.36	15.12
6	Modulus of Subgrade Reaction	Ks	KN/m ³	4572.04	5243.44	5343.35	6048.06

Bearing Pressure Calculation Sheet for MAT Foundation							
Project: Soil investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital							
Location: Ghorahi Upamahanagarपालिका-3 Dang							
Raft Size: = 10mx10m (Nearest are value should be taken)							
S.N.	Parameter		Unit	Values			
1	Depth of Foundation	D	m	1.5	2.0	2.5	3.0
2	Width of Foundation(Least Value of The Dimension)	B	m	10.0	10.0	10.0	10.0
3	Least of Eight borehole value SPT 'N60'	N ₆₀		8	9	9	10
4	Qnet Bearing Capacity(25mm Settlement)	Qnet	KN/m ²	111.34	127.23	129.20	145.74
5		Qnet	t/m ²	11.13	12.72	12.92	14.57
6	Modulus of Subgrade Reaction	Ks	KN/m ³	4453.66	5089.14	5167.91	5829.65

Bearing Pressure Calculation Sheet for MAT Foundation							
Project: Soil investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital							
Location: Ghorahi Upamahanagarpalika-3 Dang							
Raft Size: = 12mx12m (Nearest are value should be taken)							
S.N.	Parameter		Unit	Values			
1	Depth of Foundation	D	m	1.5	2.0	2.5	3.0
2	Width of Foundation(Least Value of The Dimension)	B	m	12.0	12.0	12.0	12.0
3	Least of Eight borehole value SPT 'N60'	N ₆₀		8	9	9	10
4	Qnet Bearing Capacity(25mm Settlement)	Qnet	KN/m ²	109.40	124.70	126.32	142.16
5		Qnet	t/m ²	10.94	12.47	12.63	14.22
6	Modulus of Subgrade Reaction	Ks	KN/m ³	4375.85	4987.84	5052.85	5686.51

Bearing Pressure Calculation Sheet for MAT Foundation							
Project: Soil investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital							
Location: Ghorahi Upamahanagarpalika-3 Dang							
Raft Size: = 14mx14m (Nearest are value should be taken)							
S.N.	Parameter		Unit	Values			
1	Depth of Foundation	D	m	1.5	2.0	2.5	3.0
2	Width of Foundation(Least Value of The Dimension)	B	m	14.0	14.0	14.0	14.0
3	Least of Eight borehole value SPT 'N60'	N ₆₀		8	9	9	10
4	Qnet Bearing Capacity(25mm Settlement)	Qnet	KN/m ²	108.02	122.91	124.29	139.64
5		Qnet	t/m ²	10.80	12.29	12.43	13.96
6	Modulus of Subgrade Reaction	Ks	KN/m ³	4320.82	4916.26	4971.59	5585.47

Bearing Pressure Calculation Sheet for MAT Foundation							
Project: Soil investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital							
Location: Ghorahi Upamahanagarpalika-3 Dang							
Raft Size: = 15mx15m (Nearest are value should be taken)							
S.N.	Parameter		Unit	Values			
1	Depth of Foundation	D	m	1.5	2.0	2.5	3.0
2	Width of Foundation(Least Value of The Dimension)	B	m	15.0	15.0	15.0	15.0
3	Least of Eight borehole value SPT 'N60'	N ₆₀		8	9	9	10
4	Qnet Bearing Capacity(25mm Settlement)	Qnet	KN/m ²	107.47	122.19	123.48	138.63
5		Qnet	t/m ²	10.75	12.22	12.35	13.86
6	Modulus of Subgrade Reaction	Ks	KN/m ³	4298.93	4887.8	4939.3	5545.33

8. CONCLUSION AND RECOMMENDATION

- The detail field and geotechnical investigations of eight boreholes have revealed mostly clayey silt with sand and Pebble material, ML CI, SP, soil types as per the Unified Soil Classification System.
- The D50 value for the collected sample from BH1 through BH8 is 0.1mm in Average
- The proportion of the medium to non-plastic clayey silt is very high in all the boreholes.
- It is recommended to design Spread foundation Or MAT foundation depending upon design of the building. The calculation is in the table above.
- Proper drainage should be constructed as to intercept the water from the foundation level during heavy rain.

6. The foundation depth should be selected from the designed strength and site condition
7. The Angle of friction is 30degree and Cohesion can be taken as 10KN/m²
8. The No potential of Liquifaction in the study area.

Limitations

The recommendations which are given in this report are based on the assumption that the soil conditions do not deviate significantly from those disclosed in the borehole and laboratory test results. The foundation design, basement design and structural design are entirely the responsibility of the Structural Engineer, hence this report neither cover these things nor takes any responsibility for any kinds of defects made by the structural design

ANNEX-1 BORE HOLE LOG

Bore Hole Log

Project: Soil Investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital Pvt Ltd

1 of 8

Client: Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital Pvt Ltd

Start Date:

15/11/2077

Location: Ghorahi Upamahanagarpalika-3 Dang

Finish Date:

20/11/2077

Bore Hole: BH1

Easting: 27°59.388'

Drilling Type: Rotary

Northing: 82°29.713'

GW level: N/A

Elevation: 621

Depth Scale 1 cell = 0.5m	Depth m	Sample Run	Barrel and Casing	Soil Classification	Soil symbol	Type	No of Blows			N value	Remar k
							15c m	15c m	15c m		
0.5	4.5	R1		Light brown clayey silt		SPT	4	4	6	10	
1						SPT	5	6	7	13	
2						SPT	5	6	8	14	
3	7	R2		Light brown clayey silt with pebbles	D D D D D	SPT	5	7	9	16	
4						SPT	8	10	11	21	
5											
6	10	R3		Light red clayey silt		SPT	10	12	14	26	
7						SPT	10	13	15	28	
8											
9	15	R4		Light brown clayey silt with pebbles	D D D D D	SPT	11	15	16	31	
10						SPT	13	16	18	34	
11						SPT	15	18	32	50	
12	16			Borehole ended at the depth of 15m							
13	17										
14	18										
15	19										
16	20										

Logged by : Harish Chandra

Driller: Shiva Baskota

Bore Hole Log

Project: Soil investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital Pvt Ltd

2 of 8

Client: Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital Pvt Ltd

Start Date: 15/11/2077

Location: Ghorahi Upamahanagarपालिका-3 Dang

Finish Date: 20/11/2077

Bore Hole: BH2

Easting: 27°59.390'

Drilling Type: Rotary

Northing: 82°29.682'

GW level: N/A

Elevation: 622

Depth Scale 1 cell = 0.5m	Depth m	Sample Run	Barrel and Casing	Soil Classification	Soil symbol	Type	No of Blows			N value	Remarks
							15c m	15c m	15c m		
0.5	4	R1		Light brown clayey silt		SPT	3	4	7	11	
1						SPT	4	6	6	12	
2						SPT	8	10	10	20	
3											
4	12	R2		Light red clayey silt		SPT	10	12	14	26	
5						SPT	10	13	15	28	
6						SPT	10	14	19	33	
7						SPT	15	16	17	33	
8						SPT	20	24	27	51	
9											
10											
11											
12	15	R3		Light red clayey silt with pebbles	D D D D D	SPT	34	43	49	92	
13						SPT	44	48	50	98	
14											
15	Borehole ended at the depth of 15m										
16											
17											
18											
19											
20											

Logged by : Harish Chandra

Driller: Shiva Baskota

Bore Hole Log

Project: Soil investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital Pvt Ltd

3 of 8

Client: Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital Pvt Ltd

Start Date: 15/11/2077

Location: Ghorahi Upamahanagarpalika-3 Dang

Finish Date: 20/11/2077

Bore Hole: BH3

Easting: 27°59.377'

Drilling Type: Rotary

Northing: 82°29.697'

GW level: N/A

Elevation: 618

Depth Scale 1 cell = 0.5m	Depth m	Sample Run	Barrel and Casing	Soil Classification	Soil symbol	Type	No of Blows			N value	Remar k
							15c m	15c m	15c m		
0.5											
1						SPT	4	4	5	9	
2											
3						SPT	5	6	6	12	
4											
5						SPT	8	10	11	21	
6	12	R1		Light brown clayeysilt		SPT	10	13	14	27	
7						SPT	10	14	16	30	
8											
9						SPT	12	14	15	29	
10						SPT	13	16	18	34	
11											
12						SPT	18	20	26	46	
13						SPT	40	50	50	100	
14	15	R2		Light red clayeysilt with pebbles							
15						SPT	40	50	50	100	
16				Borehole ended at the depth of 15m							
17											
18											
19											
20											

Logged by : Harish Chandra

Driller: Shiva Baskota

Handwritten signature

Bore Hole Log

Project: Soil investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital Pvt Ltd

4 of 8

Client: Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital Pvt Ltd

Start Date: 15/11/2077

Location: Ghorahi Upamahanagarपालिका-3 Dang

Finish Date: 20/11/2077

Bore Hole: BH4

Easting: 27°59.413'

Drilling Type: Rotary

Northing: 82°29.701'

GW level: N/A

Elevation: 619

Depth Scale 1 cell = 0.5m	Depth m	Sample Run	Barrel and Casing	Soil Classification	Soil symbol	Type	No of Blows			N value	Remar k
							15c m	15c m	15c m		
0.5	4	R1		Light brown clayey silt		SPT	4	5	6	11	
1						SPT	5	6	7	13	
2						SPT	6	7	8	14	
3						SPT	7	8	9	15	
4						SPT	10	12	14	26	
5	6	R2		Light red clayey silt with pebble	△△△	SPT	8	10	10	20	
6						SPT	9	11	11	21	
7	10	R3		Light red clayey silt		SPT	10	12	15	27	
8						SPT	11	13	16	28	
9						SPT	12	14	17	29	
10						SPT	13	15	18	30	
11	15	R4		Light red clayey silt with pebble	△△△	SPT	17	17	18	35	
12						SPT	18	18	19	36	
13						SPT	19	20	20	37	
14						SPT	20	21	21	38	
15						SPT	45	50	50	100	
16				Borehole ended at the depth of 15m							
17											
18											
19											
20											

Logged by : Harish Chandra

Driller: Shiva Baskota

Bore Hole Log

Project: Soil investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital Pvt Ltd

5 of 8

Client: Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital Pvt Ltd

Start Date:

15/11/2077

Location: Ghorahi Upamahanagarpalika-3 Dang

Finish Date:

20/11/2077

Bore Hole: BH5

Easting: 27°59.415'

Drilling Type: Rotary

Northing: 82°29.722'

GW level: N/A

Elevation: 621

Depth Scale 1 cell = 0.5m	Depth m	Sample Run	Barrel and Casing	Soil Classification	Soil symbol	Type	No of Blows			N value	Remar k			
							15c m	15c m	15c m					
0.5				Light brown clayey silt		SPT	5	6	6	12				
1									6	6	7	13		
2	4.5	R1							6	8	10	18		
3														
4														
5				Light red clayey silt		SPT	7	10	13	23				
6									8	10	15	25		
7	10	R2							10	12	18	30		
8														
9														
10						14	18	22	40					
11				Light red Clayey silt		SPT	20	24	28	52				
12	13	R3							49	50	50	100		
13														
14	15	R4		Light red sandy clayey silt with pebbles	▲▲▲▲	SPT	48	50	50	100				
15														
16				Borehole ended at the depth of 15m										
17														
18														
19														
20														

Logged by : Harish Chandra

Driller: Shiva Baskota

Bore Hole Log

Project: Soil Investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital Pvt Ltd

6 of 8

Client: Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital Pvt Ltd

Start Date:

15/11/2077

Location: Ghorahi Upamahanagarpalika-3 Dang

Finish Date:

20/11/2077

Bore Hole: BH6

Easting: 27°59.419'

Drilling Type: Rotary

Northing: 82°29.687'

GW level: N/A

Elevation: 618

Depth Scale 1 cell = 0.5m	Depth m	Sample Run	Barrel and Casing	Soil Classification	Soil symbol	Type	No of Blows			N value	Remar k		
							15c m	15c m	15c m				
0.5				Light brown clayeysilt		SPT	3	4	4	8			
1													
2													
3	5.5	R1								4	5	6	11
4										7	10	12	22
5							10	12	14	26			
6				Light brown sandy clayeysilt with pebble	▲▲▲	SPT							
7	7.5	R2							8	11	15	26	
8				Light red clayeysilt		SPT	10	12	17	29			
9													
10	12.5	R3								12	14	18	32
11										17	19	21	40
12													
13				Light red clayeysilt with pebbles	▲▲▲	SPT	38	42	50	92			
14	15	R4											
15										43	50	50	100
16				Borehole ended at the depth of 15m									
17													
18													
19													
20													

Logged by : Harish Chandra

Driller: Shiva Baskota

Bore Hole Log

Project: Soil investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital Pvt Ltd

8 of 8

Client: Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital Pvt Ltd

Start Date:

15/11/2077

Location: Ghorahi Upamahanagarpalika-3 Dang

Finish Date:

20/11/2077

Bore Hole: BH8

Easting: 27°59.444'

Drilling Type: Rotary

Northing: 82°29.733'

GW level: N/A

Elevation: 617

Depth Scale 1 cell = 0.5m	Depth m	Sample Run	Barrel and Casing	Soil Classification	Soil symbol	Type	No of Blows			N value	Remar k		
							15c m	15c m	15c m				
0.5				Light brown clayey silt		SPT	3	4	6	10			
1													
2	4	R1											
3													
4						SPT	7	9	12	21			
5				Light brown clayey silt with pebbles		SPT	7	12	13	25			
6	6	R2											
7	7.5	R3		Light red sandy clayey silt with pebbles	▲▲▲	SPT	10	12	14	26			
8				Light red clayey silt		SPT	11	14	14	28			
9	10.5	R4											
10									SPT	15	17	18	35
11				Light red clayey silt with pebbles		SPT	20	26	27	53			
12													
13	15	R5							SPT	45	49	50	99
14													
15						SPT	45	50	50	100			
16				Borehole ended at the depth of 15m									
17													
18													
19													
20													

Logged by : Harish Chandra

Driller: Shiva Baskota

ANNEX -2 LABORATORY TEST SHEET AND
CALCULATIONS

MOISTURE CONTENT

Project Soil Investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital Pvt Ltd

Location Ghorahi Sub-Metropolitan City, Ghorai, Dang

Test No. NMC

LOCATION:--->		BH 1					
SAMPLE DEPTH, m : --->		1.5		4.5		7.5	
Container No.	No	14	17	16	14	12	13
Wt. of Container + Wt. of Wet Soil	gm	85.7	88.0	79.2	90.0	73.2	94.2
Wt. of Container + Wt. of Dry Soil	gm	74.2	76.0	71.3	81.0	65.9	84.5
Wt. of Water, W_w	gm	11.5	12.0	7.9	9.0	7.3	9.7
Wt. of Empty Container	gm	6.4	6.4	6.6	6.6	6.6	6.6
Wt. of Dry Soil, W_d	gm	67.8	69.6	64.7	74.4	59.3	77.9
Moisture Content	%	17.0	17.2	12.2	12.1	12.3	12.5
Average Moisture Content	%	17.1		12.2		12.4	

LOCATION:--->		BH 2					
SAMPLE DEPTH, m : --->		1.5		4.5		7.5	
Container No.	No	1	4	7	15	18	22
Wt. of Container + Wt. of Wet Soil	gm	82.2	64.3	87.3	90.0	81.5	68
Wt. of Container + Wt. of Dry Soil	gm	71.4	56.0	79.2	81.5	71.7	59.70
Wt. of Water, W_w	gm	10.8	8.3	8.1	8.5	9.8	8.3
Wt. of Empty Container	gm	6.4	6.4	6.6	6.6	6.4	6.4
Wt. of Dry Soil, W_d	gm	65.0	49.6	72.6	74.9	65.3	53.3
Moisture Content	%	16.6	16.7	11.2	11.3	15.0	15.6
Average Moisture Content	%	16.7		11.3		15.3	

MOISTURE CONTENT

Project Soil investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital Pvt Ltd

Location Ghorahi Sub-Metropolitan City-7, Dang

Test No. NMC

LOCATION:--->		BH 3					
SAMPLE DEPTH, m : --->		1.5		4.5		7.5	
Container No.	No	14	17	16	14	12	13
Wt. of Container + Wt. of Wet Soil	gm	83.7	88.0	92.5	90.0	88.7	94.2
Wt. of Container + Wt. of Dry Soil	gm	71.6	75.1	83.4	81.5	79.6	84.0
Wt. of Water, W_w	gm	12.1	12.9	9.1	8.5	9.1	10.2
Wt. of Empty Container	gm	6.4	6.4	6.6	6.6	6.6	6.4
Wt. of Dry Soil, W_d	gm	65.2	68.7	76.8	74.9	73.0	77.6
Moisture Content	%	18.6	18.8	11.8	11.3	12.5	13.1
Average Moisture Content	%	18.7		11.6		12.8	

LOCATION:--->		BH4					
SAMPLE DEPTH, m : --->		1.5		4.5		7.5	
Container No.	No	14	17	16	14	12	13
Wt. of Container + Wt. of Wet Soil	gm	106.7	115.1	104.3	112.6	260.0	300.0
Wt. of Container + Wt. of Dry Soil	gm	95.0	100.0	92.9	98.7	220.0	260.0
Wt. of Water, W_w	gm	11.7	15.1	11.4	13.9	40.0	40.0
Wt. of Empty Container	gm	35.8	35.8	33.0	36.0	23.2	23.0
Wt. of Dry Soil, W_d	gm	59.2	64.2	59.9	62.7	196.8	237.0
Moisture Content	%	19.8	23.5	19.0	22.1	20.3	16.9
Average Moisture Content	%	21.6		20.5		18.6	

MOISTURE CONTENT

Project Soil investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital Pvt Ltd
Location Ghorahi Sub-Metropolitan City-7, Dang

Test No. NMC

LOCATION:--->		BH-05					
SAMPLE DEPTH, m : --->		1.5		4.5		7.5	
Container No.	No	A-19	B-31	A-18	A-25	A-5	C-19
Wt. of Container + Wt. of Wet Soil	gm	92.4	92.0	93.7	90.0	94.5	90.0
Wt. of Container + Wt. of Dry Soil	gm	81.7	79.0	82.5	80.0	80.6	77.0
Wt. of Water, W_w	gm	10.7	13.0	11.2	10.0	13.9	13.0
Wt. of Empty Container	gm	6.4	6.4	6.5	6.5	6.6	6.6
Wt. of Dry Soil, W_d	gm	75.3	72.6	76.0	73.5	74.0	70.4
Moisture Content	%	14.2	17.9	14.7	13.6	18.8	18.5
Average Moisture Content	%	16.1		14.2		18.6	

LOCATION:--->		BH-06					
SAMPLE DEPTH, m : --->		1.5		4.5		7.5	
Container No.	No	A-19	B-31	A-18	A-25	A-5	C-19
Wt. of Container + Wt. of Wet Soil	gm	104.2	90.0	118.7	120.0	112.4	120.0
Wt. of Container + Wt. of Dry Soil	gm	93.7	82.0	107.2	110.0	99.8	105.0
Wt. of Water, W_w	gm	10.5	8.0	11.5	10.0	12.6	15.0
Wt. of Empty Container	gm	22.2	22.2	22.4	22.4	23.4	23.4
Wt. of Dry Soil, W_d	gm	71.5	59.8	84.8	87.6	76.4	81.6
Moisture Content	%	14.7	13.4	13.6	11.4	16.5	18.4
Average Moisture Content	%	14.0		12.5		17.4	

MOISTURE CONTENT

Project Soil investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital Pvt Ltd
Location Ghorahi Sub-Metropolitan City-7, Dang
Test No. NMC

LOCATION:--->		BH-07					
SAMPLE DEPTH, m : --->		1.5		4.5		9.5	
Container No.	No	A-19	B-31	A-18	A-25	A-5	C-19
Wt. of Container + Wt. of Wet Soil	gm	236.9	225.0	304.1	175.0	202.0	225.0
Wt. of Container + Wt. of Dry Soil	gm	205.9	194.2	291.0	141.8	179.1	198.6
Wt. of Water, W_w	gm	31.0	30.8	13.1	33.2	22.9	26.4
Wt. of Empty Container	gm	23.6	23.0	23.5	23.5	22.9	22.9
Wt. of Dry Soil, W_d	gm	182.3	171.2	267.5	118.3	156.2	175.7
Moisture Content	%	17.0	18.0	4.9	28.1	14.7	15.0
Average Moisture Content	%	17.5		16.5		14.8	

LOCATION:--->		BH-08					
SAMPLE DEPTH, m : --->		1.5		8.5		15.0	
Container No.	No	P-12	P-22	P-18	P-18	P-22	P-23
Wt. of Container + Wt. of Wet Soil	gm	211.2	200.0	234.7	260.0	230.7	260.0
Wt. of Container + Wt. of Dry Soil	gm	183.3	172.3	200.0	225.0	190.0	210.0
Wt. of Water, W_w	gm	27.9	27.7	34.7	35.0	40.7	50.0
Wt. of Empty Container	gm	33.7	33.7	23.0	23.0	23.5	22.8
Wt. of Dry Soil, W_d	gm	149.6	138.6	177.0	202.0	166.5	187.2
Moisture Content	%	18.6	20.0	19.6	17.3	24.4	26.7
Average Moisture Content	%	19.3		18.5		25.6	

HYDROMETER ANALYSIS ASTM D 422

Project : Soil Investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies an
 Location: Ghorahi Sub-Metropolitan City, Ghoral, Dang
 Sample from: BH1/2/3/4/5/6/7/8
 Test No.: DH 02-H2

0 0

G_s = 2.500
 Y_w = 0.99802
 m = 9.81
 Y_c = 0.9965

Hydrometer No : 1
 Dispersing Agent : Sodium HM 4%
 Amount : 5 g per 125 cc
 Meniscus correction x 1,000= 0.50

Container No.
 Weight of Container + Dry Soil g
 Weight of Container g
 Weight of Dry Soil, W_s g
 Total Weight Dry Soil g
 Fraction Finer No. 200 Sieve=

SOIL SAMPLE WEIGHT

Tested Sample	Poured off
B-16	
106.8	
56.8	
50	
50	

83.1 %

Date	Time	Hyd. Reading	Elapsed Time, t min	R = 1000 (r-1)	R _w = 1000(y _w -1)	Temp. °C	R-R _w	N = K ₁ (R-R _w) %	R _c	Z _r cm.	$\sqrt{\frac{Z_r \text{ (cm)}}{t \text{ (min)}}$	D = $\frac{K_2 \sqrt{Z_r}}{t}$	N' %
2-Mar		1.02600	0.25	26.00	-0.90	15	26.90	89.35	26.50	10.23	6.397	0.0904	74.2
		1.02400	0.50	24.00	-0.90	15	24.90	82.71	24.50	10.91	4.670	0.0660	68.7
		1.02200	1.00	22.00	-0.90	15	22.90	76.07	22.50	11.58	3.403	0.0481	63.2
		1.02200	2.00	22.00	-0.90	16	22.90	76.07	22.50	11.58	2.407	0.0340	63.2
		1.02200	2.00	22.00	-0.90	16	22.90	76.07	22.50	8.47	2.058	0.0291	63.2
		1.02000	5.00	20.00	-0.90	16	20.90	69.42	20.50	9.15	1.353	0.0191	57.7
		1.01900	8.00	19.00	-0.90	16	19.90	66.10	19.50	9.49	1.089	0.0154	54.9
		1.01700	15.00	17.00	-0.90	18	17.90	59.46	17.50	10.17	0.823	0.0116	49.4
		1.01000	30.00	10.00	-0.90	18	10.90	36.21	10.50	12.54	0.646	0.0091	30.1
		1.00800	60.00	8.00	-0.90	18	8.90	29.56	8.50	13.21	0.469	0.0066	24.6
		1.00500	120.00	5.00	-0.90	18	5.90	19.60	5.50	14.23	0.344	0.0049	16.3
		1.00300	240.00	3.00	-0.90	18	3.90	12.95	3.50	14.91	0.249	0.0035	10.8
6/4		1.00200	1200.00	2.00	-0.90	16	2.90	9.63	2.50	15.24	0.113	0.0016	8.0

$$K_1 = \frac{y_c \times G_s \times 100}{(G_s - 1) W_s} = 3.32166667$$

$$K_2 = 5.531 \times 10^{-3} \sqrt{\frac{m}{Y_s - Y_w}} = 0.01413278$$

Y_c = Unit Wt. of water at the temp. of hydrometer calibration, g/cm³

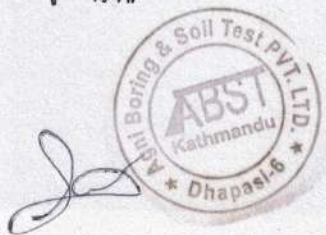
G_s = Specific gravity of solids

W_s = Wt. Of dry soil, g

m = Viscosity of water at the temp. of the test, millipoises

Y_s = Unit Wt. of soil grains, g/cm³

Y_w = Unit Wt. of water at the temp. of the test, g/cm³

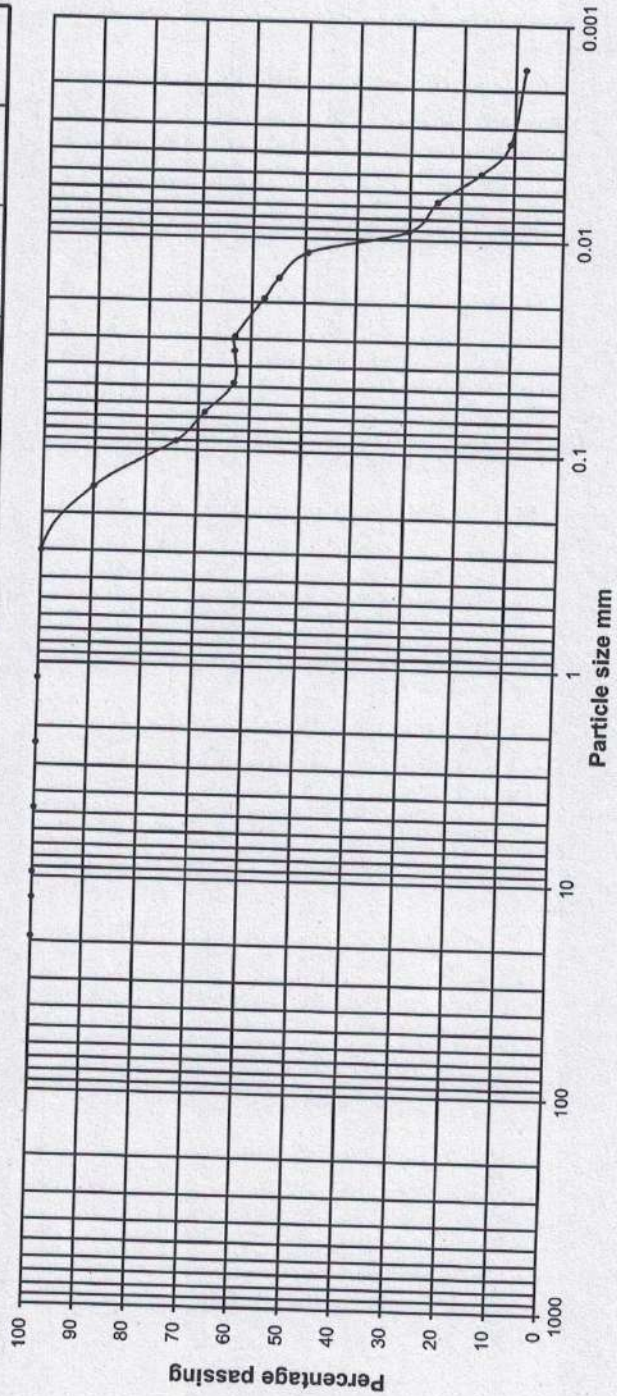

Sieve Analysis (ASTM D 136, 422)

Project : Soil investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital
 Location: Ghorahi Sub-Metropolitan City, Ghorai, Dang
 Sample from: BH1/2/3/4/5/6/7/8
 Sample Depth: 1.5 m

Sample ID: 0

Unified Soil Classification System	COBBLES		GRAVEL		SAND			SILT or CLAY		
			Coarse	Fine	Coarse	Medium	Fine			
AASHTO Classification	BOULDERS		GRAVEL		SAND			SILT		
ASTM Classification			GRAVEL		SAND			SILT		
B S Classification	BOULDER	COBBLE	GRAVEL		SAND			SILT		
			Coarse	Medium	Fine	Coarse	Medium	Fine	Coarse	Medium

HYDROMETER ANALYSIS ASTM D 422

Project : Soil Investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies an
 Location: Ghorahi Sub-Metropolitan City, Ghorahi, Dang
 Sample from: BH1/2/4/5/6/7/8
 Test No.: DH 02-H1

0 0

G_s = 2.500
 Y_w = 0.99802
 m = 9.81
 Y_c = 0.9965

Hydrometer No : 1
 Dispersing Agent : Sodium HM 4%
 Amount : 5 g per 125 cc
 Meniscus correction x 1,000= 0.50

Container No.
 Weight of Container + Dry Soil g
 Weight of Container g
 Weight of Dry Soil, W_s g
 Total Weight Dry Soil g
 Fraction Finer No. 200 Sieve=

SOIL SAMPLE WEIGHT

Tested Sample	Poured off
B-16	
106.8	
56.8	
50	
50	
84.8	%

Date	Time	Hyd. Reading	Elapsed Time, t min	R = 1000 (r-1)	R _w = 1000(y _w -1)	Temp. °C	R-R _w	N = K ₁ (R-R _w) %	R _c	Z _r cm.	$\sqrt{\frac{Z_r \text{ (cm)}}{t \text{ (min)}}}$	D = K ₂ $\sqrt{\frac{Z_r}{t}}$	N' %
2-Mar		1.01200	0.25	12.00	-0.90	15	12.90	42.85	12.50	14.97	7.738	0.1094	36.3
		1.01100	0.50	11.00	-0.90	15	11.90	39.53	11.50	15.31	5.533	0.0782	33.5
		1.01000	1.00	10.00	-0.90	15	10.90	36.21	10.50	15.65	3.955	0.0559	30.7
		1.00950	2.00	9.50	-0.90	16	10.40	34.55	10.00	15.82	2.812	0.0397	29.3
		1.00900	3.00	9.00	-0.90	16	9.90	32.88	9.50	12.87	2.072	0.0293	27.9
		1.00850	5.00	8.50	-0.90	16	9.40	31.22	9.00	13.04	1.615	0.0228	26.5
		1.00800	8.00	8.00	-0.90	16	8.90	29.56	8.50	13.21	1.285	0.0182	25.1
		1.00750	15.00	7.50	-0.90	18	8.40	27.90	8.00	13.38	0.945	0.0133	23.6
		1.00600	30.00	6.00	-0.90	18	6.90	22.92	6.50	13.89	0.680	0.0096	19.4
		1.00400	60.00	4.00	-0.90	18	4.90	16.28	4.50	14.57	0.493	0.0070	13.8
		1.00350	120.00	3.50	-0.90	18	4.40	14.62	4.00	14.74	0.350	0.0050	12.4
		1.00250	240.00	2.50	-0.90	18	3.40	11.29	3.00	15.07	0.251	0.0035	9.6
6/4		1.00200	1200.00	2.00	-0.90	16	2.90	9.63	2.50	15.24	0.113	0.0016	8.2

$$K_1 = \frac{y_c \times G_s \times 100}{(G_s - 1) W_s} = 3.32166667$$

$$K_2 = 5.531 \times 10^{-3} \sqrt{\frac{m}{Y_s - Y_w}} = 0.01413278$$

Y_c = Unit Wt. of water at the temp. of hydrometer calibration, g/cm³

G_s = Specific gravity of solids

W_s = Wt. Of dry soil, g

m = Viscosity of water at the temp. of the test, millipoises

Y_s = Unit Wt. of soil grains, g/cm³

Y_w = Unit Wt. of water at the temp. of the test, g/cm³

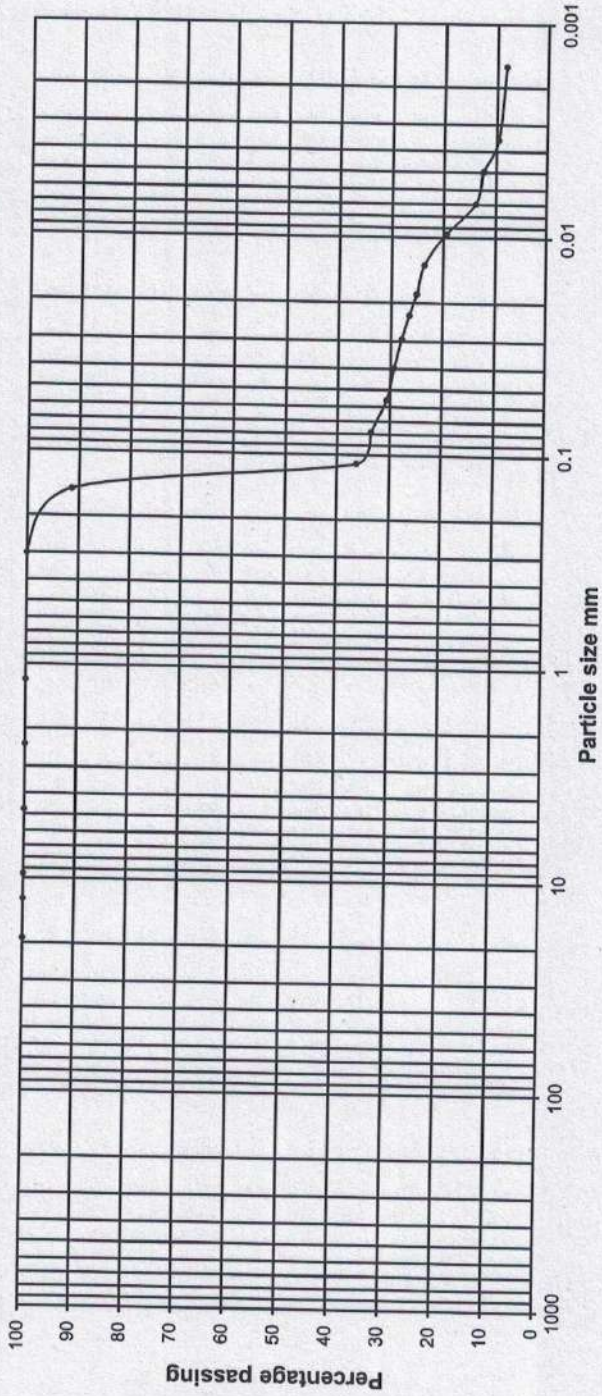

Sieve Analysis (ASTM D 136, 422)

Project : Soil investigation For Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital
 Location: Ghorahi Sub-Metropolitan City, Ghorai, Dang
 Sample from: BH1/2/4/5/6/7/8
 Sample Depth: 3.0-4.0 m

Sample ID: 0

Unified Soil Classification System	COBBLES		GRAVEL		SAND			SILT or CLAY			
	BOULDERS		Coarse	Fine	Coarse	Medium	Fine	Coarse	Medium	Fine	
AASHTO Classification	BOULDERS		GRAVEL		SAND			SILT			
ASTM Classification			GRAVEL		SAND			SILT			
B S Classification	BOULDER	COBBLE	Coarse	Medium	Fine	Coarse	Medium	Fine	Coarse	Medium	Fine
			GRAVEL		SAND			SILT			
			Coarse	Medium	Fine	Coarse	Medium	Fine	Coarse	Medium	Fine

DIRECT SHEAR TEST, ASTM D 3080

Project : Soil investigation of Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital
Location : Ghorahi Sub-Metropolitan City, Ghorai, Dang
Material Description : Clayeysilt
Depth(mtr.) : 1.5

BH-1/2/3/4/5/7/8

Test No		1	2	3
Wt of Wet Soil + Can	g	182	179	178
Wt of Dry Soil + Can	g	151	153	154
Weight of Water	g	31	26	24
Weight of Container	g	12.8	12.3	14
Weight Dry Soil	g	138.2	140.7	140
Water Content. W.	%	22.4	18.5	17.1

Strain Rate: 0.625mm/min
 Least Count of Strain Dial: 0.01mm
 Least Count of Vertical Dial: -
 Proving Ring Constant: 0.96 KN/m²

SOIL SPECIMENT MEASUREMENTS

		1	2	3
Length, l	cm.	6.0	6.0	6.0
Bredth, b	cm.	6.0	6.0	6.0
Height, h	cm.	2.5	2.5	2.5
Plan Area	cm ² .	36.0	36.0	36.0
Volume	cm ³	90.0	90.0	90.0
Weight of wet Soil + Container	g	332.0	333.0	331.0
Weight of dry Soil + Container	g	135.0	135.0	135.0
Weight of Water	g	197.0	198.0	196.0
Wet Unit Weight,	Kn/m ³	21.5	21.6	21.4
Dry Unit Weight $\gamma_d = 100 \cdot \gamma_T / (100 + W)$	Kn/m ³	17.5	18.2	18.2

Strain Dial div	Normal Load (σ_n) 50 KN/m ²		Normal Load (σ_n) 100 KN/m ²		Normal Load (σ_n) 200 KN/m ²	
	Load Reading Dial	Shear Stress KN/m ²	Load Reading Dial	Shear Stress KN/m ²	Load Reading Dial	Shear Stress KN/m ²
0.25	11.0	10.56	18.0	17.3	35.0	33.6
0.50	14.0	13.44	24.0	23.0	45.0	43.2
0.75	15.0	14.4	25.0	24.0	52.0	49.9
1.00	17.0	16.32	26.0	25.0	54.0	51.8
1.25	19.0	18.24	27.0	25.9	65.0	62.4
1.50	22.0	21.12	27.0	25.9	71.0	68.2
1.75	29.0	27.84	30.0	28.8	73.0	70.1
2.00	33.0	31.68	32.0	30.7	78.0	74.9
2.50	38.0	36.48	37.0	35.5	86.0	82.6
3.00	39.0	37.44	44.0	42.2	90.0	86.4
3.50	40.0	38.4	50.0	48.0	95.0	91.2
4.00	42.0	40.32	55.0	52.8	102.0	97.9
4.50		0	56.0	53.8	107.0	102.7
5.00		0	60.0	57.6	107.0	102.7
5.50		0	62.0	59.5	108.0	103.7
6.00		0	63.0	60.5	110.0	105.6
6.50		0		0.0	125.0	120.0
7.00		0		0.0	130.0	124.8
7.50		0		0.0		0.0
8.00		0		0.0		0.0
8.50		0		0.0		0.0
9.00		0		0.0		0.0

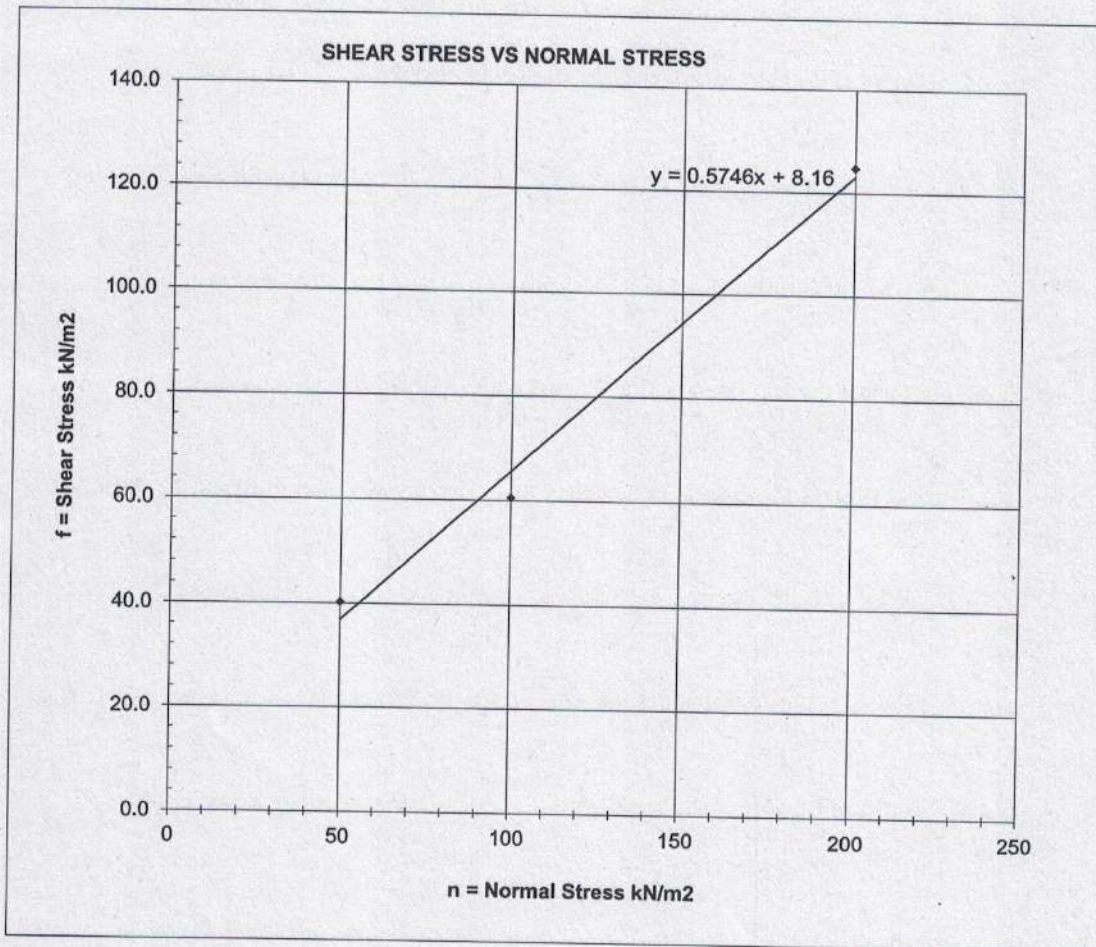
Tested By :

Checked By :

DIRECT SHEAR TEST
ASTM D 3080 -98

Project : Soil investigation of Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospit
Location : Ghorahi Sub-Metropolitan City, Ghorai, Dang
Material Description : Clayeysilt BH-1/2/3/4/5/7/8
Depth(mtr.) : 1.5

Result:

Angle of Internal friction (ϕ) : 30.0

Cohesion (C) kN/m² : 8.2

DIRECT SHEAR TEST, ASTM D 3080

Project : Soil Investigation of Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital
Location : Ghorahi Sub-Metropolitan City, Ghorai, Dang
Material Description : Clayey silt
Depth(mtr.) : 3

BH-1/2/3/4/5/7/8

Test No		1	2	3
Wt of Wet Soil + Can	g	192.0	185.0	175.0
Wt of Dry Soil + Can	g	158.0	160.0	152.0
Weight of Water	g	34.0	25.0	23.0
Weight of Container	g	17.0	15.0	14.0
Weight Dry Soil	g	141.0	145.0	138.0
Water Content. W.	%	24.1	17.2	16.7

Strain Rate: 0.625mm/min
 Least Count of Strain Dial: 0.01mm
 Least Count of Vertical Dial: -
 Proving Ring Constant: 0.96 KN/m²

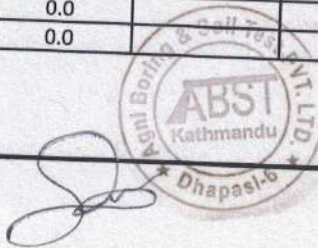
SOIL SPECIMEN MEASUREMENTS

Length, l	cm.	6.0	6.0	6.0
Bredth, b	cm.	6.0	6.0	6.0
Height, h	cm.	2.5	2.5	2.5
Plan Area	cm ² .	36.0	36.0	36.0
Volume	cm ³	90.0	90.0	90.0
Weight of wet Soil + Container	g	380.0	395.0	385.0
Weight of dry Soil + Container	g	200.0	200.0	201.0
Weight of wet Soil	g	180.0	195.0	184.0
Wet Unit Weight,	Kn/m ³	19.6	21.3	20.1
Dry Unit Weight $\gamma_d = \frac{100 \cdot \gamma_T}{(100+W)}$	Kn/m ³	15.8	18.1	17.2

Strain Dial div	Normal Load (σ_n) 50 KN/m ²		Normal Load (σ_n) 100 KN/m ²		Normal Load (σ_n) 200 KN/m ²	
	Load Reading Dial	Shear Stress KN/m ²	Load Reading Dial	Shear Stress KN/m ²	Load Reading Dial	Shear Stress KN/m ²
0.25	5.0	4.5	5	4.5	29.0	26.1
0.50	7.0	6.3	6.0	5.4	36.0	32.4
0.75	9.0	8.1	7.0	6.3	41.0	36.9
1.00	11.0	9.9	10.0	9.0	43.0	38.7
1.25	13.0	11.7	15.0	13.5	52.0	46.8
1.50	15.0	13.5	20.0	18.0	59.0	53.1
1.75	18.0	16.2	25.0	22.5	70.0	63.0
2.00	22.0	19.8	30.0	27.0	74.0	66.6
2.50	27.0	24.3	35.0	31.5	80.0	72.0
3.00	30.0	27.0	40.0	36.0	88.0	79.2
3.50	31.0	27.9	45.0	40.5	93.0	83.7
4.00	32.0	28.8	50.0	45.0	101.0	90.9
4.50	33.0	29.7	55.0	49.5	110.0	99.0
5.00	34.0	30.6	60.0	54.0	120.0	108.0
5.50	35.0	31.5	62.0	55.8	130.0	117.0
6.00	40.0	36.0	66.0	59.4	135.0	121.5
6.50		0.0	70.0	63.0		0.0
7.00		0.0	0.0	0.0		0.0
7.50		0.0		0.0		0.0
		0.0		0.0		0.0
		0.0		0.0		0.0
		0.0		0.0		0.0
		0.0		0.0		0.0
		0.0		0.0		0.0
		0.0		0.0		0.0

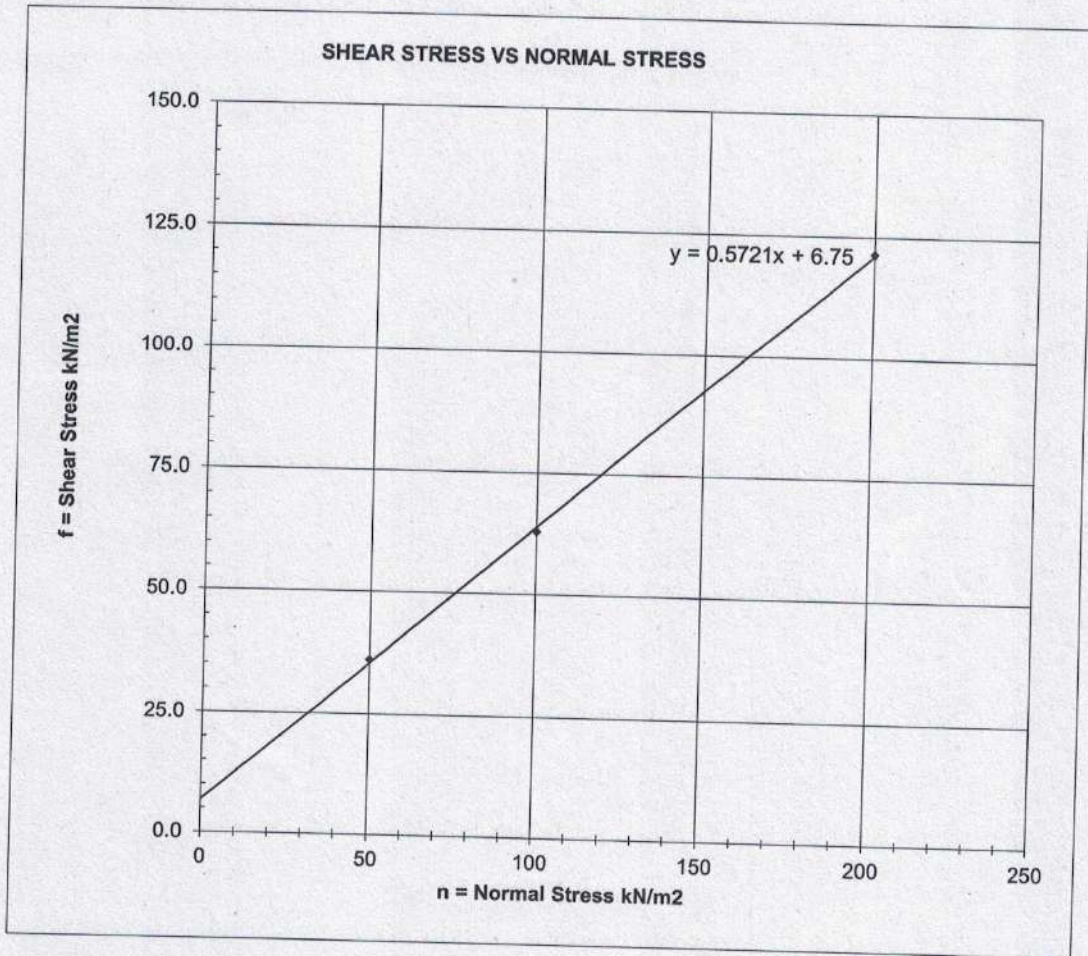
Tested By :

Checked By:

DIRECT SHEAR TEST
ASTM D 3080 -98

Project : Soil investigation of Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hosp
Location : Ghorahi Sub-Metropolitan City, Ghorai, Dang
Material Description : Clayeysilt
Depth(mtr.) : 10.5 BH-1/2/3/4/5/7/8

Result:

Angle of Internal friction (ϕ) : 30.0

Cohesion (C) kN/m² : 6.8

DIRECT SHEAR TEST, ASTM D 3080

Project : Soil investigation of Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital
Location : Ghorahi Sub-Metropolitan City, Ghorai, Dang
Material Description : Clayeysilt
Depth(mtr.) : 4.5

BH-1/2/3/4/5/7/8

Test No		1	2	3
Wt of Wet Soil + Can	g	182	179	178
Wt of Dry Soil + Can	g	151	153	154
Weight of Water	g	31	26	24
Weight of Container	g	12.8	12.3	14
Weight Dry Soil	g	138.2	140.7	140
Water Content. W.	%	22.4	18.5	17.1

Strain Rate: 0.625mm/min
 Least Count of Strain Dial: 0.01mm
 Least Count of Vertical Dial: -
 Proving Ring Constant: 0.96 KN/m²

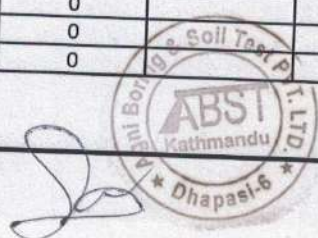
SOIL SPECIMEN MEASUREMENTS

		1	2	3
Length, l	cm.	6.0	6.0	6.0
Bredth, b	cm.	6.0	6.0	6.0
Height, h	cm.	2.5	2.5	2.5
Plan Area	cm ² .	36.0	36.0	36.0
Volume	cm ³	90.0	90.0	90.0
Weight of wet Soil + Container	g	332.0	333.0	331.0
Weight of dry Soil + Container	g	84.9	93.9	94.6
Weight of Water	g	247.1	239.1	236.4
Wet Unit Weight,	Kn/m ³	26.9	26.1	25.8
Dry Unit Weight $\gamma_d = 100 \cdot \gamma_T / (100 + W)$	Kn/m ³	22.0	22.0	22.0

Strain Dial div	Normal Load (σ_n) 50 KN/m ²		Normal Load (σ_n) 100 KN/m ²		Normal Load (σ_n) 200 KN/m ²	
	Load Reading Dial	Shear Stress KN/m ²	Load Reading Dial	Shear Stress KN/m ²	Load Reading Dial	Shear Stress KN/m ²
0.25	11.0	10.56	18.0	17.3	35.0	33.6
0.50	14.0	13.44	24.0	23.0	45.0	43.2
0.75	15.0	14.4	25.0	24.0	52.0	49.9
1.00	17.0	16.32	26.0	25.0	54.0	51.8
1.25	19.0	18.24	27.0	25.9	65.0	62.4
1.50	22.0	21.12	27.0	25.9	71.0	68.2
1.75	29.0	27.84	30.0	28.8	73.0	70.1
2.00	33.0	31.68	32.0	30.7	78.0	74.9
2.50	37.0	35.52	37.0	35.5	86.0	82.6
3.00	40.0	38.4	44.0	42.2	90.0	86.4
3.50		0	50.0	48.0	95.0	91.2
4.00		0	55.0	52.8	100.0	96.0
4.50		0	56.0	53.8	111.0	106.6
5.00		0	60.0	57.6	125.0	120.0
5.50		0	62.0	59.5	135.0	129.6
6.00		0	63.0	60.5		0.0
6.50		0	70.0	67.2		0.0
7.00		0		0.0		0.0
7.50		0		0.0		0.0
8.00		0		0.0		0.0
8.50		0		0.0		0.0
		0		0.0		0.0

Tested By :

Checked By:

DIRECT SHEAR TEST
ASTM D 3080 -98

Project

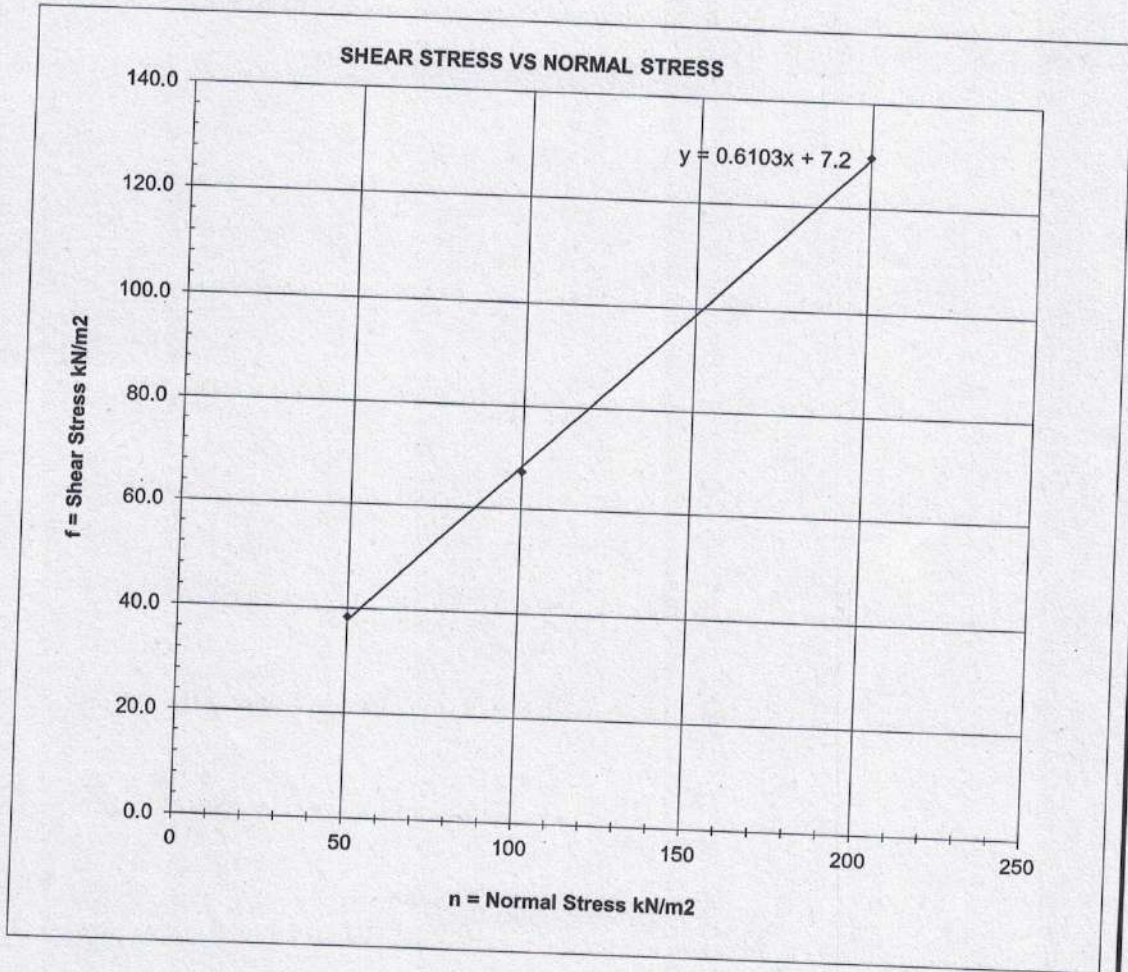
Location

Material Description

Depth(mtr.)

Soil investigation of Sanjeevani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital
: Ghorahi Sub-Metropolitan City, Ghorai, Dang
: Clayeysilt
: 4.5

BH-1/2/3/4/5/7/8

Result:

Angle of Internal friction (ϕ) : 31.0

Cohesion (C) kN/m² : 7.2

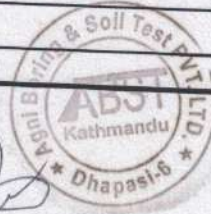

Table 7.1. Corrected SPT values

Bore Hole No	Depth, m	In Situ Test SPT / DCPT	Recorded SPT/DCPT, N	N60	SPT N _{corr} (Overburden)	SPT N _{cor} for Overburden with Dilatancy
BH-01	1.5	SPT	10	8	18	18.0
	3.0	SPT	13	10	19	19.0
	4.5	SPT	14	11	19	19.0
	6.0	SPT	16	12	19	19.0
	7.5	SPT	21	16	24	20.0
	9.0	SPT	26	20	29	22.0
	10.5	SPT	28	21	29	22.0
	12.0	SPT	31	23	30	23.0
	13.5	SPT	34	26	33	24.0
	15.0	SPT	50	38	46	31.0
BH-02	1.5	SPT	11	8	18	18.0
	3.0	SPT	12	9	17	17.0
	4.5	SPT	20	15	26	26.0
	6.0	SPT	26	20	32	24.0
	7.5	SPT	28	21	32	23.0
	9.0	SPT	33	25	36	25.0
	10.5	SPT	33	25	34	25.0
	12.0	SPT	51	38	50	32.0
	13.5	SPT	92	69	87	51.0
	15.0	SPT	98	74	90	52.0
BH-03	1.5	SPT	9	7	15	15.0
	3.0	SPT	12	9	17	17.0
	4.5	SPT	21	16	28	21.0
	6.0	SPT	27	20	32	24.0
	7.5	SPT	30	23	35	25.0
	9.0	SPT	29	22	32	23.0
	10.5	SPT	34	26	36	25.0
	12.0	SPT	46	35	46	30.0
	14.5	SPT	100	75	92	53.0
	15.0	SPT	100	75	91	53.0

[Handwritten signature]

Table 7.1. Corrected SPT values(Cont..)

Bore Hole No	Depth, m	In Situ Test SPT / DCPT	Recorded SPT/DCPT, N	N60	SPT N _{corr} (Overburden)	SPT N _{cor} for Overburden with Dilatancy
BH-04	1.5	SPT	11	8	18	18.0
	3.0	SPT	13	10	19	19.0
	4.5	SPT	26	20	35	25.0
	6.0	SPT	20	15	24	24.0
	7.5	SPT	27	20	30	23.0
	9.0	SPT	33	25	36	25.0
	10.5	SPT	35	26	36	25.0
	12.0	SPT	51	38	50	32.0
	13.5	SPT	90	68	86	50.0
	15.0	SPT	100	75	91	53.0
BH-05	1.5	SPT	12	9	20	20.0
	3.0	SPT	13	10	19	19.0
	4.5	SPT	18	14	24	24.0
	6.0	SPT	23	17	27	21.0
	7.5	SPT	25	19	29	22.0
	9.0	SPT	30	23	33	24.0
	10.5	SPT	40	30	41	28.0
	12.0	SPT	52	39	51	33.0
	13.5	SPT	100	75	94	55.0
	15.0	SPT	100	75	91	53.0
BH-06	1.5	SPT	8	6	13	13.0
	3.0	SPT	11	8	15	15.0
	4.5	SPT	22	17	29	22.0
	6.0	SPT	26	20	32	24.0
	7.5	SPT	26	20	30	23.0
	9.0	SPT	29	22	32	23.0
	10.5	SPT	32	24	33	24.0
	12.0	SPT	40	30	39	27.0
	14.5	SPT	92	69	85	50.0
	15.0	SPT	100	75	91	53.0

Table 7.1. Corrected SPT values (Cont..)

Bore Hole No	Depth, m	In Situ Test SPT / DCPT	Recorded SPT/DCPT, N	N60	SPT N_{corr} (Overburden)	SPT N_{cor} for Overburden with Dilatancy
BH-07	1.5	SPT	9	7	15	15.0
	3.0	SPT	14	11	21	21.0
	4.5	SPT	28	21	36	26.0
	6.0	SPT	21	16	26	20.0
	7.5	SPT	27	20	30	23.0
	9.0	SPT	32	24	34	25.0
	10.5	SPT	32	24	33	24.0
	12.0	SPT	50	38	50	32.0
	13.5	SPT	98	74	93	54.0
15.0	SPT	100	75	91	53.0	
BH-08	1.5	SPT	10	8	18	18.0
	3.0	SPT	21	16	31	23.0
	4.5	SPT	21	16	28	21.0
	6.0	SPT	25	19	31	23.0
	7.5	SPT	26	20	30	23.0
	9.0	SPT	28	21	30	23.0
	10.5	SPT	35	26	36	25.0
	12.0	SPT	53	40	52	34.0
	13.5	SPT	99	74	93	54.0
15.0	SPT	100	75	91	53.0	

ANNEX 3: SITE PHOTOGRAPHS

1. Drilling in progress

2. Drilling sample in BH8

3. Drilling sample

4. Drilling in progress

[Handwritten signature]

AGNI Boring & Soil Test PVT. LTD.
ABST
Kathmandu
Dhapasi-6

5. SPT sample from BH7 9m

6. Drilling sample

7. Bh6 Drilling sample

8. Bh6 SPT sample 1.5.0m

9. BH6 Drilling sample

10. BH6 Spt at 7.5m

11. Drilling in progress

12. Drilling in progress

ANNEX 4: BOREHOLE LOCATION

Building Ghorahi, Dang

- BH2-4-8 Axis A
- BH3-4-7 Axis B
- BH5-4-6 Axis C
- Bh1-4-7 Axis D

Legend

- Axis
- Feature 1

Google Earth

© 2021 Google

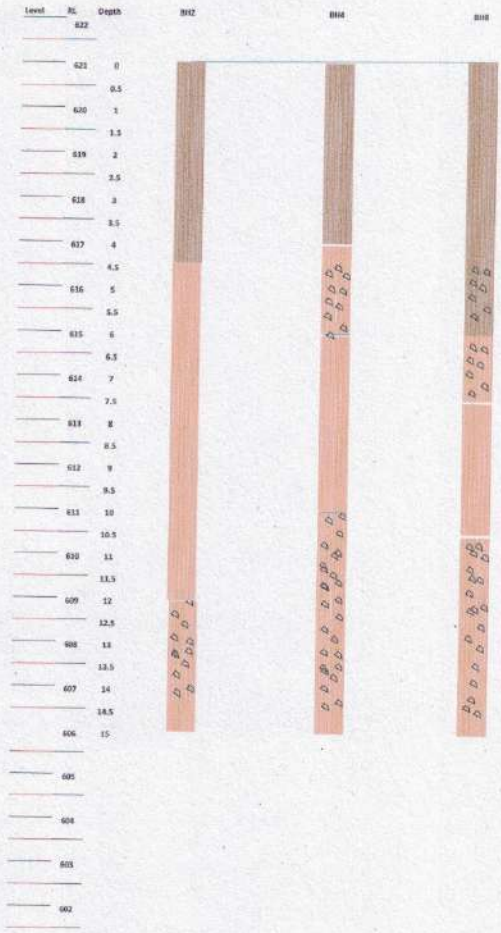
Image © 2021 CNES / Airbus

[Handwritten Signature]

Soil Profile

BP7-4-B

LEGEND

- Light brown clayey silt
- Light red clayey silt with pebbles
- Light red clayey silt
- Light brown clayey silt with pebbles

Project Name: Soil Investigation for Bangladesh Institute of Advanced Studies and Teaching Hospital Pvt Ltd

Location: Ghorahi Upanshuanganepalika-3 Durg

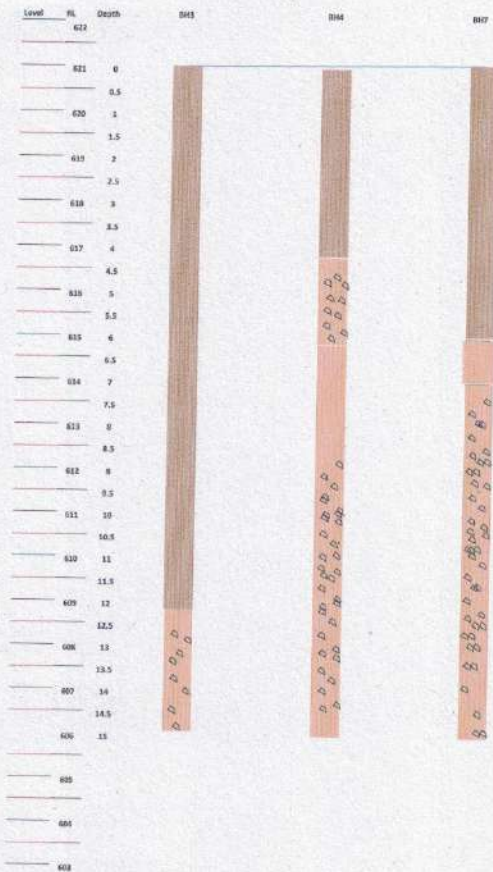
Date: 18/11/2022

Sheet: 1 of 4

Soil Profile

BNS-2-7

LEGEND

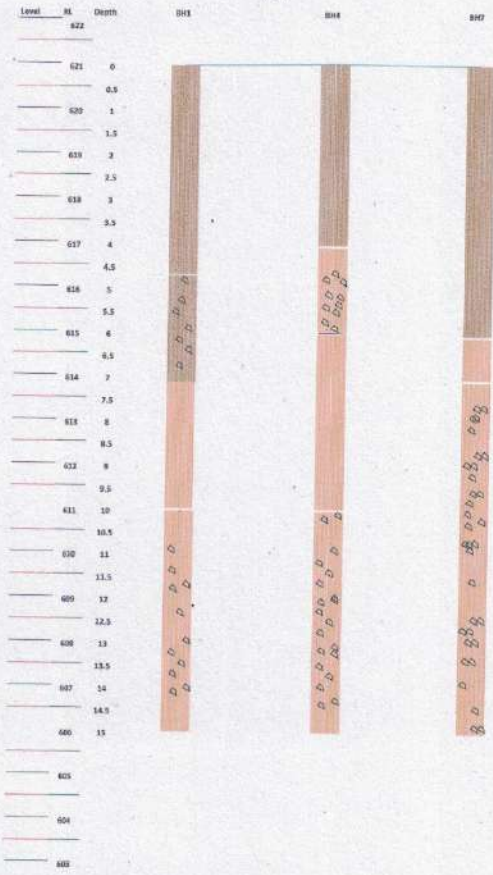
- Light brown clayey silt
- Light red clayey silt with pebbles
- Light red clayey silt
- Light brown clayey silt with pebbles

Project Name: Soil investigation for Sanjeevani Institute of Advanced Studies and Teaching Hospital Pvt. Ltd.
 Location: Ghoshil Ujyankasagarpalka-2 Dang
 Date: 13/11/2017
 Sheet: 2 of 4

Soil Profile

BHS-4-7

LEGEND

- Light brown clayey silt
- Light red clayey silt with pebbles
- Light red clayey silt
- Light brown clayey silt with pebbles

Project Name: Soil Investigation for Sanjivani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital Pvt Ltd

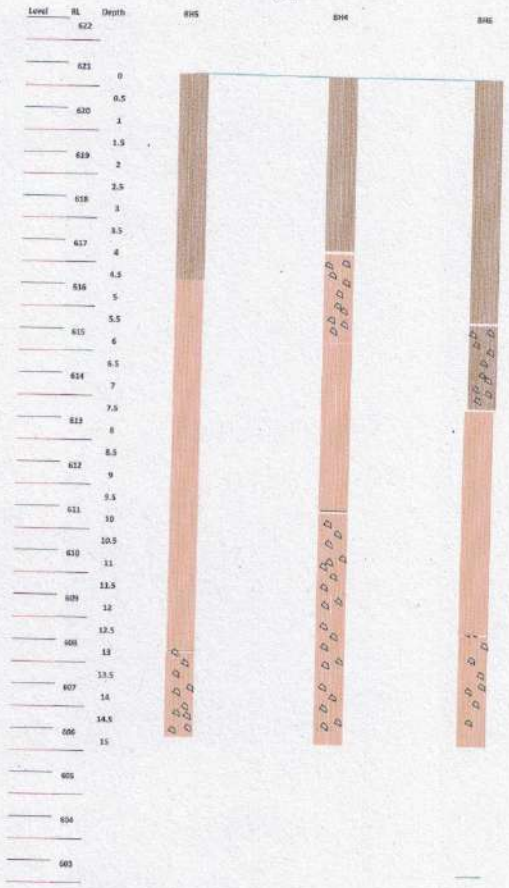
Location: Ghoshii Upamahasthagayika-3 Durg

Date: 18/11/2022

Sheet: 3 of 4

Soil Profile
BIS-4-6

LEGEND

- Light brown clayey silt
- Light red clayey silt with pebbles
- Light red clayey silt
- Light brown clayey silt with pebbles

Project Name: Soil investigation for Sanjivani Institute of Advance Studies and Teaching Hospital Pvt Ltd
 Location: Ghazal Upperhanganepalle 3 Gang
 Date: 19/11/2017
 Sheet: A of 2

SWAT/F/C/04
Version no: 01
Issue no: 02
Revision no: 03
Effective date: 2021/08/01

Soil Water and Air Testing Laboratories Pvt. Ltd.
VAT No: 605928743
Tel: +977-01 4249480
Email: swatlab2017@gmail.com
PO Box: 25752, Kathmandu, Nepal
Sisir Marga 11, Babarmahal, Kathmandu, Nepal

WATER ANALYSIS REPORT

Name of Client:	Sanjeevani Institute of Advanced Studies and Teaching Hospital Pvt. Ltd.	Lab Code:	23/08-1125
Collector:	Mamata Singh	Location:	Dang
Source:	Boring Water	Sampled By:	Client
Sampling Date:	2023/08/24, 5:00 P.M.	Test Performance Date:	2023/08/24-2023/08/27
Receipt Date:	2023/08/24	Issued Date:	2023/08/28

Parameters	Results	Unit	(Relevant Standard)	Method
Physical				
Color	10	TCU	5	2120 B. APHA 23 rd edition
Conductivity	360	µS/cm	1500	2510 B. APHA 23 rd edition
pH	6.6	-	6.5-8.5	4500 H+ B. APHA 23 rd edition
Total Solids	286	mg/L	3000	2540 B. APHA 23 rd edition
Turbidity	2.18	NTU	5	2130 B. APHA 23 rd edition
Chemical				
Ammonia	<0.02	mg/L	1.5	4500 NH ₃ F. APHA 23 rd edition
Nitrate	1.35	mg/L	50	4500 NO ₃ ⁻ B. APHA 23 rd edition
Chloride	9.99	mg/L	250	4500-Cl- B. APHA 23 rd edition
Iron	0.03	mg/L	0.3 (3)	3500-Fe B. APHA 23 rd edition
Total Hardness	194	mg/L as CaCO ₃	500	2340 C. APHA 23 rd edition
Microbiology				
Coliform*	Absent	-	Absent	P/A Vials

Relevant Standard: NDWQS =National Drinking Water Quality Standard (2079)

Note: The integrity of the sample and results are dependent on the quality of sampling. The results refer only to the parameters tested of the samples provided/collected for analysis. Statements of conformity have been made without taking Measurement Uncertainty into account except when specifically requested by the customer.

*These parameters are not within the scope of Nepal Standard.

Remarks: Except for Color, all the observed values of other tested parameters are found to be within the limit of NDWQS 2079.

Analyzed By

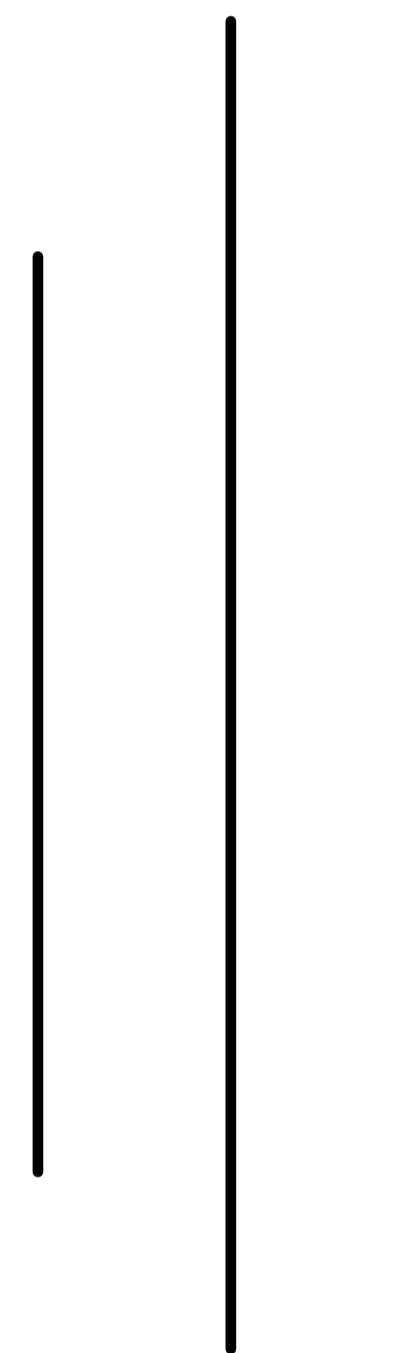

Checked By

Authorized By
Er. Lokesh Sapkota

The report shall not be reproduced except in full, without approval of the laboratory.

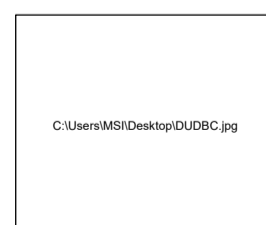
अनुसूची १२: आयोजनाको लेआउट तथा फ्लोर प्लान

500 BED HOSPITAL BUILDING OF SANJEEVANI INSTITUTE OF ADVANCE STUDIES & TEACHING HOSPITAL PVT. LTD. Ghorahi,Dang,Nepal

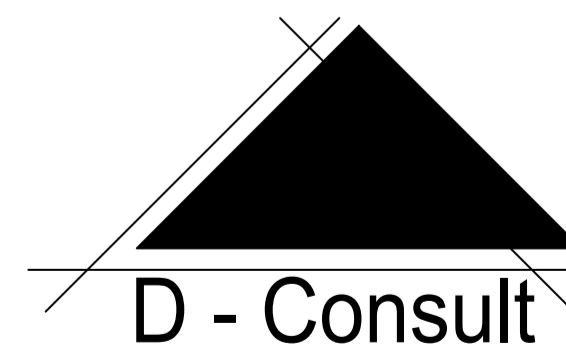
ARCHITECTURAL DRAWING

Submitted to:

DEPARTMENT OF URBAN DEVELOPMENT AND
BUILDING CONSTRUCTION (DUDBC)
Babarmahal, Kathmandu

Submitted by:

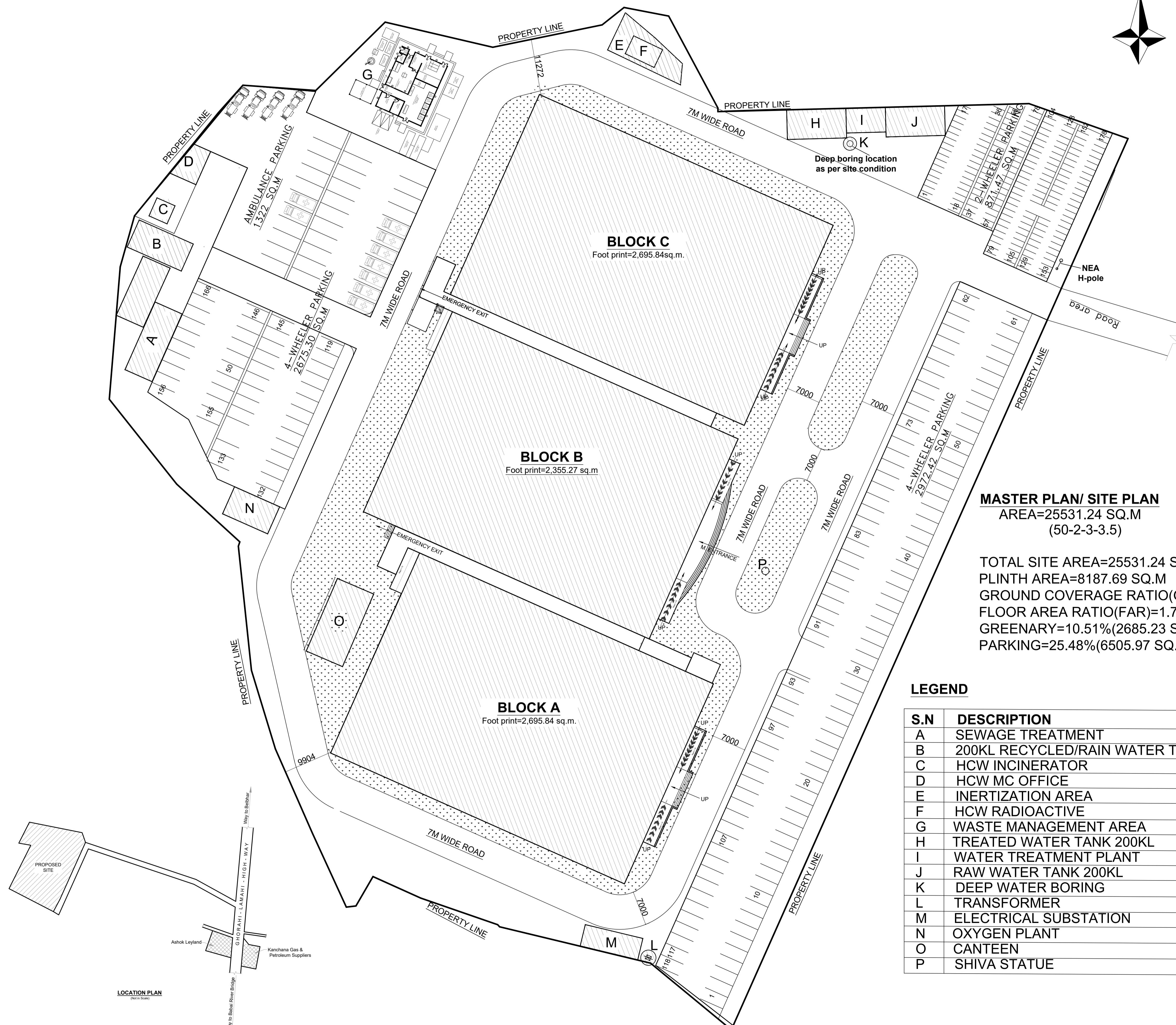
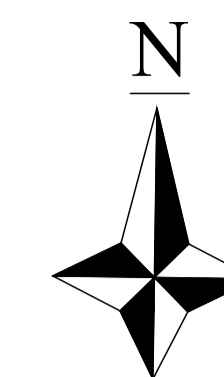

DESIGN CONSULTANTS PVT. LTD
Architects Engineers Interior Designers
Kupondole, Lalitpur, Nepal shakti@dconsult.com.np

EARTHQUAKE SAFETY SOLUTIONS
Lalitpur Metropolitan City, Ward No. 25,
Sainbu Aawas, Lalitpur, Nepal
P.O BOX: 13775, Kathmandu, Nepal
Tel:(977-1)5592522, Fax: (997-1)5592692,
Email: ess@eqsafety.com.np
Website: www.eqsafety.com.np

Date:June 2022

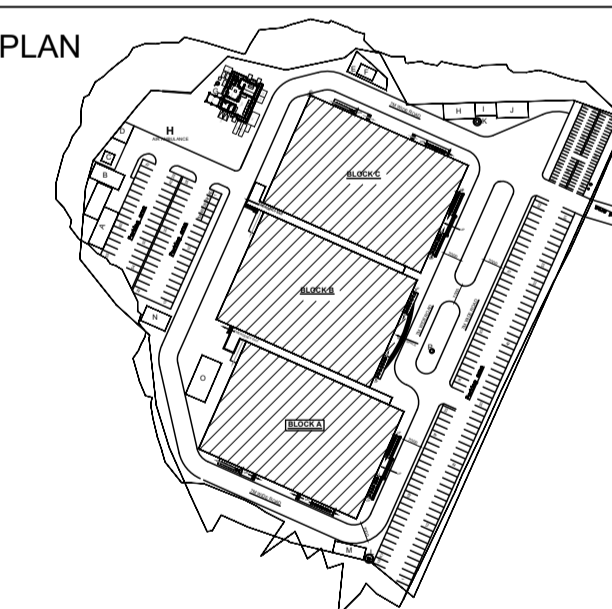
MASTER PLAN/ SITE PLAN
 AREA=25531.24 SQ.M
 (50-2-3-5)

TOTAL SITE AREA=25531.24 SQ.M
 PLINTH AREA=8187.69 SQ.M
 GROUND COVERAGE RATIO(GCR)=32.07%
 FLOOR AREA RATIO(FAR)=1.75
 GREENARY=10.51%(2685.23 SQ.M)
 PARKING=25.48%(6505.97 SQ.M.)

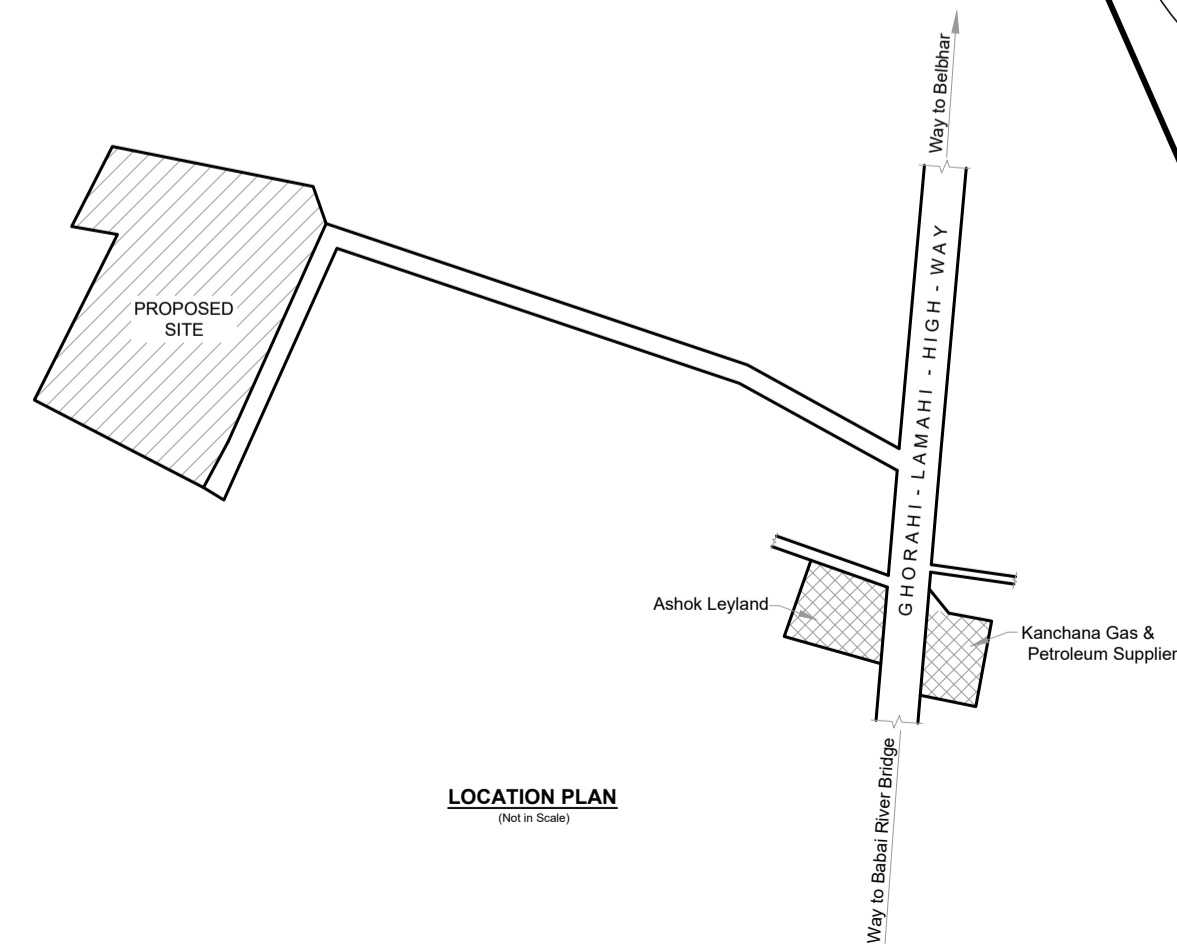
LEGEND

S.N	DESCRIPTION	AREA(SQ.M)
A	SEWAGE TREATMENT	6X15=90
B	200KL RECYCLED/RAIN WATER TANK	6X12=72
C	HCW INCINERATOR	4X4=16
D	HCW MC OFFICE	5.87X7.35=43.22
E	INERTIZATION AREA	8.36X16.37=97.17
F	HCW RADIOACTIVE	4X6.5=26
G	WASTE MANAGEMENT AREA	13.2X10.1=133.32
H	TREATED WATER TANK 200KL	6X12=72
I	WATER TREATMENT PLANT	8X5=40
J	RAW WATER TANK 200KL	6X12=72
K	DEEP WATER BORING	Ø2.691=5.68
L	TRANSFORMER	Ø3.095=7.52
M	ELECTRICAL SUBSTATION	4.5X12=54
N	OXYGEN PLANT	10X6=60
O	CANTEEN	8.36X16.37=97.17
P	SHIVA STATUE	

KEY PLAN

LOCATION PLAN

Owner's Name: Signature:
 SANJEEVANI INSTITUTE OF
 ADVANCE STUDIES AND
 TEACHING HOSPITAL PVT. LTD.
 Building Type: Location: DANG,
 HOSPITAL BUILDING LAXMIPUR-5,GHORAHI,
 SUB-METROPOLITAN CITY
 Plot No: As per Lalpurja Area:25532.24 sq. m.
 (50-2-3-5)

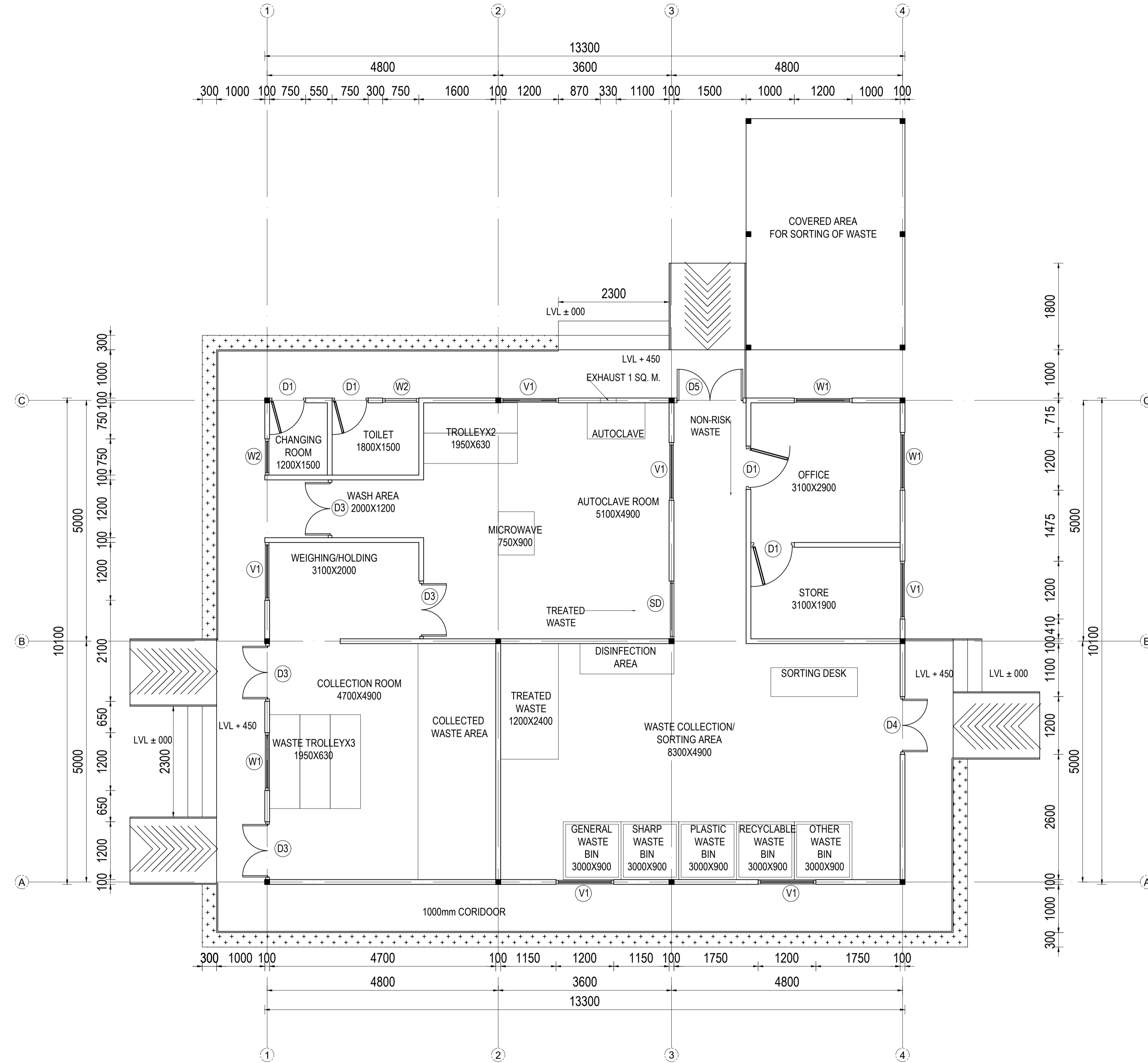
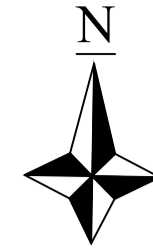
Details:
 SITE PLAN & LOCATION MAP

Design By: DESIGN CONSULTANTS PVT.LTD
 Ashok Leyland, Lalpur, Nepal
 EARTHQUAKE SAFETY SOLUTIONS
 Lalpur Metropolitan City, Ward No. 25,
 Suburb Area, Lalpur, Nepal
 P.O BOX: 13775, Kathmandu, Nepal
 Tel: 977-1-5555522, Fax: 977-1-5552892
 Email: ess@earthquakesafety.com.np
 Website: www.earthquakesafety.com.np

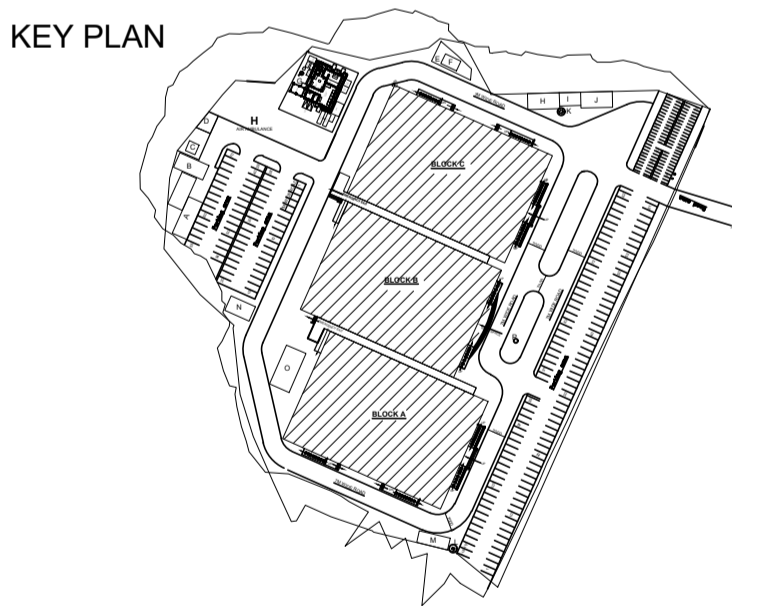
Drawn By: Checked By:

DATE: SCALE: GMC REG NO.: AR NO.
 JUN 2022 AS SHOWN

01

WASTE MANAGEMENT PLAN
SCALE 1:50

Owner's Name: SANJEEVANI INSTITUTE OF ADVANCE STUDIES AND TEACHING HOSPITAL PVT. LTD. Signature
 Building Type: HOSPITAL BUILDING Location: DANG, LAXMIPUR-5.GHO SUB-METROPOLI
 Plot No: As per Lalpurja Area:26391.51 s (51-14-0-0.

Details: SITE PLAN & LOCATION MAP

Design By: DESIGN CONSULTANTS PVT. LTD. EARTHQUAKE S Laxipur Metropol Sarbh Avenue, Lt P.O BOX: 13775 01771-169225 Email: ees@eesl.com Website: www.eesl.com

Drawn By: Checked By:

DATE: JUN 2022	SCALE: AS SHOWN	GMC REG NO.:
-------------------	--------------------	--------------

अनुसूची १३: स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयबाट
प्राप्त रायसुझाव तथा समावेसी तालिका

संजिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडीज एण्ड टिचिङ हस्पिटलको EIA को प्रतिवेदन उपर मिति २०८०/०८/१७ गते बैठकका सुझावहरूः

क्र.स.	राय सुझाव	समावेसी गरिको	पृष्ठ
१.	भवनको नक्सा, बनोट प्रगति के छ त्यसको उल्लेख गर्नु पर्ने	समावेश गरिएको	अनुसूची १२
२.	NBC Compliance को लागि सिफारिस पत्र, masterplan हरुको बुझिने नक्शा report मा राख्नु पर्ने	समावेश गरिएको	अनुसूची १२
३.	Report मा शुद्धा शुद्धि — ख्याल गर्ने	ख्याल गरिएको	प्रतिवेदन भर
४.	Height (Building को) ले पनि EIA गर्नु पर्ने / नपर्ने Report खुलाउने	परिच्छेद १.१.३ मा खुलाइएको	२
५.	Landscape भन्दा पनि portrait मा राख्दा पड्न सकिने कुरा portrait मा मिलाएर राख्ने	मिलाएर राखिएको	प्रतिवेदन भर
६.	भूमिगत पानी धेरै प्रयोग गरेको — त्यसमा के कति amount recharge गर्ने, कम पानी (भूमिगत) प्रयोग गर्ने plan राख्दा राम्रो	खुलाइएको, तालिका २-१	१४
७.	वातावरण मैत्री भवनको — indicators or आधार के हुन खुलाउने	खुलाइएको, परिच्छेद २.३.२ र २.३.३	१८
८.	Font हरु एकरूपता — मिलाउने — report मा	सोहि अनुसार मिलाइएको	प्रतिवेदन भर
९.	Construction safety net ले प्रदूषण नियन्त्रण नगर्ने हुँदा त्यसको मिलाउने — भाषा	भाषा मिलाइएको	
१०.	English word को अथवा त्यसको सके सम्म Meaning खुल्ने हिसाबमा गर्ने — केवल उल्था नगर्ने	सोहि अनुसार मिलाइएको	
११.	Direct impact zone — १०० मिटर औचित्यता + घरधुरी समेत खुलाउने	परिच्छेद ३.३ खुलाइएको	४६

१२.	भूमिगत पानी निकालने अनुमति पत्र लिएको भए प्रतिलिपि राख्ने — नभए लिने	आयोजना प्रभावित स्थानीय तहमा भूमिगत पानी निकालने सम्बन्धि कुनै नीति, नियम, कार्यविधि नभएको र सो सम्बन्धि कुरा स्थानीय तहसंग छलफल भैरहेको छ	
वन तथा वातावरण मन्त्रालय			
१३.	SD/ToR को Condition लाई address गरेको व्यहोरा उल्लेख गर्ने	परिच्छेद ३.८मा उल्लेख गरिएको	४९
१४.	भूमिगत पानी प्रयोग + अन्य श्रोतको उपयोग खुलाउने	खुलाइएको, तालिका २-२	१४
१५.	Medical Tourism/Advance Study के छ खुलाउने, नभए अलिक अव्यवहारिक	यस आयोजनाले चिकित्सा पर्यटनकाका लागि नजिकैका अन्य जिल्ला तथा भारतीय बजार भएका कारणले यस आयोजना संचालनको क्रममा चिकित्सा पर्यटनमा बढोत्तरी हुने देखिन्छ भन्ने आसयले लेखिएको, Advance Study भन्ने सब्द आयोजनाकै नाम रहेको	
१६.	Positive economic impact देखाउने — Social प्रोजेक्ट भएकोले गर्दा Overall Project को Highlight गर्ने	सोहि अनुसार गरिको	
१७.	Socioeconomic Perspective लाई Highlight गर्ने	सोहि अनुसार गरिको	
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय			
१८.	सघन — intensive — गहन	सोहि अनुसार मिलाइएको	प्रतिवेदन भर
१९.	फोहोर पानी प्रशोधन गरेर Safety tank पठाउने कुरा के कस्तो हो Review गर्नु	Review गरिएको, परिच्छेद ८	१७०
२०.	अनुपालन / अनुगमन शब्द — Review	गरिएको	१७१
२१.	५०० बेड को vision देखाउनु पर्ने - Full Fledge table मा	तालिका २-७ मा प्रस्तुत गरिएको	३८

२२.	जनशक्तिको उपलब्धता - Gyno/Psycho – Number हरू review गर्ने	Review गरिएको, तालिका २-६	३६
२३.	ICU मा /अन्य तर्फ — विचार गर्नु पर्ने	Review गरिएको, तालिका २-६	३६
२४.	Encapsulation — विधि सबैतिर प्रयोग हुने / नहुने	हटाइएको	
२५.	अस्पतालको जनरल नाम नराखे बारे — सोच्ने	यसको बारेमा प्रस्तावकलाई ध्यानाकर्षण गराइएको	
कानून तर्फ			
२६.	Page no. ४७ — संविधानको provision मिलाएर लेखे, धारा ५१ — ज, ढ र ९ link up हेर्ने	उल्लेख गरिएको	५२
२७.	Specific भएर लेखे	सोहि अनुसार गरिएको	प्रतिवेदन भर

अनुसूची १४: क्षेत्र निर्धारण तथा कार्यसूचीको स्वीकृत पत्र
साथै स्वीकृत कार्यसूची

पत्रोत्तरमा पत्र संख्या मिति उल्लेखित हुन अपेक्षित छ ।

नेपाल सरकार

वन तथा वातावरण मन्त्रालय

EX: पो.व.नं. : ३९८७
सिंहदरवार, काठमाडौं

(वातावरण तथा जैविक विविधता महाशाखा)

पत्र संख्या :-

चलानी नं. :- ९६९

प्राप्त पत्र संख्या र मिति :-

मिति: २०८०/०२/२२

श्री स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय

रामशाहपथ, काठमाडौं ।

विषय:- क्षेत्र निर्धारण प्रतिवेदन तथा कार्यसूची स्वीकृति गरिएको सम्बन्धमा ।

तहाँ मन्त्रालयको प.सं. ०७८/०७९ च.नं. १०४२ मिति २०७९/०१/२५ को पत्रसाथ प्राप्त श्री सञ्जिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल प्रा.लि. प्रस्तावक रहेको लुम्बिनी प्रदेश दाङ्ग जिल्लाको घोराही उप-महानगरपालिका वार्ड नम्बर ३ लाई प्रभाव पार्नेगरी लागि प्रस्तावित सञ्जिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल (५०० शय्या साधारण अस्पताल) आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययनका लागी तयार गरिएको क्षेत्र निर्धारण प्रतिवेदन तथा कार्यसूची उपर कारवाही हुँदा प्रस्तावकबाट प्राप्त क्षेत्र निर्धारण प्रतिवेदन तथा कार्यसूची (बैशाख, २०८०) प्रचलित कानूनको विपरित नहुनेगरी प्रस्तुत वातावरणीय प्रभाव अध्ययन गर्दा पालना गर्ने भनी प्रतिबद्धता जनाइएका विषयहरू र वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ तथा नियमावली, २०७७ को अधिनमा रही वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन अध्ययन प्रतिवेदन तयार गर्नेगरी तपसिलका शर्तसहित वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ को दफा ५ को उपदफा (१) र वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ४ को उपनियम (७) वमोजिम क्षेत्र निर्धारण प्रतिवेदन तथा नियम ५ को उपनियम (५) वमोजिम कार्यसूची नेपाल सरकार, वन तथा वातावरण मन्त्रालय (मा.मन्त्रीस्तर) को मिति २०८०/०२/१४ को निर्णयानुसार स्वीकृत गरिएको व्यहोरा अनुरोध छ ।

शर्तहरू:-

१. वातावरणीय प्रभाव अध्ययनको क्रममा कुनै नयाँ थप सवाल पहिचान हुन आएमा तिनलाई समेत वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन प्रतिवेदनमा सम्बोधन गर्नु पर्नेछ ।
२. कार्यसूचीले औल्याएका सवालहरू अनुसार असर तथा असर न्यूनीकरणका उपायहरू क्रमवद्ध रूपमा प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ ।
३. वातावरण व्यवस्थापन योजनामा सकारात्मक प्रभाव अभिवृद्धि र नकारात्मक प्रभाव निराकरणका उपायहरू के, कहाँ, कसरी, कसले र कहिले गर्नेबारे स्पष्ट उल्लेख भएको हुनु पर्नेछ ।
४. स्थानीय निकायको सिफारिस संलग्न गर्दा सार्वजनिक सुनुवाइको मिति पश्चातको हुनु पर्नेछ ।
५. प्रस्तावको क्षमता अनुसार पार्किङ्गको व्यवस्थापन बारे प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिनुपर्ने छ ।

फोन नं. :- ४२११७०३, ४२११७३७, ४२११५९९, ४२११८६४ फ्याक्स नं. :- ४२११८६८

पत्रोत्तरमा पत्र संख्या मिति उल्लेखित हुन अपेक्षित छ ।

नेपाल सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय

EX: पो.व.नं. :३९८७
सिंहदरवार, काठमाण्डौ

(वातावरण तथा जैविक विविधता महाशाखा)

पत्र संख्या :-

चलानी नं. :-

प्राप्त पत्र संख्या र मिति :-

६. वातावरणीय प्रभाव अध्ययन गर्दा आयोजनाको विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्ययोजना समावेश गर्नु पर्नेछ ।
७. सार्वजनिक सुनुवाइमा उठेका सवालहरूलाई माईन्युटिङ्ग गरी सरोकारवालाहरूको हस्ताक्षर सहित प्रतिवेदनमा समावेश गर्नुपर्ने छ र ती सवालहरूको सम्बोधन हुनुपर्ने तथा यदी सम्बोधन नगरिने भएमा के कती कारणले सम्बोधन नहुने हो सो को उल्लेख गरिनु पर्नेछ ।
८. प्रस्तावकले वातावरणीय प्रभाव अध्ययन प्रतिवेदनवातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ र वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ मा भएका व्यवस्था र प्रक्रियाहरूको पुर्णपालना गरी तयार पार्नु पर्नेछ ।
९. प्रस्तावित अस्पताल (५०० शय्या) को Master plan/Fesibility study/DPR तयार गरी EIA प्रतिवेदनमा संलग्न गर्नुपर्ने ।
१०. प्रस्ताव निर्माण चरणमा आवश्यक निर्माणजन्य सामग्रीको ढुवानी एवम् भुमिगत पानीको प्रयोगले पार्ने प्रभाव अध्ययन गरिनुपर्ने ।
११. प्रस्ताव सञ्चालनबाट दैनिक निस्कने ठोस, तरल र अस्पतालजन्य फोहोरको व्यवस्थापन योजना बनाइ पेश गर्नुपर्ने ।
१२. प्रस्ताव सञ्चालनबाट प्रभाव क्षेत्रको सामाजिक, आर्थिक र स्वास्थ्य क्षेत्रमा पर्ने सकारात्मक/नकारात्मक प्रभावहरूको अध्ययन गरी नकारात्मक प्रभाव न्युनिकरणका उपायहरू पेश गर्नुपर्नेछ ।
१३. प्रस्ताव निजी खेतीयोग्य जमिनमा प्रस्ताव गरिएको हुँदा कृषि क्षेत्रमा पर्ने प्रभावको समेत अध्ययन गरिनुपर्नेछ ।

२१२२१
अमर बहादुर ओली
समाजशास्त्री

बोधार्थ:-

श्री सञ्जिवनी इन्स्टिच्युट अफ एडभान्स स्टडिज एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल प्रा.लि.,

घोराही उप-महानगरपालिका ३ दाङ्ग ।

फोन नं. :- ४२११७०३, ४२११७३७, ४२११५९९, ४२११८६४ फ्याक्स नं. :- ४२११८६८